

**Sbírka rozhodnutí
nejvyšších stolic soudních.**

Svazek 146.

**Sbírka rozhodnutí
nejvyššího soudu ve věcech trestních.**

Ročník XXVIII.
(1947.)

V Praze 1948.

Majitel a vydavatel: Právníké vydavatelství JUDr. V. Tomsa, Praha XII., Římská 37.
Odpovědný redaktor JUDr. V. Tomsa, Praha XII., čp. 2347.

23-C-160

**Rozhodnutí nejvyššího soudu
ve věcech trestních.**

Ročník dvacátý osmý,
obsahující rozhodnutí z roku 1947
(od čísla 142 do čísla 305 Sb.n. s. II.)
a
rozhodnutí kárná
(od čísla 467 dis. do čísla 474 dis.)

Na příkaz předsidia nejvyššího soudu pořádá redakční komise
nejvyššího soudu.

V Praze 1948.

Tiskem firmy Hejda & Zbroj v národní správě, Mladá Boleslav.

OBSAH:

	Stránka
Seznam rozhodnutí v pořadí časovém	V - VI
Seznam rozhodnutí podle spisových značek	VII - VIII
Rozhodnutí nejvyššího soudu čís. 142-305	1-250
Rozhodnutí disciplinární čís. 467-474	251-266
Věcný seznam abecední	269-305
Seznam ustanovení zákonných	306-309

Veškerá práva autorská,
zejména právo překladu, jakéhokoliv zpracování nebo použití,
jsou vyhrazena.

ÚSTŘEDNÍ KNIHOVNA
PŘÁVNICKÉ FAKULTY U.
STARÝ FOND
C. inv.- 12834

Seznam rozhodnutí v pořadí časovém.

	Čís.		Čís.		
Leden	9. Zm I 125/46	142	Březen	14. Nd I 14/47	178
»	9. Zm II 213/46	143	»	14. Zm I 59/47	179
»	14. Zm II 247/46	144	»	14. Zm II 89/46	180
»	14. Zm II 256/46	145	»	19. Zm I 301/46	181
»	21. Zm I 57/46	146	»	19. Zm I 304/46	182
»	22. Zm I 242/46	147	»	19. Zm II 283/46	183
»	22. Zm I 308/46	148	»	20. Zm I 75/47	184
»	24. Zm I 453/44	149	»	21. Zm I 101/47	185
»	28. Zm I 283/46	150	Dužen	1. Zm I 33/47	186
»	28. Zm II 186/46	151	»	9. Zm II 101/47	187
»	30. Zm I 291/46	152	»	10. Zm I 171/47	188
»	31. Zm II 237/46	153	»	10. Zm II 65/46	189
Únor	4. Zm I 388/46	154	»	15. Zm II 52/47	190
»	5. Zm I 273/46	155	»	16. Zm I 379/46	191
»	5. Zm I 27/47	156	»	19. Zm I 12/47	192
»	6. Zm I 175/46	157	»	22. Zm I 18/47	193
»	6. Zm I 297/46	158	»	22. Zm I 126/47	194
»	11. Zm II 119/46	159	»	23. Zm II 63/47	195
»	13. Zm I 306/46	160	»	28. Zm I 113/47	196
»	14. Zm I 127/45	161	Květen	2. Zm I 42/47	197
»	14. Zm II 233/46	162	»	2. Zm II 110/47	198
»	18. Zm I 314/46	163	»	9. Zm II 30/47	199
»	19. Zm I 317/46	164	»	9. Zm II 109/47	200
»	26. Zm II 260/46	165	»	10. Zm II 47/47	201
»	27. Zm I 300/46	166	»	13. Zm I 184/46	202
»	27. Zm I 358/46	167	»	13. Zm II 30/45	203
»	28. Zm I 298/46	168	»	14. Zm II 49/47	204
Březen	5. Zm I 220/46	169	»	16. Zm I 246/46	205
»	5. Zm II 295/46	170	»	17. Zm II 167/47	206
»	6. Zm II 255/46	171	»	21. Zm I 16/47	207
»	7. Zm II 270/46	172	»	23. Zm I 82/47	208
»	7. Zm II 4/47	173	»	24. Zm I 124/46	209
»	11. Zm I 10/47	174	»	29. Zm I 50/47	210
»	11. Zm II 271/46	175	»	29. Zm II 28/47	211
»	13. Zm II 125/45	176	»	30. Zm I 772/43	212
»	13. Zm II 96/46	177	»	30. Zm II 108/47	213

Čís.

Květen 31. Zm I 275/47	214
» 31. Zm II 264/44	215
Červen 3. Zm I 322/46	216
» 6. Zm I 244/47	217
» 6. Zm II 153/46	218
» 6. Zm II 112/47	219
» 7. Zm II 58/47	220
» 12. Zm I 155/47	221
» 13. Zm I 89/47	222
» 16. Zm II 181/47	223
» 17. Zm I 324/47	224
» 20. Zm I 301/47	225
» 21. Zm II 225/46	226
» 25. Zm I 23/47	227
» 25. Zm I 262/47	228
» 26. Zm I 853/44	229
» 26. Zm I 45/47	230
» 28. Zm I 35/47	231
Červenec 1. Zm I 274/47	232
» 1. Zm I 338/47	233
» 1. Zm II 159/47	234
» 1. Zm II 175/47	235
» 16. Zm I 408/47	236
» 25. Zm II 255/47	237
Srpen 7. Zm II 303/47	238
» 8. Zm I 315/47	239
» 14. Zm II 333/47	240
» 29. Zm I 337/47	241
Září 4. Zm I 237/47	242
» 4. Zm I 272/47	243
» 4. Zm II 208/47	244
» 5. Zm I 154/47	245
» 10. Zm I 37/47	246
» 10. Zm II 322/47	247
» 16. Zm I 298/47	248
» 17. Zm I 318/47	249
» 19. Zm I 179/47	250
» 19. Zm I 354/47	251
» 19. Zm II 128/47	252
» 19. Zm II 148/47	253
» 23. Zm II 15/47	254
» 24. Zm II 76/47	255
» 25. Zm I 191/47	256
Říjen 1. Zm I 619/47	257
» 2. Zm I 150/47	258
» 3. Zm I 194/47	259
» 7. Zm I 129/47	260
» 8. Zm I 346/46	261
» 8. Zm I 513/47	262
» 10. Zm I 278/47	263
» 14. Zm I 656/47	264
» 21. Zm I 460/47	265
» 22. Zm I 459/47	266
» 22. Zm I 512/47	267

Čís.

Říjen 23. Zm I 256/47	268
» 23. Zm II 17/47	269
» 24. Zm I 381/46	270
» 24. Zm I 213/47	271
» 27. Zm I 400/47	272
» 30. Zm I 178/46	273
Listopad 5. Zm I 55/47	274
» 5. Zm I 102/47	275
» 5. Zm I 233/47	276
» 6. Zm I 531/47	277
» 14. Zm II 302/47	278
» 18. Zm I 396/47	279
» 19. Zm I 553/47	280
» 25. Zm I 380/46	281
» 25. Zm I 555/47	282
» 25. Zm I 631/47	283
» 26. Zm II 442/47	284
» 27. Zm I 479/47	285
» 28. Zm I 250/47	286
Prosinec 2. Zm I 660/47	287
» 3. Zm I 742/47	288
» 3. Zm II 140/47	289
» 5. Zm I 335/47	290
» 5. Zm I 552/47	291
» 9. Zm I 787/47	292
» 12. Zm I 547/47	293
» 18. Zm I 561/47	294
» 18. Zm I 701/47	295
» 18. Zm I 821/47	296
» 30. Zm I 350/47	297
» 30. Zm I 471/47	298
» 30. Zm I 632/47	299
» 30. Zm I 636/47	300
» 30. Zm I 638/47	301
» 30. Zm I 694/47	302
» 30. Zm II 380/47	303
» 30. Zm II 402/47	304
» 30. Zm II 425/47	305
Dodatek.	
Únor 19. Ds I 11/45	467 dis.
Březen 12. Ds II 15/46	468 dis.
Květen 19. Ds I 12/46	469 dis.
» 19. Ds II 3/46	470 dis.
» 29. Ds I 39/44	471 dis.
Říjen 10. Ds II 22/46	472 dis.
Listopad 28. Ds II 14/44	473 dis.
Prosinec 13. Ds I 23/47	474 dis.

Seznam rozhodnutí podle spisových značek.

	Čís.		Čís.
Zm I		Zm I 55/47	274
Zm I 772/43	212	» 59/47	179
» 453/44	149	» 75/47	184
» 853/44	229	» 82/47	208
» 127/45	161	» 89/47	222
» 57/46	146	» 101/47	185
» 124/46	209	» 102/47	275
» 125/46	142	» 113/47	196
» 175/46	157	» 126/47	194
» 178/46	273	» 129/47	260
» 184/46	202	» 150/47	258
» 220/46	169	» 154/47	245
» 242/46	147	» 155/47	221
» 246/46	205	» 171/47	188
» 273/46	155	» 179/47	250
» 283/46	150	» 191/47	256
» 291/46	152	» 194/47	259
» 297/46	158	» 213/47	271
» 298/46	168	» 233/47	276
» 300/46	166	» 237/47	242
» 301/46	181	» 244/47	217
» 304/46	182	» 250/47	286
» 306/46	160	» 256/47	268
» 308/46	148	» 262/47	228
» 314/46	163	» 272/47	243
» 317/46	164	» 274/47	232
» 322/46	216	» 275/47	214
» 346/46	261	» 278/47	263
» 358/46	167	» 298/47	248
» 379/46	191	» 301/47	225
» 380/46	281	» 315/47	239
» 381/46	270	» 318/47	249
» 388/46	154	» 324/47	224
» 10/47	174	» 335/47	290
» 12/47	192	» 337/47	241
» 16/47	207	» 338/47	233
» 18/47	193	» 350/47	297
» 23/47	227	» 354/47	251
» 27/47	156	» 396/47	279
» 33/47	186	» 400/47	272
» 35/47	231	» 408/47	236
» 37/47	246	» 459/47	266
» 42/47	197	» 460/47	265
» 45/47	230	» 471/47	298
» 50/47	210	» 479/47	285
		» 511/47	267

Zm I	Čís.
513/47	262
» 531/47	277
» 547/47	293
» 552/47	291
» 553/47	280
» 555/47	282
» 561/47	294
» 619/47	257
» 631/47	283
» 632/47	299
» 636/47	300
» 638/47	301
» 656/47	264
» 660/47	287
» 694/47	302
» 701/47	295
» 742/47	288
» 787/47	292
» 821/47	296

Zm II

Zm II 264/44	215
» 30/45	203
» 125/45	176
» 65/46	189
» 89/46	180
» 96/46	177
» 119/46	159
» 153/46	218
» 186/46	151
» 213/46	143
» 225/46	226
» 233/46	162
» 237/46	153
» 247/46	144
» 255/46	171
» 256/46	145
» 260/46	165
» 270/46	172
» 271/46	175
» 283/46	183
» 295/46	170
» 4/47	173
» 15/47	254
» 17/47	269
» 28/47	211
» 30/47	199

Zm II	Čís.
47/47	201
» 49/47	204
» 52/47	190
» 58/47	220
» 63/47	195
» 76/47	255
» 101/47	187
» 108/47	213
» 109/47	200
» 110/47	198
» 112/47	219
» 128/47	252
» 140/47	289
» 148/47	253
» 159/47	234
» 167/47	206
» 175/47	235
» 181/47	223
» 208/47	244
» 255/47	237
» 302/47	278
» 303/47	238
» 322/47	247
» 333/47	240
» 380/47	303
» 402/47	304
» 425/47	305
» 442/47	284

Nd

Nd I 14/47	178
------------	-----

Dodatek.

Ds I

Ds I 39/44	471 dis.
» 11/45	467 dis.
» 12/46	469 dis.
» 23/47	474 dis.

Ds II

Ds II 14/44	473 dis.
» 3/46	470 dis.
» 15/46	468 dis.
» 22/46	472 dis.

Čís. 142.

Koupil od ky. Komáruše
 Darem od
 v Rybné za Kčs 140,-
 Inv. čís.: 36.946
 S:

Členové Sboru národní bezpečnosti poživali při výkonu služby ochrany podle § 68 tr. z. i před tím, než byla organizace zmíněného sboru zákonem upravena.

Ke skutkové podstatě zločinu podle § 83, případ druhý tr. z. (rušení domovního míru).

(Rozh. ze dne 9. ledna 1947, Zm I 125/46.)

Obžalovaný byl při práci v lese vyrozuměn o příkoi, jež prý bylo způsobeno jeho manželce za výstupu, který měla s Idou S-ovou. Maie při sobě sekyrku, s níž v lese rubal dřevo, přiběhl do bytu Jindřicha H., vtrhl do místnosti, kam se Ida S-ová před ním uchýlila, a hnal se na ni s napřaženou sekyrkou a se slovy: »Kde je ta s...., já ji zabiju.«

Hlídká Sboru národní bezpečnosti, jež právě vyšetřovala v bytě Jindřicha H. jinou věc, zakročila proti obžalovanému a její členové ho vyvedli z místnosti. Obžalovaný jim při tom, citě se tímto jejich postupem dotčen, vynadal.

Nalézací soud odsoudil obžalovaného pro zločin podle § 83 tr. z. a pro přestupek podle § 312 tr. z.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost obžalovaného proti rozsudku krajského soudu, pokud směřovala proti výroku o vině podle § 312 tr. z., vyhověl jí však, pokud směřovala proti výroku o vině podle § 83 tr. z., výrok ten zrušil i s výrokem o trestu a s výroky s tím souvisícími a věc vrátil soudu prvé stolice, aby ji v rozsahu zrušení znova projednal a o ní rozhodl, přihledna při tom k pravoplatnému výroku o vině podle § 312 tr. z.

Odvolání obžalovaného odkázal na toto rozhodnutí.

Z d ů v o d ů:

S hlediska zmatku podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř. namítá stěžovatel, pokud jde o přestupek podle § 312 tr. z., že nebylo prokázáno, že štábní strážmistr Josef B. a svobodník Jaroslav P. byli osobami chráněnými ustanovením § 68 tr. z., a že právní postavení členů Sboru národní bezpečnosti není ještě upraveno zákonem.

Než s hlediska § 68 tr. z. nezáleží na tom, že služební poměry členů Sboru národní bezpečnosti nebyly ještě zákonem upraveny, ježto způsob organizace tohoto sboru ještě nevylučuje ochranu ve smyslu § 68 tr. z. Stěžovatel ani netvrdí, že členové tohoto sboru Josef B. a Jaroslav P. nebyli oprávněni k úkonům, při nichž stěžovatel pronesl zjištěný urážlivý výrok, a že tento výrok nepronesl právě při tom, když uvedení orgánové veřejné bezpečnosti konali svou službu.

Trestní rozhodnutí XXVIII.

Námitkou, že svědek Otto E. nebyl členem Sboru národní bezpečnosti, není třeba se věcně zabývat, protože stěžovatel nebyl uznán vinným, že se dopustil přestupku § 312 tr. z. i stran této osoby.

Zmateční stížnost, pokud směřuje proti výroku o vině podle § 312 tr. z., byla proto zamítnuta.

Bezodůvodné jsou i námitky, vznesené s hlediska § 281, č. 9, písm. a) tr. ř. a směřující proti výroku o vině podle § 83 tr. z., pokud v nich stěžovatel uplatňuje, že pohrůžku rozsudkem zjištěnou nelze pokládat za násilí ve smyslu § 83 tr. z., že stěžovatel neměl vůbec v úmyslu uskutečnit pohrůžku a že si nebyl vědom toho, že ruší pokojnou držbu bytu, kde se čin stal, vzhledem k tomu, že měl jako národní správce domu přístup i do uvedeného bytu.

Posléz uvedená námitka není provedena podle zákona, neboť stěžovatel vychází při doličování uvedeného hmotněprávního zmatku ze skutečnosti v rozsudku neuvedené, že byl národním správcem domu, v němž se čin stal. Stěžovatel uplatnil sice zmatek neúplnosti řízení podle § 281, č. 4 tr. ř. pro zamítnutí návrhu na zjištění uvedené okolnosti dekretem místní správní komise v M. Leč zamítnutím tohoto průvodního návrhu nebyla stěžovatelova obrana zkrácena a nebyla tím proto ani způsobena vytýkaná zmatečnost, neboť okolnost, že stěžovatel byl snad národním správcem domu, v němž se čin stal, není rozhodná s hlediska skutkové podstaty § 83 tr. z. Rušení domovního míru, o jaké tu jde, se může za ostatních zákonných předpokladů dopustiti i ten, komu by nebylo lze jinak zabránit ve vstupu do domu, nepřicházel-li by s protiprávním úmyslem. Jde tedy o to, v jakém úmyslu stěžovatel vstoupil do místnosti, kde pronesl vyhrůžku rozsudkem zjištěnou, a stačí, že tam stěžovatel vnikl vědomě proti vyslovené vůli nebo aspoň proti předpokládanému nesouhlasu oprávněné osoby. Nedostatek takového vědomí stěžovatel netvrdil.

Za násilí uvedené v druhém případě § 83 tr. z., o který tu jde, se pokládá nejen násilí fyzické, nýbrž i násilí psychické, tedy i pohrůžka povahy uvedené v § 98, písm. b) tr. z.

Při tom není třeba, aby pachatel měl skutečně úmysl vykonat zlo, jímž hrozil.

Důvodná je však námitka, vznesená s hlediska téhož hmotněprávního zmatku, že se soud prvě stolice nezabýval dostatečně subjektivní stránkou činu. Stěžovatel byl uznán vinným, že vnikl do bytu Jindřicha H. se zbraní, totiž se sekerkou, aby tam vykonal násilí na Idě S-ové. K naplnění pojmu tohoto trestného činu je však třeba, aby si byl stěžovatel právě v době, kdy vstupoval do zmíněného bytu, vědom toho, že má při sobě zbraň. Touto otázkou se rozsudek nezabývá ani neuvádí zjištění, z nichž by se dalo usuzovat na uvedené vědomí stěžovatele, který tvrdil, že měl s sebou sekeru jen »náhodně«.

V této příčině je proto rozsudek zmatečný podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř. Byl proto, pokud jde o zločin podle § 83 tr. z., zrušen a bylo rozhodnuto, jako shora uvedeno, neboť pro nedostatek potřebných skutkových zjištění nebylo možné ihned rozhodnout ve věci (§ 288, odst. 2, č. 3 tr. ř.).

Rozhodnutí se stalo podle § 5, odst. 2 zák. č. 3/1878 ř. z. v sezení neveřejném.

Odvolání obžalovaného pozbylo tímto rozhodnutím podklad a bylo proto na ně odkázáno.

Čís. 143.

Je-li pod zmatečností přikázáno, zříditi obžalovanému pro hlavní přelíčení obhájce, je zmatečnost založena v řízení před krajským soudem už i tím, že se advokát, za obhájce zřízený, dal při hlavním přelíčení zastupovati svým koncipientem, u něhož nebyly splněny podmínky stanovené v § 6, odst. 2 zák. č. 40/1922 Sb. (doktorát práv a aspoň dva roky advokátní praxe). — Nezáleží na tom, že se tak stalo jen na krátký úsek přelíčení.

(Rozh. ze dne 9. ledna 1947, Zm II 213/46.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl stěžovatel uznán vinným pokusem zločinu násilného smilstva podle §§ 8, 125 tr. z. a přestupkem proti veřejné mravopoctnosti podle § 516 tr. z., zrušil napadený rozsudek jako zmatečný a vrátil věc soudu prvě stolice, aby ji znova projednal a o ní rozhodl.

Důvody:

Zmateční stížnost uplatňuje důvod zmatečnosti podle § 281, č. 3 tr. ř. z toho důvodu, že stěžovatel nebyl u hlavního přelíčení, které by se jinak mělo konati před porotním soudem, zastoupen obhájcem, poněvadž Dr. H., koncipient Dr. M. S-a, advokáta v N., který ho obhajoval při hlavním přelíčení, není a nemůže zatím býti zapsán v seznamu obhájců, neboť nevyhovuje podmínkám § 39 tr. ř. Byl totiž teprve před rokem prohlášen doktorem práv a je jako advokátní kandidát zapsán teprve od té doby. Zmateční stížnosti nutno přisvědčiti.

Podle čl. VI, písm. B), č. 9 uvoz. zák. k trestnímu řádu byly příslušny k souzení zločinu násilného smilstva (§§ 125 až 127 tr. z.) porotní soudy. Pro porotní řízení pak platil předpis § 41, odst. 2 tr. ř., že je nutno pro hlavní přelíčení zříditi obžalovanému obhájce z moci úřadu, i když sám obžalovaný si neshce vzíti obhájce, a to pod zmatečností podle § 344, č. 2 tr. ř.

Podle dekretu presidenta republiky z 31. července 1945, č. 39 Sb., a podle zákona ze dne 22. ledna 1946, č. 24 Sb., ve znění zákona ze dne 11. července 1946, č. 158 Sb., příslušelo konati hlavní přelíčení o zločinech a přečinech, přikázaných podle platného práva soudům porotním, sborovému soudu prvě stolice.

O hlavním přelíčení a opravných prostředcích proti rozsudkům v něm vyneseným platily podle § 2 zák. č. 24/1946 Sb. (který zde přichází v úvahu, když se hlavní přelíčení konalo dne 2. dubna 1946) ustanovení

hlavy XVIII. trestního řádu ze dne 23. května 1873, č. 119 ř. z., a zákonné předpisy je doplňující, jakož i ustanovení § 338, odst. 2 a 3 a § 339 trestního řádu.

Neužil-li obžalovaný práva, aby si zřídil obhájce, bylo nutno mu podle § 2, odst. 2 zák. č. 24/1946 Sb. zříditi pod neplatností (§ 281, č. 3 tr. ř.) pro hlavní přelíčení obhájce z moci úřední.

Podle zápisu o hlavním přelíčení zastupoval stěžovatele jako obhájce ex offio Dr. H., koncipient Dr. M. S-a, advokáta v N.

Jak vysvítá z úředního záznamu na l. č. 19 p. v., vyjádřil se Dr. H. u soudu, že je správně tvrzení zmáteční stížnosti stran jeho dosavadní advokátní praxe, připustil, že vskutku dosud nemá substitučního práva k zastupování před krajským soudem, tvrdil však, že ve skutečnosti obhajoval obžalovaného při hlavním přelíčení advokát Dr. M. S. sám osobně a on že pouze až ke konci hlavního přelíčení byl zavolán Dr. S-em, který musel za nutnou záležitostí odskočiti, aby ho zastoupil, což také učinil; podle zjištění předsedy soudu odpovídá toto vyjádření Dr. H-a skutečnosti.

Ze znění § 44, odst. 2 tr. ř. a z pojmu úkolu obhájce, jenž má uplatňovati vše, co může býti na prospěch obžalovanému, a z jasného znění § 2, odst. 2 zák. ze dne 22. ledna 1946, č. 24 Sb., jest zjevné, že obhájce musí býti přítomen při celém hlavním přelíčení, a to pod zmátečností, a že nestačí, aby obhájce snad byl pouze zřízen a při hlavním přelíčení nebyl stále přítomen.

Poněvadž Dr. H. není dosud oprávněn k zastupování Dr. S-a a nemá podle vlastních údajů nejméně dva roky praxe u advokáta, nemohl se jeho šéf dáti jím zastoupit při uvedeném hlavním přelíčení, a to ani ne na krátkou dobu (srovnej § 6, odst. 2 zák. z 31. ledna 1922, č. 40 Sb.).

Odůvodněné zmáteční stížnosti bylo tudíž vyhověno, napadený rozsudek byl zrušen jako zmátečný a věc byla vrácena soudu první stolice, aby ji znova projednal a o ní rozhodl.

Čís. 144.

Ke skutkové podstatě zločinu udavačství podle § 11 retribučního dekretu.

Pachatel, který při udání »využil situace přivoděné nepřátelskou okupací, nemusí mimo to ještě jednat i »ve službách nebo v zájmu nepřítel«.

»Ztráta svobody československého občana« udavačem zaviněná, je tu přítěžující okolností jmenovitě v zákoně uvedenou, s níž je spojeno použití vyšší trestní sazby. Nezáleží s hlediska této přítěžující okolnosti na tom, jak dlouho ztráta svobody trvala, ani na tom, šlo-li při ní o výkon soudně uloženého trestu, či jen o zajišťovací policejní opatření.

(Rozh. ze dne 14. ledna 1947, Zm II 247/46.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmáteční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl obžalovaný uznán

vinným zločinem udavačství podle první věty § 11 dekretu presidenta republiky č. 16/1945 Sb., ve znění zák. č. 22/1946 Sb., vyhověl však zmáteční stížnosti státního zastupitelství a odsuzující výrok soudu první stolice doplnil v tom smyslu, že obžalovaný zavinil svým udáním ztrátu svobody československé občanky M. K-ové.

V důsledku toho zrušil rozsudek ve výroku o trestu a ve výroci s ním souvisících — až na výroky o započítání zajišťovací a vyšetřovací vazby podle § 55 a) tr. z. a o povinnosti obžalovaného nahradit náklady trestního řízení — a obžalovanému vyměřil trest podle druhé sazby § 11 dekretu presidenta republiky č. 16/1945 Sb., ve znění zákona č. 22/1946 Sb.

Z d ů v o d ů:

I. S hlediska hmotněprávního důvodu zmátečnosti podle § 281, č. 10 — správně č. 9, písm. a) tr. ř., namítá zmáteční stížnost obžalovaného, že nalézací soud posoudil věc nesprávně po právní stránce, ježto prý se ke skutkové podstatě zločinu udavačství podle § 11 dekretu presidenta republiky ze dne 19. června 1945, č. 16 Sb., ve znění zákona č. 22/1946 Sb., vyžaduje, aby čin byl spáchán s využitím situace přivoděné nepřátelskou okupací a mimo to ještě v zájmu nepřítel a aby se úmysl pachatelův, a to »škodný úmysl«, vztahoval na oba uvedené znaky, kteréžto předpoklady prý v souzené věci chybějí.

Této námitce zmáteční stížnosti nelze přisvědčiti.

Zločinu udavačství podle § 11 dekretu presidenta republiky ze dne 19. června 1945, č. 16 Sb., ve znění zák. č. 22/1946 Sb., se dopouští podle jasného ustanovení tohoto místa zákona, kdo v době zvýšeného ohrožení republiky ve službách nebo v zájmu nepřítel nebo využívaje situace přivoděné nepřátelskou okupací udá jiného pro nějakou skutečnou nebo vymyšlenou činnost. Stačí tudíž k naplnění skutkové podstaty uvedeného zločinu, aby pachatel (udavač) jednal úmyslně ve smyslu § 1 tr. z., t. j. aby zlo rozvážil a umínil, a aby svým úmyslným jednáním využil situace přivoděné nepřátelskou okupací a při tom si tuto okolnost představil a chtěl jednat ve smyslu této představy. Není však třeba, aby, jak se zmáteční stížnost domnívá, pachatel jednal mimo to ještě v zájmu nepřítel.

Zmíněný znak skutkové podstaty uvedeného zločinu, a to, že obžalovaný využil situace přivoděné nepřátelskou okupací, je objektivně naplněn již tím, že se obžalovaný obrátil na gestapo, jehož působnost na československém území byla jen důsledkem okupace, a učinil tam udání pro poslech cizího rozhlasu, tedy pro čin vyvolaný také nepřátelskou okupací.

Pokud jde o subjektivní stránku udavačství podle § 11 zmíněného dekretu, dospěl nalézací soud k závěru, že v době, kdy obžalovaný učinil udání — po roce okupace —, bylo známo každému, zejména v B., kde bylo mnoho českých lidí vězněno, že gestapo je institucí zřízenou okupanty, která stíhá s největší bezohledností jakékoliv činy proti okupantům, a že obžalovaný to věděl a představil si, jaké účinky může mít jeho udání, tudíž že chtěl využít situace přivoděné nepřátelskou okupací.

Poukazuje-li zmáteční stížnost na to, že není splněna subjektivní stránka souzeného zločinu, ježto nalézací soud zjistil, že obžalovaný jed-

nal ze msty a proto, aby docílil, aby se nepřijemná nájemnice co nejdříve vystěhovala, naznačuje svou námitkou pohnutku, která obžalovaného přiměla k provedení činu. Pro posouzení subjektivní stránky viny je však nerozhodné, z jaké pohnutky obžalovaný jednal.

Jelikož, jak shora dovozeno, stačí k založení skutkové podstaty souzeného činu, že obžalovaný využil situace přivoděné nepřátelskou okupací, není třeba přezkoumávat správnost výroku nalézacího soudu, že obžalovaný jednal v zájmu nepřítelů.

Vzhledem k vývodům zmáteční stížnosti třeba pouze dodat, že »udáním« ve smyslu právě zmíněného místa zákona je každé oznámení u úřadu, které mohlo dát podnět k zákroku proti udanému, stalo-li se za podmínek výše uvedených. Při tom je nerozhodné, zda se udání stalo u německého nebo protektorátního úřadu a zda došlo skutečně k nějakému zákroku proti udanému.

Nepochybil proto nalézací soud, když ve zjištěném jednání obžalovaného shledal skutkovou podstatu zločinu udavačství podle § 11 dekretu presidenta republiky ze dne 19. června 1945, č. 16 Sb., ve znění zákona č. 22/1946 Sb., jak po objektivní stránce, tak i subjektivní stránce, a nevyložil toto ustanovení zákona extensivně, jak se domnívá zmáteční stížnost.

Není tudíž uplatňovaný důvod zmátečnosti podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř. opodstatněn.

Byla proto zmáteční stížnost obžalovaného, pokud napadá rozsudek ve výroku o vinně, zamítnuta jako neopodstatněná.

II. Zmateční stížnost státního zastupitelství namítá pod číselným označením důvodu zmátečnosti podle § 281, č. 10 tr. ř., že nalézací soud pochybil, když vyměřil trest podle první sazby, a nikoliv podle druhé sazby § 11 zmíněného dekretu, ač obžalovaný zavinil svým udáním ztrátu svobody československého občana.

Touto námitkou věcně uplatňovaný důvod zmátečnosti podle § 281, č. 11 tr. ř. je opodstatněn.

Z rozsudkových zjištění plyne, že na základě udání obžalovaného byla M. K-ová po provedení domovní prohlídky gestapem dne 8. března 1940 odvezena do úřadovny gestapa a tam po provedeném výslechu ponechána až do 14. března 1940, kdy byla gestapem propuštěna. Nalézací soud, hodnotě toto skutkové zjištění po stránce právní, dospěl k závěru, že toto uvěznění M. K-ové, trvající pouze několik dní, nelze pro jeho krátkost pokládat za ztrátu svobody ve smyslu § 11 zmíněného dekretu, ježto zákon má v uvedeném místě na mysli ztrátu svobody trvající delší dobu, čehož výrazem je podstatně vyšší trest.

Tento právní názor označuje zmáteční stížnost právem za pochybený, ježto nemá opory ani ve znění, ani v účelu zákona. Rečený dekret mluví v druhé větě § 11 o ztrátě svobody československého občana zcela všeobecně, bez jakéhokoliv omezení jak co do délky, tak i co do druhu a nutno proto dospět k názoru, že zamýšlel postihnout každou ztrátu svobody bez ohledu na její délku a bez ohledu na to, zda šlo o výkon trestu uloženého rozsudkem soudu, či o zajišťovací policejní opatření. Jinak by

zákonodárce zcela nepochybně pojal do zákona příslušné ustanovení, jak učinil na př. v ustanovení § 94 tr. z., kde postihuje vyšší trestní sazbou zločin neoprávněného omezování osobní svobody člověka podle § 93 tr. z. teprve tehdy, trvalo-li zmíněné omezování déle než tři dny.

Z uvedeného plyne, že zadržení (uvěznění) M. K-ové na gestapu, trvající několik dní, je ztrátou svobody ve smyslu § 11 zmíněného dekretu.

Zatížil tudíž nalézací soud rozsudek zmatkem podle § 281, č. 11 tr. ř., když, ač zjistil skutečnosti opodstatňující přitěžující okolnost v zákoně jmenovitě uvedenou, a to, že čin obžalovaného měl za následek ztrátu svobody československé občanky, a vědomí obžalovaného o následcích udání, vyloučil nesprávným výkladem zákona tuto kvalifikaci činu a když důsledkem toho vynesl trest podle první sazby, a nikoliv podle druhé sazby § 11 dekretu presidenta republiky ze dne 19. června 1945, č. 16 Sb., ve znění zákona č. 22/1946 Sb.

Bylo proto odůvodněné zmáteční stížností státního zastupitelství vyhověno a uznáno právem, že obžalovaný udáním zavinil ztrátu svobody československé občanky, a to M. K-ové. Důsledkem toho byl zrušen rozsudek ve výroku o trestu a výroci s ním souvisejících, až na výrok o započtení zajišťovací a vyšetřovací vazby podle § 55 a) tr. z. a na výrok o povinnosti obžalovaného nahradit náklady trestního řízení, a obžalovanému vyměřen nový trest podle druhé sazby § 11 zmíněného dekretu.

Čís. 145.

Ukládá se za zločin podle retribučního dekretu trest na svobodě, musí soud podle § 14, písm. b) dekretu vždy vysloviti, že odsouzený odpyká celý trest, nebo jeho část v nucených pracovních oddílech.

Ohled na osobní vlastnosti, zdravotní stav nebo sníženou pracovní schopnost obžalovaného neopravňuje soud k tomu, aby upustil od zmíněného výroku.

(Rozh. ze dne 14. ledna 1947, Zm II 256/46.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal o zmáteční stížnosti na ochranu zákona, podané generální prokuraturou do rozsudku krajského soudu, jímž byl obžalovaný uznán vinným zločinem udavačství podle § 11 dekretu presidenta republiky č. 16/1946 Sb. ve znění zák. č. 22/1946 Sb., právem:

Rozsudkem krajského soudu, jímž byl obžalovaný uznán vinným zločinem udavačství podle § 11 dekretu presidenta republiky ze dne 19. června 1945, č. 16 Sb., ve znění zákona č. 22/1946 Sb. a odsouzen podle první sazby téhož místa zákona k trestu žaláře v trvání pěti let přiměřeně zostřené, byl porušen zákon v ustanovení § 14, písm. b) téhož dekretu, pokud nalézací soud nevyslovil podle téhož ustanovení zákona, že odsouzený odpyká část trestu na svobodě, nebo celý trest ve zvláštních nucených pracovních oddílech.

Tento výrok nemá účinků na obžalovaného.

Důvody:

Rozsudkem krajského soudu byl obžalovaný uznán vinným zločinem udavačství podle § 11 dekretu presidenta republiky ze dne 19. června 1945, č. 16 Sb., ve znění zákona č. 22/1946 Sb., spáchaným tím, že v době zvýšeného ohrožení republiky udal u gestapa, využívaje situace přivoděné nepřátelskou okupací a v zájmu nepřítelů, M. K. a V. Č. pro poslech cizího rozhlasu a M. K. též pro výroky Němcům nepřátelské, a byl za to odsouzen podle první sazby téhož místa zákona k trestu těžkého žaláře v trvání pěti let, zosířeného jedním tvrdým ložem čtvrtletně a podle § 389 tr. ř. k náhradě nákladů trestního řízení. Podle § 55 a) tr. z. byla obžalovanému započtena do trestu zajišťovací a vyšetřovací vazba, podle § 14, písm. a) retribu. dekretu byla vyslovena ztráta občanské cti na dobu deseti let a podle písm. c) téhož paragrafu bylo stanoveno, že čtvrtina jmění obžalovaného propadá ve prospěch státu. Při tom nalézací soud nevyslovil, že odsouzený má odpykat část trestu na svobodě, nebo celý trest ve zvláštních nucených pracovních oddílech, jak stanoví § 14, písm. b) zmíněného dekretu.

Generální prokuratura podává podle § 33 tr. ř. zmateční stížnost na ochranu zákona, v níž vytýká, že nalézací soud porušil zákon v ustanovení § 14, písm. b) dekretu presidenta republiky ze dne 19. června 1945, č. 16 Sb., ve znění zákona č. 22/1946 Sb. tím, že nevyslovil v rozsudku, že odsouzený odpyká část trestu na svobodě, nebo celý trest ve zvláštních nucených pracovních oddílech.

Této výtce zmateční stížnosti, podané na ochranu zákona, nutno přiznat oprávnění.

Zmíněný dekret stanoví v § 14, písm. b), že odsoudí-li soud pro zločin v tomto dekretu uvedený a neupustí-li od trestu (§ 16, odst. 2), vyslouží zároveň, že odsouzený odpyká část trestu na svobodě, nebo celý trest ve zvláštních nucených pracovních oddílech. Z tohoto znění zákona plyne způsobem vylučujícím jakoukoliv pochybnost, že výrok soudu o tom, že odsouzený odpyká část trestu, nebo celý trest v nucených pracovních oddílech, je obligatorní a že soud musí takový výrok učinit vždy, odsoudí-li pro zločin ve zmíněném dekretu uvedený a neupustí-li od trestu (§ 16, odst. 2), a to bez ohledu na osobní vlastnosti nebo zdravotní poměry a na stupeň pracovní schopnosti obžalovaného. Pro názor zastávaný nalézacím soudem, že lékařsky zjištěná 75% invalidita odsouzeného opravňuje soud, aby upustil od výroku ve smyslu § 14, písm. b) uvedeného dekretu, nemá opory ani ve znění, ani v účelu tohoto místa zákona. Řešit otázku schopnosti obžalovaného k odpykání celého, neb části trestu v nucených pracovních oddílech přísluší orgánům pověřeným výkonem trestu, a nikoli nalézacímu soudu. Volné úvaze nalézacího soudu je ponecháno jen rozhodování o tom, zda odsouzený má odpykat ve zvláštních nucených pracovních oddílech celý trest, či pouze jeho část.

Měl proto nalézací soud při správném výkladu zákona, když uznal obžalovaného vinným zločinem udavačství podle § 11 dekretu presidenta republiky ze dne 19. června 1945, č. 16 Sb., ve znění zákona č. 22/1946 Sb. a když neupustil od trestu podle § 16, odst. 2 zmíněného dekretu, vyslovit

podle § 14, písm. b) téhož dekretu, že odsouzený odpyká část trestu na svobodě nebo celý trest ve zvláštních nucených pracovních oddílech. Neučinil-li tak, porušil zákon v ustanovení § 14, písm. b) dekretu presidenta republiky ze dne 19. června 1945, č. 16 Sb., ve znění zákona č. 22/1946 Sb.

Bylo proto vyhověno důvodné zmateční stížnosti na ochranu zákona, podané generální prokuraturou podle § 33 tr. ř., a podle § 292 tr. ř. rozhodnuto, jak uvedeno ve výroku.

Cis. 146.

Skutková podstata zločinu drancování podle § 1 dekretu č. 38/1945 Sb. nevyžaduje, aby hodnota odcizených věcí přesáhla částku 2.000 Kčs. Zda byly odcizeny věci »hodnoty nikoliv nepatrné«, dlužno posouditi podle okolností jednotlivého případu. Rozhoduje tu nejen valutární hodnota odcizených věcí, ale i jejich význam se zřetelem k celkovému hospodářskému stavu státu, zejména v rámci řízeného hospodářství.

(Rozh. ze dne 21. ledna 1947, Zm I 57/46.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl v neveřejném sezení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu, jímž byly obžalované J. P-ová a A. M-ová uznány vinnými zločinem krádeže podle §§ 171, 174 I, písm. c), 174 II, písm. a) tr. z., zrušil naříkaný rozsudek ve výroku o vině a v důsledku toho i ve výroku o trestu a ve výroci s tím souvisejících, až na výrok o náhradě nákladů trestního řízení a o ztrátě práva volebního, uznal obžalované vinnými, že dne 5. září 1945 v C., využívajíc mimořádných poměrů způsobených poválečným stavem, odňaly pro sebe cizí movité věci hodnoty nikoliv nepatrné, které byly v budově majitelem opuštěné, čímž spáchaly zločin drancování podle § 1 dekretu presidenta republiky č. 38/1945 Sb., a odsoudil je za to podle první sazby § 1 téhož dekretu za použití ustanovení § 338 tr. ř., ponechav rozhodnutí o tom, má-li být trest uložen podmíněně, soudu prvé stolice.

Důvody:

Prvý soud zjistil, že si obžalované odnesly dne 4. září 1945 v C. na dvakrát z opuštěného stavení různé věci denní potřeby, zejména prádlo, šatstvo, obuv, přibory, elektrovarič a jiné vesměs staré věci v ceně celkem asi 1.000 Kčs, dále že tyto věci byly u nich zabaveny, jednak když byly na zpáteční cestě zadrženy, jednak při domovní prohlídce u nich vykonané.

Nalézací soud, dospěv k závěru, že obžalované odňaly uvedené věci v ceně 500 Kčs převyšující z držení a bez přivolení neznámých vlastníků, a to ve společnosti jako spolupachatelky a v době, kdy stát v důsledku válečných událostí a provádění odsunu Němců nemohl majetek ten náležitě ochrániti, tudíž v době obecné nesnáze, shledal ve zjištěném skut-

kovém ději jen skutkovou podstatu zločinu krádeže podle §§ 171, 174 I, písm. c), 174 II, písm. a) tr. z., a nikoliv zločinu podle § 1 dekretu presidenta republiky č. 38/1945 Sb., jak se toho domáhala obžaloba, maje za to, že hodnotu uvedených věcí nelze považovat za »nikoliv nepatrnou« ve smyslu zmíněného dekretu.

Nalézací soud uvádí v podstatě k odůvodnění tohoto svého právního závěru, že lze podřadit skutkové podstatě zločinu drancování — již s ohledem na vysoké trestní sazby stanovené v uvedeném dekretu — jen útoky vážně ohrožující hospodářskou bezpečnost a že nespádají sem proto případy, v nichž cena odcizených věcí nepřesahuje ani hranici určenou pro zločinnou kvalifikaci krádeže z vyšší hodnoty věci, tedy částku 2.000 Kčs.

Veřejný žalobce právem vytýká z důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 10 tr. ř. toto mylné právní hledisko nalézacího soudu.

Uvedený dekret hledí totiž co nejpřísněji zakročiti proti těm, kdo, zneužívající mimořádných poměrů způsobených poválečným stavem, podnikají útoky proti cizímu majetku, kteréžto útoky jsou právě pro zmíněnou kvalifikovanou obecnou nesnáž zvláště zavržitelné, takže právě pro tuto zavržitelnou povahu trestných činů — a nikoliv snad pro vyšší hodnoty odcizovaných věcí — nestačí již podřadění takových skutků mírnějšímu ustanovení § 174 I, písm. c) tr. z. a bylo třeba zvláštního přísnějšího zákonného předpisu.

Dekret vyjímá — na rozdíl od kvalifikace krádeže podle § 174 I, písm. c) tr. z. — pouze takové případy, kdy byly odňaty movité věci v podstatě nepatrné hodnoty, neboť tam již malá hodnota věci poukazuje na to, že nešlo o skutek zvláště zavržitelné povahy.

Uvedené znění dekretu však neposkytuje oporu pro náhled nalézacího soudu, že je nutno, aby hodnota odcizených věcí přesahovala aspoň částku 2.000 Kčs, t. j. hranici určenou pro kvalifikaci krádeže jako zločinu z vyšší částky.

Jde tedy, jak i nalézací soud správně podotýká, o pojem relativní, při němž je třeba přihlížeti k okolnostem každého jednotlivého případu. Nelze opominout nejen valutární hodnotu věci a drahotní poměry, ale i význam dotčených věcí, jež mají vzhledem k celkovému hospodářskému stavu státu, zejména v rámci řízeného hospodářství.

V souzené věci šlo o následující věci denní potřeby: šest ubrusů, šálku na krk, čtyři ozdobné dečky, dva šátky na hlavu, čtyři povlaky na polštáře, dva povlaky na peřiny, dvě noční dámské košile, dvoje pánské trikotové spodky, pár vlněných punčoch, troje dámské prací šaty, osm kusů záclon, tři ručníky, tři utěrky, soupravu dámského prádla, župan, dámskou sukni, dámský vlněný živůtek, červenou kabelku s párem rukavic, tři kapesníky, zástěru, košili, dvě dečky, dva šátky na krk, rozřezávací papír, papírový kufřík, kuchyňský nůž, tři lžičky desertní, dvě kávové, tři polévkové, tři vidličky, tři nože, kartáček na zuby, kožený perečník s tužkou a lékařským teploměrem, pár bílých punčoch, dečku přízovou, pár meltonek, dámský turban, pouzdro na mýdlo, ubrus, ozdobný polštář, elektrický vařič se šňůrou, třídílnou záclonu, klubko vlny s dráty a nedopletenou punčochou, dva sešity s tvrdými deskami — vše v ceně asi 1.000 Kčs.

I když má prvý soud za to, že tyto svršky byly staré a že by relativní výše škody nebyla značná, nelze souhlasit se závěrem nalézacího soudu, který popřel, že šlo o věci v hodnotě nikoliv nepatrné. Nejen množství a povaha uvedených věcí, by i obnošených věcí již samy o sobě vyřadí nepatrnost hodnoty věcí, ale i jejich cena přece jen již řadí přísluší nepatrnost hodnoty věcí, pod jmenovanou skutkovou podstatu drancování. Na pojmu věci hodnoty nikoliv nepatrné nemůže nic změnit okolnost, nalézacím soudem v rozsudku zdůrazňovaná, že pachatelky byly osoby sociálně slabé, které trpěly delší dobu nedostatkem uvedených, převážně obhospodařovaných věcí.

Bylo proto důvodné zmáteční stížnosti vyhověno, napadený rozsudek v uvedené části zrušen, a ježto jinak jsou všechny ostatní podmínky věci v uvedené části splněny, bylo rozhodnuto v neveřejném sedění podle § 5, odst. 2 zák. č. 3/1878 ř. z., jak je nahoře uvedeno.

Cis. 147.

Konečný účel, jež pachatel činem sledoval, je, jako pouhá pohutka činu, s hlediska skutkové podstaty zločinu udavačství podle § 11 retribučního dekretu nerozhodný pro posouzení otázky viny.

Nezáleží také s hlediska uvedené skutkové podstaty na tom, v jaké souvislosti se udání stalo, zda úřad, u něhož bylo učiněno, mohl zakročiti proti udánému ve vlastním oboru působnosti, či jen prostřednictvím úřadu jiného, a zda šlo o úřad protektorátní, či německý.

Spadá sem, oznámil-li pachatel úřadu práce, že určitá osoba utekla z práce v Německu, považuje se doma, práci se vyhýbá a střídavými návštěvami známých uniká pozornosti.

(Rozh. ze dne 22. ledna 1947, Zm I 242/46.)

Obžalovaný zaslal na podzim r. 1944 úřadu práce v Ž. dopis, v němž oznámil, že Jan P. utekl z práce v Německu, považuje se doma, vyhýbá se práci a jezdí po známých, aby tak unikl pozornosti, což prý budí pohoršení a vrhá špatný stín na blízké jeho okolí. Zaslouhuje prý proto Jan P. nejen zákrok, ale i potrestání.

Toto oznámení bylo postoupeno úřadem práce kriminální policii, která požádala četnickou stanici o zatčení Jana P. Ten byl však na nebezpečí včas upozorněn a vyhnul se útěkem hrozícímu zatčení.

Obžalovaný doznal, že zmíněný dopis úřadu práce zaslal, a bránil se tím, že tak učinil proto, že Jan P. mu ublížil na těle a že mu vyhrožoval, a že se ho proto chtěl zmíněným způsobem zbavit.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl v neveřejném sedění zmáteční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem udavačství podle § 11 dekretu č. 16/1945 Sb. ve znění zákona č. 22/1946 Sb.

Důvody:

Zmateční stížnosti obžalovaného, uplatňující důvody zmatečnosti podle § 281, č. 4, 5, 9, písm. a) tr. ř., nelze přiznat v žádném směru oprávnění.

S hlediska důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 4 tr. ř. vytýká zmateční stížnost, že obžalovaný byl zkrácen ve svém právu na obhajobu tím, že nalézacím soudem byly zamítnuty jeho důkazní návrhy.

Podle jediné směrodatného obsahu protokolu o hlavním přelíčení (§ 271 tr. ř.) navrhovala obhajoba, aby byli předvoláni a slyšeni jako svědci Stanislav S., Marie S. a Anna P. o tom, že se Jan P. na obžalovaného stále vyptával a že mu před jmenovanými osobami vyhrožoval, že mu nabije hubu, a konečně, že se před Annou P. vyjádřil, že mu dá jednu takovou, že ho odnesou.

Dále navrhovala obhajoba opatření spisů okresního soudu v Ž. pro lehké ublížení na těle.

Nalézací soud zamítl navrhované důkazy právem jako zbytečné, ježto směřovaly k zjištění pouhé pohnutky činu, okolnosti to nerozhodné pro posouzení otázky viny.

Pokud zmateční stížnost podkládá uvedeným důkazním návrhům širší podklad, než který je osvědčen obsahem protokolu o hlavním přelíčení, nelze se těmito jejími výklady věcně zabývat.

Je tudíž výtka neúplnosti řízení neopodstatněná.

Nalézací soud uvádí, že obžalovaný učinil udání na Jana P. »proto, aby měl od něho pokoj«. Neprávem proto zmateční stížnost, zřejmě z důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 5 tr. ř., namítá, že nalézací soud neuvážil obhajobu obžalovaného, z jakého důvodu došlo k souzenému trestnému činu.

Provádějíc hmotněprávní důvod zmatečnosti podle § 281, č. 9, — zřejmě písm. a) — tr. ř., namítá zmateční stížnost nesprávné právní posouzení.

»Udáním« ve smyslu § 11 dekretu č. 16/1945 Sb. (ve znění zákona č. 22/1946 Sb.) je každé oznámení nebo sdělení, jež mohlo dát podnět k zákroku proti udanému, stalo-li se v době zvýšeného ohrožení republiky ve službách nebo v zájmu nepřítelů nebo s využitím situace přivoděné nepřátelskou okupací. Je nerozhodné, v jaké souvislosti se udání stalo, zda dotčený úřad byl povolán k zákroku proti udanému ve vlastním oboru působnosti, či zda mohl tak učinit pouze prostřednictvím jiného úřadu a zda šlo o protektorátní, či německé úřady. Spadá sem, tudíž i udání někoho u pracovního úřadu, že se vyhýbá práci a že zasluhuje nejen zákroku, nýbrž i potrestání, neboť požadovaný zákrok směřoval k prospěchu nepřítelů.

Subjektivní stránka zločinu podle § 11 uvedeného dekretu pak vyžaduje, aby pachatel jednal úmyslně a aby si představil, že jedná v zájmu nepřítelů nebo využívá situace přivoděné nepřátelskou okupací, a aby chtěl jednat ve smyslu této představy.

Tyto právě uvedené znaky subjektivní skutkové podstaty zločinu podle § 11 zmíněného dekretu, ať již jsou v rozsudku výslovně zjištěny, neb rozsudkem předpokládány, mají plnou oporu ve znění písemného udání obžalovaným psaného a zasláného úřadu práce, jehož obsah je v rozsudku zjištěn.

Nepochybil proto nalézací soud, když podřadil skutkový děj, jak je v rozsudku zjištěn, skutkové podstatě zločinu udavačství podle § 11 dekretu č. 16/1945 Sb. (ve znění zákona č. 22/1946 Sb.) jak v objektivním, tak i subjektivním směru, a důsledkem toho jsou neopodstatněné vývody zmateční stížnosti, která se snaží odchýlným výkladem jednotlivých známek skutkové podstaty zmíněného zločinu dovést zmatečnost rozsudku podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř.

Čís. 148.

Ukládá-li soud trest za zločin podle retribučního dekretu, musí podle veličního předpisu § 14, písm. c) zmíněného dekretu učinit v rozsudku výrok o propadnutí jmění odsouzeného; volně úvaze soudu je ponecháno pouze rozhodnutí o tom, zda propadá celé jmění, či jen jeho část.

(Rozh. ze dne 22. ledna 1947, Zm I 308/46.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal o zmateční stížnosti generálního prokurátora k zachování zákona takto právem:
Rozsudkem krajského soudu, jímž byl obžalovaný uznán vinným zločinem udavačství podle § 11 dekretu č. 16/1945 Sb. ve znění zákona č. 22/1946 Sb. a odsouzen podle první sazby § 11 tohoto dekretu do těžkého žaláře v trvání pěti let, zostřeného tvrdým lůžkem čtvrtletně, a to pokud nalézací soud použil při výměře trestu ustanovení § 54 tr. z. a pokud nevyslovil podle § 14, písm. c) zmíněného dekretu, že celé, neb část jeho jmění propadá ve prospěch státu, byl porušen zákon v ustanoveních § 54 tr. z. a v § 14, písm. c) uvedeného dekretu.
Tento výrok nemá účinků na obžalovaného.

Důvody:

Obžalovaný byl rozsudkem krajského soudu uznán vinným zločinem udavačství podle § 11 dekretu č. 16/1945 Sb., ve znění zákona č. 22/1946 Sb., a odsouzen podle první sazby téhož místa zákona, za použití § 54 tr. z., k nepodmíněnému trestu těžkého žaláře v trvání pěti let, zostřeného jedním tvrdým lůžkem čtvrtletně, kterýžto trest si má odpykat celý v nucených pracovních oddílech. Kdežto nalézací soud vyslovil v rozsudku, že obžalovaný pozbývá občanskou čest na dobu pěti let, opominul učinit výrok, že podle § 14, písm. c) uvedeného dekretu celé jmění obžalovaného, nebo část jeho jmění propadá ve prospěch státu.
Tento rozsudek nabytí právní moci, ježto zůstal se strany státního zastupitelství nenapaden a zmateční stížnost obžalovaného do tohoto roz-

sudku byla rozhodnutím nejvyššího soudu jako soudu zrušovacího zamítnuta.

Generální prokurátor vytýká nyní ve zmateční stížnosti na ochranu zákona, podané podle § 33 tr. ř., že nalézací soud porušil zákon jednak v ustanovení § 54 tr. z. tím, že při výměře trestu použil ustanovení § 54 tr. z., jednak v ustanovení § 14, písm. c) retr. dekr. tím, že opominul učinit výrok o propadnutí celého, nebo části jmění obžalovaného ve prospěch státu.

Těmto výtkám zmateční stížnosti nutno přiznat oprávnění.

Podle výslovného znění ustanovení § 54 tr. z., podle tehdejšího znění, bylo lze použít mimořádného zmírňovacího práva ve smyslu tohoto místa zákona pouze u zločinů, na které není stanoven trest na svobodě delší než pět let. Jelikož na zločin udavačství podle § 11 dekretu č. 16/1945 Sb. ve znění zákona č. 22/1946 Sb., jímž byl obžalovaný uznán vinným, je stanoven trest na svobodě od pěti let do deseti let, bylo použití ustanovení § 54 tr. z. při výměře trestu vyloučeno již z tohoto důvodu, nehledíc ani k zvláštnímu ustanovení § 16 zmíněného dekretu, upravujícímu pro jeho obor otázku vyměřování trestů a možnosti snížení trestů na svobodě neb jejich záměny.

Nebyl proto nalézací soud podle zákona oprávněn, aby při výměře trestu použil ustanovení § 54 tr. z. Učinil-li tak, porušil zákon v uvedeném jeho místě.

Retribuční dekrét stanoví v § 14, že odsoudí-li soud pro zločin v tomto dekretu, uvedený a neupustí-li od trestu (§ 16, odst. 2), vysloví mimo jiné, že celé jmění obžalovaného, nebo část jeho jmění propadá ve prospěch státu.

Měl proto nalézací soud, když odsoudil obžalovaného pro zločin udavačství podle § 11 tohoto dekretu a neupustil podle jeho § 16, odst. 2 od trestu, učinit podle veličního předpisu § 14, písm. c) zmíněného dekretu v rozsudku výrok o propadnutí jmění obžalovaného, při čemž zákon ponechává volné úvaze soudu pouze rozhodnutí o tom, zda propadá ve prospěch státu celé jmění obžalovaného, neb pouze část jeho jmění.

Nědbal-li nalézací soud veličního předpisu § 14, písm. c) dekretu č. 16/1945 Sb. ve znění zákona č. 22/1946 Sb. a opominul-li vůbec učinit výrok o propadnutí jmění obžalovaného ve prospěch státu, porušil zákon v uvedeném jeho místě.

Bylo proto opodstatněné zmateční stížností na ochranu zákona, podané generálním prokurátorem podle § 33 tr. ř., vyhověno a podle druhé a třetí věty § 292 tr. ř. uznáno právem, jak uvedeno ve výroku.

Čís. 149.

Jen ke skutkové podstatě zločinu podle první věty § 217 tr. z. se vyžaduje lstivost nebo násilnost pachatelova jednání.

Ke zločinu podle druhé věty zmíněného paragrafu stačí jakékoliv jednání jímž se vrchností ztěžuje postížení uprchlého vězně, zatčeného nebo vězněného pro zločin.

Spadá sem zapůjčení kola a svrchníku, jímž bylo uprchlíku umožněno, aby se mohl dočasně vzdálit ze svého úkrytu.

(Rozh. ze dne 24. ledna 1947, Zm I 453/44.)

Josefu M., který si odpykával v trestnici mnohaletý žalář, uložený mu za zločin vraždy, podařilo se z trestnice uprchnouti. Po dobu několika měsíců se skrýval u Kateřiny M. V zimních měsících se rozhodl, že navštíví svoje rodiče, kteří bydleli v obci značně vzdálené od obce, v níž nalezl úkryt. Obrátil se proto na obžalovaného, který věděl, že jde o uprchlého a četnictvem hledaného trestance, se žádostí, aby mu zapůjčil na cestu svoje kolo. Obžalovaný tak učinil a zapůjčil mu mimo to, poněvadž byla zima a Josef M. neměl zimního šatstva, ještě i svůj plášť »hubertus«. Nalézací soud uznal na tomto podkladě obžalovaného vinným zločinem podle § 217 tr. z.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost obžalovaného, mimo jiné z těchto

důvodů:

S hlediska zmatku podle § 281, č. 5 tr. ř. vytýká zmateční stížnost jako neúplnost rozsudku, že se nalézací soud nevyprávěl se stěžovatelem, lovou obhajobou, že Josef M. na něm žádal půjčení kola výslovně pouze proto, aby si mohl zajet k rodičům a zase se vrátit, a že on mu také kolo půjčil za tímto účelem. Výtka neobstojí, protože nalézací soud tímto skutečností zřejmě předpokládá, neboť zjišťuje, že Josef M. žádal kolo jen asi na 3 dny k návštěvě rodičů.

S hlediska zmatku podle § 281, č. 9, zřejmě písm. a) tr. ř. namítá zmateční stížnost, že zjištěné půjčení kola a hubertusu Josefu M-ovi nezakládá na straně stěžovatele skutkovou podstatu zločinu podle § 217 tr. z., jímž byl uznán vinným, poněvadž nejde o lstivost nebo násilné jednání, které by mohlo Josefu M-ovi umožnit příležitost k uprchnutí nebo pátrající vrchnosti překážet v tom, aby byl zase předveden. Zmateční stížnosti nelze přisvědčit. Stěžovatel nebyl uznán vinným zločinem podle první věty § 217 tr. z., který jediné vyžaduje lstivost nebo násilnost pachatelova jednání. Ke zločinu podle druhé věty § 217 tr. z., jímž byl stěžovatel uznán vinným, stačí jakékoliv jednání, jímž se vrchností ztěžuje postížení uprchlého vězně, zatčeného nebo vězněného pro zločin. Takovýmto jednáním bylo pak nepochybně, že stěžovatel půjčil Josefu M-ovi kolo a svrchník hubertus. Okolnost, že Josef M. byl snad vybaven civilními šaty, je v tomto směru vůbec bez významu. Stejně je nerozhodná zmateční stížností zdůrazňovaná skutečnost, že si Josef M. kolo a svrchník vypůjčil k cestě k rodičům a že se měl a chtěl zase vrátit do bytu Kateřiny M-ové, protože tento byt sloužil Josefu M-ovi právě jako úkryt před pátrající vrchností a půjčení kola a kabátu mu mělo umožnit, pokud se týče usnadnit, aby se mohl nepoznan ze svého úkrytu vypravit k návštěvě rodičů a zase se tam vrátit. Již v tom je dána skutková podstata zločinu podle § 217 tr. z.

Čís. 150.

S hlediska skutkové podstaty podle § 14, č. 2 a § 17 zák. č. 89/1897 ř. z. o obchodě s potravinami je směrodatné jen, zda předmět, o němž jde, byl pachatelem v konkrétním případě chován na prodej, prodáván nebo jinak do obchodu uváděn »jako potravina«, tedy vědomě k účelům lidského požívání. Nesejde na tom, zda šlo o potravinu v běžném slova smyslu, ani na tom, zda dotčený předmět byl, pokud jde o jeho použití jako potraviny, stížen vadou, která »bije do očí«.

I denaturovaný líh může za uvedených předpokladů být předmětem obchodní směny »jako potravina«.

(Rozh. ze dne 28. ledna 1947, Zm I 283/46.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmáteční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu, pokud jím byl obžalovaný zproštěn podle § 259, č. 2 tr. ř. obžaloby pro přečin podle § 17 zák. č. 89/1897 ř. z., zrušil napadený zprošťující výrok a vrátil věc soudu prvé stolice, aby jí v rozsahu zrušení znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Zmatečná stížnost napadá, uplatňujíc důvody zmatečnosti podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř., jen výrok, jímž byl obžalovaný zproštěn obžaloby vznesené naň pro přečin podle § 17 zák. č. 89/1897 ř. z. Zmatečná stížnost je důvodná.

Nejdříve právem namítá s hlediska zmatku podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř., že nalézací soud, posuzuje zažalovanou činnost obžalovaného jen s hlediska skutkových podstat § 11, č. 4 a § 12 zák. č. 89/1897 ř. z., přehlédl, že podkladem právní konstrukce zažalovaného přečinu podle § 17 tohoto zákona je podle obžaloby skutková podstata trestného skutku podle § 14, č. 2 téhož zákona. Podle tohoto zákonného ustanovení je trestný ten, kdo nedbale předměty, jejichž požívání je způsobit škodit lidskému zdraví, za potraviny na prodej chová, prodává nebo jinak do obchodu uvádí. Nalézací soud ovšem při svých úvahách o pojmu »potravina« usoudil, že líh vůbec není žádnou potravinou, tím méně ovšem líh denaturovaný, o který jde v této věci. S hlediska skutkové podstaty podle § 14, č. 2 a § 17 zmíněného zákona je však nerozhodné, zda předmět přicházející v úvahu má podle své podstaty charakter potraviny v běžném slova smyslu, nýbrž směrodatné je tu jedině, uvádí-li se do obchodu (chová-li se na prodej, prodává-li se) v konkrétním případě jako potravina, tedy vědomě k účelům lidského požívání, ať již jako jídlo, nebo nápoj (srovnej rozh. č. 2359, 2496 víd. sb.). S tohoto právního hlediska může být i denaturovaný líh předmětem obchodní směny jako potravina, pakliže podle vědomí chovatele, prodávatele nebo vůbec každého, kdo jej uvádí do obchodu, se uvádí do obchodu a předává se osobám jej požadujícím právě za tím účelem, aby ho bylo použito k pití jako alkoholického nápoje, lhostejno, zda ve stavu nezměněném, či v nějaké jiné

úpravě. Toto vědomí nalézací soud ovšem na straně obžalovaného vyloučil. Zde však zmáteční stížnost právem vytýká jako neúplnost rozsudku ve smyslu § 281, č. 5 tr. ř., že nalézací soud nepřihlédl k doznání obžalovaného obsaženému v protokolu o jeho výslechu, že G. T. si nalil do skleničky asi polévkovou lžičku špiritusu, dával se na to proti světlu, načež špiritus ochutnal, všecko nevypil a řekl, aby mu špiritus odvezl, že v okamžiku, kdy G. T. pil ze skleničky špiritus, obžalovaný si myslel, že je možné, že to bude týž chtít používat k pití, a že nikdy neviděl, aby někdo dával pohonnou látku do skleničky a ochutnával ji. Vzhledem k tomu, co bylo shora uvedeno, týká se vytýkaná vada skutečnosti rozhodné pro posouzení viny obžalovaného ve smyslu obžaloby. Okolnost, zda je denaturovaný líh stížen, pokud jde o jeho použití jako potraviny, vadou, která »bije do očí«, je nerozhodná. Rozhodné je, jak již bylo uvedeno, jen, aby pachatel věděl, že líhu má být použito jako potraviny.

Odůvodněné zmáteční stížnosti bylo vyhověno a uznáno, jak uvedeno ve výroku tohoto rozhodnutí. Při novém projednání a rozhodnutí věci bude na nalézacím soudě, aby se zabýval po případě též otázkou příčinné souvislosti mezi činem obžalovaného a nastalým škodným výsledkem, těžkým tělesným poškozením G. T., kterou se nalézací soud, vyloučiv na straně obžalovaného subjektivní vinu, blíže nezabýval.

Čís. 151.

Předseda místní správní komise ustanovené podle § 6 dekretu č. 4/1945 Sb. je vrchností ve smyslu § 187 tr. z.

Dověděl-li se o zpronevěře spáchané národním správcem na spravovaném majetku dřívě, než pachatel nahradil škodu, nelze pachateli přiznati beztrestnost pro účinnou lítost. Nezáleží na tom, že o ní nabyl vědomosti jen při výkonu dohledu na hospodaření národního správce podle § 22, odst. 3 dekretu č. 5/1945 Sb.

(Rozh. ze dne 28. ledna 1947, Zm II 186/46.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmáteční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu, jímž byl obžalovaný podle § 259, č. 2 tr. ř. zproštěn obžaloby pro zločin zpronevěry podle § 181 tr. z., zrušil napadený rozsudek jako zmátečný a věc vrátil soudu prvé stolice, aby o ní znovu jednal a ji rozhodl.

Důvody:

Zmatečná stížnost uplatňuje důvody zmatečnosti podle § 281, č. 5 a 9, písm. b) tr. ř.

Napadený rozsudek zjistil, pokud jde o účinnou lítost podle § 187 tr. z., že se správní komisař obce dověděl o skutku obžalovaného dřívě, než mu obžalovaný své jednání ohlásil a než mu nabídl náhradu škody. Je tudíž bezpředmětné uplatnění důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 5

tr. ř. (výtkou neúplnosti), směřující ke zjištění, že obžalovaný nenabídl správnímu komisaři náhradu škody dříve, než se tento dověděl od Anny I-ové o zažalovaném činu obžalovaného. V této části je tedy zmatečná stížnost neopodstatněná.

Je však nutno jí přisvědčiti, pokud jde o druhý z obou uplatňovaných důvodů.

Správní komisař obce, jako předseda místní správní komise, má podle § 6 dekretu presidenta republiky č. 4/1945 Sb. — jak sám napadený rozsudek správně uvádí — pravomoc jako předseda národního výboru ve smyslu § 1 citovaného dekretu, která dříve náležela voleným představitelům obcí, tedy starostům. Přísluší mu tedy nejen pravomoc, pokud příslušela starostům při správě obecního jmění, ale též pravomoc, pokud příslušela starostům jako orgánům veřejné správy, tedy i v tom směru, pokud byli starostové povoláni k tomu, aby s hlediska zachování veřejného řádu dbali o bezpečnost majetku, mimo jiné i stíháním majetkových deliktů. Je to zřejmo i z ustanovení § 24 tr. ř., na něž poukazuje i napadený rozsudek a v němž jsou obecní představení výslovně uvedeni.

Rozlišování mezi zmíněnými funkcemi správního komisaře není přípustné (rozh. č. 2238, 3389, 3434, 5546 Sb. n. s. I). Nabyli-li správní komisař jako takový úřední vědomosti o některém z trestných činů uvedených v § 187 tr. z., je nerozhodné, zda se dověděl o trestném činu a jeho pachateli ve své vlastnosti jako dozorčí orgán nad národními správci v obci, či jako vrchnost povoláná ke stíhání trestných činů. Jde o touž osobu, která — jakmile jsou tu předpoklady pro úřední úkon jí náležející — je povinna jednat podle zákona ve všech jí svěřených funkcích. Dověděl-li se tudíž správní komisař obce o trestném činu obžalovaného dříve, než došlo k náhradě škody, dověděl se o tom i jako bezpečnostní úřad podle § 24 tr. ř. V takovém případě však ustanovení § 187 tr. z. vylučuje dobrodiní účinné lítosti.

Podle napadeného rozsudku dověděl se Pavel S. o skutku obžalovaného jako správní komisař, ale ve své funkci, pokud vykonává podle dekretu presidenta republiky č. 5/1945 Sb. dohled nad národními správci svěřené mu obce. Dověděl se tudíž o skutku obžalovaného jako správní komisař obce, a proto se ve smyslu uvedených právních vývodů dověděl o činu jako vrchnost ve smyslu § 187 tr. z.

Je tedy v souzeném případě účinná lítost ve smyslu tohoto ustanovení vyloučena. Jestliže soud první stolice přesto zprostil obžalovaného jedině z důvodu, že jeho čin je beztrestný pro účinnou lítost podle § 187 tr. z., je jeho rozsudek stížen zmatečností podle § 281, č. 9, písm. b) tr. ř.

Bylo proto vyhověno zmatečné stížnosti, pokud uplatňuje tento zmatek, a rozsudek první stolice zrušen v celém rozsahu. Poněvadž však v napadeném rozsudku nejsou zjištěny přesně skutečnosti, z nichž by bylo lze vyvodit, zda jsou dány všechny znaky skutkové podstaty zločinu zpronevěry, zejména i po stránce subjektivní, o níž se napadený rozsudek nezmiňuje, nelze rozhodnout ve věci samé a bylo tudíž soudu první stolice uloženo ve věci znova jednat a rozhodnout.

Čís. 152.

S hlediska skutkové podstaty zločinu podle § 11 retribučního dekretu je — stejně jako s hlediska skutkové podstaty zločinu podle § 209 tr. z. — lhostejné, zda se pachatelovo »udání« stalo z vlastního jeho popudu, či na otázku soudce nebo vyšetřujícího orgánu.

Neshledal-li nalézací soud v »udání« učiněném za okupace skutkovou podstatu zločinu podle § 11 retribučního dekretu jen pro nedostatek pachatelova vědomí o dosahu udání, pokud šlo o poměr k nepříteli, bylo jeho povinností, aby o skutku uvažoval i s hlediska § 209 tr. z.

(Rozh. ze dne 30. ledna 1947, Zm I*291/46.)

Obžalovaná byla dne 13. června 1942 obeslána na četnickou stanici, aby tam učinila prohlášení, zda ví něco o předmětech, týkajících se Heydrichovy smrti, jejichž fotografie jí byly předloženy. Po záporné odpovědi položil jí četník další otázku, zda jí není známo, že někdo přechovává zbraně. Na to obžalovaná odvětila, že zbraně má Eduard L., a když byla napomenuta, aby si věc rozmyslela a aby udala, z jakého pramene ví, že Eduard L. zbraně má, prohlásila, že se Eduarda L. či Josefa K. bojí, že jí vyhrožoval zabitím, a že v domku, kde bydlí Eduard L. a Josef K., zbraně skutečně jsou. Prohlášení, obsahující otázku stran vědomosti o zbraních, pak obžalovaná odepřela podepsat, trvala však i vůči veliteli četnické stanice na tom, že jí Eduard L. vyhrožoval zastřelením, prohlašovala, že slyšela od dětí, že v domku u L. mají nějaké zbraně, a žádala, aby bylo učiněno oznámení pro nebezpečné vyhrožování. Na snahu vyšetřujícího četníka, věc zlikvidovati, prohlásila obžalovaná, že si to »najde jinde«, posléz však netrvala na udání stran zbraní, tvrdila však i nadále, že Eduard L. jí nebezpečně vyhrožoval a že má proto z něho strach.

O případu bylo učiněno hlášení gestapu, jež nařídilo provést v domku Eduarda L. a Josefa K. domovní prohlídku. Při ní nebyly nalezeny žádné zbraně, zjištěny však závady zásobovací, pro něž byli Eduard L. a Josef K. potrestáni administrativně.

Nejvyšší soud jako zrušovací soud vyhověl zmatečné stížnosti státního zastupitelství proti rozsudku krajského soudu, kterým byla obžalovaná podle § 259, č. 2 tr. ř. zproštěna obžaloby podané na ni pro zločin podle § 11 dekretu č. 16/1945 Sb. ve znění zákona č. 22/1946 Sb., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc soudu první stolice k novému projednání a rozhodnutí, pokud jde o zločin podle § 209 tr. z. Jinak zmatečná stížnost z a m í t l.

D ů v o d y:

Zmatečná stížnost uplatňuje důvody zmatečnosti podle § 281, č. 5, 9, písm. a) tr. ř.

Uplatňujíc druhý z nich namítá, že je mylný právní názor soudu první stolice, podle něhož je k udání ve smyslu § 11 retribučního dekretu třeba

spontánnosti, a že je proto i mylný rozsudkový závěr, že pro nedostatek spontánnosti nenaplnuje čin obžalované skutkovou podstatu zločinu udavačství podle § 11 retribučního dekretu. V tomto směru je nutno přisvědčit zmateční stížnosti. Podnět, z jakého bylo učiněno udání uvedené v § 11 retribučního dekretu, je pro posouzení pachatelovy viny bez významu právě tak jako při udání podle § 209 tr. z. Je proto nerozhodné, zda se udání obžalované stalo z jejího vlastního popudu (spontánně), či na otázku soudce nebo vyšetřujícího orgánu. Zákonný pojem udání, jsou-li naplněny jeho ostatní znaky, je tu dán v každém z těchto případů, tedy i tenkrát, stalo-li se udání ve formě svědecké výpovědi nebo jinak na dotaz vrchnosti.

Leč přesto nelze přisvědčit zmateční stížnosti, pokud se týká zločinu udavačství podle § 11 retribučního dekretu.

Stran subjektivní stránky namítá zmateční stížnost, uplatňující důvod zmatečnosti podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř., že ke zločinu udavačství podle § 11 retribučního dekretu stačí vědomí pachatele o tom, že někoho oznamuje u jakéhokoliv úřadu (protektorátního neb okupačního) pro čin nestihatelný podle československého práva (ale patrně stihatelný podle okupačních předpisů), aneb u okupačního úřadu pro jakýkoliv čin. Zmateční stížnost pak dovozuje, že si obžalovaná byla vědoma těchto okolností.

Po subjektivní stránce je ke zločinu podle § 11 retribučního dekretu třeba, aby si byl pachatel vědom, jedná ve službách nebo v zájmu nepřítele nebo že využívá situace způsobené nepřátelskou okupací, jednak že udává někoho pro skutečnou nebo vymyšlenou činnost. V tomto směru vyslovil rozsudek, že si obžalovaná pro svou nepatrnou inteligenci nebyla vědoma dosahu svého udání, pokud právě šlo o poměr k nepříteli, a že tedy u ní nešlo o využití situace způsobené nepřátelskou okupací. K tomuto zjištění dospěl soud první stolice přes výrok obžalované, že »si to najde jinde«, jestliže četníci věc neprojednají. Podle tohoto zjištění nebyla si obžalovaná vědoma nějakého využití situace způsobené nepřátelskou okupací. Tím byla u ní vyloučena subjektivní stránka činu a také celá skutková podstata zločinu udavačství podle § 11 retribučního dekretu.

Neúplnost rozsudku podle § 281, č. 5 tr. ř. je vytýkána námitkou, že soud první stolice nezjistil, že po udání obžalované byl Eduard L. pět dní ve vazbě. Nemá-li však úspěch zmateční stížnost, pokud uplatňovala shora uvedený hmotněprávní důvod zmatečnosti stran zločinu udavačství podle § 11 retribučního dekretu, je bez významu pro posouzení viny obžalované i hořejší skutečnost.

Vzhledem k tomu, co bylo shora uvedeno, netřeba uvažovat ani o podřadění činu obžalované skutkové podstatě uvedené v § 7 retribučního dekretu.

Opodstatněna je však zmateční stížnost, pokud se týká zločinu křivého obvinění podle § 209 tr. z. a pokud v tom směru uplatňuje důvod zmatečnosti podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř.

V této příčině namítá zmateční stížnost, že ve zjištěném skutku obžalované jsou obsaženy objektivní i subjektivní znaky tohoto zločinu,

neboť obžalovaná udala u četnictva Eduarda L. a Josefa K. ze zločinu nebezpečného vyhrožování podle § 99 tr. z. a byla si vědoma nepravdivosti tohoto udání, zejména stran Josefa K.

Podle rozsudkového zjištění udala obžalovaná na Eduarda L. u četnictva, že jí vyhrožoval zastřelením a že se ho bála. Tím je napověděno spáchání zločinu křivého obvinění podle § 209 tr. z. Pokud jde o udání obžalované na Josefa K., jsou v rozsudku v tomto směru uvedeny údaje si vzájemně odporující. Rozsudek totiž uvádí jednak, že i na Josefa K. učinila obžalovaná udání, jednak že takové udání učinila jen na Eduarda L.

Soud první stolice však neuvažoval o věci s hlediska zločinu podle § 209 tr. z., a proto ani neučinil potřebná skutková zjištění o tom, zda oznámený skutek obsahoval skutečnosti odpovídající všem náležitostem zločinu nebezpečného vyhrožování podle § 99 tr. z. a zda tento skutek byl vymyšlen. Vzhledem k ustanovení § 262 tr. ř. bylo povinností soudu první stolice, neshledal-li ve zjištěném skutku obžalované zažalovaný zločin podle § 11 retribučního dekretu, aby posoudil věc i s hlediska zločinu křivého obvinění podle § 209 tr. z., byla-li uvedenými zjištěními napověděna možnost, že je tu dána skutková podstata tohoto trestného činu, a aby učinil k tomu potřebná skutková zjištění. Nestalo-li se tak, je rozsudek zmatečný podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř.

Bylo proto zmateční stížnosti vyhověno a v odpor vzatý rozsudek byl zrušen, aniž bylo třeba se zabývat ostatními vývody zmateční stížnosti uvedenými k doložení zmatku podle § 281, č. 5 tr. ř. Protože nebylo možno rozhodnout ihned ve věci, byla věc vrácena soudu první stolice k novému projednání a rozhodnutí.

Čís. 153.

Opravným prostředkem z výroku, jímž nalézací soud odepřel podmíněné odsouzení z úvah spadajících pod hledisko § 1 zák. č. 562/1919 Sb., je vždy odvolání.

Na tom nemění nic okolnost, že opravný prostředek vytýká nalézacímu soudu pochybení i v tom směru, že neprávem upřel obžalovanému zachovalost, ač všechna předchozí jeho odsouzení byla už zahlazena, a že výrok o nepodmíněnosti trestu podepřel i poukazem na tato (zahlazená už) odsouzení.

(Rozh. ze dne 31. ledna 1947, Zm II 237/46.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací usnesl se v neveřejném sedění v trestní věci, vedené u krajského soudu pro přečin podle § 335 tr. z. a předložené zprávou zemského soudu k rozhodnutí o zmateční stížnosti, správně odvolání obžalovaného z rozsudku krajského soudu, takto:

Spisy se vracejí zemskému soudu k rozhodnutí o odvolání obžalovaného.

Důvody:

Proti rozsudku nalézacího soudu ohlásil a provedl obžalovaný odvolání z výroku o nepovolení podmíněného odkladu výkonu trestu. Nalézací soud odůvodnil napadený výrok tím, že jednak obžalovaný byl již opětovně trestán, třebaž tyto tresty byly amnestovány, jednak že povaha trestného činu — smrt dítěte — vyžaduje, aby trest byl vykonán.

Obžalovaný namítá v provedení odvolání proti tomuto výroku jednak, že všechna jeho odsouzení byla usnesením krajského soudu ze dne 7. srpna 1946 prohlášena za zahlazená, jednak že nešťastná příhoda a smrt dítěte jeho dobrého přítele na něho nesmírně těžce dolehla a je pro něho trestem nejtěžším a že jí opravdu lituje.

Zemský soud, jemuž byly spisy nalézacím soudem předloženy k rozhodnutí o tomto odvolání, předložil je nejvyššímu soudu jako soudu zrušovacímu, zastáváje právní názor, že zmíněný opravný prostředek obžalovaného je podle svého obsahu a smyslu zmateční stížností, uplatňující porušení zákona podle § 281, č. 11 tr. ř., a to tím, že prvý soud nepovažuje obžalovaného za zachovalého, ač po zahlazení předešlých trestů obžalovaný je zachovalý, neboť nutno mít za to, že vůbec nebyl trestán.

Tomuto stanovisku nelze přisvědčit. Otázku, zda má být podaný opravný prostředek vyřízen jako zmateční stížnost, nebo jako odvolání, nutno řešit především podle povahy napadeného výroku (rozh. č. 7151 Sb. n. s. I.). Z obsahu napadeného výroku, jak byl výše doslovně reprodukován, je zřejmé, že nalézací soud nevyslovil, že podmíněný odklad výkonu trestu je se zřetelem k předchozím, třebaž »amnestovaným«, odsouzením obžalovaného vyloučen podle § 2 zákona č. 562/1919 Sb., nýbrž že nepovolil obžalovanému podmíněné odsouzení jen z důvodů podléhajících volnému uvažování soudcovskému v rámci § 1 téhož zákona. Plyne to nejen ze slovního znění napadeného výroku, nýbrž i z prvopisu rozsudku, v jehož formulářové části je škrtnut právě odstavec o vyloučení podmíněného odsouzení podle § 2 zákona č. 562/1919 Sb. Poněvadž ani § 1 zákona o podm. ods., ani žádné jiné ustanovení nepřikazuje, že osobě soudně bezúhonné nebo takové, kterou nutno pokládat za soudně bezúhonnou (§ 5 zákona č. 111/1928 Sb.), musí být již z tohoto důvodu povolen podmíněný odklad výkonu trestu, nemůže být v souzeném případě řeči o tom, že napadený výrok porušil zákon. Proto povaha napadeného výroku, pohybujícího se zcela v rámci volného uvažování soudcovského, může být podkladem jedině odvolání, které obžalovaný také správně uplatnil.

O odvolání přísluší pak podle § 280 tr. ř. rozhodovat sborovému soudu druhé stolice.

Čís. 154.

Ustanovením § 32, odst. 2 retribučního dekretu byly ponechány v platnosti nejen hmotněprávní, nýbrž i procesní předpisy zákona č. 48/1931 Sb. Byly tedy i za platnosti zmíněného dekretu k rozhodování o trestných

činech osob mladistvých příslušný zásadně soudy mládeže, i když šlo o činy stíhané podle onoho dekretu.

(Rozh. ze dne 4. února 1947, Zm I 388/46.)

Nejvyšší soud jako zrušovací soud uznal o zmateční stížnosti na zachování zákona podané generálním prokurátorem právem:

Postupem mimořádného lidového soudu v P. v trestní věci proti mladistvému obviněnému pro provinění proti státu podle § 2 dekretu presidenta republiky č. 16/1945 Sb., zejména rozsudkem tohoto soudu, byl porušen zákon v ustanoveních § 30, odst. 1 zákona č. 48/1931 Sb. a § 32, odst. 2 dekretu č. 16/1945 Sb.

Podle poslední věty § 292 tr. ř. se celé toto řízení i s uvedeným rozsudkem zrušuje a spisy se zasílají soudu mládeže v P. k dalšímu příslušnému řízení.

Důvody:

Pravoplatným rozsudkem mimořádného lidového soudu v P. ze dne 21. ledna 1946 byl Erich P., narozený dne 17. května 1927, uznán vinným proviněním proti státu podle § 2 retribučního dekretu a § 3, odst. 1 zákona č. 48/1931 Sb., který spáchal tím, že byl v době od roku 1944 až do konce války (přesněji do dne 5. května 1945), tedy v době zvýšeného ohrožení republiky, členem organizace Schutzstaffeln der nationalsozialistischen deutschen Arbeiterpartei (SS).

Ježto se obviněný narodil dne 17. května 1927, byl v době spáchání trestného činu mladistvý, totiž starší než čtrnáct, avšak mladší než osmnáct let (§ 2, odst. 1 zákona č. 48/1931 Sb.), a nepřekročil v době zavedení trestního řízení devatenáct roků věku (§ 28, odst. 3 zákona č. 48/1931 Sb.). Byl proto k rozhodování o jeho trestném činu příslušný podle § 30, odst. 1 a § 35, odst. 2 zákona č. 48/1931 Sb. soud mládeže.

Ustanovení zákona č. 48/1931 Sb. o trestním soudnictví nad mládeží jsou v poměru k ustanovením trestního řádu (zákon č. 119/1873 ř. z.) zákonem zvláštním, který platí, pokud nejsou v něm samém (na příklad v § 41 zákona č. 48/1931 Sb.) stanoveny odchylky nebo pozdějším zvláštním zákonem provedeny změny.

Jako zvláštní zákon jsou v poměru k trestnímu řádu i předpisy formálního rázu, uvedené v dekretu č. 16/1945 Sb. (nyní ve znění zákona č. 22/1946 Sb. a č. 245/1946 Sb.), jímž (§ 21) bylo rozhodováno o určitých trestných činech přikázáno mimořádným lidovým soudům.

Podle zásady, že pozdější (novější) zvláštní zákon mění zvláštní zákon dřívější (starší), byla by ustanovení dekretu č. 16/1945 Sb. jako zákonného předpisu novějšího dotčena ustanovení zákona č. 48/1931 Sb. jako zákonného předpisu staršího, nebýt předpisu § 32, odst. 2 dekretu č. 16/1945 Sb., podle něhož zůstala tímto dekretem nedotčena ustanovení zákona č. 48/1931 Sb.

Vzhledem k tomu, že se tu mluví zcela všeobecně o ustanoveních zákona č. 48/1931 Sb., byla tím míněna jak ustanovení hmotného, tak i ustanovení formálního (procesního) práva tohoto zákona.

Byly tedy i za platnosti dekretu č. 16/1945 Sb., nyní ve znění zákona č. 22/1946 Sb. a č. 245/1946 Sb., k rozhodování o trestných činech osob mladistvých příslušny nadále zásadně soudy mládeže, a to i tehdy, šlo-li o trestné činy stíhané podle tohoto dekretu.

Jestliže přes tato zákonná ustanovení jednal a rozhodoval rozsudkem v této trestní věci mimořádný lidový soud, porušil je, jak právem vytýká zmateční stížnost generálního prokurátora podaná podle § 33 tr. ř. Bylo jí proto vyhověno, a poněvadž se porušení zákona stalo v neprospěch obviněného, bylo celé vadné řízení zrušeno a uznáno právem, jak je uvedeno v rozsudkovém výroku.

Čís. 155.

Zločinnou kvalifikaci krádeže podle § 176 II, písm. a) tr. z. nelze oprátně o taková předchozí odsouzení, jež jsou v době, kdy nalézací soud vynáší rozsudek, už zahlazena.

Nezáleží na tom, že nebyla ještě zahlazena v době, kdy byl souzený čin spáchán.

(Rozh. ze dne 5. února 1947, Zm I 273/46.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl v neveřejném sedění zmateční stížnost státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu, jímž byl obžalovaný uznán vinným zločinem krádeže podle §§ 171, 174 I, písm. c) tr. z., pokud napadala rozsudek proto, že při odsouzení obžalovaného pro zločin krádeže nebylo uznáno též na kvalifikaci krádeže podle § 176 II, písm. a) tr. z.

Z d ů v o d ů:

Zmateční stížnost státního zastupitelství vytýká rozsudku s hlediska důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 5 tr. ř., že nalézací soud nevezal zřetel na skutečnost, vyplývající z usnesení krajského soudu v N., jež bylo přečteno u hlavního přelíčení, že odsouzení obžalovaného sedmi rozsudky v usnesení tom uvedenými byla prohlášena za zahlazena až teprve dnem 18. února 1946, tedy v době po spáchání krádeže, která je předmětem odsuzujícího rozsudku. Vzhledem k tomu, že se odsouzení nyní již zahlazena týkala v šesti případech rovněž krádeží, jichž se obžalovaný dopustil a za něž byl potrestán, má zmateční stížnost za to, že zhodnocení data usnesení o zahlázení předchozích odsouzení obžalovaného bylo by vedlo nalézací soud k závěru, že se obžalovaný dopustil krádeže nyní souzené, byv pro krádež již dvakrát trestán, a že by byl tudíž nalézací soud musil v tom případě uznat též na kvalifikaci krádeže podle § 176 II, písm. a) tr. z., jak bylo žalováno.

Názor projevený takto zmateční stížností o době, kdy a v jakém rozsahu nastávají účinky zahlázení, není správný. Zahlázením odsouzení je tvořena právní fikce, že osoba, která byla dříve pro určité trestné činy odsouzena, je netrestaná. Účinky zahlázení nastávají dnem právní moci

příslušného soudního výroku. Byl i obžalovaný v době, kdy spáchal krádež, pro kterou je obžalobou stíhán, byl pro krádež již dvakrát trestán a tudíž právem byl žalován i podle § 176 II, písm. a) tr. z., odpadla tato skutečnost tím, že ona předchozí odsouzení byla před vynesením rozsudku zahlazena. Nalézací soud i při zřeteli na den, kdy soud o zahlázení rozhodl, nemohl vůbec vzít v úvahu, že obžalovaný byl již dvakrát trestán pro krádež, neboť v důsledku účinků zahlázení již tehdy vzešlých bylo ho dlužno při vynesení rozsudku pokládat za osobu soudně netrestanou. Skutečnost, na kterou tedy zmateční stížnost poukazuje výtkou neúplnosti podle § 281, č. 5 tr. ř., nemá pro právní posouzení případu význam a mohl ji proto nalézací soud pominout.

Zmateční stížnost státního zastupitelství byla proto v této části jako bezdůvodná zamítnuta.

Čís. 156.

Pro pachatele dokonané vraždy se stanoví v § 136 tr. z. trest smrti bez ohledu na to, o který z druhů vraždy, vypočtených v § 135 tr. z. jde.

Zmateční stížnost toho, kdo byl uznán vinným pachatelstvím loupežné vraždy, nemůže přivodit rozhodnutí stěžovateli příznivější výtkami napadajícími zjištění, že stěžovatel byl už při provádění vraždy veden úmyslem zmocnit se majetku své oběti, a domáhajícími se toho, aby čin byl posuzován jako zločin vraždy prostě sbíhající se s napotom provedeným zločinem krádeže.

(Rozh. ze dne 5. února 1947, Zm I 27/47.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem loupežné vraždy podle §§ 134, 135, č. 2 tr. z.

Z d ů v o d ů:

Zmateční stížnost uplatňuje důvody zmatečnosti podle § 281, č. 5 a 10 tr. ř.

S hlediska formálního důvodu zmatečnosti stěžovatel namítá povšechně, že výrok rozsudku o rozhodných skutečnostech je neúplný a že proň nejsou uvedeny žádné důvody.

Vadnost rozsudkového výroku v prvním směru není v provedení zmateční stížnosti vůbec doložena, neboť stěžovatel neprokazuje, že soud své stolice pominul mlčením nějakou rozhodnou skutečnost nebo nějaký důležitý průvodní prostředek, které vyšly najevo při hlavním přelíčení.

Na druhou formální vadu — nedostatek důvodů — poukazuje ve vývodech zmateční stížnosti námitka, že nalézací soud neodůvodnil, proč nevěří stěžovatelově obhajobě, že teprve poté, když zavraždil Arnošta H., pojal úmysl převést na sebe jeho věci.

Podkladem této výtky, stejně jako hmotněprávní námitky s hlediska důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 10 tr. ř., je právní názor stěžovatelův,

že souzený skutek má prý být správně kvalifikován jako zločin vraždy prosté podle §§ 134, 135, č. 4 tr. z. a zločin na to následující krádeže (§§ 171, 173 tr. z.).

Poněvadž předpokladem úspěchu zmateční stížnosti uplatněné obžalovaným je vždy možnost přivodit jí rozhodnutí příznivější pro stěžovatele, nemůže mít zmateční stížnost, opřená o výše zmíněný právní názor, úspěch už z té příčiny, že podle § 136 tr. z. trestem za každou dokonanou vraždu, tedy nejen loupežnou (§ 135, č. 2 tr. z.), nýbrž i prostou (§ 135, č. 4 tr. z.) je pro pachatele — a tím je v souzeném případě stěžovatel — trest smrti. I kdyby byl tudíž formálně vadný výrok rozsudku, že obžalovaný měl již při provádění vraždy též úmysl zmocnit se tímto násilím majetku Arnošta H., a kdyby tím byl odňat podklad pro kvalifikování jeho trestného činu za zločin vraždy loupežné ve smyslu § 135, č. 2 tr. z., nestala se stěžovateli újma podřazením souzeného skutku tomuto posléze uvedenému místu zákona, když i zločin vraždy prosté je v zákoně ohrožen stejným trestem a odcizení věcí zavražděného by mělo být podle návrhu zmateční stížnosti posuzováno v neprospěch stěžovatelův za samostatný, se zločinem vraždy prosté materiálně se sbíhající zločin. Je proto zmateční stížnost již z tohoto formálního důvodu v obou směrech neopodstatněná.

Čís. 157.

I trest uložený mimořádným lidovým soudem lze podle § 410 tr. ř. dodatečně zmírniti, vyjdou-li teprve později najevo okolnosti takové zmírnění odůvodňující.

(Rozh. ze dne 6. února 1947, Zm I 175/46.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal o zmateční stížnosti generálního prokurátora na zachování zákona právem:

Usnesením zemského soudu, jímž byl zamítnut návrh krajského soudu na zmírnění trestu uloženého odsouzenému rozsudkem mimořádného lidového soudu, byl porušen zákon v ustanovení § 410, odst. 1 tr. ř.

Podle poslední věty § 292 tr. ř. se uvedené usnesení zrušuje a zemskému soudu se ukládá, aby dále po zákonu jednal.

D ů v o d y:

Rozsudkem mimořádného lidového soudu byl obžalovaný uznán vinným zločinem udavačství podle § 11 retr. dekr., který spáchal tím, že dne 31. ledna 1945, tedy v době zvýšeného ohrožení republiky, zatkl jako člen policejní stráže a u velitele policejní stanice udal Jana K. pro jeho výroky o stycích s partyzány a o povraždění policie, následkem čehož byl Jan K. vyšetřován a udání postoupeno německé tajné státní policii.

Za to byl obžalovaný odsouzen podle první trestní sazby § 11 retr. dekr. do těžkého žaláře v trvání pěti let, zostřeného jedním tvrdým lůžkem

čtvrtletně. Dále soud vyslovil, že obžalovaný pozbývá na dobu pěti let občanské cti a že si trest odpyká ve zvláštních pracovních oddílech a že polovina jeho jmění propadá ve prospěch státu.

Podáním ze dne 4. února 1946 žádal otec odsouzeného o povolení obnovy trestního řízení, kteroužto žádost pozměnil podáním ze dne 22. února 1946 v žádost ve smyslu § 410 tr. ř.

Usnesením ze dne 4. března 1946 předložil krajský soud spisy zemskému soudu s návrhem, aby byl trest odsouzeného přiměřeně snížen s použitím § 16, odst. 2 retr. dekr., poněvadž dodatečně vyšly najevo skutečnosti, které krajský soud považuje za hodné zvláštního zřetele, které však nebyly v době vynesení rozsudku mimořádného lidového soudu tomuto soudu známy.

Zemský soud usnesením ze dne 12. března 1946 tento návrh (nepřesně mluví o žádosti otce odsouzeného) zamítl s odůvodněním, že právo snížit trest pod dolní hranici zákonné sazby, nebo i od trestu upustit vyhražuje § 16, odst. 2 retr. dekr. mimořádnému lidovému soudu, jsou-li tu obecně známé nebo bez průtahů prokazatelné okolnosti svědčící v prospěch obžalovaného, jak je zákon uvádí. Ze znění zákona dovozuje zemský soud, že okolnosti opravňující k použití tohoto zmírňovacího práva musí být známy nebo prokázány mimořádnému lidovému soudu, že se tak musí státi před mimořádným lidovým soudem před ukončením řízení a že k nim proto nelze přihlížeti v řízení podle § 410 tr. ř.

Zmíněné usnesení zemského soudu napadá nyní generální prokurátor zmateční stížností na zachování zákona, podanou podle § 33 tr. ř., a vytýká porušení zákona v ustanovení § 410, odst. 1 tr. ř. Činí tak právem.

Retribuční dekrét upravuje řízení před mimořádnými lidovými soudy, pokud jde o hlavní přelíčení, kdežto řízení po jeho skončení (až na výkon trestu smrti podle § 31, odst. 2 retr. dekr.) není tímto zákonem zvlášť upraveno a nutno proto pro ně použít všeobecných zásad trestního řádu (§ 25, odst. 1 retr. dekr.):

O vykonání rozsudku jedná hlava třiatřicátá trestního řádu (§§ 396 až 411 tr. ř.). V § 410 tr. ř. je pamatováno na případ, kdy po pravoplatnosti rozsudku vyjdou najevo okolnosti, které tu ještě nebyly nebo alespoň nebyly známy v době vynesení rozsudku a pro něž by se sice nebylo použilo jiné trestní sazby, ale byl by se patrně uložil mírnější trest. V takovém případě se ukládá sborovému soudu první stolice, aby předložil spisy se svým návrhem sborovému soudu druhé stolice, který o tomto návrhu rozhodne po slyšení zemského prokurátora, nebo — vyměřil-li původní trest soud zrušovací — předloží spisy tomuto soudu.

Z toho třeba proto dovodit, že ustanovení § 410 tr. ř. možno použít i tehdy, když trest na svobodě uložil mimořádný lidový soud a později vyjdou najevo okolnosti odůvodňující jeho snížení.

Jestliže tedy zemský soud svým napadeným usnesením zamítl návrh krajského soudu o zmírnění trestu předložený mu dle § 410, odst. 1 tr. ř., porušil zákon v uvedeném místě.

Bylo proto vyhověno zmateční stížnosti generálního prokurátora, podané podle § 33 tr. ř. a vytýkající toto porušení zákona, a protože se porušení zákona stalo v neprospěch obžalovaného, bylo naříkané usnesení zrušeno a zemskému soudu uloženo, aby dále po zákonu jednal.

Čís. 158.

Skutkové podstaty upravené v §§ 7, 9 až 11 zákona č. 568/1919 Sb. o trestání válečné lichvy přestaly být po dobu účinnosti vládního nařízení č. 264/1936 Sb., změněného a doplněného vládním nařízením č. 104/1937 Sb., soudně trestnými činy.

Účinnost zmíněných ustanovení zákona č. 568/1919 Sb. neobživla ani po skončení okupace.*)

(Rozh. ze dne 6. února 1947, Zm I 297/46.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal o zmateční stížnosti generálního prokurátora k zachování zákona v trestní věci proti Františku M. pro předražování, vedené u okresního soudu v N., takto právem:

Postupem okresního soudu v N. a krajského soudu v O. jako soudu odvolacího, pokud prováděly řízení, jehož předmětem bylo jediné přestoupení předpisu § 7 zákona č. 568/1919 Sb., a zejména pravoplatnými rozsudky jak okresního soudu v N., tak i krajského soudu v O. jako soudu odvolacího, byl porušen zákon v ustanovení čl. IV. uvozovacího zákona k trestnímu zákonu.

Podle poslední věty § 292 tr. ř. se zrušuje celé řízení i s uvedenými rozsudky jako zmatečné.

Důvody:

Na základě trestního oznámení četnické stanice, podle něhož obviněný prodával dne 6. a 7. června 1945 ve svém obchodě jeden litr plnotučného mléka po 6 Kčs, bylo k návrhu zmocněnce státního zastupitelství zahájeno proti jmenovanému u okresního soudu v N. trestní řízení pro přestupek podle § 7 zákona č. 568/1919 Sb.

Po provedeném hlavním přelíčení byl obžalovaný rozsudkem jmenovaného soudu ze dne 9. července 1945 uznán vinným přestupkem podle § 7 zákona č. 568/1919 Sb., spáchaným tím, že dne 6. a 7. června 1945 v N. požadoval, využívaje mimořádných poměrů vyvolaných válkou, přemrštěnou cenu za mléko, tudíž za předmět denní potřeby, a byl za to odsouzen podle § 7 téhož zákona k trestu tuhého vězení na čtrnáct dní a k peněžitě pokutě 1.000 Kčs. Náhradní trest pro případ nedobytnosti této pokuty nebyl vysloven. Podle § 389 tr. ř. byla mu uložena povinnost nahraditi útraty trestního řízení. Podmíněný odklad výkonu trestu nebyl mu přiznán.

Odvolání z výroku o vině a trestu bylo rozsudkem krajského soudu v O. jako soudu odvolacího ze dne 23. srpna 1945 zamítnuto, při čemž

*) Pozn. redakce: Zákon č. 568/1919 Sb. byl zrušen zákonem č. 15/1947 Sb.

výrok o trestu byl doplněn v tom směru, že se peněžitá pokuta proměňuje v případě nedobytnosti v náhradní trest deseti dní vězení.

Odsouzený zaplatil peněžitou pokutu, neodpykal však dosud uložený mu trest na svobodě.

Generální prokurátor vytýká ve zmateční stížnosti na zachování zákona podané podle § 33 tr. ř., že postupem okresního soudu v N. a krajského soudu v O. jako soudu odvolacího, pokud prováděly řízení, jehož předmětem bylo jediné přestoupení předpisu § 7 zákona č. 568/1919 Sb., a zejména pravoplatnými rozsudky jak okresního soudu v N. ze dne 9. července 1945, tak i krajského soudu v O. jako soudu odvolacího ze dne 23. srpna 1945, kterými byl František M. uznán vinným přestupkem podle § 7 zák. č. 568/1919 Sb., byl porušen zákon v ustanovení čl. IV. uvozovacího zákona k trestnímu zákonu. Činí tak právem.

Podle čl. IV. uvozovacího zákona k trestnímu zákonu může se podle trestního zákona pokládat a trestat za zločin, za přečin nebo za přestupek jen to, co se v trestním zákonu výslovně prohlašuje za zločin, za přečin nebo za přestupek.

Tím je stanovena pro celé trestní soudnictví zásada, že lze za soudně trestný čin pokládat jen to, co je prohlášeno za soudně trestné. Trestním zákonem pak třeba rozumět nejen základní soubor trestních předpisů (trestní zákon ze dne 27. května 1852, č. 117 ř. z.), ale i tak zvané vedlejší zákony, t. j. každý zákon nebo jinou jemu na roveň postavenou právní normu, které spojují s určitým jednáním jako právní účinek trest, který přísluší uložit trestním soudům.

Vládní nařízení ze dne 6. října 1936, č. 264 Sb., o opatřeních proti bezdůvodnému zdražování, ve znění vládního nařízení ze dne 11. června 1937, č. 104 Sb., stanoví v § 2 jednak, že pro správní přestupek bude mimo jiné případy potrestán, kdo za předměty potřeby neb úkony potřeby požaduje nebo sobě nebo jinému dává poskytnout cenu bezdůvodně zvýšenou (odst. 1, č. 1), jednak, že ustanovení §§ 7, 9 až 11 zákona ze dne 17. října 1919, č. 568 Sb., o trestání válečné lichvy nelze užítí na činy spáchané za účinnosti tohoto nařízení (odst. 3). Důsledkem toho přestala být skutková podstata předražování uvedená v § 7 zákona č. 568/1919 Sb., která je plně obsažena v širší skutkové podstatě uvedené v § 2, odst. 1, č. 1 vlád. nař. č. 264/1936 Sb., soudně trestným činem a stala se správním přestupkem, byť i pouze po dobu účinnosti uvedeného vládního nařízení.

Nutno řešit otázku, zda zmíněné vládní nařízení č. 264/1936 Sb., ve znění vládního nařízení č. 104/1937 Sb., pozbylo účinnosti a zda důsledkem toho obživla ustanovení §§ 7, 9 až 11 zákona č. 568/1919 Sb., obsahující skutkové podstaty soudně trestných činů.

Právní norma vydaná v době nesvobody, t. j. v době od 30. září 1938 do 4. května 1945 včetně (čl. 1 ústavního dekretu presidenta republiky ze dne 3. srpna 1944, č. 11 Úř. věst. čsl., o obnovení právního pořádku, č. 30/1945 Sb., ve znění zákona č. 12/1946 Sb., a § 1 vládního nařízení č. 31/1945 Sb.), pokud by zbavovala účinnosti § 2 vládního nařízení č. 264/1936 Sb., ve znění vládního nařízení č. 104/1937 Sb., a důsledkem toho obnovovala platnost (použitelnost) ustanovení §§ 7, 9 až 11 zá-

kona č. 568/1919 Sb., je předpisem z oboru soudního trestního práva, tedy předpisem, který je podle čl. 2, odst. 1, poslední věty zmíněného ústavního dekretu presidenta republiky o obnovení právního pořádku vyloučen z používání. Nelze proto s hlediska trestního zákona a řízení soudního přihlídnouti k vládnímu nařízení ze dne 10. května 1939, č. 121 Sb., o zřízení nejvyššího cenového úřadu, ve znění vl. nař. č. 189/1940 Sb., pokud v jeho § 24, odst. 1, pod písm. a) se ruší zák. č. 568/1919 Sb. a pod písm. c) § 2 zmíněného vládního nařízení č. 264/1936 Sb.

Třeba proto zkoumat pouze, zda byla mimo dobu nesvobody vydána nějaká právní norma, která by zbavovala účinnosti vládní nařízení č. 264/1936 Sb., ve znění vládního nařízení č. 104/1937 Sb., a důsledkem toho obnovovala platnost (použitelnost) ustanovení §§ 7, 9 až 11 zákona č. 568/1919 Sb. Taková právní norma však v posléze uvedené době vydána nebyla, a nutno tudíž dojít k závěru, že vyloučení §§ 7, 9 až 11 zákona č. 568/1919 Sb. z použitelnosti, nařízené ustanovením § 2, odst. 3 vládního nařízení č. 264/1936 Sb. ve znění vládního nařízení č. 104/1937 Sb., nebylo dosud zrušeno a že důsledkem toho trvá i nadále příslušnost správních úřadů ke stíhání těchto trestných činů, které před platností posléze zmíněného vládního nařízení náležely k příslušnosti soudů.

Nebyly tudíž shora imenované soudy příslušny k projednávání a rozhodování o obvinění vzneseném pouze pro skutek, který před platností vládního nařízení č. 264/1936 Sb., ve znění vládního nařízení č. 104/1937 Sb., spadal pod ustanovení § 7 zákona č. 568/1919 Sb., stanovícího skutkovou podstatu soudně trestného přestupku.

Neměl proto okresní soud v N. zahajovat řízení a věc projednávat.

Jestliže okresní soud v N. a krajský soud v O. jako soud odvolací rozhodovaly ve věci samé a uznaly Františka M. vinným přestupkem podle § 7 zákona ze dne 17. října 1919, č. 568 Sb., použily nesprávně zákona v otázce, je-li skutek trestným činem náležejícím před soud (§ 281, čl. 9, písm. a) tr. ř., § 468, odst. 1, čl. 3 tr. ř.), a porušily zákon v ustanovení čl. IV. uvozovacího zákona k trestnímu zákonu.

Bylo proto vyhověno zmatečné stížnosti generálního prokurátora, podané podle § 33 tr. ř., a poněvadž se nesprávné použití zákona v ustanovení čl. IV. uvoz. zák. k trest. zák. stalo zřejmě ke škodě obžalovaného, byl podle poslední věty § 292 tr. ř. zrušen celý postup obou soudů i s vynesenými rozsudky.

Vzhledem k tomu, že řízení před krajským soudem v O. jako soudem odvolacím bylo zmatečné již samo o sobě a muselo býti zrušeno, není se již třeba zabývatí další výtkou zmatečné stížnosti na zachování zákona, že rozsudkem krajského soudu jako soudu odvolacího byl porušen zákon v ustanovení § 477, odst. 2 tr. ř., pokud stanovil náhradní trest na svobodě za peněžitý trest uložený prvním soudem pro případ nedobytnosti, a v ustanovení § 8, odst. 2 zák. č. 31/1929 Sb., pokud jako náhradní trest uložil trest vězení.

Čís. 159.

Hodnotu zpronevěřené věci dlužno posuzovat zásadně podle poměrů v době spáchání skutku.

Je zločinem podle § 183 tr. z., převyšovala-li částka, již pachatel ještě za doby okupace v říšskoněmeckých platidlech zpronevěřil, 200 říšských marek.

(Rozh. ze dne 11. února 1947, Zm II 119/46.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmatečnou stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem zpronevěry podle § 183 tr. z.

Z důvodů:

Důvod zmatečnosti podle § 281, čl. 10 tr. ř. vidí zmatečnou stížnost v tom, že nalézací soud uznal obžalovaného vinným zločinem zpronevěry podle § 183 tr. z., ač předmětem zpronevěření bylo 500 říšských marek, které se nerovnájí se zřením na vnitřní hodnotu oné cizí valuty dnešním 5.000 Kčs.

Zmatečná stížnost není v právu.

Hodnotu zpronevěřené věci nutno zkoumat zásadně podle poměrů v době spáchaného skutku. Protože je obecně známo, že v lednu 1944, kdy čin byl spáchán, byl poměr naší koruny k říšské marce stanoven čísly 1:10, ocenil soud prvé stolice správně 500 říšských marek hodnotou 5.000 Kčs, a měl proto právem za prokázané, že si obžalovaný zadržel a přivlastnil věci v hodnotě vyšší než 2.000 Kčs. Je tudíž řádně odůvodněna kvalifikace zločinu zpronevěry podle § 183 tr. z.

Zmatečná stížnost byla proto zamítnuta.

Čís. 160.

Poškození abstraktního práva dohledu nenaplnuje ještě pojem způsobení škody podle § 197 tr. z.

Počínání toho, kdo zfalšoval přepsáním na svoje jméno cizí povolení k nošení zbraně, máje sám řádně povoleno nošení zbraně téhož druhu, jakou uvedl do zfalšované listiny, lze podřadit jen skutkové podstatě přestupku podle § 320, písm. f), nikoliv skutkové podstatě zločinu podle §§ 197, 199, písm. d) tr. z.

(Rozh. ze dne 13. února 1947, Zm I 306/46.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmatečné stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem podvodu falšováním veřejné listiny podle §§ 197, 199, písm. d) tr. z., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu, aby o ní znova jednal a rozhodl.

Důvody:

Zmateční stížnosti uplatňující důvody zmatečnosti podle § 281, č. 5, 10 a 11 tr. ř. nutno přisvědčiti již s hlediska na prvním místě uvedeného zmatku.

Nalézací soud zjistil, že stěžovatel v květnu 1946 v N. zfalšoval povolení k nošení zbraně, vystavené okresní správní komisí v N. pod č. 176, tím, že vymazal jméno Jaroslava S., kterému bylo vystaveno toto povolení, a na místě toho napsal své jméno a připsal svou zbraň.

První z uvedených důvodů zmatečnosti uplatňuje stěžovatel námitkou, že se nalézací soud nevypořádal s údaji obhajoby o tom, že stěžovatel měl přidělenou pistoli bezpečnostním referátem okresní správní komise v N. a že měl od téhož úřadu řádné povolení k nošení zbraně, a snaží se dovodit, že tyto okolnosti vylučují u něho subjektivní skutkovou podstatu zločinu podvodu podle §§ 197, 199, písm. d) tr. z., totiž poškozovací úmysl.

Výtka jest důvodná.

Pojem škody podle § 197 tr. z. shledal nalézací soud naplněn v tom, že činem obžalovaného mohl být poškozen stát na svém zájmu přesné evidence zbraní, na něž udělil povolení k jejich nošení, a vyslovil, že třeba škoda nevznikla, stěžovatel jednal v uvedeném úmyslu. Právním vytýká zmateční stížnost, že výrok nalézacího soudu jest v tomto směru neúplný, když se nevypořádal s obhajobou, že stěžovatel měl povolení na pistoli od bezpečnostního referátu okresní správní komise v N. a že do povolení, znějícího původně na jméno Jaroslava S., uvedl tentýž druh zbraní, na něž měl řádné povolení k nošení, neboť tato okolnost je pro posouzení viny obžalovaného závažná. Nalézací soud se měl s touto okolností napřed vypořádat, aby mohl na tomto podkladě zjistit, zda mělo být porušeno konkrétní právo, jak toho vyžaduje subjektivní stránka zločinu podvodu podle §§ 197, 199, písm. d) tr. z., či zda šlo o porušení abstraktního práva dohledu. Měl-li obžalovaný povolení k nošení zbraně stejného druhu, jakou uvedl do falšovaného povolení, bylo by nutno jeho jednání podřadit skutkové podstatě přestupku podle § 320, písm. f) tr. z., neboť poškození abstraktního práva dohledu nenaplnuje ještě pojem způsobilosti škody podle § 197 tr. z.

Ježto se nelze obejíti bez nového hlavního přelíčení, bylo odůvodněné zmateční stížnosti vyhověno a rozhodnuto, jak nahoře uvedeno, aniž se bylo třeba zabývatí dalšími výtkami uplatněnými stěžovatelem s hlediska důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 10 a 11 tr. ř., jež nebyly provedeny po zákonu (§ 288, odst. 2, č. 3 tr. ř.).

Čís. 161.

Listina, vystavená k osvědčení skutečnosti právně závazné veřejným úřadem nebo osobou po zákonu k tomu ustanovenou, neztrácí charakter »listiny veřejné« proto, že — z evidenčních důvodů — měla být ověřena ještě dalším úřadem.

Jde již o pokus zločinu podle §§ 197, 199 písm. d) tr. z., byl-li odběrní poukaz na obuv, vystavený příslušným orgánem ministerstva a opatřený jeho razítkem a podpisem a ověřený už živnostenským společenstvem, po zfalšování v údaji o druhu přidělené obuvi předložen k ověření a k poznamenání výdeje městskému úřadu, kde teprve došlo k odhalení. — Nezáleží na tom, že poukazu nebylo ještě použito k nákupu obuvi.

(Rozh. ze dne 14. února 1947, Zm I 127/45.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem nedokonaného podvodu podle §§ 8, 197, 199, písm. d) tr. z.

Důvody:

Zmateční stížnost uplatňuje důvody zmatečnosti podle § 281, č. 4, 5, 9, písm. a), č. 10 tr. ř.

Formální zmatek podle § 281, č. 4 tr. ř. odůvodňuje stěžovatel námitkou, že nalézací soud zkrátil obhajobu jeho tím, že vůbec nerozhodl o jeho návrhu na doplnění průvodního řízení:

a) dotazem na Jednotu společenstev holičů a kadeřníků v P. a žádankou o vydání poukazu,

b) výslechem svědkyně Antonie P-ové.

Důkazy uvedenými v bodě a) mělo být prokázáno, že se stěžovatel ucházel u starosty společenstva o přidělení poukazu na koženou pracovní obuv a že v žádance výslovně uvedl, že žádá poukaz na obuv s koženou podrážkou. Důkazem v bodě b) chtěl stěžovatel prokázat svá tvrzení v podání č. 1. 18—19, tedy zejména, že zmíněná svědkyně hned při prvním pohledu poznala ono přepsání na odběrním poukaze a ptala se, kdo to přepisoval.

Tím, že nalézací soud nerozhodl o návrhu pod bodem a), nebyla práva obhajoby nijak zkrácena; vždyť nalézací soud připouští pravdivost okolností uvedených v onom bodě, když rekapituluje v rozsudku obhajobu obžalovaného, soustředěnou právě na ona tvrzení, a neoznačuje ji za nepravdivou.

Ač soud nařídil výslech svědkyně Antonie P-ové o jiných skutkových okolnostech, než které jsou uvedeny ve výše zmíněném vývodním návrhu stěžovatelově, svědkyně se ve své výpovědi vyjádřila též o okolnostech, o nichž měla být podle tohoto návrhu slyšena, a zejména též potvrdila, že opatřila poukaz nejprve obecním razítkem a podpisem a teprve potom si všimla škrty a připsaných slov a ptala se stěžovatele, kdo to udělal. Když byl zápis o této výpovědi při hlavním přelíčení přečten, neměl k němu obhájce obžalovaného poznámek. Je tedy nepochybné, že se stěžovateli nestála žádná újma tím, že prvý soud nerozhodl o jeho výše uvedených návrzích (§ 281, posl. odst. tr. ř.).

S hlediska důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 5 tr. ř. vytýká stěžovatel napadenému rozsudku nejasnost, neúplnost, nedostatek důvodů a rozpor se spisy.

Formální vada uvedená na prvním místě není ve vývodech zmáteční stížnosti provedena, neboť stěžovatel neprokazuje, že je některý výrok rozsudku o rozhodné skutečnosti nesrozumitelný nebo že připouští různý výklad.

Ostatní formální výtky jsou vesměs neopodstatněné.

Okolnost, že se stěžovatel po obdržení poukazu od Jednoty společenstev holičů a kadeřníků nepokoušel o získání obuvi v nějaké prodejně a že se soud opominul zabývat otázkou, že svědectví Oldřicha H. v tom směru je nepravdivé, netýká se podstaty věci, ježto stěžovatel byl uznán vinným zločinem jen nedokonaného podvodu podle §§ 8, 197, 199, písm. d) tr. z. Výtku neúplnosti rozsudku v poslední naznačeném směru nemůže opodstatnit ani poukaz zmáteční stížnosti, že by si byl nalézací soud uvážením oné okolnosti zjednal jiný poklad pro zhodnocení, zda je pravdivý údaj svědka Oldřicha H., že obžalovaný označil za původce přepsání poukazu Jana S. Pro toto zjištění měl nalézací soud plnou oporu — nezávisle na svědectví Oldřicha H. — ve výpovědi svědkyně Antonie P-ové.

Že stěžovatel upravil odběrní poukaz závadným způsobem ještě předtím, než jej předložil k adjustování městskému úřadu v K., nalézací soud uvážil a z té skutečnosti zřejmě i vychází, jak je patrné z druhého a třetího odstavce rozsudkových důvodů.

Otázka, zda odběrní poukaz na obuv je veřejnou listinou, je otázka právní (§ 3 tr. z.); proto nebylo třeba, aby si stěžovatel v souzeném případě uvědomil povahu veřejné listiny, jakož i to, že zmíněný odběrní poukaz je takovou listinou, nýbrž stačilo, že znal skutečnosti, pro něž se stala ona listina listinou veřejnou. Je tudíž nezávažné, že nalézací soud odůvodnil vědomí obžalovaného v uvedeném směru mimo jiné i poukazem na to, že i v novinách bývá často zmínka o tom, že odběrní poukazy nebo potravinové lístky jsou veřejnými listinami, ač neměl ve výsledcích průvodního řízení žádný pramen a podklad pro závěr, že stěžovatel vůbec čte noviny.

Bezdůvodná je výtka rozporu se spisy, správně nedostatku důvodů pro zjištění, že úřednice Antonie P-ová po vybavení odběrního poukazu na městském úřadě si všimla, že předtisk o druhu obuvi je škrtnut a přepsán perem na »podešev koženou«, když prý to jmenovaná svědkyně výslovně neříká. Napadené zjištění má plnou oporu ve výpovědi uvedené svědkyně a mimo to i ve výpovědi svědka Oldřicha H.

Hmotněprávní zmatek podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř. odůvodňuje stěžovatel námitkou, že skutková podstata trestného činu, jímž byl uznán vinným, není dána po stránce objektivní a tím méně po stránce subjektivní.

V prvním směru stěžovatel namítá, že škrtnal a připisoval na strojem psaném blanketu, povšechně vydávaném, a to v době, kdy nebyl ještě opatřen razítkem městského úřadu a podpisem příslušného úředníka.

K pojmu »veřejné listiny« ve smyslu § 199, písm. d) tr. z. se vyžaduje, aby byla vystavena veřejným úřadem neb osobou zákonem zvláště k tomu ustanovenou, v oboru jejich působnosti. Nalézací soud zjistil, že odběrní poukaz, o němž jde, byl vydán zmocněncem pro obuv při ministerstvu hospodářství a práce, opatřen razítkem a podpisem tohoto zmocněnce a

razítkem příslušného společenstva, které stěžovateli vydalo poukaz již vyplněný. Nešlo tedy již jen o pouhý blanket povšechně vydávaný, nýbrž šlo o listinu vydanou veřejným úřadem a osvědčující právně závaznou skutečnost, že osobě v listině označené smí býti vydána obuv toho druhu, jaký je v obsahu listiny určen. Na této povaze listiny nic nemění, jak správně zdůraznil i první soud, že měla být z evidenčních důvodů ještě opatřena razítkem a podpisem úředníka městského úřadu v K. Na těchto náležitostech jen evidenční povahy nezávisí vlastnost uvedeně listiny jako listiny veřejné.

Zmateční stížnost prokazuje nedostatek objektivních znaků skutkové podstaty též námitkou, že úprava, kterou provedl stěžovatel na listině, byla každému na první pohled poznatelná, takže tu byla vyloučena jakákoli lstivost a možnost uvedení v omyl. V této části zmáteční stížnost přehlíží zjištění napadeného rozsudku, že způsob i provedení přepisu na listině byly způsobilé k oklamání, jak je zřejmé i z toho, že úřednice Antonie P-ová opatřila odběrní poukaz obecním razítkem a podpisem a teprve pak si při řádném prohlédnutí všimla přepisu. K uvedení v omyl tedy nedošlo nikoli pro naprostou nezpůsobilost padělku k oklamání, nýbrž jen díky bdělosti a pozornosti jmenované úřednice.

Pokud jde o subjektivní stránku souzeného trestného činu, namítá stěžovatel, že jako laik, holičský pomocník, nepokládal vydaný mu blanket za veřejnou listinu, nejednal v úmyslu podvodném, a zejména ne v úmyslu poškozovacím. Prvou výtku stačí odkázat na to, co bylo uvedeno již při vyřízení zmatku podle § 281, č. 5 tr. ř., a na úvahu nalézacího soudu, že jasný a srozumitelný text listiny, o níž jde, zprostředkoval obžalovanému znalost oněch skutečností, z nichž bylo možno po právní stránce dovodit, že jde o listinu veřejnou (srov. rozh. č. 6238 Sb. n. s. I).

Stěžovatel změnil svým závadným počinem podstatnou část textu odběrního poukazu, osvědčenou úřadem poukaz vydavším, ve svůj prospěch tak, že povolení znělo na vydání obuvi hodnotnější, než jak bylo v listině původně uvedeno a úřadem osvědčeno. Je tedy plně opodstatněn závěr, že jednal v úmyslu uvést jiného v omyl a též v úmyslu poškodit distribuční soustavu při hospodaření s obuví a v důsledku toho i kontrolní právo veřejné správy.

Ponevadž obžalovaný nepoužil padělaného poukazu v prodejně, aby si na jeho podkladě opatřil obuv, a předložil jej městskému úřadu v K. k doplnění formálních náležitostí (razítko, podpis) a k poznamenání jeho vydání za účelem distribuce obuvi — jak zjistil první soud —, při čemž bylo padělání odhaleno, nešlo o čin dokonaný, nýbrž jen o pokus. Nelze přisvědčit stěžovatelovu právnímu názoru, že nešlo ani o pokus a že o pokusu by mohla být řeč jen tehdy, kdyby bylo zjištěno, že si stěžovatel s poukazem skutečně již šel opatřit v prodejně obuv a v obchodě se přišlo na neoprávněnou změnu poukazu.

Důvod zmátečnosti podle § 281, č. 10 tr. ř. uplatňuje zmáteční stížnost námitkou, že v nehorším případě by mohlo jít o přestupek podle § 320, písm. f) tr. z., ježto stěžovatel neměl při provádění zjištěné manipulace s odběrním poukazem poškozovací úmysl.

Námítka je však bezpodstatná, když z vyřízení předchozích výtek je zřejmé, že stěžovatelův skutek byl spáchán v poškozovacím úmyslu. Zmateční stížnost byla proto zamítnuta.

Čís. 162.

Jen v případech, kde mimořádný lidový soud obžalovaného svým rozsudkem zprostil, musí být návrh na další jeho stíhání před řádným soudem učiněn v tříměsíční lhůtě stanovené v § 25, odst. 2 retribučního dekretu; neplatí však tato, ani jiná propadná lhůta pro případy, kdy věc byla řádnému soudu postoupena podle § 26, odst. 2 retribučního dekretu.

(Rozh. ze dne 14. února 1947, Zm II 233/46.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem proti státu podle § 3, odst. 1 retr. dekretu, zločinem udavačství podle § 11 retr. dekretu a zločinem veřejného násilí nebezpečným vyhrožováním podle § 99 tr. z., mimo jiné z těchto

d ů v o d ů:

S hlediska důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 9, písm. b) tr. ř. stěžovatel namítá, že jeho stíhání před řádným soudem bylo vyloučeno, protože žalobce neučinil v tříměsíční lhůtě předepsané v § 25, odst. 2 retr. dekretu návrh, aby se proti obžalovanému postupovalo v řízení před řádným soudem.

Tato výtku není důvodná. Z jasného slovního znění § 25, odst. 2 zmíněného dekretu plyne, že se předpis o tříměsíční lhůtě pro návrh na stíhání obžalovaného před řádným soudem, o níž mluví poslední věta tohoto ustanovení, vztahuje jen na případ, kdy byl obžalovaný rozsudkem mimořádného lidového soudu osvobozen. V souzeném případě však mimořádný lidový soud nevynesl vůbec rozsudek, nýbrž postoupil věc podle § 26, odst. 2 retr. dekretu řádnému soudu k posouzení v řádném řízení. Procesní předpisy řádného soudního řízení (zák. č. 119/1873 ř. z.) pak nemají pro veřejného žalobce ustanovení o propadné lhůtě k podání obžalovacího spisu.

Čís. 163.

Vedoucí úředník zásobovacího oddělení okresní správní komise, který potravinové lístky nerozděloval přesně podle vydaných směrnic, nýbrž je odcizoval a za úplatu odevzdával určitému obchodníku, dopustil se zločinu zneužití úřední moci podle § 101 tr. z.

Je nerozhodné, že onomu obchodníku touto svou činností umožňoval dodávat potraviny osobám, jež jich potřebovaly.

Spoluviný podle § 5 tr. z. na zločinu zneužití úřední moci podle § 101 tr. z. se může dopustit i neúředník.

(Rozh. ze dne 18. února 1947, Zm I 314/46.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl v neveřejném sedění zmateční stížnosti obžalovaných Antonína Š. a Jana D. do rozsudku krajského soudu, kterým byli uznáni vinnými: Antonín Š. zločinem podle § 101 tr. z., Jan D. zločinem podle §§ 5, 101 tr. z.

D ů v o d y:

Zmateční stížnost obžalovaného Antonína Š. se obrací výtkami zmatečnosti podle § 281, č. 5 a 9, písm. a) a b) tr. ř. pouze proti rozsudkovým závěrům, že obžalovaný jednal ze zjištěnosti a v úmyslu poškodit stát. Namítá, že prý jednal jen v úmyslu, umožnit spoluobžalovanému Janu D. dodávat potraviny osobám zvláště jich potřebným jako činnost lidu prospěšnou.

Zmatek uvedený v § 281, č. 9, písm. a) tr. ř. byl uplatněn bezdůvodně. Pouhým popřením závěru nalézacího soudu o stěžovatelově zlém úmyslu se zmateční stížnost nedotýká nijak zjištění, že stěžovatel jako vedoucí úředník zásobovacího oddělení okresní správní komise měl povinnost dbát o přesné zásobování obyvatelstva pro okres a že vzhledem k nedostatku, jaký tu ještě byl po převratu v roce 1945, bylo jeho povinností rozdělovat potravinové lístky přesně podle vydaných směrnic. Vzhledem k dalšímu zjištění, že obžalovaný v tomto směru svoje povinnosti neplnil, nýbrž že potravinové lístky odcizoval a odevzdával je spoluobžalovanému Janu D., usuzuje nalézací soud důvodně na vznik škody pro stát ve směru nerušeného a stejnoměrného zásobování obyvatelstva potravinami. Poněvadž nalézací soud bere též za prokázáno, čemuž zmateční stížnost vůbec neodporuje, že oba obžalovaní jednali ve vzájemné dohodě, při čemž stěžovatel dostával od obžalovaného Jana D. peněžité částky a též i jiné dary a výhody za odevzdané potravinové lístky, je při tomto skutkovém ději opodstatněn závěr, který, byť i v rozsudku výslovně není vyjádřen, přesto z rozsudkových důvodů je zjevný jako podklad odsuzujícího výroku, že si obžalovaný při svém úředním postavení byl vědom jak svých povinností, dbát o přesné rozdělování potravinových lístků podle vydaných směrnic, tak i škody, která jeho jednáním vzniká státu pro plynulost a rovnoměrnost zásobování obyvatelstva, a že pohnutkou tohoto jeho trestného skutku byla právě jeho zjištěnost.

Pro posouzení viny tohoto stěžovatele je ostatně okolnost, že se dal k činu svěst zjištěností, bezvýznamná, jak vyplývá ze samého znění § 101 tr. z. Podle tohoto ustanovení je tato okolnost jen pohnutkou činu, která nerozhoduje po stránce viny. Okolnost ta má význam jen pro výrok o trestu.

Z toho, co bylo shora uvedeno, vyplývá i nerozhodnost stěžovatelova tvrzení, že svou činností umožnil také obžalovanému Janu D. dodávat

potravinu osobám, které jich potřebovaly. Tato okolnost (v rozsudku nezahodnocená) nespadá pod § 2 tr. z., po případě pod jiné zákonné ustanovení, a to ani sama o sobě, tím méně za shora zjištěného stavu věci. Je proto bezpodstatná i námitka neúplnosti rozsudku podle § 281, č. 5 tr. ř., na kterou poukazují uvedené stěžovatelovy vývody.

Jinak není zmatek uvedený v § 281, č. 5 tr. ř. doložen. Zmatek uvedený v § 281, č. 9, písm. b) tr. ř. není vůbec proveden.

Zmateční stížnost druhého obžalovaného Jana D. namítá výtka zmatečnosti podle § 281, č. 9, písm. a) až c) a č. 10 tr. ř., že pro tohoto stěžovatele — jako pro obchodníka a nikoliv úředníka — neplatí předpis § 101 tr. z. a že jeho trestný skutek by mohl být posuzován pouze s hlediska ustanovení zákona č. 178/1924 Sb., že však v tom směru obžaloba nebyla rozšířena a že proto schází obžaloba k odsouzení potřebná. Tato námitka je právně mylná, neboť právní znaky spoluviny, uváděné v ustanovení § 5 tr. z. — rada, rozkaz, nadřizování, dorozumění o pomoci a o společném zisku, byť i po případě vzešel u každého v jiné podobě — plně dovozovaly prvému soudu na podkladě zjištění, zejména o předchozí vzájemné domluvě obou obžalovaných, jak trestný skutek budou provádět, právně posoudit skutek tohoto stěžovatele jako spoluvinu na trestném skutku spoluobžalovaného veřejného úředníka Antonína Š., tédy jako spoluvinu na zločinu zneužití moci úřední ve smyslu §§ 5 a 101 tr. z.

Tvrzení tohoto stěžovatele, že se, nejsa sám úředníkem, nemohl dopustit spoluviny na zneužití úřední moci spoluobžalovaného Antonína Š. a že by se takové spoluviny mohl dopustit zase jen úředník, nemá v zákoně oporu. Trestní ustanovení o spoluvině podle § 5 tr. z. platí při všech zločinech, tedy také při zločinu podle § 101 tr. z. a není při tomto zločinu omezeno jen na úředníky. Může se proto spoluviny na zločinu podle § 101 tr. z. dopustit i neúředník.

Proto jsou bezvýznamné vývody stěžovatele Jana D., v nichž se snaží dovodit, že vzhledem k tomu, že není úředníkem, měl být jeho čin posuzován s hlediska ustanovení zákona o úplatkářství č. 178/1924 Sb.

K jeho vývodům, že plynulost zásobování obyvatelstva nebyla činem obžalovaných porušena neb ohrožena, nutno uvést, že opak toho vyplývá již z povahy tohoto činu a stěžovatel to sám přiznává ve své zmateční stížnosti, když uvádí, že potravinových lístků získaných od Antonína Š. použil k zásobování občanů, tedy k vydávání potravin v rozsahu vyšším, než byly stanovené přiděly a než na jaké měli spotřebitelé nárok podle daných směrníc a podle svých lístků.

Obě zmateční stížnosti byly proto zamítnuty.

Čís. 164.

I skutková podstata krádeže předpokládá, že zlý úmysl, t. j. úmysl pro svůj užitek odníti cizí movitou věc z držení jiného bez jeho přivolení, byl u pachatele dán již v době spáchání činu.

Nestačí, rozhodl-li se pachatel teprve dodatečně, ponechat si pro sebe věci, jež k sobě svého času vzal, nemaje v úmyslu se jich zmocnit.

(Rozh. ze dne 19. února 1947, Zm I 317/46.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem krádeže podle §§ 171, 173, 174 I, písm. c) tr. z., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu, aby ji znova projednal a rozhodl.

Důvody:

Obžalovaný namítá ve své zmateční stížnosti s hlediska důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř., že nalézací soud ve skutku obžalovaného mylně shledal skutkovou podstatu krádeže, poněvadž jednání obžalovaného nevykazuje skutkových znaků krádeže, v prvé řadě zlého úmyslu. Přitom poukazuje na svou obhajobu u hlavního přelíčení.

Tím namítá zmateční stížnost, že nalézací soud řešil vadným způsobem otázku zlého úmyslu, kterého je k výroku o vině krádeže zapotřebí. Soud zjistil v rozsudku na základě obhajoby obžalovaného, že vzal v květnu 1945, když odnášel své věci z domu, ve kterém bydlel a který byl z příkazu velitelství SS obyvateli domu vyprázdněn, též v průjezdě ležící dámské šaty s sebou do budovy fakulty, a poněvadž se k nim nikdo z nájemníků, pokud byli v budově, nehlásil, že dal šaty a pár plstěných bačkor ke svým věcem do svých kufrů a že později je uložil u svého otce a pak přenesl do svého nového bytu. Rozsudek též zjistil, že po zajištění obžalovaného, které bylo provedeno dne 17. července 1945, zůstaly věci v bytě a že byt byl pak přidělen jinému nájemníkovi.

Soud odmítl námitku obžalovaného, že šlo o věci nalezené, a došel k přesvědčení, že obžalovaný odňal věci z držení a bez přivolení pravého vlastníka, kterého zjistit nebylo nikterak obtížné.

Z doznané skutečnosti, že obžalovaný donesl věci k svému otci a pak do svého nového bytu, a z toho, že nikde, zejména na policii věci neohlásil, ač měl k tomu po revoluci dosti času a příležitosti, došel soud k přesvědčení, že obžalovaný měl úmysl si ponechat věci ty trvale a že tedy jednal ve zlodějském úmyslu.

Tento závěr rozsudku napadá zmateční stížnost právem.

Zlodějský úmysl vyžaduje, aby se pachatel rozhodl pro svůj užitek odejmout cizí movitou věc z držení jiného bez jeho přivolení, čili, že pachatel toto zlo uvážil a že se pro ně rozhodl. Předpokládá tedy zlý úmysl jednak činnost myšlenkovou, jednak činnost vůle, a to před tím, než pachatel čin podnikl nebo aspoň při něm. Obě tyto složky zlého úmyslu musí být splněny a zjištěny (srov. rozh. č. 6465 Sb. n. s. I).

Musil by tedy rozsudek, aby byly splněny zmíněné předpoklady zlého úmyslu při krádeži, zjistit skutečnosti a z nich odůvodnit, že se obžalovaný již v době, kdy věci vzal k sobě, věda, že jde o cizí věci, rozhodl jich se zmocnit pro svůj užitek a za tím účelem vzít věci do své držby.

Takové skutečnosti však rozsudek nezjistil a nemůže je nahradit úvaha nalézacího soudu o tom, že obžalovaný měl (zřejmě později) v úmyslu ponechat si věci trvale, opřená o to, co obžalovaný učinil aneb neučinil, či mohl nebo měl učinit po té, když již měl věci ve svém držení. Tyto skutečnosti uváděné rozsudkem nejsou ve vnitřním vztahu obžalovaného k jeho činu v době, kdy převedl věci do svého držení, zejména ne v takovém vztahu, jaký předpokládá zákonný pojem zlodějského zlého úmyslu, totiž že si představil a umínil zlo uvedené v § 171 tr. z.

Pro uvedené vady, které tvoří důvod zmatečnosti podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř., není možno přezkoumat, zda podřadil rozsudek zjištěný skutkový děj právem ustanovení § 171 tr. z. a v důsledku toho též §§ 173 a 174 I, písm. c) tr. z. Je nutno rozsudek v celém rozsahu zrušit jako zmatečný, a poněvadž není možno se vyhnout nařízení nového hlavního přelíčení, je nutno věc vrátit nalézacímu soudu, aby ji znovu projednal a rozhodl.

Bylo proto zmateční stížnosti vyhověno již z tohoto důvodu, aniž bylo třeba se zabývat dalšími jejími výtkami, a rozhodnuto, jak je uvedeno ve výroku.

Čís. 165.

Za přestupek opilství podle § 523 tr. z. lze uložit trest tuhého vězení podle druhé trestní sazby tohoto paragrafu jen, jsou-li splněny obě podmínky poslední věty citovaného zákonného ustanovení.

Nestačí proto, že zločin, jež pachatel ve stavu opilství spáchal, je těžším zlym skutkem, není-li zjištěno též, že pachatel ze zkušenosti věděl, že je v opilství podroben prudkým hnutím mysli.

(Rozh. ze dne 26. února 1947, Zm II 260/46.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl obžalovaný uznán vinným přestupkem opilství podle § 523 tr. z., zrušil však podle § 290, odst. 1 tr. ř. rozsudek ve výroku o trestu a ve výrocích s ním souvisejících a věc přikázal příslušnému nyní okresnímu soudu k novému projednání a rozhodnutí.

Z d ů v o d ů:

Z podnětu zmateční stížnosti při přezkoumávání výroku o trestu shledal zrušovací soud, že rozsudkový výrok o trestu je stížen důvodem zmatečnosti podle § 281, č. 11 tr. ř.

Při výměře trestu použil nalézací soud druhé trestní sazby § 523 tr. z., podle níž je na přestupek opilství stanoven trest tuhého vězení od jednoho do šesti měsíců. Použití této přísnější sazby odůvodnil soud prvé stolice tím, že obžalovaný spáchal v opilství zločin násilného smilstva podle § 125 tr. z., dopustil se tedy »těžkého zlého skutku«. Přitom nalézací soud zřejmě přehlédl, že použití druhé trestní sazby § 523 tr. z. je opodstatněno jen tehdy, jsou-li splněny obě dvě podmínky poslední věty

citovaného zákonného ustanovení, tedy nejen je-li zločin spáchaný pachatelem ve stavu opilství těžším zlym skutkem, nýbrž i je-li zároveň splněna náležitost druhá, totiž, že pachatel ze zkušenosti věděl, že je v opilství podroben prudkým hnutím mysli (srovnej rozhodnutí nejvyššího soudu č. 1718, 4426 Sb. n. s. I).

Tuto druhou nezbytnou zákonnou náležitost pro použití přísnější trestní sazby § 523 tr. z. nalézací soud nezjistil. Použil-li přesto druhé trestní sazby řečeného zákonného ustanovení, vykročil ze své trestní moci, porušil tím zákon a zatížil rozsudek ve výroku o trestu v neprospěch obžalovaného zmatečností podle § 281, č. 11 tr. ř.

Třebaže zmateční stížnost tento důvod zmatečnosti nevytýká, zrušovací soud byl oprávněn a povinen k němu přihlédnout z moci úřední ve smyslu ustanovení § 290, odst. 1 tr. ř.

Proto byl rozsudek zrušen ve výroku o trestu a ve výrocích s ním souvisejících a věc přikázána příslušnému nyní okresnímu soudu k novému projednání a rozhodnutí.

Čís. 166.

Výplatní list zmíněný v § 8 dekretu č. 91/1945 Sb. o obnově československé měny má povahu veřejné listiny i v rubrice obsahující údaje o celkovém stavu vkladů, běžných účtů a hotovosti ve starých platidlech.

Nepravdivé vyplnění této rubriky na výplatním listě, jež byl už peněžním ústavem přezkoušen a ověřen, je zfalšování veřejné listiny.

(Rozh. ze dne 27. února 1947, Zm I 300/46.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu, pokud jím byl obžalovaný uznán vinným přestupkem podle § 320, písm. f) tr. z.

Z d ů v o d ů:

Pokud jde o přestupek podle § 320, písm. f) tr. z., namítá zmateční stížnost s hlediska důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř. především, že výplatní list nemá povahu veřejné listiny, po případě že takovou povahu nemá ona část, do které obžalovaný vepsal číslice, ježto tato část nemusela býti vůbec vyplněna, její správnost nikdo nepřezkoumával a nemohl přezkoumat a také nepotvrzoval, dále že obžalovaný výplatní listiny nepoužil, a konečně, že neměl úmyslu někoho oklamati.

Zmateční stížnosti nelze přisvědčiti.

Pojem veřejné listiny není v trestním zákoně blíže vymezen a dlužno proto, jak nauka a praxe shodně uznávají, sáhnouti k příslušným předpisům civilního řádu soudního. Podle těchto veřejnou listinou není jen, jak se zmateční stížnost mylně domnívá, listina zřízená v tuzemsku nějakým veřejným úřadem v mezích jeho úředních oprávnění, aneb osobou veřejnou vírou nadanou v oboru působnosti jí přikázaném a v předepsané

formě (§ 292 c. ř. s.), nýbrž i jiná listina, která zvláštním zákonným předpisem byla prohlášena za veřejnou listinu (§ 293 c. ř. s.). Výplatní list má pak podle výslovného předpisu § 8 dekr. pres. rep. z 19. října 1945, č. 91 Sb., o obnovení československé měny povahu veřejné listiny. Tuto povahu má celý výplatní list, tedy i rubrika obsahující údaje o celkovém stavu vkladů, běžných účtů a hotovosti. Je sice správné, že podle odst. II, vyhl. min. fin. z 20. října 1945, č. 339 o zavedení nových platidel československé měny a o výměně a skládání starých platidel, Úř. l. I, částka 123, nemusel prozatím vyplňovati rubriku o celkovém stavu stran vkladů a běžných účtů, kdo neměl po ruce příslušných dokladů, a že peněžní ústavy měly přezkoumávati pouze to, zda údaje výplatního listu souhlasí s lístkem pro domácnost, ale vyplněním uvedené rubriky po přezkoušení výplatní listiny byla výplatní listina falšována.

Výtka, že obžalovaný neměl v úmyslu svým jednáním někoho oklamati, není provedena po zákonu, ježto nevychází ze skutkového zjištění nalézacího soudu.

Čís. 167.

Za přečin podle § 26 dekretu č. 5/1945 Sb. nutno uložit pod zmatečností (§ 281, č. 11 tr. ř.) vedle trestu na svobodě též trest peněžitý.

Vyměření trestu na svobodě tuhým vězením neodporuje tu zásadě § 259 tr. z.

(Rozh. ze dne 27. února 1947, Zm I 358/46.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu, pokud jím nebyl obžalovanému, odsouzenému pro přečin podle § 26, písm. a) dekretu presidenta republiky č. 5/1945 Sb., vyměřen též peněžitý trest, zrušil napadený rozsudek v tomto výroku jako zmatečný a vyměřil obžalovanému podle § 26 dekretu č. 5/1945 Sb. též trest peněžitý a pro případ jeho nedobytnosti podle § 8, odst. 1 až 3 zák. č. 31/1929 Sb. náhradní trest tuhého vězení.

Důvody:

Zmateční stížnost, která napadá výtka zmatku podle § 281, č. 11 tr. ř. výrok, jímž nebyl obžalovanému uložen vedle trestu na svobodě též peněžitý trest, je odůvodněna. Nalézací soud uložil obžalovanému za přečin podle § 26, písm. a) dekretu presidenta republiky č. 5/1945 Sb. pouze trest tuhého vězení v trvání pěti měsíců, ačkoliv zákon ohrožuje souzený trestný čin kumulativně trestem na svobodě a trestem peněžitým. Právem napadá státní zastupitelství tento výrok o trestu jako zmatečný podle § 281, č. 11 tr. ř., neboť nalézací soud vykročil ze své trestní moci, neuznal-li u obžalovaného vedle trestu na svobodě též na peněžitý trest.

Byl tedy rozsudek, pokud se týče napadeného výroku, zrušen jako zmatečný a obžalovanému byl vyměřen podle § 26 dekretu č. 5/1945 Sb.

přiměřený trest peněžitý a pro případ jeho nedobytnosti podle § 8, odst. 1 až 3 zák. č. 31/1929 Sb. odpovídající trest náhradní.

K vývodům uvedeným obžalovaným v odpovědi na zmateční stížnost nutno uvést toto:

Právem napadá zmateční stížnost výše uvedený výrok o trestu zmateční stížností a nikoliv odvoláním, ježto nejde v té příčině o volnou úvahu soudu, zda vysloví v souzeném případě i trest peněžitý, nýbrž o porušení hmotněprávního zákona. K námitce obžalovaného, že v příčině přečinu podle § 26 dekretu presidenta republiky č. 5/1945 Sb., který se má trestati trestem na svobodě do pěti let, není předepsáno tuhé vězení, se podotýká, že trestný čin upravený v § 26 zmíněného dekretu presidenta republiky je výslovně prohlášen za přečin a stanoven na něj »trest na svobodě« do pěti let vedle trestu peněžitého, případně úplného nebo částečného zabrání majetku. Pokud jde o určení druhu trestu na svobodě, neobsahuje dekret žádného ustanovení a nutno tedy sáhnouti ke všeobecným ustanovením trestního zákona. Trestní zákon vypočítává v § 240 tresty, jimiž se trestají přečiny (a přestupky), mezi nimi pak pod písm. d) jako trest na svobodě vězení a v §§ 244 a 245 rozvádí, že tento druh trestu má dva stupně, vězení prosté a vězení tuhé. Následkem toho skutečnost, že nalézací soud v daném případě uložil obžalovanému trest tuhého vězení, není v rozporu se zásadou § 259 tr. z.

Čís. 168.

Obžalovaný může proti rozsudku vynesenému v jeho nepřítomnosti podat opravné prostředky i před tím, než mu byl rozsudek oznámen způsobem předepsaným v §§ 269, 427 tr. ř.

Zvolený jeho obhájce, který ho zastupoval při hlavním přelíčení, nepotřebuje k tomu zvláštní plné moci.

(Rozh. ze dne 28. února 1947, Zm I 298/46.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl stížnosti obžalovaného do usnesení krajského soudu, kterým byla zamítnuta zmateční stížnost obžalovaného podle § 1, č. 1 zák. č. 3/1878 ř. z., zrušil uvedené usnesení a vyřídil věcně zmateční stížnost i odvolání.

Důvody:

Soud první stolice zamítl usnesením ze dne 11. října 1946 podle § 1, č. 1 zák. č. 3/1878 ř. z., zmateční stížnost obžalovaného, poněvadž měl za to, že obžalovaný, který při vyhlášení rozsudku nebyl přítomen, může ohlásit opravné prostředky teprve poté, když mu byl rozsudek oznámen způsobem předepsaným v ustanovení §§ 269 a 427 tr. ř.

Obžalovaný byl u hlavního přelíčení zastoupen svým zvoleným obhájcem podle plné moci ze dne 30. května 1944. Rozsudek byl vyhlášen dne 17. září 1946 v nepřítomnosti obžalovaného a dne 20. září

1946 došlo k nalézacímu soudu obhájcovo podání, že ohlašuje zmatečnou stížnost a odvolání a že žádá, aby byl doručen opis rozsudku do rukou obhájce. To se stalo dne 24. září 1946. Téhož dne byl opis rozsudku doručen podle § 427 tr. ř. i obžalovanému. Dne 2. října 1946 došlo k soudu provedení zmatečnou stížnosti podané zvoleným obhájcem.

Poněvadž podle § 44, odst. 1 tr. ř. ten, kdo byl již ustanoven za obhájce, nepotřebuje zvláštní plně moci k jednotlivým procesním úkonům, bylo ohlášením zmatečnou stížnosti a odvolání a jejich provedením zvoleným obhájcem obžalovaného vyhověno předpisům §§ 284 a 285 tr. ř. a nebyla proto zmatečnou stížnost ohlášena opožděně, jak má za to soud první stolice.

Bylo proto vyhověno stížnosti obžalovaného podané do tohoto usnesení soudu první stolice, toto usnesení zrušeno a rozhodnuto o zmatečnou stížnosti i odvolání obžalovaného.

Čís. 169.

Zmatečnou stížnost veřejného žalobce, pokud s hlediska důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 11 tr. ř. napadá výrok o podmíněnosti odsouzení, není provedena po zákonu (§ 288, odst. 2, č. 3 tr. ř.), poukazuje-li na předchozí odsouzení a s ním spojenou ztrátu volebního práva, ač tyto skutečnosti, vylučující podle § 2 zák. č. 562/1919 Sb. povolení podmíněného odkladu výkonu trestu, nebyly zjištěny v napadeném rozsudku.

Nevycházelo-li vyslovení ztráty volebního práva při předchozím odsouzení najevo z trestního listku, který byl u hlavního přelíčení čten, bylo na veřejném žalobci, aby si návrhem na vyžádání dotčeného spisu opatřil formální předpoklad pro eventuální uplatnění zmatku podle § 281, č. 4 tr. ř.

(Rozh. ze dne 5. března 1947, Zm I 220/46.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmatečnou stížnost státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu, jímž byl obžalovaný uznán vinným zločinem krádeže podle §§ 171, 173 tr. z. a uložen mu trest podmíněně, vyhověl však odvolání státního zastupitelství z výroku o přiznání podmíněného odkladu výkonu trestu a změnil napadený výrok v ten smysl, že se obžalovanému podmíněně odsouzení nepovoluje.

Důvody:

Zmatečnou stížnost státního zastupitelství neprovádí po zákonu důvod zmatečnosti podle § 281, č. 11 tr. ř., neboť nevychází ze zjištění rozsudku (§ 288, odst. 2, č. 3 tr. ř.). Soud první stolice totiž nezjistil, že obžalovaný spáchal přestupek krádeže podle § 460 tr. z., pro který byl odsouzen rozsudkem krajského soudu v P. ze dne 28. září 1944 do tuhého vězení v trvání sedmi dnů, z pohnutek nízkých a nečestných, ani že byla vyslovena ztráta práva volebního. Nejsou tudíž v rozsudku zjištěny předpoklady, za kterých je vyloučeno povolení podmíněného odkladu výkonu trestu podle § 2 zákona č. 562/1919 Sb.

Z výpisu z trestního rejstříku přečteného u hlavního přelíčení nebylo ostatně zřejmé, že shora zmíněným rozsudkem bylo vysloveno, že obžalovaný ztrácí volební právo.

Námítkou, že si měl soud vyžádat shora zmíněné trestní spisy o dřívějším odsouzení obžalovaného k zjištění této okolnosti, nedolčuje zmatečnou stížnost důvod zmatečnosti podle § 281, č. 4 tr. ř., když veřejný žalobce nepodal u hlavního přelíčení potřebný návrh. Chybí proto — byla-li námítka takto míněna — formální předpoklad pro uplatnění tohoto důvodu zmatečnosti.

Z těchto důvodů byla zamítnuta zmatečnou stížnost státního zastupitelství.

Odvolání státního zastupitelství z výroku, jímž byl obžalovanému povolen podmíněně odklad výkonu trestu, je opodstatněno.

Podle § 1, odst. 1 zákona č. 562/1919 Sb. může soud odložit výkon trestu peněžitého a trestu na svobodě, nepřesahujícího dobu jednoho roku, má-li z podstatných důvodů za to, že obžalovaný povede řádný život a že tudíž není zapotřebí výkonu trestu. Podmíněně odsouzení je výjimkou, připustnou jen tam, kde jsou závažné důvody, ze kterých lze důvodně očekávat, že postačí k pachatelovu polepšení prostá pohrůzka trestem.

V souzené věci však tento předpoklad chybí. Obžalovaný byl rozsudkem krajského soudu v P. ze dne 28. září 1944 odsouzen pro přestupek krádeže podle § 460 tr. z. do tuhého vězení v trvání sedmi dnů a již dne 4. září 1945, tedy za necelý rok, spáchal novou krádež značné částky peněz. Projevil tedy zřejmý sklon k páčání krádeží a prvé odsouzení nebylo mu dostatečnou výstrahou, která by ho napravila a odvrátila od páčání trestných činů. Obžalovaný tedy neskýtá dostatečnou záruku, že k jeho polepšení stačí pohrůzka trestem, a nejsou proto splněny podmínky ustanovení § 1, odst. 1 zák. č. 562/1919 Sb.

Na věci nic nemění skutečnost, že byl obžalovanému prominut trest z rozsudku krajského soudu v P. ze dne 28. září 1944 amnestií presidenta republiky ze dne 31. července 1945, neboť obžalovanému byl pouze prominut trest přisouzený citovaným rozsudkem s účinky podle § 1, odst. 2 zák. č. 562/1919 Sb., aniž byl zahlazen. Mohl proto soud k tomuto dřívějšimu odsouzení přihlídnout, obzvláště když obžalovaný ani netvrdí, že požádal ve smyslu čl. 5 uvedené amnestie, aby bylo jeho odsouzení zahlazeno, a že bylo zahlazeno.

Bylo proto vyhověno odvolání státního zastupitelství a vysloveno, že odsouzení je nepodmíněné.

Čís. 170.

Při přestupku opilosti podle § 523 a § 236 tr. z. nesejde na tom, že si pachatel stav úplně opilosti nepřivodil úmyslně; stačí, že se do něho dostal i pouhou lehkomyšlností.

Zrušení zbrojního patentu č. 223/1852 ř. z., vyslovené v § 40 zákona

č. 81/1938 Sb., nenabylo dosud účinnosti. Vládní nařízení, jež má stanovit den, kdy se tak stane, nebylo ještě vydáno.

(Rozh. ze dne 5. března 1947, Zm II 295/46.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl v neveřejném sedění zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl stěžovatel uznán vinným přestupkem opilství podle § 523 tr. z. a přestupkem podle § 32 zbrojního patentu.

Z důvodů:

Zmateční stížnost, která uplatňuje důvody zmatečnosti podle § 281, č. 4, 5, 9, písm. b), c) a 10 tr. ř., je bezpodstatná. — — —

K přestupku opilství podle § 523 tr. z.:

V tomto směru vytýká zmateční stížnost rozsudku toliko nesprávné právní posouzení věci s hlediska důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř. (nesprávně § 281, č. 9, písm. b) tr. ř.), namítajíc, že nešlo o opilství zaviněné, jak to vyžaduje skutková podstata §§ 523 a 236 tr. z.; ježto si obžalovaný přivodil opilost u příležitosti svatby v jeho hostinci a musel mít přirozeně jako hostinský zájem na tom, aby se pilo spíše více.

Této námitce nelze přiznat úspěch, ježto při přestupku podle § 523 a § 236 tr. z. nesejde na tom, že si pachatel stav úplně opilosti nepřivodil úmyslně (srov. rozh. č. 4388 Sb. n. s. I.), nýbrž stačí, že se do takového stavu dostal i pouhou lehkomyšlností (srov. rozh. č. 1558 Sb. n. s. I.), tedy na př. sveden příležitostí, jak se hájí obžalovaný v souzené věci, připouštěje při tom i zčásti pohnutky. Ježto však rozsudek zjišťuje u obžalovaného silný sklon k opilství, v němž tropí různé nepřístojnosti, a obžalovaný je též znám jako notorický piják hrubé a násilné povahy, lze u něho mluvit dokonce o hrubém zavinění.

K přestupku podle § 32 zbroj. pat.:

Zmateční stížnost vytýká, uplatňujíc číselně důvody zmatečnosti podle § 281, č. 9, písm. c) a 10 tr. ř., že nalézací soud posoudil čin obžalovaného podle neplatného již právního předpisu, t. j. § 32 patentu z 24. října 1852, č. 223 ř. z., který prý byl — jako celý zbrojní patent vůbec — zrušen ustanovením § 40 zák. č. 81/1938 Sb., a dovozuje, že čin obžalovaného je s hlediska tohoto zákona beztrestný.

Těmito vývody netřeba se však zabývat, ježto obžalovaný přehlédl, že podle § 41 cit. zákona nabude uvedený zákon účinnosti teprve dnem, který stanoví vláda nařízením. Toto nařízení nebylo dosud vydáno.

Byla proto zmateční stížnost zamítnuta.

Čís. 171.

Předpisy dekretu č. 138/1945 Sb., pokud lze podle nich stíhat propagaci, obhajování, vychvalování nebo podporu nacismu a fašismu jako pro-

vinění proti národní cti, jsou v poměru k ustanovení § 3, odst. 1 retribučního dekretu ustanovením podpurným, jehož lze užít jen, nejde-li o čin soudně trestný.

K výkladu § 3, odst. 1 a 2 retribučního dekretu.

(Rozh. ze dne 6. března 1947, Zm II 255/46.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost obžalovaného a jeho opatrovnice do rozsudku krajského soudu, kterým byl obžalovaný uznán vinným zločinem podle § 3, odst. 1, 2 dekretu č. 16/1945 Sb. ve znění zákona č. 22/1946 Sb.

Z důvodů:

Zmateční stížnost po formální stránce neodporuje skutkovým zjištěním, o které je opřen výrok o vině podle § 3, odst. 1 a 2 dekretu č. 16/1945 Sb. ve znění zákona č. 22/1946 Sb., namítá však, že uvedený výrok je právně pochybený, ježto trpí zmatečností podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř.

Pokud jde o zločin podle § 3, odst. 1 retr. dekretu, namítá zmateční stížnost, že činnost obžalovaného nedostoupila takového stupně, aby byla posuzována podle právě uvedeného ustanovení, nýbrž že jde o provinění proti národní cti podle dekretu č. 138/1945 Sb. (ve znění zákona č. 123/1946 Sb.), a to vzhledem k směrnicím ministra vnitra ze dne 26. listopadu 1945, vydaným k provedení posléze uvedeného tak zvaného malého retribučního dekretu.

Této námitce nelze přisvědčit.

Je sice správné, že se podle dekretu č. 138/1945 Sb. o trestání některých provinění proti národní cti trestá jako provinění proti národní cti propagování, obhajování, vychvalování nebo podpora nacismu a fašismu. Toto ustanovení je však v poměru k ustanovení § 3, odst. 1 retr. dekretu, které stíhá jako zločin rovněž propagování a podporování fašistického a nacistického hnutí, podpurným ustanovením, kterého lze užít pouze tehdy, nejde-li o soudně trestný čin. Činnost obžalovaného zjištěná v naříkaném rozsudku, zejména rozšiřování fašistických novin mezi dělnictvem, rozdávání odznaku V, kontrola jeho nošení, vylepování nacistických propagačních plakátů, vychvalování nacistických opatření a nacistického režimu, naplňuje pojem zločinu podle § 3, odst. 1 téhož dekretu. Důsledkem toho není rozsudek zmatečný, že se výslovně nezabýval otázkou poměru obou uvedených dekretů.

Pokud jde o subjektivní stránku zločinu podle § 3, odst. 1 retr. dekretu, je správné tvrzení zmateční stížnosti, že je třeba, aby pachatel jednal úmyslně.

Tento úmysl spojený s vědomím, že pachatel propaguje nebo podporuje nacistické a fašistické hnutí, má plnou oporu v činnosti obžalovaného, jak byla rozsudkem zjištěna.

Stran zločinu podle § 3, odst. 2 retr. dekretu, jímž byl obžalovaný také uznán vinným, namítá zmateční stížnost, že tato skutková podstata není dána, ježto obžalovaný nebyl žádným funkcionářem Vlajky, pokud se týče České pracovní fronty, zejména že nebyl pokladníkem nebo důvěrníkem.

I kdyby byl správný právní názor, že k naplnění skutkové podstaty podle § 3, odst. 2 retr. dekr. nestačí, jak má za to nalézací soud, že obžalovaný vykonával činnost odpovídající postavení činovníka Vlajky, po případě České pracovní fronty, nýbrž že je třeba, aby obžalovaný byl skutečně ustanoven činovníkem těchto organisací, přesto nemůže mít zmateční stížnost úspěch, poněvadž uvedená činnost obžalovaného spadá pod ustanovení § 3, odst. 1 retr. dekr. a je stejně trestná.

Čís. 172.

Vyslovení zahlázení předchozích odsouzení podle čl. 5 amnestie z 31. července 1945 je vyhrazeno zvláštnímu řízení.

Pokud zahlázení nebylo vysloveno, je soud vynášející nový rozsudek povinen bráti na předchozí odsouzení zřetel, i když o zahlázení podle uvedeného předpisu bylo už požádáno.

(Rozh. ze dne 7. března 1947, Zm II 270/46.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost a odvolání obžalovaného z rozsudku krajského soudu, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem veřejného násilí vydíráním podle § 98, písm. b) tr. z. a odsouzen k nepodmíněnému trestu.

Z d ů v o d ů:

K dolíčení uplatněného důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 11 tr. ř. uvádí zmateční stížnost, že nalézací soud vyloučil podmíněný odklad výkonu trestu podle § 2 zák. č. 562/1919 Sb. z důvodu, že podle trestního listku neuplynula u obžalovaného od posledního předchozího odsouzení, při němž byla vyslovena ztráta práva volebního, do doby spáchání souzeného trestného činu doba pěti let, a že tak učinil, ačkoliv prý podle amnestie presidenta republiky ze dne 31. července 1945 jest považovati všechny předchozí tresty obžalovaného za zaházeny, ježto od jich výkonu prošla doba tři až pěti let a nejsou dány vylučující důvody podle čl. 6 cit. amnestie, takže nutno obžalovaného pokládati za zachovalého, a ačkoliv obžalovaný také o výmaz všech svých předchozích trestů podle zmíněné amnestie zažádal dne 18. října 1946, tedy během tohoto trestního řízení.

V trestním spise je dosud založen jen výtah z trestního rejstříku obžalovaného, podle něhož obžalovaný byl celkem třináctkrát trestán a při posledním odsouzení, k němuž došlo před spácháním souzeného činu dne 4. února 1937 pro majetkový delikt — přestupek podvodu —, byla vyslo-

vena ztráta práva volebního. Poněvadž obžalovaný spáchal souzený čin v červnu 1941, takže do tohoto dne neuplynula zákonná lhůta pěti let (§ 2, odst. 2 zák. č. 562/1919 Sb.), a poněvadž podle čl. 5 rozhodnutí presidenta republiky ze dne 31. července 1945 je vyslovení zahlázení odsouzení pro trestné činy spáchané do 5. května 1945 vyhrazeno zvláštnímu řízení, právem nalézací soud přihlédl k výpisu z trestního rejstříku obžalovaného a nevykročil ze své trestní moci, když vyloučil u obžalovaného dobrodiní podmíněného odsouzení podle § 2 zák. č. 562/1919 Sb.

Zmateční stížnost byla proto zamítnuta.

Při přezkoumání napadeného rozsudku ve výroku o výši trestu následkem odvolání obžalovaného přesvědčil se zrušovací soud, že obžalovanému vzhledem k tomu, co bylo uvedeno při vyřízení důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 11 tr. ř., nepolehčuje zachovalost. Nalézací soud správně uvážil polehčující a přitěžující okolnosti a neshledal podmínky pro použití mimořádného práva zmírňovacího podle § 54 tr. z. a uložil při použití záměny trestu podle § 55 tr. z. a se zřetelem na ustanovení § 265 tr. ř. obžalovanému trest jeho vině úměrný. Odvolání obžalovaného v tomto bodě bylo proto zamítnuto.

Odvolání obžalovaného z výroku o nepřiznání podmíněného odsouzení uplatněné z těchto důvodů jako důvod zmatečnosti podle § 281, č. 11 tr. ř., bylo vyřízeno s hlediska tohoto důvodu zmatečnosti v rámci zmateční stížnosti a odkazuje se na toto odůvodnění.

Čís. 173.

Nejsou splněny předpoklady § 427, odst. 1 tr. ř., za nichž jedině — pod zmatečností — lze provést hlavní přelíčení v nepřítomnosti obžalovaného, uváděla-li obsílka svědčící obžalovanému nesprávně hodinu počátku hlavního přelíčení.

Na věci nic nemění, že obhájci byla doručena obsílka bezvadná.

(Rozh. ze dne 7. března 1947, Zm II 4/47.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem podvodu podle §§ 197, 199, písm. d) tr. z., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu, aby ji znovu projednal a rozhodl.

D ů v o d y:

Ze spisu je patrné, že hlavní přelíčení bylo ustanoveno na den 15. listopadu 1946, 9 hodin dopoledne. V obsílce doručené obžalovanému, která je ke spisům připojena, bylo však uvedeno, že se bude hlavní přelíčení konat »dne 15. listopadu 1946 v hod. 12«. K hlavnímu přelíčení, které bylo zahájeno uvedeného dne o 9 hod. 50 min. dopoledne, se obžalovaný nedostavil. Po zjištění, že mu bylo obesláno řádně doru-

čeno, bylo prohlášeno usnesení, že se bude jednat v jeho nepřítomnosti. Hlavní přelíčení skončilo o 10 hod. 30 min. prohlášením odsuzujícího rozsudku. Na závalu v obeslání byl nalézací soud upozorněn téhož dne po 12. hodině, kdy se dostavil obhájce obžalovaného, který předložil zmíněnou vadnou obsílku.

Za tohoto stavu věci nelze mluvit o tom, že byl splněn předpis § 427, odst. 1 tr. ř., který je pod výslovnou sankcí zmatečnosti (§ 281, č. 3 tr. ř.), neboť obsílka, která svědčí obžalovanému a kterou obžalovaný přijal, uváděla nesprávně hodinu počátku hlavního přelíčení. Nelze ji proto s hlediska § 427, odst. 1 tr. ř. považovati za obsílku k tomu hlavnímu přelíčení, které se mělo konat dne 15. listopadu 1946 o 9. hod. dopol. a které bylo zahájeno téhož dne o 9. hod. 50 min. dopol. Na věci nemění nic, že obhájce byla doručena obsílka bezvadná (srv. § 79, odst. 1 tr. ř.), jak vyšlo dodatečně najevo.

Výtky odporu, jimiž stěžovatel uplatňuje tuto vadu, směřují tudíž vpravdě k doličení důvodu zmatečnosti, který je ostatně ve zmateční stížnosti rovněž namítán (rozh. č. 6080 Sb. n. s. I.). Poněvadž pak není nepochybně patrné, že vytýkaná formální vada nemohla působit na rozhodnutí způsobem nepříznivým obžalovanému (§ 281, posl. odst. tr. ř.), bylo zmateční stížnosti již z toho důvodu vyhověno, rozsudek zrušen a věc vrácena nalézacímu soudu k novému projednání a rozhodnutí, aniž se bylo třeba zabývat ostatními důvody zmatečnosti.

Čís. 174.

Národní správce ustanovený podle dekretu č. 5/1945 Sb. nemá ve spravovaném podniku postavení zaměstnavatele.

Pojistné příspěvky sražené se mzdy zaměstnanců podniku nelze považovati za statek jemu jako zaměstnavateli svěřený ve smyslu § 165 zákona č. 221/1924 Sb.

(Rozh. ze dne 11. března 1947, Zm I 10/47.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu, jímž byl obžalovaný zproštěn podle § 259, odst. 1, č. 2 tr. ř. obžaloby pro zločin podle § 181 tr. z.

Důvody:

Zmateční stížnost uplatňuje důvod zmatečnosti podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř. Neprávem.

Nalézací soud zjistil, že obžalovaný neodevzdal jako národní správce holičské živnosti příslušným úřadům částku 14.778 Kčs, kterou zaměstnancům sražel na příspěvky nemocenského pojištění, resp. na daň ze mzdy a jako zvláštní srážku německých zaměstnanců, že do výplatních listin a do deníku zapisoval jako vydání toliko čistou mzdu zaměstnanců a že peněz takto ušetřených, t. j. oněch 14.778 Kčs, použil pro konfiskační

masu. Rozsudek neshledává v jednání obžalovaného skutkovou podstatu zpronevěry, jak bylo žalováno, jednak proto, že uvěřil jeho obhájce, že srážky prováděl jen účetně, jednak proto, že mu nelze prokázat zlý úmysl, totiž že chtěl poškodit konfiskační masu nebo konfiskační úřady, ježto nepoužil ušetřených peněz pro sebe.

Uplatňujíc důvod zmatečnosti podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř., dovolaává se zmateční stížnost plenárního rozhodnutí nejvyššího soudu ze dne 21. září 1926, č. Pres 1462/1925 (č. 2482 Sb. n. s. I.) a namítá, že obžalovanému nebylo dovoleno používat sražených peněz jiným způsobem, t. j. pro konfiskační masu, nýbrž že měl je odvésti, a této skutečnosti prý si též měl býti vědom a také si toho vědom byl.

Zmateční stížnosti nelze přiznat úspěch.

Podle § 165 zák. č. 221/1924 Sb., o pojištění zaměstnanců pro případ nemoci, invalidity a stáří, je pojistné, které zaměstnavatel sražel zaměstnanci se mzdy, statkem zaměstnavateli svěřeným. Podle plenárního rozhodnutí č. 2482 Sb. n. s. I., kterého se zmateční stížnost dovolává, je pojem svěřené věci podle odst. 3, § 36 zákona ze dne 30. března 1888, č. 33 ř. z., připojeného k § 36 cit. zák. článkem XV. zák. o nemocenském pojištění dělníků ze dne 15. května 1919, č. 268 Sb., opodstatněn jen, měl-li zaměstnavatel v době té které výplaty mzdy nebo služného více peněz v rukou nebo po ruce, než vyplatil zaměstnancům na ryzí mzdě; pouhá účetní srážka nestačí. Na místo tohoto § 36, odst. 3 cit. zák. nastoupil v platnost § 165 nahoře uvedeného zákona.

Ke skutkové podstatě zpronevěry pojistného sraženého zaměstnanci se mzdy se tedy vyžaduje, aby pojistné srazil zaměstnavatel a aby si byl vědom toho, že zadržuje protiprávně pojišťovně pojistné se mzdy zaměstnanců jako statek svěřený mu jako zaměstnavateli. Podle § 8 nahoře uvedeného zákona je zaměstnavatelem osoba, na jejíž vrub jsou vykonávány činnosti uvedené v §§ 2—4 téhož zákona. Není zaměstnavatelem již ten, kdo toliko zaměstnanec platí nebo je ustanovuje, nýbrž jen ten, v jehož hospodářství se objevují výsledky prací a služeb ať pozitivně ve formě úspěchu, či negativně ve formě ztráty. Záleží tedy na tom, kdo nese riziko jejich prací a služeb, komu úspěšná činnost přichází k prospěchu a koho též zatěžují neúspěchy a ztráty.

Zmateční stížnost vychází z mylného předpokladu, že obžalovaný byl zaměstnavatelem v podniku daném do národní správy. Podle § 18 dekr. č. 5/1945 Sb. je národní správce povinen spravovati svěřený mu majetek v souladu s hospodářskými, národními a jinými veřejnými zájmy. Dekret č. 5/1945 Sb. dal správě a správci jméno »národní správa«, »národní správce« a § 19 cit. dekretu propůjčuje národnímu správci při výkonu jeho funkce postavení veřejného orgánu ve smyslu § 68 tr. z. Podle § 23 cit. dekr. náklady správy jdou k tíži spravované podstaty a národní správce má toliko nárok na náhradu hotových výdajů a na odměnu, jejíž výši určuje orgán podle § 7 cit. dekr. k tomu příslušný. V dekretu není ustanovení, že by národní správce měl hradit nějaký schodek správy.

Z uvedeného vyplývá, že národní správce je zákonný zástupce podniku daného do národní správy a že nenese tedy risiko prací a služeb u něho vykonaných pro spravovanou podstatu, a nelze o něm tvrdit, že srážky jím provedené jsou statkem jemu jako zaměstnavateli svěřeným. Nelze proto s hlediska shora uvedených ustanovení zákona spatřovati v jednání obžalovaného skutkovou podstatu zločinu zpronevěry. Zmateční stížnost jinak nenamítá, že je skutková podstata zločinu zpronevěry dána v jiných směrech, že totiž obžalovaný částku 14.778 Kčs si přivlastnil nebo za sebou zadržel.

Byla proto zmateční stížnost státního zastupitelství zamítnuta, aniž se bylo třeba zabývatí jejími námitkami, uplatňovanými s hlediska subjektivní stránky zločinu zpronevěry podle § 181 tr. z.

Čís. 175.

Pod předpis § 36 zbrojního patentu spadá i nošení zbraně jiného druhu, než je uvedeno v § 2 zmíněného patentu.

Podle předpisu § 32 zbrojního patentu naproti tomu se trestá toliko držba zbraně »zakázané«.

(Rozh. ze dne 11. března 1947, Zm II 271/46.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl stěžovatel uznán vinným mimo jiné i přestupky podle §§ 32 a 36 zbroj. pat. ze dne 24. října 1852, č. 232 ř. z., zrušil však podle § 290, odst. 1 tr. ř. rozsudek v příčině přestupku podle § 32 zbroj. pat. jako zmatečný a vrátil věc nalézacímu soudu, aby ji v rozsahu zrušení znova projednal a o ní rozhodl, dbaje při tom pravoplatného výroku co do přestupku podle § 36 zbroj. pat.

Z d ů v o d ů:

Nelze přisvědčit zmateční stížnosti, pokud s hlediska důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř., napadajíc odsuzující výrok podle § 32 a 36 zbroj. pat., namítá, že stěžovatel neměl býti odsouzen pro tyto přestupky, poněvadž se domníval, že má právo držeti a nositi zbraň. Jde o omyl právní, který však neomlouvá pachatele podle §§ 3, 233 tr. z. Při přezkoumávání rozsudku shledal však zrušovací soud, že odsuzující výrok pro přestupek podle § 32 zbroj. pat. je stížen zmatkem podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř. zmatečností nevytýkaným. Napadený rozsudek toliko zjistil, že obžalovaný měl dne 16. ledna 1946 a před tím bez úředního povolení pistoli ráže 7.65 mm. V rozsudku však není zjištěno, že jde o zakázanou zbraň ve smyslu § 2 zbroj. pat., tedy o zbraň kratší než 18 cm (ministrské nařízení ze dne 18. prosince 1875, č. 148 ř. z.). Zjištění této okolnosti bylo třeba proto, poněvadž zvláštního povolení je potřeba jen k držbě zakázané zbraně (munice). Jiné zbraně, než zbraně zakázané podle § 2 zbroj. pat., mohou osoby, jimž to není zá-

konem nebo úřadem zakázáno, držeti v přiměřeném množství i bez zvláštního povolení (§§ 8, 12, 32 zbroj. pat.; srov. též rozh. č. 6439 Sb. n. s. l.). Naproti tomu k nošení zbraně je vůbec potřebí zvláštního povolení (§ 14, odst. 3 zbroj. pat.), takže pod předpis § 36 zbroj. pat. spadá i nošení zbraně jiného druhu, než je uvedeno v § 2 zbroj. pat.

Při nedostatku výše uvedeného zjištění, které je rozhodující, poněvadž toliko držba zakázané zbraně je stížena sankcí trestnosti podle § 32 zbroj. pat., nemůže zrušovací soud rozhodnouti ihned ve věci samé. Byl proto rozsudek zrušen vzhledem k předpisu § 290, odst. 1 tr. ř. jako zmatečný a věc byla vrácena nalézacímu soudu, aby ji v mezích zrušení znova projednal a rozhodl, přihlédnu při tom k pravoplatnému výroku o vině, pokud jde o přestupek podle § 36 zbroj. pat.

Čís. 176.

Předpis § 153 tr. z. činí zločinnou kvalifikaci úmyslného ublížení na těle, přivoděného veřejnému úředníku »pro výkon jeho povolání«, závislou jen na příčinném vztahu mezi výkonem povolání veřejného úředníka a ublížením na těle, nikoliv i na tom, zda napadený funkci veřejného úředníka zastával ještě i v době, kdy je mu na těle ublíženo.

(Rozh. ze dne 13. března 1947, Zm II 125/45.)

Obžalovaný žádal v lednu 1944 o odběrní poukaz na plášť pro svoji dceru. Josef J., který vedl tehdy zásobovací agendu v obci, vydal však tehdy, opíraje se o nejasně stylisovaný přípis okresního úřadu, odběrní poukaz toliko jiné, dřívější žadatelce. Dceři obžalovaného vydal odběrní poukaz teprve později, když stanovisko okresního úřadu bylo vyjasněno. Pro toto počínání činil obžalovaný Josefu J-ovi v květnu 1945 výčitky, napadl ho, udeřil pěstí do tváře a způsobil mu krevní podlitinu pod okem.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem podle § 153 tr. z.

Z d ů v o d ů:

Zmateční stížnost vytýká, že nalézací soud neuvážil a nezhodnotil, že čin byl spáchán dne 9. května 1945 po osvobození z okupace, kdy nebylo žádného vedoucího zásobovací agendy, takže poškozený neměl už charakter veřejného úředníka. Zmateční stížnost pak dále dovozuje, že se zákonná ochrana poškozeného nemůže vztahovati na dřívější činnost poškozeného z doby okupace.

Výtka zmateční stížnosti není důvodná.

Nalézací soud uvážil a i zjistil, že se čin stal po zrušení okupace (str. 1, odst. 1 popisu rozsudku). Při hlavním přelíčení nevyšlo najevo, že dne 9. května 1945 nebylo už žádného vedoucího zásobovací agendy.

Pokud zmateční stížnost touto výtkou mínila, že v době činu poškozený nebyl už vedoucím zásobovací agendy, není ani v této příčině v právu, neboť ani tato okolnost nevyšla najevo při hlavním přelíčení, zvláště když podle svědecké výpovědi poškozeného měl tento svěčeno vedení hospodářských a zásobovacích záležitostí a byl i členem místního národního výboru.

Tím pozbývají svého podkladu shora uvedené vývody zmateční stížnosti, poukazující na důvod zmatečnosti podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř., neboť vycházejí z předpokladu, jenž nevyšel najevo při hlavním přelíčení a tím méně byl zjištěn nalézacím soudem. K těmto vývodům se podotýká:

Obžalovaný byl uznán vinným, že veřejnému úředníku úmyslně na těle ublížil pro výkon jeho povolání. Zákon v tomto případě činí zločinnou kvalifikaci závislou jen na příčinném vztahu mezi výkonem veřejného úředníka a ublížením na těle, ale nežádá, aby v tomto případě napadená osoba ještě zastávala funkci veřejného úředníka. Správnost tohoto závěru zvláště vysvítá v případě znalce nebo svědka, jichž funkce se končí podáním posudku nebo vydáním svědectví, takže se zákonná náležitost »pro toto vykonávání« nepochybně vztahuje jak na dobu, než tyto osoby začaly vykonávat svou funkci, tak i na dobu, když už jejich funkce se skončila, to jest v druhém případě na dobu, kdy už nejsou znalcem nebo svědkem. Poněvadž v této příčině zákon staví na roveň veřejného úředníka znalci nebo svědku, není ani důvodu, aby se činil rozdíl v tom, zda funkce veřejného úředníka v době činu ještě trvala čili nic.

Čís. 177.

Napomenutí svědka podle § 165 tr. ř. nelze klásti na roveň jeho vzeti do přísahy. Není porušením předpisu § 170, č. 4 tr. ř. a zmatkem, byl-li podle § 165 tr. ř. napomenut svědek mladší čtrnácti let.

I když by se spatřoval v nevznesení námitek proti opatření, podle něhož bude nově připuštěný svědek vyslechnut jen dožádaným soudem, už i souhlas s přečtením dotčené výpovědi při novém hlavním přelíčení, opravňuje dodatečné seznání skutečnosti, že jde vpravdě o nedospělce, obhajobu k odvolání onoho souhlasu a k návrhu na výslech dotčeného svědka přímo před nalézacím soudem.

(Rozh. ze dne 13. března 1947, Zm II 96/46.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl obžalovaný uznán vinným přečinem rušení obecného míru podle § 14, č. 1 zákona č. 50/1923 Sb., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu, aby jí znovu projednal a rozhodl.

Z důvodů:

K § 281, č. 2, 3, 4 tr. ř.:

Podle č. 1. 39 nebyla svědkyně Marie K. při své svědecké výpovědi vzata do přísahy, nýbrž bylo jí dáno jen napomenutí ve smyslu § 165 tr. ř. I když v tomto napomenutí je obsaženo upozornění na přísahu, nelze toto upozornění považovat za vzetí do přísahy, jaké má na mysli ustanovení § 170 tr. ř. Zmateční stížnost proto v této příčině neprávem činí výtky napadenému rozsudku.

Při hlavním přelíčení konaném dne 18. prosince 1945 učinil veřejný žalobce mezi jiným návrh na důkaz výsledkem svědkyně Marie K. Nalézací soud tento důkaz připustil s tím, že svědkyně bude slyšena dožádaným soudem. Obhájce proti tomuto opatření nalézacího soudu nečinil námitek. Po výslechu této svědkyně obhájce si vyžádal spisy k nahlédnutí a při hlavním přelíčení konaném dne 12. února 1946 se ohradil proti čtení výpovědi Marie K. z důvodů, že je dvanáctiletou školačkou a byla vzata do přísahy, a žádal, aby svědkyně Marie K. a Marie H. byly opětovně slyšeny o tom, co již vypovídaly, a aby byly konfrontovány.

Nalézací soud tento návrh zamítl a z toho důvodu je vytýkána vada neúplnosti řízení.

Marie K. před výslechem u dožádaného soudu nebyla slyšena a ve spisech až do jejího výslechu není uvedeno její stáří, takže obhájci až do nahlédnutí do výpovědi této svědkyně nebylo známo, kolik roků má svědkyně. I když by v postupu obhájce po průvodním usnesení o výslechu svědkyně Marie K. dožádaným soudem byl spatřován tichý souhlas se čtením její výpovědi při hlavním přelíčení, tak přece, — zjišťil-li obhájce po výslechu této svědkyně, že je jen dvanáctiletá —, byla by tu nová okolnost, která poukazovala na potřebu slyšet ji před nalézacím soudem, aby nalézací soud vzhledem na věk svědkyně sám z osobního dojmu mohl získat jeden z předpokladů pro posouzení její hodnověrnosti. V této souvislosti byl i důležitým navrhovaný důkaz konfrontací této svědkyně se svědkyní Marií H.

Poněvadž nalézací soud zakládá svůj výrok o vině obžalovaného v podstatě jen na výpovědi svědkyň Marie K. a Marie H., jímž dal úplnou víru proto, že jsou souhlasné, nelze ani říci, že rozhodnutí nalézacího soudu nemohlo působit na rozhodnutí způsobem obžalovanému nepřiznivým.

Zrušovací soud proto vyhověl zmateční stížnosti již ze shora uvedených důvodů.

Čís. 178.

Není zatím důvodu přenášeti věc delegací na soud, u něhož by bylo lze snáze provést hlavní přelíčení, pokud není jisto, zda správné použití ustanovení amnestie z 31. července 1945 nepovede k zastavení řízení.

Kvalifikace krádeže podle § 176 II, písm. a) tr. z. by ztratila svůj podklad, kdyby předchozí tresty, o něž byla opřena, byly prominuty podle čl. 1 zmíněné amnestie.

(Rozh. ze dne 14. března 1947, Nd I 14/47.)

Soud mládeže předložil spisy s návrhem, aby podle § 63 tr. ř. byl k projednání věci delegován soud, do jehož obvodu se mladistvý obviněný pro provedení činu přestěhoval a který bude tedy snáze moci dosáhnouti přítomnosti obviněného při hlavním přelíčení.

Nejvyšší soud návrh toho času zamítl.

Důvody:

Proti obviněnému je vedeno trestní řízení pro provinění krádeže podle § 3 zák. č. 48/1931 Sb. a §§ 171, 176 II, písm. a) tr. z. Na předchozí dva tresty obviněného může se však vztahovati ustanovení čl. 1 amnestie presidenta republiky z 31. července 1945 v tom případě, bude-li zjištěno, že tomu nebrání okolnosti zmíněné v čl. 6 uvedeného rozhodnutí. Kdyby ony tresty byly pak prominuty, zůstaloby jen podezření z provinění dle § 3 zák. č. 48/1931 Sb. a § 460 tr. z. a o tom platí ustanovení čl. 4, odst. 1 cit. amnestie. Není tedy ještě jisto, zda vůbec dojde k hlavnímu přelíčení, a byl proto návrh na delegaci toho času zamítnut.

Čís. 179.

Pachatel, který byl v době činu starší osmnácti let, nelze při odsouzení za zločin podle zákona na ochranu republiky č. 50/1923 Sb. povolití podmíněný odklad výkonu trestu.

(Rozh. ze dne 14. března 1947, Zm I 59/47.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu, pokud jím byl obžalovaný odsouzen pro zločin nedovoleného ozbrojování podle § 13, č. 1 zák. č. 50/1923 Sb. podmíněčně, zrušil napadený rozsudek jako zmatečný ve výroku, kterým byl obžalovanému povolen podmíněný odklad výkonu trestu, a prohlásil odsouzení za nepodmíněné.

Důvody:

Napadeným rozsudkem byl obžalovaný, narozený podle vlastních údajů a podle rozsudkového výroku dne 29. října 1888, uznán vinným zločinem nedovoleného ozbrojování podle § 13, č. 1 zák. č. 50/1923 Sb., který spáchal tím, že v době po 5. květnu 1945 hromadil bez úředního povolení střelné zbraně. Byl mu za to uložen trest žaláře v trvání čtyř měsíců, podmíněně na dva roky.

Zmateční stížnosti napadající pouze výrok o podmíněném odkladu výkonu trestu nelze upřít oprávnění.

Předpis § 35 zák. na ochr. rep. vylučuje výslovně podmíněné odsouzení u osob starších osmnácti let vždy, jde-li o zločin podle zákona na ochranu republiky vůbec. V tom směru neponechává zákon místa volnému uvážení soudu. Když tedy nalézací soud povolil obžalovanému podmíněné odsouzení přes to, že jeho jednání zakládá skutkovou podstatu zločinu podle § 13, č. 1 zák. na ochr. rep. č. 50/1923 Sb., a přes to, že obžalovaný byl v době činu starší osmnácti let, porušil tím ustanovení § 35 označeného zákona, vykročil ze své moci trestní a zavínil zmatek podle § 281, č. 11 tr. ř.

Bylo proto odůvodněné zmateční stížnosti vyhověno, rozsudek soudu první stolice zrušen ve výroku o povolení podmíněného odkladu výkonu trestu obžalovanému uloženého a vysloveno, že je odsouzení nepodmíněné.

Čís. 180.

Ke skutkové podstatě zločinu zprznění podle § 128 tr. z. se nevyžaduje dotek na h é h o těla zneužívané osoby.

K subjektivní stránce uvedeného zločinu.

(Rozh. ze dne 14. března 1947, Zm II 89/46.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost mladistvého obviněného do rozsudku soudu mládeže, jímž byl stěžovatel uznán vinným proviněním podle § 3 zákona č. 48/1931 Sb. a §§ 128, 516 tr. z.

Zdůvodň:

Poukaz stěžovatelův na skutkový závěr rozsudku, že se obviněný nečudně dotýkal těla nezl. Marie H., a na domnělou judikaturu nejvyššího soudu, podle níž prý se vyžaduje dotek nahého těla, nedolichuje vadu spisového rozporu, jak má za to stěžovatel, když namítá, že podle výsledků průvodního řízení dával jen svůj pohlavní úd děvčeti do ruky opatřené rukavicí, nýbrž spadá pod výtka právní mylnosti rozsudku ve smyslu § 281, č. 9, písm. a) tr. ř., o níž bude dále řeč.

Pokud stěžovatel popírá, že by se byl vůbec děvčete dotkl, a tak výtka nedostatek důvodů výše zmíněnému skutkovému zjištění, je tato výtka neopodstatněná, neboť uvedené zjištění má oporu v údajích trestního oznámení a svědka Josefa H., podle něhož obviněný držel Marii H-ovou a položil jí svůj pohlavní úd na ruku (v rukavicí).

Nesprávné použití zákona ve smyslu § 281, č. 9, písm. a) tr. ř. spatřuje stěžovatel v tom, že ho soud uznal vinným proviněním podle § 3 zákona č. 48/1931 Sb. a § 128 tr. zák., ač prý se ke skutkové podstatě zprznění podle § 128 tr. z. po objektivní stránce vyžaduje dotek na h é h o těla.

Stěžovateli nelze přisvědčit. Pohlavním zneužitím ve smyslu § 128 tr. zák. je každé bezprávné použití těla osoby druhého pohlaví k ukojení pohlavního pudu, tedy i doteky částí těla třebaš oděvem zakrytých (srov. rozh. č. 3669 Sb. n. s. I.). Na tomto stanovisku stojí i rozhodnutí č. 3417 Sb. n. s. I., jehož se dovolává pro svůj názor stěžovatel, neboť v důvodech tohoto rozhodnutí se praví, že ke skutkové podstatě zprzněni stačí po objektivní stránce již pouhý dotek těla, tím více těla nahého.

Dále namítá stěžovatel, že skutková podstata zprzněni není dána ani po subjektivní stránce, a to proto, že cílem stěžovatelova smilného jednání nebylo ukojení chlípných chťičů v nejširším smyslu, neboť i napadený rozsudek prý uvádí, že stěžovatel spáchal čin v pubertálním rozčilení a zdržel se větší míry trestné činnosti.

Tato námitka byla by opodstatněná, kdyby bylo možno ze skutkových zjištění rozsudku dovédit, že stěžovatel jednal závadným způsobem jen následkem podrážděnosti pohlavního chťiče a že nebylo jeho cílem, aby podrážděnost byla přivoděna nebo stupňována (rozh. č. 3736 Sb. n. s. I.). Podle rozsudkových zjištění se však stěžovatel neudně dotýkal těla pětileté Marie H-ové za účelem svého pohlavního ukojení a tohoto ukojení také, jak sám uvedl, dosáhl. Bylo tedy ukojení pohlavního chťiče zřejmě cílem obviněného a proto je opodstatněn i právní závěr rozsudku, že obviněný pohlavně zneužil zmíněného děvčete pro ukojení svých chlípných choutek. Tento závěr není v rozporu s okolnostmi, že nalézací soud uznal při výměře trestu za polehčující, že stěžovatel spáchal čin v pubertálním pohlavním rozčilení, neboť tato okolnost nevyklučuje, že cílem obviněného bylo také ukojení pohlavního chťiče.

Zmatek podle § 281, č. 10 tr. ř. odůvodňuje stěžovatel námitkou, že zjištěné skutečnosti naplňují toliko skutkovou podstatu provinění podle § 3 zákona č. 48/1931 Sb. a § 516 tr. zák. Tato námitka je však neopodstatněná, neboť z toho, co bylo výše uvedeno, plyne, že v jednání obviněného jsou po objektivní i subjektivní stránce splněny i všechny pojmové znaky činu přísněji trestného, totiž provinění podle § 3 zákona č. 48/1931 Sb. a § 128 tr. zák.

Čís. 181.

Ustanovení § 209 tr. z. nevyžaduje, aby obvinění třetí osoby z vymyšleného zločinu bylo přímé. Spadá sem i počínání toho, kdo předstíraje, že byla u něho spáchána zločinná krádež, učinil oznámení na neznámého pachatele, předpokládá, že podezření padne na určitou osobu, a toto podezření pak za zahájeného vyšetřování svými údaji o místních a sousedských poměrech, byť i jinak pravdivými, vyvolal nebo aspoň zesiloval.

Mezi práva chráněná předpisem § 197 tr. z. patří i právo státu na řádné splnění dodávky předepsané v rámci řízeného hospodářství a právo státu na bezvadný a nerušený chod bezpečnostní služby. Nelze však škodu na těchto výsostných právech, již pachatel zamýšlel, činně falešně udání, že

byl o plodiny určené k povinné dodávce okraden, oceňovati hodnotou věcí, jejichž ztrátu předstíral.

(Rozh. ze dne 19. března 1947, Zm I 301/46.)

Hospodářská kontrola nalezla u obžalovaného několik metrických centů obilí a bylo mu uloženo odevzdati je na povinnou dodávku. Aby se vyhnul splnění této povinnosti, nastrojil obžalovaný vše tak, jako by v jeho hospodářství byla provedena krádež, a požádal Jaroslava K., jenž ho do té doby obtěžoval žádostmi o různé úsluhy a jehož se chtěl zbavit, aby mu v době jeho nepřítomnosti dohlédl na hospodářství, odejel. Po návratu udal bezpečnostním orgánům, že byl v době své nepřítomnosti okraden o věci v ceně 4.600 Kčs, mezi jiným i o 5 metrických centů obilí určeného k povinné dodávce. Oznámení podal proti neznámému pachateli, předpokládal však, že podezření padne na Jaroslava K., a když bezpečnostními orgány bylo zahájeno pátrání, zdůrazňoval záměrně, že Jaroslav K. o jeho nepřítomnosti věděl, měl do jeho hospodářství volný přístup a že krádež mohl snadno provést. Šetření však brzy odhalilo pravý stav věcí.

Na tomto podkladě nalézací soud uznal obžalovaného vinným zločinem křivého obvinění podle § 209 tr. z. a zločinem nedokonaného podvodu podle §§ 8, 197, 200 tr. z.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost obžalovaného, pokud směřovala proti výroku rozsudku, jímž byl obžalovaný uznán vinným zločinem křivého obvinění podle § 209 tr. z.; naproti tomu jí vyhověl, pokud směřovala proti výroku rozsudku, jímž byl obžalovaný uznán vinným zločinem nedokonaného podvodu podle §§ 8, 197, 200 tr. z., rozsudek v tomto výroku zrušil a uznal obžalovaného vinným přestupkem nedokonaného podvodu podle §§ 8, 197, 461 tr. z., jehož se dopustil tím, že dne 13. dubna 1946 v D. Istivým předstíráním zločinné krádeže obilí a šatstva, u něho prý spáchané, podnikl čin, vedoucí k uvedení orgánů okresní kriminální úřadovny v omyl, jímž měl stát utrpět škodu na svých právech, kterýžto čin však nebyl dokonán jen pro překážku odjinud v to příšlou.

V důsledku toho zrušil i výrok o trestu a výroky s tím souvisící, až na výroky o povinnosti obžalovaného k náhradě nákladů trestního řízení a o ztrátě volebního práva do obcí, a uložil obžalovanému za zločin křivého obvinění a za přestupek podvodu podle § 210 tr. z. se zřetelem na ustanovení § 35 tr. z. a s použitím § 54 tr. z. nový trest.

Důvody:

Výrok rozsudku, jímž byl obžalovaný uznán vinným zločinem podle § 209 tr. z., napadá zmateční stížnost z důvodů zmatečnosti podle § 281, č. 5, 9 písm. a) tr. ř.

Pokud vytýká, že soud nechal bez povšimnutí údaj trestního oznámení, že obžalovaný učinil oznámení na neznámého pachatele s tím, že

podezření nemůže na nikoho vyslovit, a údaje svědka Františka M. o tom, že na jméno Jaroslava K. jako podezřelého se přišlo dotazy vyšetřujících orgánů, činí tak neprávem, neboť rozsudek k těmto okolnostem přihlédl. Jelikož pak rozsudková zjištění o činnosti obžalovaného jsou vyvozena z celé řady průvodních prostředků, neobstojí ani výtka rozporu se spisy, který předpokládá, aby rozsudek uváděl něco jako obsah spisů nebo protokolů, co jím není.

S hlediska důvodů zmatečnosti podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř. namítá zmateční stížnost, že zjištěný skutkový stav nenaplnuje pojem obvinění, které prý musí být přímé, t. j. musí vyjadřovat, že určitý zločin byl spáchán určitou osobou.

Podle zjištění rozsudku bylo trestní oznámení, které obžalovaný učinil, v celém rozsahu falešné, obžalovaný krádež fingoval, předem si připravil cestu do P., požádal Jaroslava K., aby mu v době nepřítomnosti opatroval hospodářství, a chtěl, aby podezření z krádeže padlo na Jaroslava K.

Obžalovaný tudíž chtěl, aby jeho nepravdivé trestní oznámení dalo podnět k zahájení pátrání pro vymyšlený zločin proti Jaroslavu K-ovi, o němž obžalovaný věděl, že se ničím neprovinil. K naplnění pojmu křivého obvinění postačí, že obžalovaný úmyslně vyvolal nebo zesílil mylný předpoklad vrchnosti, zahájivší k jeho trestnímu oznámení pátrání pro vymyšlený zločin, že pachatelem je Jaroslav K. Nesejde na tom, že obžalovaný neobvinil Jaroslava K. přímo, nýbrž stačí, že podal vymyšlené trestní oznámení proti neznámému pachateli a že k podezření proti Jaroslavu K-ovi došlo podle vůle obžalovaného teprve jinak pravdivými údaji obžalovaného o místních a sousedských poměrech, když právě tyto údaje byly s to uvést Jaroslava K. do podezření.

Nesejde ani na tom, že obžalovaný nastrojil čin způsobem průhledným, takže bezdůvodnost podezření byla brzy odkryta a šetření se obrátilo proti obžalovanému. Pokud zmateční stížnost ještě dovozuje, že zločin podle § 209 tr. z. předpokládá zlý úmysl a že ho tedy nebylo, nedbá zjištění, z kterých nalézací soud na zlý úmysl usoudil, a neprovádí důvod právní mylnosti po zákonu (§ 288, odst. 2, č. 3 tr. z.).

Zmateční stížnost je proto v uvedeném rozsahu bezpodstatná a byla zamítnuta.

Je však odůvodněna, pokud čelí proti výroku, jímž byl obžalovaný uznán vinným zločinem nedokonaného podvodu podle §§ 8, 197, 200 tr. z.

Ježto první soud neuznal obžalovaného vinným zločinem nedokonaného podvodu, jímž měla také pojišťovna utrpět škodu na pojistném, t. j. na svém majetku ve výši asi 4.600 Kčs, odpadl skutkový předpoklad trestného činu obžalovaného, který by byl jinak zločinem z částky škody přivoděné pojišťovně podle §§ 198, 200 tr. z.

Obžalovaný byl uznán vinným, že listivě předstíral krádež obilí a šatstva v ceně 4.600 Kčs, pokoušeje se tak uvést v omyl kriminální úřadovnu, čímž měl stát utrpět škodu »na dodávkové povinnosti«.

Podle rozsudku šlo tedy o zamýšlenou škodu na právech státu, t. j. především na právu, aby dodávky obilnin byly pěstitelem plněny v předepsané míře za účelem řádného a nerušeného chodu státem řízeného veřejného zásobování. (Mohlo by jít ještě o porušení dalšího zřejmého práva státu na bezvadný a nerušený výkon bezpečnostní služby.) Taková práva jsou chráněna ustanovením § 197 tr. z. a porušením jich vzniká škoda na právech. Je proto nesprávný názor zmateční stížnosti uplatňující, že stát nemohl být jednáním obžalovaného vůbec zkrácen a že tedy nejde vůbec o trestný čin. Nesměřoval-li však úmysl obžalovaného k přivodění jiné dále sahající škody, než právě k porušení práv v oboru výše zmíněném, nelze skutek obžalovaného hodnotit jako zločin nedokonaného podvodu ani pro povahu činu, ani pro částku hmotné škody, při čemž není podkladu pro to, aby neocenitelná ideální škoda na výsostných právech byla oceňována podle hodnoty věci domněle odcizených, jak to učinil soud první stolice. Jestliže tedy soud první stolice usuzoval na skutkovou podstatu zločinu podvodu z hodnoty škody nad 2.000 Kčs, vyložil nesprávně zákon v ustanovení §§ 197, 200 tr. z. a zatížil rozsudek zmatkem podle § 281, č. 10 tr. ř.

Bylo proto vyhověno zmateční stížnosti podle § 281, č. 10 tr. ř., naříkaný rozsudek byl zrušen ve výroku, jímž byl obžalovaný uznán vinným zločinem podvodu podle §§ 197, 200 tr. z., a ježto byly splněny předpoklady § 288, odst. 2, č. 3 tr. ř., byl obžalovaný ihned pro týž skutek uznán vinným přestupkem nedokonaného podvodu podle §§ 8, 197, 461 tr. z.

Důsledkem této změny v otázce viny byl zrušen rozsudek i ve výroku o trestu a výrocích s tím souvisejících, až na výroky o povinnosti obžalovaného k náhradě nákladů trestního řízení a o ztrátě volebního práva, jež zůstaly rozhodnutím nedotčeny s tou obměnou, že se výrok posléze uvedený opírá o zákonné ustanovení § 3 zák. č. 28/1946 Sb., a obžalovanému byl za zločin podle § 209 tr. z. a za přestupek podle §§ 8, 197, 461 tr. z. uložen podle § 210 tr. z. se zřetelem na ustanovení § 35 tr. z. nový trest.

Čís. 182.

Amnestovati podle čl. 1 rozhodnutí presidenta republiky ze dne 31. července 1945 lze i tresty už odpykané. Účinky s takovým amnestováním spojené nastávají už ode dne 31. července 1945, i když rozhodnutí o tom, že případ spadá pod amnestii, a tomu odpovídající opatření v rejstříku trestů se stanou později.

Na tresty amnestované podle zmíněného článku nelze brát zřetel při úvahách o pachatelově zpětlosti a o kvalifikaci nové jeho krádeže s hlediska § 176 II, písm. a) tr. z.

(Rozh. ze dne 19. března 1947, Zm I 304/46.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti obžalované do rozsudku krajského soudu, jímž byla obžalovaná uznána

vinnou zločinem krádeže podle §§ 171, 176 II, písm. a) tr. z., zrušil napadený rozsudek v kvalifikaci činu jako zločinu podle § 176 II, písm. a) tr. z. a důsledkem toho i ve výroku o trestu a ve výrocích s tím souvisejících a vrátil věc nalézacímu soudu, aby o ní v rozsahu zrušení znovu jednal a rozhodl.

Důvody:

Zmateční stížnost napadá rozsudek pouze, pokud nalézací soud dospěl k závěru, že obžalovaná byla již dvakrát trestána pro krádež, a pokud důsledkem toho shledal v jejím jednání, spočívajícím v odcizení různých věcí v ceně převyšující 500 Kčs, nikoliv však 2.000 Kčs, zločinnou kvalifikaci krádeže podle § 176 II, písm. a) tr. z.

Zmateční stížnost, uplatňující číselně důvody zmatečnosti podle § 281, č. 9, písm. a), 10 — správně jen č. 10 — tr. ř., právem namítá, že se nalézací soud omezil na zjištění, že obžalovaná byla dvakrát trestána pro krádež, a nevzal při řešení otázky, zda jsou dány předpoklady uvedené v § 176 II, písm. a) tr. z., zřetel k čl. 1 rozhodnutí presidenta republiky ze dne 31. července 1945.

Podle čl. 1 cit. rozhodnutí se promíjejí peněžité tresty a tresty na svobodu nepřevyšující dobu osmnácti měsíců, uložené po 29. září 1938 do 5. května 1945 rozsudky trestních soudů země České a Moravskoslezské, a to s účinky podle § 1, odst. 2 zák. o podmíněném odsouzení ze dne 17. října 1919, č. 562 Sb., t. j. má se za to, že vinník nebyl odsouzen. Ustanovení čl. 1 zmíněného rozhodnutí presidenta republiky z 31. července 1945 nikterak nerozlišuje, zda jde o tresty již odpykané nebo dosud neodpykané, platí proto i o trestech již odpykaných a účinky této amnestie nastávají od data jejího udělení, t. j. od 31. července 1945, i když se rozhodnutí o tom, spadá-li konkrétní případ pod amnestii, a tomu odpovídající opatření v rejstříku trestů stanou později. Nezakládá tudíž odsouzení, na které se vztahuje ustanovení čl. 1 a u něhož jsou splněny další podmínky uvedené v čl. 6 zmíněného rozhodnutí presidenta republiky, pojem »zpětilosti« ve smyslu § 176 II, písm. a) tr. z., stejně jako podmíněné odsouzení spojené s osvědčením vinníka, a to ani tehdy, byl-li trest vykonán, ježto, jak uvedeno, není výkon trestu na překážku použití čl. 1 amnestie.

Jelikož, jak plyne z výpisu z rejstříku trestů přečteného při hlavním přelíčení, obžalovaná byla odsouzena celkem pouze dvakrát, a to jednak rozsudkem okresního soudu v A. ze dne 12. ledna 1943 pro přestupek krádeže podle § 460 tr. z. k trestu vězení na osm dní a jednak rozsudkem krajského soudu v B. ze dne 22. prosince 1943 pro zločin krádeže podle §§ 171, 174 II, písm. c) tr. z. k trestu těžkého žaláře na sedm měsíců, tedy rozsudky spadajícími do doby od 30. září 1938 do 5. května 1945 a k trestům nepřevyšujícím v jich součtu výměru stanovenou v čl. 1 zmíněného rozhodnutí presidenta republiky, bylo povinností nalézacího soudu, aby řešil otázku kvalifikace skutku obžalované ve smyslu § 176 II, písm. a) tr. z. i z tohoto hlediska.

Tím, že tak nepostupoval a dospěl už na tomto podkladě k závěru, že zmíněná dvě předcházející odsouzení obžalované pro krádež naplňují pojem »dvojitěho potrestání pro krádež«, kvalifikačního to znaku krádeže jako zločinu podle § 176 II, písm. a) tr. z., a že uznal obžalovanou vinnou takto kvalifikovaným zločinem krádeže, použil nesprávně zákona způsobem zakládajícím důvod zmatečnosti podle § 281, č. 10 tr. ř.

Bylo proto zmateční stížností obžalované vyhověno, napadený rozsudek zrušen v kvalifikaci činu jako zločinu podle § 176 II, písm. a) tr. z. a v důsledku toho ve výroku o trestu a výrocích s tím souvisejících a věc vrácena nalézacímu soudu, aby v rozsahu zrušení znovu jednal a rozhodl. Na nalézacím soudu bude, aby v novém řízení především zjistil, zda a jakým způsobem shora zmíněné dva soudy rozhodly o amnestování trestů jimi uložených, po případě, jestliže dosud nerozhodly, aby jejich rozhodnutí vyvolal a aby na takto získaném podkladě znovu o kvalifikaci činu rozhodl.

Čís. 183.

Automatická puška zůstává zbraní povahy předpokládané v ustanovení § 13, č. 1, odst. 1 zákona č. 50/1923 Sb., i když k ní chybí zásobník. Skutková podstata zločinu podle zmíněného zákonného předpisu nevyžaduje, aby zbraň byla přechovávána za účelem činnosti namířené proti republice.

(Rozh. ze dne 19. března 1947, Zm II 283/46.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl obžalovaný uznán vinným zločinem nedovoleného ozbrojování podle § 13, č. 1, odst. 1 zák. č. 50/1923 Sb.

Z důvodů:

Podle nenapadeného zjištění přechovával obžalovaný od července 1945 do dubna 1946 automatickou pušku ruského původu bez úředního povolení; k pušce chyběl zásobník, takže jí nebylo možno používat jako samopalu, avšak ke střelbě byla schopná. Z toho jasně plyne, že obžalovaný choval zbraň zvláště konstruovanou a vybavenou k tomu účelu, aby — na rozdíl od obyčejné pušky — byla užívána jako puška automatická. Na této její zvláštní povaze a vlastnosti jako zbraně speciálně vybavené, a proto zvlášť účinné nemění nic, že obžalovaný nebyl v držbě zásobníku, i když bez něho nelze z této zbraně střílet jako ze samopalu. Je tedy zbraň, jak ji obžalovaný přechovával, i bez zásobníku automatickou puškou.

Zákon shledává již v pouhém přechovávání takové zbraně povšechně a bezvýjimečně pramen nebezpečí pro mír v republice a pro její vojenskou bezpečnost. Proto se vyčerpává skutková podstata zločinu podle § 13, č. 1 cit. zák. po stránce objektivní v pouhém přechovávání takové zbraně a v subjektivním poměru ve vědomí pachatele, že předmět, který

přechovává, je z věci druhů tamže uvedených (srovnej rozh. č. 2518, 2536 Sb. n. s. I.). Další zlý úmysl republiky nepřátelský nebo účel přechovávání zbraní k činnosti namířené proti republice se nevyžadují. Zmateční stížnost se mýlí, když tyto další složky pokládá za nezbytné náležitosti subjektivní podstaty činu. Pokud zmateční stížnost vyvrací složku skutkové podstaty činu přechovávání »bez úředního povolení« a při tom vychází z tvrzení, že obžalovaný držel zbraň z důvodů veřejných, chodil s ní nepokrytý na hlídky jemu úředně určené, vychází ze skutečností nezjištěných, které ani při hlavním přelíčení nepřišly na přetřes, a nebylo lze k nim hledět podle § 288, odst. 2, č. 3 tr. ř.

Zmateční stížnost byla zamítnuta.

Čís. 184.

Ke skutkové podstatě zločinu podle § 7, odst. 1 retribučního dekretu.

Spadá sem i jednání toho, kdo za vyšetřování, prováděného německým četnictvem, usvědčoval vyšetřované osoby z protiněmeckých výroků a činů. Nezáleží na tom, že údaje, jimiž tak činil, byly snad pravdivé, že byly učiněny na dotaz vyšetřujících orgánů a že pachatel se považoval za povinná vypovídat.

Zvláštní horlivost a snaha usvědčit zapírající vylučuje závěr o neodolatelém donucení ve smyslu § 2, písm. g) tr. z.

(Rozh. ze dne 20. března 1947, Zm I 75/47.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl v neveřejném sedění zmateční stížnost obžalované do rozsudku krajského soudu, kterým byla obžalovaná uznána vinnou zločinem podle § 7, odst. 1 dekretu č. 16/1945 Sb. ve znění zák. č. 22/1946 Sb.

D ů v o d y:

Zmateční stížnost uplatňuje číselně zmatky podle § 281, č. 9, písm. a), b), správně jen písm. a) tr. ř.; nelze jí však přisvědčit.

Po skutkové stránce zjistil soud první stolice, že v březnu 1944 vyšetřovalo německé četnictvo občany české národnosti pro různé v rozsudku podrobně vylíčené protiněmecké výroky a činy, že při tom, když byly tyto osoby vyslýchány na německé četnické stanici v H., byla přítomna i stěžovatelka, německá státní příslušnice, která vyslýchané, kteří zapírali, usvědčovala tím, že o nich tvrdila, že lžou, že je pravda to, z čeho byli obviňováni, že jim »skákala do řeči« a že je usvědčovala svými výkřiky. Z uvedených vyslýchanych osob byly po tomto výsledku jen dvě propuštěny, kdežto ostatní byli odvezeni k soudu do L. a byli tam drženi ve vazbě po dva měsíce.

Tomuto zjištění, v němž spatřil soud první stolice zločin podle § 7, odst. 1 dekretu č. 16/1945 Sb. ve znění zákona č. 22/1946 a 245/1946 Sb.

(dále jen dekret) — neuznav obžalovanou vinnou zločinem udavačství podle § 11 dekretu, jak bylo zažalováno —, zmateční stížnost neodporuje a snaží se jen s hlediska zmatku uvedeného v § 281, č. 9, písm. a) tr. ř. dovodit, že stěžovatelka, jsouc jako německá státní příslušnice vyslýchána bezpečnostními orgány, nesměla podle předpisů platných prý tehdy i v protektorátě jako svědkyně vypovídat nepravdu, že byla povinna vypovídat podle pravdy, co věděla, že to nesměla zapírat, že svou výpověď před bezpečnostními orgány konala jen svou zákonitou povinností, že by se byla i podle československých předpisů dopustila trestného činu, kdyby byla zapřela, co věděla, a že se proto, když vypovídala pravdu, nemohla dopustit trestného činu, kterým byla uznána vinnou.

Zločinu podle § 7, odst. 1 dekretu, o který tu jde, se dopouští, kdo za ostatních zákonných předpokladů zavini ztrátu svobody obyvatele republiky. Toto zavinení může spočívat v různé činnosti, vyjímajíc udání, které je postiženo ustanovením § 11 dekretu jako ustanovením, které je v poměru k ustanovení § 7, odst. 1 dekretu ustanovením zvláštním. Činnost, kterou stěžovatelka podle rozsudkových zjištění pomáhala usvědčovat shora uvedené osoby z protiněmeckých činů a výroků a kterou zaviničila uyěznění tří osob, nutno nepochybně podřadit ustanovení § 7, odst. 1 dekretu.

Nezáleží na tom, že stěžovatelčiny údaje, činěné při tomto usvědčování, byly snad pravdivé, neboť jak podle § 7, odst. 1, tak i podle § 11 dekretu jsou těmito ustanoveními postiženy pachatelovy údaje ať o skutečné nebo vymyšlené činnosti osob, proti kterým tyto údaje směřují. Stejně nerozhoduje, jestliže se stěžovatelka domnívala, že je povinna jako svědkyně vypovídat, neboť za činnost předpokládanou ustanovením jak § 7, odst. 1, tak § 11 dekretu nutno (za ostatních zákonných předpokladů) považovat pachatelovy údaje učiněné nejen z vlastního podnětu, nýbrž i údaje učiněné ve formě svědecké výpovědi neb i jinak na dotaz vyšetřujících orgánů.

Pokud se stěžovatelka dovolává s hlediska své německé státní příslušnosti německých předpisů, je námitka rovněž bezdůvodná vzhledem k ustanovení § 13, odst. 1 dekretu, podle něhož není jednání, stíhané dekretem, tedy ani jednání, které lze podřadit ustanovení § 7, odst. 1 dekretu, ospravedlněno tím, že je nařizovaly nebo dovoľovaly předpisy jiného práva než československého neb orgány zřízené jinou než československou mocí, a není omluveno ani tím, že je snad stěžovatelka pokládala za ospravedlněné.

S hlediska zmatku podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř. se dovolává stěžovatelka beztrestnosti i pro neodolatelé donucení ve smyslu § 2, písm. g) tr. z., tvrdíc, že mohlo mít pro ni dalekosáhlé důsledky, zejména ztrátu svobody, kdyby byla zapírala. Tato námitka je vyvrácena shora uvedeným rozsudkovým zjištěním o způsobu, jakým stěžovatelka zasahovala do výsledku postižených osob. Toto její jednání, které svědčí o její zvláštní horlivosti a snaze usvědčiti zapírající, odporuje pojmu donucení, zejména pojmu neodolatelého donucení ve smyslu § 2, písm. g) tr. z. V stěžovatelčině zjištěném chování na německé četnické stanici v H. a

oporu i rozsudkový závěr, že stěžovatelka jednala v zájmu Německa a hnutí nepřátelského republice, takže je lichá i námitka, pokud směřuje i proti právě uvedenému rozsudkovému závěru.

Naproti tomu nemá v uvedeném stěžovatelčině chování žádnou oporu námitka, že byla tehdy v takovém psychickém stavu, že si nemohla uvědomit, že by snad měla »právo« zapřít při svém výslechu, co věděla.

Zmateční stížnost byla proto zamítnuta.

Čís. 185.

Padoucnice může podle poznatků lékařské vědy přivodit duševní poruchy nejen v době epileptického záchvatu a těsně po něm, nýbrž i v době před epileptickým záchvatem.

Nevyslovil-li se znalecký posudek o tom, zda pachatelovo jednání nebylo ovlivněno epileptickým záchvatem, který následoval po provedení činu, byla zkrácena obhajoba zamítnutím návrhu na jeho doplnění v uvedeném směru.

(Rozh. ze dne 21. března 1947, Zm I 101/47.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti obviněného do rozsudku soudu mládeže, jímž byl stěžovatel uznán vinným proviněním zabití podle § 140 tr. z. a § 3 zákona č. 48/1931 Sb., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu k novému pojednání a rozhodnutí.

Důvody:

Zmateční stížnost uplatňuje toliko důvod zmatečnosti podle § 281, č. 4 tr. ř.; vytýká, že nalézací soud zkrátil stěžovatelovu obhajobu tím, že zamítl návrh, aby byl znalecký posudek soudních lékařů doplněn v tom smyslu, zda eventuální následující epileptický záchvat neovlivňoval stěžovatelovo předchozí jednání.

Rozsudek připouští — v úvahách o výměře trestu — že stěžovatel trpí padoucní. Podle znaleckého nálezu trpí obviněný touto chorobou od deseti let a záchvaty u něho přicházely ve čtrnáctidenních až měsíčních intervalech, poslední dobou (ve vězení) má záchvaty častěji, někdy několikrát týdně. Ve svém posudku udali znalci, že obviněný těsně před činem neměl záchvaty padoucnice, takže nespáchal svůj čin v době záchvatu, kterým by nastalo střídavé pominutí smyslů. V další části svého posudku však znalci uvedli, že padoucnice má vliv na čin obviněného tím, že lidé trpící touto chorobou — tedy i obviněný — jsou zvláště prchlívi a mohou vykonat čin, kterého si nejsou dobře vědomi.

Podle poznatků lékařské vědy (srov. Dr. Slavík, Soudní lékařství, str. 372, Dr. Berka, Soudní a úrazové lékařství, str. 168, 183) padoucnice může mít vzápětí poruchy duševní před záchvatem, po záchvatu, nebo poruchy dostavující se jako psychický ekvivalent záchvatu (t. zv. transitorní duševní poruchy, mráкотné duševní stavy).

Výše zmíněný průvodní návrh obhajoby vystihl nejasnost, pokud se týče neúplnost podaného znaleckého posudku, spočívající v tom, že se soudní znalci lékaři vyslovili s hlediska přičitatelnosti činu o duševním stavu pachatelově pouze se zřetelem k té skutečnosti, že obviněný těsně před činem — a ovšem ani v době činu — neměl záchvat padoucnice. Avšak vzhledem k tomu, že se u obviněného epileptické záchvaty už po řadu let periodicky opakovaly v intervalech čtrnáctidenních až měsíčních, je pro zjednání spolehlivého podkladu pro závěr o přičitatelnosti souzeného činu nevyhnutelné, aby se znalci lékaři vyjádřili též o tom, zda snad obviněný nejednal při spáchání činu v duševní poruše před dalším periodickým záchvatem a zda — hledíc k tomu, co sám uvedl o průběhu souzeného příběhu a o tom, co mu předcházelo a co následovalo — lze vyloučit, že jednal v přechodném mráкотném duševním stavu. Doplnění nálezu a posudku znalců v uvedeném směru je žádoucí i vzhledem k požadavku § 39 zákona č. 48/1931 Sb., aby byl spolehlivě zjištěn stav tělesného a duševního zdraví provinilce.

Návrh obhajoby byl s hledisek výše naznačených příhodný k odstranění nedostatku podaného znaleckého posudku, a poněvadž není nepochybné, že jeho zamítnutí nemohlo působit na rozhodnutí způsobem nepříznivým obviněnému, bylo nutno vyhovět zmateční stížnosti (§ 281, posl. odst. tr. ř.), zrušit napadený rozsudek a vrátit věc soudu první instance, aby o ní znovu jednal a rozhodl.

Čís. 186.

Činu, jehož pohnutky byly nízké a nečestné (zpronevěra ze zjištěnosti), nelze přiznat právnost ani s hlediska předpisu § 1, druhý případ, zák. č. 115/1946 Sb.

Pachatel, který zpronevěřené peníze prohrál v kartách a nepřiměl své spoluhráče k tomu, aby poškozenému škodu nahradili, neprospívá s hlediska § 187 tr. z. okolnost, že tak — bez jeho přičinění — učinili.

(Rozh. ze dne 1. dubna 1947, Zm I 33/47.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem zpronevěry podle §§ 183, 184 tr. z.

Důvody:

Zmateční stížnost uplatňuje důvod zmatečnosti podle § 281, č. 5, 9, písm. a) tr. ř.

S hlediska důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř. namítá zmateční stížnost, že se nalézací soud nezabýval otázkou, zda u obžalovaného nejde o čin, který podle § 1 zákona č. 115/1946 Sb. není bezprávný.

Výtka nemůže mít úspěch. Z porovnání podmínky právnosti jednání souvisejících s bojem o znovunabytí svobody Čechů a Slováků v prvním případě § 1 uvedeného zákona, kde čin pachatelův není bezprávný, když bylo jeho pohnutkou vyšší hledisko národního zájmu, s podmínkou v druhém případě plyne, že ani pod druhý případ nemůže spadat žádné jednání, jehož pohnutky byly nízké a nečestné (viz zprávu ústavně-právního výboru o vládním návrhu zák. č. 115/1946 Sb.).

Rozsudek zjistil, že obžalovaný zpronevěřil ze zjištěnosti částku 1,200.000 K až 1,500.000 K, že těchto peněz použil tak, že se choval »kavalírsky«, že hlavně hrál v karty tak, že prohrával statisícové částky. O takovémto jednání obžalovaného, i když tvrdil, že proti firmě, u které byl zaměstnán, jednal zjištěným způsobem proto, aby se jí pomstil za to, že její majitel vystupoval agresivně proti Čechům a že Čechy urážel, nelze říci, že by směřovalo ke »spravedlivé odplatě« za činy okupantů nebo jejich pomahačů.

Není proto výtka zmateční stížnosti podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř. opodstatněna a následkem toho neobstojí ani další námitka zmateční stížnosti, uplatněná zřetelným poukazem s hlediska zmatku podle § 281, č. 5 tr. ř., že je rozsudek neúplný, když pominul mlčením obhajobu obžalovaného, že šéf firmy tupil český národ a on že se rozhodl se mu pomstít.

Zmateční stížnost vytýká dále rozsudku s hlediska důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 5, nesprávně č. 9, písm. a) tr. ř., že nalézací soud nezjistil všechny skutečnosti, které mohly být rozhodné pro posouzení, zda jednání obžalovaného není beztrestné z důvodu účinné lítosti podle § 187 tr. z. Této výtce nelze přisvědčiti. Nalézací soud se nemusel zabývat otázkou, kdy škoda byla nahrazena, když zjistil, že částku 1,200.000 K firmě R. nahradili spoluhráči obžalovaného a nikoli sám obžalovaný, a když při hlavním přelíčení nevyšly najevo skutečnosti, ze kterých by plynulo, že obžalovaný přiměl spoluhráče k tomu, aby nahradili škodu (srov. rozh. č. 4282, 4324 Sb. n. s. I.).

Byla proto zmateční stížnost obžalovaného zamítnuta.

Čís. 187.

I ten »udal jiného« ve smyslu § 11 retribučního dekretu, kdo oznámenou činnost vylíčil takovým způsobem, že místní a časové údaje k vylíčení připojené umožňovaly určití okruh osob, jež přicházely jako pachatelé činnosti v úvahu, a odlišiti jej od osob na činnosti nezúčastněných.

Udáním ohrožen a tedy »udán« byl tu každý jedinec, náležející k takto vymezenému okruhu.

(Rozh. ze dne 9. dubna 1947, Zm II 101/47.)

Obžalovaný, bývalý člen Vlajky, dostavil se dne 18. června 1942 v době stanného práva po atentátu na Heydricha na okresní četnické velitelství v N. a udal tam, že byl dne 17. května 1942 v O., malé to

osadě asi o 150 obyvatelích, náhodou svědkem toho, jak několik místních obyvatel rozpráví se dvěma muži, v obci zřejmě cizími, podle zevnějšku patrně ruskými zajatci, dává jim cigarety a peníze a ukazuje směr cesty. Obžalovaný při tom označil přesně místo, na němž skupinu rozmlouvajících pozoroval, udal čas rozmluvy a podal i popis zmíněných dvou mužů, který však podle zjištění nesouhlasil se skutečností.

Okresní četnické velitelství nařídilo na základě tohoto udání ihned šetření, jež však čeští členové příslušné četnické stanice prováděli tak, že zůstalo bezvýsledné, ač, jak dodatečně se zjistilo, příběh obžalovaným vylíčený odpovídal skutečnosti a šlo opravdu o ruské zajatce, kteří uprchli ze zajateckého tábora a jimž několik obyvatel osady O. poskytlo potraviny a dalo informace stran další cesty.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl obžalovaný uznán vinným zločinem udavačství podle § 11, první věta retribučního dekretu ve znění zákona č. 22/1946 Sb.

Důvody:

Zmateční stížnost uplatňuje důvod zmatečnosti podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř.

Vytýká především, že činnost obžalovaného, zjištěná napadeným rozsudkem, nezakládá skutkovou podstatu zločinu podle § 11 retribučního dekretu, jelikož prý udání nesměřovalo proti osobám, které obžalovaný konkrétně označil.

Výtka je pochybená. Soud zjistil, že obžalovaný udal u četnictva, že viděl, jak v době jím blíže uvedené stojí u kapličky v O. na druhé straně u protějších domků dva muži, kteří mluvili s tamním obyvatelstvem, které jim dávalo cigarety a peníze a ukazovalo jim cestu.

Podle toho omezil obžalovaný ve svém udání početnější skupinu obyvatel obce O. na užší okruh těchto obyvatel a udal pro určení příslušnosti k tomuto jím omezenému okruhu časové a místní znaky. Nezáleží na tom, udal-li obžalovaný znaky podrobnější, či dokonce osoby zúčastněné jmenoval, nýbrž na tom, jde-li o takové údaje, které jsou s to odlišit osoby pachatelů od osob na činu nezúčastněných. Tak je tomu v souzeném případě, neboť obžalovaný označil jako pachatele oznámeného skutku souhrn všech jedinců, na něž se hodí označení, že patřili do okruhu jím místně a časově vymezeného. Byl tudíž obžalovaným přímo udán a jeho udáním ohrožen každý jedinec, příslušející do vymezeného okruhu obyvatel obce O. a bylo tak v daném případě naplněno označení pachatele jako náležitost pojmu »udání jiného«.

Tím se staly bezpředmětné výtky zmateční stížnosti čelící proti výroku soudu prvního státního soudu, pokud vyloučil, že obžalovaný udal záměrně v rozporu se skutečností popis uprchlých ruských zajatců.

Zmateční stížnost dále vytýká pod důvodem zmatečnosti podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř., že v jednání obžalovaného nebylo pravého zlého úmyslu a že pro nedostatek tohoto zlého úmyslu nejde ani o trestný čin.

V prvním směru zmáteční stížnost jen nepřipustně brojí proti zjištěním napadeného rozsudku (§ 258, odst. 2 tr. ř.), z nichž nalézací soud dovodil, že je u obžalovaného dán k zažalovanému skutku požadovaný zlý úmysl a že nejsou naopak dány důvody zlý úmysl vylučující, když se snaží — nedbajíc všech výsledků řízení, tvořících podklad závěru o zlém úmyslu obžalovaného — dovodit opak jen na podkladě obhajoby obžalovaného, doplňované namnoze teprve ve zrušovacím řízení. V druhém směru není výtka právní mylnosti provedena po zákonu (§ 288, odst. 2, č. 3 tr. ř.), když nevychází z právě uvedených zjištění rozsudku nalézacího soudu.

Zmateční stížnost byla proto zamítnuta.

Čís. 188.

Rozlišení organizací spadajících pod předpis § 2 retribučního dekretu od organizací podle § 3, odst. 2 téhož dekretu.

Předpis § 2 postihuje polovojenské výběrové organizace, jež svoje cíle prosazovaly po případě i násilím, při čemž členství v nich bylo dobrovolné a zavazovalo k bezpodmínečné věrnosti a poslušnosti.

Organizace zmíněné v § 3, odst. 2 byly naproti tomu organizacemi politickými, jež k prosazování svých cílů — řadovým příslušníkům namnoze neznámých — nepoužívaly násilí, nýbrž prostředků jiných.

Nelze k organizacím uvedeným v § 2 retribučního dekretu přiřaditi jako organizaci »podobné povahy« takovou organizaci, kterou dekret výslovně vypočetl v § 3, odst. 2.

(Rozh. ze dne 10. dubna 1947, Zm I 171/47.)

Nejvyšší soud uznal jako soud zrušovací o zmáteční stížnosti generálního prokurátora k zachování zákona takto právem:

Rozsudkem mimořádného lidového soudu byl porušen zákon v ustanovení § 2 dekretu presidenta republiky ze dne 19. června 1945, č. 16 Sb., ve znění vyhlášky ministra vnitra č. 23/1946 Sb. Tento rozsudek se zrušuje jako zmátečný ve výroku o vině, důsledkem toho i ve výroku o trestu a ve výrociích s tím souvisících a věc se vrací jmenovanému soudu, aby ji za splnění podmínek uvedených v § 21 uvedeného dekretu znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Obžalovaný byl rozsudkem mimořádného lidového soudu uznán vinným zločinem proti státu podle § 2 dekretu presidenta republiky ze dne 19. června 1945, č. 16 Sb., ve znění vyhlášky ministra vnitra č. 23/1946 Sb. (retr. dekr.), spáchaným tím, že v roce 1940, tedy v době zvýšeného ohrožení republiky, byl členem tak zv. »Svatoplukovy gardy«, t. j. organizace podobné organizaci SS, a byl za to odsouzen podle § 2

zmíněného dekretu za použití ustanovení § 16 téhož dekretu k trestu těžkého žaláře v trvání jednoho roku a podle § 389 tr. ř. k náhradě nákladů trestního řízení. Zároveň bylo vysloveno podle § 14, písm. a) — c) zmíněného dekretu, že obžalovaný ztrácí občanskou čest na dobu jednoho roku, že celý trest odpyká v nucených pracovních oddílech a že polovina jeho majetku propadá ve prospěch státu. Podle § 55 a) tr. z. byla obžalovanému započtena do trestu zajišťovací a vyšetřovací vazba od 23. května 1946 do 17. října 1946. Obžalovaný ihned po rozsudku nastoupil uložený mu trest.

Podkladem tohoto výroku o vině je zjištění mimořádného lidového soudu, že obžalovaný byl v r. 1940 členem »Svatoplukovy gardy«, a to po dobu několika měsíců. Jmenovaný soud odůvodňuje po právní stránce podřazení tohoto jednání obžalovaného skutkové podstatě zločinu proti státu podle § 2 retr. dekr. poukazem na to, že organizace »Svatoplukovy gardy« byla podobnou organizací jako »SS«.

Generální prokurátor namítá ve zmáteční stížnosti na ochranu zákona podané podle § 33 tr. ř. do uvedeného rozsudku, že jmenovaný soud uvedeným výrokiem o vině porušil zákon v ustanovení § 2 zmíněného dekretu, a to pokud vyslovil, že organizace »Svatoplukovy gardy« je organizací podobné povahy jako organizace »SS«, tudíž organizací ve smyslu posléze uvedeného místa zákona, a když důsledkem toho shledal pouhé členství v organizaci »Svatoplukovy gardy« trestným podle § 2 téhož dekretu.

Této námitce nelze upřít oprávnění.

Retribuční dekret obsahuje ustanovení o stíhání nacistických a fašistických organizací nejen v § 2, nýbrž i v § 3, odst. 2, při čemž v obou místech zákona takové organizace jednak příkladmo vypočítává, jednak jim klade na roveň nejmenované organizace podobné povahy. Zařazení určité organizace pod § 2 či § 3, odst. 2 má velmi závažné důsledky, neboť podle § 3, odst. 2 je trestné pouze činnictví nebo velitelství v určitých organizacích, kdežto podle § 2 je trestné již i pouhé členství v organizacích sem spadajících, nehledě ani k rozdílu ve výměře trestu. Byť i cílem neb aspoň jedním z cílů zločinných organizací, které má na mysli § 2 a § 3, odst. 2 zmíněného dekretu, bylo zničení Československé republiky ať již přímo nebo nepřímou tím, že jejich činnost směřovala k potlačení základních demokratických zásad, na nichž byla Československá republika vybudována, byla důvodem k rozlišování těchto organizací skutečnost vyplývající jak z příkladného výpočtu, tak i z materiální k retribučnímu dekretu, a to rozdílnost prostředků k prosazování těchto cílů. Organizace uvedené v § 2 zmíněného dekretu mají povahu výběrových, polovojenských organizací nacismu a fašismu, které své cíle prosazovaly po případě i násilím, při čemž jejich členství bylo dobrovolné a zavazovalo příslušníky k bezpodmínečné věrnosti a poslušnosti, tedy i k provedení zločinných rozkazů. Naproti tomu organizace uvedené v § 3, odst. 2 téhož dekretu byly politickými organizacemi, které nepoužívaly násilí k prosazování svých — řadovým příslušníkům namnoze i neznámých — pravých cílů, které, jak již uvedeno, byly v podstatě

stejně jako u organizací uvedených v § 2 častěji zmíněného retribučního dekretu.

Jelikož zákonodárce uvádí v § 3, odst. 2 retribučního dekretu mezi příkladmo uvedenými fašistickými organizacemi výslovně »Svatoplukovu gardu«, plyne již z této skutečnosti, že nelze tuto organizaci zařadit mezi organizace podobné povahy, jako jsou organizace uvedené v § 2 téhož dekretu.

Podle § 3, odst. 2 tohoto dekretu jsou však trestní pouze činovníci nebo velitelé organizací v tomto místě zákona výslovně uvedených nebo jiných fašistických organizací podobné povahy tamže blíže neuvedených.

O správnosti tohoto názoru svědčí i ustanovení odst. 10, písm. b) směrnic ministra vnitra ze dne 26. listopadu 1945, č. B-2220-23/11-45-1/2, doplněných výnosem ze dne 7. května 1946, č. B 2220-12/4-46-1/2, vydaných k provedení dekretu presidenta republiky č. 138/1945 Sb., o trestání některých provinění proti národní cti, podle něhož se podle zmíněného dekretu stíhá členství v organizacích uvedených v § 3, odst. 2 retr. dekretu pouze tehdy, jednal-li dotčený člen s obzvláštní horlivostí, překročí tak ve značné míře normální rámec svých členských povinností. Pouhé pasivní členství v takových právě zmíněných fašistických organizacích nemá být trestáno ani podle dekretu presidenta republiky č. 138/1945 Sb. (Dr. Jaroslav Fousek: Provinění proti národní cti, str. 25), tím méně podle § 2 retr. dekretu.

Vyložil proto jmenovaný mimořádný lidový soud nesprávně zákon a porušil jej v ustanovení § 2 posléze zmíněného dekretu, když ve shora zjištěném skutkovém ději shledal skutkovou podstatu zločinu proti státu podle § 2 téhož dekretu.

Bylo proto opodstatněné zmáteční stížnosti na zachování zákona, podané generálním prokurátorem podle § 33 tr. ř., vyhověno a podle § 292 tr. ř. rozsudek zrušen jako zmátečný ve výroku o vině, důsledkem toho i ve výroku o trestu a ve výroci s tím souvisících.

Rozhodnout ihned ve věci samé nebylo možné, ježto v rozsudku zjištěný skutkový děj, jakož i ostatní výsledky průvodního řízení mohly by napovídati skutkovou podstatu zločinu proti státu podle § 3, odst. 1 retr. dekretu, spáchanou podporou fašismu, kteroužto činností dlužno rozumět každou činnost, která má za účel učinit takové hnutí přístupnějším nebo přijatelnějším občanu demokratického smýšlení neb aspoň na ně upozornit osoby jiného smýšlení nebo stejně smýšlející osoby utvrdit v přijaté již příslušnosti k hnutí nebo v názoru, s kteréhožto hlediska jmenovaný soud dosud nezkoumal vinu obžalovaného, omeziv se pouze na úvahy, že obžalovaný nepropagoval fašistické hnutí ve smyslu posléze uvedeného místa zákona.

Byla proto věc vrácena mimořádnému lidovému soudu, aby ji znovu projednal a rozhodl.

Čís. 189.

Jde o podvod podle §§ 197, 199, písm. b) tr. z., lákal-li pojišťovací agent podpisy přihlášek k nemocenskému pojištění předstíráním, že pojištění je pro rolníky povinné a jeho že okresní úřad pověřil uzavíráním pojišťovacích smluv.

S hlediska § 199, písm. b) tr. z. je bezvýznamné, zda předstíraný úřední příkaz odpovídá rozsahu oprávnění onoho úřadu, jehož se pachatel dovo-lával.

Pro určení výše škody (§ 200 tr. z.) rozhoduje výše nákladů, jež oklamáný uzavřením smlouvy vzal na sebe a jimiž se jeho jmění zmenšilo, po případě by se zmenšilo v průběhu trvání smlouvy.

Nezáleží na tom, že uzavření pojišťovací smlouvy bylo v tom či onom určitém případě snad objektivně výhodné pro osobu k pojištění získanou.

(Rozh. ze dne 10. dubna 1947, Zm II 65/46.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmáteční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu, kterým byl obžalovaný uznán vinným zločinem podle §§ 197, 199, písm. b), 200 tr. z.

Z d ů v o d ů:

Stěžovatel je na omylu, když s hlediska uplatňované hmotněprávní zmátečnosti rozsudku ve smyslu § 281, č. 9, písm. a), po případě č. 10 tr. ř. namítá, že při pojišťovací smlouvě jako oboustranné smlouvě nelze celkovou výši škody posuzovat podle jednostranně sečtených premií, které za dobu pojištění byly či měly být zaplacený, ježto prý tyto premie jsou vypočteny podle přesných směrnic pojišťovací matematiky, a je dlužno vzít prý tu zřetel i k nárokům, které vzešly z pojišťovací smlouvy proti pojišťovně. Nesejde však na tom, zda byla či mohla být v tom neb onom určitém případě pojišťovací smlouva objektivně výhodná pro osoby, které byly lstivým předstíráním pachatele uvedeny v omyl a jen takto získány pro pojištění. S hlediska skutkové podstaty podvodu, pokud jde o výši zamýšlené škody, je rozhodné, zda se dotčené osoby odhodlaly k určitému závazku plnění právě jen v předpokladu, jehož vpravdě nebylo a jenž jim byl lstivě předstírán — povinnost uzavřít pojišťovací smlouvu —, a že jinak, řídíce se jen vlastními úvahami o potřebnosti či nepotřebnosti takového opatření, nepovažovaly by za užitečné pro úpravu svých majetkových poměrů vynaložit na nemocenské pojištění majetkové náklady, které na sebe vzaly pojišťovací smlouvou. Výši těchto nákladů, jimiž se zmenšila, nebo byla by se zmenšila v průběhu pětiletí pojišťovací smlouvy peněžní hodnota jejich majetku, třeba posuzovat jako výši škody, k níž směřoval pachatelův úmysl (předpokládaný ustanovením § 197 tr. z.).

Vzhledem k tomuto právnímu pojetí skutkové podstaty podvodu spáchaného vylákáním pojišťovacích smluv nepochybil soud prvé stolice,

když při zřeteli k skutkovým zjištěním o výši pojišťovacích premií dospěl k závěru, že jak u Aloise N., tak i u Jaroslava V. a Karla D. měl každý ze jmenovaných utrpět trestným skutkem na svém majetku škodu převyšující částku 2.000 Kčs.

Neobstojí však ani námitka, že trestné stěžovatelovo jednání nelze právně posuzovat s hlediska ustanovení § 199, písm. b) tr. z., neboť pojištění rolníků, i kdyby bylo povinné, nespádalo by prý do pravomoci okresního úřadu. Nesejde na tom, zda předstíraný vrchnostenský příkaz odpovídá rozsahu oprávnění úřadu, jehož se dovolává pachatel zločinu podvodu. Pro podstatu zločinu tohoto druhu je směrodatnou náležitostí již to, že se pachatel dovolává určité úřední moci, jejíž závažností má být klamaný pohnut podříditi se předstíranému příkazu či vůli určitého veřejného úřadu. Zjištění, že stěžovatel tvrdil proti pravdě, že je pověřen okresním úřadem, aby s rolníky uzavíral pro pojišťovnu pojišťovací smlouvy, při čemž tvrdil, že pojištění je povinné, dovolovalo soudu právně posoudit tuto jeho činnost též jako podvod podle § 199, písm. b) tr. z.

Zmateční stížnosti nelze však přisvědčit ani s hlediska výtek o nedostatku skutkové podstaty uvedeného zločinu po subjektivní stránce. Pro stěžovatele nemůže být omluvou, že jako dlouholetý pracovník v oboru nemocenského pojištnictví je si vědom hospodářské prospěšnosti tohoto zařízení pro každého a že tudíž i použití výroku o povinnosti uzavřít pojišťovací smlouvu nutno prý chápat jako zdůraznění povinnosti, byť i ne zákonné, přesto povinnosti lidské a mravní zabezpečit zdraví své a své rodiny. Zde však stěžovatel překročuje rámec skutkových zjištění rozsudku, která jsou pro něho i pro zrušovací soud závazná při přezkoumávání otázky, byl-li zjištěný děj bezvadně právně posouzen.

Nelze také přisvědčiti výtce stěžovatele, že jeho jednání nebylo způsobilé oklamati, neboť podvodné jednání nepředpokládá nějakou zvláštní lstivost a pojem »lsti« je naplněn už pouhým zklamáním důvěry v životě obvyklé, i když se ona důvěra neopírá o zákonný pachatelův závazek k udání pravdy (č. 4700 Sb. n. s. tr. I.). Pokud stěžovatel se dále odvolává na rozh. č. 6626 Sb. n. s. I., přezírá, že v tomto rozhodnutí jde o zcela jiný případ podvodu, kde osoba vydávající se za úředníka chtěla dosíci zápujčky pro sebe, což se po skutkové stránce liší od souzeného případu.

Čís. 190.

Schvalování a obhajování nepřátelské vlády na území republiky v době jejího zvýšeného ohrožení je v § 3, odst. 1 retribučního dekretu prohlášeno za zločin, jen pokud se dělo tiskem, rozhlasem, filmem nebo divadlem nebo na veřejném shromáždění.

(Rozh. ze dne 15. dubna 1947, Zm II 52/47.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal o zmateční stížnosti k zachování zákona podané generálním prokurátorem právem:

Pravoplatným rozsudkem mimořádného lidového soudu, pokud jím byl obžalovaný uznán vinným zločinem proti státu podle § 3, odst. 1 dekretu č. 16/1945 Sb. (ve znění zákona č. 22/1946 Sb. a č. 245/1946 Sb.), byl porušen zákon v právě uvedeném ustanovení.

Podle poslední věty § 292 tr. ř. se zrušuje tento rozsudek a mimořádnému lidovému soudu se ukládá, aby věc znova projednal a o ní rozhodl.

Důvody:

Pravoplatným rozsudkem mimořádného lidového soudu byl obžalovaný uznán vinným zločinem proti státu podle § 3, odst. 1 dekretu č. 16/1945 Sb. (ve znění zákona č. 22/1946 Sb. a č. 245/1946 Sb.), který spáchal podle rozsudkového výroku tím, že v r. 1942 schvaloval a obhajoval nepřátelskou vládu na území republiky slovy: »To je správné, dokud tu českou bandu nepostřelí a nepověsí, tak zde pokoj nebude; atentát na Heydricha nařídila česká vláda v Londýně. Němci neměli nechat utéci presidenta, měli ho zastřelit a nemuselo k těmto popravám dojít.«

Za tento zločin byl obžalovaný odsouzen podle § 2, odst. 1 uvedeného dekretu k trestu těžkého žaláře v trvání pěti roků zostřeného jedním tvrdým ložem púletně se započtením zajišťovací vazby. Podle § 14 dekretu bylo vysloveno, že obžalovaný pozbývá občanské cti navždy, že odpyká celý trest ve zvláštních nucených pracovních oddílech a že celé jeho jmění propadá ve prospěch státu. Podle § 389 tr. ř. byla mu uložena povinnost nahradit útraty trestního řízení.

Generální prokurátor odporuje právem tomuto rozsudku zmateční stížností k zachování zákona, podanou podle § 33 tr. ř. a § 31, odst. 3 dekretu č. 16/1945 Sb. ve znění zák. č. 22/1946 Sb. a č. 245/1946 Sb. a uplatňující porušení zákona v ustanovení § 3, odst. 1 téhož dekretu.

Zločinu podle tohoto ustanovení se dopustil, kdo v době zvýšeného ohrožení republiky (§ 18 dekretu) buď:

- a) propagoval nebo podporoval fašistické nebo nacistické hnutí, nebo
- b) tiskem, rozhlasem, filmem nebo divadlem nebo na veřejném shromáždění schvaloval neb obhajoval nepřátelskou vládu na území republiky nebo jednotlivé nezákonné činy okupačních velitelství a úřadů a orgánů jim podřízených.

Podle rozsudkového výroku obžalovaný schvaloval a obhajoval nepřátelskou vládu na území republiky. To by ovšem nestačilo k naplnění skutkové podstaty zločinu, kterým byl obžalovaný uznán vinným, neboť podle jasného znění zákona je schvalování a obhajování nepřátelské vlády na území republiky (pokud se týče schvalování a obhajování jednotlivých nezákonných činů okupačních velitelství a úřadů a orgánů jim podřízených) podle tohoto místa zákona trestné pouze tehdy, stalo-li se »tiskem, rozhlasem, filmem nebo divadlem, nebo na shromáždění«. Zda byl stíhaný čin obžalovaného spáchán některým ze způsobů tu uvedených, rozsudkový výrok neuvádí.

Rozsudek je proto stížen zmatkem podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř.

Odůvodněné zmateční stížnosti k zachování zákona bylo proto vyhověno a bylo vysloveno porušení zákona ve vytykaném směru.

Poněvadž zákon byl porušen v neprospěch obžalovaného, byl v odpor vzatý rozsudek zrušen (§ 292 tr. ř.).

Čís. 191.

Padl-li poslední den lhůty na den pracovního klidu, po němž následovala neděle, dlužno pokládati za včasné ohlášení opravných prostředků, jež bylo dáno k poštovní dopravě nejbližší následující pracovní den.

(Rozh. ze dne 16. dubna 1947, Zm I 379/46.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl stížnosti obžalovaného do usnesení krajského soudu, jímž byla zamítnuta jeho zmateční stížnost proti rozsudku téhož krajského soudu, napadené usnesení zrušil a nalézacímu soudu uložil, aby o zmateční stížnosti dále po zákonu jednal.

Důvody:

Podle §§ 284 a 294 tr. ř. musejí být zmateční stížnost a odvolání opověděny u sborového soudu první stolice v zákonné nepřekročitelné lhůtě tří dnů po prohlášení rozsudku.

V souzeném případě byl rozsudek prohlášen v přítomnosti obžalovaného dne 3. července 1946. Proti tomuto rozsudku ohlásil obžalovaný zmateční stížnost a odvolání, které podal na poštu dne 8. července 1946 a které došly k nalézacímu soudu dne 9. července 1946, tudíž po uplynutí třídní lhůty § 284, odst. 1 tr. ř.

Nalézací soud zamítl zmateční stížnost podle § 1, č. 1 zák. č. 3/1878 ř. z. jako opožděnou usnesením ze dne 15. července 1946.

Obžalovaný si stěžuje právem do tohoto usnesení, neboť nalézací soud přehlédl, že den 6. července 1946 byl vyhláškou ministra ochrany práce a sociální péče ze dne 2. července 1946, č. 1482 Úředního listu republiky československé, díl I., částka 115, prohlášen za den pracovního klidu a že na den 7. července 1946 připadla neděle.

Padne-li totiž konec lhůty na den, ve který poštovní úřad místa, kde má být spis podán poště nebo úřadu, nepřijímá v obvyklých hodinách každodenních doporučené poštovní zásilky, nevčítá se ten den do lhůty (§ 6 tr. ř.). Za takové dny je nutno považovat dny sváteční, po případě dny pracovního klidu, a neděle. Třídní lhůta pro ohlášení opravných prostředků končila sice dne 6. července 1946, ale obžalovaný nemusil podat ohlášení u soudu ani v tento den, jenž byl dnem pracovního klidu, ani dne 7. července 1946, který připadl na neděli. Byl tedy 8. července 1946 nejbližším pracovním dnem, kdy ještě mohl obžalovaný podat

u soudu ohlášení opravného prostředku, nebo dát je na poštu. Učinil-li tak skutečně, jak je patrné z poštovního razítka na obálce a jak uvádí i samo napadené usnesení, byla zmateční stížnost podána včas, takže první soud ji zamítl neprávem.

Čís. 192.

Zvýšená ochrana poskytovaná předpisem § 1 dekretu č. 38/1945 Sb. o přísném trestání drancování trvá u budov majitelem opuštěných jen pokud, pokud se jich po opuštění původním majitelem neujme oprávněný majitel nebo orgán a neučiní vhodné opatření k zabezpečení věcí, které tam jsou.

Zjištění, že pachatelé odňali věc z neobydleného domku, jehož bývalý majitel byl jako Němec odsunut, a že tam vnikli rozbitým oknem, nestačí samo o sobě k naplnění pojmu »využití mimořádných poměrů, způsobených válkou nebo poválečným stavem«.

V zákoně není opory pro mínění, že hranici »hodnoty nikoliv nepatrné« se v § 1 zmíněného dekretu míní částka 5.000 Kčs, určená jako hranice pro věci nepatrné v civilním soudním řízení.

(Rozh. ze dne 19. dubna 1947, Zm I 12/47.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti obžalovaných do rozsudku krajského soudu, kterým byli obžalováni uznáni vinnými zločinem podle § 1 dekretu č. 38/1945 Sb., rozsudek zrušil a vrátil věc soudu první stolice k novému projednání a rozhodnutí.

Důvody:

S hlediska zmatku podle § 281, č. 9, 10, správně jen č. 10 tr. ř., vytykají stěžovatelé nesprávné podřadění zjištěného skutku ustanovení § 1 dekretu č. 38/1945 Sb. místo mírnějším zákonným ustanovením o krádeži.

Zmateční stížnosti nelze přisvědčiti, pokud se snaží dovodit, že soud první stolice má neprávem za to, že šicí stroj, který stěžovatelé odnesli z domku opuštěného jeho dřívějším majitelem, měl cenu nikoli nepatrnou, a pokud tvrdí, že za hranici nepatrných věcí, předpokládanou ustanovením § 1 uvedeného dekretu, nutno pokládat 5.000 Kčs jako hranici určenou pro věci nepatrné v civilním soudním řízení. Pro tento názor není v zákoně žádná opora.

Nutno však přisvědčit zmateční stížnosti, pokud s hlediska téhož hmotněprávního zmatku uplatňuje zřetelným poukazem, že v rozsudku nejsou uvedena skutková zjištění potřebná k posouzení, zda je naplněn i další zákonný znak zločinu uvedeného v § 1 dekretu č. 38/1945 Sb., že totiž stěžovatelé využili mimořádných poměrů způsobených válkou nebo poválečným stavem a že odňali movitou věc z budovy opuštěné majitelem nebo poškozené nějakým válečným činem. K naplnění toho zá-

konného pojmu nestačí rozsudkové zjištění, že stěžovatelé odnesli šicí stroj z neobydleného domku bývalého vlastníka, který byl jako Němec odsunut, byť i do domku vnikli rozbitým oknem. Zvýšená ochrana poskytnutá ustanovením § 1 uvedeného dekretu trvá u budov majitelem opuštěných jen potud, pokud se jich po opuštění původním majitelem neujme oprávněný majitel neb orgán (národní výbor, místní správní komise, národní správce) a neučiní vhodné opatření k zabezpečení věcí, které tam jsou.

Zda tu byly či nebyly tyto okolnosti důležité pro posouzení, je-li naplněn uvedený zákonný pojmový znak skutkové podstaty zažalovaného zločinu podle § 1 dekretu č. 38/1945 Sb., rozsudek neuvádí. Je proto rozsudek v této příčině zmatečný, takže bylo oprávněné zmateční stížnosti vyhověno a rozhodnuto, jak shora uvedeno.

Čís. 193.

Rez na zbraň a nedostatek zásobníku nebo nábojů nemění nic na povaze samopalu jako zbraně, jejíž přechovávání spadá pod skutkovou podstatu zločinu podle § 13, č. 1, odst. 1 zák. č. 50/1923 Sb.

Ne lze při ukládání trestu za čin uvedený v zákoně č. 50/1923 Sb. vykládati použití mimořádného práva zmírňovacího a zameňovacího s poukazem na předpis § 28, odst. 2, věta druhá cit. zák. jen proto, že čin byl spáchán v době branné pohotovosti státu. Tato doba není totožná s dobou, »kdy byl veřejný pořádek porušen ve větším rozsahu a k jeho obnovení bylo nutno použít mimořádné moci«.

(Rozh. ze dne 22. dubna 1947, Zm I 18/47.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem nedovoleného ozbrojování podle § 13, č. 1 zák. č. 50/1923 Sb., pokud směřovala proti výroku o vině, vyhověl jí však, pokud směřovala proti výroku o výměře trestu, napadený výrok zrušil a obžalovanému uložil podle § 13, č. 1 zák. č. 50/1923 Sb. za použití §§ 54 a 55 tr. z. a s přihlédnutím k ustanovení § 265 tr. ř. nový trest.

Důvody:

Zmateční stížnost uplatňuje důvody zmatečnosti podle § 281, č. 5, 9, písm. a) a 11 tr. ř.

Jako neúplnost rozsudku podle § 281, č. 5 tr. ř. stěžovatel vytýká, že nalézací soud pominul jeho obhajobu u hlavního přelíčení, pokud v ní uvedl, že šlo o samopal naprosto nezpůsobilý k potřebě, úplně rezavý a nad to bez zásobníku a s ostatními vadami, pro něž nebylo možno a není možno prakticky tohoto samopalu použít.

U hlavního přelíčení se však obžalovaný takto nehájil. V naznačeném směru uvedl pouze, že zbraň byla rezavá, bez zásobníku a nábojů a podle

jeho názoru neschopná k použití. Jestliže nalézací soud pominul tuto část obhajoby obžalovaného, nezatížil rozsudek vytýkaným zmatkem. Rez na zbraň a nedostatek pouhého zásobníku (či dokonce nábojů) nemění nic na povaze samopalu jako zbraně ve smyslu § 13, č. 1, odst. 1 zákona č. 50/1923 Sb., zejména nebylo-li tvrzeno, že zbraň byla rezavá do té míry, že již vlastně ani nešlo o zbraň v uvedeném smyslu. Názor obžalovaného, že zbraň s tvrzenými nedostatky nebyla schopna použití, je proto nerozhodný, nebylo-li namítáno, že mu vůbec chybělo vědomí o tom, že jde o zbraň podle citovaného místa zákona.

Jako zmatek podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř. stěžovatel vytýká, že přechovávání předmětu u něho nalezeného nemůže zakládati zločin, pro který byl uznán vinným, neboť chybí úmysl po opravě a doplnění sestavit zbraň, a dokonce už úmysl poškodit stát, který je podle stěžovatele předpokládán každým ustanovením zákona na ochranu republiky.

I tyto výtky jsou bezpodstatné, neboť ke skutkové podstatě zločinu podle § 13, č. 1, odst. 1 zákona na ochranu republiky po subjektivní stránce stačí pachatelovo vědomí, že přechováváný předmět je jednou z věcí tam uvedených. Dále jdoucí úmysl se k naplnění skutkové podstaty tohoto zločinu nevyžaduje.

Poukazem na rozhodnutí nejvyššího soudu jednající o pojmu součástek, jichž je nezbytně zapotřebí k užití takové zbraně, mívá se stěžovatel rovněž s cílem, neboť při provádění této námítky jednak přisuzuje nalézacímu soudu neprávem názor, který nalézací soud nevyslovil, jednak pomíjí skutečnost, že v souzeném případě jde o přechovávání samotné zbraně a nikoliv pouhých jejích součástí.

Byla proto zmateční stížnost zamítnuta, pokud směřovala proti výroku o vině.

Zmatek podle § 281, č. 11 tr. ř. neprovádí zmateční stížnost podle zákona (§ 288, odst. 2, č. 3 tr. ř.), pokud buduje své námítky v rozporu se zjištěním nalézacího soudu na předpokladu, že se stěžovatel dověděl teprve v roce 1946 při svém stěhování, že američtí vojáci zanechali v jeho usedlosti samopal, o který jde.

Prisvědčiti však nutno stěžovateli, že nalézací soud porušil zákon, vyloučil-li podle § 28, odst. 2, druhá věta zákona č. 50/1923 Sb. použití mimořádného zmírňovacího práva, tedy snížení dočasného trestu na svobodu pod dolejší hranici trestní sazby.

Nalézací soud odůvodnil tento svůj postup úvahou, že přechováváním samopalu do konce roku 1945, tedy za doby branné pohotovosti státu (vlád. vyhlášky č. 183/1938 a č. 162/1945 Sb.), dopustil se obžalovaný svého činu v době, kdy byl veřejný pořádek porušen ve větším rozsahu a k jeho obnovení bylo nutno užít mimořádné moci. Tím však nalézací soud pochybil, neboť si neuvědomil, že dobou v uvedeném smyslu není míněn stav branné pohotovosti státu ve smyslu § 57 zákona č. 131/1936 Sb., neboť tento stav, charakterisovaný v následujících ustanoveních tohoto zákona, nutně nepředpokládá, že byl veřejný pořádek porušen ve větším rozsahu a k jeho obnovení že bylo zapotřebí užít mimořádných

prostředků, a jeho vznik a trvání závisí na průvodních zjevech zcela jiných (§ 57, odst. 1 až 4 zák. č. 131/1936 Sb.). Vyloučiv na základě svého mylného názoru na stav ve smyslu § 28, odst. 2, druhá věta zákona č. 50/1923 Sb. a na stav ve smyslu § 57 zákona č. 131/1936 Sb., jež neprávem ztotožnil, možnost použití mimořádného zmírňovacího práva, vykročil nalézací soud při vyměřování trestu ze své trestní moci a zatížil tak rozsudek zmatkem podle § 281, č. 11 tr. ř. Bylo proto zmateční stížností v tomto směru vyhověno a napadený rozsudek byl ve výroku o výměře trestu zrušen. Ježto pak napadený rozsudek neobsahuje zjištění, jež by poukazovalo k tomu, že, nehledíc ke stavu branné pohotovosti státu, byl veřejný pořádek porušen ve větším rozsahu a že k jeho obnovení bylo zapotřebí užití mimořádných prostředků, byl obžalovanému vyměřen podle § 13, č. 1 zákona č. 50/1923 Sb. nový trest, a to bez ohledu na zákaz vyslovený v § 28, odst. 2, druhá věta tohoto zákona.

Čís. 194.

Pancéřová pěst je zbraní »podobné účinnosti« jako zbraně vypočtené v § 13, č. 1, odst. 1 zák. č. 50/1923 Sb.

Nejde však o »hromadění zbraní a střeliva« ve smyslu § 13, č. 1, odst. 2 cit. zákona, měl-li obžalovaný mimo ni ještě jen vojenskou pušku s 12 náboji, pistoli s 36 náboji a 2 dýky.

(Rozh. ze dne 22. dubna 1947, Zm I 126/47.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti státního zástupitelství do rozsudku krajského soudu, pokud jím byl obžalovaný podle § 259, odst. 1, č. 2 tr. ř. zproštěn obžaloby pro zločin podle § 13, č. 1, odst. 2 zák. na ochr. republiky č. 50/1923 Sb., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc soudu první stolice, aby ji v rozsahu zrušení znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Zmateční stížnost se obrací jedině proti zproštění obžalovaného obžaloby ze zločinu podle § 13, č. 1, odst. 2 zákona na ochranu republiky a uplatňuje zmatečnost rozsudku podle § 281, č. 5 a 9, písm. a) tr. ř. Dlužno jí přisvědčiti.

Obžaloba stíhá obžalovaného pro zločin nedovoleného ozbrojování hromaděním ručních a střelných zbraní ve smyslu § 13, č. 1, odst. 2 zákona na ochr. republiky, neboť měl v držení jednu vojenskou pušku, jednu pistoli, jednu pancéřovou pěst, 36 nábojů do pistole, 12 nábojů do pušky a dvě dýky. Dle znění rozsudkových důvodů pokládá nalézací soud za prokázáno, že obžalovaný skutečně tyto zbraně a střelivo měl, po případě nosil.

Pancéřová pěst, notorickým svým účinkem převyšující účinnost ručního granátu, je nepochybně zbraní, jejíž pouhé již přechovávání bez

úředního povolení zakládá po objektivní stránce skutkovou podstatu zločinu ve smyslu § 13, č. 1, odst. 1 zák. na ochr. republiky. Zprošňující výrok v tomto bodě opírá nalézací soud o obhajobu obžalovaného, jež prý nebyla nijak vyvrácena a jež nevyklučuje, že obžalovaný měl v úmyslu pancéřovou pěst v brzké době odevzdat příslušným úřadům. Obhajobu tu uvádějí rozsudkové důvody ve znění předneseném při hlavním přelíčení, že obžalovaný pancéřovou pěst našel večer před domovní prohlídkou v potoce, nijak ji neuschoval a při zabavení byla ještě mokrá. Zmateční stížnost zde však důvodně výtka neúplnosti rozsudku podle § 281, č. 5 tr. ř. poukazuje na původní zodpovídání se obžalovaného u vyšetřujícího soudce, v rozsudkových důvodech pominuté, v němž se obžalovaný hájil stran držby pancéřové pěsti a dvou dýk tak, že věci ty prý nalezl v potoce, chtěl je odevzdat na velitelství vojenské posádky, ale vždy mu do toho něco přišlo, takže je pro nedostatek času neodevzdal. Ježto obžalovaný zde časově nerozlišuje mezi nálezem pancéřové pěsti a dvou dýk, není vyloučeno, že zhodnocení této původní stylisace obhajoby, poukazující na delší držbu pancéřové pěsti nežli pouze od večera do příštího dne, mohlo po případě vést nalézací soud k jinému závěru o přechovávání, než k jakému dospěl.

Zůstává-li zmateční stížností nedotčeno rozsudkové zjištění, že obžalovaný jako člen závodní stráže u ředitelství báňských dolů byl služebně oprávněn nosit zbraň a že byl proto vyzbrojen puškou a příslušným počtem nábojů, pak přechovávání této služební pušky i s náboji též mimo službu doma, byť i to nebylo dovoleno, spolu s dalším přechováváním pistole se 36 náboji, dvou dýk a zmíněné již pancéřové pěsti nezakládá ještě vzhledem k menšímu rozsahu těchto zbraní a střeliva pojem »hromadění« ve smyslu § 13, č. 1 odst. 2, zák. na ochr. republiky. Zmíněnou držbu zakázaných zbraní (§ 2 zbroj. pat.) mimo službu lze však podle okolností případu právně hodnotit, nehledíc na nedovolené přechovávání pancéřové pěsti, též s hlediska skutkové podstaty přestupku podle § 32 zbroj. pat. A tu zmateční stížnost též důvodně vytýká, že se první soud při své důvěře v pravdivost obhajoby, že totiž obžalovaný dostal služebně 36 nábojů do své pistole a že se domníval, že je oprávněn nosit si též služební pušku domů, nijak nevypořádal s výpovědí svědka Antonína K., jenž jako představený obžalovaného potvrdil, že obžalovanému nebyla přidělena pistole a proto nebyl oprávněn pistolí bez úředního povolení držet, že ve službě sice dostává pušku, tuto však musí po skončení služby odevzdat. Také zhodnocení tohoto důkazu, jež nalézací soud vůbec pominul, bylo způsobilé ovlivnit závěry, zda lze zprošňující výrok i v této části obžaloby opírat jedině vírou v pravdivost toho, jak se obžalovaný hájil.

Zmateční stížnosti bylo proto vyhověno, napadený rozsudek byl jako zmatečný podle § 281, č. 5 tr. ř. zrušen a věc vrácena soudu první stolice, aby ji v rozsahu zrušení znovu projednal a rozhodl.

Čís. 195.

Je-li některý ze sbíhajících se trestných činů ohrožen v zákoně trestem peněžitým, nutno uložit vedle trestu na svobodě vždy ještě i tento peněžitý trest, leda že by došlo k jeho záměně podle § 260, písm. a) tr. z.

(Rozh. ze dne 23. dubna 1947, Zm II 63/47.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmáteční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu, pokud jím byl obžalovanému, odsouzenému pro přestupky podle §§ 460 a 477 tr. z., vyměřen podle § 460 tr. z. za přihlídnutí k § 267 tr. z. a za použití §§ 266, 260, písm. b) tr. z. pouze trest vězení v trvání pěti dnů, zostřeného jedním tvrdým ložem, zrušil napadený rozsudek ve výroku o trestu jako zmátečný a uložil obžalovanému za použití §§ 266 a 260, písm. b) tr. z. za přestupek krádeže podle § 460 tr. z. nový trest, a to trest vězení v trvání čtyř dnů, zostřeného jedním tvrdým ložem, a za přestupek podle § 477 tr. z. se zřetelem k předpisu § 267, odst. 2 tr. z. další trest, a to peněžitý trest dvou set (200) Kčs, pro případ jeho nedobytnosti podle § 8, odst. 1 až 3 zákona č. 31/1929 Sb. další náhradní trest vězení dvou dnů.

Důvody:

Zmateční stížnost státního zastupitelství napadá rozsudek krajského soudu, uplatňující důvod zmátečnosti podle § 281, č. 11 tr. ř. potud, že byl obžalovanému, který byl uznán vinným přestupkem krádeže podle § 460 tr. z. a přestupkem koupě podezřelého zboží podle § 477 tr. z., vyměřen se zřetelem k předpisu § 267 tr. z. a za použití ustanovení §§ 266 a 260, písm. b) tr. z. pouze trest vězení v trvání pěti dnů, zostřeného jedním tvrdým ložem, a že mu nebyl vyměřen se zřetelem k ustanovení § 267, odst. 2 tr. z. vedle trestu na svobodě pro přestupek podle § 460 tr. z. další trest peněžitý za přestupek podle § 477 tr. z.

Zmateční stížnosti je nutno přisvědčiti.

Podle § 267, odst. 2 tr. z. platí vzhledem k tomu, že na přestupek podle § 477 tr. z. je určen zákonem pouze trest peněžitý, pro vyměřování trestu kumulací zásada, to jest vedle trestu na svobodě určeného ustanovením § 460 tr. z. třeba vyměřit za přestupek koupě podezřelého zboží podle § 477 tr. z. ještě zvláštní trest peněžitý podle téhož zákonného ustanovení.

Poněvadž rozsudek odůvodňuje vyměření výše trestu pouze použitím ustanovení §§ 266 a 260, písm. b) tr. z., není v rozsudku opory pro závěr, že použil při vyměřování trestu ustanovení § 260, písm. a) tr. z., že totiž již předem zaměnil peněžitý trest stanovený na přestupek podle § 477 tr. z. v trest vězení, a je nutno uznat za odůvodněnou zmáteční stížnost státního zastupitelství, uplatňující důvod zmátečnosti podle § 281, č. 11 tr. ř. a vytýkající rozsudku, že vykročil ze své trestní moci tím, že přes ustanovení § 267, odst. 2 tr. z. neuložil obžalovanému kromě zá-

konného trestu za přestupek podle § 460 tr. z. ještě další peněžitý trest podle § 477 tr. z. za tento přestupek.

Bylo proto vyhověno zmáteční stížnosti a rozhodnuto tak, jak je uvedeno ve výroku.

Čís. 196.

Ze soudních spisů patrná skutečnost, že obžalovaný byl pro duševní chorobu zcela zbaven svéprávnosti, vzbuzuje závažné pochybnosti o správnosti předpokladu, obsaženého zřejmě v odsuzujícím výroku nalézacího soudu, že jde o osobu, jež je a v době činu byla v plném užívání svých duševních sil a schopností. Zrušovací soud má ve zmíněné skutečnosti podklad pro postup podle § 362 tr. ř.

(Rozh. ze dne 28. dubna 1947, Zm I 113/47.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací usnesl se v neveřejném sezení při poradě o zmáteční stížnosti podané manželkou obžalovaného proti rozsudku krajského soudu, jímž byl obžalovaný uznán vinným zločinem podle § 13, čís. 1 zák. č. 50/1923 Sb., takto:

Podle § 362, č. 1 tr. z. se nařizuje mimořádná obnova trestního řízení ve prospěch obžalovaného. Za tím účelem se zrušuje napadený rozsudek a věc se vrací soudu nalézacímu, aby o ní znovu jednal a ji rozhodl.

Zmateční stížnost se odkazuje na toto rozhodnutí.

Důvody:

Při poradě o zmáteční stížnosti, podané za obžalovaného jeho manželkou, vzešly zrušovacímu soudu závažné pochybnosti proti správnosti předpokladu, na němž rozsudek spočívá, t. j. že jde u obžalovaného o osobu, která je a v době činu byla v plném užívání svých duševních sil a schopností. Tyto pochybnosti vzešly zrušovacímu soudu zejména na základě připojených spisů okresního soudu v N., z nichž plyne, že obžalovaný byl dne 5. listopadu 1946 zbaven zcela svéprávnosti, poněvadž podle úředního vysvědčení Dr. Arnošta K., městského lékaře v N., ze dne 11. října 1946, je duševně nepřičetný a trpí nevyléčitelnou psychosou; podle znaleckého posudku jde u obžalovaného o duševní poruchu, tak zvanou schizofrenii; je tudíž nasnadě, že obžalovaný spáchal i souzený čin ve stavu poruchy duševní činnosti, která by zakládala jeho beztrestnost podle § 2, písm. a) nebo b) tr. z.

Nařídil proto zrušovací soud, používaje práva daného mu § 362, čís. 1 tr. ř., mimořádnou obnovu trestního řízení a rozhodl, jak je uvedeno v hořejším výroku.

Zmateční stížnost byla odkázána na toto rozhodnutí.

Čís. 197.

Předpis, že se soudní vykonavatel oblečený v občanský oděv má vykázat služebním průkazem a příkazem k výkonu, je dán jen za tím účelem, aby vykonavatel byl jako vrchnostenská osoba poznán. Jeho nešetřením neztrácí exekuční výkon ochranu podle §§ 68, 81 tr. z. vůči pachateli, který si byl vědom, že má před sebou soudního vykonavatele vyslaného k výkonu exekuce.

(Rozh. ze dne 2. května 1947, Zm I 42/47.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmáteční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem veřejného násilí podle § 81 tr. z.

Z d ů v o d ů:

V napadeném rozsudku je zjištěno, že soudní výkonný orgán Jan J. prováděl dne 24. května 1946 ve věci E 24/46 okresního soudu v N. exekuci u dlužníka Jaroslava B., nyní obžalovaného. Exekutor, který byl v občanských šatech, zastihl obžalovaného na dvoře a hned mu řekl, že je výkonný orgán od soudu a že jde o exekuční výkon, týkající se výživného. Přitom měl otevřeny exekuční spisy. Obžalovaný mu řekl, že má zapláceno. Byl vyzván, aby předložil stvrzenku. Nato obžalovaný prohlásil, že má zapláceno v hospodářské záložně. Když pak chtěl Jan J. přistoupit k jízdnímu kolu, o němž prohlásil, že je zabaví, obžalovaný se rozčílil, vytrhl mu spisy i s obalem z rukou a mrštil jimi o zem. Přitom řekl, že je s to v té věci někoho roztrhnout. Jan J. sebral pohozené spisy se země a upozornil obžalovaného, že maří úřední výkon. Obžalovaný mu na to řekl, že se mu Jan J. nelegitimoval. Proto mu Jan J. předložil úřední průkaz výkonného orgánu a opakoval, že musí kolo zabavit. Obžalovaný pak v silném rozčilení řekl, aby k tomu kolu nechodil, že by to s ním mohlo špatně dopadnout. Protože byli přítomni také rodiče obžalovaného, z nichž otec na Jana J. také hrubě křičel, a protože se Jan J. obával ke kolu znovu přistoupit anebo jít do bytu, aby mu obžalovaný něco neudělal, upustil od výkonu exekuce. Povolení exekuce obžalovanému nedoručil, protože tak nemohl předem učiniti a v dalším průběhu bylo mu to znemožněno tím, že mu obžalovaný vytrhl z rukou spisy a vyhrožoval mu.

Na základě takto zjištěného skutkového děje dospěl nalézací soud k závěru, že čin obžalovaného naplňuje po subjektivní i objektivní stránce skutkovou podstatu zločinu veřejného násilí podle § 81 tr. z. Tento závěr nalézacího soudu napadá zmáteční stížnost výtkami zmatku podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř., dovozujíc, že obžalovaný nevěděl, že jde o soudního exekutora a o výkon exekuce, že postup Jana J. byl tak vadný, že nemohl požívat ochrany podle § 81 tr. z., a že nešlo ani o násilné vztažení ruky, ani o nebezpečnou vyhrůžku ve smyslu tohoto zákonného ustanovení.

Při doličování svých námitek v subjektivním směru zmáteční stížnost nedbá zjištění napadeného rozsudku, že se Jan J. obžalovanému představil jako výkonný orgán hned, jakmile ho na dvoře zastihl, a že mu sdělil, že jde o exekuční výkon, týkající se výživného. Své výtky buduje zmáteční stížnost naopak na svémocném předpokladu, že Jan J. tak neučinil, takže obžalovaný nevěděl, že jde o exekutora a o výkon exekuce, dokud se mu Jan J. nelegitimoval. Není proto tato výtka provedena podle zákona (§ 288, odst. 2, č. 3 tr. ř.).

Pokud jde o výkon exekuce, stěžovatel vytýká, že postup Jana J. trpí takovými vadami, že jeho formální oprávněnost k výkonu je při nejmenším pochybná. To zmáteční stížnost dovozuje zejména z okolnosti, že Jan J. jednal proti platným služebním předpisům, když vystupoval v občanském oděvu, tedy bez čepice a úředního kabátu, a když se ihned nelegitimoval. Jeho postup bylo prý by lze tedy považovat za služební výkon až od okamžiku, kdy Jan J. prokázal svůj vrchnostenský charakter legitimací a kdy sdělil, že jde o exekuční výkon. Od tohoto okamžiku se však již obžalovaný nedopustil žádného násilí ani vyhrůžek.

Námítkou, že ani jeden ze zjištěných výroků neprošel potom, kdy se Jan J. legitimoval, ocitá se stěžovatel v rozporu se zjištěními napadeného rozsudku, takže jeho námítka tu není provedena podle zákona (§ 288, odst. 2, č. 3 tr. ř.). Jinak je na omylu, má-li za to, že Jan J. vykročil z mezi formálního oprávnění k výkonu již tím, že nešetřil formálních předpisů upravujících postup při výkonu exekuce zřejmě za účelem, aby činitel byl poznán jako vrchnostenská osoba nebo osoba z příkazu činná ve smyslu § 81 (§ 68) tr. z. Vykročení z mezi formálního oprávnění takové osoby předpokládá, že zahájený nebo zamýšlený výkon není z výkonů, k jakým je podle své působnosti zákonnými předpisy oprávněna nebo povinna. Je-li mařený úkon z těchto druhů úkonů, je jeho nerušený výkon předmětem ochrany podle § 81 tr. z. přes případné nešetření formálních předpisů, upravujících formální postup takové osoby, jež je ovšem odpovědná svým nadřízeným za vadný způsob jeho provedení. Proto není výrok o vině právně mylný, třebaž je v rozsudku zjištěno, že se výkonný orgán Jan J. nevykázal služebním průkazem a soudním příkazem na výkon, jak je pro výkon exekuce exekutorem oblečeným v občanských šatech nařízeno ve čl. 19 návodu pro výkonné orgány (výnos ministerstva spravedlnosti z 12. července 1897, č. 26 min. věst. a z 10. května 1910, č. 9 min. věst., doplněný výnosem z 8. listopadu 1926, č. Pres 1526/26). Rozhodné je a stačí, že Jan J. zakročil z příkazu exekučního soudu, chtěl přistoupit k zabavení svršků a zaba-voval jízdní kolo, k čemuž jsou soudní vykonavatelé i exekuční soudy oprávněni, což ostatně zmáteční stížnost nepopírá. Důvod, proč se Jan J. odchýlil od služebních předpisů, je už dokonce bez významu.

Otázku formálního oprávnění k výkonu má na mysli zřejmě i další námítka zmáteční stížnosti, že Jan J. nebyl k výkonu oprávněn, jakmile se od obžalovaného dověděl, že je dluh zaplacen. I tu platí stejné úvahy, jako byly uvedeny výše, nehledíc k tomu, že Jan J. postupoval v tomto ohledu přesně podle čl. 32 návodu pro výkonné orgány, jenž káže ustati od výkonu jen tehdy, prokáže-li se výkonnému orgánu, že vymáhájcí

věřitel byl po vydání příkazu exekučnímu orgánu uspokojen, povolil sečkati nebo upustil od pokračování v exekučním řízení. Námitka, že dlužník zaplacení prokázal, neopírá se o skutková zjištění a není jí tedy prováděn dovolaný zmatek podle zákona.

Námitku, že nešlo o skutečné násilné vztažení ruky, provádí stěžovatel jen poukazem, že nešlo o osobu imenovanou v § 68 tr. z., protože se Jan J. v té době ještě neprohlásil za vrchnostenskou osobu provádějící služební úkon a nesdělil, že míní zabavit kolo. Výtka směřuje tedy vlastně proti výroku o subjektivní vině obžalovaného a proti výroku, že šlo o služební výkon, neboť se jí nedoličuje, že vytržení spisů z exekutorových rukou není činem, podniknutým s vynaložením tělesné síly a značícím odpor směřující přímo nebo jen nepřímo proti některé z osob uvedených v § 68 tr. z., jak pojem násilného vztažení ruky předpokládá. Platí tu tedy to, co bylo uvedeno výše.

Pro pojem nebezpečné vyhrůžky podle § 81 tr. z. stačí, že pohrůžka ublížením na těle, svobodě, cti nebo majetku (§ 98, písm. b) tr. z.) byla způsobilá vzbudit v ohrožené osobě důvodné obavy, zejména v tom směru, že pachatel opovězené zlo ihned uskuteční. Zjištěné výroky obžalovaného byly nepochybně toho druhu, neboť vzhledem k zjištěnému ději nezanechávají pochybností o tom, že jimi obžalovaný hrozil Janu J. ublížením na těle ihned, jakmile přistoupí k zamýšlenému zabavení kola. Nešlo tedy o vyhrůžky zcela všeobecného rázu, neosobní a objektivně nezávadné, jak má za to stěžovatel.

Po zákonu není provedena námitka, že obžalovaný jednal ve výkonu spravedlivé nutné obrany podle § 2, písm. g) tr. z., neboť stěžovatel nedbá při jejím doličování zjištění napadeného rozsudku a v rozporu s nimi vychází z předpokladu, že obžalovaný vinou Jana J. nevěděl, že jde o osobu a výkon podle § 81 tr. z., a vystoupením Jana J., který se nepředstavil a neřekl, oč jde, tak rozčilen, že nevěděl, s kým jedná a jaký má Jan J. záměr (§ 288, odst. 2, č. 3 tr. ř.).

Upírá-li stěžovatel svědku Janu J. hodnověrnost, staví-li výpověď svou proti výpovědi jeho a hodnotí-li po svém hodnověrnost záznamu a obou svědkových výpovědí, narážejí zejména na jeho věk a na pověst, kterou si obžalovaný předtím u soudu získal, neprovádí dovolaný ani žádný jiný zmatek podle zákona a brojí jen nedovoleně (§ 258, odst. 2 tr. ř.) proti výhradnímu právu nalézacího soudu na volné hodnocení výsledků hlavního přelíčení.

Zmateční stížnost byla proto zamítnuta.

Čís. 198.

K opovědi opravných prostředků stačí jednoduché sdělení, k jehož sepsání netřeba advokáta.

Nelze proto skutečnost, že obžalovanému jeho sezonní zaměstnání neoponechávalo v denních hodinách dostatek volna k vyhledání advokáta,

uznati za neodvratnou překážku, zabránivší mu ve včasné opovědi opravných prostředků.

(Rozh. ze dne 2. května 1947, Zm II 110/47.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl žádost obžalovaného o povolení navrácení v předešlý stav při prošlé lhůtě k opovědi zmateční stížnosti a odvolání z rozsudku krajského soudu, jímž byl obžalovaný uznán vinným zločinem spoluviny na krádeži podle §§ 5, 171, 173 tr. z.

Důvody:

Obžalovanému byl doručen rozsudek, vyneseny v jeho nepřítomnosti, dne 24. října 1946. Obžalovaný neohlásil ve lhůtě § 284, odst. 1 a § 294, odst. 1 tr. ř. ani zmateční stížnost, ani odvolání. Teprve dne 8. listopadu 1946 podal žádost o navrácení v předešlý stav k zachování těchto lhůt a opověděl zmateční stížnost a odvolání.

Ve své žádosti o navrácení v předešlý stav uplatňuje, že je zaměstnán jako cukrovarský dělník tak, že mu nebylo lze tyto opravné prostředky včas opovědět. Dojíždí do práce z P. do K. Pracuje ve všední i sváteční dny jednu směnu denně, a to buď od 5 do 13 hodin, nebo od 13 do 21 hodin, anebo od 21 do 5 hodin. Z práce přichází tak unaven, že po příjezdu domů musí jít ihned spát. Opravné prostředky mohl ohlásit až po 6. listopadu 1946, kdy počal pracovat ve směně, dopřávající mu nutný volný čas ve dne. Teprve tehdy mohl vyhledat právního zástupce a požádat ho o podání žádosti a opověď obou opravných prostředků.

Uplatněný důvod, že obžalovaný za těchto okolností nemohl pro nedostatek času beze své viny včas opovědět opravné prostředky, nemůže obstát, i kdyby bylo pravdivé tvrzení, že byl po návratu z práce tak unaven, že mšsel jít ihned spát. Opověď opravných prostředků nemusí býti podepsána advokátem a stačí v tom směru jednoduché sdělení soudu. Takové sdělení, jehož sepsání nevyžaduje ani delšího času, ani zvláštní námahy, mohl obžalovaný zajisté bez nejmenších potíží sepsat a poštou odeslat kteréhokoliv dne před svým odchodem do práce, jestliže mu jeho fyzický stav dovoloval nejen jízdu vlakem z P. do K., nýbrž i těžkou a namáhavou práci v nastávající směně. Neučinil-li tak, nemůže tvrditi, že mu neodvratná okolnost bez jeho viny znemožnila dodržet lhůtu k opovědi opravných prostředků. Chybí proto pro povolení navrácení v předešlý stav základní předpoklad, uvedený v § 364, odst. 1, č. 1 tr. ř.

Byla proto jeho žádost o navrácení v předešlý stav zamítnuta.

Zmateční stížnost, ohlášená po uplynutí lhůty § 284, odst. 1 tr. ř., byla zamítnuta. Odvolání bylo odmítnuto jako opožděné pro zmeškání lhůty § 294, odst. 1 tr. ř.

Čís. 199.

Návrh, aby byla k hlavnímu přelíčení obeslána svědkyně, jež již v přípravném řízení prohlásila, že se svědecktví podle § 152 tr. ř. vzdává, možno zamítnout, nebylo-li v něm tvrzeno, tím méně pak osvědčeno, že svědkyně je nyní ochotna vypovídat. Z toho, že vypovídala za dodatečného šetření u Sboru národní bezpečnosti, neplyne její ochota svědčít u soudu.

Jinak však nelze zamítnouti vývodní návrh jen proto, že nalézací soud nabyt již přesvědčení o vině obžalovaného, zejména má-li návrh otřásti hodnověrností jediné svědkyně, o jejíž výpověď se přesvědčení soudu opírá.

(Rozh. ze dne 9. května 1947, Zm II 30/47.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem zpronevěry podle § 183 tr. z. a zločinem krádeže podle §§ 171, 173, 179 tr. z., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc soudu první stolice, aby jí znovu projednal a rozhodl.

D ů v o d y:

Zmateční stížnosti, uplatňující důvody zmatečnosti podle § 281, č. 4, 5 a 9, písm. a) tr. ř., nelze odepřít úspěch, již pokud s hlediska důvodu zmatečnosti uvedeného na prvním místě vytýká, že nalézací soud zkrátil stěžovatele v právu na obhajobu tím, že zamítl jeho návrh na doplnění řízení učiněný u hlavního přelíčení.

Nalézací soud založil svá zjištění, že poškozená Terezie H. svěřila stěžovateli částku 13.000 Kčs na nákup koberce, že však stěžovatel koberec nekoupil a přes vyzvání jí uvedenou částku nevrátil, dále, že stěžovatel odcizil ze skříně v jejím bytě kožich v ceně 30.000 Kčs, převážně na výpovědi poškozené Terezie H.

Naproti tomu se stěžovatel hájil, že částku 13.000 Kčs na zakoupení koberce od poškozené nedostal, že žádný kožich jí neodcizil a že si soukromá účastnice vše vymyslela ze msty proto, že jí byl na stěžovatelovo oznámení odebrán nábytek po Němcích.

Podle protokolu o hlavním přelíčení, jehož záznam je jediné rozhodný pro obsah předneseného návrhu, navrhl stěžovatel k prokázání své obhajoby mezi jiným též důkaz výsledkem svědkyň Marie B. a Jarmily B. o tom, že mu Terezie H. 13.000 Kčs neodevzdala a že se u nich opíjela, a důkaz výsledkem svědka Josefa K. o tom, že se Terezie H. po odebrání nábytku vyjádřila, že se obžalovanému pomstí.

Podle odůvodnění rozsudku zamítl nalézací soud tyto návrhy proto, že považoval skutkovou podstatu trestných činů za dostatečně prokázanou již provedenými průvodními prostředky, a dále proto, že Marie B. — manželka to obžalovaného — byla již v přípravném řízení k soudu jako svědkyně předvolána, avšak svědecktví se podle § 152 tr. ř. vzdala, a že Jarmila B. je dcera obžalovaného, a proto osoba ne zcela hodnověrná.

Pokud jde o výslech svědkyně Marie B., mohl nalézací soud návrh na obesláni této svědkyně zamítnout, neboť tato svědkyně se vzdala svědecktví již v předběžném řízení podle § 152 tr. ř. a v průvodním návrhu nebylo tvrzeno, natož osvědčeno, že svědkyně je nyní ochotna svědčít. Z okolnosti, k níž poukazuje zmateční stížnost, že svědkyně vypovídala později při šetření prováděném velitelstvím stanice Sboru národní bezpečnosti v N., ještě neplyne, že svědkyně je ochotna vypovídati i u soudu.

Nutno však přisvědčit zmateční stížnosti, že zamítnutím návrhu na výslech svědkyně Jarmily B. a svědka Josefa K. porušil nalézací soud zásadu stanovenou v § 3 tr. ř., podle níž jsou trestní soudy povinny věnovat stejnou pozornost okolnostem sloužícím k usvědčení obžalovaného i k jeho obhajobě. Ve smyslu této zásady nesmí nalézací soud zamítnout vývodní návrh jen proto, že již nabyt přesvědčení o vině obžalovaného, a to tím méně, když toto přesvědčení je opřeno převážně o výpověď jediné svědkyně — poškozené —, jejíž hodnověrností se stěžovatel snaží otřásti právě svým vývodním návrhem.

Zamítl-li přesto nalézací soud tento návrh a rozhodl-li ve věci, aniž posoudil obsah výpovědi svědků a zhodnotil jejich hodnověrnost, zkrátil tím stěžovatele v právu na obhajobu a způsobil tak neúplnost řízení, při čemž nelze vyloučit, že by výpověď svědků, kdyby vypovídali ve smyslu návrhu a soud jim uvěřil, mohla mít vliv na posouzení hodnověrnosti svědkyně Terezie H. a na konečné rozhodnutí.

Bylo proto již v tomto směru opodstatněné zmateční stížnosti vyhověno, aniž bylo třeba se zabývat jejími dalšími výtkami.

Čís. 200.

I ten »udal jiného využívaje situace přivoděné nepřátelskou okupací« (§ 11 retribu. dekretu), kdo policejním orgánům, pátrajícím na podkladě jim došlého oznámení u rolníka po zatajovaných zásobách obilí, označil místo úkrytu. Okolnost, že snad byl při tom veden i snahou zabránit, aby se zatajovaného obilí použilo pro černý trh, mohla by dojít zhodnocení jen při úvahách o trestu (§ 16 retribu. dekretu).

Za »spravedlivou odplatu za činy okupantů a jejich pomahačů« ve smyslu § 1 zák. č. 115/1946 Sb. nelze uznati činy, jež samy jsou pomáhaním okupantům a tedy — posuzovány s onoho vyššího hlediska, odůvodňujícího instituci spravedlivé odplaty — jsou rovněž zavržení hodné.

(Rozh. ze dne 9. května 1947, Zm II 109/47.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl obžalovaný uznán vinným zločinem udavačství podle § 11, věta druhá retr. dekr.

D ů v o d y:

Rozsudek zjistil, a) že obžalovaný zaslal na jaře 1943 písemné udání na ředitelství kriminální policie v B. na deset až dvanáct rolníků z N.

a okolních obcí, pro zatajování obilí ukrytého v kopcích hnoje na polích, b) že obžalovaný osobně na kriminálním ředitelství v B. rázně žádal za vyšetření tohoto udání, c) že po provedeném šetření u označených rolníků čekal na kriminální úředníky vyšetřující případ pod vedením Němce J., vytýkal jim, že špatně hledali, ukazoval jim kopky, kde je obilí uschováno, při čemž bylo skutečně nalezeno 722 kg obilí na poli Josefa P., 700 kg na poli Františka S. a větší množství obilí u dalších dvou rolníků.

Udáním není jen přímé označení určité osoby pro určitý čin u vrchnosti, nýbrž je jím i každý konkrétní projev, zesilující předpoklad vrchnosti, zahájivší již pátrání pro určitý skutek, že skutek byl podezřelou osobou spáchán. Postačí proto z celé činnosti, zjištěné pod a) — c), z níž usuzuje první soud na to, že obžalovaný učinil udání, k naplnění pojmu udání již ta činnost obžalovaného, uvedená pod c), že obžalovaný za pátrání vrchnosti proti určitým pachatelům označil další určité okolnosti pachatele usvědčující.

Skutková podstata zločinu udavačství rozlišuje udání jednak na taková, která byla učiněna ve službách nebo v zájmu nepřítelů, jednak na taková, kdy pachatel využil k svému skutku situace přivoděné nepřátelskou okupací.

První soud uznal obžalovaného vinným udavačstvím obou jmenovaných druhů, že na jaře 1943 v B. v době zvýšeného ohrožení republiky iak v zájmu nepřítelů, tak i využívaje situace způsobené nepřátelskou okupací, udal jmenované rolníky pro zatajování zásob obilí.

K naplnění náležitosti skutkové podstaty udavačství »využívaje situace způsobené nepřátelskou okupací« postačí objektivně, že obžalovaný oznámením rolníků pro zatajování zásob přivodil proti nim zásah z důvodů vázaného válečného hospodářství zavedeného za okupace, a pro čin, který se stal trestným právě jen v důsledku okupace. Nesejde proto na tom, že i osvobozená republika má nyní — ovšem na zcela jiných zásadách vybudovaný a zájmům národní výživy a hospodářství sloužící — systém povinných dodávek obilnin a vázaných přidělů a že i ona stíhá zatajování povinných dodávek.

Po subjektivní stránce se žádá, aby si pachatel uvědomil zmíněnou povahu činu a pro čin se rozhodl. To zmáteční stížnost nevyvrací.

Obžalovaného nemůže proto zbavit viny, a to ani viny subjektivní, okolnost, již se hájí, že učinil udání i v úmyslu zabránit vykořisťování lidu hospodářskou lichvou. Jednal-li obžalovaný skutečně zjištěným způsobem, veden při tom i úmyslem prospět obecnému zájmu, mohlo by to dojíti zhodnocení jen při úvahách o trestu ve smyslu § 16, odst. 2 retribučního dekretu. Netrpí proto ani řízení, ani rozsudek vadou neúplnosti ve výroku o vině obžalovaného, pokud jde o probíraný druh udání obžalovaného, když neprovedl soud důkazy nabídnuté o tom (§ 281, č. 4 tr. ř.), pokud se týče nepřihlížel k výsledkům řízení napovídajícím (§ 281, č. 5 tr. ř.), že rolníci, kteří byli obžalovaným udání, lichvařili s obilím a s potravinami a že obžalovaný jim v tom chtěl zabránit.

Těmito důkazy se bude po případě nutno zabývat v mezích podkladu pro výrok o trestu podle § 16 odst. 2 retribučního dekretu.

Pokud se zmáteční stížnost domáhá zjištění, že Josef P. hrozil za okupace udáním českým lidem, že udal obžalovaného u pracovního úřadu, že podal na obžalovaného a jiné domnělé pachatele krádeže obilí trestní oznámení, že poslal obžalovanému výhrůžný dopis, že se sedláci domluvili na obžalovaného, že ho udají gestapu, a pokud dovozuje na tomto podkladě, že udání obžalovaného mělo být odvetou za příkoří jemu způsobená, chce tím patrně naznačit beztrestnost jednání obžalovaného, že šlo u obžalovaného o spravedlivou odplatu proti jím udaným rolníkům jako pomocníkům okupantů ve smyslu § 1 zák. č. 115/1946 Sb. Za spravedlivou odplatu možno uznat jen činy, jinak podle platných předpisů sice trestné, které však nejsou protiprávní, posuzovány s těch mravních hledisek, jež právě činí odplácené činy zavržení hodnými. Nelze proto připustit, aby k spravedlivé odplatě za činy pomahačů okupantů bylo užito činů a prostředků, jež jsou samy také napomáháním okupantům a tedy pro tuto svoji povahu s vyššího hlediska, jímž je odůvodněna a opodstatňována instituce spravedlivé odplaty, hodné zavržení. Jinak by ustanovení § 1 zák. č. 115/1946 Sb. bylo v rozporu s ustanovením § 16, odst. 2 retr. dekr. Nestaly se proto ani řízení ani rozsudek vadnými podle § 281, č. 4, 5 tr. ř., když první soud neprovedl důkazy o výše uvedených okolnostech, ani když nepřihlížel k výsledkům řízení, které se týkají těchto okolností.

Skutková podstata, že obžalovaný učinil udání využívaje situace způsobené nepřátelskou okupací, sama postačí k naplnění podstaty zločinu podle § 11 retribučního dekretu.

Než zmáteční stížnosti nelze přisvědčiti, ani pokud čelí proti výroku, jímž byl obžalovaný uznán vinným, že učinil totéž udání také v zájmu nepřítelů, doličulíc, že obžalovaný jednal jednak v úmyslu zabránit vykořisťování lidu hospodářskou lichvou, jednak z odvety.

K naplnění skutkové podstaty udavačství v zájmu nepřítelů je třeba, aby udáním byl podporován zájem nepřítelů, a po subjektivní stránce, že pachatel jednal uvědomiv si, že tomu tak je, a rozhodl se pro to. Jsou-li tyto podmínky splněny, není rozhodné pro otázku viny, a to ani viny subjektivní, zda obžalovaný při tom jednal v úmyslu zabránit vykořisťování lidu hospodářskou lichvou.

Složky potřebné k naplnění skutkové podstaty, jak je shora vymezena, jsou v rozsudku dány. Neboť dlužno schválit závěr prvního soudu, že na udání rolníků, ukrývajících obilí, měli zájem okupanti. Nezáleží na tom, měli-li zájem jen okupanti. Udání bylo tedy objektivně v zájmu okupantů. První soud však má i subjektivní stránku skutku za prokázanou v rozsahu postačujícím pro řádné posouzení viny obžalovaného na udavačství v zájmu nepřítelů, když uvádí, že obžalovaný zradil v zájmu nepřítelů, t. j. že v uvedeném směru úmyslně zle jednal, a když při tom vychází z předpokladu, že obžalovaný neudal rolníky pro předražování, nýbrž pro zatajování zásob obilí, při čemž na výsledku měli zájem okupanti, t. j. že užil udání, které samo neochraňuje zájmy obžalovaného nebo zájmy jeho spoluobčanů, a pro čin stíhaný okupanty v jejich zájmu. Při tom je již nerozhodné, že soud považoval mylně obhajobu obžalo-

vaného, že jednal v úmyslu zabránit lichvě a z odvety, za vůbec nerozhodnou, a stačí poukázat, pokud jde o význam této obhajoby, na to, co již bylo o ní uvedeno.

Čís. 201.

Člen německé bezpečnostní služby, jenž zastřelil člověka, který, byv jako uprchlík z internačního tábora zadržen, ocitl se už v moci policie, nestavěl se na odpor, ani se nepokoušel uprchnout, nemůže omlouvat svůj čin tím, že jednal podle rozkazu svého představeného.

(Rozh. ze dne 10. května 1947, Zm II 47/47.)

Obžalovaný — Němec to usazený v pohraničním území republiky — byl podle zjištění nalézacího soudu za okupace povolán ke službě v t. zv. zemské stráž (Landwache) a přidělen četnické stanici v N. Zemská stráž byla pomocnou organizací německého četnictva, její členové byli vyzbrojeni vojenskými puškami a mohli podle služebních svých předpisů použít zbraně v sebeobraně a mimo to tehdy, dala-li se zadržená osoba na útěk a neuposlechla opětovného vyzvání, aby zůstala stát.

V lednu 1945, kdy nádražím v N. projížděly železniční transporty osob evakuovaných z internačních táborů, podařilo se tam několika takovým osobám z transportu uprchnout. Krátce na to přistihl majitel domku položeného v blízkosti nádraží v noci ve svém obydlí neznámého a zřejmě cizího muže, který žádal o poskytnutí noclehu. Maje podezření, že jde o jednoho z uprchlíků, zadržel onoho muže a jsa ozbrojen loveckou puškou odváděl ho na železniční stanici, chtěje ho tam odevzdat německé nádražní stráž. Když se cestou onen neznámý muž pokusil uprchnout, vystřelil za ním jeho průvodce z lovecké pušky a zranil ho těžce na noze, takže muž zůstal, nejsa další chůze schopen, ležet na cestě. Průvodce odešel pak na stanoviště nádražní stráže a hlásil případ jejímu veliteli, německému četnickému strážmistru Josefu B. Byv tímto vyzván, aby šel a zraněného člověka dobil, odmítl tak učinit a ze strážnice se vzdálil. Velitel nádražní stráže vyzval na to obžalovaného, který dlel právě na strážnici, kam předvedl dvě jiné osoby, aby šel na označené místo a zraněného muže tam zastřelil. Obžalovaný se nejprve sice zdráhal tak učinit, poukazuje na to, že by bylo přece možno dopravit zraněného na nádraží, ošetřit ho a odeslat s dalším transportem. Když však velitel stráže na svém rozkaze trval, odebral se na místo, kde zraněný muž ležel, ranou ze služební pušky ho usmrtil a veliteli stráže následujícího rána hlásil, že rozkaz provedl.

Nalézací soud uznal obžalovaného na tomto podkladě vinným zločinem proti osobám podle § 7, odst. 3 retribu. dekretu.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost obžalovaného mimo jiné z těchto

důvodů:

Zmateční stížnosti obžalovaného, uplatňující důvody zmatečnosti podle § 281, č. 5, 9, písm. b), správně písm. a) tr. ř., nelze přisvědčit.

S hlediska prvního z uvedených důvodů zmatečnosti vytýká zmateční stížnost především nedostatek důvodů pro výrok, že stěžovatel, který není duševně zaostalý, činil dojem člověka inteligentního a rozvážného, a musel si býti vědom toho (tedy si byl vědom), že Josef B. není oprávněn dát mu takový rozkaz, a že mu měl proto hlásit, že rozkaz je protizákonný a že jej nemusí vykonat. Napadený rozsudek však kromě toho zjistil, že onen neznámý člověk, kterého stěžovatel zastřelil, byl v moci četnictva, že bezpečnostní orgány nijak neohrožoval a pro své zranění se ani nemohl pokusit o útěk. V této okolnosti, jakož i v tom, že stěžovatel je normálně inteligentní a rozvážný člověk, měl nalézací soud oporu pro svůj závěr, že stěžovatel věděl, že vykonává rozkaz, k němuž nebyl německý četník oprávněn. Ostatně by stěžovatelovo jednání nebylo ospravedlněno vzhledem k ustanovení § 13, odst. 1 retr. dekr., ani kdyby výkon takového rozkazu nařizovaly nebo dovolovaly předpisy německého práva, tedy předpisy jiného práva než československého, nebo orgány zřízené jinou státní mocí než československou, ani kdyby stěžovatel takové neplatné předpisy považoval za ospravedlněné. Ani se netvrdí, že v československém právním řádu je takový předpis, který by dovoloval veřejnému orgánu usmrtit nebo dát usmrtil člověka, který je v jeho moci a který se nijak neprotiví, ani se nepokouší o útěk. Vzhledem k tomu je bez významu, že stěžovatel po svém přijetí do t. zv. zemské stráže jako pomocného orgánu německé policie nebyl poučen o svých povinnostech a právech, zejména o tom, za jakých podmínek smí použít zbraně.

Výtka, že nalézací soud nepřihlížel k notoricky známým způsobům německých bezpečnostních orgánů, kteří jednali libovolně a bez ohledu na právní řád, netýká se podstatné okolnosti, neboť to, co zmateční stížnost tu uvádí, je spíše ve stěžovatelův neprospěch, neboť plyne z toho spíše to, že si stěžovatel byl vědom, že rozkaz Josefa B. je libovolný, neopírající se ani o tehdy platné předpisy německého práva, a že je tím spíše povinen odepřít splnění rozkazu.

Nalézací soud nepřehlédl stěžovatelovu obhajobu, že mu Josef B. hrozil zastřelením, když nesplní rozkaz, neuvěřil však této obhajobě. Z té okolnosti, že snad sáhl na pistoli, nelze ještě dovodit, že stěžovatel jednal pod dojmem přítomného, bezprostředně hrozícího nebezpečí, je-li muž nebylo lze uniknout jinak, než spácháním činu. Námitka, že stěžovatel jednal v omylu podle § 2, písm. e) tr. z., byla vyvrácena již tím, co bylo uvedeno při vyřízení důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 5 tr. ř. Je tedy v těchto směrech zmateční stížnost bezdůvodná, pokud uplatňuje i důvod zmatečnosti podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř.

Nalézací soud uznal stěžovatele vinným, že jednal ve službách a v zájmu Německa. Zmateční stížnost dovozuje s hlediska důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 5 i 9, písm. a) tr. ř., že není dán předpoklad, že

stěžovatel jednal v zájmu Německa. I když výrok nalézacího soudu, že obžalovaný věděl při zastřelení neznámého člověka, že jde o osobu internovanou, tedy pro Německo nepohodlnou, nemá oporu ve výsledcích průvodního řízení, není tím otřesen zmateční stížností nenapadený výrok rozsudku, že stěžovatel jednal ve službách Německa jako člen zemské stráže zřízené německou mocí.

Zmateční stížnost obžalovaného byla proto zamítnuta.

Čís. 202.

Pachatele, který v době spáchání činu nedokonal ještě dvacátý rok svého věku, nelze potrestati smrtí nebo doživotním žalářem ani za zločin podle retribučního dekretu. I tu platí všeobecné ustanovení § 52, odst. 2 tr. z.

(Rozh. ze dne 13. května 1947, Zm I 184/46.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal o zmateční stížnosti na zachování zákona podané generálním prokurátorem proti rozsudku mimořádného lidového soudu takto právem:

Pravoplatným rozsudkem mimořádného lidového soudu, pokud jím byl obžalovaný, narozený dne 12. srpna 1925, pro zločiny podle § 2, § 5, odst. 1, písm. a) (§ 134 a §§ 8, 134 tr. z.), § 7, odst. 2 a 3, § 5, odst. 2, písm. a) (§§ 93, 99 tr. z.) retr. dekr. spáchané v době od roku 1943 do 8. května 1945, odsouzen podle § 5, odst. 1 retr. dekr. se zřetelem na ustanovení §§ 34, 13 a 50 tr. z. k trestu smrti, byl porušen zákon v ustanovení § 52, odst. 2 tr. z.

Podle poslední věty § 292 tr. ř. se zmíněný rozsudek zrušuje ve výroku o trestu smrti a obžalovaný se odsuzuje podle § 5, odst. 1 retr. dekr. § 34 tr. z. a § 52, odst. 2 tr. z. k těžkému žaláři v trvání dvaceti let, zostřenému měsíčně jedním postem a jedním tvrdým lůžkem a vždy v měsíci květnu každého roku samovazbou. Podle § 14, písm. b) retr. dekr. se vyslovuje, že obžalovaný odpyká celý trest na svobodě ve zvláštních nucených pracovních oddílech. Jinak zůstává rozsudek mimořádného lidového soudu nedotčen.

Podle § 55 a) tr. z. se započítává obžalovanému do trestu na svobodě předběžné zadržení a vyšetřovací vazba ode dne 9. června 1945 do dne, kdy mu bude prohlášeno toto rozhodnutí.

Důvody:

Rozsudkem mimořádného lidového soudu byl obžalovaný, narozený dne 12. srpna 1925, uznán vinným:

1. zločinem proti státu podle § 2 retr. dekr., jehož se dopustil tím, že v době zvýšeného ohrožení republiky do května 1945 byl členem organizace SS, a to naposledy v hodnosti Oberjunkera,

2. zločinem proti osobám podle § 5, odst. 1, písm. a) retr. dekr. a § 134 tr. z., resp. §§ 8, 134 tr. z., jehož se dopustil tím, že v době zvýšeného ohrožení republiky ve službách a v zájmu Německa:

a) dne 5. května 1945 v L. vystřelil několikrát z automatické pistole na Jana K. v úmyslu, aby ho usmrtil, z čehož skutečně nastala smrt jmenovaného,

b) ve dnech 5. a 8. května 1945 vystřeliv několikrát z automatické pistole jednak u P. na ženu s dítětem, jednak v J. na Františka M. a na jeho syny Jiřího a Stanislava, a to v úmyslu, aby je usmrtil, vykonal čin vedoucí ke skutečnému spáchání zločinu vraždy, k jehož dokonání jen náhodou nedošlo,

3. zločinem proti osobám podle § 7, odst. 2 a 3 retr. dekr., jehož se dopustil tím, že v době zvýšeného ohrožení republiky, totiž ve dnech 5. a 8. května 1945, ve službách a v zájmu Německa sám a v součinnosti s jinými jako velitel strážního oddílu v Č. vydáním rozkazů ke střelbě z pancéřového vlaku a ke střelbě SS mannů na pokojné neozbrojené občany, při čemž i sám střelil, způsobil jednak těžké ublížení na těle bez těžkých následků Rudolfu H., Jiřímu Z., Oldřichu V., Rudolfu V. a Antonínu J., jednak smrt Janu B., Václavu Š., Janu P. a Bohumilu R.,

4. zločinem proti osobám podle § 5, odst. 2, písm. a) retr. dekr. a §§ 93 a 99 tr. z., jehož se dopustil tím, že v době zvýšeného ohrožení republiky ve službách a v zájmu Německa jednak věznil československé státní občany Františka Z., Silvestra D., Zdeňka B., Antonína S., Miloslava N., Jana P. a další dva občany nezjištěného jména, vyvedené z osobního vlaku č. 903 v S., pokud se týče překážel jmenovaným v užívání osobní svobody, jednak vyhrožoval československým státním občanům Silvestru D., Františku Z., Josefu P., Zdeňku B., Jaroslavu K., Janu S., Jiřímu V., Miloslavu N., Ing. T., Janu P. a Janu K. v úmyslu, aby je uvedl ve strach a nepokoj, při čemž pohrůžky byly takové, že se jimi mohla v těch, jimž vyhrožováno, vzbudit důvodná obava, hledíc na okolnosti a osobní povahu jejich.

Za to byl obžalovaný odsouzen podle § 5, odst. 1 retr. dekr. se zřetelem na ustanovení §§ 34, 13 a 50 tr. z. k trestu smrti, podle § 14, písm. a) a c) retr. dekr. ke ztrátě občanské cti navždy a k propadnutí celého jmění ve prospěch státu a podle § 389 tr. ř. k náhradě nákladů trestního řízení.

V další části rozsudku byl pak též obžalovaný podle § 259, odst. 1, č. 2 tr. ř. zproštěn dalších bodů obžaloby.

Tento rozsudek, který je pravoplatný (§ 31, odst. 1, věta první retr. dekr.), napadá generální prokurátor zmateční stížností na zachování zákona, podanou podle § 33 tr. ř. a vytýkající porušení zákona v ustanovení § 52, odst. 2 tr. z.

Činí tak právem.

Podle zjištění mimořádného lidového soudu narodil se obžalovaný dne 12. srpna 1925. Nedovršil tudíž v době spáchání trestných činů, kterými byl uznán vinným, dvacátý rok svého věku.

Podle § 52, odst. 2 tr. z. má se místo trestu smrti nebo doživotního žaláře nalézt na trest těžkého žaláře mezi deseti a dvaceti roky, nedokonal-li zločinec v čas spáchání zločinu ještě dvacátý rok svého věku.

Mimořádný lidový soud nepoužil při výměře trestu ustanovení § 52, odst. 2 tr. z., nýbrž vyměřil podle § 5, odst. 1 retr. dekr. a se zřetelem na §§ 13, 50 a 34 tr. z. trest smrti.

Retribuční dekret stanoví některé odchylky od obecných ustanovení trestního zákona, pokud se týče tato doplňuje, a to v §§ 12 až 20 a 32, nezmiňuje se však nijak o tom, že by při odsouzení pro činy, trestné podle tohoto zákona trestem smrti, neplatilo obecné ustanovení § 52, odst. 2 tr. z. Nutno proto usuzovat, že toto obecné ustanovení trestního zákona platí nezměněně i při odsouzení za trestné činy stanovené retribučním dekretem, ať již o nich rozhodují mimořádné lidové soudy, nebo soudy řádné (§ 21, odst. 1, § 25, odst. 2, § 26, odst. 2 retr. dekr.).

Opak nelze vyvozovat z toho, že do ustanovení §§ 26 až 31 retr. dekr. nebylo převzato ustanovení § 442, odst. 2, věta druhá tr. ř., podle něhož má stanný soud vyřknouti proti těm, kteří v době spáchání zločinu nedokonalí dvacátý rok svého věku, místo trestu smrti trest těžkého žaláře od pěti do dvaceti let. Nebylo třeba, aby retribuční dekret převzal toto ustanovení, když o mladistvých osobách (mezi čtrnáctým a osmnáctým rokem) ponechal v platnosti ustanovení zákona č. 48/1931 Sb. a u osob mezi osmnáctým a dvacátým rokem věku nezměnil nic na platnosti ustanovení § 52, odst. 2 tr. z.

Nepoužil-li tedy mimořádný lidový soud v napadeném rozsudku ustanovení § 52, odst. 2 tr. z., ač zjistil, že obžalovaný nedovršil v době spáchání svých trestných činů ještě dvacátý rok svého věku, porušil zákon v tomto místě. Bylo proto vyhověno opodstatněné zmateční stížnosti generálního prokurátora, podané podle § 33 tr. ř. a vytýkající toto porušení zákona, a uznáno právem, jak je uvedeno.

Poněvadž se pak porušení zákona stalo v neprospěch obžalovaného, byl podle poslední věty § 292 tr. ř. napadený rozsudek zrušen ve výroku o trestu smrti a obžalovanému vyměřen trest podle § 5, odst. 1 retr. zák. se zřetelem na § 34 tr. z. a za použití § 52, odst. 2 tr. z. ve výměře uvedené ve výroku tohoto rozsudku.

Obžalovanému polehčovala dosavadní zachovalost a částečné doznání skutkové, naproti tomu mu přitěžovalo, že se dopustil více zločinů, že jeho trestnými činy přišlo více lidí o život a více bylo těžce zraněno, že činy byly páčány na bezbranných lidech zneužitím vojenské moci nepřátelského státu s velkou surovostí a bezohledností. Bylo proto uznáno na trest uvedený ve výrokové části jako na trest odpovídající vině obžalovaného. Zostření trestu se stalo podle § 19 tr. z. a § 3 zákona č. 131/1867 ř. z.

Rozhodnutí o započtení nezaviněné vazby jest odůvodněno ustanovením § 55 a) tr. z.

Čís. 203.

I nádražní místnost sloužící za vyvařovnu a stravovnu pro železniční zaměstnance je »určena k provozu dráhy« a patří k železničnímu obvodu, na nějž se vztahuje policejní pravomoc železničních orgánů podle § 137 zák. č. 86/1937 Sb.

Požívá ochrany podle § 81 tr. z. zástupce přednosta stanice, jakož i člen železniční ochranné stráže, vyvádějí-li z oné místnosti osobu, jež se tam chovala nepřístojně a neuposlechla napomenutí.

Okolnost, že železniční orgán nebyl při zákroku oděn ve stejnokroj, ani neměl služební odznak (§ 76 železničního zákona), nezbavuje ho ochrany vůči pachateli, který jeho úřední charakter i bez toho znal.

(Rozh. ze dne 13. května 1947, Zm II 30/45.)

Neivyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl obžalovaný uznán vinným zločinem podle § 81 tr. z.

Důvody:

S hlediska důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 5 tr. ř. namítá stěžovatel, že mezi údaji důvodů rozsudku a protokoly o výsleších je podstatný rozpor, když rozsudek zjišťuje, že železniční adjunkt Josef B. a člen ozbrojené železniční stráže Josef P. byli tehdy ve služebních stejnokrojích. Stěžovatel tím uplatňuje ve skutečnosti vadu nedostatku důvodů. Leč bezdůvodně. Opatření vrchnostenské osoby stejnokrojem neb odznakem jako zvláštním viditelným dokladem (§ 76 žel. zák.) toho, že jde o osobu vrchnostenskou, je bez významu, věděl-li obžalovaný, že jedná s takovou osobou. Zmateční stížnost tuto okolnost nepopírá a vzhledem k tomu, že se obžalovaný ani nehájil tím, že železniční zaměstnanec proti němu zakročující neznal, týká se tato vada okolnosti nerozhodné.

Uplatňujíc důvod zmatečnosti podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř., namítá zmateční stížnost, že osoby, které zakročovaly proti obžalovanému, prováděly svůj zákrok ve vyvařovně pro veřejné zaměstnance a že jejich pravomoc se nevztahovala na tuto místnost. Obsahem této námítky stěžovatel vytýká, že nalézací soud pochybil při řešení otázky formálního oprávnění dotčených vrchnostenských osob zakročit proti obžalovanému, ježto tyto osoby nebyly místně příslušné.

Výtka není důvodná. Podle § 137 zák. č. 86/1937 Sb. jsou zaměstnanci dráhy, určení službou pro železniční obvod, v tomto obvodu, není-li po ruce bezpečnostní orgán, oprávněni zjišťovat totožnost osoby, která se dopustí trestného činu, neuposlechne napomenutí daného jí zaměstnancem dráhy při výkonu služby, zřejmě vědomě nebo svévolně porušuje předpisy týkající se drah, nebo se dopustí takového jednání, které ruší dopravu nebo ohrožuje její bezpečnost, anebo i, je-li to nutné, tako-

vou osobu zadržet a odevzdat bez zbytečných průtahů bezpečnostním orgánům nebo příslušnému úřadu. Podle § 4 cit. zák. je železničním obvodem území určené k provozu dráhy. Nalézací soud zjistil, že se obžalovaný vrhl na adjunkta Josefa B. ve vyvažovně pro železniční zaměstnance na nádraží v N. Nepochybně i tato vyvažovna jako místnost určená za stravovnu pro železniční zaměstnance patří k pomocným zařízením dráhy a slouží tedy při jejím provozu. Zjistil-li nalézací soud, že se obžalovaný vrhl ve vyvažovně na Josefa B., že nadával jemu i členu ozbrojené železniční služby, jehož udeřil při tom rukou do tváře, nemůže býti nejmenší pochybnosti o tom, že uvedení železniční zaměstnanci byli oprávněni proti němu zakročit. V řízení nevyšlo nikterak najevo a stěžovatel se tím ani nehájil, že v době zákroku proti němu byl řádný policejní orgán po ruce. Nalézací soud vychází ze zřejmého předpokladu, že na místě činu nebyl policejní orgán přítomen. Za tohoto stavu věci byli Josef B. jako zástupce přednosty stanice a členové ozbrojeného železničního strážního oddílu Jaroslav Z. a Josef P. bez jakýchkoliv dalších podmínek oprávněni ve smyslu § 137 cit. zák. proti obžalovanému zakročit. Stěžovatel upírá jim proto neprávem charakter vrchnostenských osob.

Bezdůvodná je i výtka stěžovatele, že zákrok nebyl věcně kryt ustanovením § 137 cit. zákona, ježto železniční orgán byl oprávněn stěžovatele toliko zadržet a bezpečnostnímu úřadu odevzdat, nikoliv z vyvažovny odstranit. Podle § 137, odst. 1 cit. zák. byl železniční zaměstnanec oprávněn, když obžalovaný neuposlechl jeho výzvy, zadržet a odevzdat ho bezpečnostním orgánům nebo příslušnému úřadu a tedy zajisté použít i násilí vůči obžalovanému za tímto účelem a je tedy nepochybně, že Josef B. nevykročil z mezí svého oprávnění, když vyzval obžalovaného, aby vyvažovnu opustil.

Nelze ani přisvědčit námitce uplatněné s hlediska zmatečnosti podle § 281, č. 10 tr. ř., že v souzeném případě nejsou splněny předpoklady skutkové podstaty zločinu podle § 81 tr. z., nýbrž nejvýše přestupku podle §§ 8, 312 tr. z., ježto v okamžiku, kdy se obžalovaný chystal vrhnout se na Josefa B., byl již jeho úřední výkon, totiž výzva opustit místnost, ukončen. Nešlo prý již o maření úředního výkonu, neboť adjunkt Josef B. nemínil již provést další úřední výkon, totiž vyvést stěžovatele z vyvažovny. Nalézací soud zjistil, že se obžalovaný, po výzvě Josefa B., aby místnost opustil, na něho vrhl a že teprve po příchodu druhého člena železniční policie opustil místnost a odešel do dopravní kanceláře, a dovedl, že teprve členem ochranné železniční stráže mohl býti úřední výkon dokončen. Z toho plyne, že tedy nebyl ještě úřední výkon Josefa B. v době, kdy se na něho obžalovaný vrhl, skončen, nýbrž že šlo o pokračování úředního výkonu, jehož cílem bylo odvedení obžalovaného z vyvažovny. Zprotivil-li se obžalovaný násilím Josefu B., jednal v úmyslu zmařit úřední výkon, totiž své odvedení z vyvažovny. Nepochybil proto nalézací soud, podřadil-li čin obžalovaného skutkové podstatě podle § 81 tr. z.

Čís. 204.

Kdo držení majetku, který byl podle dekretu č. 108/1945 Sb. konfiskován, nabyt trestným činem, mohl by získati pozdějším jeho přihlášením k soupisu podle § 5, odst. 1, č. 1 cit. dekr. beztrestnost jen na podkladě a za předpokladů ustanovení o účinné lítosti (§§ 187, 188 tr. z.).

Beztrestnosti na tomto podkladě nemůže se dovolávati, komu věci toho druhu, jichž nabyt krádeží, byly bezpečnostními orgány odebrány dříve, než okresní národní výbory přikročily k soupisové akci.

Předpis § 19 dekretu č. 108/1945 Sb. o správních trestech nezměnil nic na možnosti soudního stíhání.

(Rozh. ze dne 14. května 1947, Zm II 49/47.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmáteční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem krádeže dílem dokonané, dílem nedokonané podle §§ 8, 171, 176 II, písm. a) tr. z. a přestupkem podvodu podle § 197, 201, písm. c), 461 tr. z.

Důvody:

Zmateční stížnost, vytýkajíc rozsudku nalézacího soudu nesprávné posouzení věci po stránce právní, napadá tento rozsudek toliko ve výroku, jímž byl obžalovaný uznán vinným krádeží jedné hlavy šicího stroje značky Singer v ceně 800 Kčs z inventáře bytu po Němcích v N. a zatajením nalezeného německého vojenského materiálu v ceně 750 Kčs.

Zmateční stížnost namítajíc, že šlo o majetek konfiskovaný podle dekretu presidenta republiky ze dne 25. října 1945, č. 108/1945 Sb., snaží se dovést, že se oba tyto činy vzhledem k důsledkům plynoucím z ustanovení § 5 cit. dekr. staly dodatečně beztrestnými (důvod zmatečnosti podle § 281, č. 9, písm. b) tr. ř.), po případě že vzhledem k ustanovení § 19 cit. dekr. nejsou stíhatelné soudně (důvod zmatečnosti podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř.).

S vývody zmáteční stížnosti lze souhlasit jen potud, že obžalovaným odcizené, pokud se týče zatajené předměty spadaly pod vymezení konfiskovaného majetku, jak je uvedeno v § 1 dekretu presidenta republiky č. 108/1945 Sb., a že podle § 5, odst. 1, č. 1 cit. dekr. měly okresní národní výbory provést soupis veškerého majetku, který se podle tohoto dekretu konfiskuje, a předložit jej mimo jiné i příslušné oblastní úřadovně Fondu národní obnovy, při čemž byla zároveň v tomto předpise každému, kdo měl konfiskovaný majetek v držbě, správě neb úschově, uložena povinnost, přihlásit jej na vyzvání okresního národního výboru k soupisu.

Leč z tohoto posléze uvedeného předpisu, na který se odvolává zmáteční stížnost a jehož zřejmým účelem je — jak plyne i z prvé věty § 5, odst. 1, č. 1 cit. dekr. — evidenčně zachytit a tím zajistit veškerý konfiskovaný majetek, nelze nic vytěžit pro obor platného trestního práva

v otázce trestní odpovědnosti osob, které již před tím nabyly majetku, podléhajícího konfiskaci, trestným činem, jak je tomu v souzeném případě u obžalovaného, zejména pak nelze z něho vyvodit, jak se o to pokouší zmáteční stížnost, zvláštní privilegium beztrestnosti pro uvedené osoby.

I když proto v soupisových přihláškách (formulářích), které byly k provedení předpisu § 5, odst. 1, č. 1 cit. dekretu vydány obyvatelstvu — jak tvrdí zmáteční stížnost — v březnu neb dubnu 1946, bylo obsaženo poučení, že nutno přihlásit všechn nepřátelský majetek, ať byl získán jakýmkoliv způsobem, a že řádnou přihláškou je přihlašovatel chráněn před jakýmkoliv úředním vyšetřováním, nelze takovému projevu pro oblast trestního práva přiznat jiný účinek než pouhého upozornění, že držitel nepřátelského majetku, jenž nabyt držby nepoctivým způsobem, si může dodatečně řádnou přihláškou zajistit předpoklady beztrestnosti (sc.: v rámci platného trestního práva, tedy pro účinnou lítost podle §§ 187 a 188 tr. z.), ježto se strany příslušných orgánů, povolaných k hájení zájmů státu jako poškozeného, bude na dodatečnou přihlášku v takovém případě pohlíženo jako na závazek k náhradě škody.

Namítá-li tudíž zmáteční stížnost, že obžalovaný nemohl dodatečně při soupisové akci v březnu nebo v dubnu 1946 přihlášku učinit z toho důvodu, že mu uvedené věci byly odňaty již při domovní prohlídce vykonané u něho Sborem národní bezpečnosti dne 3. ledna 1946, připouští tím v podstatě sama, že podmínky účinné lítosti nejsou u obžalovaného dány již proto, že vrchnost zvěděla o jeho provinění dříve, než mohl škodu jeho činem povstalou nahradit (§ 187 tr. z.), nehledíc ani k tomu, že účinná lítost by nemohla přijít vůbec v úvahu u činu obžalovaného, v němž nalézací soud shledal skutkovou podstatu přestupku podvodu.

Poukaz zmáteční stížnosti na ustanovení § 19 dekretu presidenta republiky č. 108/1945 Sb. nemůže mít rovněž úspěch již z toho důvodu, že zmáteční stížnost přehlédla výslovné ustanovení tohoto předpisu, podle něhož sankce tam uvedené (t. j. pokuta neb vězení uložené okresním národním výborem) postihují provinilce »bez újmy soudního stíhání«.

Byla proto zmáteční stížnost zamítnuta.

Čís. 205.

Předpis § 30, odst. 6 zák. č. 48/1931 Sb. — ve srovnání s obecnými předpisy trestního řádu — favorisuje při hlavním přelíčení účast soudce, který konal vyhledávání.

Z účasti takového soudce na hlavním přelíčení nemůže obhajoba vyvodití zmatek podle § 281, č. 1 tr. ř., neodporovala-li jí hned po počátku hlavního přelíčení. Je lhostejné, že tak neučinila proto, že obviněnému nebyl znám dotčený zákonný předpis, obhájce pak že osobně neznal onoho soudce.

(Rozh. ze dne 16. května 1947, Zm I 246/46.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmáteční stížnost obviněného, jeho otce a jeho obhájce do rozsudku soudu mládeže, jímž byl obviněný uznán vinným proviněním podle § 3 zákona č. 48/1931 Sb., §§ 171, 173, 179 tr. z.

Z důvodů:

Stěžovatelé spatřují zmatek podle § 281, č. 1 tr. ř. v tom, že se při hlavním přelíčení dne 31. července 1946 zúčastnila rozhodování o vině obviněného krajská soudkyně JUDr. Jarmila K., která byla podle § 68, odst. 2 tr. ř. a § 30, odst. 6 zákona č. 48/1931 Sb. vyloučena z účasti na hlavním přelíčení, protože konala v této věci vyhledávání, mimo jiné též výslech obviněného dne 12. února 1946.

Podle § 30, odst. 6 zákona č. 48/1931 Sb. soudce mládeže, který konal vyhledávání, je vyloučen z účasti na hlavním přelíčení toliko, když obviněný odporoval jeho účasti nejpозději po začátku hlavního přelíčení. Toto ustanovení, jež ve srovnání s obecnými předpisy trestního řádu zřejmě favorisuje účast takového soudce při hlavním přelíčení (srov. materiálie k zákonu č. 48/1931 Sb., tisk 823 posl. sněmovny), je předpisem práva formálního a neuvědomění si jeho významu jde na vrub obviněného (srov. rozh. č. 4581 Sb. n. s. I). Podle zápisu o hlavním přelíčení byli při něm přítomni obviněný, jeho otec a zvolený obhájce. Podle zprávy nalézacího soudu, kterou si nejvyšší soud vyžádal, obviněný a jeho otec znali krajskou soudkyni JUDr. Jarmilu K. a jak otec tohoto obviněného, tak i obhájce studovali před hlavním přelíčením spisy. Záleželo na nich, aby uplatnili své námítky proti účasti zmíněné soudkyně na hlavním přelíčení. Podle zápisu o hlavním přelíčení tak neučinili a tím pozbyli práva uplatňovat zmátečnost rozsudku podle § 281, č. 1 tr. ř. Je bez právního významu, že obviněnému stěžovateli nebylo známo ustanovení § 68 tr. ř. a § 30 zákona č. 48/1931 Sb., nebo že jeho obhájce neznal osobně dotčenou krajskou soudkyni.

Čís. 206.

Opatření, jímž bylo na podkladě amnestie vlády ze dne 7. října 1938 zastaveno trestní řízení proti Němci pro zločiny směřující k rozvrácení Československé republiky a k odtržení části jejího území, směřovalo k cíli zakázanému československým právem.

Lze je proto zrušit podle čl. 6, odst. 1, písm. b) dekretu o obnovení právního pořádku.

(Rozh. ze dne 17. května 1947, Zm II 167/47.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl v trestní věci proti Petru P. pro zločiny podle § 2, odst. 1 a § 6, č. 2, odst. 3 zákona č. 50/1923 Sb., zmáteční stížnost generálního prokurátora na ochranu zákona, domáhající se toho, aby bylo vysloveno, že

1. usnesením krajského soudu ze dne 29. května 1946, kterým bylo podle článku 6, odst. 1, písm. b) ústavního dekretu č. 11/1944 Úř. věst. čsl. ve znění vyhlášky ministra vnitra č. 30/1945 Sb. zrušeno usnesení téhož soudu ze dne 13. října 1938 o zastavení trestního řízení proti Petru P., a

2. usnesením zemského soudu ze dne 4. července 1946, kterým nebylo vyhověno stížnosti Petra P. podané proti usnesení krajského soudu ze dne 29. května 1946, uvedenému v předchozím odstavci,

byl porušen zákon v ustanovení článku 6, odst. 1, písm. b) ústavního dekretu č. 11/1944 Úř. věst. čsl. ve znění vyhlášky ministra vnitra č. 30/1945 a ve znění zákona č. 12/1946 Sb., že se tato usnesení zrušují a že se obnovuje platnost usnesení krajského soudu ze dne 13. října 1938 o zastavení trestního řízení.

D ů v o d y:

Obžalovaný Petr P. byl rozsudkem krajského soudu ze dne 16. března 1938 uznán vinným zločinem jednak přípravy úkladů o republiku podle § 2, odst. 1 zákona č. 50/1923 Sb., jednak zločinem vojenské zrady podle § 6, č. 2, odst. 3 téhož zákona, a byl za to odsouzen podle § 1, písm. a) zákona č. 130/1936 Sb. se zřetelem na ustanovení § 34 tr. z. do těžkého žaláře na deset let, zostřeného jedním postem čtvrtletně, a podle § 29 zákona č. 50/1923 Sb. k peněžitému trestu 5.000 Kč, bude-li nedobytný, na dalších padesát dnů těžkého žaláře. Obžalovanému byla podle § 55 a) tr. z. započtena do trestu vyšetřovací vazba a podle § 32 zákona č. 50/1923 Sb. byla vyslovena ziráta čestných občanských práv na dobu pěti let, pokud zákon neustanovuje jinak.

Tento rozsudek nenabyl právní moci, protože obžalovaný podal proti němu zmatečnou stížnost a odvolání. Dříve než mohlo být rozhodnuto o těchto opravných prostředcích, bylo toto trestní řízení usnesením krajského soudu ze dne 13. října 1938 zastaveno podle článku II amnestie ze dne 7. října 1938. Obžalovaný byl důsledkem toho propuštěn z vazby na svobodu.

Podle zprávy okresního soudu v N. ze dne 1. února 1946 byl obžalovaný znovu zatčen a k návrhu státního zastupitelství ze dne 22. února 1946 byla usnesením krajského soudu ze dne 27. února 1946 uvalena na obžalovaného řádná vyšetřovací vazba podle § 175, č. 2 a podle § 180 tr. ř. Dalším usnesením téhož soudu ze dne 29. května 1946 bylo usnesení krajského soudu ze dne 13. října 1938 o zastavení trestního řízení, uvedené v předchozím odstavci, zrušeno ve smyslu článku 6, odst. 1, písm. b) ústavního dekretu č. 11/1944 Úř. věst. čsl. ve znění vyhlášky ministra vnitra č. 30/1945 Sb. s odůvodněním, že toto rozhodnutí bylo vynuceno nátlakem Německa mnichovskou dohodou velmocí ze dne 29. října (správně září) 1938, podle které byla vláda republiky zavázána propustit do čtyř neděl všechny Němce souzené a odsouzené pro politické trestné činy, že tento závazek vlády projevový zmíněným rozhodnutím byl vynucený, že směřoval proti republice, tedy k cíli zakázanému československým právem, a že k témuž cíli směřuje i usnesení krajského soudu

ze dne 13. října 1938, kterým bylo trestní řízení proti Petru P. zastaveno a které se opírá o dotčené rozhodnutí vlády ze dne 7. října 1938, takže muselo být zrušeno podle článku 6, odst. 1, písm. b) uvedeného dekretu.

Stížnosti obžalovaného podané proti tomuto usnesení nebylo podle usnesení zemského soudu jako sborového soudu druhé stolice ze dne 4. července 1946 vyhověno. Podle odůvodnění tohoto usnesení je zemský soud téhož názoru jako soud první stolice a jen dodává, že rozhodnutí vlády ze dne 7. října 1938 má povahu právní normy a že je jako předpis z oboru trestního práva vyloučeno z užívání podle článku 2, odst. 1 uvedeného dekretu. Ostatní důvody, kterými vyvrací zemský soud další důvody stížnosti, nemají význam pro řešení otázky, o kterou nyní jde.

Protože obžalovaný prohlásil, že trvá na podaných opravných prostředcích, byly spisy předloženy krajským soudem zrušovacímu soudu v Brně k rozhodnutí o těchto opravných prostředcích, o kterých nebylo dosud rozhodnuto.

Generální prokurátor podává nyní podle § 33 tr. ř. zmatečnou stížnost na ochranu zákona, v níž vytýká, že usnesením krajského soudu ze dne 29. května 1946 a usnesením zemského soudu ze dne 4. července 1946 byl porušen zákon v ustanovení článku 6, odst. 1, písm. b) ústavního dekretu č. 11/1944 Úř. věst. čsl. ve znění zákona č. 12/1946 Sb.

Zmatečná stížnost nelze uznat za důvodnou.

Usnesení krajského soudu ze dne 13. října 1938, vydané jako důsledek udělení milosti, je sice po vnější (formální) stránce opodstatněno ustanovením § 2, odst. 4 tr. ř., které nařizuje zastavení zahájeného trestního řízení, byla-li v tom směru udělena milost. Než k posouzení toho, co je v této věci rozhodující, zda uvedené usnesení o zastavení trestního řízení směřuje k cíli zakázanému československým právem, je nutno uvážit i obsah a dosah tohoto usnesení a také poměry, za kterých k němu došlo.

Toto usnesení ze dne 13. října 1938 bylo vydáno, jak je zřejmé z jeho znění a také z rozsahu, v jakém bylo trestní řízení zastaveno, podle článku II. amnestie ze dne 7. října 1938 (v pořadí první ze čtyř amnestií vydaných téhož dne), která byla vydána pro občany výhradně německé národnosti, a bylo jím zastaveno trestní řízení proti Němci Petru P., který byl podle spisů podezřelý jednak z činů směřujících k násilnému odtržení Hlučínska od Československé republiky (§ 2, odst. 1 zákona č. 50/1938 Sb.), jednak z vyzvídání skutečností, které měly být utajeny s hlediska vojenské obrany státu, a dále z toho, že vešel ve styk s cizími činiteli, aby tyto skutečnosti vyrazil cizí moci (§ 6, č. 2, odst. 3 zákona č. 50/1923 Sb.). Tato trestná činnost Petra P. byla namířena proti jednotnosti a nedílnosti Československé republiky, chráněné jak všeobecným ustanovením ústavní listiny č. 121/1920 Sb. (§ 3, odst. 1), tak dotčeným už zákonem na ochranu republiky č. 50/1923 Sb., který určuje v podrobnostech, jak se stíhají a trestají činy uvedené v tomto zákoně a směřující proti uvedeným právním statkům. Tato trestná činnost Petra P. byla, jak vyplývá ze spisů, v souladu s tehdejšími úsilím Německa o rozvrácení Československé republiky.

Není pochyby o tom, že amnestie ze dne 7. října 1938, která dala podnět k uvedenému zastavovacímu usnesení, byla vydána v souvislosti s mnichovským rozhodnutím, na které mělo Německo rozhodující vliv a při jehož provádění šlo Německu mezi jiným také o to, aby bylo i se strany příslušných československých vládních činitelů vyjádřeno, že úklady Německa do té doby strojené a podporované uvnitř našeho státu občany zejména německé národnosti a namířené proti celistvosti a nedílnosti Československé republiky, byly uznány za ospravedlněné a že se nemají ani činy občanů německé národnosti, podporující uvedené snahy Německa, pokládat za trestné. Tohoto cíle bylo dosaženo rozhodnutím vlády ze dne 7. října 1938 shora uvedeným. V amnestii (pořadím první) byly jednak prominuty tresty uložené občanům německé národnosti občanskými nebo vojenskými soudy za politické trestné činy, jednak bylo nařízeno, aby trestní řízení pro takové politické činy spáchané do té doby nebylo zaváděno, a bylo-li zavedeno, aby bylo zastaveno. Za politické trestné činy byly mezi jiným prohlášeny i činy trestné podle zákona na ochranu republiky.

To, co bylo v této amnestii uvedeno jen povšechně, bylo, pokud jde o obžalovaného Petra P. a jeho shora vyjmenované trestné činy, uvedeno ve skutek usnesením krajského soudu ze dne 13. října 1938, neboť bylo jím vysloveno, že se trestní řízení proti Petru P. pro tyto činy zastavuje.

Posuzováno s hlediska ustanovení dekretu o obnovení právního pořádku mělo toto usnesení vzhledem k okolnostem shora uvedeným též smysl a účel jako sama amnestie je předcházející, mělo napomáhat k těmto cílům jako tato amnestie, a směřovalo tedy k cíli zakázanému československým právem.

Nepochybil proto krajský soud a neporušil ustanovení článku 6, odst. 1, písm. b) dekretu, jestliže usnesením ze dne 29. května 1946 z tohoto důvodu zrušil usnesení téhož soudu o zastavení trestního řízení proti Petru P. pro uvedené trestné činy. To platí i o usnesení zemského soudu ze dne 4. července 1946, pokud byl v něm projeven souhlas s uvedeným názorem prvé stolice.

Neprávem se proto domáhá zmateční stížnost toho, aby byla zrušena tato dvě usnesení, neboť chybí k tomu zákonný důvod předpokládaný zmateční stížností, totiž že uvedené usnesení o zastavení trestního řízení nesměruje k cíli zakázanému československým právem.

Zmateční stížnost, která nějaké jiné porušení zákona nevytýká, byla proto zamítnuta, aniž bylo třeba se zabývat ostatními jejími vývody, které nemají význam pro rozhodnutí věci.

Rozhodnuto bylo podle § 292 tr. ř.

Čís. 207.

Ke skutkové podstatě přečinu podle § 18, č. 2, 3 zák. č. 50/1923 Sb. Zpráva o návratu Němců je způsobila vzbudit obavy a nepokoj při osidlování pohraničí a tak »poškodit veřejný pořádek«.

Sdělení zprávy jediné osobě může být »jinakým jejím rozšiřováním« jen, stalo-li se v úmyslu, aby příjemce zprávy ji rozšířil mezi větším počtem lidí.

(Rozh. ze dne 21. května 1947, Zm I 16/47.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jimž byl obžalovaný uznán vinným přečinem podle § 18, č. 2, 3 zákona č. 50/1923 Sb., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc prvému soudu, aby o ní znovu jednal a rozhodl.

Důvody:

Napadený rozsudek zjistil, že se obžalovaný v lednu 1946 v T. dotazoval Františky Š., zda zamýšlí koupit domek, ve kterém bydlí, a že při tom prohlásil, že stát nezaplatil Hitlerovi, že proto nemůže nic prodávat, že stejně přijdou Germáni a že to zase všechno zaberou. Dále vyslovil nalézací soud, že si obžalovaný »musil být vědom«, že zpráva je způsobila ohrozit veřejnou bezpečnost a pořádek, že obžalovaný »věděl«, že Františka Š. dále sdělí zprávu, a že »věděl«, že zpráva je nepravdivá.

Na podkladě těchto závěrů uznal nalézací soud, že je splněna skutková podstata nahoře uvedeného přečinu jak po objektivní, tak po subjektivní stránce. Zmateční stížnost se domnívá (§ 281, č. 9, písm. a) tr. ř.), že zjištěný výrok nelze posuzovati v jeho celku, nýbrž že dlužno tento výrok rozdělit ve dvě části, z nichž první (stát nezaplatil Hitlerovi a proto nemůže nic prodávat) vůbec nemůže být hodnocena s hlediska uvedené skutkové podstaty. Nelze jí však přisvědčiti, neboť obě věty spolu vnitřně souvisí, druhá věta logicky vyplývá z první věty, pročež obě věty dlužno hodnotit v jejich celku. Posuzuje-li se výrok obžalovaného s tohoto hlediska, dlužno mu rozumět tak, že jím bylo způsobeno nebezpečí, že mezi osobami, jimž se výrok dostane na vědomí, budou vzbuzeny obavy a nepokoj při osidlování pohraničí. Nepochybil proto nalézací soud, uznal-li, že výrok byl způsobit »poškodit veřejný pořádek«.

Zmateční stížnosti však dlužno přisvědčiti, pokud napadá výrok o skutečnostech, na nichž založil nalézací soud svůj závěr o skutkové podstatě souzeného přečinu po subjektivní stránce (§ 281, č. 5 tr. ř.). Nalézací soud vyslovil, že obžalovaný »věděl«, že zpráva je nepravdivá. Pro tento výrok však neuvedl žádné důvody. Právem tudíž zmateční stížnost uplatňuje v tomto směru vadu úplného nedostatku důvodů podle § 281, č. 5 tr. ř.

Stejnou vadou je stížen i výrok o tom, že obžalovaný věděl, že Františka Š. dále sdělí výrok obžalovaného. Nalézací soud sice uvádí, že svědkyně byla zprávou pobouřena. Poněvadž však podle zjištění šlo o pobouření svědkyně, vzniknuvší po výroku, dlužno tomuto odůvodnění odepřít povahu logického důvodu.

Bylo proto odůvodněné zmateční stížnosti vyhověno. Ježto se nelze vyhnouti novému hlavnímu přelíčení, bylo rozhodnuto, jak nahoře uvedeno.

Při novém hlavním přelíčení bude na nalézacím soudu, aby se při výkladu pojmu »jinakého rozšiřování« řídil těmito právními úvahami:

Po subjektivní stránce se k uvedenému pojmu vyžaduje zlý úmysl podle § 1 tr. z., podle něhož je třeba, aby pachatel zlo rozvážil a umínil. Nestalo-li se »jinaké rozšiřování« takovým způsobem, že se zpráva dostala nebo mohla dostat na vědomí většímu počtu osob, zejména stalo-li se sdělení vůči jedné osobě (bez nebezpečí, že zpráva bude zaslechnuta i jinými osobami), pak toto sdělení může naplnit pojem »jinakého rozšiřování« jen tenkrát, stalo-li se toto sdělení v úmyslu, aby příjemce zprávy ji rozšířil mezi větším počtem lidí. Jestliže se tedy nalézací soud vyjádřil o subjektivní stránce ve vztahu k pojmu jinakého rozšiřování, že obžalovaný věděl, že osoba, již zprávu sdělil, ji dále sdělí, vyslovil se toliko o jedné ze složek zlého úmyslu podle § 1 tr. z. (»rozvážil«), neuvažoval však o další nahoře uvedené složce téhož úmyslu (»umínil«).

Dlužno podotknout, že podle znění zákona se vyžaduje, aby pachatel »věděl«, že poškozuje veřejný pořádek, a že tomuto zákonnému požadavku nevyhovuje úvaha, že to pachatel »musel vědět«.

Čís. 208.

Ani dekretem č. 91/1945 Sb. o obnovení československé měny, ani pozdějšími vyhláškami nejvyššího cenového úřadu nebyla změněna hranice 2.000 Kčs rozhodná podle § 173 tr. z. pro posouzení, je-li krádež podle částky zločinem anebo jen přestupkem.

Žádné zákonné opatření nezmocnilo soudy, aby, přihlízejíce ke znehodnocení peněz, posunovaly hranice částek rozhodných pro zločinnou kvalifikaci trestného činu.

(Rozh. ze dne 23. května 1947, Zm I 82/47.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmatečnou stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem krádeže podle §§ 171, 173 tr. z.

Z důvodů:

S hlediska hmotněprávního důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 9 — správně č. 10 — tr. ř. stěžovatel namítá, že čin za vinu mu kladený nutno považovat za přestupek krádeže podle § 460 tr. z., a to proto, že v důsledku zákona o měnové reformě (č. 91/1945 Sb.) a vyhlášek nejvyššího úřadu cenového, vydaných po 1. listopadu 1945, jimiž byla snížena kupní hodnota peněz, je prý třeba zvýšiti částku 2.000 Kčs, uvedenou v § 173 tr. z. nejméně na 4.000 Kčs.

Námítce nelze přisvědčit. Ani zmíněným zákonem, ani žádnou z vyhlášek, na něž poukazuje zmatečnou stížnost, nebyla změněna hranice 2.000 Kčs, rozhodná podle § 173 tr. z. pro posouzení, zda je krádež podle

částky zločinem či jen přestupkem. Rovněž žádné zákonné opatření nezmocnilo soudy, aby přihlízejíce k nynějšímu znehodnocení peněz, podle analogie — jak naznačuje stěžovatel — posunovaly hranice částek rozhodných pro kvalifikaci činu jako zločin.

Je tudíž zmatečnou stížnost bezpodstatná a proto byla zamítnuta.

Čís. 209.

Předpisy, jimiž bylo v době nesvobody upraveno německé trestní soudnictví v t. zv. protektorátu, jsou podle čl. 2, odst. 1 dekretu o obnovení právního pořádku z používání vyloučeny a nelze jich upotřebit ani k výkladu některého znaku skutkové podstaty.

Křivé svědectví před německým soudem vykonávajícím trestní pravomoc na československém území, se nestalo »před soudem« ve smyslu § 199, písm. a) tr. z. O jeho trestnosti nutno uvažovat s hlediska obecného podvodu.

(Rozh. ze dne 24. května 1947, Zm I 124/46.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmatečnou stížnosti obviněné do rozsudku soudu mládeže, pokud jím byla obviněná uznána vinnou proviněním podle §§ 197, 199, písm. a) tr. z. a § 3 zák. č. 48/1931 Sb., zrušil napadený rozsudek v tomto výroku a vrátil věc prvému soudu, aby ji v rozsahu zrušení znova projednal a rozhodl.

Z důvodů:

Zmatečnou stížnost obviněné vytyká rozsudku vadnost jediné s hlediska zmatku podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř. Namítá, že křivé svědectví obviněné u bývalého úředního soudu v N. nelze právně posuzovat s hlediska skutkové podstaty trestného skutku podle §§ 197, 199, písm. a) tr. z., neboť úřední soud německé říše vykonával s hlediska právní kontinuity československého právního řádu svoji soudní pravomoc na území ČSR zcela neprávem, šlo o orgán s hlediska tohoto právního řádu absolutně nicotný a proto i o pravomoc nicotně vykonávanou; že tudíž výpověď obviněné ze dne 2. listopadu 1944 při hlavním přelíčení u tohoto bývalého úředního soudu v N. v trestní věci proti Ing. Adolfu W. nebyla svědectvím před soudem ve smyslu § 199, písm. a) tr. z., byť i tehdy byla obviněná úředním soudem slyšena jako svědkyně.

Této námítce dlužno přisvědčit.

Německá soudní pravomoc v době nesvobody byla zavedena nařízením o německém soudnictví v protektorátě Čechy a Morava ze dne 14. dubna 1939, říš. zák. I., str. 752; trestní německou soudní pravomoc upravoval nařízení o výkonu trestního soudnictví v protektorátě Čechy a Morava ze dne 14. dubna 1939, říš. zák. I., str. 754, změněné a doplněné nařízením ze dne 18. září 1939, říš. zák. I., str. 1945 a nařízením ze dne 5. května 1941, říš. zák. I., str. 248.

Jde vesměs o předpisy, které jsou z doby nesvobody a které jsou z oboru soudního řízení trestního (hlava druhá trestního řádu). O těchto předpisech stanoví ústavní dekret presidenta republiky ze dne 3. srpna 1944, č. 11 Úř. věst. čsl., o obnovení právního pořádku, ve znění zákona ze dne 19. prosince 1945, č. 12 Sb. z roku 1946, jímž se schvalují, doplňují a mění předpisy o obnovení právního pořádku, v článku 2, věta druhá, že jsou z »používání« naprosto vyloučeny.

»Používáním« předpisů dlužno rozumět nejen případ, v němž se uvažuje o další působnosti německého soudnictví v československém státu, ale i případ, v němž dlužno jich v době svobody použití k výkladu kteréhokoliv zákonného znaku.

O takový případ jde i při výkladu ustanovení § 199, písm. a) tr. z., kde dlužno uvažovat o tom, zda křivé svědectví bylo vydáno před »soudem«. Poněvadž tuto otázku je třeba řešit na podkladě ustanovení nahoře uvedených, jichž použití je však naprosto vyloučeno, dlužno přisvědčit zmateční stížnosti, že svědectví před úředním soudem německé říše, vykonávajícím trestní soudní pravomoc na území československého státu, nelze podřadit ustanovení § 199, písm. a) tr. z.

To by platilo i v případě, kdyby se nahoře uvedené předpisy o trestním německém soudnictví v protektorátě Čechy a Morava nepokládaly za »předpisy z oboru soudního práva trestního a soudního řízení trestního« ve smyslu čl. 2, věta druhá, nýbrž za pouhé organizační předpisy; vždyť těmito organizačními předpisy bylo zavedeno zvláštní právo pro německé státní příslušníky, takže o nich by bylo dlužno vyslovit, že se svým obsahem příčí demokratickým zásadám československé ústavy« a že jsou proto vyloučeny z užívání již podle čl. 2, věta první dekretu o obnovení právního pořádku.

Přesto však nelze zmateční stížnosti vyhověti ve věci samé, neboť čin obviněný dlužno posouditi s hlediska skutkové podstaty obecného podvodu podle § 197 tr. z. V tomto směru se však nalézací soud nezabýval zjištěním skutečností, jichž je třeba k posouzení otázky kvalifikace činu jako zločinu, po případě přestupku, totiž co si obviněná představila a umínila (§ 1 tr. z.) o tom, v jaké výši bude jejím činem způsobena škoda napadenému.

Bylo proto odůvodněně zmateční stížnosti obviněné vyhověno.

Čís. 210.

Předpoklady, za nichž lze na národního správce použít předpisů § 181 tr. z. a § 26, písm. b) dekretu č. 5/1945 Sb.

V tom, že národní správce zemědělské usedlosti provedl odprodej drobného hospodářského zvířectva bez svolení orgánu příslušného podle § 7 dekretu č. 5/1945 Sb., nelze spatřovati zákonné znaky zpronevěry.

Při úvahách, pokud národní správce přivodil škody ve spravovaném hospodářství svou hrubou nedbalostí, třeba brát zřetel i na rozsah sprá-

vovaného podniku, na stav pracovních sil, jež byly k dispozici, a na dobu, již potřeboval k tomu, aby se mohl se svými úkoly obeznámit.

(Rozh. ze dne 29. května 1947, Zm I 50/47.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl obžalovaný uznán vinným zločinem podle § 181 tr. z. a přečinem podle § 26, písm. b), dekretu č. 5/1945 Sb., zrušil rozsudek a vrátil věc soudu první stolice, aby ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Osoby pověřené vedením národní správy ve smyslu dekretu č. 5/1945 Sb. jsou oprávněny učiniti všechna opatření, jichž je v řádné správě zapotřebí, jsou povinny v souladu s hospodářskými, národními a jinými veřejnými zájmy plniti svoje povinnosti s péčí řádného hospodáře a odpovídají za škodu, která by vzešla zanedbáním povinností (§§ 18 a 21 dekretu)... Úmyslné porušení některých z těchto povinností, pokud se týče jejich porušení z hrubé nedbalosti, zakládá skutkovou podstatu přečinu ve smyslu § 26, písm. b) dekretu.

Podkladem rozsudkového výroku, odsuzujícího obžalovaného pro přečin podle § 26, písm. b) dekretu č. 5/1945 Sb., je zjištění, že obžalovanému jako národnímu správci usedlosti č. 49 v M. uhynuly v době jednoměsíčního jeho správcování dvě krávy, nehledíc k ostatním škodám, jež způsobil ve své nesevdomitosti a nedbalosti, čímž má patrně rozsudek na mysli, že obžalovaný včas nesklízel, mlátil nedbale obilí, byl nesevdomitý a v práci nedbalý. O těchto dalších škodách neobsahuje však rozsudek žádného konkrétního zjištění. Podkladem odsouzení pro zločin zpronevěry podle § 181 tr. z. je pak zjištění, že obžalovaný jako národní správce odprodal bez povolení kozu a volka, dvě husy, slepici a čtrnáct kuřat, ač předměty ty byly součástí živého inventáře, povolení k tomu neměl a peníze si zadržel. Pro zpronevěru volka nebyla na obžalovaného podána obžaloba.

Zmateční stížnost důvodně obsahem svého provedení doličuje zmatek neúplnosti rozsudku podle § 281, č. 5 tr. ř., když se zmiňuje o obhajobě obžalovaného a tím vytýká, že ji rozsudek při svých závěrech o vině vůbec nehodnotil. Namítal-li obžalovaný, že peníze stržené za odprodanou drůbež, resp. kozu uložil na knížku označenou jako vklad národního správce, bylo povinností nalézacího soudu vypořádat se s touto obhajobou, neboť závěr o vědomém přisvojení si svěřeného statku tuto obhajobu prostě přechází, ač ji před tím v druhém odstavci rozsudkových důvodů též připomíná, nadto pak je vybudován na mylném předpokladu, že obžalovaný jako národní správce neměl vůbec práva odprodávat něco z živého inventáře bez povolení. Odprodej drobného hospodářského zvířectva usedlosti — drůbeže, kozy — je však součástí obyčejného hospodaření (§ 22, odst. 2 dekretu) a při skončení správy podléhá celkovému

vyúčtování, aniž volná dispozice s takovými předměty bez svolení orgánu podle § 7 dekretu jinak příslušného zakládá zákonné znaky zpro-
nevěry.

Pokud se týče hrubé nedbalosti při správě usedlosti, zjišťuje rozsudek, že obžalovaný byl špatným hospodářem, včas nesklízel, obilí mlátil nedbale, byl nesvědomitý, o práci nedbalý a že obě krávy uhynuly jeho zaviněním jen proto, že se nažraly zhnílého a hlínou obaleného chrástu. Také zde zmateční stížnost poukazem na nedostatek pracovních sil důvodně vytýká, že prvý soud při zjišťování skutečností nezbytných pro závěry, pokud se obžalovaný dopustil hrubé nedbalosti, opominul hodnotit celkový stav pracovních možností vzhledem k rozsahu hospodářského podniku a k tomu, že podle obhajoby byl obžalovaný na to zcela sám se svojí ženou a že doba jeho vedení správy byla jen zcela krátká, takže bylo třeba se s celkovými úkoly teprve obeznámiti. Zjištění, že dvě krávy zašly jen proto, že se nažraly zhnílého a hlínou obaleného chrástu, není ještě dostačujícím podkladem k závěru o hrubé nedbalosti.

Bylo proto vyhověno zmateční stížnosti, rozsudek zrušen jako zmatečný podle § 281, č. 5 tr. ř. a věc vrácena soudu první stolice, aby ji znovu projednal a rozhodl. Při novém projednání a rozhodnutí věci bude na nalézacím soudě, aby se také zabýval otázkou, zda obžalovaný byl ustanoven národním správcem ve smyslu dekretu č. 5/1945 Sb. orgánem k tomu příslušným (§ 7) a zda složil předepsaný slib (§ 18), neboť jen za těchto předpokladů může být jeho čin posuzován s hlediska § 181 tr. z. a § 26, písm. b) dekretu č. 5/1945 Sb.

Čís. 211.

Pachatel krádeže je »spoluobžalovaným« osoby stíhané před krajským soudem pro podílnictví na jeho krádeži, třeba se řízení proti němu vzhledem k jeho věku vedlo odděleně před soudem mládeže.

Prospívá-li i jemu důvod, pro něž se zrušuje rozsudek odsuzující podílníka, dlužno podle § 290, odst. 1 tr. ř. zároveň s tímto rozsudkem zrušiti i rozsudek soudu mládeže, jímž byl odsouzen pachatel.

(Rozh. ze dne 29. května 1947, Zm II 28/47.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti obžalovaného Emanuela K. do rozsudku krajského soudu, jímž byl obžalovaný uznán vinným zločinem podle §§ 185, 186, písm. a) tr. z., zrušil rozsudek jako zmatečný a vrátil věc soudu první stolice k novému projednání a rozhodnutí.

Podle § 290, odst. 1 tr. ř. zrušil i rozsudek soudu mládeže, jímž byl obviněný Bohumil K. uznán vinným proviněním krádeže podle §§ 171, 173, 174 I, písm. c) tr. z. a § 3 zák. č. 48/1931 Sb., a uložil soudu mládeže, aby ve věci znova jednal a rozhodl.

Z d ů v o d ů:

Nalézací soud zjistil, že stěžovatelův mladistvý syn Bohumil K. nosil v době válečných událostí domů potraviny, šaty, látky a obuv a na stě-

zovatelův dotaz řekl, že vzal věci na nádraží. Na tomto podkladě uznal nalézací soud, zjistiť dále, že stěžovatel to trpěl, věci ve svém bytě ukrýval, potraviny spotřeboval a se šatstvem poslal syna na jižní Moravu, aby je tam prodal, stěžovatele vinným zločinem podílnictví na krádeži podle §§ 185, 186, písm. a) tr. z., ježto věci byly odcizeny Bohumilem K. v době obecné nesnáze a cena přesahovala 2.000 Kčs.

Stěžovatel tu namítá věcným poukazem vadu neúplnosti rozsudku podle § 281, č. 5 tr. ř., že šlo o věci, kterých se zbavovali Němci opouštějící město, takže byl přesvědčen, že nejde o krádené věci. Tím poukazuje stěžovatel zřejmě na obhajobu Bohumila K. ve věci vedené proti němu u soudu mládeže pro provinění krádeže, že věci na nádraží rozdávali němečtí vojáci.

Tato nalézacím soudem nehodnocená okolnost je rozhodná pro posouzení, zda se stěžovatel mohl domnívat, že jde o věci odňaté se svolením držitele nebo o věci držitelem darované. Bylo proto povinností nalézacího soudu, aby se s uvedenými okolnostmi vypořádal.

Bylo proto zmateční stížnosti vyhověno, rozsudek zrušen a věc vrácena soudu první stolice k novému projednání a rozhodnutí.

Poněvadž důvod, na kterém se zakládá opatření v stěžovatelův prospěch v posléze uvedeném směru, je ku prospěchu také obviněnému Bohumilu K., který byl odsouzen rozsudkem soudu mládeže ze dne 8. listopadu 1945 pro provinění krádeže podle §§ 171, 173, 174 I, písm. c) tr. z. a § 3 zákona č. 48/1931 Sb., byl zrušen podle § 290, odst. 1 tr. ř. z povinnosti úřední i tento rozsudek soudu mládeže, neboť tím, že se řízení proti Bohumilu K. vedlo odděleně u soudu mládeže, zůstal tento obviněný i nadále spoluobviněným Emanuela K., takže bylo nutno i v jeho prospěch užít ustanovení § 290, odst. 1 tr. ř.

Připouští-li se, že zmíněného opatření lze použít i na prospěch spoluobžalovaného, jehož trestní věc byla podle § 57 tr. ř. vyloučena a skončena samostatným pravoplatným rozsudkem (srov. rozh. č. 1730 Sb. n. s. I.), nelze bránit tomu, aby ho nebylo použito i v tom případě, kde zákon nařizuje (§ 41, odst. 1 zák. č. 48/1931 Sb.), aby řízení proti určité osobě bylo již od počátku vedeno odděleně a skončeno samostatným rozsudkem.

Čís. 212.

O žádosti, aby byl trestní rozsudek z doby nesvobody zrušen podle čl. 6, odst. 1, písm. c) dekretu o obnovení právního pořádku, přísluší rozhodovati soudu první stolice.

(Rozh. ze dne 30. května 1947, Zm I 772/43.)

Rozsudkem krajského soudu ze dne 20. května 1943 byl Pavel P. odsouzen pro zločin podvodu podle §§ 197, 200, 203 tr. z. a pro zločin zpro-

nevěry podle §§ 183, 184 tr. z. Zmateční stížnost, podanou do tohoto rozsudku, nejvyšší soud jako soud zrušovací rozhodnutím ze dne 12. ledna 1944 zamítl.

Odsouzený podal dne 5. května 1947 žádost, v níž se domáhal toho, aby zmíněný rozsudek krajského soudu, jakož i rozhodnutí nejvyššího soudu jako soudu zrušovacího byly zrušeny podle čl. 6, odst. 1, písm. c) ústavního dekretu presidenta republiky ze dne 3. srpna 1944, č. 11 Úř. věst. čsl., o obnovení právního pořádku, ve znění zákona ze dne 19. prosince 1945, č. 12 Sb. z roku 1946, neboť prý mu mimořádnými poměry v době nesvobody bylo znemožněno nabídnout a provést důkazy o své nevině. Žádost tuto podal přímo u nejvyššího soudu, odůvodňuje jeho příslušnost analogií s předpisem § 3 zákona č. 76/1946 Sb.

Nejvyšší soud zaslal žádost krajskému soudu, který ve věci svého rozhodl v prvé stolici, s tím, že rozhodnout o žádosti přísluší uvedenému soudu.

Čís. 213.

Předpisem § 35 zák. č. 50/1923 Sb. je u osoby starší osmnácti let vyloučen podmíněný odklad i takového trestu, který není vyměřován výlučně jen za zločin podle zákona na ochranu republiky, nýbrž zároveň i za jiné s ním se sbíhající trestné činy.

(Rozh. ze dne 30. května 1947, Zm II 108/47.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu, pokud jím byli obžalovaní uznáni vinnými zločinem veřejného násilí vpadnutím do cizího nemovitého statku podle § 83 tr. z., zločinem veřejného násilí bezprávným omezováním osobní svobody podle § 93 tr. z., zločinem podvodu podle §§ 197, 199, písm. b) tr. z. a zločiny nedovoleného ozbrojování podle § 13, č. 1, odst. 1 a 2 zákona č. 50/1923 Sb., zrušil napadený rozsudek jako zmatečný ve výroku, jímž byl obžalovaným povolen podmíněný odklad výkonu trestu na zkušební dobu tří roků, a vyslovil, že se obžalovaným podmíněný odklad výkonu trestu nepovoluje.

Důvody:

Obžalovaní Zdeněk N., narozený podle rozsudkového zjištění dne 7. června 1922, a Jindřich P., narozený dne 5. února 1926, byli uznáni vinnými zločiny uvedenými v záhlaví tohoto rozhodnutí. Zločiny nedovoleného ozbrojování podle § 13, č. 1, odst. 1 a 2 zákona na ochranu republiky spáchali v měsíci únoru 1946 jednak tím, že přechovávali bez úředního povolení dvě automatické pušky, jednak tím, že bez úředního povolení hromadili střelné zbraně a střelivo. Nálezací soud jim uložil podle první věty § 84 tr. z. s použitím §§ 54, 55 tr. z. a se zřetelem

k § 34 tr. z. každému trest těžkého žaláře v trvání deseti měsíců, zostřeny a doplněny jedním tvrdým ložem měsíčně, a povolil jim podmíněný odklad výkonu trestu na zkušební dobu tří roků vysloviv, že výrok o propadnutí zbraní je nepodmíněný.

Zmateční stížnosti, napadající pouze výrok o podmíněném odkladu výkonu trestu a opírající se o důvod zmatečnosti podle § 281, č. 11 tr. ř., nutno přisvědčit.

Předpis § 35 zákona na ochranu republiky vylučuje podmíněné odsouzení u osob starších osmnácti let, jde-li o zločin podle zákona na ochranu republiky, vůbec. V tom směru neponechává zákon místa volnému uvážení soudu, a to ani tenkrát, byl-li pachatel zároveň odsouzen — kromě zločinu podle zákona na ochranu republiky — ještě pro jiné trestné činy podle obecného trestního zákoníka, jak je tomu v souzeném případě.

Když tedy nálezací soud povolil obžalovaným podmíněný odklad výkonu trestu přesto, že je uznal vinnými též zločinem podle § 13 zákona na ochranu republiky, a přesto, že obžalovaní byli v době činu starší osmnácti let, porušil tím ustanovení § 35 téhož zákona, vykročil ze své trestní moci a zavinil tak zmatek podle § 281, č. 11 tr. ř.

Proto bylo odůvodněné zmateční stížnosti veřejného žalobce vyhověno a rozhodnuto tak, jak je uvedeno ve výrokové části tohoto rozsudku.

Čís. 214.

Rádný soud, na nějž bylo rozhodování o činu trestném podle retribučního dekretu přeneseno podle § 25, odst. 2 zmíněného dekretu, posuzuje průvodní látku znovu a samostatně bez ohledu na stanovisko, jež k věci zaujal ve svém zprošťujícím rozsudku mimořádný lidový soud.

S hlediska skutkové podstaty prvního případu § 11 retribučního dekretu je národnost udaného nerozhodná. Může sem spadat i udání Němce.

(Rozh. ze dne 31. května 1947, Zm I 275/47.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu, kterým byl obžalovaný uznán vinným zločinem podle § 11 dekretu presidenta republiky č. 16/1945 Sb. ve znění zákona č. 22/1946 a 245/1946 Sb.

Z důvodů:

Neúplnost rozsudku podle § 281, č. 5 tr. ř. je vytýkána proto, že soud první stolice nepřihlédl k obsahu rozsudku mimořádného lidového soudu v L. ze dne 18. října 1946, kterým byl stěžovatel zproštěn obžaloby podané na něho pro týž čin, o který teď jde. Zmateční stížnost tvrdí, že v nynějším průvodním řízení nevyšly najevo žádné nové okolnosti, které by stěžovatele usvědčily z trestného činu, že skutková podstata zůstala

táž jako v řízení před lidovým soudem, takže stěžovatel prý neměl být ani nyní odsouzen.

Než obsahem uvedeného rozsudku mimořádného lidového soudu se soud první stolice nebyl povinen zabývat a nezavinil proto tím, že tak nečinil, vytýkanou zmatečnost. Nehledíc k tomu, že mimořádný lidový soud nevyslovil v zprošťujícím rozsudku, že stěžovatel nespáchal trestný čin, o který jde, zprostiv ho obžaloby jen proto, že měl za to, že ustanovení § 11 retr. dekr. nechrání německého příslušníka, jakým byl udán Karel K., byl krajský soud, kterému pak byla věc postoupena k rozhodnutí podle § 25, odst. 2 retribučního dekretu, oprávněn posoudit průvodní látku znova a zcela samostatně, jak vyplývá z právě uvedeného ustanovení retribučního dekretu. Pokud by v této námitce bylo možno spatřovat výtku, že nalézací soud nepřihlédl k tomu, že udaný byl Němec, nelze jí přisvědčiti, a to již proto, že jde o první případ § 11 retr. dekretu.

Čís. 215.

Byl-li proti rozsudku vznesen vedle zmateční stížnosti i odpor (§ 427, odst. 3 tr. ř.), nesmí nalézací soud zmateční stížnost sám podle § 1 zák. č. 3/1878 ř. z. zamítnouti ani tehdy, byl-li odpor podán opožděně.

(Rozh. ze dne 31. května 1947, Zm II 264/44.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl stížnosti obžalované do usnesení krajského soudu, kterým byla podle § 1, č. 3 zákona č. 3/1878 ř. z. zamítnuta její zmateční stížnost podaná proti rozsudku téhož krajského soudu, a v odpor vzaté usnesení krajského soudu zrušil; zároveň však odpor a zmateční stížnost obžalované zamítl.

Důvody:

Proti rozsudku, který byl vyneseno dne 9. září 1942 v nepřítomnosti obžalované a který jí byl doručen dne 28. září 1942, zaslala obžalovaná přímo na nejvyšší soud v Brně písemné podání, obsahující ohlášení i provedení zmateční stížnosti. Toto podání došlo nejvyššímu soudu teprve dne 3. října 1942 a bylo téhož dne zasláno krajskému soudu k příslušnému jednání. Poté podala obžalovaná ještě odpor proti uvedenému rozsudku (do protokolu). Krajský soud vrátil obžalované podání, připojiv své usnesení ze dne 4. listopadu 1942, v němž jí s poukazem na ustanovení § 1, odst. 1, č. 3 zákona č. 3/1878 ř. z. vyzval, aby do tří dnů od doručení bylo její podání doplněno podpisem obhájce oprávněného k zastupování a aby bylo pak vráceno krajskému soudu. Obžalovaná však této výzvě nevyhověla. Když pak na další výzvu ze dne 27. května 1944, kdy převzala u okresního soudu v N. znova své podání, o které jde, i s protokolem a prohlásila, že tato podání opatří podpisem obhájce do tří dnů a zašle přímo krajskému soudu, neodstranila uvedený nedosta-

tek, ani nevrátila podání, zamítl krajský soud usnesením ze dne 14. června 1944 zmateční stížnost obžalované podle § 1, č. 3 zákona č. 3/1878 ř. z.

Stížnost obžalované podaná včas proti tomuto usnesení krajského soudu je oprávněná.

O zmateční stížnosti spojené s odporem rozhoduje zrušovací soud, i když by jinak měla být zmateční stížnost zamítnuta soudem první stolice podle § 1 zákona č. 3/1878 ř. z. (rozh. č. 4155 Sb. n. s. I.).

Poněvadž obžalovaná podala nejen zmateční stížnost, nýbrž také odpor proti rozsudku vynesnému v její nepřítomnosti, měly být spisy podle § 427, odst. 3 tr. ř. předloženy zrušovacímu soudu a nebyl soud první stolice oprávněn zamítnout její zmateční stížnost.

Zrušovací soud vyhověl proto důvodné stížnosti obžalované a zrušil shora uvedené a v odpor vzaté usnesení krajského soudu.

Podle toho, co bylo uvedeno, byla zmateční stížnost obžalované zaslána přímo nejvyššímu soudu, k němuž došla teprve 3. října 1942 a jímž byla téhož dne zaslána poštou příslušnému krajskému soudu, opověděna teprve dne 3. října 1942, kdy byla zrušovacím soudem odevzdána poštovní dopravě, tedy po uplynutí třídní lhůty od doručení rozsudku, která se skončila dnem 1. října 1942.

Odpor obžalované proti kontumačnímu rozsudku byl podán ještě později.

Byly proto jak odpor obžalované, tak její zmateční stížnost, opověděné teprve po uplynutí třídní lhůty od doručení rozsudku (§ 427, odst. 3, § 284, odst. 1 tr. ř.) zamítnuty jako opožděné.

Tímto rozhodnutím pozbyla podklad žádost obžalované, podaná až po uplynutí uvedené třídní zákonné lhůty, aby jí byla povolena nová lhůta k podání zmateční stížnosti vzhledem prý k tomu, že jí nebylo možné opatřit podání obsahující provedení zmateční stížnosti podpisem obhájce.

Čís. 216.

S hlediska skutkové podstaty zpronevěry nezáleží na tom, že věci pachateli svěřené nebyly svěřitelovým vlastnictvím, ani na tom, že svěřitel s nimi — jako s věcmi pocházejícími z majetku spadajícího či daného podle dekretu č. 5/1945 Sb. pod národní správu — nesměl disponovati a disposicí se dopouštěl trestného činu.

Ustanovení § 26 dekretu č. 5/1945 Sb. nepřichází v úvahu tam, kde jde o jednání přísněji trestné.

(Rozh. ze dne 3. června 1947, Zm I 322/46.)

Podle zjištění nalézacího soudu byl obžalovaný ustanoven národním správcem na majetku Huberta S. Matka dřívějšího majitele, jež měla být odsunuta na práci do vnitrozemí, požádala obžalovaného, aby od ní vzal do opatrování svršky, uložené ve čtyřech kufrech, a aby je odevzdal svěřitelčinu synovi po jeho návratu ze zajetí. Obžalovaný to přislíbil, kufrů

převzal a přenesl do svého bytu. Se svěřitelčina odsunu však potom sešlo a tato se domáhala, aby jí obžalovaný věci zase vrátil. Obžalovaný vydal toliko tři z kufrů, při čemž však ani obsah těchto nebyl už úplný, čtvrtý kufr nevrátil vůbec, tvrdě, že byl u něho správním komisařem obce zabaven. Zjistilo se však, že věci z něho vyňal, prázdný kufr nařídil své hospodyně odhoditi do potoka a svršky takto získané, jež měly spolu cenu přes 2.000 Kčs, uložené ve svých kufrech se pokusil převézt do vnitrozemí. Byl však při jejich převážení přistižen vojenskou stráží a věci mu zabaveny.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmatečnou stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl obžalovaný uznán vinným zločinem podle § 183 tr. z.

Z důvodů:

Pro posouzení skutkové podstaty zločinu zpronevěry je bez významu, zda je vlastníkem svěřených věcí svěřitel nebo jiná osoba. Bez významu je i to, zda svěřitel byl podle zákona oprávněn disponovat se svěřenými věcmi. Nemá tudíž pro posouzení věci významu, že dřívějším vlastníkem věci obžalovanému svěřených byla snad osoba, jejíž majetek spadal nebo byl dán pod národní správu ve smyslu dekretu č. 5/1945 Sb., že podle § 20 uvedeného dekretu nemohla s nimi disponovat a že dispozicí spáchala trestný čin. Nemusel se proto nalézací soud blíže vyjadřovat o tom, kdo byl vlastníkem věci.

S hlediska důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 9, písm. a), 10 tr. ř., správně jen č. 10 tr. ř. namítá stěžovatel, že jeho čin měl být posuzován jen jako přečin podle § 26, písm. b) dekretu č. 5/1945 Sb. a nikoliv jako zločin zpronevěry. Stěžovatel je tu na omylu, neboť ustanovení § 26 cit. dekretu lze použít jen tehdy, nejde-li o čin přísněji trestný. Poněvadž podle toho, co nalézací soud zjistil, byly stěžovateli věci svěřeny za tím účelem, aby s nimi určitým způsobem naložil, a stěžovatel si je přivlastnil, nemůže přicházet v úvahu mírnější ustanovení § 26 cit. dekretu.

Zmatečná stížnost byla proto zamítnuta.

Čís. 217.

Těžký žalář nutno pod zmatečností (§ 281, č. 11 tr. ř.) vždycky podle § 3 zák. č. 131/1867 ř. z. zosřítí. To platí i pro obor t. zv. vedlejších trestních zákonů.

(Rozh. ze dne 6. června 1947, Zm I 244/47.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmatečné stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu, jímž byla obžalovaná uznána vinnou zločinem udavačství podle § 11 dekretu presidenta

republiky č. 16/1945 Sb. ve znění zák. č. 245/1946 Sb., a vyslovil, že se obžalované uložený trest těžkého žaláře zosřtuje podle § 3 zák. č. 131/1867 ř. z. jedním tvrdým ložem čtvrtletně.

Z důvodů:

Státní zastupitelství napadá rozsudek, který ve výroku o vině nabyl právní moci, ve výroku o trestu zmatečnou stížností.

Nalézací soud odsoudil obžalovanou za zločin udavačství podle § 11 retr. dekretu podle první sazby téhož místa zákona za použití § 16, odst. 2 zmíněného dekretu k trestu těžkého žaláře v trvání dvou roků bez jakéhokoliv zosřtění.

Zmatečná stížnost státního zastupitelství, napadající tento výrok o výměře trestu, namítá s hlediska důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 11 tr. ř. právem, že těžký žalář uložený obžalované měl být zosřten, a to na základě § 3 zákona č. 131/1867 ř. z., jímž bylo zrušeno držení odsouzeného k trestu těžkého žaláře v železech (§ 16 tr. z.), naproti tomu však bylo stanoveno obligatorní zosřtění těžkého žaláře.

Toto ustanovení platí pro celý obor hmotného práva trestního, tedy i pro zákony doplňující nebo změňující skutkové podstaty trestných činů uvedených v trestním zákonu, tudíž i pro obor t. zv. retribučního dekretu.

Vykročil tudíž nalézací soud při vyměřování trestu ze své trestní moci a zatížil rozsudek zmatkem podle § 281, č. 11 tr. ř., když nedbaje velícího ustanovení v § 3 zákona č. 131/1867 ř. z. nezosřtil vůbec trest těžkého žaláře uložený obžalované.

Je proto zmatečná stížnost státního zastupitelství opodstatněna.

Čís. 218.

Nalézací soud, řeše otázku viny, je povinen posoudit věc i s hlediska ustanovení § 1 zák. č. 115/1946 Sb., vyjdou-li najevo okolnosti naznačující, že jde o jednání takového druhu, jaké má citovaný předpis na mysli.

Nepočínal-li si tak a opominul-li v důsledku toho učinit potřebná zosřtění, zatížil rozsudek zmatkem podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř.

(Rozh. ze dne 6. června 1947, Zm II 153/46.)

Podle zjištění nalézacího soudu byl obžalovaný v roce 1940 jako městský policejní strážník v N. zatčen gestapem pro urážku německé branné moci a odsouzen německým vojenským soudem k jednoročnímu žaláři. Na jeho místo k městské policii v N. byl pak přijat německý státní příslušník. Poněvadž byla tehdy nouze o stejnokroje a o služební výstroj, byla nově přijatému německému strážníku usnesením městské rady přidělena uniforma po jiném strážníku, zatím co čepice, opasek a distinkce mu byly přiděleny ze stejnokroje, resp. výstroje obžalovaného. Obžalo-

vaný se domníval, že se to stalo na rozkaz tehdejšího velitele městské policie Artura H., a proto na něho zanevřel.

Dne 10. října 1945 obžalovaný, setkav se v podnapilém stavu s Arturem H., jal se mu nadávati kolaborantů a zlodějí, udeřil ho několikrát do zad, a když se Artur H., chtěje se vyhnouti dalším insultacím, snažil utéci, běžel za ním, sahaje na služební pistolí a křiče, že musí odstřelit všechny kolaboranty, a dostihnuv ho vyhrožoval mu s pistolí v ruce zastřelením.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmáteční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem veřejného násilí nebezpečným vyhrožováním podle § 99 tr. z., zrušil napadený rozsudek a věc vrátil nalézacímu soudu, aby jí znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Zmateční stížnost uplatňuje důvody zmatečnosti podle § 281, č. 5, 9, písm. a), b) tr. ř.

Z důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 9, písm. b), správně písm. a) tr. ř. zmateční stížnost poukazuje na zákon ze dne 8. května 1946, č. 115 Sb., a dovozuje, že jednání obžalovaného není bezprávné.

Při přezkoumání této výtky shledal zrušovací soud, že nejsou zjištěny skutečnosti, jež při správném použití zákona měly být základem rozhodnutí.

Podle § 1 citovaného zákona není jednání, k němuž došlo v době od 30. září 1938 do 28. října 1945 a jehož účelem bylo přispěti k boji o znovudobytí svobody Čechů a Slováků nebo které směřovalo ke spravedlivé odplatě za činy okupantů nebo jejich pomahačů, bezprávné ani tehdy, bylo-li by jinak podle platných předpisů trestné.

Je proto nalézací soud povinen posoudit věc i s hlediska tohoto zákonného ustanovení, jakmile vyjdou najevo okolnosti naznačující, že jde o jednání takového druhu, jaké má na mysli citovaný zákon, a za tím účelem učinit potřebná zjištění.

Souzený trestný čin byl spáchán dne 10. října 1945, tedy v době od 30. září 1938 do 28. října 1945, kterou právě má na mysli shora uvedený zákon. Byl proto nalézací soud povinen posoudit věc i s hlediska tohoto zákonného ustanovení, když údaje vyšlé najevo při hlavním přelíčení — zvláště v obhajobě obžalovaného — obsahují náznaky, že účelem jednání obžalovaného bylo vzít spravedlivou odplatu za čin z doby okupace, který obžalovaný pocítoval jako křivdu a za nějž činil odpovědným osobu, proti níž jeho útok směřoval.

Když tedy nalézací soud s tohoto hlediska věc neposoudil, zmáteční stížnost z důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř. právem činí výtky napadenému rozsudku.

Poněvadž pak nejsou zjištěny skutečnosti, na základě nichž bylo by lze věc posoudit s hlediska shora uvedeného zákonného ustanovení, vyhověl zrušovací soud zmáteční stížnosti již z tohoto důvodu, aniž se musel zabývat dalšími jejími výtkami.

Čís. 219.

Ustanovení § 16 retribučního dekretu platí i pro případy, kdy trestné činy proti retribučnímu dekretu byly spáchány ve věku mladistvém.

V takovém případě nastupují ovšem nové základní sazby plynoucí z předpisu § 8, odst. 3 zák. č. 48/1931 Sb.; pod dolní jejich hranici lze však sejítí toliko za podmínek stanovených v § 16, odst. 2 retribučního dekretu.

(Rozh. ze dne 6. června 1947, Zm II 112/47.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmáteční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu, jímž byl obviněný uznán vinným proviněním udavačství podle § 11 zákona č. 22/1946 Sb. a § 3 zák. č. 48/1931 Sb., zrušil napadený rozsudek ve výroku o trestu a výrocích s ním souvisících a vyměřil obviněnému podle druhé sazby § 11 dekretu presidenta republiky ze dne 19. června 1945, č. 16 Sb. ve znění vyhlášky ministra vnitra č. 23/1946 Sb. a §§ 8, 25, odst. 3 zák. č. 48/1931 Sb. nový nepodmíněný trest těžkého žaláře v trvání jednoho a půl roku, zostřeného tvrdým ložem měsíčně.

Důvody:

Napadeným rozsudkem byl obviněný, narozený dne 28. července 1923, uznán vinným proviněním udavačství podle § 11 dekretu presidenta republiky ze dne 19. června 1945, č. 16 Sb. ve znění vyhlášky ministra vnitra č. 23/1946 Sb. a podle § 3 zákona č. 48/1931 Sb., spáchaným tím, že dne 22. února 1941, v době zvýšeného ohrožení republiky, využívaje situace přivoděné nepřátelskou okupací, udal u gestapa Bořivoje S. pro poslouchání cizího rozhlasu, čímž zavinil ztrátu svobody tohoto československého občana, a byl za to odsouzen podle druhé sazby § 11 zmíněného dekretu se zřetelem na ustanovení §§ 8, 25, odst. 3 zákona č. 48/1931 Sb. a za použití § 54 tr. z. k nepodmíněnému trestu těžkého žaláře v trvání jedenácti měsíců, zostřeného jedním tvrdým ložem měsíčně.

Zmateční stížnost státního zastupitelství, napadajíc zmíněný výrok o trestu, vytýká tomuto výroku právem zmatečnost podle § 281, č. 11 tr. ř.

Byl-li pachatel odsouzen pro některý zločin podle dekretu presidenta republiky ze dne 19. června 1945, č. 16 Sb. ve znění vyhlášky ministra vnitra č. 23/1946 Sb., nesmí soud podle § 16 téhož dekretu trest snížit pod dolní hranici sazby a zaměnit jeho způsob za mírnější. Výjimku z této zásady stanoví druhý odstavec posléze uvedeného místa zákona,

podle něhož — a nikoliv podle §§ 54, 55 tr. z. — může soud snížit trest na svobodě i pod dolní hranici sazby a zaměnit jeho způsob za mírnější, v případech pak zvláštního zřetele hodných v odsuzujícím výroku upustit od potrestání, je-li obecně známo nebo lze-li bez průtahů prokázat, že obžalovaný jednal s úmyslem prospět českému nebo slovenskému národu nebo Československé republice či jejím spojencům nebo jinému obecnému zájmu, nebo že se pozdější svou činností zasloužil o osvobození republiky z nepřátelské moci, nebo o nápravu nebo o zmenšení zla nepřitelem způsobeného a že po svém obrácení na cestě povinnosti už vytrval.

Ustanovení § 16 zmíněného retribučního dekretu platí i pro případy, kde trestné činy proti tomuto dekretu pozbývají vzhledem k předpisu § 3, odst. 1 zákona č. 48/1931 Sb. slovného označení »zločin« a nazývají se jen »proviněním«. Podle § 8, odst. 3 zákona č. 48/1931 Sb. nastupují sice nové základní trestní sazby, na tyto se však vztahuje zmíněné ustanovení § 16 uvedeného dekretu. Omezuje-li tudíž zákon snížení trestu pod dolní hranici trestní sazby, hledě na sazbu stanovenou na trestný čin (viz ku př. § 28 zákona na ochranu republiky a § 16 zmíněného dekretu), sluší přípustnost snížení trestu pod dolní hranici trestní sazby posuzovat se zřetelem k sazbám stanoveným v § 8, odst. 3 zák. č. 48/1931 Sb., které jsou pak základními sazbami (viz Miřička-Scholz: Zákon o trestním soudnictví nad mládeží, str. 37., rozh. č. 4943 Sb. n. s. I.).

Vyročil tudíž nalézací soud ze své moci a zatížil rozsudek zmatečností podle § 281, č. 11 tr. ř., když, aniž použil ustanovení § 16, odst. 2 zmíněného retribučního dekretu a aniž zjistil okolnosti v tomto místě zákona uvedené, vyměřil obviněnému za použití § 54 tr. z. trest na svobodě v trvání pouze jedenácti měsíců, ač nejnižší trestní sazbou na provinění udavačství podle § 11 dekretu presidenta republiky z 19. června 1945, č. 16 Sb. ve znění vyhlášky ministra vnitra č. 23/1946 Sb. a § 3 zákona č. 48/1931 Sb., spojené se ztrátou svobody československého občana, je v souzeném případě vzhledem k ustanovení § 8, odst. 3 a § 25, odst. 3 zákona o trestním soudnictví nad mládeží jeden rok těžkého žaláře.

Opodstatněné zmateční stížnosti bylo proto vyhověno, napadený rozsudek ve výroku o trestu a výrociích s ním souvisících byl zrušen a obviněnému byl za pravoplatné odsouzení pro shora uvedené provinění vyměřen nový trest podle druhé sazby § 11 dekretu presidenta republiky ze dne 19. června 1945, č. 16 Sb. ve znění vyhlášky ministra vnitra č. 23/1946 Sb. a § 8, odst. 3, § 25, odst. 3 zákona č. 48/1931 Sb.

Čís. 220.

Subjektivní stránka zločinu těžkého poškození na těle podle §§ 152, 156, písm. a) tr. z., ztratil-li poškozený v důsledku pachatelova zlého nakládání oko, jež už dřívějším úrazem pozbylo odolnost.

(Rozh. ze dne 7. června 1947, Zm II 58/47.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl obžalovaný uznán vinným zločinem podle §§ 152, 156, písm. a) tr. z., rozsudek zrušil jako zmatečný a věc vrátil soudu prvé stolice k novému projednání a rozhodnutí.

Důvody:

Zmateční stížnosti, uplatňující důvody zmatečnosti podle § 281, č. 5, 9, písm. a), 10 tr. ř., nutno přisvědčit.

Nalézací soud zjistil, že Zdeněk S. se píchł dne 6. ledna 1941 nožem do levého oka a způsobil si tím perforační ránu oční koule pod dolním okrajem limbu. Rána byla operativně sešita, ale levé oko, ač bylo prakticky normální, bylo tím poněkud znehodnoceno a méně odolné. V roce 1944 stěžovatel jako učitel zbil ve škole Zdeňka S. a při tom ho zasáhl rukou i do levého oka, následkem čehož zůstalo levé oko Zdeňka S. prakticky trvale slepé. V tomto jednání shledal nalézací soud skutkovou podstatu zločinu podle §§ 152, 156, písm. a) tr. z. jak po objektivní, tak po subjektivní stránce.

Stěžovatel namítá s hlediska důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř., že skutková podstata zločinu podle §§ 152, 156, písm. a) tr. z. po subjektivní stránce není dána.

Ke skutkové podstatě zločinu podle §§ 152, 156, písm. a) tr. z. se nevyžaduje přímý úmysl, stačí tu nepřímý úmysl ve smyslu § 1, druhé věty tr. z. a tu nutno přisvědčit stěžovateli, že se nalézací soud vůbec nezabýval otázkou, zda obžalovaný jednal v nepřátelském úmyslu.

Nepřátelským úmyslem podle § 152 tr. z. je vůbec úmysl směřující proti tělesné neporušenosti, ba i pouhý úmysl s někým zle nakládat, avšak je ještě třeba vzhledem k § 1, druhé větě tr. z., aby tu byl takový objektivní podklad, podle něhož bylo něco podniknuto neb opominuto, z čehož zlo, které tím povstalo, obyčejně povstává nebo snadno může povstat (adekvátní příčinný vztah), a aby pachatel pojal do své představy též takový typický vztah, tedy aby měl vědomí, že svým činem vedle přímo zamýšleného zla (zlé nakládání), způsobuje nezamýšlené zlo (těžké poranění), které obyčejně z takového jednání povstává nebo může snadno povstat (vědomá nebalost).

Podle toho si lze tedy vytvořit závěr o nepřímém úmyslu teprve tenkrát, byla-li pachatelova činnost takové povahy, z níž výsledek toho druhu pravidelně vzhází, a představil-li si pachatel výsledek toho druhu, který je v zákoně označen za těžké poškození na těle. Nalézací soud se s tohoto hlediska věci nezabýval a bylo proto zmateční stížnosti vyhověno již z těchto důvodů a rozhodnuto, jak ve výroku uvedeno, aniž bylo třeba se zabývat ostatními jejími výtkami.

Na nalézacím soudu tedy bude, aby zjistil, jakou silou a kam udeřil stěžovatel Zdeňka S., zda stěžovateli bylo známo, že Zdeněk S. si způsobil v roce 1941 perforační ránu oční koule nebo vůbec takové zranění oka, které mělo za následek zmenšení jeho odolnosti, a zda si stěžovatel uvědomil, že může způsobit svým jednáním těžší výsledek, než který zamýšlel.

Čís. 221.

Právo státu řídit rozdělování potravin a dozírat na ně je právem, jaké má na mysli předpis § 197 tr. z.

Je zločinem podle §§ 197, 199, písm. d) tr. z., a nikoliv pouhým přestupkem podle § 320, písm. f) tr. z., jestliže obchodník, promeškav lhůtu, v níž bylo možno žádati o úhradu schodku vzniklého v zásobě vázaných potravin válečnými událostmi, zfalšoval odběrní list, aby si tak potraviny ke krytí zmíněného schodku opatřil samovolně a bez vědomí a součinnosti povolaných k tomu orgánů.

(Rozh. ze dne 12. června 1947, Zm I 155/47.)

Obžalované byl v říjnu 1946 vydán místním národním výborem odběrní list znějící na 70 kg cukru. Obžalovaná jej pozměnila v číselném i slovním údaji množství tak, že zněl na 170 kg cukru, a takto pozměněný jej předložila velkoobchodníku, který naň vskutku vydal 170 kg cukru. Zfalšování bylo odhaleno teprve při kontrole odběrních listů okresním národním výborem.

Obžalovaná, doznávajíc zfalšování, hájila se tím, že její manžel dal v revoluční době r. 1945 asi 200 kg cukru Rudé armádě, že po manželově odchodu do pohraničí promeškala lhůtu, v níž bylo možno žádat u okresního národního výboru o úhradu tohoto schodku, a že odběrní list zfalšovala, aby si takto opatřila cukr ke krytí schodku vzniklého právě zmíněným způsobem.

Uvěřiv této obhajobě, vyloučil nalézací soud skutkovou podstatu zločinu podle §§ 197, 199, písm. d) tr. z. pro domnělý nedostatek poškozovacího úmyslu a uznal jen na přestupek podle § 320, písm. f) tr. z.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmáteční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu, jímž byla obžalovaná uznána vinnou přestupkem proti veřejným zřízením podle § 320, písm. f) tr. z., zrušil napadený rozsudek a uznal obžalovanou vinnou zločinem podvodu podle §§ 197, 199, písm. d) tr. z., jehož se dopustila tím, že v říjnu 1946 v M. porušila odběrní poukaz na cukr, vystavený místním národním výborem v P., tudíž veřejnou listinu, a že tak učinila v úmyslu, aby jí uvedla jiného v omyl a aby stát utrpěl škodu na svém právu řídit rozdělování potravin obyvatelstvu.

Důvody:

Zmateční stížnost uplatňující důvod zmatečnosti podle § 281, č. 10 tr. ř. je opodstatněná.

Podle zjištění soudu první stolice pozměnila obžalovaná v říjnu 1946 odběrní list vydaný jí místním národním výborem v P. tak, že na něm uvedené množství cukru přepsala ze 70 kg na 170 kg. Takto porušený odběrní list předložila velkoobchodníku, aby jí vydal uvedené vyšší

množství cukru, což tento — nepozorovav porušení poukazu — učinil. Posuzuje tento skutek po právní stránce, dospěl soud první stolice k závěru, že obžalovaná měla sice při činu úmysl oklamat dodavatele cukru, nikoliv však i úmysl někoho poškodit, a shledal v něm jen skutkovou podstatu přestupku podle § 320, písm. f) tr. z., nikoliv zločinu podvodu podle §§ 197, 199, písm. d) tr. z., jak žalovalo státní zastupitelství.

Právní názor soudu první stolice o subjektivní stránce zažalovaného skutku je však mylný.

Ke skutkové podstatě zločinu podvodu podle § 197 tr. z. (a tedy i tenkrát, je-li kvalifikován též podle § 199, písm. d) tr. z.) se vyžaduje úmysl poškodit někoho »na majetku nebo jiných právech«. V souzeném případě šlo o právo státu, řídit rozdělování potravin a dohlížet na provádění onoho rozdělování. To je nepochybně též právo, jaké má na mysli § 197 tr. z. Není proto k naplnění subjektivní stránky třeba, aby se úmysl obžalované nesl k poškození řízeného hospodářství o 100 kg cukru. Stačí, že se obžalovaná rozhodla k porušení odběrního poukazu u vědomí, že byl vydán orgánem povolaným v řízeném hospodářství, a k tomu účelu, aby si opatřila oklamáním velkoobchodníka 100 kg cukru ke krytí schodku ve svém obchodě, když promeškala lhůtu, ve které mohla žádat příslušný okresní národní výbor o náhradu, že tedy zamýšlela opatřit si 100 kg cukru bez vědomí orgánů, jež musejí být spolučinný při vydání cukru a dozírat na to. Nerozhodná je skutečnost, na niž poukazuje obžalovaná ve svém odvodu na zmáteční stížnost, že prý škoda nevznikla, neboť — nehledíc k tomu, co bylo o škodě shora řečeno — se vznik škody ke skutkové podstatě zločinu podvodu nevyžaduje. K dokonání jeho stačí už oklamání, jež se obžalované povedlo. Okolnost, že se při další kontrole poukazů přišlo na padělání, je už nerozhodná i co do posouzení věci, zda jde o dokonaný čin, či jeho pokus.

Poněvadž soud první stolice mylně neshledal u obžalované poškozovací úmysl a jen z toho důvodu neviděl v jejím skutku zločin podvodu podle §§ 197, 199, písm. d) tr. z., nýbrž jen uvedený přestupek, trpí jeho rozsudek zmatkem podle § 281, č. 10 tr. ř.

Bylo proto zmáteční stížnosti vyhověno a rozhodnuto, jak je uvedeno ve výroku.

Čís. 222.

K pojmu »spoluzlodějství«.

Je spolupachatelkou krádeže i ta z návštěvnic bytu, již pod šaty její průvodkyně skryla s jejím souhlasem věc, kterou právě odcizila v prohlášeném bytě.

(Rozh. ze dne 13. června 1947, Zm I 89/47.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmáteční stížnost obžalované do rozsudku krajského soudu, pokud jí byla stěžovatelka uznána vinnou přestupkem nedokonané krádeže podle §§ 8, 460 tr. z.

Z d ů v o d ů:

S hlediska důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř. namítá zmateční stížnost, že nebylo zjištěno, že se stěžovatelka s druhou spoluobžalovanou na krádeži domluvily, stěžovatelka neprojevila také žádnou aktivní činnost, takže je mylný názor nalézacího soudu, že stěžovatelka měla zlodějský úmysl, že se chtěla županu zmocnit a že souhlasila s tím, aby jí byl župan strčen pod kabát.

Námítky neobstojí.

Stěžovatelka byla uznána vinnou spoluzlodějstvím. Pojem spoluzlodějství předpokládá účast více osob na provedení krádeže ve společném úmyslu na místě činu nebo aspoň v takové jeho blízkosti, že mohou spolupůsobit při samém provádění krádeže. Stačí, je-li přímým pachatelem pouze jeden ze spoluzlodějů, kdežto ostatní spolupůsobí jako pomocníci, při čemž stačí jakýkoliv ze způsobů trestné pomoci uvedených v § 5 tr. z., je-li poskytnuta při odnímání věci, t. j. při uchopení se věci a jejím vymanění z dosahu skutečné moci dosavadního držitele.

Nalézací soud zjistil, že si stěžovatelka spolu s Marií Š. a jinými ještě ženami prohlížela dům, v němž bydlela Ema S. Při procházení domem vzala Marie Š. župan patřící Emě S. a rychle jej strčila pod šaty stěžovatelce, která s tímto jednáním souhlasila. Poněvadž však kousek županu ze šatů vyčníval, spatřila jej Ema S., která tam byla přítomná, strhla ihned pokřik, že je to její majetek, a župan zpod šatů stěžovatelce vytáhla.

Podle tohoto zjištění nalézacího soudu není pochyby o tom, že se stěžovatelka zúčastnila vědomě a činně se stejným úmyslem jako Marie Š. při samém jednání vykonaném za účelem odcizení věci, neboť tím, že souhlasila s tím, aby jí Marie Š. strčila pod šaty cizí župan, který právě vzala, jednak zřejmě projevila úmysl odníti cizí věc movitou z držení jiné osoby bez jejího svolení pro vlastní užitek, jednak činně pomáhala při vymanění věci z dosahu skutečné moci dosavadní držitelky. Nemýlil se proto nalézací soud, když v tomto jednání stěžovatelky shledal skutkovou podstatu přestupku nedokonané krádeže spáchané ve společnosti. Důvod zmatečnosti podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř. není proto opodstatněn.

Čís. 223.

Pachatel, který za okupace oznámil v pohraničí české občany německému četnictvu, že odmítají zdravit »německým pozdravem«, dožaduje se jejich potrestání, »udal je, využívaje situace přivoděné nepřátelskou okupací« (§ 11 retrib. dekretu). Nezáleží na tom, že četnictvo, neshledavši v oznámeném skutku nic trestného, ony osoby po výsledku hned propustilo.

(Rozh. ze dne 16. června 1947, Zm II 181/47.)

V létě 1939 krátce před vypuknutím války s Polskem přišlo v pohraničí připojeném tehdy k Německu do hostince několik českých občanů,

kteří při vstupu do místnosti pozdravili česky. Přítomný tam obžalovaný se proto na ně osopil a jal se jim vytýkat, že je jejich povinností, aby tu nyní zdravili »Heil Hitler!«. Přichozí to odmítali tvrdíce, že si mohou zdraviti, jak chtějí. Z toho vznikla hádka, kterou obžalovaný skončil prohlášením, že je musí nechat zavít a že půjde na četnickou stanici. To také učinil, načež oni čeští hosté byli po odchodu z hostince zadrženi, předvedeni na četnickou stanici a tam vyslýcháni. Po výsledku je četnictvo, neshledavši v jejich počínání nic trestného, zase propustilo, proti čemuž obžalovaný, který byl na četnické stanici přítomen, protestoval a dožadoval se jejich potrestání tak neodbytně, že musel být nakonec četnictvem ze stanice vykázán.

Nalézací soud shledal v tomto počínání obžalovaného skutkovou podstatu zločinu udavačství podle § 11 retrib. dekretu.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost obžalovaného, pokud směřovala proti tomuto výroku rozsudku, z těchto

d ů v o d ů:

Pod důvodem zmatečnosti podle § 281, č. 9, písm. a) a č. 5 tr. ř., správně jen podle č. 9, písm. a) tr. ř., vytýká zmateční stížnost, že udání se nestalo objektivně »v zájmu nepřítele (Německa)« ani »s využitím situace, přivoděné nepřátelskou okupací«, když prý udání podle zjištění rozsudku obsahovalo okolnosti úplně irrelevantní (rozsudek zjišťuje, že obsahovalo okolnosti, v nichž vyšetřující četníci neshledali nic trestného).

Udáním »za využití situace, přivoděné nepřátelskou okupací« je udání jiného pro nějakou skutečnou neb vymyšlenou činnost, využívá-li se při tom příležitosti, jež se udavateli naskytla právě ze stavu, poměrů či jiných vztahů, vyvolaných okupací. V tom směru proto postačí zjištění, že obžalovaný učinil udání v létě 1939 na české občany u německého četnictva pro nezdravení nacistickým pozdravem, tudíž pro jejich chování se zřetelem na poměry za okupace, a že se dožadoval pro tento čin jejich potrestání. K skutkové podstatě zločinu udavačství podle § 11 retribučního dekretu není třeba, aby se udání stalo jak v zájmu nepřítele, tak s využitím situace přivoděné nepřátelskou okupací. Stačí, byl-li dán kterýkoliv z obou znaků. Byl-li tedy splněn, jak uvedeno, druhý ze znaků a nechal-li soud obžalovanému za přitěžující, že se dopustil udání obou jmenovaných druhů, není třeba se zabývat námitkami proti výroku, že obžalovaný učinil udání také v zájmu nepřítele. Neboť ani úspěch zmateční stížnosti v tom směru nemohl by pro obžalovaného přivodit postavení příznivější (§ 281, odst. 1 tr. ř.).

Čís. 224.

Sdělení zaměstnancova výroku schvalujícího atentát na Hitlera politickému vedoucímu německého podniku naplňuje po objektivní stránce skutkovou podstatu zločinu podle § 11 retrib. dekretu bez ohledu na to,

byl-li politický vedoucí oprávněn činy toho druhu, jež se v podniku staly, stíhat ve vlastním oboru působnosti.

Okolnost, že obžalovaný ono sdělení učinil, teprve když mu byl zaměstnancův výrok zvláště důrazně ohlášen fanatickým stoupencem nacistického režimu, a že k němu připojil dodatky omlouvající dotčeného zaměstnance a zlehčující význam věci, mohou být významné pro posouzení subjektivní stránky činu, po případě pro posouzení věci s hlediska předpisů o neodolatelném donucení (§ 2, písm. g) tr. z.).

(Rozh. ze dne 17. června 1947, Zm I 324/47.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl obžalovaný uznán vinným zločinem podle § 11 dekr. č. 16/1945 Sb. ve znění zákonů č. 22/1946 Sb. a 245/1946 Sb., zrušil napadený rozsudek jako zmatečný a vrátil věc soudu první stolice k novému projednání a rozhodnutí.

Důvody:

Zmateční stížnost uplatňuje důvody zmatečnosti podle § 281, č. 9, písm. a), 10 tr. ř., správně jen důvod zmatečnosti uvedený na prvním místě.

Ke skutkové podstatě zločinu podle § 11 retr. dekr. se nevyžaduje, aby udání mělo za následek zatčení udaného. Poněvadž stěžovateli nebyl vyměřen trest podle druhé sazby § 11 citovaného dekretu, která předpokládá, že udavač zavinil udáním ztrátu svobody československého občana, mívá se cíle námitka, že k zatčení Karla B. nedošlo na základě stěžovatelova udání.

Za udání ve smyslu § 11 retr. dekr. nutno považovat každý projev, který mohl dát podnět k zákroku proti udanému, bez ohledu na to, zda osoba, u níž bylo udání učiněno, byla povolána k zákroku proti udanému ve vlastním oboru působnosti, nebo zda tak mohla učinit jen prostřednictvím jiné osoby nebo jiného úřadu. Podle zjištění rozsudku učinil stěžovatel udání u t. zv. Betriebsobmanna, t. j. politického vedoucího německého podniku, takže je nutno jeho sdělení považovat za udání ve smyslu § 11 cit. dekr. bez ohledu na to, zda zmíněný politický vedoucí byl oprávněn ve vlastním oboru působnosti stíhat politické činy, které se staly v podniku.

Naproti tomu nutno přisvědčit stěžovateli, pokud namítá, že nejednal ve službách nebo v zájmu nepřitele, nebo s využitím situace přivoděné nepřátelskou okupací, a pokud tak namítá, že po subjektivní stránce není dána skutková podstata zločinu udavačství, a dále pokud namítá, že jednal pod neodolatelným donucením (§ 2, písm. g) tr. z.).

Nalézací soud se zabýval skutkovou podstatou činu jen po objektivní stránce a tu je nepochybně; že se udání pro schvalování atentátu na Hitlera stalo po objektivní stránce v zájmu nepřitele neb aspoň s využitím situace přivoděné nepřátelskou okupací. Po subjektivní stránce se

však vyžaduje podle § 1 tr. z., aby zlo, které je se zločinem spojeno, bylo rozváženo a umíněno, tedy aby si pachatel zlo nejen představil, ale aby je i chtěl způsobit. Nalézací soud uvedl v rozsudku, že je v podstatě prokázána stěžovatelova obhajoba, nevyjádřil se však určitě, zda považuje za prokázanou i tu část obhajoby, že výrok Karla B. mu hlásil Pavel C., který byl znám jako fanatický nacist, že stěžovateli při tom řekl: »Víte, co máte dělat,« a že se stěžovatel dříve, než učinil udání, radil se svým zástupcem Vilémem D., a aby účinnost udání zeslabil, prohlásil, že to Karel B. tak nemyslel, jak se jeho výrok vykládá. Nalézací soud také vyslovil, že stěžovatel jednal ze strachu, ale ani tu se jasně nevyjádřil, zda stěžovateli hrozilo zatčení gestapem pro případ, že by sám neučinil oznámení.

Zmíněné okolnosti by mohly po případě nasvědčovat tomu, že se o výroku Karla B. v továrně mluvilo, a že stěžovatel proto, aby se sám chránil před nebezpečím zatčení, poněvadž mu výrok Karla B. byl hlášen, učinil oznámení politickému vedoucímu, a to ještě s dodatkem, že to Karel B. tak nemyslel, což by mohlo nasvědčovat po případě tomu, že nejednal v úmyslu vyžadovaném ke skutkové podstatě zločinu udavačství, po případě že jednal pod dojmem přítomného, bezprostředně hrozícího nebezpečí, jemuž nemohl uniknout jinak než spácháním činu.

Poněvadž pro nedostatek skutkových zjištění v těchto směrech nemohl zrušovací soud rozhodnout ihned ve věci samé (§ 288, odst. 2, č. 3 tr. ř.), byl rozsudek zrušen a věc vrácena soudu první stolice k novému projednání a rozhodnutí.

Čís. 225.

»Zbraň« v § 13, č. 1, odst. 2 zák. č. 50/1923 Sb. dlužno rozuměti zbraň v technickém slova smyslu, tedy každý předmět, který podle svého konstruktivního určení slouží k útoku nebo k obraně a je způsobilý přivodit poranění nebo smrt.

Nelze ze znění zákona dovodit, že sem spadají pouze zbraně a střelivo rázu vojenského.

(Rozh. ze dne 20. června 1947, Zm I 301/47.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu, pokud jím byli obžalovaní zproštěni podle § 259, odst. 1, č. 2 tr. ř. obžaloby pro zločin podle § 13, č. 1, al. 2 zák. č. 50/1923 Sb., zrušil napadený zprošťující výrok a vrátil věc soudu první stolice, aby ji v rozsahu zrušení znova projednal a rozhodl.

Důvody:

Nalézací soud zjistil, že v bytě obžalovaného Jaroslava A., v němž bydlel i obžalovaný František B., pokud se týče na půdě patřící k tomuto bytu, byly při domovní prohlídce nalezeny: 1 dvouhlavňová lo-

vecká puška, 1 vzduchovka zn. Mars, 1 vzduchovka zn. Bok, 1 šestimilimetrová flobertka zn. Akah, 1 flobertka zn. Varšava, malorážka, jedna další flobertka, 1 starší bubínkový revolver 34 cm dlouhý, 1 bubínkový revolver 25 cm dlouhý, 1 bambusová hůl s dýkou uvnitř, 1 dýka v černé holi, 1 armádní pistole zn. ČZ s dvěma zásobníky a 17 náboji a 1 bodlodýka se srnčím pazourem. Na základě posudku znalce z oboru zbraní zjistil nalézací soud dále, že veškeré tyto zbraně, kromě armádní pistole, jsou povahy nevojenské, určené spíše pro účely sportovní a lovecké, že je nelze považovat za nebezpečné nebo ohrožující bezpečnost, že s nimi nelze vyzbrojit nějakou jednotku nebo útvar a že jednotlivec může dosáhnout úředního povolení k držení všech jich i jako celku. Na základě tohoto zjištění dospěl nalézací soud k přesvědčení, že povaha zbraní není toho druhu, aby jednání obou obžalovaných bylo možno podřadit skutkové podstatě nedovoleného hromadění ručních a střelných zbraní a střeliva ve smyslu § 13, č. 1, al. 2 zák. č. 50/1923 Sb., a neshledal v něm proto objektivní skutkovou podstatu tohoto zločinu. Již z tohoto důvodu oba obžalované v tomto směru zprostil obžaloby, nezabývá se vůbec subjektivní stránkou zmíněného zločinu.

Právem namítá zmáteční stížnost s hlediska zmatku podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř., že si nalézací soud právně mylně vyložil skutkovou podstatu uvedeného zločinu, pokud jde o povahu zbraní, kterou předpokládá, a dovozuje, že zabavené zbraně a střelivo spadají pod toto zákonné ustanovení.

I když hlava III. zákona na ochranu republiky, do níž patří i ustanovení § 13 o nedovoleném ozbrojování, je nadepsána »Ohrožování míru v republice a vojenské bezpečnosti její«, nelze ze znění § 13, č. 1, al. 2 vyvodit, že sem spadají pouze zbraně a střelivo rázu vojenského. Zákon mluví prostě o ručních a střelných zbraních a o střelivu. Kdyby byl měl na mysli zbraně a střelivo rázu vojenského, byl by to výslovně uvedl, jako to učinil v téže větě u třaskavin a jedovatých plynů. Vzhledem k tomu dlužno pojem zbraně ve smyslu uvedeného místa zákona vymezit v technickém slova smyslu a za zbraň je nutno považovat každý předmět, který podle svého konstruktivního určení slouží k útoku nebo k obraně a je způsobilý přivodit sám, jde-li pak o střelnou zbraň, s použitím náboje, poranění nebo smrt. Za tohoto předpokladu je pak náboj střelivem ve smyslu zmíněného zákonného ustanovení. Vychází-li se z tohoto správného vymezení pojmu zbraně, je nepochybné, že tomuto pojmu ze zbraní zabavených u obžalovaných odpovídají lovecká puška, oba bubínkové revoly, armádní pistole jako zbraně střelné a bodlodýka a obě dýky v holi jako zbraně ruční. Tyto dvě poslední spadají pro svou zákeřnost a tudíž nebezpečnost mezi zakázané zbraně ve smyslu § 2 zbrojního patentu č. 223/1852 ř. z. Již tyto zbraně přesahují nepochybně prokázanou potřebu držitelovu, při čemž obžalovaný František B. jako Němec nepřichází pro dovolené držení zbraně vůbec v úvahu, a zakládají proto objektivně pojem hromadění zbraní ve smyslu § 13, č. 1, al. 2 zák. č. 50/1923 Sb. U ostatních zbraní, flobertek a větrovek, by o povaze jich jako střelných zbraní ve smyslu tohoto zákonného místa

rozhodovala, jak bylo dovozeno, jediné jejich způsobilost přivodit výstřelem poranění nebo smrt. Tou se však nalézací soud, vycházející z nesprávného výkladu zákona, nezabýval.

Odůvodněné zmáteční stížnosti bylo proto vyhověno a napadený zprošťující výrok zrušen. Zrušovací soud nemohl rozhodnout podle § 288, odst. 2, č. 3 tr. ř. ihned ve věci samé pro nedostatek skutkových zjištění potřebných pro posouzení zjištěného jednání obžalovaných po stránce subjektivní. Podotýká se, že se po této stránce nevyžaduje, aby pachatel měl vůli směřující k tomu, aby zbraní bylo použito k ohrožení veřejného míru a bezpečnosti. Jako ke každému zločinu je i zde třeba zlého úmyslu, ale ten se vyčerpává již ve vědomí pachatele, že má ve svém držení zbraně a střelivo v počtu přesahujícím jeho prokázanou potřebu, nemaje k tomu úředního povolení.

Čís. 226.

K otázce trestnosti krádeží na »opuštěném« německém majetku. Dispošicní moc, příslušející po zániku nepřátelské okupace k německému majetku na území republiky Československému státu, vylučovala jednotlivé osoby z práva přivlastnit si věci německým obyvatelstvem opuštěné. Tato dispošicní moc státu naplňuje pojem »držení« ve smyslu § 171 tr. z.

Subjektivní stránka.

(Rozh. ze dne 21. června 1947, Zm II 225/46.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmáteční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl obžalovaný uznán vinným zločinem krádeže podle §§ 171, 173 tr. z., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc prvému soudu, aby ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Napadený rozsudek zjistil, že obžalovaný v červnu 1945 z »opuštěného« domku po Němcích v B. odňal různé předměty v hodnotě nad 2.000 Kčs.

Na tomto podkladě nalézací soud vyslovil, že zjištěné skutečnosti naplňují skutkovou podstatu zločinu krádeže jak po objektivní, tak po subjektivní stránce.

Zmateční stížnost napadá tento závěr nalézacího soudu s hlediska důvodu zmátečnosti podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř. a namítá, že se obžalovaný nemohl dopustit krádeže na odňatých věcech již po objektivní stránce, neboť šlo o věci »opuštěné« (res derelictae).

K tomu dlužno podotknouti, že z pouhé skutečnosti, že šlo o německý majetek, jenž byl zanechán na místě dosavadního pobytu jeho držitelů a jež byli držitelé donuceni opustit pro vnější okolnosti, nelze ještě usoudit, že jde o věc »opuštěnou« (pozbytí držení corpore).

Než ani v tom případě, že by nalézací soud mohl zjistit, že onen německý příslušník, který zanechal věci ve svém dosavadním bydlišti, je chtěl opustit (pozbytí držení animo), nebylo by lze zmateční stížnosti přisvědčit, že šlo o věc, již se směl kdokoli uchopit. Šlo přece o německý majetek, k němuž příslušela státu disposiční moc (moc nakládati s věcí). Tato disposiční moc státu vyplynula ze skutečného (faktického) stavu, nastalého po zániku nepřátelské okupace. Z této disposiční moci vychází i předpis § 2 dekretu č. 5/1945 Sb., který ustanovuje, že majetek osob státně nespolehlivých na území Československé republiky se dává pod národní správu, jakož i ustanovení § 20 téhož dekretu, které je založeno na zásadě disposiční moci státu nad podstatou majetků spadajících pod národní správu. To vyplývá i z ustanovení § 1, č. 1 dekretu č. 108/1945 Sb., podle něhož se bez náhrady — pokud se to již nestalo — konfiskuje pro Československou republiku majetek nemovitý i movitý, který ke dni faktického skončení německé a maďarské okupace byl nebo ještě jest ve vlastnictví vyjmenovaných fyzických a právnických osob.

Tato disposiční moc naplňuje pojem »držení« ve smyslu § 171 tr. z. a vylučovala jednotlivé osoby z práva přivlastnit si věci německým obyvatelstvem opuštěné (třeba animo). Tato zásada výhradní disposiční moci se projevila po skončení nepřátelské okupace vyhláškami národních výborů (správních komisí), jež se týkaly zajištění německého majetku a jež byly ve shodě s košickým vládním programem.

Avšak v uvedené námitce zmateční stížnosti je zároveň obsažena i námitka, že se nalézací soud s hlediska subjektivní skutkové podstaty krádeže měl zabývat i úvahou o tom, jakým způsobem obžalovaný zahrnul v okruh svých představ skutečnost, že šlo o věci v »opuštěném« domku, neboť jeho nesprávná představa o pozbyté držbě k uvedeným věcem se strany dosavadních držitelů a o tom, kdo si může tyto věci присвоjit, vylučovala by zlý úmysl obžalovaného (§ 2, písm. e) tr. z.).

V tomto směru však nalézací soud neučinil žádného výroku, pročez dlužno zmateční stížnosti přisvědčit. To tím spíše, že obhajoba v souvislosti s uvedenou otázkou uplatnila důvod zmatečnosti podle § 281, č. 4 tr. ř., který spatřuje v tom, že nalézací soud nepřipustil důkaz o tom, že obžalovaný skutečně »považoval odňaté předměty za opuštěné«.

Bylo proto odůvodněné zmateční stížnosti vyhověno již z tohoto důvodu, aniž se bylo třeba zabývat jejími dalšími námitkami.

Čís. 227.

Pochybení obžalovaného, který si špatně poznamenal datum nového hlavního přelíčení, jež mu soudce při odročení ústně sdělil s upozorněním, že obsílku už nedostane, nelze uznat za neodvratnou překážku znemožňující obžalovanému účast na hlavním přelíčení (§ 427, odst. 3 tr. ř.).

(Rozh. ze dne 25. června 1947, Zm I 23/47.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl odpor obžalovaného proti rozsudku krajského soudu, jímž byl stěžovatel ve své nepřítomnosti uznán vinným zločinem krádeže podle §§ 171, 174 I, písm. c), § 176 II, písm. a) tr. z.

Z d ů v o d ů:

Obžalovaný ohlásil a provedl včas odpor proti rozsudku tvrdě, že bez jeho viny bylo jednáno dne 11. listopadu 1946 v jeho nepřítomnosti, neboť prý patrně přeslechnutím neb omylem soudu se stalo, že si datum hlavního přelíčení poznamenal na 18. listopadu 1946 místo na den 11. listopadu 1946, kdy se hlavní přelíčení skutečně konalo. Leč z vyžádané zprávy krajského soudu vysvítá, že při hlavním přelíčení dne 7. října 1946 prohlásil samosoudce obžalovanému, že odkládá hlavní přelíčení na den 11. listopadu 1946 o 11. hodině dopolední, a poučil obžalovaného, že nebude k hlavnímu přelíčení zvlášť obeslán, s čímž obžalovaný také souhlasil. Poněvadž obžalovaný uvádí v odporu, že mu bylo při hlavním přelíčení dne 7. října 1946 ústně sděleno datum dalšího přelíčení a datum to si poznamenal na starou obsílku, je patrné, že si zmíněné datum špatně poznamenal. Zavínil tudíž obžalovaný svoji neúčast při hlavním přelíčení dne 11. listopadu 1946 jediné svou vlastní neopatrností. Takový neopatrný postup nelze však považovat za neodvratnou překážku ve smyslu § 427, odst. 3 tr. ř., která bránila obžalovanému dostavit se k hlavnímu přelíčení. Odpor byl proto zamítnut jako bezdůvodný.

Čís. 228.

K výkladu § 176 II, písm. b) tr. z.

Službodárcem ve smyslu tohoto ustanovení může být i osoba právnická. Služebnou osobou se tu míní, kdo vykonává práce nižšího druhu, nevyžadující vědeckého nebo technického vzdělání, za dalšího však předpokladu, že zároveň jde o domácí služební úkony neb o úkony pro domácnost.

Pro nedostatek tohoto předpokladu nelze podřadit ustanovení § 176 II, písm. b) tr. z. krádež, již se dopustil na svém zaměstnavateli státní úředník, byť i byl používán jen k pracím manipulačním.

(Rozh. ze dne 25. června 1947, Zm I 262/47.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu, jímž byl obžalovaný uznán vinným zločinem krádeže podle §§ 171, 173, 179 tr. z.

Z d ů v o d ů:

Odsuzující část rozsudku napadá zmateční stížnost z důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 9, písm. a), správně č. 10 tr. ř. Této části zmateční stížnosti nelze přiznat úspěch.

Podle zjištění napadeného rozsudku byl obžalovaný zaměstnán u ministerstva zahraničních věcí. Jeho úřední titul byl vrchní oficiál, konal však jen manipulační práce v tiskovém odboru. Bez souvislosti se svými úředními pracemi objevil v květnu 1945, těsně po útěku Němců, mezi papíry určenými ke skartu cenné papíry patřící Československému státu v nominální hodnotě 15,000.000 Kčs, z nichž si část v nominální hodnotě 1,500.000 Kčs ponechal, zbytek odevzdal představeným.

Hodnotě tento zjištěný skutek obžalovaného po právní stránce, uznal ho soud prvního státního zločinného krádeže podle §§ 171, 173, 179 tr. z., neuznal však na kvalifikaci podle § 176 II, písm. b) tr. z., jíž se domáhal veřejný žalobce. Svůj právní názor v tomto směru odůvodňuje nalézací soud poukazem na to, že obžalovaný je státním úředníkem a že ho tudíž nelze považovat za osobu služebnou ve smyslu uvedeného ustanovení.

Podle zmíněného předpisu je krádež zločinem, jestliže — za předpokladu, že hodnota odcizené věci přesahuje 500 Kčs —, spáchala krádež služebná osoba na službodárci nebo jiných příslušnících domácnosti. Z výrazů užitých v tomto ustanovení je zřejmo, jednak že se pod pojmem služebné osoby rozumí osoba, jež koná práce nižšího druhu, nevyžadující vědeckého nebo technického vzdělání (na titulu daném osobě nezáleží), jednak že jde o domácí služebné práce neb aspoň o práce pro domácnost. Aby byla dána zmíněná kvalifikace, musí být splněny obě tyto podmínky.

Druhá z uvedených podmínek však nebyla splněna, neboť při pracích svěřených obžalovanému v jeho úřadě nesporně nešlo o domácí služebné úkony nebo o úkony pro domácnost. Už z toho důvodu nemůže být naplněna kvalifikace činu obžalovaného též ve smyslu § 176 II, písm. b) tr. z.

I když proto je nutno přisvědčit stěžovateli, že důvodem k ustanovení § 176 II, písm. b) tr. z. je jednak služební poměr, jednak nesnadnost ochrany před krádeží osob zaměstnaných v domácnosti a že službodárcem může být i osoba právnická, přece nelze mu přisvědčit, pokud tvrdí, že v souzeném případě jsou dány všechny podmínky onoho ustanovení. Pokud pak stěžovatel poukazuje v provedení této námítky na nezjištěné skutečnosti, nelze k jeho vývodům hledět vzhledem k ustanovení § 288, odst. 2, č. 3 tr. ř.

Není tudíž zmáteční stížnost v této části opodstatněna.

Čís. 229.

Tvrzení, že vyšetřující orgánové vyslýchanou osobu zbili, je samo o sobě jen obviněním z přestupku podle § 331 tr. z.

Obviněním ze zločinu podle § 101 tr. z. bylo by však tvrzení, že tak učinili proto, aby vyslýchaného donutili k doznání.

(Rozh. ze dne 26. června 1947, Zm I 853/44.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací, zamítuv zmáteční stížnost obžalované do rozsudku krajského soudu, jímž byla stěžovatelka uznána

vinnou zločinem podvodu podle §§ 197, 199, písm. a) tr. z. a zločinem křivého obvinění podle § 209 tr. z., zrušil podle § 290 tr. ř. napadený rozsudek ve výroku, jímž byla stěžovatelka uznána vinnou zločinem křivého obvinění podle § 209 tr. z., a důsledkem toho i ve výroku o trestu a výrocích s ním souvisících a vrátil věc nalézacímu soudu, aby ji v rozsahu zrušení znovu projednal a o ní rozhodl.

Z d ů v o d ů:

Přezkoumáváje napadený rozsudek ke zmáteční stížnosti obžalované shledal zrušovací soud, že je k její újmě zmátečný podle § 281, č. 10 tr. ř. ve výroku, jímž ji nalézací soud uznal vinnou zločinem křivého obvinění podle § 209 tr. z.

Skutkovou podstatu tohoto zločinu shledal nalézací soud v tom, že obžalovaná vědomě křivě obvinila u soudu četníky (jednoho z nich), kteří vyslychali jejího syna Františka B., z toho, že ho bezdůvodně zbili. Tato skutečnost však nestačí k závěru, že šlo o obvinění ze zločinu zneužití moci úřední podle § 101 tr. z., protože sama o sobě za předpokladu, že by byla pravdivá, opodstatňuje toliko skutkovou podstatu přestupku podle § 331 tr. z. Tvrzení obžalované zakládalo by tudíž jen vinění četníků z přestupku a nikoliv ze zločinu podle § 101 tr. z., který ke své skutkové podstatě vyžaduje úmysl způsobit škodu, která by přesahovala škodu obsaženou již ve zlém nakládání.

Udáním ze zločinu by bylo ovšem tvrzení, že četníci zbili Františka B. proto, aby ho tím donutili k doznání (»kde máš ty ukradené šunky«). V tom směru se však nalézací soud nevyjádřil, zda a z jakých důvodů shledává ve stěžovatelčině výpovědi tvrzení, že četníci použili zlého nakládání jako prostředku k dalšímu cíli, zejména k vynucení doznání, jímž měla být Františku B. způsobena další škoda, totiž zda údaj obžalované obsahuje objektivně takové tvrzení, zda obžalovaná své udání také tak chápala, když je činila, a zda je učinila s představou a vůlí udat skutečnosti zakládající zločin, byť si nebyla vědoma právní kvalifikace těchto skutečností.

Nalézací soud si tudíž mylně vyložil zákon v ustanovení § 101 tr. z. a v důsledku toho pochybil i v otázce, zda obžalovaná udala četníky z (vymyšleného) zločinu.

Zrušovací soud postupoval proto podle § 290 tr. ř. a rozhodl, jak ve výroku uvedeno, ježto nelze rozhodnout ihned ve věci samé, když nebyl zjištěn ani přesný obsah stíhané výpovědi obžalované v celé její souvislosti.

Čís. 230.

Nesprávnost informace o vlakovém spojení, jíž se obžalovanému dostalo, ačkoliv se jinak o věc staral včas a způsobem v jeho poměrech

a prostředí obvyklým, nutno uznati za neodvratnou překážku, zabránivší mu v účasti na hlavním přelíčení (§ 427, odst. 3 tr. ř.).

(Rozh. ze dne 26. června 1947, Zm I 45/47.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací usnesl se o odporu, zmateční stížnosti a odvolání obžalovaného z rozsudku krajského soudu, jímž byl obžalovaný uznán vinným zločinem krádeže podle §§ 171, 173 tr. zák., takto:

Odporu se vyhovuje a nalézacímu soudu se ukládá, aby nařídil nové hlavní přelíčení.

Zmateční stížnost a odvolání se odkazují na toto rozhodnutí.

D ů v o d y:

Hlavní přelíčení, při němž byl obžalovaný uznán vinným zločinem krádeže podle §§ 171, 173 tr. z., bylo konáno v jeho nepřítomnosti dne 27. prosince 1946 a bylo zahájeno o 11. hod. dopoledne, jak též bylo nařízeno. Skončilo o 11.15 hod.

Obžalovaný ve svém odporu uplatňuje, že mu v účasti na něm zabránila neodvratná překážka. Uvádí, že několik dní před hlavním přelíčením požádal svého švagra Vojtěcha H., aby se na nádraží v S. informoval o vlakovém spojení S. s K. Tazatelé bylo železničními orgány sděleno, že vlaky z S. do K. odjíždějí o 6.20, 7.10 a 12.— hod. a že přijedou do K. vždy za dvě hodiny. Po tomto zjištění obžalovaný vyjel z S. z opatrnosti již o 6.20 hod. ráno. Jeho vlak dojel však jen do stanice H. a dalšího spojení na K. již neměl. Protože se obžalovanému nepodařilo opatřit si k další cestě automobil, vyjel dalším vlakem až o 10.15 hod. a do K. přijel až o 12.05 hod. K soudu přišel až o 12.10, kdy již hlavní přelíčení bylo skončeno a rozsudek vyneseno.

Výslechem svědka Vojtěcha H. bylo zjištěno, že byl obžalovaným jednou v zimě požádán, aby se mu pozeptal na spojení S. s K., neboť svědek jezdí do S. do práce. Svědek v S. zjistil, že vlak, odjíždějící ráno asi o 6.20 hod., přijede do K. za dvě hodiny, další vlak že odjíždí asi po 7. hod. ráno a konečně třetí v poledne. To také svědek sdělil obžalovanému. Svědek také potvrdil, že obžalovaný, když byl obeslán k soudu do K., použil ranního spojení, neboť odcházel ze svého bydliště v N. k vlaku ráno po 5. hod. Po návratu z K. řekl obžalovaný svědkovi, že spojení neměl a že marně sháněl v H. nějaké osobní auto.

Zprávou staničního úřadu ze dne 11. dubna 1947 je zjištěno, že vlakem odjíždějícím z S. v 6.24 hod. ráno lze dojeti pouze do cílové stanice Š.

Z uvedených zjištění plyne, že příčinou opožděného příchodu obžalovaného k hlavnímu přelíčení byla jediné nesprávná informace o vlakovém spojení. Ježto si obžalovaný, který se řádně staral, aby se dostal včas k hlavnímu přelíčení, tuto informaci obstaral způsobem v jeho prostředí zcela obvyklým, je nutno vidět v poskytnutí takové nesprávné informace neodvratnou překážku ve smyslu § 427, odst. 3 tr. ř.

Bylo proto odporu vyhověno a nalézacímu soudu uloženo, aby nařídil nové hlavní přelíčení.

Zmateční stížnost a odvolání pozbyly vyhověním odporu podklad. Byly proto odkázány na rozhodnutí o odporu.

Čís. 231.

Skutečnost, že věci, jichž se obžalovaný v květnových dnech r. 1945 zmocnil, pocházely z majetku německé říše, jenž podléhal kořistnému právu, nedovoluje pokládati je za »věci opuštěné«, jež by si směl kdokoli přisvojit.

Pachatelův omyl o otázce držení, po případě vlastnictví k věcem toho druhu bylo by však nutno posuzovat s hlediska § 2, písm. e) tr. z.

(Rozh. ze dne 28. června 1947, Zm I 35/47.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl obžalovaný uznán vinným přestupkem krádeže podle § 460 tr. z., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nyní příslušnému okresnímu soudu, aby o ní znovu jednal a rozhodl.

D ů v o d y:

Nalézací soud zjistil, že si obžalovaný v době od 7. do 17. května 1945 v L. přisvojil různé věci v ceně 785 Kčs z budovy SD policie. Na tomto podkladě vyslovil, že tyto věci byly v »držení ČSR«, a vyloučil obhajobu obžalovaného, že šlo o věci bez majitele.

Zmateční stížnost napadá tento právní závěr s hlediska důvodu zmatečnosti podle § 281, čís. 9, písm. a) tr. ř., neboť se domnívá, že šlo o věci »opuštěné«, jež neměl nikdo v držení.

Námítce nelze přisvědčit. Ježto šlo o majetek německé říše — jak připouští sama zmateční stížnost — podléhal kořistnému právu; tato skutečnost nedovoluje pokládati uvedené věci za věci opuštěné, jež by si směl kdokoli přisvojit. Není tudíž vyloučena skutková podstata krádeže po subjektivní stránce pro nedostatek objektivního znaku »držení«.

Zmateční stížnosti však dlužno přisvědčit, pokud napadá podle § 281, čís. 5 tr. ř. výrok o skutečnostech, na nichž založil nalézací soud svůj úsudek o tom, že je splněna skutková podstata krádeže po subjektivní stránce. Nalézací soud vyslovil, že obžalovaný věděl z četných vyhlášek, že je zakázáno přisvojovati si takové věci. Právním zmatečným stížnost namítá, že pro tento výrok o vědění obžalovaného v uvedeném směru nebyly uvedeny žádné důvody, neboť nalézací soud nezjistil, že takové vyhlášky byly uveřejněny v době odnětí věcí. Trpí tudíž napadený výrok vadou úplného nedostatku důvodů.

Napadený rozsudek konečně uvádí, že se obžalovaný hájil tím, že si věci vzal »na odškodnění za poškození v okupaci«. Podle názoru nalé-

zaciho soudu tato obhajoba neobstojí právě proto, že šlo o věci Československého státu, což bylo obžalovanému známo. Nehledíc k tomu, že výrok o tom, co obžalovaný věděl o této otázce, je formálně vadný, bylo věci nalézacího soudu, aby se zabýval otázkou, jaké představy měl obžalovaný o vlastnictví k uvedeným věcem. Neboť i jeho omyl o otázce držení, po případě vlastnictví by bylo nutno posouditi ve smyslu § 2, písm. e) tr. z.

Bylo proto odůvodněné zmáteční stížnosti vyhověno. Ježto se nelze obejíti bez nového hlavního přelíčení, bylo rozhodnuto, jak nahoře uvedeno. Při novém hlavním přelíčení se bude třeba obírat ještě otázkou, zda se vztahuje na souzený případ zákon č. 115/1946 Sb., při čemž bude třeba tuto otázku posoudit podle nových zjištění, ježto dosavadní zjištění k tomu nestačí.

Čís. 232.

Úřadoval-li poštovní úřad obhájova sídla v poslední den lhůty k oprávněnému prostředku jen jako v neděli a doporučené zásilky přijímal jen omezeně, nezapočítává se tento den do lhůty, třebas podle zák. č. 248/1946 Sb. nešlo o státně uznaný svátek (velikonoční pondělí).

(Rozh. ze dne 1. července 1947, Zm I 274/47.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl odporu obžalovaného proti rozsudku krajského soudu, jímž byl obžalovaný uznán vinným zločinem podle §§ 5, 171, 174 II, písm. a) tr. z., a uložil nalézacímu soudu, aby nařídil proti obžalovanému nové hlavní přelíčení.

Žádost za povolení navrácení v předešlý stav pro zmeškání lhůty k podání odporu a k ohlášení zmáteční stížnosti a odvolání, jakož i zmáteční stížnost a odvolání odkázal na toto rozhodnutí.

D ů v o d y:

Proti rozsudku vynesenému v nepřítomnosti obžalovaného dne 1. dubna 1947, jehož opis mu byl doručen dne 4. dubna 1947, vznesl obžalovaný odpor a ohlásil a provedl zmáteční stížnost a odvolání podáním, které bylo odevzdáno poštovní dopravě dne 8. dubna 1947. V odporu uvedl, že se nemohl dostavit k hlavnímu přelíčení konanému dne 1. dubna 1947, poněvadž byl dne 29. března 1947 pokopán koněm, utrpěl zranění a byl až do dne 7. dubna 1947 včetně upoután na lože. Poněvadž den 7. dubna 1947, kdy končila zákonná lhůta k podání odporu a k ohlášení zmáteční stížnosti a odvolání, bylo velikonoční pondělí, kterýžto den není podle zákona č. 248/1946 Sb. státně uznaným svátkem, požádal obžalovaný z opatrnosti současně o povolení navrácení v předešlý stav pro zmeškání lhůty k podání odporu a k ohlášení zmáteční stížnosti a odvolání s odůvodněním, že jsa upoután na lože nemohl včas provést uvedené procesní úkony, ani požádat právního zástupce o jejich provedení.

Nejvyšší soud musel se nejprve zabývat otázkou včasnosti vzneseného odporu. Podle § 6, odst. 3 tr. ř. nevčítá se jako poslední do lhůty den, ve který poštovní úřad místa, kde spis má být podán poště, nepřijímá doporučené poštovní zásilky v obvyklých každodenních hodinách. Šetřením, které provedl nalézací soud, bylo zjištěno, že poštovní úřad v S., v jehož obvodě má sídlo obhájce obžalovaného (který za něho učinil zmíněné podání) a u něhož bylo toto podání jako doporučená zásilka podáno dne 8. dubna 1947 poštovní dopravě, úřadoval dne 7. dubna 1947 jako v neděli a přijímal doporučené zásilky jen v době od 9 do 10 hodin dopoledne (sdělení poštovního úřadu v S. ze dne 14. dubna 1947). Vzhledem k tomu třídení zákonná lhůta k podání odporu (§ 427, odst. 3, § 284, odst. 1 tr. ř.), která počala obžalovanému běžet den po doručení opisu rozsudku (§ 6, odst. 2 tr. ř.), tedy dne 5. dubna 1947, neskončila dnem 7. dubna 1947, nýbrž až dnem 8. dubna 1947. Toho dne bylo však podání obžalovaného, obsahující vznesení odporu, odevzdáno poštovní dopravě a odpor byl proto vznesen včas (§ 6, odst. 2 tr. ř.). Žádost o povolení navrácení v předešlý stav pro zmeškání lhůty k podání odporu je proto bezpředmětná.

Věcně je odpor obžalovaného odůvodněn. Konaným šetřením byla prokázána pravdivost údajů obžalovaného obsažených v odporu. Podle zprávy velitelství stanice Sboru národní bezpečnosti, byl obžalovaný skutečně dne 29. března 1947 pokopán koněm a byl upoután na lůžko. Podle zprávy městského lékaře a úředního lékaře okresní nemocenské pojišťovny zjistil tento při prohlídce obžalovaného dne 8. dubna 1947 zranění pravého kolena v důsledku zmíněného úrazu, spojené s pracovní neschopností a neschopností delší cesty na dobu jednoho až dvou týdnů. Obžalovaný tudíž prokázal, že mu neodvratná překážka zabránila dostavit se dne 1. dubna 1947 z jeho bydliště v R. k hlavnímu přelíčení ke krajskému soudu v K.

Odůvodněnému odporu obžalovaného bylo proto vyhověno a nalézacímu soudu uloženo, aby nařídil proti obžalovanému nové hlavní přelíčení.

Žádost obžalovaného o povolení navrácení v předešlý stav pro zmeškání lhůty k ohlášení zmáteční stížnosti a odvolání, jakož i tyto ohlášené a provedené opravné prostředky staly se rozhodnutím o odporu bezpředmětnými a byly proto na ně odkázány.

Čís. 233.

K § 281, č. 8 tr. ř.

Není překročením obžaloby, byl-li stěžovatel, stíhaný pro zločin úkladů o republiku podle § 1 zák. č. 50/1923 Sb., jež spatřovala obžaloba v tom, že se na podzim r. 1938 jako člen t. zv. »Freikorpsu« zúčastnil ozbrojeného přepadu československého území, odsouzen za zločin podle § 2 cit. zákona, shledaný v tom, že se ve zmíněné době přistoupením k organizaci »Freikorps« s jinými spojil k úkladům o republiku.

S hlediska § 2 zák. č. 50/1923 Sb. je nezávažné, že šlo o člena hudební složky, nemající účasti na bojové činnosti organizace.

(Rozh. ze dne 1. července 1947, Zm I 338/47.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmatečnou stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu, kterým byl obžalovaný uznán vinným zločinem podle § 1 retribučního dekretu a § 2 zákona č. 50/1923 Sb.

Důvody:

Obžalovaný odporuje zmatečnou stížností pouze rozsudkovému výroku, kterým byl uznán vinným zločinem podle § 1 retribučního dekretu a § 2 zákona č. 50/1923 Sb. Uplatňuje s číselným označením důvody zmatečnosti podle § 281, č. 5, 9, zřejmě písm. a) tr. ř., obsahem vývodů i zmatky podle § 281, č. 4, 5, 8 tr. ř.

Zmatečnou stížností nelze však přisvědčiti.

Důvod zmatečnosti podle § 281, č. 8 tr. ř. je uplatněn námitkou, že soud první stolice překročil obžalobu tím, že uznal stěžovatele vinným zločinem přípravy úkladů podle § 2 zákona č. 50/1923 Sb. a § 1 retribučního dekretu, ač obžaloba zněla na zločin úkladů podle § 1 zákona č. 50/1923 Sb. a § 1 retribučního dekretu.

Důvod zmatečnosti uvedený v § 281, č. 8 tr. ř. předpokládá, že rozsudek jde v rozporu s předpisy §§ 262, 263, 267 tr. ř. dále než obžaloba. Tento předpoklad nebyl v této věci splněn.

Předmětem obžaloby je určitý skutek, nikoli určité jeho právní označení. Je věcí soudu první stolice, aby ocenil volně výsledky průvodního řízení a zjištil skutečný průběh zažalované události samostatně a nezávisle na údajích obsažených v obžalobě, aby položil za základ rozhodnutí skutkový děj, který uzná za prokázaný, a aby pak, nejsa vázán právním názorem žalobcovým, odpověděl rozsudkem na otázku položenou obžalobou, zda a pokud se obžalovaný svou účastí na příběhu označeném v obžalobě dopustil trestného činu a kterého zákona nutno naň použít.

Přirovná-li se naříkaný odsuzující výrok k obsahu obžaloby, je nepochybné, že iak předmětem obžaloby, tak odsuzujícího výroku je členství stěžovatele v organizaci »Freikorps«, tedy též skutek. Na totožnosti skutku nemění nic, že obžaloba obviňovala stěžovatele ještě z další činnosti, a to že se zúčastnil jako člen uvedené organizace násilného přepadení celnice v H., což soud první stolice nevezal za prokázáno. Obžaloba nebyla tedy překročena, jestliže byl stěžovatelův skutek podřaděn jinému zákonnému ustanovení, než které uplatňovala obžaloba.

Neobstojí však ani další výtka rozporu se spisy, správně nedostatku důvodů, uplatňovaná podle § 281, č. 5 tr. ř., neboť zjištění soudu první stolice, že stěžovatel uprchl v září 1938 přes hranice do Německa

v úmyslu vyhnout se mobilisaci do československé armády, má oporu ve výsledcích šetření bezpečnostních orgánů, kterých se rozsudek výslovně dovolává. V tom směru stačí odkázat na přípis Sboru národní bezpečnosti v P. Má-li či nemá-li uvedené zjištění oporu ještě i ve stěžovatelově doznání a v přípisu ministerstva vnitra, není rozhodné.

Soud první stolice nezatížil však rozsudek ani vadou neúplnosti, neboť nepřehlédl stěžovatelovo tvrzení, že byl v organizaci »Freikorps« pouze hudebníkem. To, že stěžovatel vstoupil do organizace »Freikorps« pouze jako hudebník, nezbavuje ho viny ve směru zločinu podle § 1 retribučního dekretu a § 2 zákona č. 50/1923 Sb., neboť ke skutkové podstatě tohoto zločinu stačí, že stěžovatel, jak je v rozsudku zjištěno, v době zvýšeného ohrožení republiky vstoupil do jmenované organizace, jejíž násilná činnost směřovala proti celistvosti a jednotnosti Československé republiky a jejímž cílem bylo odtržení oblastí osídlených Němci, že stěžovatel znal tyto cíle a že se za těmito účely spojil s členy této organizace k úkladům o republiku. Ke skutkové podstatě tohoto zločinu není třeba, aby se pachatel zúčastnil některých násilných činů proti celistvosti Československé republiky. Tu by šlo již o zločin úkladů podle § 1 zákona č. 50/1923 Sb. Z toho, co bylo právě uvedeno, vyplývá nerozhodnost námitek neúplnosti řízení podle § 281, č. 4 tr. ř. uplatněné výtka, že měl být vyslechnut znalec o tom, že Freikorps měl též hudební složku, jejíž členové neměli nic společného s bojovou činností. Nehledíc k tomu chybí pro zákonné uplatnění tohoto zmatku nezbytný formální předpoklad; stěžovatel totiž nenavrhl při hlavním přelíčení doplnění řízení ve výtkaném směru.

Zmatečnou stížností obžalovaného byla proto zamítnuta.

Čís. 234.

Předpisem § 260, č. 1 tr. ř. má být čeleno nebezpečí opětného stíhání pro též skutek. S tohoto hlediska vyhovuje zmíněnému ustanovení i výrok alternativní.

Při odsouzení pro zločin podle §§ 197, 199, písm. a) tr. z., spáchaný některou ze dvou vzájemně si odporujících výpovědí, není třeba, aby rozsudek zjistil, která z nich je křivá a ve kterém směru.

(Rozh. ze dne 1. července 1947, Zm II 159/47.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmatečnou stížnost obžalované do rozsudku krajského soudu, jímž byla stěžovatelka uznána vinnou zločinem podvodu podle §§ 197, 199, písm. a) tr. z.

Z důvodů:

S hlediska důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 3 tr. ř. výtýká zmatečnou stížnost, že nalézací soud porušil zákon v ustanovení § 260 tr. ř., když nevyslovil přesně, ve které z obou svědeckých výpovědí stěžova-

telky spatřuje zločin podle §§ 197, 199, písm. a) tr. z. a spokojil se jen alternativním řešením, že křivá je buď výpověď ze dne 4. října 1945 u okresního soudu v L., anebo výpověď ze dne 19. září 1946 u okresního soudu v M. Takové alternativní řešení bylo by prý možno připustit jen v případech naprosto jasných, kde jedna výpověď vylučuje druhou, nikoliv však tam, kde obě výpovědi mohou vedle sebe obstát, byť i jen po subjektivní stránce.

Výtka je bezpodstatná. Podle ustanovení § 260, č. 1 tr. ř. musí vyslovit odsuzující rozsudek, kterým činem byl obžalovaný uznán vinným, a to výslovným označením skutkových okolností, podmiňujících zákonnou trestní sazbu. Tomuto požadavku vyhovuje však i výrok alternativní, neboť se i tímto výrokem vylučuje možnost záměny činů, na něž výrok zní, s jiným činem, a tím i možnost opětného stíhání obžalovaného pro ten či onen z činů pojatých do rozsudkového výroku. Tomuto nebezpečí čelí právě předpis § 260, č. 1 tr. ř. Nestal se proto rozsudek zmatečným z toho důvodu, že nalézací soud nerozhodl, kdy vypovídala obžalovaná křivě, zda 4. října 1945 u okresního soudu v L., anebo dne 19. září 1946 u okresního soudu v M., nýbrž uznal obžalovanou vinnou alternativně, že buď u okresního soudu v L., anebo u okresního soudu v M. vydala křivé svědectví. Stěžovatelka jak při své druhé výpovědi u okresního soudu v M. dne 19. září 1946, tak i při svém odpovědném výslechu v trestním řízení doznala, že při své první výpovědi u okresního soudu v L. vypovídala vědomě nepravdu, což zmatečnou stížnost přehlídí, tvrdí-li, že obě výpovědi mohou vedle sebe obstát aspoň po stránce subjektivní.

Důvod zmatečnosti podle § 281, č. 3 tr. ř. není tudíž opodstatněn.

Ani další vývody zmatečnou stížnosti, jež uvádí k dolíčení důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 9, písm. b) tr. ř., nejsou zákonným provedením tohoto důvodu zmatečnosti, neboť zmatečnou stížnost nedolčuje na skutkovém podkladě, který zjistil nalézací soud, že nalézací soud vyneseným výrokem porušil zákon nebo nesprávně použil zákona, pokud jde o otázku, jsou-li tu okolnosti, pro které skutek přestává být trestným nebo pro které nemůže být stíhán, nýbrž jednak opakuje jen svoji již výše zmíněnou výtku, že alternativním výrokem nalézacího soudu, že stěžovatelka křivé svědectví spáchala buď výpovědí ze dne 4. října 1945 nebo výpovědí ze dne 19. září 1946, je trestný čin nesprávně individualisován, jednak namítá, že nalézací soud nezjistil, v kterém směru je výpověď stěžovatelky křivá, přehlížeje, že nalézací soud v rozsudku zjistil, v jakém směru odporuje jedna výpověď druhé.

Zmatečnou stížnost byla proto zamítnuta.

Čís. 235.

Pachatelův vklad u peněžního ústavu, vázaný v důsledku měnových opatření, nepředstavuje pohotovou, stejnorodou a rovnocennou náhradu, jejíž existence by mohla u pachatele při svémocné jeho dispozici se svěřenými penězi vylučovati vědomí hmotné protiprávnosti (§ 183 tr. z.).

(Rozh. ze dne 1. července 1947, Zm II 175/47.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmatečnou stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem zpronevěry podle § 183 tr. z.

Z d ů v o d ů:

Hmotněprávní důvod zmatečnosti podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř. neprovádí zmatečnou stížnost po zákonu, pokud nedolčuje právní pochybení nalézacího soudu na podkladě skutkových zjištění napadeného rozsudku (§ 288, odst. 2, č. 3 tr. ř.), nýbrž buduje dotčené vývody na svémocně sestrojeném skutkovém podkladě.

Ani pokud je zmatečnou stížnost v tomto směru provedena po zákonu, nelze jí přiznat oprávnění. Ke skutkové podstatě zpronevěry stačí pachatelovo vědomí, že dispozicí s věcí svěřenou mu za určitým účelem porušuje svěřitelovu důvěru. K tomu, aby bylo vyloučeno vědomí o protiprávnosti jeho jednání, je třeba, aby pachatel měl již v době svémocné dispozice se svěřenými penězi po ruce stejnorodou a rovnocennou náhradu (movitý majetek), takže byl a je kdykoliv s to splnit svěřitelův příkaz (srov. rozh. č. 3314, 3652, 4282 a 6446 Sb. n. s. I.). Leč tato podmínka nebyla splněna v souzeném případě. I kdyby měl stěžovatel, jak tvrdí, vázaný vklad ve výši 25.000 Kčs, nebyl by s to kdykoliv splnit svěřitelův příkaz, poněvadž peníze ty, jsouce v důsledku měnových opatření vázány, nebyly mobilními. Nehledíc k tomu zůstalo i po odpočtení vzájemné pohledávky stěžovatelovy, jež nalézací soud provedl, celkem nekryto ještě 32.633 Kčs, jež stěžovatel ve stanovené lhůtě neodvedl. Z toho vysvítá, že stěžovatel neměl v době svémocné dispozice se svěřenými penězi po ruce stejnorodou a rovnocennou náhradu tak, aby byl s to splnit svěřitelův příkaz.

Nepochybil tudíž nalézací soud, když za tohoto stavu věci uznal stěžovatele vinným zažalovaným zločinem.

Čís. 236.

Obžalovaný, jemuž jeho zvolený obhájce vypověděl den před hlavním přelíčením plnou moc, mohl by z okolností, že soud přes to hlavní přelíčení provedl, a to bez obhájcovy účasti, aniž je podle § 274 tr. ř. odročil nebo pro ně obžalovanému ustanovil úředního obhájce, dovozovat zmatečnou řízení podle § 281, č. 4 tr. ř. jen, stalo-li se to přes jeho odpor nebo proti jeho návrhu.

(Rozh. ze dne 16. července 1947, Zm I 408/47.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmatečnou stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem podvodu podle §§ 197, 200, 203 tr. zák. a přestupkem zpronevěry podle §§ 183, 461 tr. zák.

Z d ů v o d ů:

S hlediska formálního důvodu zmatečnosti vytýká stěžovatel, že soud první stolice porušil podstatnou zásadu trestního řízení, jíž se zabezpečuje obhajování obžalovaného; stalo se to prý tím, že soud neurčil úředního obhájce, ani neodročil podle § 274 tr. ř. hlavní přelíčení pro nepřítomnost obhájce, když zvolený obhájce stěžovatelův den před hlavním přelíčením vypověděl plnou moc a k přelíčení se nedostavil.

Ze znění ustanovení § 281, č. 4 tr. ř. plyne, že porušení nějaké zásady trestního řízení samo o sobě ještě nezpůsobuje zmatečnost, nýbrž teprve za dalšího předpokladu, že se tak stalo proti stěžovatelovu návrhu nebo přes jeho odpor. Podle zápisu o hlavním přelíčení, o jehož opravu nebo doplnění nebylo žádáno a který je tudíž podle § 271 tr. ř. jedině směrodatným dokladem o všech podstatných formálnostech řízení a o návrzích stran, obžalovaný neodporoval tomu, že se hlavní přelíčení koná v nepřítomnosti obhájce, ani nežádal, aby mu byl zřízen zástupce chudých, ani nenavrhl, aby bylo hlavní přelíčení za tím účelem odročeno. Uplatňovanou zmatečnost nemůže založit pouhá skutečnost, že soud z úřední povinnosti nepodnikl nic k odstranění zmíněné závady.

Výtka zmatečnosti řízení podle § 281, č. 4 tr. ř. je tedy neopodstatněná.

Čís. 237.

Osoba poškozeného není rozhodná pro totožnost skutku stíhaného obžalobou jako podvod. Soud se může v uvedeném směru od názoru obžaloby odchýlit, aniž proto zatíží svůj rozsudek zmatečností podle § 281, č. 8 tr. ř.

(Rozh. ze dne 25. července 1947, Zm II 255/47.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným zločinem podvodu podle §§ 197, 200, 203 tr. z., rozsudek v napadené části zrušil a vrátil věc nalézacímu soudu, aby ji v rozsahu zrušení znova projednal a rozhodl.

Z d ů v o d ů:

S hlediska důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 8 tr. ř. vytýká zmateční stížnost, že nalézací soud šel dále než obžaloba, ježto uznal, že stěžovatel uvedl lstivým předstíráním v omyl rodiče Julie Š., čímž tito utrpěli škodu částkou 3.860 Kčs, jakkoli obžaloba, která až do vynesení rozsudku nebyla změněna nebo doplněna, stíhala stěžovatele pro zločin podvodu, kterého se dopustil na Julii Š., která utrpěla jeho lstivým předstíráním škodu ve stejné výši.

Zmateční stížnosti nelze přisvědčit.

Rozsudek je podle § 281, č. 8 tr. ř. zmatečný jen, šel-li proti předpisu §§ 262, 263, 267 tr. ř. dále nežli obžaloba; těmito předpisy je stanoveno jen, že soud nesmí obžalovaného uznat vinným činem, jenž není obžalobou stíhán; činem ve smyslu § 267 tr. ř. je tu účast obžalovaného na určitém příběhu neb určité události, z níž vzešel trestný výsledek. V souzeném případě bylo takovým činem, že stěžovatel, jemuž Julie Š. svěřila v lednu nebo v únoru 1945 kufr s výbavou, aby věci ty odevzdal jejím rodičům, odvezl sice kufr rodičům Julie Š., později se však k nim dostavil a předstíral jim, že ho Julie Š. posílá, aby tyto věci zase odvezl; to také stěžovatel učinil, Julii Š. nic neodevzdal, nýbrž celou výbavu v ceně 3.860 Kčs si ponechal. Pro tento čin byl stěžovatel obžalován a napadeným rozsudkem též uznán vinným. Podvod je dokonán, jakmile pachatel uvedl svým lstivým předstíráním a jednáním nějakou osobu v omyl, aby ji tak přiměl k jednání, jež má poškodit ji nebo kteroukoliv třetí osobu. S hlediska skutkové podstaty podvodu je proto lhostejné, zda lstivým předstíráním a jednáním pachatelovým byla poškozena přímo osoba uvedená v omyl nebo jejím prostřednictvím jiná osoba. Osoba poškozeného není rozhodná pro totožnost skutku stíhaného obžalobou jako podvod a soud je proto oprávněn odchýlit se v tomto směru od názoru obžaloby, aniž k tomu potřebuje návrhu veřejného žalobce.

Právem však vytýká zmateční stížnost, že se nalézací soud nezabýval náležitě subjektivní stránkou, zda totiž stěžovatel jednal v úmyslu způsobit jiné osobě škodu na majetku nebo jiných právech, a to již v době, kdy se dopustil šalivého jednání, a že nalézací soud při tom nepřihlédl vůbec k stěžovatelově obhajobě, že věci, jež mu rodiče Julie Š. pro ni vydali, musel odhodit, aby zachránil svůj život, ježto musel prchat před bojujícími jednotkami.

V tomto směru neobsahuje rozsudek potřebná zjištění, z nichž by bylo lze seznat, že stěžovatel jednal i co do tohoto podvodu v předem pojatém úmyslu poškozovacím, a je tedy důvod zmatečnosti podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř. opodstatněn.

Čís. 238.

Spadá pod skutkovou podstatu zločinu podle § 10 retribučního dekretu počínání pachatele, který, nabídnuv se za okupace českým politickým vězňům v německé káznici ke zprostředkování styku s domovem, ponechával si zásilky pro ně docházející a z nich se obohacoval.

(Rozh. ze dne 7. srpna 1947, Zm II 303/47.)

Obžalovaný, trestaný už mnohokrát pro podvody, dostal se za okupace do německé káznice v G., kde byl umístěn i větší počet českých osob, vězněných z politických důvodů. Obžalovaný, maje v káznici jako nepolitický vězeň značnou možnost pohybu, nabídl se několika českým vězňům, že jim umožní a zprostředkuje styk s domovem, zejména, aby

jim z domova mohly být zasílány potraviny. Když jeho nabídka byla přijata, skutečně pomocí německého civilního prostředníka takový styk navázal. Zásilky, jež od rodinných příslušníků uvězněných osob docházely, obžalovaný sice pro dotčené vězně od německého prostředníka v místě vyzvedl, neodevzdal je však osobám, pro něž byly určeny, nýbrž ponechával si peníze zasláné v hotovosti vůbec, zásilky potravin pak z největší části, spoléhaje na to, že se dotčení vězňové, i kdyby se snad o jeho počínání dověděli, neodvážejí na něho si stěžovat v obavě, že by se tak prozradil jejich nedovolený styk s domovem. Potraviny získané ze zadržovaných zásilek obžalovaný rozprodával za přemrštěné ceny (krajíček chleba za 5 říšských marek) a výtěžek si zasílal domů.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl obžalovaný na vyličeném podkladě uznán vinným zločinem proti majetku podle § 10 retrib. dekretu.

Z d ů v o d ů:

Zmateční stížnost se domnívá, že obžalovaný byl neprávem uznán vinným zločinem podle § 10 retrib. dekretu, neboť by mohlo jíti nejvýše o trestný čin, o němž pojednává obecný trestní zákoník (krádež, podvod nebo zpronevěra). Tento svůj závěr odůvodňuje tím, že retribuční dekret stíhá nacistické zločince, kdežto obžalovaný sám byl nacisty persekčován, a dále tím, že retribuční dekret vůbec neměl v ustanovení § 10 na mysli činy toho druhu, jimiž byl obžalovaný uznán vinným.

Prvá námitka zmateční stížnosti není opodstatněna již proto, že zmateční stížnost přehlíží, že retribuční dekret stíhá nacistické zločince a jejich pomahače. Z toho je zřejmé, že pachatelství zločinů vyjmenovaných v retribučním dekretu může býti přičítáno i jiným osobám než nacistům, a tudíž i obžalovanému. Skutečnost, že obžalovaný sám byl pronásledován, jak tvrdí zmateční stížnost, na tom nic nemění.

Ani druhé námitce nelze přisvědčiti.

Podle zjištění napadeného rozsudku obžalovaný zprostředkoval vězněným osobám v káznici v G. zaslání balíčků (zejména potravin) z jejich domova, zasláné věci si však ponechal pro sebe, využiv toho, že šlo o politické vězně, o nichž jako nepolitický vězeň věděl; že si nemohou stěžovat.

Tento čin obžalovaného naplňuje pojem »zneužití tísně způsobené politickou persekucí«. To tím spíše, že čin obžalovaného směřoval k obhaceni, což bylo též záměrem obžalovaného, jak vyslovil napadený rozsudek.

Nepochybil proto nalézací soud, uznal-li obžalovaného vinným zločinem podle § 10 retrib. dekretu.

Čís. 239.

K § 26, písm. b) dekretu č. 5/1945 Sb.

Pokud by hrubou nedbalostí národního správce, který objeviv ve spravovaném podniku cenné věci, jež nedopatřením nebyly při odevzdávání

správy pojaty do inventárního soupisu, opominul je sepsat a patřičným místům přihlásit, bylo možno spatřovat v tom, že se neseznámil s všeobecnými a veřejně vyhlášenými směrnici, jež národním správcům uložily povinnost naznačeného obsahu.

(Rozh. ze dne 8. srpna 1947, Zm I 315/47.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zrušil z podnětu zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl obžalovaný uznán vinným přečinem podle § 26, písm. b) dekretu presidenta republiky č. 5/1945 Sb., napadený rozsudek podle § 290 tr. ř. a vrátil věc nalézacímu soudu, aby ji znovu projednal a rozhodl.

Zmateční stížnost obžalovaného odkázal na toto rozhodnutí.

D ů v o d y:

Nalézací soud shledal hrubou nedbalost obžalovaného v tom, že, jsa ustanoven národním správcem hostince, dodatečně po provedeném soupisu inventáře tohoto hostince zjistil, že v podniku jsou různé předměty v hodnotě 16.000 Kčs, které nebyly pojaty do soupisu inventáře hostince, a že tyto předměty dodatečně nepřihlásil.

Zmateční stížnost namítá (§ 281, č. 9, písm. a) tr. ř.), že právní závěr nalézacího soudu o hrubé nedbalosti není správný. Pokud zmateční stížnost vychází z pojmu nedbalosti u výsledných trestných činů, nemůže mít úspěch již proto, že skutková podstata souzeného přečinu patří k trestným činům záležejícím již v pouhém přestoupení příkazu nebo zákazu. Pokud se zmateční stížnost domnívá, že nedbalost obžalovaného v souzeném případě nelze pokládat za »hrubou«, nelze jí ani v tomto směru přisvědčiti, neboť rozsah dodatečně zjištěných předmětů je tak značný, že jejich dodatečné nepřihlášení dlužno pokládat za vyšší stupeň nedbalosti, který nutno pokládat za nedbalost hrubou. Na tom nemění nic skutečnost, že původní soupis inventáře byl proveden úřední osobou; vždyť se obžalovaný právě dodatečným nalezením dalších předmětů přesvědčil, že soupis byl proveden na mylném podkladě.

Při přezkoumání napadeného rozsudku z podnětu zmateční stížnosti usoudil zrušovací soud podle § 290, odst. 1, věta druhá tr. ř., že bylo zákona nesprávně použito v neprospěch obžalovaného (§ 281, č. 9, písm. a) tr. ř.).

Podle § 26, písm. b) dekretu presidenta republiky č. 5/1945 Sb. dopouští se národní správce přečinu, poruší-li některou z povinností uložených mu »předcházejícími ustanoveními«. O dodatečném soupisu majetku, nalezeného po provedeném úředním nebo jiném původním soupisu, uvedený dekret neobsahuje žádného ustanovení. Povinnost učinit takový soupis nelze dovodit z ustanovení § 21, které má na mysli opatření, mající chránit majetek před možnou škodou. Povinnost v uvedeném smyslu může být národním správcovi uložena směrnici vydanými podle § 22, odst. 4. Ježto toto ustanovení mluví o směrnících daných národním správcovi, dlužno soudit, že může jíti buď o individuální směrnice dané

jednotlivému národnímu správci, nebo třeba též o směrnice obecné. Dlužno však požadovat v případě, že vinník nenabyl vědomosti o těchto obecných směrnicích, aby i v tomto směru bylo lze obžalovanému přičítat k vině hrubou nedbalost.

Napadený rozsudek se zmiňuje o všeobecných směrnicích pro národní správce, uvádí obhajobu obžalovaného, že pro nával práce nepřišel ven a nečetl vyhlášky o dodatečném nalezení věcí nepojatých do provedeného již úředního soupisu. Opominul však zabývat se zjišťováním skutečností, na jejichž podkladě by bylo lze posoudit otázku hrubé nedbalosti obžalovaného též ve vylíčeném směru.

Tím nalézací soud zatížil napadený rozsudek zmatkem podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř., který zmateční stížnost nevytýká.

Byl proto napadený rozsudek zrušen již z tohoto důvodu, aniž se bylo třeba zabývat výtkami činěnými s hlediska § 281, č. 4 tr. ř. Ježto se nelze obejít bez nového hlavního přelíčení, bylo rozhodnuto, jak nahoře uvedeno.

Čís. 240.

Opravným prostředkem proti výroku, jímž byl trest ukládaný za zločin podle retribučního dekretu snížen podle § 16, odst. 2 cit. dekretu pod dolní hranici zákonné sazby, je toliko odvolání.

(Rozh. ze dne 14. srpna 1947, Zm II 333/47.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací usnesl se v trestní věci proti Karlu D. pro zločin proti osobám podle § 5, odst. 2, písm. a) retr. dekretu o zmateční stížnosti a odvolání, správně jen o odvolání veřejného žalobce z rozsudku krajského soudu, pokud jím bylo při výměře trestu použito u obžalovaného ustanovení § 16, odst. 2 uvedeného dekretu, takto:

Spisy se postupují zemskému soudu k rozhodnutí o odvolání státního zastupitelství.

Důvody:

Opravným prostředkem označeným jako zmateční stížnost a odvolání napadá státní zastupitelství pouze výrok o trestu.

Pokud jde o část podání, označenou jako zmateční stížnost, uplatňuje důvod zmatečnosti podle § 281, č. 11 tr. ř.

Je proto nutno tuto část opravných prostředků zhodnotit především s hlediska důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 11 tr. ř., to je zkoumat, zda soud, vyměřiv trest za použití § 16, odst. 2 retr. dekretu, porušil ustanovení hmotněprávního zákona o některé zásadě nebo o některém předpisu, které jsou nezávislé na osobním uvážení soudcovským a kterých musí proto soud vždy dbát, nebo zda takového ustanovení nesprávně použil.

Tómu však tak není v souzeném případě, neboť rozsudek, zjistiv jednotlivé skutečnosti, došel volným soudcovským uvážením k závěru, že skutečnosti ty odpovídají jednotlivým pojímům polehčujících okolností, uvedených v § 16, odst. 2 uvedeného dekretu, a odůvodňují snížení trestu pod dolní hranici trestní sazby. Nevykročil tedy, jak předpokládá důvod zmatečnosti podle § 281, č. 11 tr. ř., ze své trestní moci nebo z mezí zákonné trestní sazby, pokud se tato sazba zakládá na přitěžujících nebo polehčujících okolnostech uvedených jmenovitě v zákoně.

Jde proto v tomto případě nikoliv o zmateční stížnost, nýbrž o odvolání z výroku o trestu podle § 283 tr. ř., o němž je příslušný rozhodovat zemský soud jako soud odvolací.

Čís. 241.

Ztrátu svobody ve smyslu § 7 retribučního dekretu zavinil nejen ten, kdo svým činem přivodil zatčení obyvatele republiky, nýbrž i ten, kdo poskytnuv o zatčené již osobě dobrovolně a vědomě nepříznivé informace, přivodil jí další věznění a dodání do koncentračního tábora.

Nelze-li říci, že k tomuto opatření došlo v příčinné spojitosti s počináním obžalovaného, ježto okupační úřady měly k němu beztak už dostatek důvodů, bylo by třeba uvažovat o vylíčeném počinání obžalovaného, spojeném s přímou žádostí o dodání zatčeného do koncentračního tábora, s hlediska trestného pokusu (§ 8 tr. z. a § 7, odst. 1 retrib. dekretu).

(Rozh. ze dne 29. srpna 1947, Zm I 337/47.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu, jímž byl obžalovaný podle § 259, č. 2 tr. ř. zproštěn obžaloby pro zločin podle § 7, odst. 1 retrib. dekretu, zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu k novému jednání a rozhodnutí.

Důvody:

Zmateční stížnosti, která uplatňuje důvody zmatečnosti podle § 281, č. 5 a 9, písm. a) tr. ř., nutno přiznat úspěch.

Nalézací soud zjistil, že svědek Raimund B. byl dne 6. října 1938 (při obsazování okrajových území republiky) zatčen třemi muži (z nichž jeden byl syn a druhý zeť obžalovaného), načež byl po několika dnech předveden v B. do kanceláře, kde obžalovaný v přítomnosti členů gestapa prohlásil: »S tím lumpem by bylo nejlépe, dát ho do koncentračního tábora«, a obrátil se poté k členům gestapa se žádostí, aby se postarali o to, aby svědek již nebyl propuštěn. Raimund B. byl pak skutečně až do konce války držen v koncentračním táboře.

Nalézací soud obžalovaného zprostil obžaloby pro zločin podle § 7, odst. 1 retrib. dekretu v podstatě z důvodů

a) že Raimund B. v době inkriminovaných výroků obžalovaného byl již zatčen, tedy pozbyl již svobody bez jakéhokoli přičinění obžalovaného,

b) že soud neshledal příčinnou spojitost mezi dalším vězněním Raimunda B. (v koncentračním táboře) a údaji obžalovaného před členy gestapa vzhledem k tomu, že Raimund B. jako člen SOS byl pro svou činnost před okupací Němci všeobecně nenáviděn, takže měli dostatečný důvod k věznění i bez závadného prohlášení obžalovaného.

Zmateční stížnost napadá jen výrok soudu uvedený pod písm. b).

Je nepochybné, že ve smyslu § 7, odst. 1 retrib. dekretu »zavinil ztrátu svobody obyvatele republiky« nejen pachatel, který přivodil — at již přímo neb nepřímou — zatčení obyvatele republiky, nýbrž i ten, kdo o osobě již dříve bez jeho přičinění zatčené poskytl pátrajícím úřadům dobrovolně a vědomě takové informace, byť se týkaly jen osobnosti zatčeného, jimiž bylo přivoděno další její zadržení (věznění).

V souzené věci jde pak — když výrok soudu o tom, že obžalovaný neměl účast na zatčení Raimunda B., nebyl zmateční stížností napaden — konkrétně o to, zda obžalovaný nezavinil ztrátu svobody Raimunda B. potud, že též nebyl z vazby propuštěn, nýbrž dodán do koncentračního tábora.

Nalézací soud sice v tomto směru vyloučil, jak bylo již uvedeno, příčinnou spojitost, leč opřel tento svůj závěr jedině o údaje Raimunda B. Uvedený výrok napadá zmateční stížnost právem s hlediska důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 5 tr. ř., vytýkajíc mu nedostatek důvodů, ježto z výpovědi Raimunda B. u hlavního přelíčení, o niž se rozsudek opírá, plyne jen tolik, že Němci měli (podle názoru svědka) dostatek důvodů k jeho zatčení i bez přičinění obžalovaného, nikoliv však, že měli dostatek důvodů i k tomu, aby ho zavřeli do koncentračního tábora.

Za tohoto stavu věci ovšem nabývá na významu i další výtka zmateční stížnosti, že nalézací soud při svých úvahách o příčinné spojitosti mezi inkriminovaným prohlášením obžalovaného a rozhodnutím německých úřadů o držení svědka Raimunda B. v koncentračním táboře nepřihlédl k závažné skutečnosti plynoucí z připojených spisů mimořádného lidového soudu, že obžalovaný byl význačným přívržencem nacistického hnutí v obci B., kterážto skutečnost by po případě mohla mít vliv na závěry soudu v tom směru, zda a pokud sdělení obžalovaného, jakožto osoby zaujímající v obci B. v posledních letech před okupací významné místo v nacistickém hnutí a tudíž i s hlediska zájmu strany zajisté náležitě informované, bylo způsobilé ve dnech obsazení pohraničních krajů republiky ovlivnit členy německé státní policie zde zakročující a usměřňovat též poskytováním informací a projevy vlastního úsudku jejich rozhodnutí trvale zadržet osoby, zatčené třeba i z jiných popudů, a předat je do německých koncentračních táborů, a pokud tudíž i zjištěný projev a podaná informace obžalovaného právě jako význačného straníka spolumzavinila ztrátu svobody Raimunda B. na řadu let.

Bylo proto zmateční stížnosti vyhověno již z tohoto důvodu a uznáno právem, jak je ve výroku uvedeno, aniž se bylo z tohoto stavu věci třeba zabývat ostatními výtkami zmateční stížnosti.

Dojde-li nalézací soud po novém jednání opět k přesvědčení, že údaje a informace obžalovaného, učiněné před příslušníky německé státní policie, nemohly mít vliv na dodání Raimunda B. do koncentračního tábora z toho důvodu, že pro toto opatření měly německé úřady již samy o sobě dostatek jiných příčin, bude na nalézacím soudu, aby o činu obžalovaného uvažoval po případě též s hlediska trestného pokusu podle § 8 tr. z. a § 7, odst. 1 retrib. dekretu.

Čís. 242.

Ustanovení dekretu č. 5/1945 Sb. sledují ten cíl, aby majetek osob státně nespolehlivých nebyl zašantročen a aby ho mohlo být použito pro účely stanovené potom v dekretech č. 12/1945 Sb. a č. 108/1945 Sb.

Kdo převzal věci od německého majitele proto, aby je zachránil pro zmíněné účely, zejména uschoval německý majetek za tím účelem, aby jej přihlásil, nejednal v úmyslu porušit neb obejít ustanovení dekretu č. 5/1945 Sb. a není u něho splněna subjektivní stránka přečinu podle § 26, písm. a) uvedeného dekretu.

(Rozh. ze dne 4. září 1947, Zm I 237/47.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu, pokud jím byl obžalovaný uznán vinným přečinem podle § 26, písm. a) dekr. č. 5/1945 Sb., rozsudek v odsuzující části zrušil jako zmatečný a věc vrátil soudu prvé stolice k novému projednání a rozhodnutí.

Důvody:

Zmateční stížnosti, uplatňující důvody zmatečnosti podle § 281, č. 9, písm. b), 10 tr. ř., správně důvod zmatečnosti podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř., nutno přisvědčit.

Nalézací soud uznal stěžovatele vinným, že porušil nebo obešel ustanovení dekretu č. 5/1945 Sb. tím, že v červnu 1945 v D. převzal do úschovy košík s prádlem a šatstvem od Růženy L., osoby to německé národnosti. Poněvadž rozsudek nezjistil, že majetek Růženy L. byl dán pod národní správu, má patrně na mysli, že jde jen o porušení nebo obejít ustanovení § 20, odst. 1 dekretu č. 5/1945 Sb., který prohlašuje za neplatná právní jednání majitelů, držitelů a správců majetků, spadajících pod národní správu, týkající se podstaty těchto majetků a provedená po účinnosti zmíněného dekretu.

Rozsudek dále uvádí, že stěžovatel tento majetek, který byl v držení Němky Růženy L., na sebe převedl. Zakládá prý tudíž toto stěžovatelovo jednání skutkovou podstatu přečinu podle § 26, písm. a) dekretu č. 5/1945 Sb. po objektivní stránce, neboť se toto právní jednání uzavřené s dosavadním majitelem nebo držitelem týkalo majetku spada-

jícího pod národní správu a bylo tudíž porušením ustanovení § 20, odst. 1 cit. dekretu za předpokladu, že se týkalo podstaty majetku.

Ke skutkové podstatě uvedeného přečinu se však vyžaduje, aby pachatel jednal v úmyslu porušit nebo obejít ustanovení tohoto dekretu, jehož účelem je, aby nebyl majetek osob státně nespolehlivých zašantročen a aby ho mohlo být použito k účelům stanoveným v dekretu č. 12/1945 Sb. a č. 108/1945 Sb. Takový úmysl by byl vyloučen, jestliže pachatel jednal za tím účelem, aby byl dispozicí takovým majetkem majetek ten zachráněn pro uvedené účely, zejména uschoval-li majetek za tím účelem, aby jej přihlásil.

V tom směru rozsudek uvádí, že neshledal ve stěžovatelově jednání skutkovou podstatu zločinu zpronevěry, jak bylo žalováno, ježto není vyvrácena stěžovatelova obhajoba, že neměl úmysl věci zpronevěřit, nýbrž že chtěl věci po odsunu Růženy L. přihlásit jako německý majetek. Leč zjištění rozsudku v tomto směru nejsou zcela jednoznačná, neboť rozsudek dále uvádí, že se stěžovatel vyjádřil, že si Růžena L. vezme věci zpět, nepůjde-li pryč, t. j. nebude-li odsunuta, jinak však že si je stěžovatel ponechá. Dále pak rozsudek uvádí, že stěžovatel, věda, že jde o německý majetek, převedl věci na sebe a později na svou dceru a že by, kdyby nebyl měl nějaký nekalý úmysl, byl věci přihlásil nebo aspoň poučil svou dceru, že je musí přihlásit jako německý majetek.

Uvedená zjištění rozsudku se navzájem vylučují, takže zrušovací soud, vyhověv zmatečné stížnosti namítající, že skutková podstata přečinu podle § 26, písm. a) dekretu č. 5/1945 Sb. není podle uvedených zjištění ještě opodstatněna po subjektivní stránce, nemohl rozhodnout ihned ve věci samé (§ 288, odst. 2, č. 3 tr. ř.); vrátil proto věc soudu prvé stolice k novému projednání a rozhodnutí, aniž se bylo třeba zabývat ostatními vývody zmatečné stížnosti.

Čís. 243.

Pouhá upomínka osoby, jejíž majetek spadá nebo byl dán pod národní správu, o zaplacení dluhu nezakládá skutkovou podstatu přečinu podle § 26, písm. a) dekretu č. 5/1945 Sb., nedošlo-li na základě ní k právnímu jednání, jež by znamenalo zakázanou disposici s oním majetkem.

(Rozh. ze dne 4. září 1947, Zm I 272/47.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmatečné stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným přečinem podle § 26, písm. a) dekretu č. 5/1945 Sb., zrušil napadený výrok a obžalovaného zprostil podle § 259, odst. 1, č. 2 tr. ř. obžaloby pro přečin podle § 26, písm. a) dekretu č. 5/1945 Sb., spáchaný podle obžaloby tak, že v září 1945 v K. porušil ustanovení zmíněného dekretu tím, že žádal a dal si zaplatiti svůj dluh od Němce Antonína S., na jehož jmění byla uvalena národní správa.

Z důvodů:

Zmatečná stížnost, pokud směřuje proti výroku odsuzujícímu obžalovaného pro přečin podle § 26, písm. a) dekretu č. 5/1945 Sb., jest opodstatněna.

Napadený rozsudek, ač ve výroku uvádí, že stěžovatel žádal a dal si zaplatit svůj dluh od Němce Antonína S., na jehož majetek byla uvalena národní správa, zjišťuje v důvodech jen, že stěžovatel v září 1945 v K. upomenul svého švagra Antonína S., jehož majetek byl dán dne 11. července 1945 pod národní správu, o čemž stěžovatel věděl, aby mu vrátil částky 20.000 Kčs a 3.000 Kčs, které mu dluhoval, a že se pak Antonín S. pokusil tyto peníze mu skutečně poslat.

Přečinu podle § 26, písm. a) dekretu č. 5/1945 Sb. se dopouští, kdo poruší nebo obejde ustanovení zmíněného dekretu, zvláště ten, kdo ruší nebo znemožňuje oprávněnou činnost národního správce. O rušení nebo znemožňování činnosti národního správce v souzeném případě nejde. Nutno tedy zkoumat, zda jde o porušení nebo obejítí některého z ustanovení uvedeného dekretu.

Účelem dekretu č. 5/1945 Sb. je zajistit před zašantročením majetek osob státně nespolehlivých, i když se dekret ještě nedotýká vlastnického práva, kterého ony osoby pozbyly teprve dekrety č. 12/1945 Sb. a č. 108/1945 Sb. Proto ustanovuje dekret č. 5/1945 Sb. v § 20, odst. 1, že právní jednání majitelů, držitelů a správců těchto majetků, spadajících pod národní správu, provedená po účinnosti dekretu, t. j. po 23. květnu 1945, jsou neplatná, a § 20, odst. 2 cit. dekretu jim zakazuje po zavedení národní správy jakýkoliv zásah do jednání národního správce.

Nemohl tedy Antonín S. v době, kdy jeho majetek byl dán pod národní správu, z tohoto majetku platit své dluhy, neboť by šlo o právní jednání, které mu bylo zakázáno a které by bylo zásahem do činnosti národního správce, a dopustil by se tak přečinu podle § 26, písm. a) cit. dekretu a stěžovatel, který by přijal zaplacení dluhu z takového majetku, by se rovněž dopustil zmíněného přečinu nebo aspoň účastenství na něm podle § 5 tr. z.

V souzeném případě však nebylo zjištěno ani, že se Antonín S. pokusil zaplatit dluh z majetku spadajícího nebo daného pod národní správu, ani, že stěžovatel podnikl něco více, než že upomenul Antonína S. o zaplacení dluhu. Avšak pouhá upomínka osoby, jejíž majetek spadá nebo byl dán pod národní správu, není ještě porušením nebo obejítím dekretu č. 5/1945 Sb., nedošlo-li na základě této upomínky k právnímu jednání, jež by znamenalo zakázanou disposici majetkem spadajícím nebo daným pod národní správu. Ostatně osoba, jejíž majetek spadá nebo byl dán pod národní správu, může z majetku, kterého nabyla po účinnosti dekretu č. 5/1945 Sb. svou výdělečnou činností, platit své osobní dluhy.

Bylo proto vyhověno zmatečné stížnosti uplatňující důvod zmatečnosti podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř. námitkou, že pouhá upomínka o zaplacení dluhu nezakládá skutkovou podstatu přečinu podle § 26,

písm. a) dekretu č. 5/1945 Sb., rozsudek byl v této části zrušen a stěžovatel podle § 259, odst. 1, č. 2 tr. ř. zproštěn, aniž se bylo třeba zabývat ostatními důvody zmatečnosti, týkajícími se této části rozsudku.

Čís. 244.

Podvod lze spáchat i na osobě, jež v důsledku konfiskace nebyla už oprávněna se svým majetkem disponovat a prodejem jednotlivých kusů z něho, k němuž ji pachatel svým činem přiměl, se sama dopouštěla trestného činu.

(Rozh. ze dne 4. září 1947, Zm II 208/47.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost obžalovaných Marie S. a Emila S. do rozsudku krajského soudu, jímž byli obžalováni uznáni vinnými, a to Marie S. zločinem podle §§ 197, 200 tr. z. a Emil S. zločinem podle §§ 5, 197, 200 tr. z.

Z důvodů:

Po hmotněprávní stránce namítá zmateční stížnost, že nejde o podvod, neboť, ježto majetek Hedviky N. byl konfiskován, neměla tato žádného dispozičního práva, takže sama jednala protiprávně, a proto ani nemohla být uvedena v omyl.

K vylákání klavíru došlo podle zjištění rozsudku dne 7. září 1946, tedy v době, kdy již nabyl účinnosti dekret č. 108/1945 Sb., podle kterého majetek Němců podlehl konfiskaci a Hedvika N. ztratila ke klavíru vlastnické právo. Ze zjištění rozsudku plyne, že Hedvika N. měla ještě klavír ve své moci; prodávši jej, disponovala s ním protiprávně, což ovšem nevylučuje uvedení v omyl, jak se zmateční stížnost mylně domnívá, neboť podle § 4 tr. z. pochází zločin z pachatelovy zlomyslnosti, nikoliv z povahy toho, na němž byl spáchán. I když se tedy Hedvika N. dopustila prodejem klavíru trestného činu, nevylučuje to u obžalovaných spáchání zločinu podvodu, který lze spáchat i na osobě, která disponuje věcí neprávem.

Nalézací soud zjistil, že obžalovaná Marie S. z návodu Emila S. koupila klavír od Němky Hedviky N. předstírajíc, že její muž je komisařem pro odsun Němců, a zaplatila za klavír neplatnou německou tisícimarkovou bankovkou, jejíž neplatnost Hedvika N. ihned nepoznala. V tomto jednání byla právem shledána skutková podstata zločinu podvodu a nelze je proto posuzovat s hlediska ustanovení § 171 tr. z. Zmateční stížnost proto neprávem uplatňuje důvod zmatečnosti podle § 281, č. 9, písm. b) tr. ř., kterým se domáhá beztrestnosti z důvodu účinné lítosti.

Čís. 245.

Kdo si z cizího revíru odnese a přivlastní zvěř, neznámým pachatelem tam zastřelenou a ponechanou, dopouští se krádeže, nikoliv podvodu zatajením nálezu.

Pro stanovení výše škody je tu však nerozhodné, jakou škodu utrpěl majitel honitby zastřelením zvěře; záleží jen na ceně, kterou ještě zvěř měla v tom čase a v tom stavu, v kterém se jí pachatel zmocnil.

(Rozh. ze dne 5. září 1947, Zm I 154/47.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl obžalovaný uznán vinným zločinem krádeže podle §§ 171, 174 II, písm. a), 176 II, písm. a) tr. z., napadený rozsudek zrušil a věc vrátil nalézacímu soudu, aby ji znovu projednal a rozhodl.

Z důvodů:

Nalézací soud zjistil, že obžalovaný nalezl společně s druhou osobou ve státním polesí postřelenou (správně zastřelenou) srnu, kterou si oba ponechali. V tomto zjištěném skutkovém ději shledal nalézací soud vzhledem k ceně srny (převyšující 500 Kčs) skutkovou podstatu uvedeného zločinu krádeže.

Zmateční stížnosti nelze sice přisvědčit, pokud s hlediska důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 10 tr. ř. namítá, že nepřichází v úvahu skutková podstata krádeže, nýbrž podvodu, a to zatajení nálezu podle §§ 197, 201, písm. c), 461 tr. z. Zastřelením zvěře nebyla zvěř odňata z moci jejího držitele, pokud zůstala na pozemcích, na kterých tento vykonává honební právo. Důsledkem toho odnesení zvěře, neznámým pachatelem zastřelené a v lese ponechané, je krádeží a nikoliv zatajením nálezu, jak správně dovedl nalézací soud v souhlase s rozhodnutím č. 1717 Sb. n. s. I. Rovněž je nerozhodné pro podřadění zjištěného jednání obžalovaného skutkové podstatě krádeže, zda je formálně správné skutkové zjištění, že zastřelená srna byla v držení Československého státu, neboť stačí, že pachatel odcizil cizí movitou věc z držení třetí osoby a že šlo o věc vůči pachateli cizí.

Zato nelze upřít oprávnění zmateční stížnosti, pokud vytýká s hlediska důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 5 tr. ř., že je formálně vadné skutkové zjištění nalézacího soudu o ceně srny.

Cenu odcizené věci nutno stanovit podle škody, kterou majitel věci jejím odcizením utrpěl, a to v době činu. Ježto obžalovaný našel podle rozsudkového zjištění zastřelenou srnu a tuto si vzal, je pro posouzení zločinné kvalifikace rozhodná cena, jakou srna měla v této době a v tomto stavu, a je proto pro otázku ceny nerozhodná škoda, kterou majitel honitby utrpěl zastřelením srny. Bylo proto povinností nalézacího soudu, aby zjistil, v jakém stavu byla srna v době, kdy ji obžalovaný našel a odnesl. Důsledkem toho měl nalézací soud přihlídnout k obhajobě obžalovaného, že zahodil púl srny, ježto maso páchlo, neboť šlo o okolnost rozhodnou pro posouzení otázky ceny srny, pokud se týče pro posouzení, zda snad nešlo o věc pro majitele honitby bezcennou.

Týká se proto nalézacím soudem přehlednutá okolnost skutečnosti rozhodné pro posouzení otázky viny jak v objektivním, tak i v subjektivním směru.

Jelikož již tento důvod zmatečnosti činí rozsudek v naříkané části zmatečným, bylo vyhověno zmateční stížnosti z tohoto důvodu, aniž bylo třeba se zabývat jejími dalšími důvody.

Čís. 246.

Kdo za okupace udal jiného gestapu pro poslech zahraničního rozhlasu, je »osobou spolupracující s okupanty« ve smyslu čl. 9, odst. 4 dekretu o obnovení právního pořádku.

Jsou-li materiální předpoklady obnovy řízení podle uvedeného předpisu splněny, není rozsudek, jímž byl udavač odsouzen pro zločin podle § 11 retribučního dekretu, zmatečný podle § 281, č. 9, písm. b) tr. ř. (pro porušení zásady ne bis in idem), třebaš nebyl předem formálně podle zmíněného článku zrušen rozsudek německého soudu, který udavače už za okupace pro ono udání odsoudil, shledav je krivým.

(Rozh. ze dne 10. září 1947, Zm I 37/47.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl obžalovaný uznán vinným zločinem podle § 11 retr. dekretu.

Z důvodů:

Zmateční stížnosti, uplatňující důvody zmatečnosti podle § 281, č. 9, zřejmě písm. b) tr. ř. a věcným poukazem též důvod zmatečnosti podle § 281, č. 11 tr. ř., nelze přisvědčit.

Zmateční stížnost namítá s hlediska prvého z uvedených důvodů zmatečnosti, že napadeným rozsudkem byla porušena zásada »ne bis in idem«, ježto stěžovatel byl pro týž skutek již odsouzen bývalým německým soudem v P. k trestu šestnácti měsíců káznice (správně vězení).

Nalézací soud, uznáv stěžovatele vinným zločinem podle § 11 retr. dekr., spáchaným tím, že v době zvýšeného ohrožení republiky, využívaje situace přivoděné nepřátelskou okupací, udal Františka N. a Josefa S. u gestapa pro poslech cizího rozhlasu, tedy pro skutečnou nebo vymyšlenou činnost, zjistil v rozsudku, že stěžovatel byl pro týž skutek odsouzen zmíněným německým soudem, vyslovil však názor, že tímto odsouzením nebyla vyčerpána skutková podstata zločinu udavačství.

Stěžovatele, který učinil v době okupace udání u gestapa pro tehdy zakázaný poslech cizího rozhlasu, dlužno považovat za osobu spolupracující s okupanty ve smyslu čl. 9, odst. 4 ústavního dekretu presidenta republiky o obnovení právního pořádku č. 11/1944 Úř. věst. čsl.

(č. 30/1945 Sb.) schváleného, doplněného a změněného zákonem č. 12/1946 Sb., a nutno proto v otázce, zda může být stíhán pro zmíněný čin, pro který byl již za okupace odsouzen jako pro přečin krivého obvinění, nyní za zločin udavačství, užít zmíněného ustanovení dekretu o obnovení právního pořádku.

Není pochyby o tom, že skutek, pro který byl stěžovatel uznán vinným německým soudem, je totožný se skutkem, pro který byl uznán vinným napadeným rozsudkem. Poněvadž československé právo ukládá na zločin udavačství trest těžkého žaláře od pěti do deseti let, kdežto stěžovateli byl rozsudkem německého soudu uložen toliko trest vězení v trvání šestnácti měsíců, byl mu uložen nižší trest, než ukládá československé právo, takže mělo být postupováno podle čl. 9, odst. 4 zmíněného dekretu, který upravuje zvláštní způsob obnovy v neprospěch odsouzeného. Leč nevymození formální obnovy trestního řízení nelze uplatnit jako zmatek, je-li nepochybné, že tu byly materiální předpoklady obnovy (srov. rozh. č. 1642 Sb. n. s. I). Podle toho, co bylo uvedeno, jsou dány předpoklady zvláštního druhu obnovy upraveného v článku 9, odst. 4 zmíněného dekretu.

Není tedy uplatněný zmatek dán.

Čís. 247.

Okolnost, že zatčený obžalovaný, ač ve věznici nalézacího soudu požádal o předvedení k předsedovi hlavního přelíčení k ohlášení opravných prostředků v den, kdy bylo možno opravné prostředky ještě vznést, byl k soudu předveden teprve po uplynutí lhůty, je nepřekonatelnou překážkou odůvodňující navrácení v předešlý stav ve smyslu § 364 tr. ř.

(Rozh. ze dne 10. září 1947, Zm II 322/47.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl žádosti obžalovaného za povolení navrácení v předešlý stav pro zmeškání lhůty k opovědi zmateční stížnosti a rozhodl o zmateční stížnosti obžalovaného věcně.

Z důvodů:

Po vyhlášení rozsudku, vyneseno dne 23. května 1947 v jeho přítomnosti, si vyhradil obžalovaný, jsoucí v B. v trestní vazbě v jiné věci, lhůtu na rozmyšlenou. Dne 27. května 1947 požádal vrchního dozorce Františka H. o předvedení k předsedovi nalézacího senátu za účelem ohlášení opravného prostředku proti rozsudku. Vrchní dozorce František H. vyplnil týž den žádanku obžalovaného o předvedení k soudu za účelem ohlášení opravného prostředku. Z nezjištěného důvodu se dostala žádanka obžalovaného o předvedení k soudu předsedovi hlavního přelíčení na vědomí teprve dne 23. června 1947. Na to byl obžalovaný dne 25. června 1947 předveden k předsedovi hlavního přelíčení a tu pro-

hlásil do protokolu, že proti rozsudku ze dne 23. května 1947 ohlašuje zmatečnou stížnost. Na upozornění, že třídní lhůta, kterou si vzal na rozmyšlenou, již dávno uplynula a že také až po uplynutí této lhůty požádal o předvedení k soudu, prohlásil obžalovaný, že se domníval, že je dne 26. května 1947 svátek, protože toho dne ve věznici nepracovali, a že mu tudíž běží lhůta až do dne 27. května 1947. Proto teprve tohoto dne požádal o předvedení za účelem ohlášení zmatečnou stížnosti. Zároveň požádal, aby mu byl zřízen k provedení zmatečnou stížnosti obhájce chudých a aby tomuto byl za tím účelem doručen opis rozsudku. Nato nalézací soud doručil dne 7. července 1947 opis rozsudku ustanovenému obhájci chudých, který podáním došlým soudu dne 14. července 1947 provedl zmatečnou stížnost a odvolání obžalovaného.

Prohlášení obžalovaného, jež učinil do protokolu dne 25. června 1947, je podle svého obsahu zřejmé i žádostí o povolení navrácení v předešlý stav pro zmeškání lhůty k opovědi zmatečnou stížnosti, i když tak není přímo označeno, neboť obžalovaný jím v podstatě uplatňuje, že o předvedení k soudu požádal předepsanou cestou ještě před uplynutím lhůty, která podle jeho přesvědčení nekončila dne 26. května 1947, nýbrž až dne 27. května 1947, ježto dne 26. května 1947 byl svátek, a na skutečnost, že k soudu byl předveden až teprve dne 25. června 1947, neměl sám žádný vliv, ani ji sám nezavinil.

Žádost o navrácení v předešlý stav je důvodná.

Předpis § 6, odst. 3 tr. ř. stanoví, že v tom případě, když konec lhůty padne na den, ve který poštovní úřad místa, kde spis má být podán poště nebo úřadu, nepřijímá v obvyklých hodinách každodenních doporučené poštovní zásilky, nevčítá se ten den do lhůty. Den 26. května 1947 (svatodušní pondělí) nebyl sice podle zákona č. 248/1946 Sb. dnem svátečním, avšak je všeobecně známo, že byl v ten den zachováván pracovní klid a že také u poštovních úřadů v B. byla v ten den konána služba jako v neděli a ve svátek, takže přijímání doporučených zásilek bylo omezeno jen na určitou dobu dopoledne. Vzhledem k tomu platí ustanovení § 6, odst. 3 tr. ř. i pro souzený případ a končila proto lhůta podle § 284, odst. 1 tr. ř. dne 27. května 1947. Obžalovaný sice v tento den zmatečnou stížnost neohlásil, požádal však, jak je prokázáno vrchním dozorcem Františkem H. o předvedení k soudu výslovně za účelem ohlášení opravného prostředku proti rozsudku ze dne 23. května 1947. Vzhledem k bezprostřední blízkosti věznice k soudu mohl obžalovaný právem očekávat, že jeho žádost o předvedení k soudu bude ještě téhož dne dodána nalézacímu soudu a že bude ještě téhož dne k soudu předveden. Obžalovaný jako vězeň neměl jinou možnost postupu, než jaký volil. Okolnost, že se jeho žádanka dostala na vědomí předsedovi hlavního přelíčení až dne 23. června 1947 a že byl k soudu předveden až dne 25. června 1947, nelze přičítat proto na vrub obžalovanému.

Není tudíž pochyby o tom, že neodvratná překážka znemožnila obžalovanému bez jeho viny nebo viny jeho zástupce dodržet zákonnou lhůtu, a poněvadž jsou dány i ostatní podmínky stanovené v § 364 tr. ř., bylo žádostí o navrácení v předešlý stav vyhověno a přikročeno k rozhodnutí o zmatečnou stížnosti.

Čís. 248.

Patří mezi osoby uvedené v § 68 tr. z., koho okresní správní komise v porevoluční době 1945 ustanovila — jako člena jí zřízeného bezpečnostního sboru — strážným ve své věznici; nezáleží na tom, že se ke službě přihlásil dobrovolně, že jí konal bezplatně a že nebyl vzat do slibu.

V době, kdy vykonával ve věznici strážní službu, byly zajištěny tam ženy svěřeny jeho dohledu ve smyslu § 132 III tr. z.

(Rozh. ze dne 16. září 1947, Zm I 298/47.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmatečnou stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným mimo jiné zločinem svedení ke smilstvu podle § 132 tr. z. a přestupkem podle § 331 tr. z.

Z d ů v o d ů:

Při hlavním přelíčení byl konstatován obsah spisů, podle nichž okresní správní komise v Š. sdělila krajskému soudu, že »... Jiří B. a obžalovaný byli členy bezpečnostního sboru, zřízeného okresní správní komisí podle čl. 15 směrnic ministerstva vnitra pro národní výbory místní a okresní ze dne 19. května 1945 (Úř. list č. 7/1945). Oba poslední jmenovaní pověřeni byli dozorcí službou ve věznici, ...«. Totéž v podstatě doznává i obžalovaný.

Odvolává-li se tedy nalézací soud na toto doznání obžalovaného a na obsah spisů shora uvedených při svém zjištění, že obžalovaný byl v červenci 1945 zaměstnán ve věznici okresní správní komise v Š. jako strážný, nelze právem tvrdit, že pro toto zjištění neuvádí důvody.

Byl-li tedy obžalovaný individuálně ustanoven strážným okresní správní komisí, pozbývá významu okolnost, že se obžalovaný dobrovolně hlásil do služby, a pro posouzení věci je pak nerozhodný a nalézací soud nemusel zvláště uvážit a hodnotit další údaj obžalovaného, že konal službu bezplatně a že výpomocná policie měla být nahrazena řádnou vězeňskou stráží.

Přísaha je sice podmínkou zvláštní ochrany podle § 68 tr. z. pro jisté skupiny osob, na příklad osob ustanovených na ochranu lesů, myslivosti, rybářství a pod., jinak však přísaha není konstitutivním prvkem pro nabytí vlastnosti úřední osoby podle § 68 tr. z., rozhoduje tu naopak jedině, zda byl dotčené osobě propůjčen veřejný úřad, jak jej má zákon na mysli, aneb dán vrchnostenský příkaz.

Je proto pro posouzení, zda obžalovaný jako strážný ustanovený okresní správní komisí ve věznici je osobou v § 68 tr. z. jmenovanou, nerozhodné, zda obžalovaný byl či nebyl vzat do slibu. S tohoto hlediska nemusel proto nalézací soud zvláště uvážit údaj obhajoby, že obžalovaný nebyl vzat do slibu jako strážný ve věznici.

Zmateční stížnost v této příčině tedy neprávem činí výtky nalézacímu soudu.

Pokud zmateční stížnost v této souvislosti namítá, že obžalovaný nebyl osobou v § 68 tr. z. jmenovanou, a z toho důvodu dovozuje, že není splněna skutková podstata zločinu podle § 132 tr. z. a přestupku podle § 331 tr. z., jde vpravdě o uplatnění důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř.

Zmateční stížnost nenapadá zjištění, že obžalovaný konal službu jako strážný ve věznici, v níž byly zajištěny Anna O. a Eleonora M. Došel-li tedy nalézací soud na tomto podkladě k závěru, že Anna O. a Eleonora M. byly pod dohledem obžalovaného, nelze právem vytýkat, že napadený rozsudek postrádá odůvodnění pro tento výrok. Mylně pak uvádí zmateční stížnost, že napadený rozsudek »pouze to předpokládá na základě předchozího mylného zjištění, že obžalovaný byl osobou vyjmenovanou v § 68 tr. z.«.

Zmateční stížnost namítá, že není splněna skutková podstata přestupku podle § 331 tr. z., poněvadž obžalovaný v době činu nebyl osobou v § 68 tr. z. jmenovanou a že jde jen o soukromožalobní přestupek podle zákona č. 108/1933 Sb.

Výtka není důvodná.

Zmateční stížnost sama vychází v souhlasu se zjištěním nalézacího soudu z toho, že obžalovaný byl okresní správní komisí ustanoven strážným ve věznici a tuto službu i vykonával. To však úplně stačí k nabytí vlastností úřední osoby ve smyslu § 68 tr. z. Přišel-li tedy nalézací soud k tomuto závěru, nelze jej označit za právně mylný. Na toto rozhodnutí se odkazuje výtka zmateční stížnosti uplatněná z téhož důvodu pod číselným označením důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 10 tr. ř. a uplatňující vpravdě rovněž jen důvod zmatečnosti podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř.

S hlediska zločinu podle § 132 III tr. z. je předmětem ochrany osoba svěřená pachatelovu dohledu, výchově nebo vyučování. Nezáleží pak na tom, zda se tento poměr zakládá na povinnosti přirozené či na povinnosti převzaté. Nevyžaduje se, aby osoba dohlédající měla vlastnost úřední osoby podle § 68 tr. z.

Obžalovaný vykonával službu strážného ve věznici, v níž byly zajištěny Anna O. a Eleonora M. Tento skutečný stav úplně naplňuje pojem svěřeni ve smyslu zákona.

Jsou proto bezpodstatné výtky zmateční stížnosti v této příčině uplatněné.

Čís. 249.

U rozsudku vyneseno v nepřítomnosti obžalovaného je pro běh lhůt k opravným prostředkům bezvýznamné doručení jeho opisu do rukou obhájce.

(Rozh. ze dne 17. září 1947, Zm I 318/47.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl stěžovatel ve své nepřítomnosti uznán vinným přečinem proti bezpečnosti života podle § 335 tr. z.

Důvody:

Podle stavu spisů nebyl stěžovatel přítomen při vyhlášení rozsudku dne 6. února 1947. Dne 10. února 1947 (dne 9. února 1947 byla neděle) opověděl zvolený obhájce stěžovatelův zmateční stížnost a odvolání a žádal za doručení opisu rozsudku. Opis rozsudku byl doručen stěžovateli dne 23. března 1947 a jeho obhájci dne 24. března 1947. Obhájce provedl pak zmateční stížnost a odvolání podáním daným na poštu dne 1. dubna 1947.

Šlo o rozsudek vyneseno v nepřítomnosti obžalovaného, který musí být podle §§ 269, 427, odst. 1 tr. ř. doručen do vlastních rukou obžalovaného. Od tohoto doručení obžalovanému počíná běh lhůt k ohlášení a pak k provedení zmateční stížnosti a odvolání podle § 284, odst. 1, § 285, odst. 1 a 294 tr. ř. Stěžovatel po doručení opisu rozsudku nepoužil svého práva podle §§ 284, 285 a 294 tr. ř. Platí tu však v jeho prospěch ohlášení zmateční stížnosti a odvolání, které za něho podal jeho zvolený obhájce. Osmidenní lhůtu podle § 285, odst. 1 a § 294 tr. ř. k provedení zmateční stížnosti a odvolání třeba pak počítat ode dne doručení opisu rozsudku stěžovateli, ježto šlo o doručení zákonem předepsané, t. j. ode dne 23. března 1947. Tato lhůta se skončila dnem 31. března 1947, který byl všedním dnem (§ 6 tr. ř.). Provedení zmateční stížnosti a odvolání, které se stalo dne 1. dubna 1947, je tudíž opožděné.

Na tom nic nemění skutečnost, že opis rozsudku byl doručen též stěžovateli obhájci, a to dne 24. března 1947, neboť toto doručení je bezvýznamné pro běh lhůt k opravným prostředkům proti rozsudku vyneseno v nepřítomnosti obžalovaného.

Ježto pak při opovědi zmateční stížnosti nebyl označen jasně a určitě žádný ze zákonných důvodů zmatečnosti ani nebyla buď výslovně nebo jasným odkazem uvedena skutečnost, jež má být důvodem vytýkané zmatečnosti, byla zmateční stížnost zamítnuta.

Čís. 250.

Jen poskytnutím úplné náhrady škody lze získati beztrestnost podle § 187 tr. z.

Při náhradě toliko částečné rozhoduje o trestní sazbě nadále celková škoda způsobená činem, nikoliv jen její neuhrazený zbytek; k částečné náhradě lze při výměře trestu hleděti jen jako k okolnosti polehčující.

(Rozh. ze dne 19. září 1947, Zm I 179/47.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost obviněného do rozsudku soudu mládeže, jímž byl obviněný uznán vin-

ným proviněním krádeže podle §§ 171, 173, 174 II, písm. c), 179 tr. z., § 3 zákona č. 48/1931 Sb.

Z důvodů:

Námítkou, že soud nezjistil, zda matka obviněného nenahradila škodu dříve, než se stal obviněný pátrající vrchnosti podezřelý z krádeže, je uplatňován zmatek podle § 281, č. 9, písm. b) tr. ř., nikoli podle § 281, č. 5 tr. ř. Při provedení této námítky však stěžovatel nehledí ke skutkovému zjištění soudu první stolice, zejména nepřihlíží ke zjištění, že část náhrady škody zajistily teprve pátrající bezpečnostní orgány, když se obrátilo podezření proti obviněnému a byla u něho provedena domovní prohlídka. Na základě toho, že nebyla nahrazena včas celá škoda, vyslovil nalézací soud, a to právem, že trestnost činu obviněného nezanikla účinnou lítostí. Otázkou, zda stačí k naplnění účinné lítosti i náhrada škody, provedená částečně matkou obviněného mladistvého, čili nic, netřeba se proto věcně zabývat.

Stěžovatel poukazuje na to, že obviněný v době, kdy proti němu nebylo ještě podezření ze spáchaného trestného činu, nahradil škodu částkou 20.000 Kčs, domáhá se, aby aspoň co do této částky skutku bylo uznáno na zánik trestnosti pro účinnou lítost a aby důsledkem toho při výměře za zbylou část trestného skutku nebylo hleděno k ustanovení § 179 tr. z. Stěžovatel má za to, že touto námítkou uplatňuje důvody zmatečnosti podle § 281, č. 9, písm. b) a č. 10 tr. ř., správně však jde o zmatek podle § 281, č. 9, písm. b) a č. 11 tr. ř.

Nelze mu však ani tu přisvědčit.

Zákon v ustanovení § 187 tr. z. stanoví jako podmínku beztrestnosti krádeže nebo zpronevěry nahrazení celé škody, a to dříve, než soud nebo jiná vrchnost zví o pachatelově provinění. Nestací proto, nahradí-li pachatel v uvedené době jen část škody vzniklé z jeho činu (rozh. č. 6750 Sb. n. s. I.). Zákon nepřipouští, aby v tom směru byl skutek dělen na částky a aby o každé jednotlivé bylo rozhodováno zvláště. Rozhodnutí č. 4790 Sb. n. s. I., na něž se stěžovatel v uvedené námítce odvolává, ani nenaznačuje, že by podobné dělení bylo možné. Nahradí-li proto pachatel jen část škody, odpovídá trestně za celý čin a náhrada škody je tu jen polehčující okolností.

Zmateční stížnost byla proto zamítnuta.

Čís. 251.

Byl-li teprve opravnou stolicí uložen obžalovanému trest, dlužno ponechat rozhodnutí o podmíněném jeho odkladu soudu první stolice.

(Rozh. ze dne 19. září 1947, Zm I 354/47.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal o zmateční stížnosti na zachování zákona, podané generálním prokurátorem proti rozsudku krajského soudu v L. jako odvolacího soudu pro přestupky, jímž byl ob-

žalovaný uznán vinným přestupky urážky a pomluvy podle §§ 1 a 2 zák. o ochraně cti č. 108/1933 Sb., takto právem:

Rozsudkem krajského soudu v L. jako odvolacího soudu pro přestupky, pokud jím bylo vysloveno, že se obžalovanému nepovoluje podmíněný odklad výkonu trestu uloženého mu tímž rozsudkem, byl porušen zákon v ustanovení § 7, odst. 1 zák. č. 562/1919 Sb.

Rozsudek ten se v uvedeném výroku zrušuje a okresní soud v N. se poukazuje, aby rozhodl o tom, zda trest uložený obžalovanému je podmíněný nebo nepodmíněný.

Důvody:

Rozsudkem okresního soudu v N. byl obžalovaný uznán vinným, že vyhrožoval Rudolfu D., že ho srazí k zemi, tedy mu vyhrůžkou zlého nakládání ublížil na cti, a že tím spáchal přestupek urážky podle § 1 zák. č. 108/1933 Sb. Soud však podle § 9, odst. 3 téhož zákona upustil od uložení trestu. Tímž rozsudkem byl obžalovaný zproštěn obžaloby vznesené na něho pro přestupek pomluvy podle § 2 téhož zákona proto, že prý při této příležitosti před třemi členy závodní rady tvrdil o Rudolfu D., že za okupace udával Čechy, tedy skutečnost, jež by Rudolfa D. mohla vydat v opovržení.

K odvolání soukromého žalobce změnil krajský soud v L. jako odvolací soud pro přestupky rozsudek soudu první stolice potud, že uznal obžalovaného vinným i skutkem, ohledně něhož byl obžalovaný v první stolici zproštěn obžaloby. Skutek ten kvalifikoval jako přestupek pomluvy podle § 2 zmíněného zákona. Důsledkem toho vyměřil znovu obžalovanému trest podle § 2 téhož zákona s použitím §§ 266, 260, písm. b), 267 tr. z., a to vězením v trvání osmi dnů. Zároveň vyslovil, že tento trest je nepodmíněný.

Podle § 7, odst. 1 zák. č. 562/1919 Sb. rozhoduje o podmíněném odsouzení soud první stolice a podle odst. 3 téhož paragrafu podléhá výrok o podmíněném odkladu trestu tímž opravným prostředkům jako výrok o trestu. Z toho plyne, že soud první stolice rozhoduje o podmíněném odsouzení i tehdy, když teprve nálezem opravné stolice vzešla nutnost uvažovati o podmíněném odsouzení (rozh. č. 1597 Sb. n. s. I.). Měl proto v souzené věci rozhodnout o tom, zda trest je podmíněný čili nic, soud první stolice, tudíž okresní soud v N.

Jestliže přesto rozhodl o tom krajský soud v L. jako odvolací soud, porušil zákon v ustanovení § 7, odst. 1 zák. č. 562/1919 Sb.

Ježto obžalovaný byl postupem odvolacího soudu zkrácen o jednu soudní stolicí rozhodovací, stalo se tak v neprospěch obžalovaného.

Bylo proto vyhověno zmateční stížnosti generální prokuratury, jež právem vytýká porušení uvedeného předpisu, a podle § 292 tr. ř. bylo uznáno právem, jak se stalo.

Čís. 252.

Majetkové kusy, jež původní němečtí majitelé — v době činu ještě neodsunutí — měli uloženy v tajné skrýši, zůstaly v trestněprávním ohledu v jejich držení i poté, co byl jejich majetek dán pod národní správu, i poté, co byl zkonfiskován.

Pokud by počínání národního správce, který objeviv úkryt věci odtud vybral, neohlásil je a disponoval s nimi, bylo krádeží a pokud jen porušením povinností podle § 26, písm. b) dekretu č. 5/1945 Sb.

(Rozh. ze dne 19. září 1947, Zm II 128/47.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl obžalovaný uznán vinným zločinem podvodu podle §§ 197, 200, 201, písm. c) tr. z., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu, aby ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Zmateční stížnost uplatňuje důvody zmatečnosti podle § 281, č. 9, písm. a), 10 tr. ř.

Podle zjištění nalézacího soudu obžalovaný byl národním správcem majetkové podstaty, která byla — vzhledem k zjištění nalézacího soudu zřejmě ve smyslu dekretu č. 108/1945 Sb. — zkonfiskována. V domě, spravovaném obžalovaným jako národním správcem, našel obžalovaný tajnou skrýš, v níž dřívější vlastníci ukryli některé své věci. Obžalovaný tuto dodatečně se objevivší součást jím spravované majetkové podstaty neohlásil a některé z těchto věcí spotřeboval (obilí, cukr, med) ve své domácnosti, kabát daroval svému bratru a ostatní věci byly u něho nalezeny a zabaveny.

V době činu původní držitelé těchto věcí (osoby německé národnosti) nebyli ještě odsunutí.

I když tyto věci ve skutečnosti podléhaly konfiskaci ve smyslu dekretu č. 108/1945 Sb., přece ve smyslu trestněprávním zůstaly ve faktické moci původních držitelů a nikoli místní správní komise; jen tito jako znalí místa úkrytu mohli jimi disponovat a nikoli místní správní komise, jež ani nevěděla o jejich existenci a ani nevěděla o místě, kde jsou. Poněvadž místní správní komise před objevením skrýše věci v ní ukryté nedržela, nemohla je ani ztratit.

Vzhledem k tomu s hlediska trestněprávního u místní správní komise nejde o věci ztracené a u původních držitelů nemůže jít o ztracené věci ve smyslu zákona, když věděli, kde věci jsou.

V důsledku toho skutek obžalovaného tak, jak byl zjištěn, nezakládá skutkovou podstatu podvodu spáchaného přivlastněním si věci nalezené.

Poněvadž však místní správní komise při uvedení obžalovaného do národní správy o těchto věcech nevěděla, nemohla jimi ani disponovat, a proto ani nelze říci, že tyto věci byly obžalovanému jako národnímu

správci při uvedení do národní správy svěřeny. Poněvadž nejde o věci obžalovanému svěřené, nejde ani o zpronevěru.

Obžalovaný vybíraje věci ze skrýše a převáděje je do své faktické moci odnimal tyto věci z cizího držení, to jest z držení původních držitelů, osob německé národnosti, kteří o místě úkrytu věděli a v době činu nebyli ještě odsunutí, takže vzhledem k předpisům o odsunu fakticky mohli i těmito věcmi po případě disponovat. Ze zjištění nalézacího soudu pak nutno usuzovat na to, že se toto odnětí stalo bez svolení dosavadních držitelů. Tyto dvě okolnosti poukazují na náležitost skutkové podstaty krádeže.

Jde nyní o to, zda obžalovaný tak učinil »pro svůj užitek«, to jest, zda obžalovaný jednal v úmyslu trvale s věcmi nakládat tak, jako to smí učinit vlastník podle svého vlastnického práva.

V této příčině nalézací soud uvádí, že obžalovaný obilí, cukr a med spotřeboval a kabát daroval bratrovi a z toho usuzuje, že obžalovaný úmyslně chtěl všechny věci zatajit.

Bylo by nepochybně porušením povinností národního správce, kdyby neohlásil dodatečně se objevivší součást majetkové podstaty, kterou spravuje.

Jde nyní o to, kdy a v jaké lhůtě má tak učinit.

Podle § 22, odst. 1 dekretu č. 5/1945 Sb. jest národní správce povinen skládat o svém hospodářství účty orgánu podle § 7 příslušnému ve lhůtách tímto orgánem určených a podat kdykoli potřebné nebo vyžádané zprávy a vysvětlení.

Podle § 5, odst. 1, č. 1 dekretu č. 108/1945 Sb. je povinen každý, kdo má zkonfiskovaný majetek v držbě, ve správě neb úschově, přihlásit jej na vyzvání okresního národního výboru k soupisu.

Zda ve smyslu shora uvedených zákonných ustanovení byly nějaké lhůty stanoveny a jak se k nim obžalovaný zachoval, není zjištěno, stejně jako není zjištěno, zda při uvedení obžalovaného do národní správy nebyly mu v této příčině uloženy zvláštní povinnosti.

Zjištění těchto skutečností je podstatné pro posouzení, zda obžalovaný jednal »pro svůj užitek« aneb zda a v jakém směru porušil povinnosti jemu jako národnímu správci uložené.

Zmateční stížnost proto v této příčině z důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř. právem činí výtky napadenému rozsudku.

Zrušovací soud sám nemůže shora uvedené skutečnosti zjistit (§ 288, odst. 2, č. 3 tr. ř.).

Bylo proto zmateční stížnosti vyhověno již z tohoto důvodu, aniž bylo třeba se zabývat dalšími jejími výtkami.

Kdyby při novém hlavním přelíčení v činu obžalovaného byla shledána skutková podstata zločinu krádeže, upozorňuje se na ustanovení § 293, odst. 3 tr. ř.

Čís. 253.

Činnost, již si bojující armáda opatrovala potřeby pro svoje zásobování, nelze posuzovat s hlediska skutkové podstaty krádeže; není proto podílníkem na krádeži ten, kdo převzal v náhradu za svoje dobytče, poražené pro vojsko, dobytče, jež armáda jinému odebrala, třebaž znal jeho původ a způsob nabytí.

(Rozh. ze dne 19. září 1947, Zm II 148/47.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal po provedeném veřejném líčení o zmatečné stížnosti generálního prokurátora k zachování zákona takto právem:

Rozsudkem krajského soudu, jímž byl obžalovaný uznán vinným zločinem podílnictví na krádeži podle §§ 185, 186, písm. a) tr. z., jež prý spáchal tím, že na jaře 1945 v C. prasnici v ceně 2.400 Kčs, odcizenou Ladislavu P., ukryl a na sebe převedl, byl porušen zákon v ustanoveních §§ 185 a 186, písm. a) tr. z.

Podle § 292 tr. ř. poslední věty se rozsudek ten zrušuje a obžalovaný se podle § 259, odst. 1, č. 2 tr. ř. zprošťuje obžaloby ze zločinu podílnictví na krádeži podle §§ 185, 186, písm. a) tr. ř., jež podle obžaloby spáchal tím, že na jaře 1945 v C. prasnici v ceně 2.400 Kčs, odcizenou Ladislavu P., tedy věc ukradenou v hodnotě převyšující částku 2.000 Kčs, ukryl a na sebe převedl, ač z hodnoty věci bylo mu povědomo, že krádež byla spáchána způsobem, který ji činí zločinem.

Důvody:

Rozsudkem krajského soudu byl obžalovaný uznán vinným zločinem podílnictví na krádeži podle §§ 185, 186, písm. a) tr. z., jež spáchal tím, že na jaře 1945 v C. prasnici v ceně 2.400 Kčs odcizenou Ladislavu P., tedy věc ukradenou v hodnotě 2.000 Kčs převyšující, ukryl a na sebe převedl, ač z hodnoty věci mu bylo povědomo, že krádež byla spáchána takovým způsobem, který ji činí zločinem. Skutkovým základem tohoto rozsudku je zjištění, že prasnice v ceně 2.400 Kčs, jež je předmětem stíhaného činu, byla rolníku Ladislavu P. odcizena za válečných událostí v dubnu 1945, kdy se obcí C. táhla fronta, že ji obžalovaný dostal od ruských vojáků jako náhradu za to, že mu zabili jeho prase, a že ji přijal a ukryl ve chlévě, ačkoliv věděl, že byla odcizena rolníku Ladislavu P. Rozsudek vešel v moc práva.

Generální prokurátor podává do tohoto rozsudku podle § 33 tr. ř. zmatečnou stížnost k zachování zákona.

Právním předpokladem zločinu podílnictví na krádeži je, že věc, kterou pachatel ukrýval, na sebe převedl nebo zašantročil, byla ukradená, t. j. že byla odňata původnímu držiteli bez jeho přivolení ve prospěch

pachatele krádeže. Nálezací soud, pokud mluví v rozsudkových důvodech o odcizení prasnice Ladislavu P., jakož i o vědomí obžalovaného, že svině - plemence jím převzatá a ukrývaná byla odcizena, vychází zřejmě z mylného právního názoru, že se vojáci Rudé armády v době postupující fronty obcí C. v dubnu 1945 dopustili krádeže na Ladislavu P., když mu odebrali prasnici a odškodnili jí obžalovaného za to, že mu před tím zabili jeho prase. Neuvědomil si patrně povahu skutku bojující armády, jež si opatrovala předměty potřeby pro normální zásobování vojska, aniž činnost toho druhu podléhá právnímu posouzení s hlediskem předpisů hmotného práva trestního, tedy ani ne na podkladě právních znaků zločinu krádeže. Nesejde na tom, zda se odebrání prasnice Ladislavu P. stalo k přímému zásobení kuchyně vojska, či na vyrovnání škody způsobené jinde — obžalovanému — podobným aktem opatrovacím. Nešlo-li tu však vůbec na straně vojáků Rudé armády o krádež ve smyslu § 171 tr. z., pak ani skutek obžalovaného, převzetí prasnice od nich, byť i znal způsob a původ nabytí, nelze právně posoudit na podkladě ustanovení §§ 185, 186, písm. a) tr. z., jak to učinil nálezací soud. Svým rozhodnutím porušil soud své stolice zákon v uvedených ustanoveních a zatížil rozsudek zmatečností podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř., když hodnotil skutek obžalovaného s hlediska právních znaků zločinu podílnictví na krádeži a obžalovaného pro tento zločin odsoudil.

Odvodněné zmatečné stížnosti generálního prokurátora k zachování zákona bylo proto vyhověno, podle § 292 tr. ř. poslední věty byl rozsudek v celém rozsahu zrušen a na podkladě skutkových zjištění prvního soudu byl ihned vynesena rozsudek zprošťující.

Čís. 254.

Spravedlivá nutná obrana podle § 2, písm. g) tr. z. není vyloučena tím, že napadený svým předchozím trestným skutkem dal k útoku podnět.

Důvodem beztrestnosti jednání vykonaného ve spravedlivé obraně není nedostatek zlého úmyslu, nýbrž účel jednání (ochrana ohroženého právního statku).

(Rozh. ze dne 23. září 1947, Zm II 15/47.)

Obžalovaný pomáhal dne 17. srpna 1945 při zjednávání pořádku za výtržnosti způsobené skupinou mladíků z R. Při tom se dostal do sporu s jedním z výtržníků, Jaromírem D., jehož uchopil za vlasy, udeřil několikrát do tváře a způsobil mu lehké zranění.

Dva dny na to, 19. srpna 1945, zúčastnil se obžalovaný taneční zábavy v sousední obci, kde byl návštěvou u příbuzných. Na tuto zábavu se dostavila opět zmíněná skupina mladíků z R. a obžalovaný byl už během večera upozorněn, že se na něho chystají. Když asi o 23. hodině opouštěl ve společnosti své tety a svých dvou sestřenic hostinec, přidala se k němu skupina osmi až devíti oněch mladíků, mezi nimiž byl i Jan D., bratr to Jaromíra D., jehož obžalovaný přede dvěma dny poranil. Mladíci cestou obžalovanému nadávali a hrozili, že si to s ním dnes spraví.

Když se obžalovanému za výstupu ztratila společnost jeho příbuzných, upozorňovali se mladíci vzájemně, že třeba na obžalovaného dát pozor, aby jim neutekl. Chtěje se mladíků zbavit, vytáhl obžalovaný revolver a upozorňoval, že použije zbraně, jestliže některý z mladíků na něho sáhne. Toto varování nemělo účinku. Mladíci za vyhrůžek, že obžalovaného zabijí a že nastal dnes poslední jeho den, sledovali ho až k obydlí příbuzných obžalovaného, a když tam obžalovaný chtěl vejít, postavili se dva z nich ke vchodu, ostatní pak obžalovaného obklopili a Jan D. se proti němu rozpráhl napřaženou rukou. Obžalovaný sehnutím a uskočením unikl sice ráně, Jan D. se však na něho rozpráhl po druhé, a když se obžalovaný ráně opět vyhnul, vrhli se na něho i ostatní mladíci. V té chvíli obžalovaný, aniž mířil na určitou osobu, vystřelil rychle za sebou asi pět ran z revolveru. Některými z nich byl zasažen Jan D. a zůstal na místě mrtev.

Na takto zjištěném podkladě nalézací soud odsoudil obžalovaného pro přestupek podle § 411 tr. z. spáchaný dne 17. srpna 1945 na Jaromíru D., zprostil ho však obžaloby pro zločin zabití Jana D., uznáv, že se tento skutek stal u výkonu spravedlivé a nutné obrany.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmáteční stížnost státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu, pokud jím byl obžalovaný zproštěn obžaloby pro zločin zabití podle § 140 tr. z.

Z d ů v o d ů:

Pokud zmáteční stížnost vytýká, že nalézací soud pochybil po právní stránce, když přiznal obžalovanému právo spravedlivé nutné obrany ve smyslu § 2, písm. g) tr. z., nelze její výtce přisvědčit.

Zmateční stížnost má za to, že se obžalovaný nemůže s úspěchem dovolávat spravedlivé nutné obrany, protože si prý zavinil stav nouze svým vlastním trestným proviněním. Vytýkané provinění obžalovaného vidí zmáteční stížnost v tom, že se dne 17. srpna 1945 dopustil přestupku lehkého poškození na těle podle § 411 tr. z. na bratrovi Jana D., Jaromíru D., což bylo zjištěno nalézacím soudem. Kdyby podle vývodů zmáteční stížnosti obžalovaný dne 17. srpna 1945 nebyl zranil Jaromíra D. a tedy nespáchal na něm trestný skutek, nebylo by došlo 19. srpna 1945 k jeho střetnutí s Janem D. a tedy ke stavu nouze, ve které se ocitl obžalovaný řečeným vlastním zaviněním, totiž spácháním trestného činu.

Zmateční stížnost není v právu.

Přehlízí totiž, že obžalovaný nebyl zproštěn obžaloby proto, že podnikl své jednání z nouze ve smyslu § 2, písm. g) tr. z., nýbrž z toho důvodu, že skutek provedl ve spravedlivé nutné obraně, při níž zůstává útok bezprávným, i když byl vyprovokován, t. j. když napadený sám k němu dal podnět.

Zmateční stížnost není rovněž v právu, když vytýká, že skutek obžalovaného byl spáchan ve zlém úmyslu a že proto nešlo o spravedlivou nutnou obranu. V této části postačí poukázat zmáteční stížnost na to, že při spravedlivé nutné obraně není důvodem vylučujícím trestnost ne-

dostatek zlého úmyslu, nýbrž čin toho, kdo se brání, není bezprávným se zřením na účel obrany, totiž pokud slouží k obraně ohroženého právního statku.

Neposoudil proto nalézací soud skutek obžalovaného s právního hlediska nesprávně, přiznal-li mu beztrestnost podle § 2, písm. g) tr. z., i když počítal s úmyslnou činností obžalovaného.

Z těchto důvodů byla zmáteční stížnost zamítnuta.

Čís. 255.

Ke skutkové podstatě přečinu shluknutí podle § 283 tr. z.

Spadá sem i počinání toho, kdo po úřední výzvě k rozchodu podstoupil sice stranou od shluku rozptylovaných osob, vyklizované prostranství však neopustil.

(Rozh. ze dne 24. září 1947, Zm II 76/47.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmáteční stížnosti obžalovaných do rozsudku krajského soudu, pokud jím byli stěžovatelé uznáni vinnými přečinem shluknutí podle § 283 tr. z.

Z d ů v o d ů:

Po právní stránce posoudil nalézací soud věc správně. Zrušovací soud vyslovil v četných rozhodnutích, že shluknutí je shromáždění většího počtu lidí, které je svou povahou způsobilé ohrozit veřejný klid a pořádek. Stačí již pouhá možnost ohrozit veřejný klid a pořádek. Přečinu podle § 283 tr. z. se dopouští, kdo při nějakém shluknutí, jež povstalo z jiné příčiny nežli té, pro kterou se stává sročení zločinem, neuposlechne úředníka nebo strážce, když tito rozkazují lidu, aby se rozešel. Spadá sem tudíž neposlušnost proti výzvě k rozchodu učiněné úředníkem nebo stráží za shluku lidí za účelem jejich rozptýlení nebo vytlačení na místa jiná. Jakmile se taková výzva stala, zavazuje k bezodkladnému vyklizení místa, na kterém se shluk stal, nejen ty, kdož ji slyšeli, nýbrž i ty, kdo se dovědí o vrchnostenském rozkazu k rozchodu z okolností případu. Výzva k rozchodu má účinnost, pokud trvá nebezpečí, jemuž čelí, t. j. pokud nepomine nebezpečí opětného shluknutí rozptýleného davu nebo návratu vytlačeného davu v místo shluknutí. Podnět ke shromáždění lidu může být i nezávadný.

Nemůže být pochybností o tom, že větší počet místních občanů v M., mezi nimiž byli i stěžovatelé, kteří vnikli na dvůr usedlosti, z níž měl být nuceně vystěhován dosavadní národní správce, a kteří se dostali do hádky s předsedou místního národního výboru, byl již svou povahou s to, aby ohrozil veřejný klid a pořádek, neboť není vyloučeno, že mohlo při této příležitosti dojít i k násilnostem, a že tedy výzva vrchního strážmistra Františka S. tomuto zástupu k rozchodu, třikrát opakovaná, byla výzvou při shluknutí.

Poněvadž však podle zjištění napadeného rozsudku stěžovatelé výzvu tu slyšeli, jí však o své újmě neuposlechli, nepochybil nalézací soud, uznal-li stěžovatele vinnými přečinem § 283 tr. z.

Co do obžalovaného Františka Z. zjistil nalézací soud, že zasahoval do úředního jednání při výkonu nuceného vyklizení národního správce tím, že podstoupil stranou, neopustil však dvůr, neuposlechl tedy výzvy k rozchodu, poněvadž neopustil místo shluknutí. S hlediska § 283 tr. z. se nevyžaduje, aby byl pachatel přímo ve shluku osob, které jsou rozptylovány; i ojedinelá, o samotě stojící osoba je povinna vyhovět výzvě, je-li na prostranství, které je vyklizováno, protože hrozí další shluknutí.

Po subjektivní stránce stačí, že stěžovatel nevyhověl příkazu k rozchodu o své újmě, ač jej podle rozsudkových zjištění a podle vlastního seznání slyšel. Stěžovatel věděl, že výzva směřuje k vyklizení dvora, neboť slyšel rozkaz k rozchodu.

O důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř. nelze tudíž ani stran tohoto stěžovatele mluvit.

Čís. 256.

I oddělené ústřížky potravinových lístků, použité už zákazníkem k odběru potravin, mohou být způsobilým předmětem krádeže.

(Rozh. ze dne 25. září 1947, Zm I 191/47.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmáteční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným zločinem krádeže podle §§ 171, 173, 176 II, písm. c) tr. z.

Z d ů v o d ů:

Pokud jde o odcizení masových ústřížků, namítá zmáteční stížnost s hlediska zmatku podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř. výslovně, že toto nezakládá skutkovou podstatu krádeže. Z vývodů zmáteční stížnosti, jakož i z povahy uplatňovaného zmatku pak plyne, že zmáteční stížnost má za to, že činnost obžalovaného v tomto směru nezakládá vůbec skutkovou podstatu nějakého trestného činu příslušejícího před soud. Zmateční stížnost zde dovozuje, že ústřížky masových a potravinových lístků vůbec jsou nepřenosné a nemají jako takové žádnou objektivní hodnotu. Nemají prý ani žádnou hodnotu jako potištěný papír, jak je hodnotí nalézací soud, protože jich nelze užít k ničemu jinému než zase jen jako poukazu pro koupi potravin, při níž ovšem kupující musí kupované potraviny zaplatit. Zmateční stížnosti nelze přisvědčit.

Lístky na maso opravňují k odběru potravin, které jsou podle platných předpisů vydaných v oboru vázaného hospodářství na ně vázány. I když jsou nepřenosné, jsou pouhými legitimačními papíry, na které je zboží vydáváno každému, kdo je předloží, bez jakéhokoliv zkoumání to-

žnosti nebo oprávnění. Jako takové mají ovšem pro majitele nebo pouhého držitele majetkovou hodnotu a nutno je proto pokládat za věc ve smyslu § 285 obč. zák. i ve smyslu § 171 tr. z. Jsou tudíž způsobilým předmětem krádeže. Nalézací soud nezjistil ovšem blíže, o jaké ústřížky masových lístků šlo a kdo je zasílal. Podle obsahu spisů šlo o ústřížky masových lístků nalepené na arších a opatřené v rohu označením firmy, která je zasílala dodavateli, aby na ně obdržela nové zboží. Šlo tedy o ústřížky odstřížené od příslušných lístků při drobném prodeji jednotlivým zákazníkům, tedy o ústřížky již použité, které prodávající firmy podle předpisů o vázaném hospodářství po určité období schovávaly, pak nalepily na archy a zasílaly výrobci, aby na ně obdržely nové zboží pro další zásobovací období. Ani toto použití ústřížků lístků na maso nemění nic na jejich povaze shora vytčené. Pro ony firmy znamenaly takto oddělené a nalepené ústřížky lístků na maso skutečnou majetkovou hodnotu, jsouce pro ně průkazným papírem pro odběr množství masa odpovídajícího množství předložených ústřížků. I takovéto ústřížky mohou být proto předmětem krádeže ve smyslu § 171 tr. z.

Čís. 257.

Doručení opisu rozsudku do rukou advokáta, jenž nevěděl, že byl obžalovanému zřízen za zástupce chudých k provedení opravných prostředků, nelze pokládat pro běh zákonných lhůt za účinné. Lhůta k provedení opravných prostředků počíná tu běžet teprve ode dne, kdy advokát byl vyrozuměn o svém zřízení.

(Rozh. ze dne 1. října 1947, Zm I 619/47.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl stížnosti obžalovaného proti usnesení krajského soudu, kterým byla zamítnuta jeho zmáteční stížnost podaná proti rozsudku téhož soudu ze dne 22. května 1947, zrušil toto usnesení, žádost o navrácení v předešlý stav pro zmeškání lhůty k provedení zmáteční stížnosti odkázal na toto rozhodnutí a rozhodl o zmáteční stížnosti a odvolání věcně.

Z d ů v o d ů:

Proti rozsudku nahoře uvedenému opověděl obžalovaný hned po jeho prohlášení zmáteční stížnost a odvolání, žádal za ustanovení obhájce chudých k provedení těchto opravných prostředků a o doručení opisu rozsudku tomuto obhájci. Podle spisů byl obžalovanému na tuto jeho žádost ustanoven za zástupce chudých JUDr. Karel K., advokát v P., kterému byl zaslán opis rozsudku. Tento opis rozsudku došel sice do kanceláře řečeného advokáta dne 7. června 1947, byl však soudu prvé stolice vrácen s poznámkou: »omyl, nám nepřisluší«.

Usnesením ze dne 18. srpna 1947 zamítl soud prvé stolice zmáteční stížnost obžalovaného s odůvodněním, že nebyla provedena. Toto usne-

sení bylo doručeno obžalovanému (do vlastních rukou) dne 24. srpna 1947, načež písemným podáním, došlým soudu první stolice dne 27. srpna 1947, podal obžalovaný stížnost proti uvedenému usnesení a zároveň provedl i zmatečnou stížnost.

Podle spisů se dověděl JUDr. Karel K. o tom, že byl obžalovanému ustanoven za zástupce chudých k provedení opravných prostředků jím opověděných, dne 26. srpna 1947, načež podal, a to vešměs dne 27. srpna 1947, jednak stížnost proti nahoře uvedenému zamítavému usnesení soudu první stolice zároveň se žádostí o navrácení v předešlý stav pro zmeškání lhůty k provedení zmatečnou stížnosti, jednak provedení zmatečnou stížnosti opověděné obžalovaným.

Stížností obžalovaného a jeho obhájce, podané proti usnesení, kterým byla zamítnuta zmatečnou stížnost obžalovaného jako neprovedená, jsou důvodné.

I když opis rozsudku došel do kanceláře advokáta JUDr. Karla K-a dne 7. června 1947, nelze toto doručení pokládat za účinné. Jak vyplývá ze spisů, byla zásilka obsahující dotčený opis rozsudku vrácena soudu první stolice s poznámkou nahoře uvedenou, a to proto, že nebyl připojen výměr výboru advokátní komory o tom, že se řečený advokát určuje obžalovanému za zástupce chudých. O určení tohoto zástupce byl výbor advokátní komory požádán soudem první stolice. V tomto případě nutno pokládat za den, od kterého počala běžet lhůta k provedení zmatečnou stížnosti, teprve den 26. srpna 1947, kterého se JUDr. Karel K. dověděl (u soudu první stolice) o svém ustanovení zástupcem chudých. Ze spisů není zřejmé, že se řečený advokát, který obžalovaného v této trestní věci do té doby nezastupoval, před 26. srpnem 1947 dověděl snad jiným způsobem o svém ustanovení zástupcem chudých obžalovanému.

Usnesení soudu první stolice ze dne 18. srpna 1947, kterým byla zamítnuta zmatečnou stížnost obžalovaného jako neprovedená, bylo tedy vydáno dříve, než počala běžet zákonná lhůta k provedení zmatečnou stížnosti. Toto usnesení je tedy nezákonné a bylo proto na oprávněné stížnosti obžalovaného a jeho obhájce zrušeno. Jak už bylo uvedeno, byla zmatečnou stížnost provedena jednak obžalovaným, jednak jeho obhájcem dne 27. srpna 1947, tedy včas. Žádost o navrácení v předešlý stav pro zmeškání lhůty k provedení zmatečnou stížnosti pozbyla proto významu rozhodnutím nahoře uvedeným a byla na ně odkázána.

Čís. 258.

Ridič, který na frekventované ulici spatří vedle jiných chodců v jízdni dráze i muže označeného slepečkou páskou, musí počítati s tím, že tento chodec — právě pro svoji vadu — bude si snad počínati jinak, než lze předpokládat u chodců vidoucích. Je proto jeho povinností zařídit rychlost vozidla tak, aby je mohl po případě i okamžitě zastavit.

(Rozh. ze dne 2. října 1947, Zm I 150/47.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmatečnou stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem podle § 335 tr. z.

Z důvodů:

Hmotněprávní důvod zmatečnosti podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř. je uplatněn námitkou, že stěžovatel nezanedbal nic, pokud jde o nutnou opatrnost při řízení motorového vozidla, a že zavinění stíhá jediné poškozeného, který zcela nečekaně a proti svému původnímu chování vkročil stěžovateli těsně a přímo před auto, takže ani při sebe mírnější rychlosti nemohl automobil zastavit a zabránit srážce. I když šlo o frekventovanou silnici, nelze prý od automobilisty požadovati, aby při spatření osob přecházejících jízdni dráhu zastavil a čekal, až přejdou, naopak nutno předpokládat, že i chodci musí věnovat aspoň stejně zvýšenou pozornost jízdni dráze, než do ní vstoupí, zejména, vadí-li jim v přehledu nějaká překážka.

Pokud zmatečnou stížnost nevychází při doličování tohoto zmatku ze souhrnu skutkových zjištění, že stěžovatel jel velmi frekventovanou ulicí v užším místě, kde chodci přecházeli vozovku s obou stran ulice a kde rozhled po jízdni dráze byl ztížen tím, že při obou okrajích vozovky stála auta a povozy, že viděl v jízdni dráze shluk lidí, mezi jinými i dva muže, z nichž jeden byl označen páskou slepce, přesto však nezmírnil jízdnu a pokračoval v ní, aniž dal včas a vzhledem k hluku v ulici panujícímu dostatečně hlasité výstražné znamení, zachytil onoho muže se slepečkou páskou, srazil jej autem k zemi a zastavil auto teprve na vzdálenosti čtyř metrů, není provedena podle zákona (§ 288, odst. 2, čís. 3 tr. ř.). Jinak však není opodstatněna.

Již sama skutečnost, že stěžovatel viděl v jízdni dráze vedle jiných chodců i muže označeného slepečkou páskou, nutila stěžovatele, aby věnoval jízdni dráze a počínání tohoto chodce zvýšenou pozornost a aby zařídil svoji jízdnu tak, aby chodce neohrozil. Uvedená situace zejména mu přikazovala, aby volil takovou rychlost, která by mu umožnila vůz okamžitě zastavit i před přímo se vynořivší překážkou. Stěžovatel mohl a měl počítat s tím, že chodec v jízdni dráze označený slepečkou páskou si bude počínat právě pro svoji tělesnou vadu po případě i jinak, než je možno předpokládat u chodců vidoucích, a to tím spíše, že je možno výstražné znamení pro silný hluk v ulici i přeslechnout. Bylo proto povinností stěžovatele, aby volil jen takovou rychlost, při níž mohl vozidlo včas zastavit a nehodě zabránit. Mohl-li však auto zastavit teprve až po čtyřech metrech od místa, kde chodec srazil k zemi, je nepochybné, že rychlost vozidla byla nepřiměřeně velká vzhledem k dané situaci v jízdni dráze a že byla jednou z příčin, pro které došlo ke smrtelnému úrazu Hugo M. Stěžovatelovo zavinění v tomto směru by tudíž nemohlo být vyloučeno ani spoluzaviněním poškozeného.

Pokud zmatečnou stížnost cituje ustanovení § 9, odst. 4 d. ř. s. k prokázání toho, že ani toto ustanovení neukládá řidiči motorového vozidla, aby zastavil, neuvádí je úplně, neboť vynechává poslední větu tohoto ustanovení, jež zní: »v nutném případě má řidič vozidla zastavit«.

Čís. 259.

Ke skutkové podstatě zločinu podle § 13, č. 1, odst. 1 zák. č. 50/1923 Sb. nestačí přechovávání (opatření si, přenechání jinému) jakékoliv a u t o m a t i c k é zbraň; je třeba, aby šlo o zbraň podobné účinnosti, jakou mají zbraně v tomto místě zákona výčetmo uvedené.

(Rozh. ze dne 3. října 1947, Zm I 194/47.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl obžalovaný uznán vinným zločinem nedovoleného ozbrojování podle § 13, č. 1, odst. 1 zák. na ochranu republiky č. 50/1923 Sb., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc soudu první stolice, aby ji v rozsahu zrušení znovu projednal a rozhodl.

Z d ů v o d ů:

Napadeným rozsudkem byl obžalovaný uznán vinným zločinem nedovoleného ozbrojování podle § 13, č. 1, odst. 1 zák. na ochranu republiky č. 50/1923 Sb., jehož se dopustil tím, že v době do 5. června 1946 v T. přechovával bez úředního povolení automatickou pistolí, t. j. zbraň podobné účinnosti jako automatická puška.

S hlediska důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř. vytýká zmateční stížnost důvodně právní mylnost rozsudku. Napadený rozsudek uvádí ve výroku, že obžalovaný přechovával bez úředního povolení automatickou pistolí, t. j. zbraň podobné účinnosti jako automatická puška, a v důvodech, že obžalovaný doznal, že měl u sebe od roku 1938 pistolí vzor 24, ráže 9 mm, a že na základě doznání obžalovaného a obsahu trestního oznámení shledal soud v jednání obžalovaného skutkovou podstatu zločinu podle § 13, č. 1, odst. 1 zák. č. 50/1923 Sb. z toho důvodu, že obžalovaný přechovával zbraň zvláště nebezpečnou svou účinností, tudíž zbraň, kterou má na mysli ustanovení § 13, č. 1, odst. 1 zák. Rozsudek však vůbec neuvádí, podle kterých skutečností a z jakých důvodů pokládá automatickou pistolí za zbraň podobné účinnosti jako automatická puška a považuje zřejmě tuto okolnost za nerozhodnou, vzhledem k mylnému právnímu názoru, že ke skutkové podstatě zločinu podle § 13, č. 1, odst. 1 zák. na ochr. rep. stačí, že pachatel přechovával jakoukoliv automatickou zbraň nebezpečnou svou účinností. Leč skutková podstata zločinu nedovoleného ozbrojování podle § 13, č. 1 zák. na ochr. republiky č. 50/1923 Sb. se nevyčerpává ve směru objektivním v opatření, přechovávání nebo jinému přenechání jakékoliv automatické zbraně nebo jakékoliv zbraně nebezpečné svou účinností, nýbrž v opatření, přechovávání nebo jinému přenechání některé ze zbraní uvedených v tomto zákoně nebo zbraně podobné účinnosti, t. j. sice jiné zbraně, ale jen takové, která má podobnou účinnost jako zbraně v § 13, č. 1, odst. 1 zák. na ochr. republiky č. 50/1923 Sb. výčetmo uvedené.

Bylo proto důvodně zmateční stížnosti již z tohoto důvodu vyhověno, aniž bylo třeba se zabývat dalšími jejími výtkami, napadený rozsudek byl zrušen a nalézacímu soudu bylo uloženo, aby věc v rozsahu zrušení znovu projednal a rozhodl. K tomu se poznamenává, že nalézacímu soudu bude uvažovat, neshledá-li, šetře právě uvedených právních zásad, v jednání obžalovaného skutkovou podstatu zločinu podle § 13, č. 1 zák. na ochr. rep. č. 50/1923 Sb., i o tom, nenaplní-li jednání obžalovaného skutkovou podstatu přestupku podle § 32 zbroj. pat. (srov. rozh. č. 3256 Sb. n. s. tr. I.).

Čís. 260.

Pokud požívá ochrany podle §§ 68, 81 tr. z. předseda t. zv. bytové komise.

Bez zjištění, jaký obor působnosti byl bytové komisi, pokud se týče jejímu předsedovi vymezen rozhodujícím zastupitelským orgánem, nelze posoudit, zda byl předseda bytové komise formálně oprávněn provádět prohlídku bytu k účelům evidence konfiskovaného bytového zařízení.

(Rozh. ze dne 7. října 1947, Zm I 129/47.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl obžalovaný uznán vinným zločinem veřejného násilí podle § 81 tr. z. a přestupkem podle § 312 tr. z., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu k novému jednání a rozhodnutí.

D ů v o d y:

Zmateční stížnost uplatňuje číselně důvody zmatečnosti podle § 281, č. 4, 5 a 9, písm. a) tr. ř. Nutno jí přiznat úspěch.

Nalézací soud zjistil, že Jaroslav Z., předseda bytové komise místní správní komise, chtěl dne 1. 6. 1946 prohlédnout bytové zařízení (konfiskovaný německý majetek) v určitém bytě v domě, v němž měl přidělen byt i obžalovaný. Obžalovaný, aby tento úkon zmařil, použil proti Jaroslavu Z. násilí, při čemž jej nadto slovem urazil.

V tomto jednání shledal nalézací soud skutkovou podstatu zločinu podle § 81 tr. z. a přestupku podle § 312 tr. z., vycházející ze zřejmého předpokladu, že úkon, který chtěl Jaroslav Z. vykonat, spadl do oboru jeho úřední působnosti jako předsedy bytové komise, tedy že byl k němu formálně oprávněn.

S tímto názorem, který napadá zmateční stížnost s hlediska důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř., nelze bez dalšího souhlasit.

Nutno si uvědomit, že tak zv. bytové komise jsou za platného právního uspořádání veřejné správy ve své podstatě jen pomocným orgánem místního národního výboru (pokud se týče místní správní komise), bez samostatného, zákonem upraveného oboru působnosti. Jsou to orgány

ve smyslu § 41 čes. obec. zřízení a § 39 mor. obec. řádu. Rozsah jejich pravomoci řídí se v té které obci usnesením plenární schůze místního národního výboru (§ 2, odst. 2 a 3 vlád. nař. z 5. května 1945, č. 4 Sb., § 8 směrnic min. vnitra ze dne 13. června 1946, č. B-2541-13/6-46-II/2 a č. 11 směrnic téhož ministerstva ze dne 19. května 1945 — Úř. list I, č. 7/45), takže může býti v různých obcích nestejný.

Z povahy věci plyne, že bytové komise budou zřizovány zpravidla k obstarávání veřejnoprávních záležitostí bytové péče, pokud platné předpisy zákonné povahy ukládají v tomto směru obcím určité úkony aneb na ně přenášejí určitou rozhodovací pravomoc, leč — jak bylo již naznačeno — může být v té které obci podle vůle rozhodujícího zastupitelského orgánu obor působnosti bytové komise zúžen, případně rozšířen i na záležitosti jiného druhu.

Jaký obor působnosti byl vymezen takto bytové komisi, pokud se týče předsedovi této komise v P., nalézací soud nezjistil. Není zde proto ani potřebný skutkový podklad pro posouzení otázky, zda v konkrétním případě úkon, který chtěl vykonat Jaroslav Z. u obžalovaného, spadl vůbec do oboru povinností a práv bytové komise nebo jejího předsedy, zejména když šlo o úkon, který s bytovou péčí souvisí jen nepřímo, t. j. o zajištění (evidenci) konfiskovaného bytového zařízení.

Tato neúplnost rozsudku má za následek, že nelze rozhodnout ihned ve věci samé, ježto zákonnou ochranu podle §§ 81 a 312 tr. z. lze vrchnostenské osobě přiznat jen tehdy, nevybočila-li z mezí vykázaných služebních povinností.

Nezbylo tudíž, než napadený rozsudek podle § 288, odst. 2, č. 3 tr. ř. zrušit a vrátit věc nalézacímu soudu k novému projednání a rozhodnutí, aniž se bylo třeba za tohoto stavu věci zabývat výtkami a námitkami zmateční stížnosti, k nimž by bylo jen podotknout, že s hlediska §§ 81 a 312 tr. z. nesejde vůbec na tom, zda úkon, který vrchnostenská osoba předsevzala nebo chtěla předsevzít, byl oprávněn i věcně (materiální oprávněnost), jak bylo vysloveno již v četných rozhodnutích nejvyššího soudu.

Čís. 261.

Žádost za trestní stíhání pro obsah tiskopisu je s hlediska § 17, odst. 1 zák. č. 108/1933 Sb. včasná i tehdy, byla-li ve dvou měsících ode dne, kdy se uražený dověděl o osobě obžalovaného, podána u nepříslušného soudu.

Okolnost, že obžalovaný před zahájením trestního řízení sám žalobci sdělil, že za obsah letáku vydaného místní politickou organizací přebírá jako předseda oné organizace odpovědnost, nezbujuje soud povinnost, aby zjistil a v rozsudku uvedl, jakou činnost při vydání letáku obžalovaný vyvinul, zejména zda dal zprávu v letáku obsaženou uveřejnit. Zmateční stížnost vytykající vadnost rozsudku v uvedeném směru je ve prospěch obžalovaného i tehdy, byl-li zproštěn pro zdařilý důkaz omluvitelného omylu.

(Rozh. ze dne 8. října 1947, Zm I 346/46.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl podle § 259, odst. 1, č. 2 tr. ř. z důvodu omluvitelného omylu podle § 6, odst. 2, písm. b) zákona č. 108/1933 Sb. zproštěn obžaloby pro přečin podle § 1 a § 2 zákona č. 108/1933 Sb. a podle § 1 zákona č. 124/1924 Sb., po případě pro přestupek podle § 4 zákona č. 124/1924 Sb. ve znění vyhlášky č. 145/1933 Sb., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc prvému soudu, aby ji znovu projednal a rozhodl, přihledna k útratám zastupování a obhajování ve zrušovacím řízení.

Důvody:

Soukromí žalobci podali žádost za trestní stíhání obžalovaného, v níž se praví, že se cítí dotčeni na své cti »obsahem letáku a dopisu«, čemuž dlužno v souvislosti s dějem vylíčeným v žádosti rozumět tak, že se cítí dotčeni obsahem letáku z měsíce února 1946 a obsahem dopisu ze dne 13. března 1946. Žádost za trestní stíhání došla dne 5. dubna 1946 okresnímu soudu v P., který ji postoupil krajskému soudu v P., kam došla dne 17. května 1946. Po skončení přípravného vyšetřování byli soukromí žalobci usnesením ze dne 26. června 1946 vyzváni, aby podali obžalovací spis. Usnesení bylo doručeno zástupci soukromých žalobců dne 28. června 1946 a ten podal dne 11. července 1946 obžalovací spis. V něm se žádá, aby obžalovaný byl potrestán, ježto dal v měsíci únoru 1946 uveřejnit zprávu, již se soukromí žalobci cítí dotčeni na své cti.

Z vylíčeného stavu procesních skutečností plyne, že se žádost za trestní stíhání vztahovala nejen na obsah dopisu ze dne 13. března 1946, ale i na obsah letáku z února 1946. Z obsahu obžalovacího spisu dále plyne, že se jeho předmětem stal toliko obsah letáku z února 1946. Postupoval tudíž soud správně, když předmětem svého jednání učinil obsah uvedeného letáku a nikoli obsah řečeného dopisu.

Neprávem tudíž namítá zmateční stížnost s hlediska důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 9, písm. c) tr. ř., že se napadený rozsudek obíral obsahem uvedeného letáku, ač zde nebylo žaloby potřebné podle zákona.

Podle napadeného rozsudku se soukromí žalobci dověděli o osobě obžalovaného (§ 17, odst. 1 zákona č. 108/1933 Sb.) teprve z dopisu ze dne 13. března 1946. Tímto dnem, pokud se týče dnem, kdy seznali obsah tohoto dopisu, počala běžet lhůta dvou měsíců podle § 17, odst. 1 uvedeného zákona.

Zmateční stížnost se domnívá, dovolávajíc se svým obsahem důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 9, písm. b) tr. ř., že uvedená lhůta dvou měsíců nebyla dodržena a že následkem toho zaniklo právo soukromých žalobců stíhat obžalovaného. Svoje závěry odůvodňuje poukazem na skutečnost, že žádost za trestní stíhání byla podána u nepříslušného soudu.

Tato námitka není důvodná, neboť podle § 17, odst. 1 uvedeného zákona se žádost za trestní stíhání pokládá za podanou včas, i když byla podána u nepříslušného soudu, který ji má pouze postoupit příslušnému soudu.

Jak bylo již uvedeno, plyne z obsahu obžalovacího spisu, že předmětem stíhání nebyl obsah dopisu ze dne 13. března 1946. Obsah tohoto dopisu se nestal ani předmětem napadeného rozsudku. Není se proto třeba zabývat námitkami zmáteční stížnosti, které jsou vznášeny z důvodu viny obžalovaného pro obsah tohoto dopisu.

Zmateční stížnosti však dlužno přisvědčit v tomto směru:

Napadený rozsudek uvádí, že podle obsahu dopisu ze dne 13. března 1946 »odpovídá« za obsah letáku z února 1946 obžalovaný. Nálezací soud se domnívá, že obžalovaný je odpovědný jako předseda místní politické organizace za zprávu v letáku z února 1946, poněvadž v dopise ze dne 13. března 1946 prohlásil, že odpovídá za zprávy v letáku obsažené. Na to se nálezací soud pustil do řešení otázky důkazu pravdy, po případě důkazu omluvitelného omylu. Vyloučiv, že se obžalovanému podařil důkaz pravdy, vyslovil, že se mu podařil důkaz omluvitelného omylu.

Zmateční stížnost, která je v tomto případě zprošťujícího rozsudku přípustná i ve prospěch obžalovaného, namítá, že se měl nálezací soud vyjádřit o tom, jakou činnost vyvinul obžalovaný při vydání uvedeného letáku, zejména zda dal zprávu v něm obsaženou uveřejnit.

Obsahem těchto námitek je uplatňován důvod zmatečnosti podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř. (nesprávně podle § 281, č. 5 tr. ř.), neboť je jimi namítáno, že nálezací soud nezjistil činnost obžalovaného, jež by mohla být podřaděna skutkové podstatě pomluvy (nebo urážky).

Námitka je činěna důvodně.

Dříve než se nálezací soud pustil do řešení otázky důkazu omluvitelného omylu, bylo na něm, aby zjistil skutečnosti, jež se týkají činnosti obžalovaného při uveřejnění závadné zprávy v uvedeném letáku. Aniž vyřešil tuto otázku, pustil se do řešení otázky důkazu omluvitelného omylu. To se stalo v neprospěch obžalovaného, neboť v případě, že by nebylo lze přisvědčit, že se obžalovaný účastnil na vydání závadné zprávy v letáku, došlo by k jeho zproštění v ten způsob, že by soukromí žalobci byli povinni nahradit náklady řízení a obhajování v celém rozsahu. Ježto se to nestalo, nelze posoudit na zjištěném podkladu, zda se obžalovaný dopustil trestného činu, jenž je mu za vinu kladen v obžalovacím spisu.

Bylo proto odůvodněné zmáteční stížnosti vyhověno.

Čís. 262.

Ve zmáteční stížnosti provedená změna právního hlediska veřejného žalobce proti právnímu hledisku obžaloby není na překážku věcnému vyřízení zmáteční stížnosti, není-li pochyb o totožnosti skutku.

Je však žalobcovou povinností zmáteční stížností napadnout a dovodit nesprávnost každé jednotlivé úvahy, kterou nálezací soud vyloučil tu kterou náležitost skutkové podstaty tvrzeného trestného činu.

Ke skutkové podstatě spoluviny na přečinu podle § 306 tr. z. spáchaném »svémocným« odnětím mrtvoly nebo její části.

(Rozh. ze dne 8. října 1947, Zm I 513/47.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmáteční stížnost státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu, pokud jím byl obžalovaný Jiří T. zproštěn podle § 259, odst. 1, č. 2 tr. ř. obžaloby pro přečin proti veřejnému pokoji a řádu podle § 306 tr. z.

Důvody:

Veřejná obžaloba stíhala obžalované Aloisii K. a Jiřího T. jako spolupachatele přečinu podle § 306 tr. z. spáchaného tím, že Aloisie K. dne 27. února 1946 darovala Jiřímu T. na jeho žádost jednu ze čtyř lebek, jež jako hrobnice vykopala ze zrušených hrobů.

Napadeným rozsudkem byla obžalovaná Aloisie K. uznána vinnou ve směru žalovaného přečinu, neboť nálezací soud, zjistiť zažalovanou činnost, dospěl k názoru, že jsou splněny všechny náležitosti tohoto přečinu jak po objektivní, tak i po subjektivní stránce, v tomto směru zejména proto, že jednala svémocně, neboť nemajíc k darování vykopané lebky úřední povolení, jednala vědomě bez svolení a vědomí příslušného správního úřadu.

Naproti tomu byl obžalovaný Jiří T. napadeným rozsudkem nálezacího soudu zproštěn obžaloby s odůvodněním, že »lebku svémocně na hřbitově neodňal, nýbrž že hrobnici o ni požádal a ta že mu ji darovala. Poněvadž se to stalo tudíž vlastně se svolením hrobnice, která lebku Jiřímu T. darovala a tím mu dala svolení, aby si ji odnesl, nelze podle názoru soudu mluvit u obžalovaného Jiřího T. o svémocném odnětí«.

Zmateční stížnost veřejného žalobce, uplatňujíc důvod zmatečnosti podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř., domáhá se toho, aby byla zjištěná činnost obžalovaného Jiřího T. podřaděna skutkové podstatě spoluviny (návodu) podle § 5 tr. z. na přečinu podle § 306 tr. z. Ve zmáteční stížnosti stěžovatel dovozuje, že jsou dány všechny náležitosti této skutkové podstaty jak po stránce objektivní, tak i subjektivní, neboť obžalovaný Jiří T. žádal Aloisii K. o darování lebky, ta jeho žádosti vyhověla, takže je tu příčinná souvislost mezi žádostí (návodem) obžalovaného Jiřího T. a následujícím počínáním Aloisie K., neboť trestný čin by nebyl obžalovanou Aloisii K. spáchan, kdyby nebyl obžalovaný Jiří T. působil svou žádostí na její vůli a nepohnul ji tak k rozhodnutí a k činnosti, zakládající skutkovou podstatu přečinu podle § 306 tr. z.

K tomu třeba především vzhledem na obsah odvodu obžalovaného Jiřího T. uvést, že tato změna právního hlediska veřejného žalobce proti právnímu hledisku obžaloby by nebyla na překážku věcnému vyřízení zmáteční stížnosti, neboť předmětem obžaloby je konkrétně určitý skutek a nikoliv určitá právní kvalifikace. Není pochybnosti, že v souzeném případě byla předmětem obžaloby co do obžalovaného Jiřího T. jeho účast na odnesení lebky, vykopané Aloisii K. z hrobu na hřbitově v M., a tato jeho činnost zůstává dále předmětem právního posouzení, ať je posouzena s hlediska přímého spolupachatelství nebo s hlediska jiné formy trestní viny (návodu). Jde tedy jak v obžalobě, tak v rozsudku nálezacího soudu, tak i ve zmáteční stížnosti o týž žalovaný skutek a zmáteční stížnost

státního zastupitelství se nedomáhá, aby se stal předmětem úvah nejvyššího soudu jako soudu zrušovacího jiný skutek, než který byl předmětem rozsudku nalézacího soudu.

Než zmáteční stížnosti nelze přes to přisvědčit.

Ke skutkové podstatě přečinu podle § 306 tr. z., spáchaného odnětím mrtvoly nebo její jednotlivé části, se vyžaduje po subjektivní stránce, aby pachatel jednal svémocně, t. j. o své újmě, bez svolení a souhlasu osob, úřadů nebo jiných orgánů k tomu podle zákona povoláných. U návodce k tomuto trestnému činu se pak po subjektivní stránce žádá, aby tento zlý skutek nastrojil (rozkazem, radou, poučením nebo pochvalou), tedy aby si byl vědom, že ten, jehož ke spáchání činu navádí, naplní žádanou činností všechny složky skutkové podstaty trestného činu jak po stránce objektivní, tak i subjektivní. V konkrétním případě tedy by se k naplnění skutkové podstaty trestného činu, na jehož uznání směřuje zmáteční stížnost co do obžalovaného Jiřího T., vyžadovalo, aby obžalovaný Jiří T. si byl vědom, že splněním jeho žádosti by spoluobžalovaná Aloisie K. odňala část mrtvoly s v é m o c n ě ve smyslu právě uvedeném.

To však zmáteční stížnost ani netvrdí, ani nedokazuje, ani nepoukazuje na skutečnosti, které by dovolovaly onen závěr. Zmateční stížnost — jak již uvedeno — zmiňuje se o subjektivní stránce jen zcela všeobecně námitkou, že jsou náležitosti přečinu podle §§ 5, 306 tr. z. dány i po subjektivní stránce, což však nestačí k tomu, aby mohla mít úspěch, neboť bylo její povinností, aby popřela správnost a pokusila se dokázat nesprávnost každé jednotlivé právní úvahy, kterou nalézací soud vyloučil tu kterou náležitost skutkové podstaty tvrzeného trestného činu bez ohledu na to, zda jde o stránku objektivní nebo subjektivní.

Popřel-li nalézací soud, že by se byl obžalovaný Jiří T. dopustil činu svémocně, neboť si přisvojil lebku Aloisii K. z hrobu vykopanou s přivolením této, zjistil tím nepřímou i to, že si obžalovaný Jiří T. nebyl vědom toho, že Aloisie K. není oprávněna sama rozhodnout o jeho žádosti o darování (nebo dočasné zapůjčení) lebky, tedy že by splněním jeho žádosti odňala část mrtvoly svémocně. Bez ohledu na to, zda je tento závěr správný čili nic, nelze vzhledem k uvedené zásadě o náležitostech zmáteční stížnosti veřejného žalobce přiznat oprávnění zmáteční stížnosti, která ho ani nepopřela a tím méně se pokusila dokázat jeho nesprávnost.

Zmateční stížnost byla proto zamítnuta.

Čís. 263.

Je-li skutek se zřetelem na výši škody stejně trestný, ať se posuzuje s hlediska podvodu či s hlediska zpronevěry, a není-li tu předpokladů beztrestnosti pro účinnou lítost, nemůže přivodit zmáteční stížnost rozhodnutí obžalovanému příznivější výtkami, že čin, kvalifikovaný napadeným rozsudkem za podvod, je vpravdě zpronevěrou.

Nešlo-li pachateli o to, aby věci dané mu do úschovy zachránil pro stát, nýbrž o to, aby si je mohl ponechat pro sebe, je pro jeho trestnost

nerozhodné, že mu je bývalý majitel do úschovy svěřil jen proto, aby jako »německý majetek« ušly soupisu a zabavení.

(Rozh. ze dne 10. října 1947, Zm I 278/47.)

Koncem července 1945 svěřila Anna F., která byla německé národnosti, obžalované do úschovy různé kožešinové výrobky a šperky v ceně 70.000 Kčs. Učinila tak v obavě, že u ní by tyto věci byly zabaveny vzhledem k její národnosti, a doufala, že se jí podaří buď dosáhnouti vrácení československého státního občanství, neboť její manžel byl Čech, po případě že se jí podaří vyvézt věci za hranice. Obžalovaná převzala věci do úschovy, jsouc rozhodnuta, že zamléčí jejich existenci před úřady, a počítajíc s tím, že Anna F. bude jako Němka odsunuta za hranice a ona že si potom věci bude moci podržet pro sebe. Na pozdější naléhání Anny F. vrátila jí z převzatých věcí jeden persiánový kožich a kostým se stříbrnou liškou, zbytek věcí však jí odepřela vydat, předstírajíc, že věci už nemá, neboť prý jí byly odebrány příslušníky Rudé armády. Později byla Anna F., jež o věci neučinila oznámení, odsunuta na zemědělské práce a obžalovaná se přestěhovala jinam a odvezla sebou i zadržené skvosty.

Bezpečnostní úřady se o věci dověděly teprve v říjnu 1945, kdy byla jimi vyšetřována bývalá služebná Anny F. pro podezření z krádeže. Tato věděla od bývalé své zaměstnavatelky o tom, kam věci dala do úschovy, a při svém výslechu to prozradila.

Obžalovaná nejprve i bezpečnostním orgánům, dostavivším se do jejího bytu, popírala, že od Anny F. vzala nějaké věci do úschovy a snažila se potajmu působit na bývalou služebnou Anny F., aby prohlásila, že neví o věci. Teprve při opětovném výslechu u oblastní kriminální úřadovny se doznala a věci vydala.

Nalézací soud uznal na tomto podkladě obžalovanou vinnou zločinem podvodu ke škodě státu, po případě i ke škodě Anny F. a odsoudil ji vzhledem k výši škody převyšující částku 20.000 Kčs podle sazby stanovené v § 203 tr. z.

Neivyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmáteční stížnost obžalované do rozsudku krajského soudu, pokud jí byla obžalovaná uznána vinnou zločinem podvodu podle §§ 197, 200, 203 tr. z.

Z d ů v o d ů:

Není v rozporu se spisy zjištění, že se obžalovaná nehájila u oblastní kriminální úřadovny tím, že chtěla věci zachránit pro stát. Ta část obhajoby obžalované před oblastní úřadovnou kriminální policie, jak jí zmáteční stížnost zdůrazňuje a kterou uvážil i napadený rozsudek, třebaš nikoliv v plném jejím znění, přece jen v jejím rozhodném obsahu a smyslu, neobsahuje nic o tom, že obžalovaná jednala (t. j. od počátku jednala) ve snaze zachránit věci pro stát. Rozhodla-li se obžalovaná, jak se v této obhajobě hájí, teprve po prohlídce šperků, když nevěděla, co má dělat,

a když měla výčitky svědomí, dát věci do kostela a napsat, aby byly odevzdány na patřičné místo, avšak nedošlo-li k uskutečnění tohoto předsevzetí, jde o skutečnost nerozhodnou, a to i s případného hlediska § 187 tr. z., t. j. pro případ, kdyby se skutek obžalované posoudil jako zpronevěra.

Nelze vyhovět ani zmateční stížnosti doličující pod důvodem podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř., že zjištěné jednání obžalované, v němž spatřuje rozsudek naplněnou skutkovou podstatu zločinu podvodu podle §§ 197, 200, 203 tr. z., spáchaného tím, že prý obžalovaná lstivým předstíráním a jednáním uvedla v omyl Annu F., pokud se týče státní dohlédací orgány, čímž stát na svém právu dohlédacím a majetku, Anna F. po případě na svém majetku škodu ve výši přes 20.000 Kčs utrpěti měli, není zločinem podvodu.

Rozsudek zjistil, že Anna F. svěřila obžalované do úschovy kožištinové výrobky a šperky v ceně přes 70.000 Kčs, že tak učinila z obavy, že jí tyto věci budou jako Němce zabaveny, že doufala, že obdrží československé státní občanství, že sdělila obžalované, že hodlá věci dostat přes hranice, že obžalovaná přijala věci s tím úmyslem, že jejich existenci zamtlčí, že Anna F. bude odsunuta a že si obžalovaná sama věci ponechá. Později na naléhání Anny F. vrátila jí obžalovaná persiánový kožich a kostým se střibrnou liškou, ostatní věci nevydala a předstírala, že jí byly věci odcizeny ruskými vojáky. Věci byly u obžalované nalezeny při policejním vyšetřování případu.

Předpokladem zmateční stížnosti (§ 281, odst. 1 tr. ř.) je možnost přivodit jí rozhodnutí pro stěžovatele příznivější. Tento předpoklad tu však chybí. Zjištěný skutek obžalované naplňuje vpravdě skutkovou podstatu zločinu zpronevěry podle §§ 183, 184 tr. z. Je nerozhodné, zda byly svěřeny obžalované Annou F. věci, kterými již tato nesměla jako Němka volně nakládat, že se svěření stalo k účelu nedovolenému, t. j. k tomu, aby ušly soupisu německého majetku (§ 4 tr. z., srov. rozh. č. 7159 Sb. n. s. I.). Stačí proto, jestliže svěřila Anna F. zmíněné věci obžalované v předpokladu, že jí je obžalovaná vrátí, že však obžalovaná podle zjištěného stavu projevila své rozhodnutí nevydat oprávněné osobě věci svěřené, tudíž že je za sebou zadržela. Pokud zmateční stížnost dovozuje, že nelze zadržení či přivlastnění vyvozovat z toho, že obžalovaná odepřela věci vydat Anně F., k čemuž prý nebyla oprávněna podle § 9 vyhl. min. financí ze dne 26. června 1945, přehlídí další zjištění, že obžalovaná převzala věci v úmyslu, že si je sama ponechá, t. j. že věci nepřihlásí. Zločin zpronevěry, přesahuje-li škoda 20.000 Kčs (§ 184 tr. z.), i zločin podvodu za týchž důsledků (§ 203 tr. z.) jsou ohroženy stejnou délkou i stupněm trestu. Účinnou lítost, platnou pro zpronevěru, nikoliv však pro podvod, zmateční stížnost nedoličuje a její předpoklady ze spisů, jak už o tom byla zmínka, neplynou. Ježto rozsudek, který uznal obžalovanou vinnou zločinem podvodu oklamáním Anny F. a státu ke škodě obou jmenovaných na majetku, po případě státu ještě na právech dohledu, nevezal obžalované za přitěžující, že oklamala a poškodila více osob ve více směrech a více útoky, nemohla by přivodit zmateční stíž-

nost výsledek pro obžalovanou příznivější, i kdyby jí bylo možno přisvědčit v tom, že nelze všechny subjekty, které prvý soud pojímá do okruhu oklamanych a poškozených, pokládat za oklamané a poškozené způsobem předpokládaným v § 197 tr. z.

Není třeba se proto zabývat výtkami zmateční stížnosti brojícími proti kvalifikaci skutku obžalované jako podvodu. Výtky, pokud se dotýkaly činu s hlediska skutkové podstaty zpronevěry a dovozovaly, že nejde ani o zpronevěru, byly již výše vyřízeny.

Zmateční stížnost byla proto zamítnuta.

Čís. 264.

Beztretnosti jako »udavač« může podle § 522 tr. z. dosíci i ten účastník hazardní hry, který o ní učiní bezpečnostnímu orgánu sdělení, jsa jím vyšetřován pro jiný trestný čin.

(Rozh. ze dne 14. října 1947, Zm I 656/47.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítnuv zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu, pokud jím byl obžalovaný uznán vinným zločinem podle §§ 183, 184 tr. z., vyhověl jí, pokud směřovala proti odsuzujícímu výroku pro přestupek podle § 522 tr. z., tento výrok zrušil a obžalovaného podle § 259, odst. 1, č. 2 tr. ř. obžaloby vznesené naň pro přestupek podle § 522 tr. z. zprostil.

Z důvodů:

Pokud zmateční stížnost napadá odsuzující výrok pro přestupek podle § 522 tr. z. a doličuje, uplatňujíc důvod zmatečnosti podle § 281, č. 9, písm. b) tr. ř., že obžalovaný se stal beztretným tím, že se stal udavačem zakázané hry, nelze jí upřít úspěch.

Podle § 522 tr. z. poskytuje se udavači zakázané hry úplná beztretnost, nikoliv jen prominutí trestu. Udavačem je pak účastník zakázané hry, který z jakéhokoliv podnětu nebo pohnutky oznámí místo, dobu a účastníky hry vrchnosti, která o těchto skutečnostech dosud nevěděla a neměla v tom směru ani podezření, třebaš opřené o pouhé pŕtahy. Stačí i udání učiněné k dotazu bezpečnostního orgánu nebo soudce u příležitosti vyšetřování pachatele pro jiný trestný čin. V souzeném případě zjistil nalézací soud, že obžalovaný dotazován při policejním vyšetřování, k němuž došlo v důsledku trestního oznámení, které na obžalovaného došlo pro zpronevěru částky 125.000 K, proč nevrátil tuto svěřenou mu částku, když nemohlo být dosaženo účelu, ke kterému mu byly peníze odevzdány, uvedl, že jí prohrál v hazardních hrách. Z uvedeného zjištění plyne, že se tak policie po prvé dozvěděla o tomto případu hraní zakázaných her, což odpovídá i obsahu trestního oznámení. Za tohoto stavu věci nalézací soud pochybil, když uznal obžalovaného vinným přestup-

kem podle § 522 tr. z., ačkoli zde byly okolnosti, pro které jeho skutek přestal být trestným. Odůvodněné zmáteční stížnosti bylo vzhledem k tomu vyhověno, napadený odsuzující výrok zrušen a obžalovaný v tomto bodě zproštěn podle § 259, odst. 1, č. 2 tr. ř. obžaloby. V důsledku toho byl zrušen i zvláštní trest, který byl obžalovanému podle předpisu poslední věty § 35 tr. z. za tento přestupek uložen.

Čís. 265.

Pod ustanovení § 176 II, písm. c) tr. z. patří krádeže, jejichž spáchání bylo usnadněno poměry utvořenými pracovní smlouvou. Krádež živnostenského pomocníka na mistru lze takto kvalifikovat i tehdy, nebyla-li provedena při vykonávání práce.

(Rozh. ze dne 21. října 1947, Zm I 460/47.)

Podle zjištění napadeného rozsudku odcizil obžalovaný v době, kdy byl zaměstnán jako pekařský pomocník u pekařského mistra Josefa H., tomuto kromě menšího množství pečiva láhev s acetonem v ceně 700 Kčs, již měl zaměstnavatel uloženu na chodbě domu, a jednu tisíci-korunovou bankovku ze zásuvky stolu v bytě, kam se obžalovaný vloupl, využil chvíle, kdy tam byl přítomen toliko čtyřletý zaměstnavatelův synek. Napadený rozsudek kvalifikoval zmíněné krádeže jako zločin podle § 176 II, písm. c) tr. z. proto, že jejich spáchání bylo obžalovanému usnadněno poměry utvořenými pracovní smlouvou, opíraje se o zjištění, že obžalovaný u svého mistra, máje u něho celé zaopatření, také bydlel, třeba ve zvláštním pokojíku, a že měl takto usnadněn přístup nejen k pečivu v pekárně, ale i k acetonu na chodbě domu a k penězům uloženým v zaměstnavatelově bytě a že ostatně, pokud jde právě o krádež peněz, dověděl se o nich jen tím, že ho mistr posílával na poštu s penězi a že při tom viděl, že mistr peníze má uloženy v bytě právě v oné zásuvce stolu.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmáteční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem krádeže podle §§ 171, 176 II, písm. c) tr. z.

Z důvodů:

S hlediska důvodu zmátečnosti podle § 281, č. 10 tr. ř. vytýká zmáteční stížnost, že nemůže být řeči o tom, že se stěžovatel dopustil krádeže 1.000 Kčs ve smyslu § 176 II, písm. c) tr. z. na svém zaměstnavateli, poněvadž tento měl peníze uloženy v bytě a stěžovatel peníze neodcizil prováděje práci u svého mistra Josefa H. Zmateční stížností, pokud je v tomto směru vůbec provedena po zákonu, nelze však přisvědčit. Ve smyslu zákona patří pod ustanovení § 176 II, písm. c) tr. z. krádeže, jejichž spáchání bylo usnadněno poměry, utvořenými pracovní smlouvou.

Ke zločinné kvalifikaci krádeže podle tohoto místa zákona nestačí sice o sobě, že pachatel je zaměstnancem okradeného, ale vyžaduje se ještě, aby krádež byla provedena na věcech, k nimž zaměstnanec, prováděje práci, přišel v bližší vztah. Že tomu tak bylo v souzeném případě, dovodil nalézací soud na základě zjištěných skutečností právem. Nepochybil proto, podřadil-li stěžovatelovo jednání i v tomto případě ustanovení § 176 II, písm. c) tr. z. Nehledíc k tomu zakládá tuto zločinnou kvalifikaci již odcizení acetonu ke škodě zaměstnavatele v ceně 700 Kčs, v kterémžto směru není tato výtky zmáteční stížností vůbec uplatněna.

Zmateční stížnost byla tudíž zamítnuta.

Čís. 266.

Právní mylnost rozsudku porotního soudu lze doličovat toliko na základě výroku poroty, nikoli na základě výsledků hlavního přelíčení.

Hlavní otázka porotcům položená musí být přizpůsobena obžalobě bez ohledu na to, je-li její právní posouzení činu správné čili nic. Nelze nesprávnost položení hlavní otázky dovozovat z toho, že prý výsledky hlavního přelíčení byl napověděn jiný čin, než bylo tvrzeno v obžalobě.

(Rozh. ze dne 22. října 1947, Zm I 459/47.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmáteční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu jako soudu porotního, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným zločinem loupeže podle §§ 190, 194 tr. z.

Důvody:

Zmateční stížnost poukazuje na výsledky hlavního přelíčení a na jejich podkladě dovozuje, že obžalovaný násilím pouze oplatil násilí, které poškozený způsobil obžalovanému, že obžalovaný při tom neměl úmyslu zmocnit se věci poškozeného, že není správné, že se obžalovaný dohodl o trestném činu s ostatními spolupachateli, že mělo být uváženo v jeho prospěch, že napadenému poskytl první pomoc, že pachatelem trestného činu byla jiná osoba, s níž obžalovaný nebyl dohodnut, a že při nejpřísnějším posuzování měl být obžalovaný uznán vinným toliko zločinem podílnictví na loupeži podle § 196 tr. z.

Zmateční stížnost se domnívá, že těmito svými vývody provádí důvod zmátečnosti podle § 63, č. 10 zákona č. 232/1946 Sb.

Neprávem.

Podle § 59, odst. 6 uvedeného zákona má se odůvodnění rozsudku opírat o výrok poroty. Z úpravy otázek podle §§ 44—47 tohoto zákona plyne, že skutkově zjišťovací činnost je v řízení porotním výhradně úkolem a právem porotců (srovnej rozh. čís. 2834 Sb. n. s. I.). Chce-li tudíž stěžovatel uplatnit právní mylnost rozsudku porotního soudu, může ji doličovat toliko na základě výroku poroty a nikoli na základě výsledků

hlavního přelíčení, neboť soudní sbor je podle toho, co uvedeno, co do skutkového podkladu rozsudku odkázán na skutková zjištění získaná tím, že porotci přisvědčili té neb oné otázce (srovnej rozh. č. 6648 Sb. n. s. I.).

Tímto způsobem si však zmateční stížnost nepočíná, neboť doličuje právní mylnost rozsudku na podkladě výsledků hlavního přelíčení. Není tudíž v tomto bodě provedena po zákonu (§ 67, odst. 4 zák. čís. 232/1946 Sb.).

Zmateční stížnost dále namítá, že vzhledem na výsledky hlavního přelíčení neměla být vůbec dána hlavní otázka na zločin loupeže, nýbrž že hlavní otázka měla znít na zločin podílnictví na loupeži, na nějž zněla náhradní otázka, která — podle mínění zmateční stížnosti — měla být vlastně otázkou hlavní. Obsahem těchto námitek zmateční stížnost uplatňuje důvod zmatečnosti podle § 63, č. 5 zák. čís. 232/1946 Sb.

Také tato námitka je činěna neprávem:

Podle § 44 se »hlavní otázkou táže soud, je-li obžalovaný vinen, že se dopustil činu, který je předmětem obžaloby«. Musí tudíž býti hlavní otázka přizpůsobena obžalobě hez ohledu na to, zda právní názor obžaloby je správný či nikoli (srovnej rozh. čís. 3426 Sb. n. s. I.). Lze tudíž nesprávnost hlavní otázky doličovat jejím srovnáním s obžalobou, nikoli však s výsledky hlavního přelíčení. Tak si zmateční stížnost nepočíná, neboť se ani nepokouší tvrdit, že by hlavní otázka nebyla ve shodě s obžalobou, nýbrž se snaží její nesprávnost odůvodnit tím, že výsledky hlavního přelíčení byl napověděn jiný čin, než bylo tvrzeno v obžalobě. To je však úkolem náhradní otázky, jak se správně stalo v souzeném případě.

Není tudíž vznesená námitka opodstatněna.

Byla proto zmateční stížnost zamítnuta.

Čís. 267.

Soud je povinen dát porotcům náhradní otázku jen tehdy, byla-li výsledky hlavního přelíčení napověděna skutečnost opodstatňující právní posouzení činu odchylné od obžaloby. Tvrzením, že nebylo skutkových podmínek pro hlavní otázku, nelze doličovat povinnost soudu položit otázku náhradní.

Vadnost výroku porotců podle § 63, č. 7 zák. č. 232/1946 Sb. lze dovozovat jen ze znění otázek položených porotcům a z odpovědí porotců na ně, nikoliv srovnáváním výroku porotců s výsledky hlavního přelíčení.

Dostačující obsah otázky na zločin vraždy.

(Rozh. ze dne 22. října 1946, Zm I 511/47.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl po veřejném líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu jako soudu porotního, pokud jím byl obžalovaný uznán vinným zločinem prosté vraždy podle §§ 134, 135, č. 4 tr. z., zločinem krádeže podle §§ 171, 174 I, písm. a) tr. z. a přestupky podle § 32, 36 zbroj. pat.

Z d ů v o d ů:

K důvodu zmatečnosti podle § 63, č. 5 zák. č. 232/1946 Sb.:

Porotě byla dána I. hlavní otázka na vinu obžalovaného zločinem vraždy a I. náhradní otázka na zločin zabití. Porota odpověděla kladně již na uvedenou hlavní otázku, takže odpadla odpověď na náhradní otázku.

Zmateční stížnost namítá, že měla být na tento trestný čin dána otázka (zřejmě náhradní) podle § 335 tr. z., poněvadž z výsledků trestního řízení nevyšly najevo skutečnosti opodstatňující podezření z vražedného nebo jiného nepřátelského úmyslu.

Námitka je činěna neprávem.

Náhradní otázku podle § 45 zák. č. 232/1946 Sb. třeba dát porotě, je-li výsledky přelíčení napověděna možnost, že je tu skutečnost, která by vedla k právnímu posouzení činu odchylnému od obžaloby. Z toho, že náhradní otázka má být dána, byla-li skutečnost opodstatňující právní posouzení činu odchylné od obžaloby »napověděna« výsledky přelíčení, plyne, že povinnost dát tuto otázku nastane jen tehdy, byla-li možnost uvedené skutečnosti napověděna pozitivními výsledky přelíčení, a nikoliv i tenkrát, byla-li výsledky přelíčení popřena možnost skutečnosti dát kmenovou hlavní otázku, po případě další otázku náhradní. Podotýká se, že v souzeném případě není správné tvrzení zmateční stížnosti, že hlavní otázka na vraždu a náhradní otázka na zabití nebyly opodstatněny výsledky přelíčení.

Nevznikla tudíž povinnost dát náhradní otázku a nelze odůvodnit tuto povinnost tvrzením, že tu nebylo skutkových podmínek pro hlavní otázku (srovnej rozh. č. 2694, 3744 Sb. n. s. I.). Výsledky průvodního řízení tvoří jen tehdy podklad pro povinnost dát náhradní otázku, je-li v nich obsažena celá objektivní i subjektivní skutková podstata jiného činu (srovnej rozh. č. 6449 Sb. n. s. I.).

Tvrdí-li zmateční stížnost, že k výstřelu mohlo dojít náhodou, v sebeobraně, v úmyslu zastrašit a pod., pak nemůže mít úspěch, nemůže-li poukázat ve smyslu § 45 cit. zák. na ony výsledky přelíčení, jimiž byla možnost těchto skutečností napověděna.

Zmateční stížnost dále namítá, že I. hlavní otázka je příliš stručná, neboť těsně vedle termínu obsahujícího vražedný úmysl byl uveden výsledek, t. j. smrt, kdežto podle § 44 cit. zák. má hlavní otázka obsahovat označení činu jednak uvedením skutečností, pokud toho třeba k přesnému určení činu, jednak uvedením jeho zákonných znaků, pokud nejsou nahrazeny skutečnostmi.

I. hlavní otázka zněla: »Jest obžalovaný vinen, že dne 5. srpna 1946 v T., střeliv po Františku D. v tom úmyslu, aby ho usmrtil, jednal proti němu takovým způsobem, že z toho vznikla smrt Františka D.?«

Položení otázky tohoto znění vyhovuje ustanovení § 44 cit. zák., je proto bezpodstatná výtka stručnosti otázky a těsného položení vražedného úmyslu vedle výsledku.

Zmateční stížnost — jak plyne ze znění I. hlavní otázky — neodůvodněně tvrdí, že v otázce není uveden vražedný úmysl. Další vývody zmateční stížnosti však svědčí o tom, že zmateční stížnost zaměňuje vražedný úmysl s motivem vraždy, neboť vytýká, že do I. hlavní otázky nebylo poято »vyhrožování v hostinci«.

Jak plyne z § 44, odst. 1, je účelem hlavní otázky, aby se soudní sbor otázal poroty, »je-li obžalovaný vinen, že se dopustil činu, který je předmětem obžaloby«. Z toho plyne, že odpovědi na hlavní otázku má být zjednáán podklad, podle něhož by bylo lze posoudit správnost obžaloby co do »činu« (jejího předmětu) i právního hodnocení. Poněvadž motiv činu nepatří ke skutkové podstatě zločinu vraždy, není třeba jej uvádět ani v hlavní otázce. Uvádí-li se v § 44, odst. 2 cit. zák., že se »čin« označí »uvedením skutečností«, pak se tomu musí rozumět ve spojení s § 44, odst. 1 v tom smyslu, že hlavní otázka má obsahovat toliko skutečnosti, jichž je třeba k označení činu, který je předmětem obžaloby, nikoliv však nadbytečné další skutečnosti. Nevyžaduje se tudíž v zákoně, aby hlavní otázka byla přeplňována podrobnostmi činu (srovnej rozh. č. 3890 Sb. n. s. I.).

Tento výklad ustanovení § 44, odst. 1, je ve shodě i s ustanovením jeho druhého odstavce, že se čin »označí uvedením skutečností, zejména místa, času a předmětu, pokud toho je třeba k přesnému určení činu«. Vždyť i z této věty plyne, že další skutečnosti (t. j. mimo skutečnosti naplňující skutkovou podstatu zločinu) mají být do hlavní otázky poјaty jen potud, pokud je toho třeba k individualisaci činu, že se však další konkretisace činu nevyžaduje (srovnej rozh. č. 1722, 3387, 3411, 3700 Sb. n. s. I.).

K důvodu zmatečnosti podle § 63, č. 7:

Porotě byla dána I. hlavní otázka znějící na vinu stěžovatele pro zločin vraždy Františka D. a V. hlavní otázka znějící na vinu spoluobžalovaného Heinze (Jindřicha) S. pro zločin spoluviny na uvedeném zločinu vraždy. Dále byla dána I. náhradní otázka na vinu stěžovatele pro zločin zabití Františka D. a II. náhradní otázka na vinu spoluobžalovaného Heinze (Jindřicha) S. pro zločin spoluviny na uvedeném zločinu zabití. Porota kladně odpověděla na I. hlavní otázku, prohlásila, že odpadá odpověď na I. náhradní otázku, dala zápornou odpověď na V. hlavní otázku, avšak zároveň dala též zápornou odpověď na II. náhradní otázku.

Z tohoto podnětu vytýká zmateční stížnost vadnost výroku poroty a dovozuje, že si porota neuvědomila rozdíl mezi vraždou a zabitím. Zřejmě tím zmateční stížnost naznačuje, že toto tvrzené nepochopení rozdílu mezi oběma zločiny u spoluobžalovaného Heinze (Jindřicha) S. mělo za následek nesprávné rozlišení obou zločinů i u stěžovatele.

Z vyličené odpovědi na II. náhradní otázku však nikterak neplyne, že by výrok porotců trpěl některou z vad uvedených v § 63, č. 7.

Je tudíž vznesená námitka činěna neprávem.

Právo soudního sboru podle § 57 odkázat věc jiné porotě, jeho vykonání nebo nevykonání nemůže být předmětem zmateční stížnosti. Bez-

podstatně tudíž zmateční stížnost dovozuje, že nalézací soud měl stěžovatelův případ odkázat jiné porotě.

Zmateční stížnost konečně namítá, že provedenými důkazy vyšlo najevo pouhé podezření, že spoluobžalovaný Heinz (Jindřich) S. byl přinucen k doznání, že stěžovatel nebyl konfrontován se spoluobžalovaným v přípravném řízení, že doznání spoluobžalovaného je nehodnověrné a nelogické, že jeho doznání bylo zkonstruováno podle dohadů policie, že ve svědeckých výpovědích byly rozpory, že je možné, že čin spáchal někdo ze společnosti, která se scházela v hostinci, že výsledky průvodního řízení nebyl opodstatněn vražedný úmysl a že ani jediný svědek nemohl potvrdit, že stěžovatel byl na místě činu.

Na tomto podkladě se domnívá, že výrok poroty je nejasný a neúplný a že sám sobě odporuje. Činí to však neprávem.

Vady výroku porotců uvedené v § 63, č. 7 lze dovozovat jen ze znění daných otázek a z odpovědí porotců na tyto otázky; věcná správnost formálně bezvadného výroku porotců se (mimo případy § 362 tr. ř.) vymyká přezkumu zrušovacího soudu (srovnej rozh. č. 2224 Sb. n. s. I.). Je nepřijatelné, aby zmateční stížnost zdůrazňovala jednotlivé důkazy, svémocně je hodnotila a srovnávala s výrokem porotců a tak dokazovala nejasnost nebo neúplnost výroku porotců (srovnej rozh. č. 4410 Sb. n. s. I.).

Z toho, co bylo nahoře uvedeno o obsahu námitek zmateční stížnosti, plyne, že zmateční stížnost nedokazuje formální vadnost výroku porotců ve smyslu § 63, č. 7 ze znění tohoto výroku samého, nýbrž že v podstatě dokazuje jeho věcnou nesprávnost tím, že srovnává výrok porotců přímo s výsledky přelíčení.

To je však v porotním řízení nepřijatelné a obsahem těchto námitek není uplatněn žádný z důvodů zmatečnosti uvedených v § 63, č. 7 zák. č. 232/1946 Sb.

Byla proto zmateční stížnost zamítnuta.

Čs. 268.

I ten věc »na sebe převedl« a je podílníkem ve smyslu § 185 tr. z., kdo svůj podíl na zpronevěřených látkách, od celkového množství už oddělený, si ponechal u pachatele zpronevěry zatím v úschově.

K účinné lítosti podle § 187 tr. z. nestačí, že jej pak odtud vůbec nevyzvedl.

(Rozh. ze dne 23. října 1947, Zm I 256/47.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným zločinem podílnictví na zpronevěře podle §§ 185, 186, písm. a) tr. z.

Z důvodů:

Stěžovatel uplatňuje s číselným označením zmatky uvedené v § 281, č. 5, 9, písm. a), b) tr. ř.

Zmatek podle § 281, č. 5, správně č. 9, písm. a) tr. ř., uplatňuje námitkou, že v rozsudku chybí zákonný znak skutkové podstaty podílnictví na zpronevěře, neboť prý soud první stolice nezjistil, že stěžovatel uchopil látky pro něho odstřižené Stanislavem Š. a že je nechal v úschově Stanislava Š., aby si je později odnesl.

Námitka je bezdůvodná.

Soud první stolice zjistil mezi jiným, že obžalovaní se rozhodli jaksi kolektivně, že část zajištěných látek uložených u Stanislava Š. rozstříhají a že si každý z nich pro sebe vezme určitý díl, že Stanislav Š. odstříhl z jednotlivých balíků přibližně po třech metrech oblekových látek a určitý počet metrů z košilových látek, že utvořil z toho šest hromádek, že si všichni obžalovaní až na stěžovatele podíl na každého připadající odnesli nebo dali odnésti a že stěžovatel ponechal svůj podíl u Stanislava Š.

Pachatel »převodil na sebe« ve smyslu ustanovení § 185 tr. z. věc, nabyli nad ní skutečnou moc, aby s ní mohl nakládat způsobem, jak to činívá vlastník nebo jiný oprávněný. Ve skutečnostech výše uvedených zjistil soud první stolice všechny skutkové náležitosti »převodění na sebe« podle § 185 tr. z. u stěžovatele. Stanislav Š. uschoval pro stěžovatele jeho podíl na látkách a stěžovatel toto uschování schválil. Tím způsobil a udržoval stav, který znemožňoval oprávněné osobě nakládat s podílem, určeným pro stěžovatele, jako s věcí vlastní.

Neprávem vytýká stěžovatel s hlediska zmatku podle § 281, č. 9, písm. b) [nikoliv též písm. a)] tr. ř., že stěžovatel měl být uznán beztrestným ve smyslu § 187 tr. z.

K beztrestnosti podle uvedeného ustanovení se předpokládá, aby pachatel skutečně a včas nahradil celou škodu činem způsobenou. Podle rozsudkových zjištění dohodl se stěžovatel s ostatními spoluobžalovanými, že část látek bude rozstříhána na menší díly, a takový díl byl i pro stěžovatele oddělen z větších kusů látek. Soud první stolice zjistil také, že stěžovatel měl v úmyslu použít látky pro svou potřebu a že si látky ponechal u Stanislava Š. K podmínce úplné náhrady škody nestačí, zanechal-li stěžovatel svůj podíl na látkách tam, kde jej uložil. Chybí tedy podle skutkových zjištění předpoklad nutného spolupůsobení pachatele při náhradě škody.

Čís. 269.

K naplnění skutkové podstaty prvního případu § 104 tr. z. je třeba, aby pachatel dal výslovně nebo aspoň mlčky najevo, že bez daru by nesplnil svou úřední povinnost.

Pouhé splnění úřední povinnosti nelze pokládat samo o sobě za »stranickost« ve smyslu druhého případu § 104 tr. z.

(Rozh. ze dne 23. října 1947, Zm II 17/47.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu, kterým byl obžalovaný uznán vinným zločinem podle § 104 tr. z., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc soudu první stolice k novému projednání a rozhodnutí.

Důvody:

Základem výroku o vině je rozsudkové zjištění, že stěžovateli byly v roce 1943, když u policejního ředitelství v N. jako vrchní kriminální inspektor zastupoval správce »komisariátu krádeží«, odevzdány dva prsteny v ceně asi 200.000 K, které byly Jaroslavem S. svěřeny Zdence V. a které byly policií zabaveny pro podezření, že byly odcizeny, že Jaroslav S. a Zdeňka V. žádali za vydání prstenů, že prokázali, že prsteny byly koupeny v řádném obchodě, že i šetřením policie bylo zjištěno, že nepocházejí z krádeže, že bylo proto stěžovatelovou povinností vrátit prsteny vlastníku Jaroslavu S., že to stěžovatel učinil, ale až potom, když mu bylo vyplaceno 20.000 K, o které si buď sám řekl anebo které mu byly nabídnuty Zdeňkou V. prostřednictvím Jana P.

Soud první stolice nedospěl k závěru, že se stěžovatel dopustil zločinu uvedeného v § 101 tr. z., jak bylo zažalováno, a to pro nedostatek zlého úmyslu předpokládaného uvedeným ustanovením, jakož i proto, že nebylo zjištěno nějaké zneužití moci stěžovatelem, a uznal ho vinným zločinem podle § 104 tr. z., protože při rozhodování o veřejných věcech konal sice úřad podle své povinnosti, avšak aby ho konal, přijal dar v částce 20.000 K (první případ § 104 tr. z.). Zároveň byl stěžovatel uznán vinným také proto, že se dal při obstarávání svých úředních prací svést k stranickosti (druhý případ § 104 tr. z.).

Zmateční stížnost odporuje rozsudku v obojím směru, uplatňující zmatky uvedené v § 281, č. 5, 9, písm. a), 10 tr. ř.

Neúplnost rozsudku podle § 281, č. 5 tr. ř. vytýká proto, že nebylo přihlédnuto k různým, ve zmateční stížnosti podrobně uvedeným údajům Jaroslava S., Zdenky V., Jana P., Josefa O. a Josefa V., a snaží se dovést z těchto údajů, že stěžovatel nepřijal 20.000 K, že po 5.000 K obdržel Jan P., Josef O. a Josef V., že stěžovatel sám nejednal ani s Jaroslavem S., ani se Zdenkou V., že sám nepožadoval peníze, že se je zdráhal přijmout, že Zdenka V. jednala výhradně s Janem P. a že se rozhodla k výplatě peněz dobrovolně a bez nátlaku.

Námitka směřuje jednak proti závěru, že stěžovatel jednal stranicky, jednak proti zjištění, že si dal poskytnout dar 20.000 K.

Z dalšího odůvodnění vyplyne nerozhodnost této námitky, pokud směřuje proti rozsudkovému závěru o stěžovatelově stranickosti.

Námitka nemá však význam, ani pokud jde o zjištění, že stěžovatel přijal dar. Stěžovatel přehlíží své doznání, na kterém setrval a o které je také opřen rozsudek, že přijal od Jaroslava S. a Zdeňky V. obálku s 20.000 K. Přijetím tohoto daru byla dokonána skutková podstata prvního případu § 104 tr. z. za předpokladu, že byly splněny i ostatní její zákonné

náležitosti, takže nezáleží na tom, zda později po spáchání činu dal stěžovatel, jak tvrdil, po 5.000 K Janu P., Josefu O. a Josefu V. Nehledíc k tomu nepopírá stěžovatel, že si sám ponechal 5.000 K. Nezáleží ani na tom, zda se stěžovatel zprvu zdráhal přijmout peníze, když je nakonec přijal. Pro posouzení, zda stěžovatel přijal dar, není rozhodné ani to, že Zdeňka V. vyplatila peníze dobrovolně a bez nátlaku. Poněvadž stěžovatel připouští, že vyjednávání mezi ním a poškozenými, Jaroslavem S. a Zdeňkou V., o poskytnutí daru vedl Jan P., není pro posouzení rozhodující skutečností, zda stěžovatel přijal dar, rozhodné ani to, že sám osobně nejednal s těmi, kteří poskytli dar, a že sám po nich nežádal peníze.

Rozsudek není proto zmatečný, nevypořádal-li se s uvedenými okolnostmi.

Neúplnost rozsudku vytýká, a to rovněž bezdůvodně, zmateční stížnost i výtka, že soud první stolice nezhodnotil skutečností, z nichž prý vyplývalo podezření, že prsteny pocházely ze židovského majetku a že měly být odevzdány německým úřadům. Tyto skutečnosti však soud první stolice uvážil a zhodnotil, jak je zřejmé z rozsudkových důvodů.

Další neúplnost rozsudku vytýká zmateční stížnost proto, že soud první stolice nepřihlédl k výpovědím Josefa O. a Josefa V., před nimiž se prý Jaroslav S. vyjádřil, že zabavené klenoty koupil od Němce nebo Žida. Nehledíc k tomu, že Josef V., jak je zřejmé z příslušného soudního zápisu, nevyprávěl o této okolnosti, netřeba se námitkou zabývat, protože zmateční stížnost nedolčuje, co by z tvrzené okolnosti, kdyby byla prokázána, vyplývalo v stěžovatelův prospěch.

Až potud je zmateční stížnost bezdůvodná.

Nutno jí však přisvědčit, pokud směřuje proti rozsudkovým závěrům, že stěžovatel přijal dar, aby konal svůj úřad podle své povinnosti, a dále že se dal při obstarávání svých úředních prací svést k stranickosti.

Podle rozsudkového odůvodnění vrátil stěžovatel zabavené prsteny teprve tehdy, až mu bylo jako dar vyplaceno 20.000 K. Na jiném místě rozsudkových důvodů se uvádí, že stěžovatel vrátil prsteny »jen následkem přijatého daru«, a dále, že splnil svou povinnost jen proto, že obdržel dar 20.000 K. Z tohoto odůvodnění vyplývá, že soud první stolice vychází z předpokladu, a to správného, že k naplnění prvního případu § 104 tr. z. je třeba, aby pachatel dal výslovně nebo aspoň mlčky najevo, že by bez daru nesplnil svou úřední povinnost.

Této části rozsudku vytýká zmateční stížnost právem jednak nedostatek důvodů podle § 281, č. 5 tr. ř., jednak s hlediska zmatku uvedeného v § 281, č. 9, písm. a) tr. ř. nedostatek skutkových zjištění pro shora uvedený právní závěr.

Soud první stolice neuvádí v rozsudku nic, z čeho usuzuje, že si stěžovatel dal poskytnout dar jen proto, aby konal svůj úřad a že by bez daru svou úřední povinnost nesplnil. V rozsudku nejsou uvedena ani skutková zjištění, z nichž by se to dalo dovodit.

Je proto, pokud jde o první případ § 104 tr. z., rozsudek zmatečný z obou shora uvedených důvodů zmatečnosti.

Důvodně namítá zmateční stížnost také právní mylnost rozsudkového závěru, že se stěžovatel dal svést k stranickosti při tom, když vydával poškozeným zabavené prsteny. Tuto stranickost vidí soud první stolice podle rozsudkového odůvodnění jediné v tom, že stěžovatel, jakmile obdržel dar, ihned rozkázal vydat zabavené prsteny a že prý tím projevil mimořádnou blahovůli k poškozeným. Byl-li však stěžovatel, jak uvádí rozsudek, povinen vydat prsteny podle své úřední povinnosti, splnil tím, že je vydal, jen tuto povinnost. To však nelze pokládat za stranickost ve smyslu druhého případu § 104 tr. z., kterého se dopouští úředník, jestliže se při svém úředním úkonu neřídí jen věcnými hledisky podle služebních předpisů a řídí-li se při tom ohledy přízně a blahovůle.

Je proto opodstatněna i tato námitka, uplatňující zmatek podle § 281, č. 10 tr. ř.

Zmateční stížnosti bylo proto vyhověno, rozsudek byl zrušen a věc byla vrácena soudu první stolice k novému projednání a rozhodnutí, protože se pro nedostatek potřebných skutkových zjištění nelze obejít bez nového hlavního přelíčení. Další námitkou (§ 281, č. 10 tr. ř.), že stěžovatelův čin měl být podřaděn ustanovení § 3 zákona č. 178/1924 Sb., nebylo třeba se zabývat, protože o tomto podřazení bude lze uvažovat až tehdy, nebude-li po opětovém projednání věci a po doplnění potřebných skutkových zjištění možné podřadit stěžovatelovo jednání prvnímu případu § 104 tr. z. (o druhý případ § 104 tr. z. už v dalším řízení nepůjde).

Čís. 270.

Jde o zločin podle § 101 tr. z., nikoliv podle §§ 197, 199, písm. d) tr. z., opatřil-li úředník místního národního výboru blankety v úřadě odcizené nejen napodobeným podpisem předsedovým, ale i otiskem razítka, jež měl k úřední dispozici, a zaslal je pak do zahraničí, aby tam se zdržující cizí státní příslušníci umožnili opatřit si vhodným jich vyplněním doklady potřebné k dosažení povolení k návratu na československé území,

(Rozh. ze dne 24. října 1947, Zm I 381/46.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl obžalovaný uznán vinným zločinem podle §§ 8, 197, 199, písm. d) tr. z.

Důvody:

Napadený rozsudek zjistil, že obžalovaný byl informačním úředníkem v kanceláři předsedy místního národního výboru, že měl přístup k úředním blanketám, že toho využil a odcizil čtyři blankety a že na ně připojil kulaté razítko místního národního výboru, jež měl k úřední dispozici, a na třech z nich napodobil podpis předsedy. Takto upravené blan-

kety poslal do Rakouska německé státní příslušníci, již byl příslušnými úřady v Rakousku odepřen návrat do Československa, aby tyto blankety vhodným způsobem vyplnila a použila jich jako dokladů k opatření povolení od styčného důstojníka k příjezdu do Československé republiky nebo k opatření povolení od rakouských úřadů a visa od československého zastupitelství ve Vídni. Dříve než tyto blankety mohly být doručeny uvedeně německé příslušníci, byly zabaveny.

Zmateční stížnost namítá (§ 281, čís. 9, písm. a) tr. ř.), že se nalézací soud neprávem domnívá, že šlo o napodobení »veřejné listiny«, neboť uvedené blankety teprve doplněním mohly nabýt zdání veřejné listiny. Bezpodstatnost této námítky vysvitne z dalších důvodů, podle nichž činnost obžalovaného dlužno posoudit podle ustanovení § 101 tr. z.

Zmateční stížnost dále namítá, že ani doplněné blankety by nebyly listinami opravňujícími k překročení hranic. Námítka se míjí cíle, neboť v podstatě šlo o opatření dokladů k získání takové listiny.

Stěžovatel dále vytýká, že vyplněné blankety nemohly být ani dokladem k opatření uvedeného povolení, jak prý plyne z přípisu repatriační komise ze dne 25. května 1946. Zmateční stížnost má patrně na mysli přípis této komise ze dne 23. května 1946, předložený při hlavním přelíčení. K jasnému označení zmatku podle § 281, čís. 5 tr. ř. však bylo třeba, aby zmateční stížnost přesně označila ona místa uvedeného přípisu, o něž opírá svoji námítku (§ 1, čís. 2 zákona č. 3/1878 ř. z.). Ostatně zmateční stížnost přehlíží obsah přípisu repatriační komise ze dne 20. listopadu 1946, že na podkladě povolení vystaveného místním národním výborem bylo lze dosáhnout odeslání styčným důstojníkem do Československé republiky.

Zmateční stížnost se konečně domnívá, že vydat povolení k překročení hranic a potvrzovat, kdo je repatriantem, patří do pravomoci okresního a nikoli místního národního výboru, takže ani z tohoto důvodu by taková listina vystavená místním národním výborem nemohla být pokládána za veřejnou listinu vystavenou úřadem v oboru jeho působnosti. Než zmateční stížnost přehlíží, že úmyslem obžalovaného bylo, umožnit německé příslušníci opatřit si potřebný doklad jakéhokoliv druhu, pročež nemůže dosáhnout úspěchu, když z řady možných doplnění zaslaných blanketů vybere jen některé možnosti a na jejich podkladě dokazuje, že by takové vyplnění znamenalo vykročení z kompetence místního národního výboru. Důsledkem toho pozbývají podkladu námítky, že šlo o beztretný pokus pro nezpůsobilost použitých prostředků.

K tomu dlužno podotknout, že zmateční stížnost nemůže dosáhnout úspěchu již proto, že jde o zločin podle § 101 tr. z., neboť obžalovaný zneužil dispoziční moci razítkem místního národního výboru, v kterémžto směru nelze mluvit o pouhých příležitostech, kterou poskytl úřad obžalovanému ke spáchání zločinu, a podle napadeného rozsudku jednal v úmyslu způsobit státu škodu na jeho právech kontroly přechodu hranic.

Byla proto zmateční stížnost zamítnuta.

Čís. 271.

Doručením obsílky s nesprávným údajem místa hlavního přelíčení nebylo vyhověno předpisu § 427, odst. 1 tr. ř.

(Rozh. ze dne 24. října 1947, Zm I 213/47.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl obžalovaný uznán vinným zločinem podle § 24, odst. 2 zák. č. 9/1924 Sb., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc soudu první stolice, aby ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Proti rozsudku, vynesenému v nepřítomnosti obžalovaného, podal obžalovaný včas odpor a současně opověděl zmateční stížnost z důvodů zmatečnosti podle § 281, č. 3, 4, 5, 9, písm. a), 10 tr. ř.

V odporu namítá obžalovaný v podstatě, že bylo hlavní přelíčení konáno a rozsudek byl vynesen v jeho nepřítomnosti neoprávněně, poněvadž mu nebyla doručena obsílka k hlavnímu přelíčení, jak to nařizuje velící předpis § 427, odst. 1 tr. ř. Je proto opravný prostředek, označený stěžovatelem jako odpor, svým obsahem zmateční stížností, již stěžovatel vytýká rozsudku zmatek podle § 281, čís. 3 tr. ř. Činí tak právem.

Podle předloženého předvolání byl obžalovaný obeslán k hlavnímu přelíčení na den 17. října 1946 o 12. hodině do jednací síně č. 102/II. Není vyvráceno tvrzení, že se obžalovaný dostavil se svým obhájcem včas před tuto jednací síň, ve které se konalo jiné přelíčení, a vyžádanou zprávou nalézacího soudu je osvědčeno, že jeho případ nebyl ve stanovenou hodinu v této jednací síni vyvolán. Hlavní přelíčení v trestní věci obžalovaného bylo ustanoveno ve skutečnosti do jednací síně č. 112 a obžalovaný byl jen omylem soudní kanceláře obeslán do jednací síně č. 102. Mezitím, co čekal se svým obhájcem před jednací síní č. 102, bylo v jednací síni č. 112 konáno v jeho nepřítomnosti proti němu hlavní přelíčení a vynesen rozsudek. Na závalu v obeslání byl nalézací soud upozorněn až po vynesení rozsudku.

Podle toho nebyl splněn předpis § 427, odst. 1 tr. ř., jehož šetření ukládá zákon výslovně pod neplatností, neboť obsílku, kterou přijal obžalovaný a která uváděla nesprávně místo hlavního přelíčení, není možno s hlediska § 427, odst. 1 tr. ř. považovat za obsílku k hlavnímu přelíčení, které se ve skutečnosti v trestní věci proti obžalovanému konalo v jiné jednací síni než uváděla obsílka.

Bylo proto důvodné zmateční stížnosti vyhověno; napadený rozsudek byl zrušen jako zmatečný a věc byla vrácena soudu první stolice, aby o ní znovu jednal a ji rozhodl.

Čís. 272.

K otázce právnosti jednání směřujících »ke spravedlivé odplatě za činy okupantů nebo jejich pomahačů« ve smyslu § 1 zák. č. 115/1946 Sb.

Pro posouzení, lze-li považovat napadenou osobu za »pomahače okupantů« ve smyslu uvedeného předpisu, je významný jak obsah spisů o řízení, jež se proti dotčené osobě vedlo pro provinění proti národní cti podle dekretu č. 138/1945 Sb., tak i výsledek tohoto řízení.

(Rozh. ze dne 27. října 1947, Zm I 400/47.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmáteční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl stěžovatel uznán vinným přestupkem proti bezpečnosti těla podle § 431 tr. z., zrušil napadený rozsudek a přikázal věc nyní příslušnému okresnímu soudu, aby ji znovu projednal a rozhodl.

Z d ů v o d ů:

Zmateční stížnost uplatňuje podle číselného a věcného poukazu důvody zmatečnosti podle § 281, č. 4, 5, 9, písm. a) tr. ř.

K § 281, č. 4 tr. ř.:

Obhájce obžalovaného učinil při hlavním přelíčení návrh na doplnění řízení spisy trestní komise nalézací okresního národního výboru v K. o tom, že svědek Ing. Josef K. je osobou státně a národně nespolehlivou a že za okupace pomáhal okupantům. Podle odůvodnění tohoto návrhu směřoval navrhovaný důkaz k dosvědčení obhajoby obžalovaného, že jednal ve spravedlivé odplatě za činy pomahače okupantů a že tudíž jeho jednání nebylo bezprávné.

Nalézací soud tento návrh zamítl jako nerozhodný a z toho důvodu je vytýkána vada neúplnosti řízení.

Podle průvodního návrhu jde o osvědčení skutečnosti, jež by mohla mít význam s hlediska posouzení věci ve smyslu § 1 zákona č. 115/1946 Sb. Jedním z předpokladů pro použití tohoto zákonného ustanovení je vzhledem na souzený případ, že osoba, na níž byla spravedlivá odplata vykonána, byla pomahačem okupantů a že osoba, která tuto spravedlivou odplatu vykonala, měla důvod považovat napadenou osobu za pomahače okupantů.

Bylo-li proti Ing. Josefu K. zavedeno řízení u trestní komise nalézací okresního národního výboru pro provinění proti národní cti podle dekretu č. 138/1945 Sb., tu jak obsah těchto spisů, tak i případný výsledek tohoto řízení není podle shora uvedeného bez významu pro posouzení věci.

Kdyby napadená osoba nebyla pomahačem okupantů a kdyby osoba, vykonávající spravedlivou odplatu, neměla důvodu tuto osobu považovat

za pomahače okupantů, pak by už z tohoto důvodu nebylo ani třeba zjišťovat, zda jsou splněny i další předpoklady ustanovení § 1 zákona č. 115/1946 Sb.

V opačném případě bylo by ovšem třeba tak učinit.

Poněvadž návrh směřoval k důkazu, že Ing. Josef K. byl pomahačem okupantů, týkal se návrh rozhodné skutečnosti, a proto zmáteční stížnost pro zamítnutí tohoto návrhu právem činí výtky napadenému rozsudku, zvláště když nalézací soud na základě úsudku svědků, slyšených o souzeném trestném činu, dospěl ke zjištění, že Ing. Josef K. kolaborantem nebyl.

Použití § 1 zákona č. 115/1946 Sb. by v tomto případě nebránila okolnost, že stěžovatel byl uznán vinným přestupkem spáchaným z nedbalosti. V souzeném případě jde podle zjištěného děje vpravdě o přestupek podle §§ 8, 411 tr. z. Na tuto těžší kvalifikaci poukazuje sám stěžovatel nepřímo tím, že se dovolává beztrestnosti podle § 1 zákona č. 115/1946 Sb. Zmateční stížnost nutno v tomto směru považovat za odůvodněnou, neboť zmíněná těžší kvalifikace je s hlediska použití ustanovení § 1 zák. č. 115/1946 Sb., kterým je stěžovateli dána možnost úplné beztrestnosti, pro něho příznivější.

S tohoto hlediska bylo zmáteční stížnosti vyhověno již z důvodu nahoře uvedeného, aniž bylo třeba se zabývat dalšími jejími výtkami, a rozhodnuto, jak je uvedeno ve výroku.

Čís. 273.

Pokud vedoucí »pobočky místního národního výboru«, zřízené v někdejší osadě, požívá ochrany podle § 153 tr. z. při tom, když tam zakrojuje k udržení pořádku při veřejné slavnosti.

(Rozh. ze dne 30. října 1947, Zm I 178/46.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmáteční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným zločinem těžkého poškození na těle podle § 153 tr. zák., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu k novému projednání a rozhodnutí.

D ů v o d y:

Zmateční stížnost je důvodná.

Nalézací soud uznal stěžovatele vinným zločinem těžkého poškození na těle podle § 153 tr. z., a to — podle rozsudkového výroku (§ 260, č. 1, 2 tr. ř.) — činem spočívajícím v tom, že dne 9. května 1946 v Č. úmyslně ublížil na těle Adolfu B., vedoucímu pobočky místního národního výboru, tedy veřejnému úředníku, pro vykonávání jeho povolání.

Stěžovatel napadá tento výrok s hlediska důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 10 tr. ř. námitkou, že Adolfu B. jakožto »vedoucímu pobočky

místního národního výboru« nepříslušela z důvodu tohoto jeho postavení žádná zvýšená ochrana ve smyslu § 153 tr. zák., protože Č. nejsou samostatnou obcí, nýbrž jen součástí politické obce D. (podle obžaloby t. zv. »osadou«). Zřízení takové odbočky místního národního výboru odporuje prý platnému právnímu řádu a proto její funkcionář (»vedoucí pobočky«) není veřejným úředníkem ve smyslu trestního zákona.

Námítku nelze zatím věcně přezkoumat s hlediska ustanovení § 1 vl. nař. č. 265/1941 Sb. a § 13, odst. 1 dekrety presidenta republiky č. 121/1945 Sb. ve vztahu k vl. nař. č. 4/1945 Sb., neboť napadený rozsudek neobsahuje potřebná skutková zjištění o tom, v jakém územním poměru byly v době činu Č. k obci D., jakou povahu měla »pobočka místního národního výboru« v Č. a jaké postavení měl v ní Adolf B., označovaný v rozsudku pouze jako »vedoucí pobočky místního národního výboru«, pokud se týče »vedoucí č-cké odbočky«.

V důvodech napadeného rozsudku uvádí nalézací soud, že Adolf B. působil při oslavě, pořádané v Č. dne 9. května 1946, z pověření místního národního výboru v D. jako udržovatel pořádku. Tuto okolnost má soud prvé stolice za prokázanou jednak přípisem předsedy zmíněného národního výboru, jednak svědeckou výpovědí Adolfa B.

Stěžovatel právem vytýká tomuto zjištění nedostatek důvodů (§ 281, č. 5 tr. ř.). Uvedený přípis ze dne 2. května 1946 obsahuje totiž pouze prohlášení, že místní národní výbor v D. bere na vědomí oznámení o oslavách v Č. a žádá za prominutí, že se nemůže oslav zúčastnit a že předseda místního národního výboru »pověřuje jako zástupce za sebe soudruha Adolfa B., vedoucího odbočky místního národního výboru v Č. a přeje mnoho zdaru«. V obsahu tohoto přípisu nemá tudíž oporu skutkové zjištění nalézacího soudu, že místní národní výbor v D. pověřil Adolfa B., aby při zmíněné slavnosti působil jako udržovatel pořádku. Pokud pak se rozsudek dovolává jako pramene pro své zmíněné zjištění svědecké výpovědi Adolfa B., ani v ní není opory pro napadený skutkový závěr. Svědek sice uvedl, že jeho úkolem bylo, aby dohlédl na udržování pořádku při oslavách, zdůraznil však, že jeho úřední činnost spočívala v tom, že měl referovat předsedovi místního národního výboru o průběhu slavnosti a zejména, zda na ní byl udržován pořádek.

Poněvadž tedy rozsudek neobsahuje potřebná skutková zjištění, z nichž by bylo možno posoudit, zda Adolf B. byl už z důvodu svého osobního postavení »veřejným úředníkem«, a na druhé straně skutkové předpoklady pro závěr, že byl »veřejným úředníkem« v důsledku zvláštního pověření, kterého se mu dostalo od místního národního výboru v D., jsou formálně vadné, bylo důvodné zmáteční stížnosti vyhověno, napadený rozsudek byl zrušen a věc byla vrácena soudu prvé stolice k novému projednání a rozhodnutí.

Při novém projednání věci bude úkolem nalézacího soudu, aby se v případě, že dospěje k závěru, že Adolf B. byl »veřejným úředníkem«, zabýval též otázkou, zda byl tento jeho veřejný charakter obžalovanému v době činu znám.

Čís. 274.

Nevyšlo ještě ze stadia pouhých příprav počínání vězně, který má na přesně určený pozdější den smlouven se spoluvězni plán společného útěku, opatří si a v kobce ukryje zbraň, již má být v onen den napaden dozorce. Neměla-li v době, kdy se věc prozradila, podle plánu ještě započít činnost, po níž by už bezprostředně následovalo provedení zločinu, nelze v onom počínání spatřovat pokus veřejného násilí podle §§ 8, 81 tr. z.

(Rozh. ze dne 5. listopadu 1947, Zm I 55/47.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmáteční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu, pokud jím byl obžalovaný uznán vinným zločinem podle §§ 8, 81 tr. z., zrušil rozsudek prvního soudu v napadené části a zprostil obžalovaného podle § 259, odst. 1, č. 2 tr. ř. obžaloby pro zločin nedokonaného veřejného násilí podle §§ 8, 81 tr. z., jehož se prý dopustil tím, že před vánocemi 1945 v M. ve věznici krajského soudu vykonal přípravy k přepadení dozorce vězňů a k útěku a takto podnikl čin, který měl vésti ke skutečnému vykonání zločinu podle § 81 tr. z., totiž k zprostití se násilným vztažením ruky se zbraní osobě v § 68 tr. z. jmenované při výkonu její služby v úmyslu zmařit tento výkon, při čemž však k dokonání nedošlo pouze pro překážku odjinud v to přišlou.

Důvody:

Zmateční stížnost obžalovaného, napadající odsuzující výrok rozsudku soudu první stolice, uplatňuje důvody zmátečnosti podle § 281, č. 4 a 9, písm. a) tr. ř. V druhém směru je nutné jí přisvědčit.

Soud první stolice zjistil, že obžalovaný před vánocemi 1945 připravoval útěk z věznice krajského soudu a že se za tím účelem smlouvil s několika spoluvězni na společném přepadení dozorce vězňů. Toto chtěli podle úmluvy — jak rovněž je zjištěno — provést na Štědrý den tak, že vězeň Jaroslav K. měl do hlavy udeřit dozorce vězňů latí, již obžalovaný vytrhl z kavalce a k činu připravil, obžalovaný měl ho vzít do kleští. Jejich plán byl však jinými spoluvězni vyzrazen, čímž bylo zamezeno jeho provedení, a tudíž obžalovaný — jak vyslovil soud první stolice — neupustil od jeho provedení dobrovolně. V tomto skutku shledal soud první stolice pokus zločinu veřejného násilí podle §§ 8, 81 tr. z.

Právní názor soudu první stolice tím projevený v otázce, zda šlo o pouhé beztrestné přípravné jednání aneb o pokus trestného činu, je však mylný, jak právem tvrdí zmáteční stížnost.

O čin vedoucí ke skutečnému vykonání podle § 8 tr. z. jde tam, kde pachatel z pouhých příprav k činu přechází k jeho provádění. Tomu je tak tam, kde pachatel podnikne činnost, která je započítím provádění jeho úmyslu a kde po úvodním činu má bezprostředně následovat pro-

vedení zločinu, to jest uskutečňování činnosti, požadované skutkovou podstatou zamýšleného trestného činu. Jinak jde o pouhé přípravy (rozh. č. 7354 Sb. n. s. tr. I).

V souzeném případě však činnost obžalovaného nedostoupila ještě takového stupně, aby ji ve smyslu uvedeného bylo možno prohlásit už za čin vedoucí ke skutečnému vykonání zamýšleného zločinu. To plyne z toho, že obžalovaný k provedení činu stanovil pozdější dobu, a tedy v době, kdy jeho úmysl byl prozrazen, ještě neměla započítí činnost, již by bezprostředně mělo následovat provedení zločinu. Jeho jednání bylo tedy pouhé přípravné jednání, jež v tomto případě není trestné.

Uznal-li soud první stolice přesto obžalovaného vinným pokusem ve smyslu § 8 tr. z., zatížil svůj rozsudek zmatekem podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř. Bylo proto vyhověno zmateční stížnosti obžalovaného, pokud po zákonu uplatňuje uvedený zmatek námitkou, že jde nejvýše o bez-trestné přípravné jednání, napadený rozsudek zrušen v odsuzujícím vý-roku a obžalovaný byl zproštěn obžaloby, vznesené na něho pro pokus zločinu veřejného násilí podle §§ 8, 81 tr. z., aniž bylo třeba se obírat dalším obsahem zmateční stížnosti.

Čís. 275.

Ustanovení dekretu č. 5/1945 Sb. „porušuje nebo obchází“ jak dosa-vadní majitel, který se po 23. květnu 1945 zbavuje majetku spadajícího pod národní správu, tak i ten, kdo právním jednáním uzavíraným s do-savadním majitelem, držitelem nebo správcem takový majetek převádí na sebe.

S hlediska § 26, písm. a) dekretu č. 5/1945 Sb. je tu bez významu, zda majetek spadající pod národní správu byl v době onoho jednání už také pod národní správu dán (ustanoven proň národní správce).

Přechin podle § 26 dekretu č. 5/1945 Sb. nepatří k těm trestným činům, u nichž lze vyloučiti podmíněné odsouzení z důvodu veřejného zájmu.

(Rozh. ze dne 5. listopadu 1947, Zm I 102/47.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost obžalovaných do rozsudku krajského soudu, jímž byli obžalováni uznáni vinnými přečinem podle § 26, písm. a) dekr. čís. 5/1945 Sb., vyhověl však odvolání obžalovaných z výroku o nepodmíněném odsouzení, zrušil tento výrok a uložil soudu první stolice, aby znovu jednal a rozhodl o tom, zda má být obžalovaným podmíněný odklad výkonu trestu po-volen.

Důvody:

Zmateční stížnosti, uplatňující důvody zmatečnosti podle § 281, č. 4, 10, správně č. 4, 5, 9, písm. a) tr. ř., nelze přisvědčit.

Podle § 2 dekretu č. 5/1945 Sb. se majetek osob státně nespolehli-vých dává pod národní správu. Podle § 20, odst. 1 uvedeného dekretu jsou právní jednání majitelů, držitelů a správců majetků spadajících pod národní správu, týkající se podstaty těchto majetků a provedená po účinnosti dekretu, t. j. po 23. květnu 1945, neplatná. Podle § 26, písm. a) uvedeného dekretu se dopouští přečinu každý, kdo poruší nebo obejde ustanovení dekretu, tedy i ten, kdo poruší ustanovení § 20, odst. 1 citovaného dekretu, tedy každý, kdo působí k tomu, aby bylo uskuteč-něno nějaké právní jednání uvedené v tomto ustanovení dekretu. Za ta-kové právní jednání nutno považovat i každou činnost, kterou se do-savadní majitel po 23. květnu 1945 zbavuje majetku spadajícího pod ná-rodní správu, nebo, kdo nejsa majitelem, držitelem nebo správcem ma-jetku, takový majetek na sebe převádí právním jednáním uzavřeným s majitelem, držitelem, nebo správcem majetku. Pro posouzení trestnosti takového jednání je bez významu, zda majetek spadající pod národní správu byl již také pod národní správu dán (ustanoven národní správ-ce); stačí, že jde o majetek spadající pod národní správu a že se právní jednání týká podstaty majetku (po zavedení národní správy pak kaž-dého majetku — § 20, odst. 2 cit. dekretu). Pod národní správu spadá majetek osob státně nespolehlivých, t. j. podle § 4 cit. dekretu všech osob německé národnosti.

Nalézací soud zjistil, že Rudolf R., od něhož stěžovatelé věci v roz-sudku blíže uvedené odváželi, byl německé národnosti a určen již k od-sunu a že stěžovatelé o tom věděli. Je proto pro posouzení trestnosti je-jich jednání bez významu, zda národní správa byla na majetek Rudolfa R. skutečně uvalena. Že šlo o věci patřící k podstatě majetku, zmateční stížnost ani nenapadá.

Zamítl proto nalézací soud právem, aniž zatížil rozsudek zmatečno-stí podle § 281, č. 4 tr. ř., návrh na výslech svědků o tom, že na majetku Rudolfa R. nebyla zavedena národní správa a že nebyl vydán žádný pí-semný výměr.

Nalézací soud se zabýval obhajobou obžalovaných, že nevěděli, co jim Rudolf R. naložil do uzavřeného vozu, a odůvodnil způsobem uve-deným v § 270, odst. 2, č. 5 tr. ř., proč této obhajobě nevěří. Není tedy dána ani věcným poukazem vytýkaná vada neúplnosti rozsudku podle § 281, č. 5 tr. ř.

Z toho, co bylo uvedeno, vyplývá také mylnost námitek uplatněných s hlediska důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř., při nichž stěžovatelé vycházejí z mylného předpokladu, že čin, pro který byli uznáni vinnými, může být spáchán jen na majetku, ohledně něhož byla národní správa již zavedena ve smyslu § 3 dekretu č. 5/1945 Sb., a ni-koliv též již i na majetku podléhajícím národní správě. Stěžovatelé ne-byli uznáni vinnými, že svým jednáním také rušili nebo znemožňovali oprávněnou činnost národního správce, takže tato posléze uvedená ná-mítka se mívá cíle.

Byla proto zmateční stížnost zamítnuta.

Nalézací soud nepovolil obžalovaným podmíněný odklad výkonu

trestu s odůvodněním, že veřejný zájem vyžaduje, aby byl trest vykonán, ježto se obžalovaní dopustili činu na národním majetku.

Nepřiznání podmíněného odsouzení jediné vzhledem k veřejnému zájmu je možné jen při těch činech, u nichž to zákon výjimečně nařizuje (na př. § 35 zákona č. 50/1923 Sb.). K takovým výjimkám nepatří trestné činy podle dekretu č. 5/1945 Sb., který nevylučuje povolení podmíněného odsouzení z důvodů veřejného zájmu.

Poněvadž nalézací soud se jinak nezabýval předpoklady podmíněného odsouzení, bylo odvolání obou obžalovaných v tomto směru vyhověno, rozsudek byl v uvedeném výroku zrušen a nalézacímu soudu uloženo, aby znovu jednal a rozhodl o tom, zda má být obžalovaným povolen podmíněný odklad výkonu trestu podle § 1 zákona č. 562/1919 Sb.

Čís. 276.

Majetek osob státně nespolehlivých byl podle § 2 dekretu č. 5/1945 Sb. dán pod národní správu již okamžikem, kdy nabyt zmíněný dekret platnosti. Každá pozdější dispozice s ním byla po objektivní stránce porušením předpisů dekretu.

Počítal-li však ten, kdo s majetkem disponoval, s přivolením oprávněného subjektu — jsa rozhodnut věci od Fondu národní obnovy odkoupit —, vylučovalo by to subjektivní stránku nejen skutkové podstaty krádeže, ale i přečinu podle § 26, písm. a) cit. dekretu.

(Rozh. ze dne 5. listopadu 1947, Zm I 233/47.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jimž byl obžalovaný uznán vinným přečinem podle § 26, písm. a) dekr. č. 5/1945 Sb., zrušil napadený rozsudek a obžalovaného podle § 259, odst. 1, č. 2 tr. ř. zprostil obžaloby pro zločin krádeže podle §§ 171, 173 tr. z.

Důvody:

Nalézací soud zjistil, že obžalovaný byl ustanoven národním správcem zemědělské usedlosti čp. 117 ve V., k níž patřila také kolářská živnost, pro kterou však nebyl obžalovaný ustanoven národním správcem, a že zásoby této živnosti, zejména tvrdé fošny, byly přiděleny jiné osobě.

Dále zjistil nalézací soud, že obžalovaný prodal zásobu zmíněných fošen ve výměře 4,0659 m³ v hodnotě 5.278 Kčs Václavu H. s tím, že mu Václav H. vyhotoví součástky k hospodářskému nářadí a vůz a že obžalovaný mu ještě doplatí 702 Kčs. Tyto fošny dal obžalovaný odvézt k Václavu H., cestou však byly zabaveny.

V tomto jednání neshledal nalézací soud skutkovou podstatu krádeže, ježto obžalovaný chtěl uvedené fošny koupit od Fondu národní obnovy. Domnívá se však, že zjištěná činnost naplňuje skutkovou podstatu přečinu podle § 26, písm. a) dekr. č. 5/1945 Sb., ježto obžalovaný svým činem porušil, po případě obešel ustanovení uvedeného dekretu.

Zmateční stížnost napadá tento závěr nalézacího soudu s hlediska důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř., jednak po objektivní stránce, neboť podle jejího názoru obžalovaný svým činem neporušil ani neobešel žádné ustanovení uvedeného dekretu, jednak po subjektivní stránce, ježto záměr obžalovaného, odkoupit uvedené fošny, vylučuje zlý úmysl požadovaný k řečené skutkové podstatě.

Pokud se zmateční stížnost domnívá, že skutková podstata přečinu, o nějž jde, není splněna po objektivní stránce, nelze jí přisvědčit. Podle § 2 uvedeného dekretu se dává majetek osob nespolehlivých pod národní správu, z čehož plyne, že majetek těchto osob byl dán pod národní správu již okamžikem, kdy nabyt uvedený dekret platnosti. Každá dispozice pak byla porušením ustanovení § 2 uvedeného dekretu, neboť rušila a znemožňovala tuto národní správu.

Zmateční stížnost je však v právu, pokud namítá, že není splněna skutková podstata souzeného přečinu po subjektivní stránce. Nalézací soud vyloučil skutkovou podstatu krádeže, ježto obžalovaný chtěl fošny odkoupit od oprávněného subjektu. Počítal tudíž obžalovaný s jeho »svolením«, takže skutková podstata krádeže byla vyloučena, ježto nebyl naplněn zákonný znak »bez přivolení«. Počítal-li však obžalovaný s přivolením oprávněného, nelze souhlasit s názorem prvního soudu, že je naplněn zákonný znak »porušení« nebo »obejití« ustanovení dekretu, neboť v těchto pojmech je obsažen požadavek, aby se rušební činnost dala bez svolení (třeba i předpokládaného) oprávněné osoby.

Podle toho, co uvedeno, není naplněna skutková podstata přečinu podle § 26, písm. a) dekretu č. 5/1945 Sb., záležející v porušení nebo obejití ustanovení dekretu, po subjektivní stránce.

Napadený rozsudek sice uvádí, že fošny byly přiděleny jiné osobě, kterýžto výrok je ovšem napaden zmateční stížností s hlediska důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 5 tr. ř. Kdyby tím mělo být vyjádřeno, že byly dány do správy určitému národnímu správci, bylo by dlužno čin obžalovaného posoudit s hlediska další věty § 26, písm. a) uvedeného dekretu, totiž zda obžalovaný svým činem »neznemožňoval oprávněnou činnost národního správce«. Než ani v tomto případě by nebyla splněna řečená skutková podstata po subjektivní stránce, neboť i v tomto směru je vyloučena zjištěním nalézacího soudu, že obžalovaný chtěl požádat Fond národní obnovy, aby mu fošny přenechal za přiměřenou cenu.

Pochybil proto nalézací soud, uznal-li obžalovaného vinným, jak na-
hoře uvedeno.

Bylo proto zmateční stížnosti vyhověno již z tohoto důvodu a obžalovaný byl podle § 259, odst. 1, č. 2 tr. ř. zproštěn obžaloby, aniž bylo třeba se zabývat ostatními důvody zmatečnosti.

Čís. 277.

Sčítací zásada § 173 tr. z. nebrání tomu, aby se na krádeže spáchané před 5. květnem 1945 použilo ustanovení čl. 4, odst. 1 amnestie z 31. července 1945, třebas se s nimi sbíhaly skutky provedené teprve po tomto dni.

Jde-li o útoky navzájem samostatné a oddělené, dlužno obě jich skupiny posuzovat pro účely zmíněné amnestie samostatně. Tvoří-li však útoky jednotný a z téhož zločinného rozhodnutí vyplývající skutek, který nebyl ve svém celku spáchán před 5. květnem 1945, nelze ustanovení čl. 4, odst. 1 amnestie vůbec použít.

(Rozh. ze dne 6. listopadu 1947, Zm I 531/47.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmáteční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl obžalovaný uznán vinným zločinem krádeže podle §§ 171, 173, 176 II, písm. c), 179 tr. z. a přestupkem zpronevěry podle §§ 185, 461 tr. z., pokud směřovala proti výroku, jímž byl obžalovaný uznán vinným krádeží materiálu spáchanou v roce 1942 v ceně přesně nezjištěné, avšak hodnotu 500 Kčs nepřevyšující, a tento výrok zrušil.

Jinak zmáteční stížnost zamítl.

V důsledku toho zrušil rozsudek i ve výroku o trestu a ve výrociích s tím souvisících, až na výrok o započtení zajišťovací a vyšetřovací vazby, výroky podle §§ 366 a 389 tr. ř. a výrok podle § 3 zák. č. 28/1946 Sb., a vrátil věc soudu první stolice, aby jí v rozsahu zrušení znovu projednal a rozhodl, přihlížeje k pravoplatným výrokům o vině obžalovaného zločinem krádeže pěti brousících včetně v ceně 23.930 Kčs a přestupkem zpronevěry nástrojů v ceně 786 Kčs.

Z d ů v o d ů :

Výrok, jímž byl stěžovatel uznán vinným také krádeží materiálu v ceně přesně nezjištěné, avšak hodnotu 500 Kčs nepřevyšující, napadá zmáteční stížnost výtkou, že nalézací soud nepoužil na tento skutek amnestie presidenta republiky ze dne 31. července 1945, a vytýká důvodům, z kterých tak rozhodl, právní mylnost (§ 281, č. 9, písm. b) tr. ř.).

Netřeba se sice zabývat věcí s toho hlediska, zda a pokud nalézací soud pochybil, když nevyhověl návrhu obhajoby, učiněnému při hlavním přelíčení, aby trestní řízení pro krádež náradí (mimo včetně) bylo vyloučeno k samostatnému projednání a aby ve vyloučeném řízení bylo použito čl. 4, odst. 2 řečené amnestie. Tímto postupem nestalo se totiž nic ke škodě stěžovatelově, nýbrž postup ten se naopak stal výlučně v jeho prospěch. V době jmenovaného návrhu vedlo se proti stěžovateli řízení, o které jde, jako řízení pro krádež materiálu v ceně 10.646 Kčs, tedy pro krádež samu o sobě zločinnou. I když byl zažalovaný skutek stěžovatelem, jak je v rozsudku zjištěno, spáchán v roce 1942, tedy před 5. květnem 1945, mohlo být řízení cestou milosti zastaveno jen za předpokladu, že stěžovatel (mimo jiné) požádal o zastavení řízení z důvodu, že se zúčastnil se zbraní v ruce odboje proti nepřítelům Československé republiky, anebo že vyvinul v podzemním hnutí činnost sabotážní a zpravodajskou, tudíž ze závažných a přísných předpokladů, o kterých stěžovatel ani netvrdil, že jsou u něho splněny.

Než nalézací soud, pominuv uvedený návrh obhajoby a po skončení průvodního řízení nabyv přesvědčení, že čin stěžovatelův, žalovaný jako zločin, je jen přestupkem krádeže věci v hodnotě do 500 Kčs a že byl spáchán před 5. květnem 1945, zjistil tím předpoklady, že pro tento čin nemělo být řízení podle čl. 4, odst. 1 řečené amnestie zahajováno, pokud se týče, že mělo být zastaveno, bylo-li zahájeno, a to i bez splnění podmínek čl. 4, odst. 2 řečené amnestie, jen jsou-li splněny podstatně mírnější předpoklady čl. 4, odst. 1 amnestie. Použití ustanovení čl. 4, odst. 1 amnestie platí právě také pro případy skutků, bylo-li pro ně zavedeno trestní řízení jako pro zločin, avšak ukázalo-li se dodatečně, že čin je jen přečinem nebo přestupkem. Použití amnestie nestojí v cestě sčítací zásada § 173 tr. z., o níž se první soud mylně domnívá, že brání použití amnestie na jednotlivé, oddělené a samostatné útoky krádeže, spáchané před 5. květnem 1945, vede-li se zároveň se řízením pro tyto útoky krádeže i řízení pro jiné po 5. květnu 1945 spáchané krádeže, které se jinak s prvními pro účely stanovení kvalifikace krádeže sčítají.

Byla-li táž osoba stíhána pro více útoků krádeže, z nichž na některé by se vztahovaly předpisy o amnestii, protože byly spáchané před 5. květnem 1945, na jiné však nikoliv, protože byly spáchané později, dlužno posuzovat pro účely jmenované amnestie útoky spáchané před 5. květnem 1945 a útoky spáchané po 5. květnu 1945 odděleně a samostatně, pokud se ony útoky jeví navzájem jako krádeže samostatné a oddělené. Tak je tomu v souzené věci, došlo-li ke krádeži drobného materiálu již v roce 1942, kdežto ke krádeži včetně až v roce 1946, takže nejsou spolu zjevně v žádné souvislosti.

Pochybil proto nalézací soud způsobem v § 281, č. 9, písm. b) tr. ř. dotčeným, uznal-li stěžovatele vinným samostatnou krádeží spáchanou v roce 1942 a vyloučil-li při tom, že tu jsou skutečnosti, pro které skutek ten přestal být trestným nebo pro které nemůže být stíhán. Byl proto rozsudek v napadeném výroku zrušen. Nejvyšší soud jako soud zrušovací nemohl však sám ve věci rozhodnout, ježto chybí zjištění oněch předpokladů, kterých je třeba i podle čl. 4, odst. 1 rozhodnutí presidenta republiky z 31. července 1945, t. j. zejména předpokladů čl. 6 jmenovaného rozhodnutí.

Výrok, jímž byl stěžovatel uznán vinným přestupkem zpronevěry nástrojů jemu odevzdaných k užívání v ceně 786 Kčs, napadá zmáteční stížnost z důvodů zmátečnosti podle § 281, č. 5, 9, písm. a), b) tr. ř.

Poslední z uvedených důvodů provádí v podstatě stejně, jak je tomu u výroku předchozího. Vzhledem k povaze námitky, že nemělo být řízení zahajováno, pokud se týče, že mělo být zastaveno, nutno se jí zabývat na prvním místě. Výtka neobstojí. Co do povšechných zásad o užití amnestie stačí odkázat na to, co bylo řečeno shora, neboť i v tomto případě bylo řízení pro zpronevěru nástrojů, která se jeví nyní jako přestupek, vedeno pro zločin. Než z celé věci plyne, že šlo jen o uskutečňování jediného a téhož stěžovatelova úmyslu, i kdyby se zašantročení nástrojů stěžovateli v celku svěřených nebylo stalo naednou, nýbrž postupně. Tím i více případných útoků této zpronevěry tvoří jednotný skutek přestupku zpronevěry. Stěžovatel ani ve zmáteční stížnosti ne-

tvrdí, že celá tato zpronevěra spadá do doby před 5. květnem 1945. Nebyla-li zpronevěra spáchána celá před 5. květnem 1945, nebylo podkladu pro úvahu o amnestii ani podle čl. 4, odst. 1. Proto je bezpodstatná i výtka, že soud nezjistil čas jednotlivých útoků této zpronevěry.

Ostatně obžalovaný sám neposkytl způsobem své obhajoby stran tohoto skutku, který spadá podle rozsudku do doby 1942—1946, žádný předpoklad k usuzování, že se dopustil zpronevěry toho kterého předmětu před 5. květnem 1945, naopak ve své obhajobě naznačil, že předměty, o něž jde, zůstaly v důně až do dovolené obžalovaného v roce 1946. Nehájil se tedy, že se dopustil přestupku v době rozhodné podle čl. 4, odst. 1 uvedené amnestie.

Čís. 278.

Činem trestně právně relevantním může být toliko jednání, jehož zdrojem je vůle jednajícího.

Za zranění, jež bylo útočníku způsobeno tím, že napadený, jemuž se útočníkův prst dostal do úst, skousl čelisti reflexivním pohybem vplynutím z okamžitého a přirozeného překvapení, nelze činit napadenou osobu odpovědnou ani podle § 2, písm. g), poslední věta tr. z. o vykročení z mezí nutné obrany.

(Rozh. ze dne 14. listopadu 1947, Zm II 302/47.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmáteční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl stěžovatel uznán vinným přestupkem proti bezpečnosti těla podle § 335 tr. z., zrušil napadený rozsudek a obžalovaného zprostil podle § 259, odst. 1, č. 2 tr. ř. obžaloby, že dne 22. prosince 1946 v N. proti Josefu Š. ne sice v úmyslu, aby ho usmrtil, ale přece v jiném nepřátelském úmyslu, kousnuy ho do malíčku pravé ruky, jednal takovým způsobem, že mu z toho vzešlo přerušení zdraví a nezpůsobilost k povolání trvajícím déle než 30 dní, čímž prý spáchal zločin těžkého ublížení na těle podle §§ 152, 155, písm. b) tr. z. Soukromého účastníka Josefa Š. odkázal s jeho nároky na náhradu škody na pořad práva civilního.

Důvody:

Zmateční stížnost uplatňuje důvody zmátečnosti podle § 281, č. 4, 5, 9, písm. a) tr. ř. Je důvodná, pokud uplatňuje hmotněprávní důvod zmátečnosti uvedený na posledním místě.

Na obžalovaného byla podána obžaloba pro zločin těžkého ublížení na těle podle §§ 152, 155 písm. b) tr. z., spáchaný tak, jak je uvedeno výše ve výrokové části tohoto rozsudku. Nalézací soud zjistil, pokud jde o způsob, jakým došlo ke zranění poškozeného Josefa Š., a o okolnosti, za nichž se to stalo, toto: Josef Š., který byl pro množství vypi-

tých lihovin úplně opilý, napadl obžalovaného nejprve výrokem zjištěným v rozsudku prvního soudu a hned na to se sápal na obžalovaného, chytil ho pod krk a mimo to škrábl obžalovaného pravou rukou po tváři. Při tom se dostal malíček pravé ruky Josefa Š. do úst obžalovaného, který se v překvapení zakousl do malíku Josefa Š. a způsobil mu tím na malíku tržno-zhmožděnou ránu se zlomením nepatrné nehtové části konečného článku. Rána hnisala a protože se nedalo očekávat, že by úlomky spolu rostly, byla odlomená část konečného článku vyňata. Josef Š. byl pak v lékařském ošetřování od 24. prosince 1946 do 26. ledna 1947; jeho poranění mělo za následek přerušení zdraví a neschopnost k povolání trvajícím přes 30 dní. Na podkladě tohoto skutkového stavu dospěl pak nalézací soud k právnímu závěru, že obžalovaný jednal ve výkonu spravedlivé nutné obrany ve smyslu § 2, písm. g) tr. z. proti bezprávnému útoku Josefa Š. na jeho zdraví, že však ze strachu, pokud se týče z leknutí překročil meze této nutné obrany, při čemž prý si vzhledem k úplné opilosti Josefa Š. musel být vědom toho, že obrana, jaké použil, totiž zakousnutí se do malíku pravé ruky Josefa Š., není přiměřená a nutná, aby odvrátil útok Josefa Š.; shledal proto v jednání obžalovaného ve smyslu poslední věty § 2, písm. g) tr. z. skutkovou podstatu přestupku podle § 335 tr. z.

Zmateční stížnost namítá s hlediska hmotněprávního důvodu zmátečnosti podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř., že nalézací soud porušil uvedeným odsuzujícím výrokem zákon, když ve zjištěném počínání stěžovatelově vůbec shledal trestné zavinění. Zmateční stížnost dovozuje, že by si v takovém případě nikdo nepočínal jinak, ježto šlo o přirozenou reakci na obvyklý a velmi nebezpečný způsob útoku a bylo tu nebezpečí stěžovatelova poranění v ústech.

Zmateční stížnosti nutno přisvědčit. Po objektivní stránce je ke každému trestnému činu třeba, aby obžalovaný vykonal čin nebo aby se dopustil opominutí, které má nějaký význam pro trestní právo. Činem (opominutím) v tomto smyslu je projev vůle, tedy konání nebo opominutí, jehož zdrojem je vůle jednajícího. Z toho plyne, že činem trestně právně relevantním nemůže být chování, jehož příčinou bylo donucení fyziologické, tedy na př. reflexivní pohyb, t. j. pohyb, který vzniká bez vůle nebo i proti vůli jednajícího. Ze skutkových zjištění napadeného rozsudku je zřejmé, že okamžité, z přirozeného překvapení vplynutím skousnutí čelistí při vniknutí útočnickova prstu do ústní dutiny stěžovatelovy bylo jen reflexivním pohybem, jímž živý organismus a tedy zejména i člověk reaguje na takovou nepříjemnou skutečnost. S tohoto hlediska nelze tudíž ve zmíněném chování stěžovatelově spatřovat čin, za který by vůbec mohl být činěn trestněprávně odpovědným ve smyslu poslední věty § 2 tr. z. (§ 335 tr. z.), jak ho soud prvního stolice uznal vinným, a ovšem ani ve smyslu zločinu podle §§ 152, 155, písm. b) tr. z., jak na něho bylo původně žalováno.

Poněvadž skutkové zjištění rozsudku stačí, aby bylo ve smyslu § 288, odst. 2, č. 3 věta první tr. ř. rozhodnuto ihned ve věci samé, zrušovací soud vyhověl zmáteční stížnosti již z uvedeného hmotněprávního

důvodu zmatečnosti, aniž bylo třeba zabývat se ostatními jejími námitkami, a podle § 259, odst. 1, č. 2 tr. ř. zprostil obžalovaného obžaloby.

Soukromý účastník Josef Š. byl podle § 366, odst. 1 tr. ř. odkázán se svými nároky na náhradu škody na pořad práva soukromého.

Čís. 279.

Zfalšování vlastních osobních dokladů a odevzdání jich cizinci ve snaze umožnit mu setrvání na československém území, je v podstatě pomocí (§ 5 tr. z.) ke zločinu podle §§ 197, 199, písm. d) tr. z.

K její trestnosti je třeba, aby činnost hlavního pachatele dostoupila už aspoň stadia pokusu, tedy aby cizinec se zfalšovanými doklady už prokazoval, nebo je aspoň nosil při sobě v úmyslu prokázat se s nimi při možné kontrole.

(Rozh. ze dne 18. listopadu 1947, Zm I 396/47.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti obžalované do rozsudku krajského soudu, jímž byla stěžovatelka uznána vinnou zločinem nedokonaného podvodu podle §§ 8, 197, 199, písm. d) tr. z., zrušil napadený rozsudek jako zmatečný a vrátil věc soudu prvé stolice k novému projednání a rozhodnutí.

Důvody:

Nalézací soud zjistil, že stěžovatelka společně se svým milým Viktorem T. vymazala ve své občanské legitimaci, vydané okresním národním výborem, a v domovském listu, vydaném obecním úřadem, veškeré údaje, načež sama vyplnila tyto doklady fingovaným jménem a dala je Viktoru T., aby nemusil opustit Československou republiku. Na to ohlásila na stanici Sboru národní bezpečnosti ztrátu občanské legimitace udánlivě při jízdě vlakem. Když však zjistila, že Viktor T. má s jinou ženou dítě, přerušila s ním známost a ten ji za to ze msty anonymně udal pro falšování dokladů, jež byly nalezeny dne 8. července 1946 u dveří vchodu stanice Sboru národní bezpečnosti spolu s průvodním dopisem, podepsaným smyšleným jménem a upozorňujícím na falšování dokladů neznámou dívkou. I když je velmi pravděpodobné, že se Viktor T. těmito falšovanými doklady vykazoval státním orgánům, prokázáno to nebylo.

Na tomto podkladě usoudil nalézací soud na rozdíl od obžaloby, která viděla ve stěžovatelčině činu dokonaný zločin podvodu podle §§ 197, 199, písm. d) tr. z., že se stěžovatelka dopustila zločinu nedokonaného podvodu podle §§ 8, 197, 199, písm. d) tr. z., a to proto, že nebylo prokázáno, že v souzeném případě došlo k uvedení v omyl.

Zmateční stížnost uplatňuje zmatek podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř., neboť svým obsahem uplatňuje, že je zjištěným činem obžalované na-

plněn toliko pojem beztrestného přípravného jednání ve smyslu § 11 tr. z. a nikoli pojem pokusu ve smyslu § 8 tr. z.

Zmateční stížnosti dlužno přisvědčit.

O pokus jde tam, kde pachatel podnikne jednání, jež je započatím provádění jeho záměru a po němž má podle zkušenosti bezprostředně následovat provedení činu, to je uskutečnění činnosti požadované skutkovou podstatou (rozh. č. 7354 Sb. n. s. I.).

O pokus v tomto smyslu by v souzeném případě šlo tenkrát, kdyby se byl Viktor T. falešnými doklady prokazoval a tudíž uskutečňoval činnost požadovanou skutkovou podstatou, nebo kdyby je byl s sebou nosil za tím účelem, aby se jimi legitimoval při možné kontrole a tudíž podnikl jednání, jež je započatím provádění jeho záměru a po němž má podle zkušenosti bezprostředně následovat provedení činu naplňujícího samu skutkovou podstatu.

Při posuzování a právním hodnocení činnosti obžalované třeba pak vycházet s toho stanoviska, že falšování a odevzdání dokladu, o něž jde, bylo v podstatě toliko pomocí ve smyslu § 5 tr. z. na trestném činu podle §§ 197, 199, písm. d) tr. z., jehož pachatelem měl být Viktor T.

Protože však je možno o trestnosti účasti (pomoci) ve smyslu § 5 tr. z. uvažovat teprve tehdy, když přímý pachatel čin dokonal nebo když jeho činnost dostoupila alespoň stupně, který již naplňuje pojem pokusu podle § 8 tr. z., dlužno u obžalované o rozdíl mezi přípravným jednáním a pokusem uvažovat s hlediska činnosti, kterou vykonal s falšovanými doklady Viktor T.

V uvedeném smyslu se však nalézací soud nezabýval zjištěním potřebných skutečností.

Bylo proto odůvodněné zmateční stížnosti vyhověno, a ježto je třeba nového hlavního přelíčení, bylo rozhodnuto, jak je nahoře uvedeno (§§ 288, odst. 2, č. 3, věta druhá tr. ř.).

Čís. 280.

Obžalovaný může nejen svolit ke zkrácení lhůty stanovené v § 221 tr. ř. pro přípravu k hlavnímu přelíčení, nýbrž se i vzdát této lhůty vůbec. Stalo-li se tak, nelze poukazem na porušení předpisu § 221 tr. ř. dovozovat zmatečnost řízení podle § 281, č. 3 tr. ř.

(Rozh. ze dne 19. listopadu 1947, Zm I 553/47.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost obžalované proti rozsudku krajského soudu, pokud jím byla stěžovatelka uznána vinnou zločinem podílnictví na krádeži podle §§ 185, 186, písm. a) tr. z.

Z důvodů:

Zmateční stížnosti, která se dovolává číselně důvodů zmatečnosti podle § 281, č. 3 a 5 tr. ř., jež však věcným poukazem uplatňuje i zmatek podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř., nelze přisvědčit.

Mluví-li zákon v § 221, odst. 1, první věta tr. ř. o zkrácení lhůt pro přípravu obhajoby k hlavnímu přelíčení tam stanovených, není tím řečeno, jak má zmateční stížnost, že musí zůstat aspoň sebekratší lhůta k přípravě obžalovaného, a není správná též výtka zmateční stížnosti, že úplné vzdání se této lhůty k přípravě nelze podřadit pod pojem zkrácení lhůt. Podle zmíněného zákonného ustanovení může se totiž obžalovaný vzdát přípravě lhůty ke hlavnímu přelíčení vůbec nebo jen částečně. Poněvadž pak v souzeném případě prohlásila stěžovatelka výslovně při hlavním přelíčení, že se o líčení dozvěděla od svého obhájce a že se vzdává třídní lhůty k přípravě na líčení, dala tím jasně najevo, že se vzdává přípravné lhůty vůbec.

Zřejmě bezdůvodně proto vytýká zmateční stížnost, že nalézací soud porušil předpis § 221 tr. ř. a že tím zatížil svůj rozsudek zmatkem podle § 281, č. 3 tr. ř.

Čís. 281.

Za skutek, který podle soudcova výběru lze trestat buď trestem na svobodě nebo trestem peněžitým, je možno uložit peněžitý trest i tehdy, ukládá-li se vedle něho za jiný, sbíhající se skutek trest na svobodě plnou zákonnou sazbou.

Při stanovení náhradního trestu třeba ovšem dbát předpisů § 8, odst. 5 zák. č. 31/1929 Sb., po případě i § 9, odst. 3 zák. č. 48/1931 Sb.

(Rozh. ze dne 25. listopadu 1947, Zm I 380/46.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost obžalovaného Václava R. do rozsudku krajského soudu, jímž byl uznán vinným zločinem loupeže podle §§ 190, 192, 194 tr. z., zločinem násilného smilstva podle §§ 125, 126 tr. z., zločinem podvodu podle §§ 197, 199, písm. b) tr. z., zločinem podle § 24, odst. 2 zákona č. 9/1924 Sb. a přestupkem podle §§ 2, 32, 36 zbrojního patentu, pokud napadala výrok o vině a o uložení peněžitého trestu, vyhověl jí však, pokud napadala výrok o vyměření náhradního trestu na svobodě za nedobytný peněžitý trest, napadený rozsudek v tomto výroku zrušil a tento výrok pomínil.

Z úřední povinnosti podle § 290, odst. 1 tr. ř. zrušil napadený rozsudek i ve výroku, jímž byl obviněnému Bohuslavu Š. uložen náhradní trest na svobodě pro případ nedobytnosti peněžitého trestu, a tento výrok pomínil.

Z důvodů:

K § 281, č. 11 tr. ř.

Zmateční stížnost namítá, že nalézací soud »při vyměřování trestu

vykročil ze své trestní moci, resp. z mezi zákonné sazby trestní, vykročil z mezi svého práva zaměňovacího, resp. zmírňovacího a porušil a nesprávně použil zákona«.

Zmateční stížnost poukazuje na ustanovení §§ 34, 35 tr. z. a dovozuje, že nalézací soud při uložení trestu v trvání dvaceti let těžkého žaláře, tedy v nejvyšší ustanovením § 192 tr. z. (správně § 194 tr. z.) přípustné výměře nesměl pro přestupek zbrojního patentu uložit ještě peněžitý trest 100.— Kčs, v případě nedobytnosti trest vězení v trvání 24 hodin.

Vytýká tedy zmateční stížnost vpravdě jen vykročení z mezi zákonné sazby trestní a nikoli i ostatní v § 281, č. 11 tr. ř. uvedené případy.

Při své výtce zmateční stížnost zřejmě přehlíží ustanovení § 35, odst. 3 tr. z., které nařizuje: »Rovněž tak má, i když jen na jediný z těchto sbíhajících se činů trestných určen jest v tomto nebo jiném zákoně trest peněžitý nebo některý z trestů § 240, písm. b) a c), uložen být vinníkovi kromě jiného trestu zákonného po každé tento zvláštní trest.« Ze slov zákona »kromě jiného trestu zákonného,« zřejmě plyne, že může být vyměřen trest v nejvyšší zákonem přípustné míře a mimo to může být uložen i peněžitý trest, aniž by to bylo vykročení z mezi zákonné trestní sazby (srov. rozh. č. 1569, 6186, 6212 Sb. n. s. tr. I.).

Na přestupek podle §§ 32 a 36 zbroj. pat. je stanoven trest peněžitý nebo trest na svobodě. Volba trestu náleží volně úvaze soudu. Když tedy na tento přestupek je stanoven také peněžitý trest a nalézací soud se rozhodl pro peněžitý trest, pak ve smyslu ustanovení § 35, odst. 3 tr. z. musel uložit i peněžitý trest.

V této části je proto zmateční stížnost bezpodstatná.

Právem však zmateční stížnost namítá, že v případě nedobytnosti peněžitého trestu neměl být obžalovanému vyměřen náhradní trest na svobodě.

Podle § 8, odst. 5 zák. č. 31/1929 Sb. neuloží se náhradní trest, byl-li vedle peněžitého trestu uložen trest smrti nebo doživotní neb aspoň patnáctiletý trest na svobodě.

V souzeném případě uložil nalézací soud dvacetiletý trest na svobodě a proto ve smyslu shora uvedeného zákonného ustanovení neměl uložit náhradní trest na svobodě za nedobytný trest peněžitý. Stalo-li se tak, je právem uplatňován v této příčině důvod zmatečnosti podle § 281, č. 11 tr. ř.

Přitom shledal zrušovací soud, že týmž zmatkem trpí rozsudek i stran obviněného Bohuslava Š., který souzený trestný čin spáchal jako mladistvý a v době vynesení napadeného rozsudku nedosáhl ještě devatenáctého roku věku. Platí tedy podle ustanovení § 25, odst. 4 zák. č. 48/1931 Sb. pro tohoto obviněného ustanovení § 9, odst. 3 cit. zák., podle něhož nelze uložit náhradní trest na svobodě pro případ nedobytnosti peněžitého trestu. Byl-li však náhradní trest na svobodě pro případ nedobytnosti peněžitého trestu obviněnému uložen, zakládá to

důvod zmatečnosti podle § 281, č. 11 tr. ř. Poněvadž je to v neprospěch obviněného, postupoval zrušovací soud z úřední povinnosti, jako kdyby dotyčný důvod zmatečnosti byl býval uplatňován.

Čís. 282.

Veřejné postavení soukromého žalobce jako bývalého člena vlády odůvodňuje potřebu informovat veřejnost o jeho skutcích přičicích se národní cti. Poukazem na to, že otištěním zprávy o nich v době těsně před volbami měl být zřejmě napaden politický odpůrce, nelze tu vyloučit přípustnost vésti důkaz omluvitelného omylu.

Důkaz pravdy a omluvitelného omylu při urážce podle § 1 zák. č. 108/1933 Sb. přichází v úvahu jen, pokud čím záležel v uvedení nebo sdělení skutečností. Vytržení jednotlivých výroků z celkové souvislosti, v níž by ony výroky tvořily pomluvu podle § 2 cit. zákona, a mylné podřadění jich skutkové podstatě urážky podle § 1, spáchané jiným než právě uvedeným způsobem, může být s tohoto hlediska — přes přísnější sazbu § 2 — obžalovanému k újmě a dát tak zrušovacímu soudu podnět k postupu podle § 290 tr. ř.

(Rozh. ze dne 25. listopadu 1947, Zm I 555/47.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmatečným stížnostem obžalovaného jakož i majitele a vydavatele periodického tiskopisu do rozsudku krajského soudu, pokud jím byl obžalovaný uznán vinným přečinem podle §§ 1, 2 zák. č. 108/1933 Sb., zrušil rozsudek jako zmatečný a vrátil věc soudu prvě stolice k novému projednání a rozhodnutí.

Důvody:

Zmateční stížnost obžalovaného uplatňuje důvody zmatečnosti podle § 281, č. 5, 9, písm. b), 10 tr. ř., provádí z těchto důvodů zmatečnosti však jen důvod zmatečnosti podle § 281, č. 9, písm. b) tr. ř., a věcným poukazem též důvod zmatečnosti podle § 281, č. 4 tr. ř.

Zmateční stížnost vlastníka a vydavatele periodického tiskopisu uplatňuje důvody zmatečnosti podle § 281, č. 5, 9, písm. a) tr. ř. a věcným poukazem též důvod zmatečnosti podle § 281, č. 4 tr. ř.

S hlediska posléze uvedeného důvodu zmatečnosti nutno přisvědčit oběma zmatečným stížnostem uplatňujícím jej v podstatě shodně výtkou, že nalézací soud zamítl návrh na výslech Jiřího N. Výslech tohoto svědka byl navržen o tom, že zpráva otištěná ve zvláštním vydání tiskopisu (inkriminovaný článek), byla dodána obžalovanému ústředním sekretariátem strany, že mu ji osobně přivezl Jiří N. s příkazem ústředí, aby ji dal do tisku, že obžalovaný proto spoléhal na její pravdivost, nečetl ji a nic k ní nepřipojil. Nalézací soud uvěřiv, že obžalovanému přivezl zprávu Jiří N. s příkazem, aby ji obžalovaný dal do tisku a uveřejnil, zamítl uvedený návrh, pokud směřoval k tomu, že obžalovaný

článek nečetl, a v tom směru obžalovanému neuvěřil s odůvodněním, že šlo o zvláštní vydání a již nadpis článku poukazyval na to, že obsah může být závadný, zejména když v době voleb šlo o protivníka jiné politické strany. Poněvadž nalézací soud neuvádí v rozsudku, že obžalovaný četl zprávu ještě před tím, než ji dal do tisku, a během řízení bylo tvrzeno, že šlo pouze o matrici, bylo povinností nalézacího soudu, aby připustil důkaz uvedeným svědkem, neboť návrh směřoval k tomu, zda obžalovaný je odpověden za uveřejnění zprávy podle § 1 zák. č. 124/1924 Sb. ve znění vyhlášky č. 145/1933 Sb., nebo jen podle § 4 cit. zák. Nelze proto tvrdit, že zamítnutí návrhu nemohlo působit na rozhodnutí v neprospěch obžalovaného.

Důvodně uplatňuje obžalovaný i zmatek podle § 281, č. 9, písm. b) tr. ř. námitkou, že se nalézací soud mylil v otázce, zda v souzeném případě bylo uveřejnění článku ve veřejném zájmu, a v důsledku toho v otázce přípustnosti důkazu omluvitelného omylu. Poněvadž byl obžalovaný navržen důkaz omluvitelného omylu, měl nalézací soud, když dospěl k přesvědčení, že obsahem tiskopisu byl spáchán přečin podle §§ 1 a 2 zák. č. 108/1933 Sb., řešit především otázku, zda je přípustný důkaz omluvitelného omylu vzhledem k ustanovení § 6, odst. 3 cit. zák., zda totiž uvádění nebo sdělování skutečností, o jaké jde, bylo ve veřejném zájmu, což platí i pro případ, že by šlo pouze o přestupek podle § 4 zák. č. 124/1924 Sb. ve znění vyhlášky č. 145/1933 Sb.

Tuto otázku rozřešil nalézací soud záporně a odůvodnil to tím, že článek byl uveřejněn krátce před volbami, kdy obrana nebyla možná, a článek směřoval zřejmě k tomu, aby byl napaden příslušník jiné politické strany, čemuž nasvědčuje podle názoru nalézacího soudu, také to, že zvláštní vydání obsahující článek vyšlo 18. května 1946 a na konci bylo uvedeno, že den 26. května rozhodne nad všemi osobami druhu soukromého žalobce.

Ustanovení § 6, odst. 4 zák. č. 108/1933 Sb. vysvětluje, co se rozumí veřejným zájmem. Je jím zejména zájem, který má společnost nebo její jednotlivé složky na uspořádání věcí veřejných a sociálních, na zachování zákonů a nařízení a na odstranění zlořádů z veřejné správy a veřejného života. Z toho ustanovení plyne, že pro otázku, zda bylo ve veřejném zájmu uvést skutečnosti, o něž jde, záleží jen na tom, zda by bylo při pravdivosti stíhaného obvinění v zájmu veřejnosti, aby obsah obvinění byl znám.

Podle zjištěného obsahu článku byl v něm soukromý žalobce jako bývalý člen vlády obviňován zejména ze skutků přičicích se národní cti, takže již tato okolnost veřejného postavení soukromého žalobce odůvodňovala potřebu, aby veřejnost byla o jeho činech informována. Při tom je zcela nerozhodné, že se uveřejnění stalo krátce před volbami a že jím měl být napaden politický odpůrce. Teprve na tomto podkladě bude nalézací soud moci řešit otázku, zda se podařil důkaz omluvitelného omylu.

Bylo proto zmateční stížnosti vyhověno již z těchto důvodů, aniž bylo třeba se zabývat ostatními důvody, z nichž další hmotněprávní ná-

mitky nebyly provedeny po zákonu nebo vůbec a rozsudek byl zrušen v celém rozsahu, a to i se zřetelem na § 290, odst. 1 tr. ř.

Nalézací soud shledal totiž v inkriminované zprávě skutkovou podstatu jednak přečinu urážky podle § 1 zák. č. 108/1933 Sb., jednak skutkovou podstatu přečinu pomluvy podle § 2 uvedeného zákona, ačkoliv při správném posuzování smyslu a obsahu článku v celé jeho vnitřní souvislosti (§ 8, odst. 3 cit. zák.) je zřejmo, že všechny zažalované části článku jsou sdělováním skutečností, které by mohly soukromého žalobce vydat v opovržení nebo snížit v obecném mínění, takže rozsudek trpí zmatečností podle § 281, č. 10 tr. ř. I když ustanovení § 2 zák. č. 108/1933 Sb. je přísnější, přece se podřadění části výroků pod § 1 cit. zákona stalo na újmu obžalovaného, neboť podřadění jednotlivých výroků vytržených z celé souvislosti článku pod ustanovení § 1 citovaného zákona by mělo pro obžalovaného nepříznivý vliv v otázce přípustnosti důkazu pravdy nebo omluvitelného omylu. Ten je totiž při urážce podle § 1 zákona č. 108/1933 Sb. přípustný podle § 6, odst. 2 tohoto zákona pouze tehdy, jde-li o uvádění nebo sdělování skutečností. Tomu tak bude zejména v případech, kdy pachatel uvede sice o někom skutečnost, která by ho mohla vydat v opovržení nebo snížit v obecném mínění, neučiní to však před třetí osobou (§ 2 zákona č. 108/1933 Sb.), nýbrž pouze před tím, koho se jeho tvrzení týká. Naproti tomu nebyl by důkaz pravdy nebo důkaz omluvitelného omylu přípustný, kdyby šlo o urážky spáchané jiným způsobem (nadávkou, zlým nakládáním, vyhrůžkou zlého nakládání, vydáváním v posměch) než tvrzením určitých skutečností. Šlo-li však v souzeném případě — jak uvedeno — o sdělování skutečností, které mohly soukromého žalobce vydat v opovržení nebo snížit v obecném mínění, nemůže jít o samostatný přečin urážky podle § 1 zákona č. 108/1933 Sb. (vedle přečinu pomluvy podle § 2 tohoto zákona), poněvadž se tak stalo obsahem tiskopisu, tedy před jiným a nikoli jen prostředně proti uraženému.

Čís. 283.

I oprava nesprávných údajů obsažených ve veřejné listině na správné spadá pod předpis § 320, písm. f) tr. z., jednal-li pachatel v úmyslu oklamat někoho v tom směru, že opravené údaje pocházejí od veřejného úřadu, který listinu vystavil.

(Rozh. ze dne 25. listopadu 1947, Zm I 631/47.)

Obžalovaný při sepisování stavu hospodářského zvířectva učinil sčítacímu komisaři nesprávné údaje o počtu, po případě stáří vepřů a drůbeže.

Když krátce nato byla v jeho hospodářství provedena kontrola a při ní zjištěn skutečný stav zvířectva v hospodářství chovaného, vyžádal si obžalovaný od předsedy Jednotného svazu českých zemědělců origi-

nál soupisu, jakož i obecní sumář, tvrdě, že pojedje na druhý den k okresnímu národnímu výboru a tam doklady odevzdá. To skutečně učinil, přepsal však před tím jak v originále soupisu a jeho opisu, jež měl u sebe, tak i v obecním sumáři stav zvířectva tak, aby odpovídal číslům zjištěným při kontrole.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmatečnou stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl obžalovaný na podkladě uvedených zjištění uznán vinným přestupkem podle § 320, písm. f) tr. z.

Důvody:

Zmatečnou stížností uplatňující číselně důvody zmatečnosti podle § 281, č. 9, písm. a), b), 10 tr. ř., věcně však pouze důvod zmatečnosti podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř., nelze přiznat úspěch.

Nalézací soud nedospěl k přesvědčení, že obžalovaný jednal »přímo v podvodném úmyslu a lstivě něco předstíral za tím účelem, aby uvedl třetí osobu v omyl« a neshledal proto v jeho jednání skutkovou podstatu zločinu podvodu podle §§ 197, 199, písm. d) tr. z., nýbrž jen skutkovou podstatu přestupku podle § 320, písm. f) tr. z., ježto obžalovaný falšoval veřejnou listinu bez »tohoto« zlého úmyslu. V tom spatřuje zmatečnou stížnost právní pochybení nalézacího soudu, neboť i ustanovení § 320, písm. f) tr. z. předpokládá na straně pachatele úmysl někoho uvést v omyl, oklamat. Zmatečnou stížnost však nevystihuje správně podstatu takového oklamání, vylučující je v případech, kde nesprávné údaje obsažené ve veřejné listině byly pachatelem zfalšování opraveny na správné. I takové jednání spadá pod předpis § 320, písm. f) tr. z., jednal-li pachatel v úmyslu oklamat někoho v tom směru, že opravené údaje pocházejí od veřejného úřadu, který listinu vystavil. Z dalších důvodů rozsudku je pak patrné, že nalézací soud ve skutečnosti vyloučil na straně obžalovaného pouze poškozovací úmysl, t. j. úmysl oklamáním způsobit škodu, nikoli i sám úmysl oklamat v právě uvedeném smyslu, který naopak u obžalovaného výslovně předpokládá. V souzené věci nešlo však vůbec o případ svémocného opravení nesprávných údajů veřejné listiny, protože originál soupisového listu pro sčítací komisaře, který byl podkladem pro pořízení opisu a obecního sumáře, osvědčoval údaje jednotlivých chovatelů hospodářského zvířectva učiněné sčítacími komisaři, a pokud jde o obžalovaného, osvědčoval zcela správné údaje, které tento učinil sčítacímu komisaři. Obsah listiny byl proto správný, nesprávné byly toliko údaje obžalovaného, neboť neodpovídaly skutečnému stavu hospodářského zvířectva jím chovaného. Vzhledem k tomu, jakož i k další zjištěné skutečnosti, že opis soupisového listu byl již předtím obžalovaným zaslán okresnímu národnímu výboru, je bez významu zjištěná okolnost, že obžalovaný, předkládaje tomuto úřadu originál soupisového listu, ohlásil vedoucímu úřadu, že tuto listinu svémocně v údajích jeho zvířectva se týkajících opravil. Pokud zmatečnou stížnost opouští závazný pro ni skutkový základ rozsudku a buduje na skutkových předpokladech, ke kterým dochází svémocným hodnocením

výsledků hlavního přelíčení, není provedena po zákonu (§ 288, odst. 2, č. 3 tr. ř.). To platí zejména též o nezjištěném a obsahu spisů odporu-
jícím předpokladu, že k správnímu potrestání obžalovaného došlo již
před tím, než obžalovaný spáchal předmětný trestný čin.

Zmateční stížnost byla proto zamítnuta.

Čís. 284.

K § 3, odst. 2 retribučního dekretu.

**Pachatel, který v době zvýšeného ohrožení republiky přijal svoje jme-
nování poručíkem Svatoplukovy Gardy v úmyslu plnit povinnosti, jež mu
toto jmenování ukládalo, je podle uvedeného předpisu trestný i tehdy,
nebyl-li podán důkaz, že onu velitelskou funkci také vykonával.**

(Rozh. ze dne 26. listopadu 1947, Zm II 442/47.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost
obžalovaného proti rozsudku krajského soudu, kterým byl obžalovaný
uznán vinným zločinem podle § 3, odst. 2 retribučního dekretu.

D ů v o d y:

Zmateční stížnost uplatňuje zmatky podle § 281, č. 4, 5, 9, správně
písm. a) tr. ř., je však bezdůvodná.

Není tu vnitřního rozporu podle § 281, č. 5 tr. ř., vytýkaného zma-
teční stížností proto, že je v rozsudkovém výroku uvedeno, že stěžo-
vatel byl velitelem Svatoplukovy Gardy v roce 1940, kdežto podle
rozsudkových důvodů byl prý stěžovatel jmenován poručíkem řečené
organizace až v roce 1941. Stěžovatel přehlíží, že se v rozsudko-
vých důvodech nejprve uvádí, a to bez časového údaje, že stěžovatel
byl jmenován poručíkem Svatoplukovy Gardy, a že se pak k tomu jen
ještě dodává, že toto jmenování (před tím provedené) bylo také uve-
řejněno dne 5. dubna 1941.

Ani za předpokladu, že soud prvé stolice vycházel ze zjištění, že
k dotčenému jmenování došlo až 5. dubna 1941, nešlo by o rozpor, který
by mohl opodstatnit vytýkaný zmatek, neboť i za tohoto předpokladu
byl čin spáchán v době zvýšeného ohrožení republiky, aniž tím byla,
jak se stěžovatel domnívá, překročena obžaloba. I při tomto zjištění
doby činu, odchýlného od znění obžaloby, byla zachována totožnost
skutkového děje stíhaného obžalobou, tvrdící, že čin byl spáchán
v roce 1940.

Stěžovatel byl, jak doznává a jak také zjištěl rozsudek, skutečně
jmenován poručíkem v organizaci Svatoplukova Garda. Nemá proto
pro posouzení stěžovatelovy viny význam okolnost, na kterou pouka-
zuje zmateční stížnost s hlediska neúplnosti rozsudku, že podle vý-
povědi Josefa D. byl stěžovatel neschopný k uvedené funkci.

Z téhož důvodu nejsou rozhodné ani výpovědi svědků, kterých se
zmateční stížnost dovolává rovněž s hlediska neúplnosti rozsudku a
podle nichž byl prý stěžovatel protiněmeckého smýšlení.

Další výtkou neúplnosti rozsudku uplatněnou poukazem na to, že
Svatoplukova Garda nevyvíjela žádnou činnost z jara 1941, že byla
v době, kdy byl stěžovatel jmenován poručíkem, v naprostém úpadku
a bez naděje na organizační vzrůst, že nebyla činna a že »zkomírala«
hned od počátku, zejména v roce 1941, a dále že stěžovatel byl politicky
nevyspělý a pasivní tvor, který přijímal trpně povýšení právě tak, jako
by přijal vyloučení, se nelze věcně zabývat, protože zmateční stížnost
nedolichuje, jak předpokládá ustanovení § 1, č. 2 zákona č. 3/1878 ř. z.
a § 285, odst. 1 tr. ř., které výsledky průvodního řízení poukazují na
právě uvedené okolnosti.

Bezpodstatná je i další námitka neúplnosti rozsudku, doličovaná
poukazem na stěžovatelovu obranu soudem prvé stolice prý rovněž ne-
uváženou, že stěžovatel vstoupil do fašistické organizace snad ze
strachu nebo z obavy o dobré místo, neboť stěžovatel se tak vůbec ne-
hájil, nevysvětloval vstup do Svatoplukovy Gardy uvedenými okol-
nostmi, naopak doznal, že do této organizace vstoupil dobrovolně.

K závěru, že stěžovatel byl jako poručík Svatoplukovy Gardy ve-
litelem ve smyslu § 3, odst. 2 retribučního zákona, dospěl soud prvé
stolice jednak ze zjištění, opřené o výpověď Jaroslava L., že stěžo-
vatel cvičil členy Svatoplukovy Gardy, jednak ze znaleckého posudku,
podle něhož byly hodnosti zavedené v organizaci Svatoplukova Garda
výkonné hodnosti s právem vykonávat velitelskou funkci, že Svatoplu-
kova Garda byla organizována vojensky a že hodnost poručíka byla
velitelská hodnost v pořadí čtvrtá a s úkolem a velitelskou pravomocí
velet četě o 39 mužích.

Uvedenému závěru odporuje zmateční stížnost jednak popíráním
správnosti řečeného znaleckého posudku, jednak námitkou, že nejsou
uvedeny důvody pro zjištění, že stěžovatel cvičil, zejména jako poručík,
členy Svatoplukovy Gardy.

Než vývody, směřující k doličení nesprávnosti znaleckého posudku,
nejsou provedením žádného ze zákonných důvodů zmatečnosti, nýbrž
jsou jen nepřipustným brojením proti zjišťování činnosti soudu prvé sto-
lice (§ 258, odst. 2 tr. ř.).

Zločinu podle § 3, odst. 2 retribučního zákona se mezi jiným dopustil
ten, kdo v době zvýšeného ohrožení republiky byl velitelem v or-
ganizaci Svatoplukova Garda. Ze znění tohoto zákonného ustanovení
nevyplyvá, že by se k naplnění skutkové podstaty řečeného zločinu
předpokládal i důkaz, že pachatel také skutečně vykonával uvedenou
velitelskou funkci.

Opodstatňuje proto skutkovou podstatu zločinu, kterým byl stěžo-
vatel uznán vinným, již zjištění rozsudku nahoře uvedené a opřené
o znalecký posudek, že stěžovatel byl poručíkem a tedy velitelem v or-
ganizaci Svatoplukova Garda, aniž bylo třeba, aby bylo také ještě pro-
kázáno, že skutečně vykonával řečenou funkci. Proto jsou bezvýznamné

i další námitky, jimiž se s hlediska zmatků podle § 281, č. 4, 5 tr. ř. snaží zmateční stížnost dovést formální vadu rozsudkového závěru, že stěžovatel skutečně i vykonával funkci poručíka. Z téhož důvodu nemají význam ani další výtky, že nebylo zjištěno, že se stěžovatel ucházel o povýšení nebo že svolal po svém jmenování poručíkem nějaký sraz, že velel nějakému útvaru nebo že vydal nějaký rozkaz.

S hlediska § 281, č. 9, písm. a) tr. ř. výtýká zmateční stížnost i nedostatek subjektivní stránky činu poukazem na to, že k naplnění zlého úmyslu, předpokládaného ustanovením § 1 tr. z., nemůže stačit zjištění rozsudku, že se stěžovatel neohradil proti jmenování poručíkem.

Ani tato námitka neobstojí.

Doznan-li stěžovatel, jak už podotčeno, že vstoupil do Svatoplukovy Gardy dobrovolně, a doznan-li dále také, jak vyplývá z jeho výpovědi, že se zúčastnil několikrát cvičení a srazů v této organizaci (třebaže ne jako poručík) a jestliže, jak stěžovatel připouští a jak zjišťuje rozsudek, nic nenamítal proti svému jmenování poručíkem, opravňují tyto okolnosti, posuzovány ve vzájemné souvislosti, k závěru, že stěžovatel nejen věděl o svém jmenování poručíkem, a tedy ve smyslu toho, co bylo nahoře uvedeno, velitelem v organizaci Svatoplukova Garda, nýbrž že s tímto jmenováním i souhlasil. Uvedenými okolnostmi je opodstatněn i další rozsudkový závěr, že stěžovatel jmenování poručíkem přijal v úmyslu, aby plnil povinnosti, které mu ukládalo toto jmenování. To stačí k naplnění skutkové podstaty zločinu, kterým byl stěžovatel uznán vinným, po subjektivní stránce, když zmateční stížnost neuplatňuje nedostatek stěžovatelova vědomí o podstatě a účelu organizace Svatoplukova Garda.

Čís. 285.

Pro případy rozšíření obžaloby při hlavním přelíčení neplatí ustanovení § 221 tr. ř. o lhůtě zaručené obžalovanému k přípravě obhajoby. Nemá-li obžalovaný v takovém případě s to ihned se proti novému obvinění hájit a vést o své obhajobě důkazy, je na něm, aby navrhl odročení přelíčení a tak si zajistil formální předpoklad pro eventuální uplatnění zmatku podle § 281, č. 4 tr. ř.

I v projevu, učiněném navenek ve formě slušné a jinak nezávadné obchodní korespondence, může být skryta pohružka újmou na právních statcích uvedených v § 98, písm. b) tr. z.

Pohružka udáním pro sabotáž v době okupace byla objektivně způsobila vzbudit v ohroženém důvodnou obavu bez ohledu na to, provinil-li se ohrožený skutečně něčím proti okupačním nařízením.

(Rozh. ze dne 27. listopadu 1947, Zm I 479/47.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu, pokud jím byl uznán vinným zločinem podle § 98, písm. b) tr. z.

Z důvodů:

Jako zmatek podle § 281, č. 3 tr. ř. výtýká zmateční stížnost porušení předpisu § 221 tr. ř., které spatřuje v tom, že obžalovaný neměl v důsledku rozšíření obžaloby při hlavním přelíčení lhůtu k přípravě obhajoby zaručenou mu tímto zákonným ustanovením pod neplatností. Výtka neobstojí, protože předpis § 221 tr. ř. neplatí pro případy rozšíření obžaloby při hlavním přelíčení, pro které je postup upraven předpisem § 263 tr. ř. Porušení tohoto zákonného předpisu výtýká zmateční stížnost jako zmatek podle § 281, č. 8 tr. ř., leč neprávem, protože při hlavním přelíčení veřejný žalobce rozšířil obžalobu na zločin podle § 98, písm. b) tr. z. spáchaný skutkem, který je i podkladem odsuzujícího rozsudku. Zmateční stížnost nepopírá, že došlo k rozšíření obžaloby, dovozuje však, že obžalovaný rozšíření obžaloby nerozuměl, neměl možnost připravit a přednést svoji obhajobu k novému obvinění a nabídnout o ní důkazy. Tím zřejmě výtýká, že nalézací soud měl ve smyslu druhého odstavce § 263 tr. ř. omezit jednání a rozsudek na předmět původní obžaloby, poněvadž k rozhodnutí o činu, na který byla obžaloba rozšířena, by bylo bývalo zapotřebí pečlivější přípravy, nebo alespoň ve smyslu třetího odstavce téhož zákonného ustanovení hlavní přelíčení za účelem takovéto přípravy odročit. Leč postup v obou směrech je přenechán volné úvaze nalézacího soudu. Stačily-li v souzeném případě nalézacímu soudu výsledky hlavního přelíčení i k posouzení činu, na který byla obžaloba při hlavním přelíčení rozšířena, nelze v tom, že rozšířil přelíčení a rozsudek i na tento čin, spatřovat nějaké porušení zákona ve smyslu § 281, č. 3 nebo 8 tr. ř. Bylo věcí obžalovaného, aby, nerozuměl-li rozšíření obžaloby, žádal v tom směru od nalézacího soudu vysvětlení, aby, pokládal-li to za nutné nebo účelné, doplnil svoji obhajobu a navrhl o ní důkazy nebo, nemohl-li tak bez přípravy učinit, navrhl odročení hlavního přelíčení a zajistil si tak zákonný formální předpoklad pro uplatňování zmatku podle § 281, č. 4 tr. ř. pro případ, že by nalézací soud jeho návrhy nevyřídil nebo zamítl. Ježto tak neučinil, marně dovozuje, že byl postupem nalézacího soudu poškozen.

S hlediska zmatku podle § 281, č. 9, zřejmě písm. a) tr. ř. zmateční stížnost namítá, že zjištěný skutek obžalovaného nezakládá skutkovou podstatu zločinu podle § 98, písm. b) tr. z. jímž byl uznán vinným. Přitom zmateční stížnost připouští, že by skutek obžalovaného mohl zakládat skutkovou podstatu jiného trestného činu, a to podle zákona na ochranu cti nebo podle zákona o útisku. Poněvadž však se domáhá pouze zproštění obžalovaného a nikoli též případného podřadění skutku obžalovaného ustanovením zákona o útisku, nelze v jejích vývodech spatřovat též uplatňování zmatku podle § 281, č. 10 tr. ř. Nalézací soud nepochybil, když shledal ve zjištěném skutku obžalovaného skutkovou podstatu zločinu podle § 98, písm. b) tr. z. Pohružka ve smyslu tohoto zákonného ustanovení nemusí být projevem přímo a výslovně jako pohružka. Může záležet v každém projevu, který je učiněn navenek třeba ve formě slušné a jinak nezávadné, ale projevuje úmysl hrožícího, že nebude-li vyhověno, jeho požadavku, podnikne něco, co by pro ohro-

ženého mohlo mít za následek újmu na právních statcích uvedených v § 98, písm. b) tr. z., a který je ohroženým v tomto smyslu také pojímán. Tato újma nemusí pak být ve vyhrůžce určité označena nebo vyjádřena. V souzeném případě je proto bez významu, že obžalovaný v inkriminovaném korespondenčním lístku neuvedl výslovně, že, bude-li firma trvat na splnění tehdy platných podmínek pro dodávku zboží, udá ji pro sabotáž. Stačí, že uvedl, že by byl jinak nucen vésti stížnost, neboť se jedná o úmyslnou sabotáž, ježto tímto projevem, stylisovaným navenek sice věcně a ve formě obchodní korespondence, obžalovaný dával firmě jasně najevo, že nebude-li mu vyhověno, učiní na ní oznámení pro sabotáž. Marně proto zmáteční stížnost dovozuje, že nešlo o vyhrůžku. Ostatně v dalších svých vývodech zmáteční stížnost sama připouští, že šlo o vyhrůžku, ovšem zcela nepatrné intensity. V tomto směru však nalézací soud dovodil správně, že vyhrůžka obžalovaného udáním pro sabotáž byla pohrůzkou ublížením na svobodě, po případě na těle a na majetku, a že byla objektivně způsobilá vzbudit v ohrožených osobách důvodnou obavu. Zde jsou bez významu okolnosti zdůrazňované zmáteční stížností, že totiž obžalovaný ve skutečnosti nic proti firmě nepodnikl a že firma nemusela mít z pohrůžky obavu, jednala-li skutečně podle předpisů. Ke skutkové podstatě zločinu podle § 98, písm. b) tr. z. se nevyžaduje, aby pachatel byl rozhodnut ohlášené zlo také skutečně provést, dokonce pak ne, aby zlo skutečně provedl. Stačí pouhý pokus dáti vůli osoby, na níž se činí nátlak, pohrůzkou směr, kterým by se nebrala, kdyby nebylo nátlaku. Stejně je nerozhodné, zda se osoba, které pachatel vyhrožuje udáním pro nějaký trestný čin, skutečně něčeho trestného dopustila či nikoli. Vždyť již pouhé vyšetřování je pro udání spojeno s újmou na cti, majetku a svobodě. Tak tomu bylo zejména i u německých úřadů, kterým bylo vyhrazeno stíhání sabotáže, u nichž vyšetřování během vyšetřování trpěli i újmy na těle. Nalézací soud správně dovodil, že trestnost obžalovaného ve smyslu § 98, písm. b) tr. z. leží již v protiprávnosti použitého prostředku. Lze proto ponechat stranou vývody zmáteční stížnosti dovozuující, že obžalovaný měl nárok na další dodávky zboží od dotčené firmy. Při doličování nedostatku subjektivní skutkové podstaty na straně obžalovaného se zmáteční stížnost nedrží skutkových zjištění napadeného rozsudku, zejména zjištění, že podmínky svobodné vůle a rozvahy nebyly u obžalovaného v době činu zrušeny, a vychází z výkladu smyslu projevu obžalovaného, pro který není v obhajobě obžalovaného opory a který si sama sestrojuje. Není proto provedena po zákonu (§ 288, odst. 2, č. 3 tr. ř.).

Zmateční stížnost byla zamítnuta.

Čís. 286.

Byl-li podle čl. 1 amnestie z 31. července 1945 prominut trest už vykonaný, dlužno lhůtu, po kterou je se zřetelem na § 2, odst. 2 zák. č. 562/

1919 Sb. vyloučeno podmíněné odsouzení, počítat od data staršího, tedy ode dne výkonu trestu a nikoliv teprve ode dne amnestie.

(Rozh. ze dne 28. listopadu 1947, Zm I 250/47.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmáteční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu, pokud jím byl stěžovatel nepodmíněně odsouzen pro zločin nedokonaného násilného smilstva podle §§ 8, 125 tr. zák. a přestupek proti veřejné mravopoctnosti podle § 516 tr. zák.

Důvody:

Nalézací soud odůvodnil odepření podmíněného odsouzení ustanovením § 2 zákona č. 562/1919 Sb. a podpůrně též úvahami, vycházejícími z ustanovení § 1 téhož zákona.

Proti tomuto výroku opověděl obžalovaný »odvolání co do výroku o nepřiznání podmíněného odkladu trestu« a ohlášený opravný prostředek také jako odvolání provedl. Pokud v něm napadá správnost úvah, opřených o ustanovení § 2 uvedeného zákona, který nedopouští soudcovské uvážení, jde podle povahy napadeného výroku vpravdě o zmáteční stížnost. V ní stěžovatel uplatňuje věcným poukazem zmatek podle § 281, č. 11 tr. ř., avšak bezdůvodně.

Svůj výrok, že je podmíněné odsouzení vyloučeno ustanovením § 2 zákona č. 562/1919 Sb., nalézací soud odůvodnil poukazem na odsouzení obžalovaného v trestní věci Tk 4632/39 krajského soudu v P. Podle obsahu tohoto spisu, který je veřejnou listinou, jejíž obsah byl konstatován u hlavního přelíčení a ke které tedy zrušovací soud může přihlídnouti a učinit její obsah podkladem přezkoumání rozsudku s hlediska věcného důvodu zmátečnosti podle § 281, č. 11 tr. ř., byl obžalovaný ve zmíněné trestní věci odsouzen rozsudkem ze dne 30. srpna 1939 pro zločin krádeže podle §§ 171, 173 tr. zák., spáchaný z nízkých a nečestných pohmutek, k nepodmíněnému trestu těžkého žaláře v trvání tří měsíců, který byl vykonán dne 14. září 1939. Souzených činů se obžalovaný dopustil ve dnech 12. a 17. července 1946, tedy v době, kdy ode dne vykonání zmíněného trestu ještě neuplynula doba deseti let, ve které je u obžalovaného podle § 2, odst. 2 zákona č. 562/1919 Sb. vyloučeno podmíněné odsouzení, jak správně dovodil nalézací soud.

Amnestijního rozhodnutí presidenta republiky ze dne 31. července 1945 se zmáteční stížnost dovolává neprávem.

Podle čl. 1 tohoto rozhodnutí byly prominuty s účinky podle § 1, odst. 2 zákona č. 562/1919 Sb. peněžité tresty a tresty na svobodě, nepřevyšující dobu 18 měsíců, uložené po 29. září 1938 do 5. května 1945 jedním nebo více rozsudky trestních soudů země České a Moravsko-slezské. Obžalovaný, odsouzený v této době kromě uvedeného rozsudku krajského soudu v P. také okresním soudem v U. pro přestupek podle § 312 tr. zák. k nepodmíněnému trestu zostřeného vězení v trvání 48 hodin, který byl rovněž vykonán, je tudíž účasten této amnestie jen potud,

že u něho nastaly, pokud jde o obojí odsouzení, účinky § 1, odst. 2 zákona č. 562/1919 Sb., a to dnem vydání amnestie (čl. I, čís. 1 výnosu ministerstva spravedlnosti ze dne 3. srpna 1945, č. 19.937/45-III/3, Věstník min. sprav. 1945, str. 2; výnos ministerstva spravedlnosti ze dne 15. května 1946, č. 31.384/46-IV/1). Tyto účinky jsou ovšem v souzené věci modifikovány potud, že doba deseti let ve smyslu § 2, odst. 2 zákona č. 562/1919 Sb., počínající podle tohoto ustanovení plynouti obecně ode dne, kdy byl trest vykonán, kdy byl trest pravoplatně prominut, kdy byl výkon trestu promlčen nebo kdy bylo podle tohoto zákona vysloveno, že se podmíněně odsouzený osvědčil (§ 1, odst. 2 tohoto zákona), počala mu běžeti nikoliv dnem vydání amnestie, nýbrž již ode dne, kdy byl trest vykonán (t. j. ode dne 14. září 1939), neboť není účelem amnestie zhoršit právní postavení obžalovaného. Nemůže tedy obžalovaný dovozovat z čl. 1 amnestijního rozhodnutí v souzené věci nic na svůj prospěch, neboť amnestie podle uvedeného článku se ve svých účincích omezuje na způsobení účinků podle § 1, odst. 2 zákona č. 562/1919 Sb., neznamená naprosté odstranění rozsudku a na běhu lhůty podle § 2, odst. 2 zákona č. 562/1919 Sb. v souzeném případě nic nemění.

Pokud obžalovaný uplatňuje, že odsouzení v uvedené trestní věci krajského soudu v P. bylo vydáním amnestijního rozhodnutí presidenta republiky ze dne 31. července 1945 zahlazeno, přehlíží, že podle čl. 5 amnestijního rozhodnutí, který má zřejmě na mysli, mohlo by dojít k zahlazení odsouzení za splnění dalších podmínek tam uvedených jen na žádost odsouzeného. Jak se zrušovací soud v uvedeném spise přesvědčil, není však tento předpoklad splněn.

Zmateční stížnost byla proto zamítnuta.

Čís. 287.

Předpis § 334 tr. z., podle něhož se stíhalo nedovolené nošení tuzemských i cizozemských řádů a čestných dekorací jako soudní přestupek, byl zrušen (§ 7 zák. č. 243/1920 Sb.).

Pouhé neoprávněné nošení řádů — bez jakékoliv další činnosti, jež by spolu s ním mohla založit skutkovou podstatu nějakého trestného činu patřícího před soud, — lze nyní trestat jen administrativně podle § 7 zák. č. 268/1936 Sb.

(Rozh. ze dne 2. prosince 1947, Zm I 660/47.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal po veřejném líčení o zmateční stížnosti generálního prokurátora k zachování zákona takto právem: Postupem okresního soudu ve V. pod spisovou značkou T 153/47 v trestní věci proti Ludvíku K. pro přestupek nedovoleného nošení řádů podle § 334 tr. z. byl porušen zákon v ustanovení čl. IV uvozovacího patentu k trestnímu zákonu ze dne 27. května 1852, č. 117 ř. z., v ustanovení § 7 zákona ze dne 10. dubna 1920, č. 243 Sb. a v ustanovení § 7, odst. 1, č. 3 a § 9 zákona ze dne 21. října 1936, č. 268 Sb.

Podle poslední věty § 292 tr. ř. se zrušuje celý tento postup a zejména rozsudek okresního soudu ve V. ze dne 25. dubna 1947, č. j. T 153/47-6, a tomuto soudu se ukládá, aby spisy postoupil k dalšímu řízení příslušnému správnímu úřadu.

Důvody:

Dne 10. března 1947 došlo okresnímu soudu ve V. oznámení SNB tamže na Ludvíka K., že nosil v měsíci lednu 1947 po více dnů, nejsa k tomu oprávněn, na svém oděvu veřejně vyznamenání, a to »Československý válečný kříž z roku 1939« a »Medaili za chrabrost«. K návrhu zmocněnce státního zastupitelství na potrestání Ludvíka K. pro přestupek podle § 334 tr. z. nařídil okresní soud dne 17. března 1947 hlavní přelíčení pro tento přestupek na den 11. dubna 1947, které, ježto se Ludvík K. k němu nedostavil a doručení obelání nebylo vykázáno, odložil na den 25. dubna 1947. Po provedení hlavního přelíčení uznal pak obžalovaného rozsudkem ze dne 25. dubna 1947, č. j. T 153/47-6, vinným přestupkem podle § 334 tr. z., spáchaným tím, že v lednu 1947 po několik dní ve V. nosil, nemaje k tomu dovolení, tuzemské řády »Československý válečný kříž« a »Medaili za chrabrost«, a odsoudil ho za to podle téhož zákonného ustanovení k peněžitému trestu 50 Kčs, v případě nedobytnosti k trestu vězení v trvání jednoho dne, a podle § 389 tr. ř. k náhradě nákladů trestního řízení, a to podle §§ 1 a 3 zákona č. 562/1919 Sb. podmíněně na jeden rok. Poněvadž ani veřejný žalobce, ani obžalovaný nepodali proti rozsudku žádný opravný prostředek, stal se rozsudek pravoplatným. Ježto pak byl rozsudek vyhlášen v přítomnosti obžalovaného, upustil okresní soud podle čl. IV. dekretu č. 62/1945 Sb. od sepsání odůvodnění odsuzujícího rozsudku. Z výroku rozsudku, jakož i z obsahu trestního oznámení, které bylo podkladem zavedeného trestního řízení, a z výsledků hlavního přelíčení je zřejmé, že předmětem řízení i rozsudku byla pouze skutečnost, že Ludvík K. nosil na svém oděvu veřejně zmíněné tuzemské řády.

Generální prokurátor napadá nyní tento postup okresního soudu zmateční stížností k zachování zákona podle § 33 tr. ř., vytýkáje porušení zákona v ustanoveních uvedených ve výroku tohoto rozhodnutí. Tato zmateční stížnost je opodstatněna.

Podle čl. IV. uvozovacího patentu k trestnímu zákonu může se za zločin, přečin nebo přestupek podle trestního zákona pokládat a trestat jen to, co se v trestním zákonu výslovně prohlašuje za zločin, přečin nebo přestupek. Tím je stanovena pro celé trestní soudnictví zásada »nullum crimen sine lege«, totiž že lze za trestný čin pokládat jen to, co je předem prohlášeno za trestné, a trestat jen potud, jak je v zákoně stanoveno. Trestním zákonem třeba rozumět nejen základní soubor trestních předpisů (trestní zákoník ze dne 27. května 1852, č. 117 ř. z.), nýbrž i tak zvané vedlejší zákony, to je každý zákon nebo jinou jemu na roveň postavenou právní normu, které spojují s určitým jednáním jako právní účinek trest, který přísluší uložit trestním soudům. Právní řád zná ještě jiné trestné činy, jichž stíhání však neukládá soudům. Jsou to přestupky

správní, pokud se týče provinění proti předpisům trestního práva důchodkového. O těchto uvádí čl. V. uvozovacího patentu k trestnímu zákonu, že posuzování a trestání jiných přestupků zákona, na které se nevztahují ani trestní zákoník ani vedlejší zákony, je zústavěno úřadům k tomu ustanoveným podle předpisů k tomu vydaných. Z uvedené zásady »nullum crimen sine lege« plyne, že trestnost činu musí být dána v době jeho spáchání. Nemůže proto být předmětem řízení před trestními soudy (§ 1 tr. ř.) ani ten čin, který byl spáchán v době před platností příslušné trestní normy, není-li zákonem výslovně stanovena zpětná platnost zákona, ani čin, který byl spáchán v době, kdy příslušná trestní norma již pozbyla platnosti (srovnej rozhodnutí č. 6642 Sb. n. s. tr. I.).

Ustanovení § 334 tr. z., které stíhalo nedovolené nošení tuzemských a cizozemských řádů a čestných dekorací jako soudně trestný přestupek peněžitou pokoutou od dvaceti do dvou set korun, bylo výslovně zrušeno ustanovením § 7 zákona ze dne 10. dubna 1920, č. 243 Sb. a nahrazeno ustanovením § 6, odst. 1, č. 2 tohoto zákona, podle něhož se trestal za přestupek soudem vězením od 24 hodin do 14 dnů nebo peněžitým trestem od 50 do 15.000 Kč ten, kdo si osobuje čestný odznak nebo vyznamenání, nejsa k tomu oprávněn. Toto ustanovení bylo pak zrušeno § 9 zákona ze dne 21. října 1936, č. 268 Sb., jenž v § 7, odst. 1, č. 3 stanoví, že kdo si osobuje československý nebo cizozemský řád, čestný odznak, nejsa k tomu oprávněn, se trestá za přestupek okresními (státními policejními) úřady pokoutou do 20.000 Kč nebo vězením do dvou měsíců, pokud ovšem nejde o čin soudně trestný.

Poněvadž z scuzené trestní věci bylo již z trestního oznámení SNB patrné, že jde o pouhé neoprávněné nošení československých řádů bez jakékoli další činnosti, která by spolu s ním mohla založit skutkovou podstatu nějakého trestného činu příslušejícího před soud, měl okresní soud došle mu trestní oznámení postoupit příslušnému správnímu úřadu k řízení podle § 7 zák. č. 268/1936 Sb. Jestliže tak neučinil a věc projednal a rozsudkem rozhodl jako soudně trestný přestupek, porušil zákon v ustanoveních vpředu uvedených v neprospěch obžalovaného, a to vzhledem k těžším následkům soudního odsouzení. Odůvodněné zmáteční stížnosti k zachování zákona bylo proto vyhověno a podle § 292, poslední věty t. ř. uznáno právem, jak uvedeno ve výroku tohoto rozhodnutí.

Čís. 288.

Mimořádnému lidovému soudu nepřisluší, aby zjištěný skutkový děj, v němž neshledal znaků zločinu podle retribučního dekretu, posuzoval s hlediska obecných trestních předpisů.

(Rozh. ze dne 3. prosince 1947, Zm I 742/47.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal po veřejném líčení o zmáteční stížnosti k zachování zákona, podané generálním prokurátorem, takto právem:

Rozsudkem mimořádného lidového soudu, pokud jím byl obžalovaný uznán vinným zločinem veřejného násilí nebezpečným vyhrožováním podle § 99 tr. z., byl porušen zákon v ustanovení § 28, odst. 2 retr. dekretu a v ustanovení § 1 tr. ř.

Podle poslední věty § 292 tr. ř. se rozsudek v uvedeném výroku zrušuje jako zmátečný a spisy se zasílají krajskému soudu, aby po zákonu dále jednal.

Důvody:

Veřejný žalobce při mimořádném lidovém soudu navrhl podle § 26, odst. 1 dekretu presidenta republiky č. 16/1945 Sb. ve znění vyhlášky ministra spravedlnosti č. 9/1947 Sb. (v dalším jen retribuční dekret) potrestání obžalovaného mimo jiné činy i pro zločin proti osobám podle § 5, odst. 2, písm. a) téhož dekretu a § 99 tr. z., spáchaný dne 4. ledna 1943 v S. nebezpečnou pohrůzkou vůči Rudolfu H.

Mimořádný lidový soud, nenabýv přesvědčení, že obžalovaný pronesl pohrůzku v zájmu Německa, uznal ho rozsudkem ze dne 25. dubna 1947 vinným místo zažalovaného zločinu proti osobám podle § 5, odst. 2, písm. a) retr. dekretu zločinem veřejného násilí podle § 99 tr. z. a odsoudil ho podle první sazby § 100 tr. z. za použití ustanovení §§ 54, 55 tr. z. k nepodmíněnému trestu těžkého žaláře v trvání čtyř měsíců, zostřeňného a doplněného měsíčně jedním tvrdým lůžkem a podle § 389 tr. ř. k náhradě nákladů trestního řízení, do kteréhožto trestu byla obžalovanému započtena podle § 55 a) tr. z. vyšetřovací vazba.

Generální prokurátor podal podle § 33 tr. ř. do uvedeného rozsudku zmáteční stížnost k zachování zákona, v níž vytýká, že zmíněným rozsudkem mimořádného lidového soudu byl porušen zákon v ustanovení § 28, odst. 2 retr. dekretu a § 1 tr. ř.

Právem. Podle výslovného ustanovení § 28, odst. 2 tohoto dekretu nemá být při řízení před mimořádnými lidovými soudy brán zřetel na činy, které nejsou trestné podle tohoto zákona. Vzhledem k tomuto ustanovení zákona nebyl mimořádný lidový soud, když dospěl k závěru, že ve zjištěném skutkovém ději nejsou dány znaky skutkové podstaty trestného činu uvedeného v retribučním dekretu, tedy zejména znaky skutkové podstaty zločinu proti osobám podle § 5 retr. dekretu (že obžalovaný spáchal čin v zájmu Německa), příslušný, aby rozhodoval o vině ve směru zločinu veřejného násilí nebezpečnou pohrůzkou podle § 99 tr. z. Rozhodl-li tento soud přesto ve věci a uznal-li obžalovaného vinným zločinem veřejného násilí podle § 99 tr. z. a uložil-li mu trest, porušil zákon v ustanovení § 28, odst. 2 retr. dekretu a v ustanovení § 1 tr. ř., které stanoví, že za činy soudům k rozsuzování přikázané možno trestati jen, předcházelo-li trestní řízení podle trestního řádu, a na základě rozsudku, vneseného příslušným soudcem. Bylo proto uznáno právem, jak uvedeno ve výroku.

Čís. 289.

Způsobilstv vzbudit veřejné pohoršení ve smyslu § 516 tr. z. musí tkvít v podstatě samého činu. Tuto vlastnost nemůže pachatelovu skutku vtisk-

nout nevěle, kterou nad jeho počínáním pocítují osoby pozorované jím při výkonu své tělesné potřeby.

Po subjektivní stránce vyžaduje skutková podstata § 516 tr. z. zlý úmysl ve smyslu § 1 tr. z.

(Rozh. ze dne 3. prosince 1947, Zm II 140/47.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmáteční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl obžalovaný uznán vinným přestupkem podle § 516 tr. z., zrušil napadený rozsudek a zprostil obžalovaného podle § 259, odst. 1, č. 2 tr. ř. obžaloby.

Důvody:

Napadený rozsudek zjistil, že obžalovaný delší dobu docházel na záchodek na nádraží ve V., od něhož si opatřil klíč, odkudž se dírkou díval na pohlavní údy mužů, kteří v sousední místnosti vykonávali svoji potřebu. To obžalovaný konal za účelem dráždění svého zvráceného pohlavního pudu. Obžalovaný byl při tomto počínání pozorován, zejména z bytů v sousední budově.

Na tomto podkladě usoudil nalézací soud, že čin obžalovaného urazil mravopoctnost a stydlivost hrubě a způsobem budícím veřejné pohoršení. Zmateční stížnost proti tomuto závěru uplatňuje důvod zmatečnosti podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř. pro jeho právní mylnost.

Zmateční stížnosti dlužno přisvědčit. V souzeném případě čin obžalovaného záleží ve zrakovém pozorování obnaženého pohlavního údu osoby téhož pohlaví, vykonávající svoji potřebu. Tento čin sice může vyvolat nevěli u osob pozorovaných, jak také nalézací soud zjistil v jednom případě, v němž si jeden z pozorovaných stěžoval na počínání obžalovaného. Než tato nevěle nemůže vtisknout činu způsoblost vzbuditi veřejné pohoršení, zejména když tato vlastnost musí tkviti v podstatě samého činu nezávisle na pocitech pozorovaných osob.

Zmateční stížnosti však dlužno přisvědčit i v dalším směru, pokud s hlediska důvodu zmatečnosti § 281, č. 9, písm. a) tr. ř. napadá závěr nalézacího soudu o tom, že je splněna skutková podstata přestupku po subjektivní stránce, ježto si obžalovaný musil být vědom toho, že časté docházení na záchodek neujde pozornosti veřejnosti, že musil vědět, že je zde možnost, že bude zpozorován muži konajícími svoji potřebu, a že tedy vzbudí veřejné pohoršení.

Podle toho, co nalézací soud vyslovil, jednal obžalovaný nedbale. Avšak k naplnění skutkové podstaty podle § 516 tr. z. se vyžaduje po subjektivní stránce úmysl podle § 1 tr. z. K němu je třeba, aby pachatel zlo »rozvážil a umínil«. Nalézací soud se obíral toliko první, představovou složkou zlého úmyslu a ani u této nemohl vyslovit, že obžalovaný skutečně pojal představu, že je pozorován, nevyjádřil se však vůbec o druhé, volní složce, že si obžalovaný uvedený výsledek také umínil. Důvodně tudíž zmateční stížnost namítá, že nalézací soud pochybil, když vyslovil

na zjištěném podkladě, že je naplněna skutková podstata souzeného činu po subjektivní stránce.

Bylo proto důvodné zmáteční stížnosti vyhověno již z těchto důvodů a uznáno právem, jak nahofe uvedeno, zejména když výsledky řízení nebyla ani napověděna možnost závěru, že by byl obžalovaný chtěl svým jednáním vzbudit veřejné pohoršení.

Čís. 290.

Rozsudek, jenž uložil trest na svobodě nepřesahující dobu jednoho roku, nerozhodl však o podmíněnosti či nepodmíněnosti trestu, aniž toto rozhodnutí podle § 7, odst. 2 zák. č. 562/1919 Sb. vyhradil zvláštnímu usnesení, je zmatečný podle § 281, č. 11 tr. ř.

(Rozh. ze dne 5. prosince 1947, Zm I 335/47.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zmáteční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem udavačství podle § 11 dekretu presidenta republiky č. 16/1945 Sb. ve znění zákona č. 22/1946 a č. 245/1946 Sb., a odsouzen za to s použitím § 16 cit. dekretu k trestu těžkého žaláře v trvání jednoho roku, vyhověl potud, že věc vrátil soudu prvé stolice, aby jednal a rozhodl dodatečně, zda má být obžalovanému povolen podmíněný odklad výkonu trestu či nikoliv.

Z důvodů:

Nalézací soud se vůbec nezabýval otázkou podmíněného odkladu výkonu trestu, přes to, že vyslovený trest na svobodě nepřesahuje dobu jednoho roku (§ 1 zák. č. 562/1919 Sb.). Rozsudek neobsahuje po této stránce ani příslušný výrok, ani jeho odůvodnění. Tento nedostatek rozsudku napadá obžalovaný odvoláním. Správně jde však o uplatňování důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 11 tr. ř., tedy o zmáteční stížnost (srovnej plenární rozhodnutí nejvyššího soudu v rozhodnutí č. 1248 Sb. n. s.).

Zmateční stížnost je v této části v právu.

Podle zák. č. 562/1919 Sb. je nalézací soud povinen v každém rozsudku, nebyl-li uložen trest na svobodě delší jednoho roku, vyjádřit v rozsudkovém výroku a odůvodnit v důvodech, zda přiznal podmíněný odklad výkonu trestu čili nic, pokud si ovšem nevyhradil podle § 7, odst. 2 cit. zákona rozhodnouti o něm zvláštním usnesením.

Protože rozsudek neobsahuje zmínky o takovém rozhodnutí anebo výhradě ani ve výroku, ani v odůvodnění, ač uložený trest — jeden rok těžkého žaláře — nepřesahuje dobu jednoho roku, je zmatečný s hlediska zmatečnosti podle § 281, č. 11 tr. ř.

Bylo proto v této části vyhověno zmáteční stížnosti a věc vrácena soudu prvé stolice, aby dodatečně jednal o otázce podmíněného odkladu výkonu trestu (§ 7 zák. č. 562/1919 Sb.).

Čís. 291.

I přechodná ztráta zraku, trvala-li alespoň 20 dnů, je těžkým tělesným poškozením ve smyslu § 17, odst. 1 zák. č. 89/1897 ř. z.

»Uváděním do obchodu« v § 14, č. 2 cit. zákona se míní nejen živnostenský prodej potravin, nýbrž vůbec jakákoliv činnost, kterou se zprostředkuje přechod potravin na jiného. Nezáleží na tom, zda se tak děje úplatně nebo bezplatně, přímo k požívání nebo k dalšímu zcizení, ani na tom, je-li okruh příjemců omezen na rodinný nebo podobný okruh osob individuálně určitých, či je-li širší.

Cizinec podléhá na území republiky trestním předpisům zde platným a nemůže se omlouvatí tím, že v jeho vlasti není obdobného předpisu.

(Rozh. ze dne 5. prosince 1947, Zm I 552/47.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem podle § 14, č. 2, § 17 zák. č. 89/1897 ř. z.

Důvody:

Zmateční stížnost uplatňuje číselně důvody zmatečnosti podle § 281, č. 4, 10 tr. ř.

Jako zmatek podle § 281, č. 4 tr. ř. vytýká zmateční stížnost, že nalézací soud zkrátil stěžovateloivu obhajobu tím, že při hlavním přelíčení zamítl jeho průvodní návrh na provedení důkazu dotazem do bydliště poškozeného a lékařským jeho vyšetřením v bydlišti o tom, že jeho stav se zlepšil a že již vidí. Leč zamítnutím tohoto návrhu nebyla stěžovatelova obhajoba zkrácena, protože navržené důkazy, nehledíc ani k obtížnosti jejich provedení, neslibovaly stěžovateli příznivý výsledek. Poškozený byl vyšetřen odborným lékařem, který u něho zjistil ztrátu zraku a označil tento stav za irreparabilní. Na základě tohoto vyšetření a chorobopisu okresní nemocnice, kde byl poškozený na očním oddělení od 12. listopadu do 22. prosince 1945, podali pak soudní znalci-lékaři posudek, že u něho jde o ztrátu zraku na obou očích a to o ztrátu trvalou. V zamítnutém návrhu se sice tvrdilo, že stěžovatel dostal zprávu, že se stav poškozeného zlepšil a že vidí, stěžovatel sám však udal pouze, že jeho manželka slyšela, že poškozený prý opět vidí. Přítomný bratr poškozeného k tomu uvedl, že poškozený vůbec nevidí a že před měsícem dostal z domova dopis, v němž bylo uvedeno, že je stále slepý a že vidí jen stíny. To odpovídá nálezů při propuštění poškozeného z nemocnice. Ostatně je ztráta zraku na dobu přesahující alespoň 20 dnů již sama o sobě těžkým poškozením na těle, jaké má na mysli § 17, odst. 1 zák. č. 89/1897 ř. z. Výtka zmatku podle § 281, č. 4 tr. ř. proto neobstojí.

S hlediska zmatku podle § 281, č. 10, správně č. 9, písm. a) tr. ř. se zmateční stížnost snaží dovodit, že stěžovatelův skutek nezakládá skutkovou podstatu přečinu, jímž byl uznán vinným. Pokud doličuje, že stěžo-

vatel lihovinu ani nechoval na prodej, ani neprodával, ani jinak do obchodu neuváděl, jak vyžaduje předpis § 14, č. 2 zák. č. 89/1897 ř. z., nelze jí přisvědčit. Pod pojmem »uváděti do obchodu« je třeba rozumět nejen živnostenský prodej, pokud se týče odbytu, nýbrž vůbec jakoukoli činnost, kterou se zprostředkuje přechod potravin na jiného. Nezáleží na tom, děje-li se tak úplatně nebo bezplatně, přímo k požívání nebo k dalšímu zcizení, a je-li okruh příjemců omezen na rodinný nebo podobný kruh osob individuálně určitých, či je-li širší. Právnem proto podřadil nalézací soud zjištěné jednání stěžovatelovo tomuto pojmu. Přečin, jímž byl stěžovatel uznán vinným, je činem z nedbalosti a nevyžaduje proto vědomí pachatele, že uvádí do obchodu předměty, jichž požívání je způsobitelné škodit lidskému zdraví. Je tudíž nerozhodné, že stěžovatel nevěděl, že lihovina, kterou podával, obsahuje methyloalkohol. Nedbalost stěžovatele záleží v tom, že podával lihovinu, ač okolnost, že podstatná její součást, lih, byla vyměněna od ruských vojáků a páchla petrolejem nebo benzínem, poukazovala na možnost, že jde o potravinu způsobitou škodit lidskému zdraví. Při tom je nerozhodné, zda stěžovatel o této možné vlastnosti lihoviny uvažoval a vyloučil ji, ovšem mylně (nedbalost vědomá), či zda v tomto směru vůbec neuvažoval (nedbalost nevědomá). Nerozhodnost skutečnosti, že ostatní osoby, kterým stěžovatel podal stejnou lihovinu, neonemocněly, dovedl správně již nalézací soud. Pokud se zmateční stížnost snaží z této okolnosti, jakož i vlastním hodnocením výsledků hlavního přelíčení dovodit, že v lihovině, kterou stěžovatel podával, nebyl obsažen methyloalkohol, při čemž pomijí opačné skutkové zjištění nalézacího soudu a dovolává se i skutečností, které v řízení před nalézacím soudem nevyšly najevo, není provedena po zákonu (§ 288, odst. 2, č. 3 tr. ř.). Neznalost trestního předpisu, který stěžovatel porušil, by nemohla stěžovatele podle § 233 tr. z. omluvit, a to ani za dalšího předpokladu, že neovládá dobře češtinu a nezná dobře zdejší život a společenský řád. Stěžovatel se nemůže s úspěchem dovolávat ani okolnosti, že v jeho vlasti není obdobného trestního předpisu, jako je přečin, jímž byl stěžovatel uznán vinným, ježto na půdě Československé republiky podléhá podle § 234 tr. z. trestním předpisům zde platným, jichž znalost je povinen si opatřit, bez ohledu na to, zda podobné předpisy jsou obsaženy v trestním zákoně platném v jeho vlasti.

Zmateční stížnost byla proto zamítnuta.

Čís. 292.

Při rozhodování o započtení vazby podle § 55 a) tr. z. (§ 266 a) tr. z.) dlužno vzít v úvahu i dobu, kterou ztrávil pachatel pod dozorem některého bezpečnostního úřadu, jsou-li jinak pro její započtení splněny zákonné podmínky.

Dlužno proto započíst i dobu ztrávenou v internačním táboře pro Němce, pokud zadržení pachatele v něm bylo nařízeno pro jeho trestnou činnost.

(Rozh. ze dne 9. prosince 1947, Zm I 787/47.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítnuv zmatečnou stížnost obžalované do rozsudku krajského soudu, pokud jí byla stěžovatelka uznána vinnou zločinem udavačství podle § 11 retribučního dekretu, vyhověl zčásti odvolání státního zastupitelství a výrok o započítání zajišťovací a vyšetřovací vazby změnil tak, že započítal obžalované do trestu zajišťovací a vyšetřovací vazby jen od 21. července 1945 do dne 10. října 1947.

Z d ů v o d ů:

Odvolání státního zastupitelství vytýká, že byla obžalované nesprávně započítána do trestu zajišťovací a vyšetřovací vazby od 2. června 1945 do 11. října 1946, která byla jen vazbou internační, politickou, a že po právu jí směl nalézací soud započíst zajišťovací a vyšetřovací vazbu teprve ode dne 12. října 1946, kdy na ni byla uvalena zajišťovací vazba soudní.

Odvolání lze jen zčásti přisvědčit.

Do vyměřeného trestu nutno pachateli započítat veškeru nezaviněnou zajišťovací a vyšetřovací vazbu, která byla naň uvalena před vynesením rozsudku soudem první stolice pro jeho trestnou činnost (srovnej rozhodnutí č. 307 a 708 Sb. n. s. l.). Ustanovení §§ 55 a) a 266 a) tr. z. mluví o zajišťovací vazbě jen všeobecně a nestanoví její rozsah. Ustanovení §§ 175 a 179 tr. ř. označují za prozatímní zajištění nejen zajištění, které nařizuje soud, nýbrž i zajištění prozatímní, provedené úřadem podle zákona příslušným, t. j. bezpečnostním úřadem. Proto při započítávání zajišťovací vazby nutno počítat nejen s vazbou uloženou soudem, nýbrž i s dobou, kterou ztrávil pachatel pod dozorem některého bezpečnostního úřadu, jsou-li ovšem jinak pro její započítání splněny všechny zákonné podmínky.

Trest spočívá podle § 12 tr. z. v »přidrzení v žaláři« a podle § 244 tr. z. v »zavření ve věznici«, takže lze započítat do trestu jen takovou zajišťovací vazbu, která může být srovnávána s těmito druhy omezení svobody. S tohoto hlediska nutno zkoumat, zda zajištění pachatelky v internačním táboře pro Němce lze klást na roveň přidrzení v žaláři anebo ve věznici. Uváží-li se, že Němci v internačních táborech byli střeženi strážemi a že byli zbaveni osobní svobody a volnosti pohybu právě tak, jako kdyby byli uzavřeni v žaláři anebo ve věznici, nutno přisvědčit, že jde o opatření v podstatě stejná. Nelze proto upřít pachatelce zákonný nárok na započítání zajišťovací vazby v internačním táboře pro Němce, pokud ovšem byla v něm přidržována i pro svou trestnou činnost. A právě s tohoto hlediska nutno zčásti přisvědčit odvolání. Podle obsahu spisů k zajištění obžalované v internačním táboře pro Němce pro její trestnou činnost došlo teprve dne 21. července 1945, jak o tom svědčí opatření pobočky bezpečnostní policie ze dne 2. července 1945, zpráva četnické stanice a opatření odbočky bezpečnostní policie z 21. července 1945, jímž byla výslovně internační vazba tohoto dne nařízena.

Nalézací soud proto pochybil, pokud obžalované započítal jako zajišťovací vazbu do trestu její zadržení v internačním táboře pro Němce již

ode dne 2. června 1945 do 20. července 1945, protože její uzavření v internačním táboře po tuto dobu nebylo ve spojení s její trestnou činností.

Z těchto důvodů bylo odvolání státního zastupitelství zčásti vyhověno.

Čís. 293.

Pouhé přechovávání radiotelegrafního či radiotelefonního zařízení bez povolení není po nabytí účinnosti zákona č. 128/1947 Sb. už soudně trestným činem.

Pokud tím nastalá změna v hmotném trestním právu má vliv i na posouzení trestnosti činů, jež byly spáchány a v první stolici odsouzeny ještě za platnosti zákona č. 9/1924 Sb.

(Rozh. ze dne 12. prosince 1947, Zm I 547/47.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmatečnou stížností obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl stěžovatel uznán vinný přečinem podle § 24 zákona č. 9/1924 Sb., zrušil napadený rozsudek a obžalovaného zprostil podle § 259, odst. 1, č. 2 tr. ř. obžaloby pro přečin podle § 24, odst. 1 zákona č. 9/1924 Sb. spáchaný tím, že na podzim 1945 v O. přechovával bez povolení radiotelefonní zařízení.

D ů v o d y:

Nalézací soud uvádí obhajobu obžalovaného, že jeden radiopřijímací přístroj byl služební pro potřebu kanceláře a že druhý radiopřístroj získal obžalovaný od okresní správní komise (správně od poštovního úřadu) na revers pro vlastní potřebu.

V této příčině nečiní však nalézací soud žádná zjištění a zabývá se ve svém zjištění jen okolností, že si obžalovaný neopatřil původně povolení k přechovávání radiotelefonního zařízení, nýbrž že tak učinil až po zahájení vyšetřování.

Stran radiopřijímacího přístroje odevzdaného obžalovanému poštovním úřadem na revers zmatečnou stížnost pod nesprávným označením důvodu zmatečnosti § 281, č. 4 tr. ř. (správně § 281, č. 5 tr. ř.) zřejmě vytýká výrok soudu, že nalézací soud při posouzení věci neuvážil, že přístroj byl obžalovanému odevzdán poštovním úřadem na revers.

Pojmu přechovávání ve smyslu § 3 zákona č. 9/1924 Sb. odpovídá sice již skutkový stav záležející v tom, že někdo má u sebe vlastní nebo cizí zařízení radiotelefonní, aniž záleží na podnětu, z něhož k tomu došlo, ani na účelu tohoto skutkového stavu, ani na době, po kterou se tak děje, přesto však nespadá pod tento pojem každý fyzický vztah jiné osoby, nemající koncese (povolení) k takovému zařízení, pokud se děje v zastoupení, za souhlasu a za dozoru oprávněného majitele koncese a pod. a pokud při tom je každé »obcházení zákonem« podle okolností případu vyloučeno.

V souzeném případě je třeba poštovní úřad považovat za oprávněného držitele radiotelefonního zařízení. S hlediska shora uvedeného týká se proto výtka zmateční stížnosti skutečnosti rozhodné pro posouzení věci stran radiopřijímacího přístroje odevzdaného obžalovanému poštovním úřadem na revers a měl proto nalézací soud okolnost tuto uvážit.

V podstatě totéž platí o výtce zmateční stížnosti, že druhý přístroj, zapsaný v inventáři železniční stanice v O., byl služební pro potřebu ČSD.

Když nalézací soud tyto okolnosti neuvážil, zmateční stížnost právem činí výtky napadenému rozsudku.

Zrušovací soud vyhověl proto v této části zmateční stížnosti již z toho důvodu, aniž bylo třeba se zabývat dalšími jejími výtkami, a napadený rozsudek zrušil.

Ve smyslu § 288, odst. 2, č. 1 tr. ř. bylo by třeba vrátit věc nalézacímu soudu k novému jednání a rozhodnutí, avšak zrušovací soud v souzené věci tak neučinil a přes vytýkanou vadnost zjištění vzhledem na nastalou účinnost zákona č. 128/1947 Sb. rozhodl ihned ve věci.

Souzený trestný čin byl spáchán a rozsudek nalézacího soudu o něm byl vynesen za platnosti zákona č. 9/1924 Sb. Tento zákon byl zrušen ustanovením § 17, odst. 1 zákona ze dne 26. června 1947, č. 128 Sb., jež nabyl účinnosti za 90 dní po vyhlášení a je tedy v době tohoto rozhodnutí již platný. Tento zákon neobsahuje pak soudně trestní sankce na přechovávání radiotelefonního zařízení bez povolení. Podle toho není čin spáchaný za platnosti starého zákona podle zákona nového již soudně trestný. Je tedy zákon č. 128/1947 Sb. mírnější než zákon č. 9/1924 Sb., takže vzhledem k ustanovení čl. IX uvozovacího patentu k trestnímu zákonu není pochyby, že není vyloučeno použití ustanovení zákona č. 128/1947 Sb. na souzený skutek obžalovaného.

Jde jen o to, zda lze tohoto zákona užít i v tom stadiu, v němž trestní řízení nyní je.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací přezkoumává napadený rozsudek v otázce viny s hlediska zákonného podkladu, na němž byl případ posuzován nalézacím soudem. V této příčině nelze nalézacímu soudu činit výtky.

Kdyby napadený rozsudek při přezkoumání zrušovacím soudem zůstal netknutý, nebylo by lze vzhledem k této zásadě použít nového mírnějšího zákona.

Jinak je tomu však, když zrušovací soud napadený rozsudek zruší a je třeba znovu ve věci rozhodovat. V tomto případě vzhledem k zásadě vyslovené v čl. IV uvozovacího patentu k trestnímu zákonu nesměl by zrušovací soud ani sám ve smyslu § 288, odst. 2, č. 3 tr. z. uznat obžalovaného vinným, ani ve smyslu § 288, odst. 2, č. 1, 2 nebo poslední věty č. 3 tr. ř. uložit příslušnému soudu, aby znovu rozhodl o vině pro čin, jež přestal býti trestným.

O takový případ právě jde v souzené věci.

Zrušovací soud proto ihned rozhodl ve věci, jak je uvedeno ve výroku.

Čís. 294.

Nelze-li záležitost, kterou veřejný úřad dal svým úředníkem obstarávat, považovat za práci vlády ani za práci pomocnou, směřující k obstarávání prací vlády, nejsou při zpronevěře věci svěřených úředníku při obstarávání této záležitosti splněny předpoklady zvláštní kvalifikace podle § 181 tr. z.

(Rozh. ze dne 18. prosince 1947, Zm I 561/47.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl obžalovaný uznán vinným zločinem úřední zpronevěry podle §§ 181, 182 tr. z., potud, že zrušil rozsudek ve výroku o podřadění skutku a ve výroku o trestu a uznal obžalovaného vinným zločinem zpronevěry podle §§ 183, 184 tr. z. a vyměřil mu znovu trest podle § 184, poslední sazby tr. z.

Z důvodů:

Výtka právní mylnosti (§ 281, č. 9, písm. a) a b), správně jen a) tr. ř.), pokud byla provedena po zákonu (§ 288, odst. 2, č. 3 tr. ř.), je neopodstatněná, vytýkajíc, že skutek obžalovaného není vůbec zločinem zpronevěry a domáhajíc se zproštění obžalovaného. Je totiž zjištěno, že obžalovaný byl u zemského soudu referentem akce ministerstva veřejných prací, již byli státní zaměstnanci soudní v městském obvodu zásobování uhlím ze státních dolů, že se akce prováděla tak, že referent sbíral od zaměstnanců zemského soudu (a také jiných osob) objednávky, předložil je státním uhelným skladům, které pak jednotlivé objednávky vyřizovaly, zaslaly zemskému soudu hromadně účty se zvláštními přípisy, že referent hromadně účty rozepsal, sdělil objednatelům výši jejich povinnosti a vybrané částky zasílal uhelným skladům složenkou. Převzal tedy obžalovaný vědomě vybrané částky s povinností naložit s nimi způsobem, ke kterému byly složiteli k jeho rukám složeny, totiž výlučně k zaplacení uhlí. Poněchali-li si z nich podle zjištění rozsudku částku 107.353.50 Kčs, dopustil se zločinu zpronevěry zadržením této částky, jak správně dovodil první soud.

Právem však namítá zmateční stížnost pod důvodem zmatečnosti podle § 281, č. 10 tr. ř., že skutková zjištění soudu prvé stolice neposkytují podklad pro výrok, že zpronevěra obžalovaného je zločinem z povahy skutku podle § 181 tr. z. Tomu je tak tehdy, když pachatel za sebou zadržel nebo si přivlastnil nějakou věc, která mu byla svěřena z důvodu jeho veřejného (státního nebo obecního) úřadu nebo zvláštního vrchnostenského nebo obecního příkazu. Musí být tedy pachatel veřejným úředníkem nebo mandatářem veřejné služby. To znamená, že právo či povinnost převzít věc musí vyvěrat z tohoto důvodu. Z uvedeného plyne, že kvalifikace zločinu podle § 181 tr. z. není dána jen z osobní povahy pachatelovy, nýbrž právě z poměru jeho k věci, tudíž nikoliv už proto, že pachatel je nositelem nebo vykonavatelem veřejného úřadu, nýbrž teprve proto, že mu byla svěřena věc z důvodu tohoto jeho veřejného úřadu nebo

tohoto zvláštního vrchnostenského příkazu. Svěřitelem, i když peníze složila osoba třetí, je tu vrchnost. Je tudíž třeba, aby věc byla určena k svěření vykonávanému úřadem z moci jeho úřadu, ať už úřad obstará svěření svým úředníkem nebo mandatářem.

Nikoliv všechny záležitosti obstarávané v úřadě jsou obstarávány úřadem mocí úřadu veřejného, nýbrž toliko práce vlády vykonávané úřadem, včetně prací pomocných, směřujících k obstarání prací vlády.

Obstarání »jiných« než uvedených záležitostí nelze přenést vrchnostenským příkazem na mandatáře s účinkem přenesení prací z moci veřejného úřadu po rozumu § 181 tr. zák. I když tedy veřejný úřad takovou (jinou) záležitost sám dá obstarat svými úředníky nebo její obstarání přeneše vrchnostenským příkazem, nevznikají tím ještě bez dalšího pro věci za takových poměrů svěření předpoklady zvláštního druhu svěření po rozumu § 181 tr. z.

Nabídka dodávky uhlí státními uhelnými sklady jednotlivým soudním zaměstnancům k jejich soukromé potřebě, jak se podle zjištění rozsudku v souzené věci stala a byla prostřednictvím úřadu uskutečněna, má ve své podstatě všechny znaky soukromého poměru obchodního mezi prodávajícími a kupujícími, tedy jen znaky »jiných« prací obstarávaných úřadem. Že by v souzeném případě vykazovala uhelná akce náležitosti obstarávání záležitostí vlády, t. j. záležitostí obecně prospěšných nebo sledujících zájmy aspoň určité skupiny občanstva, tedy zájmy po výtce veřejné, nelze dovodit ani ze zjištění rozsudku výše již uvedených, ani z okolností tvrzených veřejným žalobcem či dalších skutečností v rozsudku zjištěných nebo ze spisu plynoucích, že hromadné účty za uhlí byly zasilány zemskému soudu, že platy se daly na konto zemského soudu u uhelných skladů, že zemský soud o věci vedl úřední spisy, prováděl kontrolu a ručil vůči státním skladům za zaplacení uhlí. Neboť také tyto okolnosti se týkají jen rozsahu a druhu součinnosti zemského soudu na zmíněném uhelném obchodu. Nečiní však zprostředkování těchto uhelných dodávek, alespoň ne jasně a přesvědčivě, předmětem hlavní či pomocné činnosti úřadu z moci jeho úřadu a z důvodů úkolů veřejných.

Bylo proto v této části zmáteční stížnosti, uplatňující důvod zmatečnosti podle § 281, č. 10 tr. ř., vyhověno, rozsudek zrušen ve výroku o vině, pokud se týče podřadění skutku obžalovaného skutkové podstatě zločinu zpronevěry podle §§ 181, 182 tr. z. a v důsledku toho i ve výroku o trestu, vyměřeném obžalovanému podle § 182 tr. z. Obžalovaný byl uznán vinným zločinem zpronevěry podle §§ 183, 184 tr. z., jak je uvedeno ve výroku, a vyměřen mu byl trest podle § 184, posl. sazby tr. z., ve výroku vyloučený.

Čís. 295.

I pro veřejného žalobce, který podle § 14, odst. 5 zák. č. 108/1933 Sb. veřejnou žalobou stíhá přestupek proti bezpečnosti cti spáchaný na veřejném orgánu ve vztahu na výkon jeho pravomoci, platí dvouměsíční žalobní lhůta podle § 17, odst. 1 uvedeného zákona.

Její běh počíná dnem, kdy se o skutku a o osobě vinníkově dověděl uražený veřejný orgán, nikoliv teprve dnem, kdy se o těchto skutečnostech dověděl veřejný žalobce.

(Rozh. ze dne 18. prosince 1947, Zm I 701/47.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal po veřejném líčení o zmáteční stížnosti na ochranu zákona vznesené generálním prokurátorem právem:

Usnesením krajského soudu jako soudu odvolacího pro přestupky ze dne 20. června 1947, č. j. To 70/46-9, jímž bylo vyhověno odvolání veřejného žalobce do rozsudku okresního soudu ze dne 18. září 1946, č. j. T 534/46-4, rozsudek zrušen jako neplatný a okresnímu soudu uloženo, aby o věci znovu jednal a rozhodl, byl porušen zákon v ustanoveních § 14, odst. 2 a 5 a § 17, odst. 1 zákona č. 108/1933 Sb.

Toto usnesení se zrušuje a uznává se právem, že se odvolání veřejného žalobce z uvedeného rozsudku okresního soudu zamítá.

Důvody:

Dne 16. března 1946 se konala plenární schůze místního národního výboru ve T. Při jednání o vydání osvědčení o národní spolehlivosti příslušníkům bývalé četnické stanice ve T. byly Františkem G. a Oldřichem L. vzneseny námitky proti vrchnímu strážmistru Janu H., jež se týkaly jeho služební činnosti v době okupace. O obsahu těchto námitek se Jan H. dověděl dne 23. března 1946.

Dne 31. července 1946 došlo státnímu zastupitelství oznámení učiněné okresním velitelstvím SNB proti Františku G. a Oldřichu L. pro přestupek podle zákona o ochraně cti spáchaný obsahem výše uvedených námitek. Zmocnění Jana H. podle § 14, odst. 5 zákona č. 108/1933 Sb. bylo připojeno.

Státní zastupitelství navrhlo podle § 14, odst. 5 zákona č. 108/1933 Sb. dne 8. srpna 1946 okresnímu soudu potrestání Františka G. a Oldřicha L. pro přestupek podle §§ 1, 2 zákona č. 108/1933 Sb.

Rozsudkem okresního soudu ze dne 18. září 1945, č. j. T 534/46-4 byli oba obžalovaní podle § 259, odst. 1, č. 2 tr. ř. obžaloby zproštěni, a to z toho důvodu, že treštný čin je promlčen. V důvodech uvedl jmenovaný soud zejména:

»O činu i osobách obžalovaných dověděl se Jan H. dne 23. března 1946. Žádost za trestní stíhání obžalovaných podalo státní zastupitelství podle zmocnění Jana H. ze dne 4. dubna 1946 jako veřejnou žalobu, která došla soudu dne 12. srpna 1946.

Osobou oprávněnou k podání soukromé obžaloby byl Jan H., neboť mu trestným činem bylo ublíženo, a podle § 14, odst. 5 zákona č. 108/1933 Sb. byla podána žaloba veřejná, která však má být podána ve lhůtě příslušející pro podání žaloby soukromé. Žádost za trestní stíhání obžalovaných měla být tudíž podána soudu do dvou měsíců od té doby, kdy se

osoba oprávněná k podání soukromé obžaloby, t. j. Jan H., dověděla o činu a osobě vinníkově. Poněvadž veřejná žaloba nebyla v této lhůtě podána, je stíhání trestného činu, který měli obžalovaní spáchatí, vyloučeno.«

Státní zastupitelství provedlo v zákonné lhůtě včas ohlášené odvolání, uplatňující důvod zmatečnosti podle § 468, č. 3 [§ 281, č. 9, písm. a)] tr. ř., poukazující na to, že okresní soud nesprávně použil zákona v ustanovení § 14, odst. 1 zákona č. 108/1933 Sb., ježto šlo o trestný čin podle § 14, odst. 2 téhož zákona, ohledně kterého neplatí pro podání žaloby lhůta stanovená v § 17, odst. 1 zmíněného zákona, t. j. že takovou žalobu lze podat až do konce lhůty stanovené pro objektivní promlčení trestného činu, kterážto lhůta podle § 13, odst. 2 téhož zákona činí 6 měsíců.

Usnesením krajského soudu jako soudu odvolacího pro přestupky ze dne 20. června 1947, č. j. To 70/46, bylo odvolání veřejného žalobce vyhověno, napadený rozsudek zrušen jako neplatný a okresnímu soudu uloženo, aby o věci znovu jednal a rozhodl, při čemž se v důvodech usnesení zejména uvádí:

»Odvolání veřejného žalobce, který uplatňuje zmatečnost podle § 281, č. 9, písm. a), § 468, č. 3 tr. ř., nelze odeprít úspěch. Lhůta dvou měsíců stanovená v § 17, odst. 1 zákona č. 108/1933 Sb. pro podání žaloby pro trestný čin proti cti neplatí pro trestné činy, které se podle § 14, odst. 2 cit. zák. stíhají veřejnou žalobou se zmocněním. Takové žaloby mohou být podány ve lhůtě stanovené pro objektivní promlčení, tedy do šesti měsíců od spáchaného činu (§ 13, odst. 2 cit. zák.). V tomto ohledu poukazuje odvolací soud na rozhodnutí nejvyššího soudu č. 5772 Sb. I. Opačným rozhodnutím prvý soud nesprávně použil zákona, pokud jde o otázku, jsou-li tu okolnosti, pro které čin obžalovaných nemůže býti stíhán (§ 281, č. 9, písm. b) tr. ř.) a zatížil tak napadený rozsudek touto neplatností (§ 468, č. 3 tr. ř.)...«

Generální prokurátor napadá nyní ve zmateční stížnosti na ochranu zákona podané podle § 33 tr. ř. shora uvedené usnesení krajského soudu jako soudu odvolacího a vytýká, že porušilo zákon v ustanoveních § 14, odst. 2, 5 a § 17, odst. 1 zákona na ochranu cti č. 108/1933 Sb.

Právem.

V souzené věci jde o přestupek proti bezpečnosti cti, spáchaný na četnickém strážmistru (členu SNB), tedy na veřejném orgánu, se vztahem na výkon jeho pravomoci (§ 14, odst. 5 zák. č. 108/1933 Sb.) a nikoliv, jak napadené usnesení se domnívá, proti sborům a úřadům uvedeným v § 14, odst. 2 zák. č. 108/1933 Sb.; platila tudíž dvouměsíční žalobní lhůta výtčená v § 17, odst. 1 téhož zákona i pro veřejného žalobce zmocněného napadeným veřejným orgánem, při čemž tato lhůta počíná běžeti dnem, kdy se uražená osoba (nikoli snad veřejný žalobce) dověděla o činu a o osobě vinníkově (§ 14, odst. 5 a § 17, odst. 1 cit. zák.). Poněvadž se však, jak shora uvedeno, dověděl napadený veřejný orgán o činu a o osobě vinníků již dne 23. března 1946 a žádost státního zastupitelství za trestní stíhání ze dne 8. srpna 1946 došla k okresnímu soudu teprve dne 12. srpna 1946, tudíž po uplynutí lhůty stanovené v § 17, odst. 1 zákona

č. 108/1933 Sb., dovodil okresní soud správně, že stíhání trestného činu, který prý obžalovaní spáchali, je vzhledem k uplynutí právě zmíněné lhůty vyloučeno a zprostil obžalované důsledkem toho právem již z tohoto důvodu.

Měl proto krajský soud jako odvolací soud pro přestupky při tomto správném výkladu zákona zamítnout odvolání veřejného žalobce, napadající zprošťující výrok a uplatňující, že šlo o případ uvedený v § 14, odst. 2 zákona na ochranu cti a že důsledkem toho neplatí lhůta uvedená v § 17, odst. 1 téhož zákona.

Neučinil-li tak jmenovaný odvolací soud a naopak, přikloniv se k názoru zastávanému veřejným žalobcem a dovolávajícím se mylně rozh. č. 5772 Sb. n. s. I., vyslovil, že v souzené věci neplatila pro stíhání zažalovaného činu dvouměsíční lhůta stanovená v § 17, odst. 1 zákona č. 108/1933 Sb., nýbrž že vzhledem k tomu, že jde o trestný čin zmíněný v § 14, odst. 2 cit. zákona, mohla být žaloba podána ve lhůtě stanovené pro »objektivní« promlčení činu, tedy do šesti měsíců od spáchaní činu (§ 13, odst. 2 téhož zákona), a důsledkem toho vyhověl odvolání státního zastupitelství, napadený rozsudek zrušil a věc vrátil okresnímu soudu k novému projednání a rozhodnutí, porušil zákon v ustanoveních uvedených ve výroku (srov. rozh. č. 6208 Sb. n. s. I.).

Bylo proto vyhověno důvodné zmateční stížnosti na ochranu zákona podané podle § 33 tr. ř. generálním prokurátorem, napadené usnesení zrušeno podle § 292 tr. ř. jako zmatečné a uznáno právem, že se odvolání státního zastupitelství zamítá.

Čís. 296.

Zvýšená ochrana proti útokům na čest podle § 11 zák. č. 50/1923 Sb. přísluší prezidentu republiky pouze po dobu, po kterou trvá jeho ústavní funkce jako hlavy státu.

(Rozh. ze dne 18. prosince 1947, Zm I 821/47.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal po veřejném líčení o zmateční stížnosti generálního prokurátora k zachování zákona do rozsudku okresního soudu takto právem:

Rozsudkem okresního soudu byl porušen zákon v ustanovení § 11, č. 1 zákona na ochranu republiky. Tento rozsudek se podle poslední věty § 292 tr. ř. zrušuje v celém rozsahu a obžalovaný se zprošťuje podle § 259, odst. 1, č. 2 tr. ř. obžaloby.

Důvody:

Pravoplatným rozsudkem okresního soudu byl obžalovaný uznán vinným přestupkem urážky prezidenta republiky podle § 11, č. 1 zákona na ochranu republiky, spáchaným tím, že dne 5. března 1947 v Č. před více lidmi prezidentu Osvoboditeli Dr. Tomáši G. Masarykovi na cti ublížil

hrubě zneuctivajícím projevem, a byl za to odsouzen podle § 11, č. 1 uvedeného zákona k nepodmíněnému trestu vězení v trvání čtrnácti dnů a podle § 389 tr. ř. k náhradě nákladů trestního řízení.

Obžalovaný, jemuž byl povolen odklad nastoupení trestu, tento dosud nenastoupil.

Nyní podal generální prokurátor v této věci zmateční stížnost k zachování zákona podle § 33 tr. ř., v níž vytýká, že uvedeným rozsudkem byl porušen zákon v ustanovení § 11, č. 1 zákona na ochranu republiky.

Této výtce nelze upřít oprávnění.

Podle posléze uvedeného místa zákona se dopouští urážky presidenta republiky, kdo před dvěma nebo více lidmi presidentu republiky nebo jeho náměstku ublíží na cti vyhrůžkou zlého nakládání nebo jiným hrubě zneuctivajícím projevem nebo ho uvede ve veřejný posměch nebo kdo o něm pronese obvinění věda, že tím vážně ohrozí jeho čest.

Již ze znění tohoto ustanovení zákona na ochranu republiky, které je proti obecným předpisům o ochraně cti (zák. č. 108/1933 Sb.) ustanovením speciálním, a z jeho účelu (poskytnout zvýšenou ochranu presidentu republiky, jehož čest má tu poněkud jiný obsah než u obecné urážky na cti, neboť nejde tu o osobní čest, t. j. vědomí vlastní vážnosti, jež by mohlo být uraženo, nýbrž o všeobecné vědomí důležitosti, kterou má prezident jako přední ústavní činitel a hlava státu) plyne, že předmětem ochrany podle § 11 zákona na ochranu republiky může být prezident republiky pouze po dobu, po kterou trvá podle §§ 56 a násl. ústavní listiny jeho funkce jako hlavy státu, kterážto doba počíná podle § 58 ústavní listiny dnem, kdy zvolený (nově zvolený) prezident vykonal slib podle § 65 ústavní listiny, a končí dnem, kdy po uplynutí volebního období byl zvolen nový prezident, nebo dnem, kdy během volebního období prezident republiky zemře nebo se vzdá úřadu (§§ 58, 59 ústavní listiny).

Vyložil proto okresní soud nesprávně zákon v ustanovení § 11, č. 1 zákona na ochranu republiky a porušil jej v neprospěch obžalovaného, když podřadil tomuto místu zákona jeho hrubě zneuctivající projev pronesený dne 5. března 1947 o presidentu Osvoboditeli Dr. T. G. Masarykovi, tudíž v době, kdy jmenovaný nepožíval již vzhledem ke shora uvedeným důvodům ochrany § 11 zák. na ochranu republiky.

Jelikož pak v rozsudku zjištěné jednání obžalovaného nezakládá skutkovou podstatu jiného trestného činu stíhatelného z úřední moci, bylo u vyhovění zmateční stížnosti k zachování zákona podané podle § 33 tr. ř. generálním prokurátorem uznáno podle poslední věty § 292 tr. ř. právem, jak uvedeno ve výroku.

Čís. 297.

Pokud pachatelova trvalá činnost, započatá v době před dosažením 18. roku pachatelova věku, spadá i do doby po dosažení tohoto stáří, podléhá už posouzení podle obecných trestních zákonů. Zakládá-li podle nich zločin, platí pro trestní řízení vešměs už jen předpisy trestního řádu bez odchylek uvedených v zákoně č. 48/1931 Sb., třeba se řízení vede

zároveň i pro sbíhající se trestné činy spáchané před 18. rokem pachatelova věku. Doba zahájení řízení (§ 28, odst. 3 zák. č. 48/1931 Sb.) je tu nerozhodná.

(Rozh. ze dne 30. prosince 1947, Zm I 350/47.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovaci zamítl zmateční stížnost obžalovaného, pokud jím byl obžalovaný uznán vinným zločinem krádeže dokonané a nedokonané podle §§ 8, 171, 173, 174 I, písm. a), c), II, písm. a), c) tr. z. a § 25, odst. 5 zák. č. 48/1931 Sb., zločinem podle § 13, č. 1 zák. č. 50/1923 Sb. a § 25, odst. 5 zák. č. 48/1931 Sb., zločinem veřejného násilí podle § 83 tr. z. a § 25, odst. 5 zák. č. 48/1931 Sb. a zločinem podle § 24, odst. 2 zák. č. 9/1924 Sb. a § 25, odst. 5 zák. č. 48/1931 Sb.

Z d ů v o d ů:

V řízení, jež je podkladem napadenému rozsudku, byl obžalovaný stíhán pro provinění krádeže, nedovoleného ozbrojování, nedovoleného přechovávání radiového zařízení a veřejného násilí podle § 83 tr. z., jichž se dopustil jako osoba mladistvá (nar. 12. října 1927) před 12. říjnem 1945 a pro samostatné útoky zločinné krádeže, zločin nedovoleného ozbrojování a přechovávání radiového zařízení, jichž se dopustil po dokonání osmnáctém roce svého věku, t. j. po 12. říjnu 1945. Těmito činy byl i uznán vinným. Vzhledem k námitce, kterou obsahují zmateční stížnosti všech stěžovatelů, pokud byly provedeny, že totiž u nedovoleného přechovávání samopalů a radiotelefonního zařízení neplatí zásada sčítací, dlužno již na tomto místě uvést, že na přechovávání jako činnost trvalou nutno hledět jako na čin mladistvého jen, pokud spadá do doby před dosažením osmnáctého roku pachatelova; pokračování v přechovávání po dosažení osmnáctého roku věku musí být však již hodnoceno jako činnost podléhající posouzení podle zákonů trestních. Protože se tedy sbíhají s trestnými činy obžalovaného, spáchanými před dokonáním osmnáctým rokem jeho věku, i trestné činy, jež jsou samy o sobě zločiny podle trestních zákonů, a nikoliv jen přestupky nebo přečiny náležející k příslušnosti okresního soudu, řídí se trestní řízení vešměs zásadami trestního řádu a neplatí v otázkách, o které dále půjde, odchylky zák. č. 48/1931 Sb. (§ 28, odst. 2 cit. zák.). Dobou zahájení řízení podle § 28, odst. 3 cit. zák. se určují zásady trestního řízení vedeného jen pro trestné činy spáchané ve věku mladistvém nebo pro takové činy, sbíhající se jen s pozdějšími činy povahy uvedené v § 28, odst. 2 cit. zák., nikoliv pro případ souběhu takových činů se zločiny spáchanými pachatelem po dosažení osmnáctého roku.

Tím, co bylo řečeno, je dána odpověď na vývody zmateční stížnosti, kdo je oprávněn podávat opravné prostředky proti rozsudku za nezletilého obžalovaného, který se jich podle nepopřehého znění zápisu o hlavním přelíčení vzdal, v tom směru, že oprávnění k podání těchto opravných prostředků se řídí předpisy trestního řádu (§§ 282, 283 tr. ř.), nikoliv

ustanovením § 50 zák. č. 48/1931 Sb. Podle § 282 tr. ř. nemůže obhájce sám podat zmateční stížnost ani odvolání ve prospěch obžalovaného.

Z důvodu § 282 tr. ř. byla zamítnuta ohlášená zmateční stížnost jmenovaného již obhájce jako zmateční stížnost osoby k podání jejímu neoprávněné (§ 1, č. 1 zák. č. 3/1878 ř. z.), nehledě ani k tomu, že by muselo být stejně rozhodnuto i podle § 1, č. 2 téhož zákona, kdyby byl obhájce k podání zmateční stížnosti oprávněn, když zmateční stížnost neprovedl ve svém jméně a při její opovědi neuvedl jasně a určitě některý z důvodů zmatečnosti uvedený v § 281, č. 1—11 tr. ř. a když neuvedl ani výslovně nebo aspoň jasným odkazem skutečnost, jež má být důvodem zmatečnosti.

Čís. 298.

V § 263, odst. 2 tr. ř. zmíněná výhrada samostatného stíhání obžalovaného pro další čin, při hlavním přelíčení nově přibýví, není — zůstavující řešení otázky viny teprve příštím řízení — výrokem, jež by bylo lze napadati zmateční stížností.

(Rozh. ze dne 30. prosince 1947, Zm I 471/47.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zčásti vyhověv, zčásti zamítnuv zmateční stížnosti státního zastupitelství a obžalovaného do rozsudku krajského soudu, pokud jím byl obžalovaný uznán vinným zločinem veřejného násilí protiprávným omezováním člověkovy osobní svobody podle § 93 tr. z. a přestupkem proti veřejným zřízením a opatřením podle § 312 tr. z., dále pokud jím byl obžalovaný podle § 259, odst. 1, č. 2 tr. ř. zproštěn obžaloby pro zločin veřejného násilí násilným vztážením ruky na vrchnostenské osoby podle § 81 tr. z. a konečně pokud jím bylo podle § 263 tr. ř. veřejnému žalobci vyhrazeno samostatné stíhání obžalovaného pro další přestupek proti veřejným zřízením a opatřením podle § 312 tr. z., uvedl k otázce, o níž jde,

v d ů v o d e c h :

Zmateční stížnost obžalovaného napadá rozsudek též ve výroku, jímž bylo veřejnému žalobci vyhrazeno podle § 263, odst. 2 tr. ř. samostatné stíhání obžalovaného pro další přestupek podle § 312 tr. z., spáchaný u hlavního přelíčení. Stěžovatel tu namítá, že nalézací soud nebyl oprávněn tuto výhradu připustit, čímž má zřejmě na mysli výtku zmatku podle § 281, č. 8 tr. ř. Namítce nelze však přisvědčit, neboť z povahy této výhrady plyne, že jde o výrok, který nelze napadati, a zejména ne opravným prostředkem zmateční stížnosti. Výhrada podle § 263, odst. 2 tr. ř. není rozhodnutím, které by bylo způsobilé nabýti právní moci v otázce, je-li stíhací právo veřejného žalobce po právu čili nic, obžalovaného v jeho procesních právech nepoškozují a zejména mu nebrání, aby v následujícím řízení uplatnil všechny své obrany, neboť řešení otázky viny činem, na který se výhrada vztahuje, zůstává až příštímu řízení.

Čís. 299.

Ustanovení § 263 tr. ř. o tom, že stíhací právo stran dalších (nezažalovaných) trestných činů uvedených při hlavním přelíčení na přetřes zaniká, nebylo-li žalobci na jeho žádost vyhrazeno samostatné jejich stíhání, neplatí v řízení před mimořádnými lidovými soudy.

(Rozh. ze dne 30. prosince 1947, Zm I 632/47.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu, pokud jím byla obžalovaná podle § 259, odst. 1, č. 2 tr. ř. zproštěna obžaloby pro zločin podle § 5, odst. 2, písm. a) retr. dekretu, zrušil rozsudek v této části jako zmatečný a vrátil věc nalézacímu soudu, aby ji v rozsahu zrušení znovu projednal a rozhodl.

D ů v o d y :

Obžalovaná byla napadeným rozsudkem zcela zproštěna obžaloby.

Zmateční stížnosti nutno přiznat úspěch, pokud brojí s hlediska důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 9, písm. b) tr. ř. proti výroku rozsudku, jímž byla obžalovaná zproštěna obžaloby pro zločin podle § 5, odst. 2, písm. a) retr. dekretu. Nalézací soud — který vychází z úvahy, že okolnosti, opodstatňující obžalobu pro tento trestný čin, byly známy veřejnému žalobci u mimořádného lidového soudu již před podáním obžalobního návrhu ze dne 13. listopadu 1946 (pro zločin podle § 11 retr. dekretu) a že tento veřejný žalobce před zprošťujícím rozsudkem, k němuž stran tohoto zločinu u mimořádného lidového soudu došlo, ani nerozšířil obžalobu ve směru zločinu podle § 5, odst. 2, písm. a) retr. dekretu (§ 99 tr. z.), ani si nevyhradil stíhání pro tento zločin ve smyslu § 263, odst. 2 tr. ř. (nalézací soud zřejmě vychází z předpokladu, že tento čin přišel na přetřes při hlavním přelíčení), ani nenavrhł ve třídenní lhůtě § 263, odst. 4 tr. ř. po vynesení zprošťujícího rozsudku zavedení trestního řízení pro tento zločin — má za to, že obžalobní právo veřejného žalobce stran uvedeného zločinu zaniklo a že veřejný žalobce nemohl obžalovanou stíhat pro uvedený zločin ani vzhledem na ustanovení § 25, odst. 2 retr. dekretu, ježto podkladem stíhání u řádného soudu mohl být jen ten skutkový podklad, který byl předmětem obžaloby u mimořádného lidového soudu.

Zmateční stížnost, uplatňující zmíněný důvod zmatečnosti, namítá, že stíhání pro uvedený čin nezaniklo proto, že si veřejný žalobce mimořádného lidového soudu nevyhradil stíhání obžalované podle § 263, odst. 2 tr. ř., a namítá dále, že stíhání by bylo zaniklo jen tehdy, kdyby byla obžalovaná žádala, aby veřejný žalobce mimořádného lidového soudu, kterému již při podání obžalobního návrhu byl znám skutkový podklad uvedeného zločinu, učinil prohlášení uvedené v § 57, odst. 3 tr. ř., a kdyby žalobce přes tuto žádost takové prohlášení neučinil.

Ustanovení § 57 tr. ř. nedopadá na souzený případ, neboť předpokladem jak výhrady veřejného žalobce podle § 57, odst. 2 tr. ř., tak žádosti obžalovaného podle § 57, odst. 3 tr. ř. je, že jde o případ podle

§ 57, odst. 1 tr. ř., kdy soud příslušný podle § 56 tr. ř. nařídil, aby některá věc byla vyloučena ze společného řízení a řízení se o ni provedlo samostatně (rozh. č. 7308 Sb. n. s. I.). O takový případ tu nejde a není proto třeba se zabývat otázkou, zda ustanovení § 57 tr. ř. platí i v řízení před mimořádnými lidovými soudy v případě, že bylo konáno přípravné řízení, které předcházelo řízení před mimořádným lidovým soudem (§ 26, odst. 3 retr. dekretu).

Právem však zmateční stížnost namítá, že stíhání není vyloučeno proto, že veřejný žalobce mimořádného lidového soudu neučinil výhradu podle § 263 tr. ř.

Podle ustanovení § 25, odst. 1 retr. dekretu platí pro řízení před mimořádnými lidovými soudy zásady řízení před soudy stannými, a to v úpravě uvedené v §§ 26 až 31 retr. dekretu, a tam, kde zákon odkazuje na předpisy řádného řízení, jsou míněny předpisy platného trestního řádu. Z žádného z uvedených předpisů §§ 26 až 31 retr. dekretu nelze dovodit, že v řízení před mimořádnými lidovými soudy má být použito předpisu § 263 tr. ř. aspoň obdobně, neboť § 28, odst. 1 retr. dekretu pouze ustanovuje, že se výslech obžalovaného a provádění důkazů při hlavním přelíčení řídí obecně předpisy trestního řízení. Podle odst. 2 téhož ustanovení se řízení omezí zpravidla na čin nebo činy, pro které byl obviněný pohnán před mimořádný lidový soud. Na činy, které nejsou trestné podle retribučního dekretu, nemá být brán zřetel. Zmíněné ustanovení připouští dále stíhání téhož obžalovaného i pro jiné činy trestné podle retribučního dekretu jak před mimořádným lidovým soudem, tak před řádnými soudy a ustanovuje podobně jako § 265 tr. ř., že má být při výměře trestu vzat zřetel na trest na svobodě uložený již mimořádným lidovým soudem.

Z toho plyne, že není sice vyloučeno, aby veřejný žalobce mimořádného lidového soudu rozšířil obžalobu i pro další činy, které vyjdou najevo při hlavním přelíčení před mimořádným lidovým soudem, pokud jsou trestné podle retribučního dekretu, ale není mu taková povinnost uložena a není mu také uloženo, aby si vyhradil stíhání pro takové další činy, ježto ustanovení § 28 retr. dekretu dává možnost stíhat takové činy i později.

Plyne to dále i z toho, že trestní řízení před mimořádnými lidovými soudy mělo být konáno pokud možno bez přerušení a mělo být pravidelně skončeno do tří dnů, takže by bylo vyloučeno zdržovati řízení tím, aby byly opatřovány důkazy o činu, pro který nebyl obžalovaný původně pohnán před mimořádný lidový soud a o kterém nemusí být vždy ihned jisto, zda zakládá skutkovou podstatu činu trestného podle retribučního dekretu nebo podle předpisů trestního zákona. Bylo by v rozporu s uvedenými zásadami, aby mimořádný lidový soud přerušoval řízení podle § 263, odst. 3 tr. ř. a vyhrazoval rozhodnutí o všech skutcích novému hlavnímu přelíčení před mimořádným lidovým soudem.

Nezaniklo tudíž stíhání obžalované z uvedeného důvodu ani vzhledem k tomu, že obžaloba byla podána u řádného soudu až dne 8. května 1947, neboť trestní oznámení pro tento čin bylo obsaženo již ve spisech mimořádného lidového soudu (čl. III, § 2 zák. č. 245/1946 Sb.), a nezaniklo ani tím, že obžaloba u řádného soudu byla podána po uplynutí tříměsíční

lhůty podle § 25, odst. 2 retr. dekretu, neboť tato lhůta platí jen stran skutku, pro který došlo k zproštění u mimořádného lidového soudu, kdežto souzeného skutku se rozsudek mimořádného lidového soudu vůbec netýkal.

Bylo proto zmateční stížnosti v této části vyhověno, a poněvadž nalézací soud v důsledku svého mylného právního názoru neučinil potřebná skutková zjištění (§ 288, odst. 2, č. 3 tr. ř.), bylo rozhodnuto, jak uvedeno ve výroku.

Čís. 300.

Ochrany podle §§ 197, 199, písm. d) tr. z. požívá i právo státu ustanovit ve službě u svých podniků jen osoby vyhovující stanoveným podmínkám stran potřebného předběžného vzdělání.

(Rozh. ze dne 30. prosince 1947, Zm I 636/47.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu, jímž byl obžalovaný uznán vinným přestupkem podle § 320, písm. f) tr. z., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu, aby ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Napadený rozsudek zjistil, že obžalovaný byl zaměstnán u stavební správy československých státních drah jako řidič motorového vozidla, že se k tomuto zaměstnání požadoval výkaz příslušného společenstva strojníků a strojních zámečnicků o tom, že se zaměstnanec vyučil řemeslu strojního zámečnictví, že obžalovaný padělal takový výučný list a předložil jej uvedené stavební správě československých drah, čímž chtěl dosáhnout toho, aby mohl i nadále vykonávat svoje dosavadní zaměstnání, v němž měl zálibu, nesledoval tím však žádné zistné cíle.

Na tomto podkladě nalézací soud vyslovil, že není splněn znak poškození úmyslu § 197 tr. z., pročež obžalovaného uznal vinným toliko přestupkem podle § 320, písm. f) tr. z.

Zmateční stížnost uplatňuje zmatek podle § 281, č. 10 tr. ř., ježto podle jejího názoru zjištěné skutečnosti naplňují skutkovou podstatu zločinu podvodu podle §§ 197, 199, písm. d) tr. z., neboť čin, jakož i úmysl obžalovaného směřovaly k poškození práva státu ustanovit ve službě osoby, které vyhovují podmínkám, stanoveným o potřebě jejich odborného vzdělání.

Zmateční stížnosti dlužno přisvědčit.

Podle toho, co bylo uvedeno, napadený rozsudek zkoumal pojem »škody« a pojem »poškození úmyslu« toliko s hlediska hmotné škody, pomínil však, že předmětem ochrany před podvodným útokem jsou i »jiná práva«.

Takovým právem je i právo, na něž poukazuje zmateční stížnost (srov. rozh. č. 1822, 1605, 1270, 961, 6884 Sb. n. s. I.). Že se úmysl obžalovaného nesl za porušením tohoto práva, nalézací soud též zjistil.

Přesto však nelze rozhodnouti ve věci samé, neboť nalézací soud nezjistil, zda se lstivé jednání obžalovaného minulo s úspěchem, či zda došlo k uvedení v omyl, takže nelze na zjištěném podkladě posoudit, zda jde o čin dokonaný či nikoli (viz rozh. č. 5768 Sb. n. s. I.).

Bylo proto zmateční stížnosti vyhověno již z tohoto důvodu, aniž se bylo třeba zabývat dalšími výtkami činěnými s hlediska zmatku podle § 281, č. 5 tr. ř.

Čís. 301.

Porušení povinnosti jednati s péčí řádného hospodáře může u národního správce podniku založit i trestní odpovědnost podle § 26, písm. b) dekretu č. 5/1945 Sb.

Výtky opravného prostředku obracející se proti tomu, že za přečin podle § 26 dekretu č. 5/1945 Sb. byl trest na svobodě vyměřen t u h ý m vězením, spadají pod hledisko odvolání.

(Rozh. ze dne 30. prosince 1947, Zm I 638/47.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu, pokud jím byl obžalovaný uznán vinným přečinem podle § 26, písm. b) dekr. č. 5/1945 Sb.

Z důvodů:

Bezdůvodná je výtka, že je v rozporu se spisy, správně, že nemá oporu ve spisech zjištění rozsudku, že stěžovatel uvedl ve východiskové bilanci hodnotu zásob úmyslně nesprávně, a to o více než 1,000.000 Kčs nižší. Stěžovatel k odůvodnění této výtky uvádí, že východisková bilance byla pouze přibližná, že ceny nebyly tehdy ještě přesně zjistitelné, že skutečný stav byl zjišťován teprve po 25. září 1945 za účasti zaměstnanců, což prý plyne i z toho, že při skončení jeho správcovské činnosti bylo totéž zboží odhadnuto na částku přesahující 8,000.000 Kčs, že východiskovou bilanci sestavoval společně se zaměstnanci a konečně že si měl nalézací soud vyžádat v tom směru posudek znalce zahraničního obchodu a vyslechnout i svědkyni Mílu H.

Stěžovatel neuvádí, s kterými výsledky průvodního řízení je uvedený výrok v rozporu, a přehlíží při tom, že podle revisní zprávy Fondu národní obnovy bylo při přezkoušení inventury zjištěno, že počet kusů a tuctů nesouhlasil a že podle soupisu zásob pořízeného zaměstnankyní závodu byla zjištěna hodnota zboží částkou 1,466.859 Kčs podle nákupních cen. V tomto průvodním prostředku měl nalézací soud logickou oporu pro svůj závěr, že stěžovatel uvedl vědomě nesprávně hodnotu zboží ve východiskové bilanci.

Poukazem na hodnotu více než 8,000.000 Kčs téhož zboží při skončení stěžovatelovy správcovské činnosti vytýká stěžovatel témuž výroku vadu neúplnosti. Rovněž bezdůvodně. Nalézací soud se nemusel touto okolností zabývat, jednak proto, že stěžovatel podle uvedeného mohl zjistit hodnotu zboží podle nákupních cen, jednak proto, že uvedená další bilance byla sestavena podle revisní zprávy ke dni 14. prosince 1945, když mezitím v listopadu 1945 došlo ke zvýšení cen a v této bilanci byly podle směrnic uvedeny prodejní ceny.

Že nalézací soud z úřední moci nevyslechl o těchto okolnostech znalce nebo svědka, nezakládá žádnou z vad uvedených v § 281, č. 5 tr. ř., ani jiný ze zákonných důvodů zmatečnosti.

Vadu rozporu se spisy, správně nedostatku důvodů, vytýká stěžovatel i výroku rozsudku, že byly nesprávně vedeny obchodní knihy. Pro tento výrok měl nalézací soud oporu v revisní zprávě zemského národního výboru, podle které byla v pokladní knize vyříznuta strana 19/20 a nahrazena jiným listem, na kterém bylo uvedeno, že stěžovatel zapůjčil do obchodu 7.500 Kčs ve starých platidlech, ačkoliv podnik peníze nepotřeboval, a dne 30. listopadu 1945 si je vybral v nových platidlech, že tato částka byla vpisována do žurnálu teprve dodatečně a že do něho byla dodatečně zapsána i částka 36.973 Kčs za zboží dodané firmě R. dne 14. listopadu 1945 a že i účet na toto zboží byl vystaven dodatečně, aby zboží mohlo být účtováno za nezvýšené ceny, které platily do 13. listopadu 1945. Tvrdí-li stěžovatel, že tyto manipulace prováděla bývalá úřednice podniku z nezkušenosti, přehlíží, že zmíněná svědkyně ve své výpovědi nic takového neuvedla a že podle revisní zprávy jednala tak ze stěžovatelova rozkazu. Byla-li tím způsobena podniku škoda či nikoliv, je nerozhodné, neboť ke skutkové podstatě přečinu, kterým byl stěžovatel uznán vinným, stačí, že úmyslně nebo z hrubé nedbalosti porušuje jako národní správce povinnosti uložené mu dekretem č. 5/1945 Sb., t. j. že si v tomto případě při vedení knih nepočínal s pečlivostí řádného hospodáře.

Při tom je zcela nerozhodné, jak byly vedeny knihy v době, než se stal stěžovatel národním správcem, a že ani tehdy došlé zboží nebylo do obchodních knih zaznamenáváno, a je rovněž bez významu, že stěžovatel byl národním správcem ve více podnicích.

Výrok rozsudku, že účetní znalec potvrdil, že si stěžovatel nepočínal při správě svěřených podniků, zejména při vedení obchodních knih, s péčí řádného obchodníka, není v rozporu se spisy, neboť znalec zmíněnou okolnost uvedl. Pokud stěžovatel tvrdí, že účetní znalec nebyl kompetentní podat takový posudek, nespadá tato výtka pod žádný z důvodů zmatečnosti uvedených v § 281 tr. ř. Ostatně nalézací soud nezaložil v jednotlivých případech svá zjištění na tomto posudku.

Další výtka vnitřního rozporu rozsudku, pokud jde o polehčující a přitěžující okolnosti, je vpravdě provedením odvolání z výroku o výši trestu.

Bezpodstatné jsou námitky uplatněné z důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 8 tr. ř.

Obžaloba stíhala stěžovatele výslovně i proto, že dal dodatečně zaplatit do obchodních knih částky 7.500 Kčs a 36.973 Kčs a tím sledoval jednak ztížení kontroly při revisi, jednak poskytnutí výhody firmě R. v nezvýšených cenách, pokud jde o částku 36.973 Kčs, a opaření peněz v nové měně pro sebe, pokud jde o částku 7.500 Kčs. Mýlí se proto stěžovatel, když má za to, že pro tyto skutky nebyl stíhán. Je-li v manipulaci se 7.500 Kčs obsažena i skutková podstata důchodkového přestupku, nebránilo to nalézacímu soudu, aby uznal stěžovatele vinným soudně trestným přečinem, kterého se dopustil tím, že si za účelem zakrytí tohoto důchodkového přestupku počínal při vedení knih způsobem přičícím se péči řádného obchodníka.

Obžalobou byl stěžovatel dále stíhán, že zboží dodané firmou S. nevedl do inventáře, dopravil je do svého bytu a tvrdil při revisi, že bylo již prodáno. Neshledal-li nalézací soud v tomto jednání skutkovou podstatu zločinu zpronevěry, jak bylo žalováno, bylo jeho povinností podle § 262 tr. ř. uvažovat o něm s hlediska skutkové podstaty přečinu podle § 26, písm. b) dekretu č. 5/1945 Sb. Nepřekročil tedy rozsudek ani v tomto směru obžalobu.

Důvody zmatečnosti podle § 281, č. 9, písm. a), b), c), 10 tr. ř., správně jen důvod zmatečnosti podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř., uplatňuje stěžovatel námitkou, že povinnost národního správce jednat s péčí řádného hospodáře a jeho zodpovědnost za zanedbání povinností je rázu soukromoprávního a nepodléhá trestní odpovědnosti.

Podle § 21 dekretu č. 5/1945 Sb. odpovídá národní správce za škodu vzešlou zanedbáním povinností také soukromoprávně, ale porušení kterékoliv z povinností, uložených mu zmíněným dekretem, stalo-li se úmyslně neb z hrubé nedbalosti, zakládá skutkovou podstatu přečinu podle § 26, písm. b) cit. dekretu, a to i tehdy, když nevznikla z činu škoda.

Je tedy bez významu, zda vznikla škoda z nesprávně sestavené výchoďkové bilance. Podle zjištění rozsudku měl stěžovatel pro sestavení správné bilance podklad, takže nalézací soud právem dovodil, že jednal úmyslně, když, nedbaje tohoto podkladu, sestavil bilanci tak, že v ní byla hodnota zásob uvedena asi o 1.000.000 Kčs níže.

Nařídil-li stěžovatel, aby byl vytržen list z obchodní knihy a nahrazen jiným tak, aby bylo zejména zakryto, že byl poskytnut jiné firmě prospěch účtováním nižších cen, plyne z toho nepochybně, že stěžovatel úmyslně porušil povinnost jednat s péčí řádného hospodáře.

Nalézací soud nepochybil, když v stěžovatelově jednání, že odstranil dodané zboží ze spravovaného podniku, revisním orgánům to zatajil a předstíral, že již bylo prodáno, ač je měl ve své moci, porušil při nejmenším z hrubé nedbalosti povinnost, uloženou mu § 22, odst. 1 dekretu č. 5/1945 Sb., podat orgánům uvedeným v § 7 cit. dekretu potřebné vysvětlení. Skutkovou podstatu přečinu, kterým byl stěžovatel uznán vinným, nelze v tomto směru vyloučit ani tím, že stěžovatel zjištěnou manipulací chtěl prospět jiné firmě, jejímž byl národním správcem. Pokud v tomto směru stěžovatel namítá, že nejde o zpronevěru, miji se jeho námitka cíle, ježto nebyl uznán vinným zločinem zpronevěry, jak bylo žalováno.

Důvod zmatečnosti podle § 281, č. 11 tr. ř. uplatňuje stěžovatel námitkou, že uložení trestu tuhého vězení odporuje ustanovení § 240 tr. z. Podle § 26 dekretu č. 5/1945 Sb. trestá se přečín tam uvedený kromě peněžitého trestu trestem na svobodě do pěti let. Zákon tu neustanovuje výslovně, zda má být uložen trest vězení nebo tuhého vězení, a ponechává to volné úvaze soudu, který vzhledem k ustanovením §§ 240, písm. d), 244, 245 tr. z. posoudí, který z obou druhů trestu vězení pokládá za přiměřený vzhledem na povahu činu a stupeň viny. Může tedy být v souzeném případě výrok o druhu trestu napádan jen odvoláním. Ostatní námitky, kterými se stěžovatel domáhá snížení trestu a zkrácení zkušební doby, jsou vpravdě provedením odvolání z výroku o výši trestu.

Byla proto zmateční stížnost zamítnuta.

Čís. 302.

Služební úkon soudního vykonavatele, pověřeného exekučním prodejem zabavené věci, skončil tím, že přijal od vydražitelky kupní cenu. Při přenášení vydražené věci do vydražitelčina bytu, jež potom ještě na sebe vzal, nepožívá už ochrany podle § 81 tr. z.

Pokud by při tom požíval ochrany aspoň podle § 312 tr. z.

(Rozh. ze dne 30. prosince 1947, Zm I 694/47.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu, jímž byla obžalovaná zproštěna podle § 259, odst. 1, čís. 2 tr. ř. obžaloby pro zločin veřejného násilí podle § 81 tr. z., zrušil napadený rozsudek a přikázal věc nyní příslušnému okresnímu soudu, aby ji znovu projednal a rozhodl o ní ve směru přestupku podle § 312 tr. z.

Důvody:

Zmateční stížnost uplatňuje důvody zmatečnosti podle § 281, č. 5, 9, písm. a) tr. ř.

Nalézací soud zjistil, že výkonný orgán Josef K. prodal za odhadní cenu exekučně zabavený rozhlasový přijímač přihlásivšímu se kupci Marii T. v kuchyni v prvním poschodí bytu dlužníka, kde také vydražitelka zaplatila odhadní cenu, a že poté přenášel přístroj z prvního poschodí do přízemí, aby jej tam vydražiteli předal, z vlastní dobré vůle, poněvadž přijímač byl vydražitelce těžký, a došel k závěru, že v době, kdy výkonný orgán Josef K. přenášel přijímač do přízemí a kdy se obžalovaná na něm dopustila podle obžaloby zločinu veřejného násilí skutečným násilným vztažením ruky, nebyl ve výkonu služby.

Na tomto podkladě založil nalézací soud svůj výrok zprošťující obžalovanou obžalobu pro zločin veřejného násilí podle § 81 tr. z.

S hlediska důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř. namítá zmateční stížnost, že soud první stolice posoudil věc nesprávně po právní stránce, nedošel-li k závěru, že výkonný orgán Josef K. byl ve výkonu služby i v době, kdy přenášel radiový přijímač z prvního poschodí do přízemí, aby jej tam odevzdal vydražitelce.

Zmateční stížnosti nelze v tomto směru přisvědčit.

Podle § 278, odst. 2 ex. ř. musí býti vydražené předměty nejvyšším podatelem ihned převzaty.

Z uvedeného zjištění nalézacího soudu se zřetelem k ustanovení § 278 ex. ř. plyne, že služební úkon výkonného orgánu — pokud jde o exekuční prodej radiového přijímače — skončil přijetím ceny od Marie T., která měla přístroj ihned převzít, a že další činnost výkonného orgánu — přenášení přijímače z ochoty k vydražitelce do přízemí — nebyla již jeho služebním výkonem spadajícím do jeho služební působnosti, k níž byl oprávněn a povinen.

Není proto rozsudek nalézacího soudu právně mylný proto, že neshledal ve skutku obžalované za vinu kladeném zločin veřejného násilí podle § 81 tr. z.

Obžalovaná však byla zproštěna obžaloby vůbec a zmateční stížnost se domáhá jejího odsouzení pro zločin veřejného násilí podle § 81 tr. z. z důvodu, že výkonný orgán Josef K. byl v době činu obžalované ve výkonu služby. Je tedy ve zmateční stížnosti obsažena i výtika právní mylnosti rozsudku podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř., že nalézací soud neshledal ve zjištěném skutku obžalované ani přestupek podle § 312 tr. z.

V tomto směru nelze zmateční stížnosti upřít oprávnění.

Předmětem obžaloby bylo, že se obžalovaná výkonnému orgánu Josefu K. u výkonu jeho služby zprotivila skutečným násilným vztažením ruky tím, že do něho ze zadu vrazila prudec rukou, když nesl přijímač po schodech do přízemí. V tomto zažalovaném skutku je, i když nalézací soud v něm neshledal skutkovou podstatu zločinu veřejného násilí podle § 81 tr. z. — vyloučiv správně znak »určitého služebního úkonu« — obsažena za splnění zákonných předpokladů skutková podstata přestupku podle § 312 tr. z. U tohoto přestupku se totiž nevyžaduje, aby byl spáchán v době provádění určitého služebního úkonu, jak se patrně mylně domníval nalézací soud, nýbrž stačí, byl-li spáchán v době, kdy vrchnostenská osoba vůbec konala svou »službu«, t. j. byla-li na místě činu přítomna z důvodu své služby (srovnej rozh. č. 435 Sb. n. s. tr. I.), ač-li ovšem v této době nevybočila z mezi vykázaných jí povinností služby takovým způsobem, že by službu bylo pokládat za věcně přerušenu, nebo sama vědomě nepřerušila výkon služby dobrovolně (srovnej rozh. č. 5117 Sb. n. s. tr. I.).

Měl proto nalézací soud posoudit čin obžalované i s hlediska přestupku podle § 312 tr. z. bez ohledu na návrh veřejného žalobce (§§ 262, 267 tr. ř.), neboť předmětem stíhání, tedy i obžaloby a rozsudku, je určitý skutek a nikoli jeho právní kvalifikace.

Nalézací soud však vycházejíc z mylného právního názoru, že skutek kladený obžalované za vinu nemůže být ani přestupkem podle § 312 tr. z., nezjistil v rozhodovacích důvodech skutečnosti, které jsou základem pro posouzení činu s hlediska tohoto zákonného ustanovení, zejména zda k tvrzenému činu obžalované došlo při odchodu Josefa K. z bytu obžalované, když sám svoji úřední povinnost skončil, nebo zda přerušil uložený mu exekuční úkon proto, aby ze slušností pomohl Marii T. snést radiový přijímač z prvního poschodí do přízemí, chtěje se do bytu obžalované ještě vrátit za tím účelem, aby pokračoval v exekučním výkonu. V tomto posledním případě by šlo o vědomé a dobrovolné přerušování úřední činnosti ve smyslu shora uvedeném.

Pro případ, že nalézací soud dojde k závěru, že čin obžalované byl spáchán v době, kdy Josef K. požíval ochrany podle § 312 tr. z., bude jeho povinností, aby dále uvažoval se subjektivní stránky § 312 tr. z. o tom, zda si byla obžalovaná vědoma toho, že Josef K. koná službu, a zda svým činem chtěla porušit jeho vážnost jako vrchnostenské osoby (srovnej rozh. č. 3069 Sb. n. s. tr. I.).

Bylo proto vyhověno zmateční stížnosti z důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř., aniž bylo třeba se zabývat dalšími jejími výtkami z důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 5 tr. ř., z nichž ostatně žádná není toho rázu, aby mohla vést ke zjištění skutečností rozhodných pro skutkovou podstatu zločinu veřejného násilí podle § 81 tr. z.

Poněvadž zrušovací soud nemohl rozhodnout ihned ve věci (§ 288, odst. 2, č. 3, věta druhá tr. ř.), byla věc přikázána nyní příslušnému okresnímu soudu, aby vykonal nové přeličení a učinil nové rozhodnutí ve směru přestupku podle § 312 tr. z.

Čís. 303.

Národní správce usedlosti má věci v ní se nacházející ve své detenci. Disponuje-li s nimi svémocně, neodnímá je »z držení jiného«, jak předpokládá skutková podstata krádeže.

Pokud by svémocně jeho dispozice s věcmi naplňovala skutkovou podstatu jiného trestného činu, najmě zpronevěry.

(Rozh. ze dne 30. prosince 1947, Zm II 380/47.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jimž byl stěžovatel uznán vinným zločinem krádeže podle §§ 171, 173 tr. z., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu, aby ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Zmateční stížnost, která uplatňuje důvody zmatečnosti podle § 281, č. 9, písm. a) a č. 10 tr. ř., je důvodná.

Podle zjištění nalézacího soudu stal se obžalovaný národním správcem v domě č. 67 v J., kde byl pod kůlnou vrak motorového vozidla (automobilu), který byl vlastnictvím Fondu národní obnovy. Tento vrak přenechal obžalovaný sklenáři Mořici H. jako protihodnotu za zasklení oken. Vrak měl cenu 8.000 Kčs.

S hlediska zmatku podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř. stěžovatel namítá, že uvedená skutková zjištění neposkytují podklad pro závěr, že obžalovaný pro svůj užitek odňal vrak z držení a bez přivolení Fondu národní obnovy (správně československého státu).

Námítce dlužno přisvědčit potud, že skutková zjištění neopodstatňují závěr, že obžalovaný zjištěným jednáním odňal věc z držení československého státu, byl-li podle zjištění napadeného rozsudku národním správcem oné usedlosti a šlo-li tedy o předmět, který měl sám v detenci.

Zmateční stížnosti bylo proto již z tohoto důvodu vyhověno a bylo rozhodnuto, jak je uvedeno ve výroku, aniž se bylo třeba zabývat jejími dalšími námitkami.

Při novém projednání věci bude na nalézacím soudě, aby učinil další zjištění, na jejichž podkladě by bylo lze posoudit, jde-li o jiný trestný čin, zvláště o zločin zpronevěry, neboť důsledkem nesprávného právního názoru, z něhož nalézací soud zatím vycházel, dosavadní zjištění neposkytují zejména podklad pro závěr, zda jsou splněny zákonné pojmové znaky svěřeni a přivlastnění, čili nic.

Čís. 304.

Pro stanovení délky zkušební doby je s hlediska § 3 zák. č. 562/1919 Sb. rozhodná délka skutečně uloženého trestu, nikoliv výše zákonné trestní sazby.

Byl-li trest na svobodě nepřesahující dobu šesti měsíců podmíněně odložen na zkušební dobu čtyř let, jde o výrok zatížený zmatkem podle § 281, č. 11 tr. ř.

(Rozh. ze dne 30. prosince 1947, Zm II 402/47.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti obžalovaných do rozsudku krajského soudu, jímž byli stěžovatelé uznáni vinnými zločinem podvodu podle §§ 197, 199, písm. b) tr. z., potud, že zrušil rozsudkový výrok, jímž byla obžalovaným zkušební doba podle § 3 zákona o podmíněném odsouzení stanovena na čtyři léta, a stanovil zkušební dobu u obou obžalovaných na tři léta.

Důvody:

Zmatečným stížnostem, uplatňujícím jedině důvod zmatečnosti podle § 281, č. 11 tr. ř., nelze upřít úspěch.

Napadaným rozsudkem byli obžalováni uznáni vinnými zločinem podvodu podle §§ 197, 199, písm. b) tr. z. a odsouzeni za to podle § 202 tr. z. s použitím § 54 tr. z., u jednoho z obžalovaných též s použitím § 55 tr. z. každý do žaláře na tři měsíce. Odsouzení obou obžalovaných bylo prohlášeno za podmíněné se zkušební dobou čtyř roků. Toto určení délky zkušební doby přiči se však předpisu § 3 zákona o podmíněném odsouzení, podle něhož činí zkušební doba rok až tři léta, jde-li o trest peněžitý nebo o trest na svobodě do šesti měsíců, a dvě až pět let, jde-li o trest větší. Pro určení délky zkušební doby je rozhodným v konkrétním případě uložený trest, ne dotčená zákonná sazba trestní, jak patrně za to má nalézací soud.

Jelikož nalézací soud svým výrokem o délce zkušební doby porušil zákon, pokud se týče nesprávně použil zákona v jedné z oněch zásad, které jsou od volného uvažování soudcovského neodvislé a kterých tudíž jest soudu povždy dbáti, byl výrok ten podle § 281, č. 11 tr. ř. jako zmatečný zrušen a zkušební doba byla v mezích § 3 zákona o podmíněném odsouzení stanovena dobou, která je přiměřenou vzhledem k zavinění obžalovaných a k povaze jejich činu.

Čís. 305.

Porušení předpisu § 427, odst. 1 tr. ř. o tom, že obsílka k hlavnímu přelíčení nutno doručit obžalovanému osobně, nemohlo působit na rozhodnutí způsobem obžalovanému nepříznivým, když ten, do jehož rukou byla obsílka doručena, ji obžalovanému včas před hlavním přelíčením odevzdal.

(Rozh. ze dne 30. prosince 1947, Zm II 425/47.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl v neveřejném sedění zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem zpronevěry podle § 183 tr. z.

Důvody:

Do rozsudku vneseného v jeho nepřítomnosti podal obžalovaný včas »odpor« a provedl zmateční stížnost. Jak v domnělém odporu, tak ve zmateční stížnosti, opřené o důvod zmatečnosti podle § 281, č. 3 tr. ř., uplatňuje obžalovaný, že proti předpisu § 427, odst. 1 tr. ř. nebyla mu obsílka doručena osobně. Vpravdě provádí obžalovaný touto námitkou jen zmateční stížnost, neboť neuznává formální přípustnost kontumačního rozsudku, nýbrž vytýká rozsudku zmatečnost podle § 281, č. 3 tr. ř., nastalou porušením velícího předpisu § 427, odst. 1 tr. ř.

Podle zprávy SNB byla obsílka k hlavnímu přelíčení, nařízenému na 15. září 1947, doručena dne 4. září 1947 manželce obžalovaného, která podepsala zpáteční lístek jménem svého manžela a obsílku ještě téhož dne aneb příštího dne ráno dala obžalovanému. Předpis § 427 tr. ř., že

obsílku k hlavnímu přelíčení dlužno doručit obžalovanému osobně, patří mezi ony předpisy, jichž šetření káže zákon výslovně pod následky zmatečnosti, a rovněž § 281, č. 3 tr. ř. uvádí v tomto směru nešetření předpisu § 427 tr. ř. jako formální důvod zmatečnosti. Než tento relativní zmatek nemůže být podle § 281, posl. odst. tr. ř. uplatňován ve prospěch obžalovaného, neboť je nepochybně patrné, že formální vada nemohla na rozhodnutí působiti způsobem obžalovanému nepříznivým, když obsílka k hlavnímu přelíčení, ustanovenému na 15. září 1947, byla obžalovanému odevzdána jeho manželkou dne 4. září a nebo 5. září 1947.

Byla proto zmateční stížnost zamítnuta.

Dodatek.

Rozhodnutí nejvyššího soudu jako kárného soudu odvolacího
v kárných věcech soudců, advokátů a notářů.

Čís. 467 dis.

Civilní spor a exekuční řízení, v němž exekučním titulem je rozsudek vynesený právě v onom sporu, jsou věcmi souvicími (§ 10 advokát. řádu). Advokát nesmí v takovém exekučním řízení převzít zastoupení odpůrce strany, kterou zastupoval v civilním sporu, a odpovídá kárně i za to, když nedbalým dohledem na kancelář umožnil, že z jeho kanceláře byl dán popud k vedení oné exekuce a že v ní byl činným i jeho zaměstnanec.

Advokátu není dovoleno používat k získávání klientů reklamy ani dohazovačů. Tím méně smí podle předem smluvené dohody odměňovati dohazovače procentuevní částkou z palmárních účtů, třebaž se to dělo v podstatě jen k uhrazení dohazovačových hotových výloh.

(Rozh. ze dne 19. února 1947, Ds I 11/45.)

Nejvyšší soud jako soud odvolací v kárných věcech advokátů a kandidátů advokacie odvolání obviněného proti nálezu kárné rady advokátní komory, pokud jím byl obviněný uznán vinným kárným přečinem porušení povinností povolání a zlehčení cti a vážnosti stavu a odsouzen za to k trestu zastavení výkonu advokacie na dobu 3 měsíců a uložena mu náhrada nákladů kárného řízení, vyhověl potud, že uznal obviněného vinným přečinem porušení povinností povolání, jehož se dopustil zanedbáním povinného dozoru nad sollicitátorem Viktorem P., čímž mu ušlo, že ačkoliv zastupoval v odvolacím sporu žalovanou stranu, byl z jeho kanceláře dán popud k vedení exekuce, a že vyřízení v této exekuci docházela do jeho kanceláře, takže jeho sollicitátor Viktor P. byl v této věci proti jeho vlastnímu klientu činným. Jinak odvolání zamítl.

Z důvodů:

Kárná rada vzala za prokázané, že obviněný zastupoval v občansko-právním sporu mezi Josefem A. jako žalobcem a manželky B-ovými jako žalovanými stranu žalovanou a že v exekučním řízení, zavedeném k vy-

konání pravoplatného rozsudku, vyhlášeného v uvedeném civilním sporu, zastupoval žalobce Josefa A. jako vymáhajícího věřitele, a vyslovila, že obviněný porušil předpis § 10, odst. 1 adv. řádu a tím i povinností svého povolání.

Odvolatel namítá, že zastupování manželů B-ových tvoří ve sporu uzavřený celek a že nelze považovati podle § 10 adv. řádu exekuční řízení proti dlužníku vedené, třebaž na základě titulu vydaného v civilním sporu mezi týmiž stranami, za tutéž věc a že vymáhání pohledávky Josefa A. za manžely B-ovými převzal tehdejší jeho sollicitátor Viktor P. bez jeho vědomí.

Podle § 10, odst. 1 adv. řádu jest advokát povinen odmítnouti zastoupení nebo i udělení rady, zastupoval-li odpůrce v téže věci nebo ve věci s ní souvisící.

Občanskoprávní spor a exekuční řízení, zahájené na základě rozsudku jako exekučního titulu v onom sporu vyneseného, jsou věci souvisící, jaké má na mysli ustanovení § 10 adv. řádu. Jest tedy námitka odvolatele v tomto směru neopodstatněná.

Nutno však přisvědčiti námitce odvolatele, pokud tento se snaží dovésti, že popud k vedení exekuce pro vymáhajícího věřitele Josefa A. byl dán bez jeho vědomí, neboť ve spisech není pro vinu obviněného v tomto směru dostatečného podkladu. Svědek Dr. Josef L. udal, že to byl tehdejší sollicitátor obviněného Viktor P., který přišel k němu do jeho kanceláře a žádal, aby signoval nějaký spis z kanceláře obviněného, a z výpovědi tohoto svědka nelze dovésti, že by obviněný s ním v této věci jednal a o ní věděl. Svědek Viktor P. sice udává, že vymáhání pohledávky pro Josefa A. dělo se s vědomím obviněného, leč výpovědi této nelze dáti víry, neboť svědek tento, jak ze spisu jest patrné, byl zúčastněn na věci ve vlastním zájmu a žije mimo to v nepřátelském poměru k obviněnému. Neposkytuje tedy jediná výpověď tohoto svědka dostatečný podklad pro vinu obviněného.

Bylo proto odvolání obviněného v tomto bodě jako odůvodněnému vyhověno.

Leč obviněného nemůže zcela zbaviti odpovědnosti s hlediska kárného námitka, že pohledávka Josefa A. byla vymáhána bez jeho vědomí jeho tehdejším sollicitátorem Viktorem P-em, neboť advokát jest zodpovědný za sollicitátora zaměstnaného v jeho kanceláři a jest nerozhodné, že obviněný sám nedal popud k vymáhání pohledávky. Povinností obviněného jako advokáta bylo, aby dohlížel na to, co bylo pracováno v jeho kanceláři, a jest odpovědný za všechna podání vyšlá z jeho kanceláře. V souzeném případě svědek Dr. L. udal, že všechna vyřízení ve věci, která byla u něho signována v přítomnosti sollicitátora obviněného Viktora P., byla zasílána do kanceláře obviněného a že tam byla celá věc vedena. Ušlo-li obviněnému, že z jeho kanceláře byl dán popud k vedení exekuce a že sollicitátor obviněného Viktor P. byl činným proti klientu obviněného, porušil tím obviněný povinnost povolání podle kárného statutu a bylo jej v tomto rozsahu uznati vinným.

Přisvědčit nelze námitce (případ č. II, 4. nálezu), že zjištění o procentuálních odměnách poskytovaných obviněným Viktoru P. za dohazování klientů, obsahuje vnitřní rozpor. Napadený nález zjistil na jedné straně, že Viktor P. dohazoval obviněnému klienty a že za to dostával z palmárů jimi placených procentuální odměny, a na druhé straně uvedl obhajobu obviněného, že odměny ty byly náhradou za hotové výlohy Viktora P. při dohazování. I kdyby se tato druhá část napadeného nálezu vykládala tak, že kárná rada uvěřila zmíněné obhajobě obviněného, nebyl by tu rozpor, neboť podle obojího bylo tu dohazování klientů sollicitátorem a obviněný mohl i hotové výlohy za získávání klientů uhrazovat Viktoru P. procentuální odměnou z palmárních plateb. Už samo trvalé dohazování klientů kancelářským zaměstnancem advokátovým se nejen nesrovnává se ctí a vážností stavu, ale je i porušením povinností povolání (rozh. č. 284 dis. Sb. n. s.), neboť advokát si nemá opatřovat a získávat klientelu jinak než svou prací. Nesmí tedy používat ani reklamy ani dohazovačů, kteří získávají klienty, vždy vlastně jsou mu živou reklamou. Odměňoval-li obviněný svého dohazovače — třebaž k uhrazení hotových výloh — procentuálními částkami z palmárních účtů podle předem smluvené dohody, je jeho pochybení tím větší. Uznala-li ho tudíž kárná rada v tomto směru vinným přečinem porušení cti a vážnosti stavu, nestalo se tak na újmu obviněného.

Návrh učiněný obviněným při ústním jednání na výslech svědka Viktora P. o dohazování klientů a procentuálních odměnách byl právem zamítnut kárnou radou, neboť obviněný, jak bylo uvedeno, skutek doznal. Mimo to obviněný neuvedl ve svém návrhu, že by svědek ze závažných důvodů pozměnil svoje údaje o dohazování jeho klientů a způsobu jeho odměny.

Čís. 468 dis.

Ze zásady obžalovací, platné i pro kárné řízení se soudcovskými úředníky, plyne toliko, že kárný soud nemůže obviněného odsoudit pro skutek, na který nezní stíhací návrh kárného žalobce a který nebyl předmětem odkazovacího usnesení; právním názorem kárného žalobce nebo odkazovacího usnesení není však kárný soud při svém rozhodnutí vázán.

(Rozh. ze dne 12. března 1947, Ds II 15/46.)

Nejvyšší soud jako kárný soud odvolací pro soudce zamítl odvolání obviněného z kárného nálezu zemského soudu jako kárného soudu ve věcech soudcovských, jímž byl obviněný uznán vinným služebními přečiny podle § 2, odst. 1 dekretu č. 105/1945 Sb. a uložen mu za to podle § 3, odst. 1—3, písm. a) č. 2 označeného dekretu trest snížení odpočívnych platů o 5% na dobu jednoho roku.

Z důvodů:

Po formální stránce si stěžuje obviněný, že byl uznán vinným služebním přečinem proti národní cti, ačkoliv nebyl pro tento přečin stíhán

ani kárným zástupcem, ani kárným oznámením — míně tím patrně odkazovací usnesení —, čímž zřejmě namítá, že kárný soud překročil obžalobu.

Je sice správné, že platí i pro kárné řízení se soudcovskými úředníky zásada obžalovací; ale podle první věty § 21 kárného zákona má kárný soud vynést svůj nálezn na základě skutečností, vyšších najevo při ústním jednání. Z toho plyne, že kárný soud nemůže odsoudit obviněného pro skutek, na který nezní stíhací návrh kárného žalobce a který nebyl předmětem odkazovacího usnesení, že však kárný soud není vázán při svém rozhodnutí právním názorem kárného žalobce nebo odkazovacího usnesení, nýbrž postupuje tu volně podle výsledků kárného řízení.

Podle stíhacího návrhu kárného žalobce a odkazovacího usnesení měl se obviněný zodpovídat za skutky blíže tam uvedené. Tento skutkový děj podřadilo odkazovací usnesení v souhlasu se stíhacím návrhem kárného žalobce, doplněným se souhlasem obviněného, služebnímu přečinu podle § 2, odst. 1, písm. a) zákona č. 46/1868 ř. z. a § 2, odst. 1, 2, písm. d) [správně písm. c)] dekretu č. 105/1945 Sb., že totiž obviněný porušil svým jednáním národní soudržnost vůči příslušníkům českého národa a vychvaloval nacismus. Pakliže kárný soud kvalifikoval činnost obviněného na základě výsledků ústního jednání jako služební přečiny podle § 2, odst. 1 dekretu č. 105/1945 Sb., že se totiž obviněný prohřešil svými projevy v době nesvobody proti národní cti a povinnosti národní soudržnosti vůči příslušníkům českého národa, nevybočil z mezí uložených jeho konečnému rozhodnutí odkazovacím usnesením, neboť v tomto rozhodnutí je jen zahrnuta celá činnost obviněného, pro kterou byl pohnán před kárný soud.

Čís. 469 dis.

I pro kárné právo nutno přiznati platnost zásadám o beztrestnosti jednání z nouze (§ 2, písm. g) tr. z.).

Advokát, který osobě, jež nebyla u něho v řádném pracovním poměru, ač jinak používala jeho advokátní kanceláře, vymínil majetkovou účast na jednáních prováděných formálně jeho kanceláři, porušuje povinnosti povolání.

(Rozh. ze dne 19. května 1947, Ds I 12/46.)

Nejvyšší soud jako kárný soud odvolací v kárných věcech advokátů a kandidátů advokacie odvolání obviněného z nálezů kárné rady advokátní komory, jímž byl obviněný uznán vinným kárným přečinem zlehčení cti a vážnosti stavu a odsouzen k trestu peněžité pokuty 3.000 Kčs a k náhradě útrat kárného řízení v částce 200 Kčs, částečně vyhověl a napadený kárný nálezn změnil potud, že obviněného zprostil obvinění, že při výkonu své advokátní praxe byl ve spojení s podezřelou

osobou, takže vzniklo podezření, že zaměstnával jako ředitele své kanceláře exponenta gestapa.

Jinak odvolání zamítl.

V důsledku toho změnil kárný nálezn i ve výroku o trestu a útratách řízení a obviněnému znovu vyměřil podle § 12, písm. b) kárného stat. trest peněžité pokuty v částce 500 Kčs a uložil mu náhradu nákladů kárného řízení, pokud vznikly v souvislosti s částí, ve které zůstal obviněný odsouzen.

Důvody:

I. Kárný soud odvolací přezkoumal vzhledem k ustanovení § 48, odst. 2 a § 50, odst. 1 kárného statutu napadený nálezn a vychází v dalším ze skutkových zjištění, na nichž je tento vybudován, ale i z některých dalších vyšetřených okolností.

Vzhledem k vývodům odvolání nutno uvésti toto:

Odvolání nevyvrátilo závěr napadeného kárného nálezů, že obviněný zejména po zatčení a propuštění F-a měl vědět, že jde o podezřelou osobu, naopak již z jeho vývodů jasně plyne, že obviněný musel to důvodně předpokládati, když připouští, že mu bylo gestapem uloženo, že F-a musí zaměstnávat až do skončení jeho sporu o pokrevní původ. Nelze si totiž jinak vysvětliti zájem gestapa o to, aby F. byl dále zaměstnán u obviněného, než, že tímto řádným občanským postavením F-ovým měla být maskována před očima veřejnosti jeho funkce agenta gestapa. Nejen že tato souvislost nemohla ujíti soudnosti — pozornosti obviněného, ale zřejmě mu neušla, když se hájí, že F-ovi nabídl jako odstupné 10.000 K, aby jejich vzájemný poměr byl rozvázn, což týž odmítl, odvolávaje se na to, že gestapo nemá námitek proti jeho zaměstnání a že do skončení sporu o pokrevní původ není obviněný oprávněn jejich vzájemný poměr zrušit. Gestapo zajisté by se nestaralo o zaměstnání F-ovo, kdyby to nebyl jeho člověk, a to nemohlo obviněnému ujíti. Odvolání tudíž neobstojí, pokud dovozuje proti napadenému nálezů, že obviněnému nebyly známy žádné okolnosti opravňující ho považovati F-a za osobu podezřelou.

Odvolání však dlužno přisvědčiti v tom, že před zatčením a opětným propuštěním F-ovým nemohl se obviněný, vychází-li se ze spisů, domnívati, že F. je osoba podezřelá.

Zbývá tudíž řešiti otázku, zda v okolnostech uvedených v odvolání lze spatřovati takovou nouzi ve smyslu trestního práva, jež by činila další chování obviněného, totiž jeho spojení s podezřelou osobou při výkonu advokátní praxe, beztrestným.

Uznává-li trestní zákon za beztrestné jednání z nouze (§ 2, písm. g) tr. z.), dlužno připustiti, že stejné zásady musí platiti i v kárném právu, a proto třeba zkoumati, zda odvolání je s tohoto hlediska opodstatněné.

V tomto směru uvádí odvolání, že obviněný musel bráti ohled na důvěrné případy některých klientů, o nichž i F. věděl a jež tajil před gestapem, nechtěl-li tyto klienty a jejich rodiny uvésti do nebezpečné situace. Tak předložil obviněný fotokopii prohlášení Dr. Pavla E., zná-

mého českého spisovatele, z něhož se zjišťuje, že Dr. Pavel E. v době t. zv. protektorátu svěřil hájení svých zájmů obviněnému a že týž bez nejmenšího zaváhání ujal se jeho věci a stal se poradcem jeho manželky, docházející k němu po celou dobu, co se Dr. Pavel E. ukrýval před gestapem. Není pochyby o tom, že obviněnému bylo známo, že Dr. Pavel E. byl za okupace ohrožen gestapem nejen z titulu »plemenného« (rasového), nýbrž i jako spisovatel a publicista, který pro svou rozvětvenou činnost protinacistickou byl na indexu nacistů již dávno před okupací. V prohlášení Dr. Pavla E. se to nad to výslovně konstatuje, že obviněnému vše to známo bylo a že přes to s krajní svědomitostí, důkladností a obezřelostí a též s naprostou nezištností Dr. Pavlu E. a jeho manželce radil v předležitých věcech majetkových a bezprostředně životních a že nasazoval život již tím, že se ujal věci člověka tak u okupantského režimu proskribovaného.

Z dalšího dopisu Dr. Pavla E. ze dne 19. února 1946 se zjišťuje, že i F. věděl o tom, že Dr. Pavel E. je klientem obviněného a že byl do podrobnosti informován, kdo Dr. Pavel E. je a jakou má minulost.

Dále se zjišťuje z fotokopie dopisu spisovatele Dr. Emila S. ze dne 4. října 1945, že děkuje obviněnému za to, že v době jeho šestiletého pobytu v cizině pomáhal jeho manželce unikati gestapu a byl jí radou nápomocen až do konce války, ač mu bylo známo, že jedná se ženou emigranta, které bylo přísně zakázáno pomáhat, čímž riskoval nejtěžší persekuci okupantského režimu.

Že se v kanceláři obviněného projednávaly i jiné t. zv. delikátní případy, dokazuje dále fotokopie dopisu ing. Vladislava T. a fotokopie dopisu Dr. Julia G.

Z těchto nových zjištění vyplývá závěr, že odvolání dlužno přisvědčiti v tom, že obviněný ponechává F-a v jeho dosavadním postavení i po té, co mu byl znám zájem gestapa o tohoto člověka, měl na zřeteli, aby ty klienty, o jejichž důvěrných věcech v jeho kanceláři projednávaných F. věděl, nevedl spolu s jejich rodinami do nebezpečství, které, jak obecně známo, bylo nebezpečstvím smrti nebo koncentračního tábora se všemi jeho známými hrůzami.

Když tomu tak, pak dlužno otázku trestnosti obviněného řešiti s hlediska jednání z nouze. Posuzuje zjištěné okolnosti po stránce právní, dochází proto kárný soud odvolací k závěru, že obviněný je s hlediska § 2, písm. g) tr. z. per analogiam beztrestný, ač při výkonu své praxe byl ve spojení s podezřelou osobou, takž vzniklo podezření, že ve své kanceláři zaměstnával jako ředitele exponenta gestapa, protože, když měl již důvod pro podezření, že F. je v nějakém spojení s gestapem, byl ve stavu nouze, ježto čest a vážnost stavu advokátského, jež tímto jeho vztahem k F-ovi byla zlehčena, nemohl míti na zřeteli, a musel riskovat kárný přečin, z něhož je obviněn, neboť kdyby se nějak F-a, jenž nesoúhlasil s dobrovolným rozvázáním poměru, zbavil, mohlo vzejít z toho nebezpečství života nebo ztráty svobody některým jeho klientům, a tomu obviněný musel čeliti jako čestný člověk a nad to i jako advokát, mající povinnost uloženou mu advokátním řádem (§ 9 adv. ř.).

Kárný soud odvolací nevidí tedy ve zjištěných okolnostech jiné východisko pro obviněného, jak odvrátiti nebezpečství života nebo ztráty svobody od svých klientů, leč že se dopustil sám kárného přečinu tím, že F-a u sebe trpěl. Z toho však vyplývá beztrestnost obviněného, jemuž dlužno přiznat, že hledíc na okolnosti, jakými se projevoval útlak okupantského fašistického režimu, jak se nutně obviněnému jevil, není možno ho uznati vinným kárným přečinem, když zlehčuje čest a vážnost stavu chránil vyšší hodnoty, t. j. životy a svobodu některých svých klientů. Po tomto vysvětlení a objasnění pozadí celého chování obviněného je ovšem zřejmo, že cti a vážnosti stavu advokátského, jež se z počátku zdály obviněným zlehčenými, ve skutečnosti se dostává plného mravního zadostičení.

Za těchto okolností není třeba zkoumati, zda by k stejnému výsledku vedly i jiné okolnosti v odvolání zmíněné, zejména ohled na vlastní nebezpečství, jež by obviněnému samému hrozilo, kdyby se v zájmu cti a vážnosti stavu přece jen F-a nějak zbavil a tím se protivil příkazu gestapa.

II. Odvolání do výroku, že se obviněný dopustil kárného přečinu, učiniv s F-em nepřipustné ujednání o jeho účasti na výnosu kanceláře, není však odůvodněno.

Kárná rada shledala v tomto jednání obviněného kárný přečin zlehčení cti a vážnosti stavu, jde však vpravdě o přečin porušení povinností povolání. Napadený kárný náleží zjistil, že obviněný používal F-a pro různé intervence u úřadů, řádnou pracovní smlouvu s ním neuzavřel, používal ho od případu k případu k obstarávání různých prací, za něž byl F. odměňován zvláště v každém případě, obviněný si jen vyhradil, že odměna včetně hotových výloh nesmí přesahovat 40% částky, kterou obviněný sám bude účtovat za provedení záležitosti.

Toto zjištění nebylo odvoláním vyvráceno, ba je v odvolání obviněného výslovně označeno za správné.

Zmíněné ujednání se přiči povinností, na kterých je vybudován advokátní stav, neboť obviněný tu vymínil osobě, která nebyla u něho v řádném pracovním poměru, ač jinak používala jeho advokátní kanceláře, majetkovou účast na jednáních vykonaných aspoň formálně advokátní kanceláří obviněného.

Je sice správné, že obviněný po té, když mu gestapo uložilo, aby dále zaměstnával F-a, nemohl se ho již zbavit, ale před tím uzavřel obviněný uvedené jednání s F-em dobrovolně a bez jakéhokoliv nátlaku.

Shledal proto kárný odvolací soud ve zjištěném jednání obviněného skutkovou podstatu kárného přečinu porušení povinnosti povolání, takže nebylo třeba se zabývat otázkou, zda ujednání vešlo ve známost ve veřejnosti.

Nebylo tudíž v tomto směru vyhověno odvolání obviněného.

Vzhledem k částečné změně kárného nálezu byl obviněnému znovu vyměřen přiměřený trest.

Čís. 470 dis.

Naprostá neznalost a nezkušenost kancelářské síly sestavivší palmární účet nutí advokáta k tomu, aby vyúčtování před expedicí přezkoumal. Opominul-li tak učinit, odpovídá kárně za to, že účet pro sběhlé nesprávnosti je s to vzbudit u příjemce podezření o neseriosnosti vyúčtování a dotknout se tak i cti a vážnosti celého stavu.

Takový účinek nemůže však mít zřejmé nedopatření patrné už ze samého účtu.

(Rozh. ze dne 19. května 1947, Ds II 3/46.)

Nejvyšší soud jako odvolací soud v kárných věcech advokátů a kandidátů advokacie odvolání obviněného z nálezů kárné rady advokátní komory, jímž byl obviněný uznán vinným kárným přečinem zlehčení cti a vážnosti stavu a odsouzen za to k peněžité pokutě a k náhradě nákladů kárného řízení první stolice, zčásti zamítl, zčásti mu však vyhověl a napadený kárný nález změnil potud, že obviněného zprostil kárného obvinění, že ve vyúčtování zasláném své mandantce způsobem vážnost stavu zlehčujícím požadoval i úroky ze soudně přisouzených útrat, že v něm požadoval dvakrát částku 103 K 10 h za exekuční útraty ve věci zn. sp. E 279/38, jakož i částky 126 K 20 h a 216 K 60 h, čímž prý spáchal kárný přečin zlehčení cti a vážnosti stavu.

Důvody:

I. Kárný nález připustil pravdivost obhajoby obviněného, že jeho účetní síla vystoupila z jeho služeb a že se mu nedostávalo náhradního personálu, takže byl prací přetížen, odmítl jí však jako nerozhodnou s hlediska kárného zavinění kladeného obviněnému za vinu. Poněvadž, jak vyplývá z dalšího, se s tímto hlediskem ztotožňuje i kárný soud odvolací, jsou bezpodstatné veškeré výtky odvolání, dovozující v tomto směru neúplnost řízení. Těmito výtkami netřeba se zabývat ani proto, že dosavadní výsledky průvodního řízení postačují bezpečně k tomu, aby bylo lze spolehlivě o odvolání ve věci rozhodnout.

Ve svém odvolání připustil obviněný sám, že neměl absolutně času zkoumat účty a že si každý může představit, jak takové účty mohly vypadat, když je dělal kancelářský praktikant, vyškolený pro zemědělství. Než právě proto, že obviněný takovou sílu měl, bylo jeho povinností, aby se o správnosti vyúčtování přesvědčil, protože mohl a měl počítat s tím, že tato síla může pro svou nezkušenost a neznalost sestavit palmární účet způsobem, který je s to pro sběhlé nesprávnosti vzbudit u příjemce podezření o neseriosnosti vyúčtování, jež je pak způsobil dotknout se vážnosti advokáta v jeho povolání a tím i vážnosti a cti celého stavu, k němuž náleží. Tak je tomu i v souzeném případě, pokud obviněný, když již zaslal podrobné vyúčtování, požadoval úhradu útrat zemědělského vyrovnacího řízení manželů Z-ových, ač mu na ně bylo soudem

poukázáno 527 K 60 h. Obviněného nemůže omlouvat, že neměl pro své přetížení prací absolutně čas účty vystavené nezkušenou silou zkoumat, nýbrž měl okolnostmi případu podmíněnou povinnost vyvinout nutnou bdělost a svědomitost. Kdyby byl tak učinil, byl by objevil doklad o částečném zaplacení své odměny a nebyl by dal zaviněným nedopatřením příčiny u manželů Z-ových k podezření, že žádá neprávem dvakrát částečné zaplacení své odměny v rozporu se stavovskou ctí. Třeba uznat, že se tím obviněný povínil kárným přečinem zlehčení cti a vážnosti stavu jak ve směru objektivním, tak i subjektivním.

Tato skutková podstata je dána v tom, že obviněný požadoval úrok z úroků, ač na ně pro nedostatek zkonkrétných podmínek neměl nárok.

II. Je pravda, že obviněný žal v témže účtě dvakrát i částku 103 K 10 h jako exekuční útraty v věci zn. sp. E 279/38. Leč na prvý pohled je zřejmo, že se tak stalo z jiným nedopatřením patrným ze samého účtu. I kdyby bylo lze i tu viněnému vytknout nedbalost, nemá odvolací kárný soud za to, že totžaviněné nedopatření mohlo vzbudit u Josefy Z-ové oprávněné a důvěrné podezření, že obviněný se snad snaží dosáhnout způsobem čest a řádnost stavu zlehčujícím dvojnásobného zaplacení této částky, když Josefa Jová mohla na prvý pohled seznat, že jde o vyložené nedopatření, náteré stačilo již z obsahu zasláného účtu poukázat. Není tu proto důvodná skutková podstata činu obviněnému za vinu kladeného po stránce objektivní.

Advokát nesmí — aniž by zlel čest a vážnost stavu — vymáhat svůj nárok, který je svojí výší zcenzepatrný a bezvýznamný, jen proto, aby dlužníku způsobil nové soudní útraty, daleko větší, než činí vymáhaná částka, a tak vyvolat rozčtení u dlužníka proti advokátskému stavu. O to však v souzeném případě nejde, jak má mylně za to napadený kárný nález, když obviněný žádost dlužníka tomuto jen zaslal specifikovaný palmární účet, obsahující mimo jiné nepatrné úrokové položky z přisouzených útrat. Zda úroky požadoval právem, je otázka, jejíž zodpovězení nutno ponechat dikatuře. Zůstala však i kárným nálezem nevyvrácena obhajoba obviněného, že jde o spornou právní otázku a že proto nelze v požadování těchto úroků shledávat kárný přečin. Odvolací kárný soud nemá důvod přiklonit se k názoru kárné rady, že požadování jich se stalo aspoň z obem, který sám o sobě již zakládá povahu kárného přečinu zlehčení a vážnosti stavu, poněvadž pro tento závěr nemá spolehlivého pádu ve výsledcích průvodního řízení.

Pokud jde o částky 126 K 20 a 216 K 20 h nevylučuje kárný nález, že obviněný měl zásadně nárok odměny za práce, za něž tyto částky požadoval. Nutno proto vycházet z tohoto předpokladu kárného nálezů. Uváží-li se pak, že šlo o odměnu zkoumání spisů, pochůzky k soudu a několik dopisů manželům Z-ovým, nemá odvolací kárný soud za to, že šlo o požadování odměny vši, jež neodpovídala vynaložené námaze a skutečným výlohám doňry, že byla tak zřejmě přemrštěná, že mohla vyvolat důvodné rození manželů Z-ových proti advokát-

skému stavu, pro které by bylo lze tento čin obviněného podřadit skutkové podstatě kárného přečinu zlehčení cti a vážnosti stavu.

V těchto směrech bylo tudíž opodstatněnému odvolání vyhověno. Důsledkem toho byl obviněnému vměřen znovu trest.

Čís. 471 dis.

Výtka, že kárný nálezn ponechal urtý bod odkazovacího usnesení nevyřízen, není s to přivodit rozhodnutí obviněnému příznivější a nemůže tedy být obviněnému důvodem k odvolání.

Předložením palmárního účtu s nožstvím účtovaných úkonů neúměrným záležitosti, o kterou šlo, moladvokát vzbudit u klienta i ve veřejnosti podezření z neseriosního jednání a otrástit důvěrou občanstva v důstojnost a vážnost advokátního řádu. S kárného hlediska nezáleží na tom, že záležitost nevěšla ve známost širší veřejnosti, když byla už předmětem sporu, v němž se konalo několik veřejných ústních líčení.

(Rozh. ze dne 29. května 1947, Ds I 39/44.)

Nejvyšší soud jako odvolací soud v kárných věcech advokátů a kandidátů advokacie zamítl odvolání obviněného z nálezu kárné rady advokátní komory, jímž byl uznán ným kárným přečinem zlehčení cti a vážnosti stavu a odsouzen za to kárnému trestu 3.000 K a k náhradě nákladů na kárné řízení ve výši 100 K.

Důvod:

Nejvyšší soud přezkoumal vzhled k ustanovení § 48, odst. 2 a § 50, odst. 1 kárného statutu napadený nález, neshledal však, že by byly výtka neúplnosti a vadnosti řízení či obviněným opodstatněné, poněvadž skutkové okolnosti, jichž zjiš obviněný postrádá, nijak nesouvisí se skutkovou podstatou kárného přečinu zlehčení cti a vážnosti stavu, jenž mu byl kladen za vinu.

K výtce nedostatečného a nesprávného zjištění a nesprávného hodnocení provedených důkazů, pokud se rozporu se spisy stačí přes obšírnost těchto výtek stručně uvést, kárná rada výsledky řízení zkoumala svědomitě, a zjištění, na niče napadený nález zbudován, nejsou v rozporu se spisy. Okolnostmi plynajícími podle vývodů odvolání z provedených důkazů, avšak vadeném nálezu nezjištěnými, se právem kárná rada nezabývala, protože jsou bezvýznamné s hlediska kárného provinění, jež obviněnému bylo dno za vinu.

Kárný soud odvolací vychází protoalším ze skutkových zjištění kárné rady a neshledal, že by posouzení zjištěných okolností bylo po stránce právní mylné a neodpovídajícímu. Stačí proto v té příčině

odkázati obviněného na správné důvody napadeného nálezu, jež vývody odvolacími nebyly vyvráceny.

V podrobnostech stačí uvést jen ještě to, že výtka obviněného, že kárná rada napadeným nálezn nevyřídila jednotlivé body obvinění uvedené v odkazovacím usnesení, je neopodstatněná, neboť okolnost, že kárný nález nebyl vyřízen bod d) odkazovacího usnesení vinící odvolatele, že, nevyčkav lhůty, kterou dal klientce k vyřízení účtu, dokročil o jeho vymáhání žalobou, nemůže být důvodem k odvolání obviněného, ježto tímto opravným prostředkem nemůže obviněný dosíci rozhodnutí jemu příznivějšího (srov. § 281, odst. 1 tr. ř. per analogiam), a jinak rozhodla kárná rada o témž skutku, který byl obviněnému kladen za vinu. Kromě toho nemá ono sub d) uvedené obvinění žádný význam pro úvahy v kárném nálezu o tom, zda se obviněný provinil kárně proti cti a vážnosti stavu, ježto podstata tohoto provinění spočívala v něčem jiném a s obviněním sub d) nesouvisícím, totiž v tom, že obviněný předložil své klientce palmární účet s množstvím úkonů neúměrným záležitosti, o kterou šlo, což vzbudilo dojem jejich zbytečnosti, neúčelnosti a i malichernosti, jakož i celkový dojem nepřiměřenosti. Tento postup nepochybně byl způsobit vzbudit u klienta a ve veřejnosti podezření z neseriosního jednání a otrástit důvěrou občanstva v důstojnost a vážnost stavu advokátního, již hájiti patřilo k povinnostem obviněného jako advokáta.

Vývody odvolací, že veškeré účtované práce byly účelné a nutné, nemají opory v předloženém účtu a v povaze záležitosti, o niž šlo, a nelze o těchto vývodech říci nic jiného, než že jsou pokračováním tendence obviněného projevené v sestavení palmárního účtu, t. j. na úkor pravdy zveličovat důkladnost práce obviněným vykonané a její obtížnost.

Přiměřeností jednotlivých položek se kárná rada právem nezabývala, přihlédne-li se k skutkové podstatě, v niž shledala kárné provinění obviněného.

Konečně nebylo třeba k skutkové podstatě kárného přečinu zlehčení cti a vážnosti stavu, aby celá záležitost vešla ve známost širší veřejnosti, jak vytyká obviněný. Stačilo k plnosti skutkové podstaty tohoto kárného provinění, že palmární účet obviněného byl předmětem sporného řízení, v kterém se konalo několik ústních veřejných jednání, takže nelze pochybovat, že se kárně závadný postup obviněného dostal k vědomosti osob nenáležících k stavu advokátnímu.

Čís. 472 dis.

V kárném řízení proti soudcovským úředníkům není obviněnému zákonem vyhrazena určitá lhůta k přípravě pro ústní přeličení. Cítil-li se obviněný pozdním doručením obsílky zkrácen v právu na přípravu své obhajoby, bylo na něm, aby se v tom směru domáhal nápravy při zahá-

jení ústního líčení. Opominul-li to učinit, ač byl přítomen, nemůže to doháněti teprve výtkami v odvolacím řízení.

Neucházel se o »výhodu« ve smyslu § 2, odst. 2, písm. f) dekretu č. 105/1945 Sb., kdo se obrátil na německého úředního činitele v resortním ministerstvu s věcně opodstatněnými námitkami proti zamýšlenému svému pensionování, pro něž nebyly splněny normální podmínky a jež se mu důvodně jeví jako křivda, podstatně zhoršující jeho hospodářskou situaci a jeho životní podmínky.

(Rozh. ze dne 10. října 1947, Ds II 22/46.)

Nejvyšší soud jako kárný soud odvolací v kárných věcech soudců vyhověl po ústním neveřejném jednání odvolání obviněného z kárného nálezu zemského soudu jako kárného soudu ve věcech soudců, jímž byl obviněný uznán vinným služebním přečinem podle § 2, odst. 2, písm. f) dekretu presidenta republiky č. 105/1945 Sb., a zprostil obviněného obžaloby, že se prohřešil proti národní cti a spáchal služební přečin podle § 2, odst. 2, písm. f) dekretu presidenta republiky č. 105/1945 Sb. tím, že se v květnu 1943 ucházel u německého funkcionáře v ministerstvu spravedlnosti o výhodu, aby totiž bylo upuštěno od jeho pensionování.

D ů v o d y:

Odvolání směřuje proti výroku o vině a trestu. Obviněný vytýká napadenému kárnému nálezu jednak zmatečnost a kusost řízení, jednak nesprávné hodnocení důkazů a mylné právní posouzení věci.

Odvolatel žádá o zrušení kárného nálezu prvě stolice především z důvodu, že nebyl k ústnímu kárnému jednání, konanému dne 5. listopadu 1946, řádně obeslán. Obsílka mu byla doručena večer 4. listopadu 1946, takže mu nebyla umožněna příprava k ústnímu jednání a nemohl si zjednat včas obhájce a důvěrníky. Kárný soud prý tím zavinil zmatečnost řízení, porušiv zákon v ustanoveních § 18 dekretu presidenta republiky č. 105/1945 Sb. a §§ 221, 455 tr. ř., v nichž jsou určeny lhůty mezi doručením obsílky a ústním jednáním, které je nutno zachovat pod zmatečností.

Dekret presidenta republiky č. 105/1945 Sb. stanoví též předpisy pro řízení očistných komisí pro přezkoumání činnosti veřejných zaměstnanců. V § 1, odst. 3 se výslovně uvádí, že pro soudcovské úředníky platí pouze ustanovení §§ 2 a 3 a přiměřeně též § 15, odst. 6, § 23, odst. 1 a § 24, ať již jsou v činné službě či ve výslužbě. Ustanovení § 18 nejsou uvedena ve zmíněném předpise § 1, odst. 3 dekretu, takže se jich obviněný nemůže dovolávat, ježto je soudcem. Pro soudce platí podle posléze uvedeného ustanovení — až na hořejší výjimky — zejména pokud jde o řízení, předpisy zákona ze dne 21. května 1868, č. 46 ř. z. Tento zákon však nevyhrazuje obviněnému právo na určitou lhůtu k přípravě pro ústní jednání (§ 18 kárného zákona soudcovského). Cítil-li se obviněný

zkrácen ve svém právu, zejména v právu na včasné zjednání obhájce a obeslání důvěrníků, bylo na něm, aby se domáhal v tom směru nápravy při zahájení ústního líčení, jemuž byl osobně přítomen. Opominul-li to učinit, nemůže to dohánět teprve v odvolacím řízení.

Pokud odvolání vytýká kusost řízení, spočívající v tom, že nebylo vyšetřeno, jaká hospodářská příkoří utrpěl obviněný následkem státoprávních změn před začátkem války, jde o okolnosti zcela nerozhodné pro posouzení jeho kárného zavinění a není třeba se jimi zabývat. S hlediska právního posouzení případu, jak vysvitne z dalších úvah, jsou nepodstatné i ostatní formální výtky odvolání, doličující kusost řízení a domáhající se provedení dalších důkazů (konfrontace).

Prisvědčit však nutno odvolání, pokud namítá, že kárný soud prvě stolice posoudil věc mylně po právní stránce, když ve zjištěném jednání obviněného vůbec shledal »ucházení se o výhodu« ve smyslu ustanovení § 2, odst. 2, písm. f) dekretu presidenta republiky č. 105/1945 Sb.

Podle nenapadeného zjištění kárného nálezu měl být obviněný v r. 1943 pensionován podle § 12 vl. nař. č. 420/1942 Sb., tedy měl být dán předčasně do výslužby, aniž byly splněny normální podmínky stanovené pro přeložení do trvalé výslužby. Odvolací kárný soud v této souvislosti ještě zjišťuje z obhajoby obviněného a z jeho osobních dat uvedených zčásti i v nálezu prvého soudu, že obviněný měl tehdy, jsa star 51 roků, jen 16 služebních let započítatelných do pense, takže v důsledku toho byl by měl pensí jen asi 1.100 K (54,4% pensijní základny).

Z povahy věci tudíž plyne, že předčasně pensionování obviněného za okolností, za nichž k němu mělo v době okupace dojít, muselo mít pro něho za následek velmi podstatné zhoršení jeho hospodářské situace a jeho životních podmínek, takže se mu důvodně jeví jako křivda (srov. §§ 1, 4, 5, písm. f) zák. č. 53/1945 Sb.). Když tedy obviněný po intervencích u příslušných českých úředních činitelů v ministerstvu spravedlnosti napsal — jak kárný nález prvého soudu zjišťuje a obviněný v odvolání ovšem houževnatě popírá — německému decernentu v témže ministerstvu dopis a žádal ho s poukazem na své neutěšené sociální poměry a nízkou výměru pense, aby byl vyňat z pensionování, šlo v podstatě o přednes jeho věcně opodstatněných námitek proti zamýšlenému úřednímu opatření, jež hovělo ostatně především zájmům okupantů, a to přednes před osobou, která mocí tehdejších poměrů byla jako Němec nejvlivnějším činitelem zejména ve všech osobních věcech justičních zaměstnanců. Takovým postupem, zejména když obviněný nepominul ani příslušné české úřední činitele v ministerstvu, neucházel se pro sebe o žádnou »výhodu« ve smyslu § 2, odst. 2, písm. f) dekretu presidenta republiky č. 105/1945 Sb. a nešlo mu tedy o dosažení osobního prospěchu vybočujícího z rámce normálního úředního zhodnocení a uvážení jeho případu, který by bylo možno klást na roveň povýšení, vyznamenání, odměně nebo výhodám ze zotavovací akce Heydrichovy, kteréžto činnosti uvádí právě zmíněné ustanovení v příkladném výpočtu jako činnosti stíhatelné a jako prohřešení proti národní cti anebo proti povin-

nosti národní soudržnosti vůči příslušníkům českého nebo slovenského národa.

Proto bylo již z tohoto důvodu vyhověno odvolání obviněného, aniž bylo třeba zabývat se dalšími jeho formálními a hmotněprávními námitkami a napadený kárný nálezh byl změněn tak, že obviněný byl zproštěn kárné obžaloby.

Čís. 473 dis.

Advokát se provinil kárně, jestliže při převzetí rozprodeje klientových pozemků si vymínil podíl na kupní ceně, ujednav, že jde v jeho prospěch to, oč na kupní ceně docílil více, než je povinen vyúčtovat prodávateli.

(Rozh. ze dne 28. listopadu 1947, Ds II 14/44.)

Nejvyšší soud jako odvolací soud v kárných věcech advokátů a kandidátů advokacie zamítl odvolání obviněného z nálezu kárné rady advokátní komory, jímž byl obviněný uznán vinným kárným přečinem porušení povinností povolání a zlehčení cti a vážnosti stavu.

Z d ů v o d ů:

Odvolání obviněného z výroku o vině není opodstatněné.

K vývodům obviněného třeba předně uvést, že je pro napadený výrok o vině nerozhodné, zda se kárná rada právem dovolává rozhodnutí nejvyššího soudu č. 13164 Sb. n. s. civ. nebo ne.

Nerozhodné je též, zda příkaz Jana W. a Evy K., daný obviněnému k rozprodeji jejich pozemků, může být považován za svěřenou spornou věc čili nic, protože v daném případě jde o kárné provinění obviněného a nikoliv o řešení otázky hmotného práva občanského. Jde tedy o to, zda taková smlouva obviněného, jež by byla s hlediska § 879, č. 2 obč. zák. nicotná a tedy i kárným proviněním, kdyby šlo o »svěřenou věc spornou«, zakládá kárné provinění též v tom případě, že nejde o svěřenou věc spornou, nýbrž o věc spadající do oboru kautelární praxe advokátní.

Poněvadž advokátní řád ukládá advokátu tytéž povinnosti, ať jde o jakékoliv převzaté zastoupení, bylo správně uznáno na vinu obviněného i v tomto případě, kde obviněný měl mít neurčitý a předem neurčitelný podíl na docílených kupních cenách, ježto si vyjednal, že docílí-li vyšší kupní ceny, než měl vyúčtovat prodávateli, jde o to v jeho prospěch.

Výtka, že kárná rada neměla podkladu k závěru, že tento postup obviněného nesporně otřásl důvěrou ve stav advokátní, když se kupec dověděl, že prodávatel prodával laciněji a že advokát vyhnal kupní cenu do výše, a že tak ná to pohlíželi i prodávatelé, je lichá, protože závěr ten je samozřejmý a skutkově opřený o fakt, že si jeden z prodávatelů stě-

žoval u advokátní komory. Je to právě závěr o tom, jak se na počínání obviněného muselo pohlížeti ve veřejnosti (mezi kupiteli) s hlediska cti a vážnosti advokátního stavu, a tento závěr není vyvrácen tím, že snad nebylo zjištěno, že ten neb onen kupitel opravdu projevoval svou nespokojenost.

Čís. 474 dis.

Omezení služebních požitků soudce, který byl suspendován, na jednu polovinu je zákonným důsledkem suspense s úřadu a není ponecháno úvaze kárného soudu.

Potvrzuje-li se suspense provedená služebním představeným, je pro stanovení počátku omezení služebních příjmů rozhodné datum opatření služebního představeného, nikoliv datum potvrzujícího usnesení kárného soudu.

(Rozh. ze dne 13. prosince 1947, Ds I 23/47.)

Nejvyšší soud jako odvolací kárný soud ve věcech soudcovských zamítl stížnost obviněného do usnesení zemského soudu jako kárného soudu v kárných věcech soudcovských, jímž byla potvrzena suspense obviněného s úřadu za současného omezení jeho služebního platu na polovici.

D ů v o d y:

Stěžovatel napadá výše uvedené usnesení kárného soudu prvé stolice pro vadnost a neúplnost řízení, pro nesprávné ocenění provedených osvědčení a zejména pro nesprávné posouzení věci po právní stránce.

V souhrnném provedení těchto námitek se snaží stěžovatel především dovésti, že obvinění, na jehož podkladě bylo proti stěžovateli zahájeno trestní řízení, je nevěrohodné a křivé a že obvinění vznesená na stěžovatele jsou dosavadním výsledkem vyšetřování dostatečně vyvrácena.

Stížnosti nelze přisvědčit.

Ze spisů plyne, že se proti obviněnému vede přípravné vyšetřování pro zločiny podle §§ 197, 200, 203 a § 105 tr. z. a pro přečin podle § 2 zákona č. 178/1924 Sb. a že byla na obviněného k návrhu státního zastupitelství usnesením vyšetřujícího soudce ze dne 10. srpna 1947 uvalena řádná vyšetřovací vazba podle § 175, č. 2, 3, 4, § 180 tr. ř. Z této vazby byl obviněný propuštěn dne 11. září 1947 podle usnesení zemského soudu na slib podle § 191 tr. ř. Vyšetřování proti obviněnému není dosud zcela skončeno a podle stavu spisů je obviněný podle dosavadních výsledků řízení nadále podezřelý ze spáchání trestných činů kladených mu za vinu. Z toho, co bylo uvedeno, je zřejmé, že i k zatčení obviněného a k uvalení vazby na něho došlo na návrh státního zastupitelství, takže je lichá výtka stížnosti, že byl proti stěžovateli zahájen zcela neobvyklý postup a že nebyly dány žádné zákonné důvody k jeho zatčení.

K suspensi soudcově stačí již podezření z kárného činu, je-li suspense na místě též se zřetelem na povahu a tíži tohoto činu. Dokud pak podezření z činů kladených stěžovateli za vinu není řádným řízením vyvráceno, nelze upřít vyslovené suspensi oprávnění. Povaha a tíže kárného provinění obviněného je taková, že je suspense, potvrzená kárným soudem, vhodná zejména i proto, aby nebylo vzbuzeno podezření nebo dokonce pohoršení veřejnosti nad tím, že soudcovský úřad vykonává soudce, který je sám důtklivě podezřelý, že spáchal činy trestné podle trestního zákona. Na věci nic nemění, že obviněný byl propuštěn z vazby v den, kdy byla napadeným usnesením jeho prozatímní suspense potvrzena. Řízení nebylo třeba doplňovat posudkem o služební činnosti obviněného.

Stížnosti nelze přiznat úspěch ani pokud vytýká, že hledíc k tomu, že suspense byla potvrzena teprve usnesením kárného soudu první stolice ze dne 11. září 1947, mělo být vysloveno omezení služebního platu obviněného s účinností teprve od 1. října 1947 a nikoli již s účinností od 1. září 1947.

Z ustanovení § 32 zák. č. 46/1868 ř. z. ve spojení s § 146 služ. pragmatiky (zák. č. 15/1914 ř. z.) plyne, že zákonným důsledkem suspense soudce s úřadu je i omezení jeho služebních požitků po dobu suspense, tedy po dobu, kdy soudce není připuštěn k výkonu svého soudcovského úřadu a nesmí jej vykonávat. Poněvadž toto odstranění obviněného z výkonu jeho soudcovského úřadu se stalo opatřením presidenta krajského soudu ze dne 19. srpna 1947, kárný soud první stolice neporušil zákon, když, potvrzuje tuto prozatímní suspensi, určil počátek omezení služebního platu obviněného dnem 1. září 1947 (výn. min. sprav. z 20. července 1915, č. 20.904).

Výše omezení služebního platu soudce po dobu suspense není ponechána úvaze kárného soudu, nýbrž je stanovena zákonodárcem tak, že se soudci vyplácí po dobu suspense polovina jeho služebního platu. Toto opatření se opírá o ustanovení § 14 vl. nař. č. 380/1938 Sb., kteréhožto předpisu se užívá, ač byl vydán v době nesvobody, neboť se nepřičí svým obsahem znění nebo demokratickým zásadám československé ústavy (čl. 2, odst. 1 deketu o obnovení právního pořádku). Nelze tudíž přihlížet k oněm poukazům na osobní, zdravotní a majetkové poměry stěžovatele a jeho manželky, jimiž stížnost naznačuje hospodářskou neúspěšnost napadeného opatření kárného soudu první stolice.

Proto byla stížnost jako neopodstatněná v celém rozsahu zamítnuta.

Věcný seznam abecední.

Abolice viz amnestie.

Advokát: je-li pod zmatečností přikázáno, zříditi obžalovanému pro hlavní přeličení obhájce, je zmatečnost založena v řízení před krajským soudem už i tím, že se advokát, za obhájce zřízený, dal při hlavním přeličení zastupovati svým koncipientem, u něhož nebyly splněny podmínky stanovené v § 6, odst. 2 zák. č. 40/1922 Sb. (doktorát práv a aspoň dva roky advokátní praxe); nezáleží na tom, že se tak stalo jen na krátký úsek přeličení čís. 143.

- (kárná rozhodnutí): civilní spor a exekuční řízení, v němž exekučním titulem je rozsudek vyneseny právě v onom sporu, jsou věcmi souvisícími (§ 10 advokát. řádu); advokát nesmí v takovém exekučním řízení převzít zastoupení odpůrce strany, kterou zastupoval v civilním sporu, a odpovídá kárně i za to, když nedbalým dohledem na kancelář umožnil, že z jeho kanceláře byl dán popud k vedení oné exekuce a že v ní byl činným i jeho zaměstnanec čís. 467 dis.
- — advokátu není dovoleno používat k získávání klientů reklamy ani dohazovačů; tím méně smí podle předem smluvené dohody odměňovati dohazovače procentuelní částkou z palmárních účtů, třeba se to dělo v podstatě jen k uhrazení dohazovačových hotových výloh čís. 467 dis.
- — i pro kárné právo nutno přiznati platnost zásadám o beztrestnosti jednání z nouze (§ 2, písm. g) tr. z.) čís. 469 dis.
- — advokát, který osobě, jež nebyla u něho v řádném pracovním poměru, ač jinak používala jeho advokátní kanceláře, vymínil majetkovou účast na jednáních prováděných formálně jeho kanceláří, porušuje povinnosti povolání čís. 469 dis.
- — naprostá neznalost a nezkušenost kancelářské síly sestavivší palmární účet nutí advokáta k tomu, aby vyúčtování před expedicí přezkoumal; opominul-li tak učinit, odpovídá kárně za to, že účet pro sběhlé nesprávnosti je s to vzbudit u příjemce podezření o nesianosnosti vyúčtování a dotknout se tak i cti a vážnosti celého stavu čís. 470 dis.
- — takový účinek nemůže však míti zřejmě nedopatření patrné už ze svého účtu čís. 470 dis.
- — výtky, že kárný náleží ponechal určitý bod odkazovacího usnesení nevyřízen, není s to přivoditi rozhodnutí obviněnému příznivější a nemůže tedy být obviněnému důvodem k odvolání čís. 471 dis.
- — předložením palmárního účtu s množstvím účtovaných úkonů neúměrným záležitosti, o kterou šlo, mohl advokát vzbudit u klienta i ve veřejnosti podezření z nesianosního jednání a otrástit důvěrou občanstva v důstojnost a vážnost advokátního stavu; s kárného hlediska nezáleží na tom, že záležitost nevešla ve známost širší veřejnosti, když byla už předmětem sporu, v němž se konalo několik veřejných ústních líčení čís. 471 dis.
- — advokát se proviní kárně, jestliže při převzetí rozprodeje klientových pozemků si vymínil podíl na kupní ceně, ujednav, že jde v jeho prospěch to, oč na kupní ceně docílí více, než je povinen vyúčtovat prodávati čís. 473 dis.
- (zástupce chudých): doručení opisu rozsudku do rukou advokáta, jenž nevěděl, že byl obžalovanému zřízen za zástupce chudých k provedení

opravných prostředků, nelze pokládat pro běh zákonných lhůt za účinné; lhůta k provedení opravných prostředků počíná tu běžet teprve ode dne, kdy advokát byl vyrozuměn o svém zřízení čís. 257.

Amnestie: vyslovení zhlazení předchozích odsouzení podle čl. 5 amnestie z 31. července 1945 je vyhrazeno zvláštnímu řízení čís. 172.

- pokud zhlazení nebylo vysloveno, je soud vynášející nový rozsudek povinen brát na předchozí odsouzení zřetel, i když o zhlazení podle uvedené předpisu bylo už požádáno čís. 172.
- kvalifikace krádeže podle § 176 II, písm. a) tr. z. by ztratila svůj podklad, kdyby předchozí tresty, o něž byla opřena, byly prominuty podle čl. 1 amnestie z 31. července 1945 čís. 178.
- na tresty amnestované podle čl. 1 rozhodnutí presidenta republiky ze dne 31. července 1945 nelze brát zřetel při úvahách o pachatelově zpětlosti a o kvalifikaci nové jeho krádeže s hlediska § 176 II, písm. a) tr. z. čís. 182.
- amnestovat podle čl. 1 rozhodnutí presidenta republiky ze dne 31. července 1945 lze i tresty už odpykané; účinky s takovým amnestováním spojené nastávají už ode dne 31. července 1945, i když rozhodnutí o tom, že případ spadá pod amnestii, a tomu odpovídající opatření v rejstříku trestů se stanou později čís. 182.
- opatření, jímž bylo na podkladě amnestie vlády ze dne 7. října 1938 zastaveno trestní řízení proti Němci pro zločiny směřující k rozvrácení Československé republiky a k odtržení části jejího území, směřovalo k cíli zakázanému československým právem; lze je proto zrušit podle čl. 6, odst. 1, písm. b) dekretu o obnovení právního pořádku čís. 206.
- sčítací zásada § 173 tr. z. nebrání tomu, aby se na krádeže spáchané před 5. květnem 1945 použilo ustanovení čl. 4, odst. 1 amnestie z 31. července 1945, třeba se s nimi sbíhaly skutky provedené teprve po tomto dni; jde-li o útoky navzájem samostatné a oddělené, dlužno obě jich skupiny posuzovat pro účely zmíněné amnestie samostatně; tvoří-li však útoky jednotný a z téhož zločinného rozhodnutí vyplývající skutek, který nebyl ve svém celku spáchán před 5. květnem 1945, nelze ustanovení čl. 4, odst. 1 amnestie vůbec použít čís. 277.
- byl-li podle čl. 1 amnestie z 31. července 1945 prominut trest už vykonaný, dlužno lhůtu, po kterou je se zřetelem na § 2, odst. 2 zák. č. 562/1919 Sb. vyloučeno podmíněné odsouzení, počítat od data staršího, tedy ode dne výkonu trestu a nikoliv teprve ode dne amnestie čís. 286.

Automobil: řidič, který na frekventované ulici spatří vedle jiných chodců v jízdě dráze i muže označeného slepečkou páskou, musí počítati s tím, že tento chodec — právě pro svoji vadu — bude si snad počínat jinak, než lze předpokládat u chodců vidoucích; je proto jeho povinností zařídit rychlost vozidla tak, aby je mohl po případě i okamžitě zastavit čís. 258.

Beztrestnost (§ 2, písm. a)–c) tr. z.): padoucnice může podle poznatků lékařské vědy přivoditi duševní poruchy nejen v době epileptického záchvatu a těsně po něm, nýbrž i v době před epileptickým záchvatem čís. 185.

- nevyslovil-li se znalecký posudek o tom, zda pachatelovo jednání nebylo ovlivněno epileptickým záchvatem, který následoval po provedení činu, byla zkrácena obhajoba zamítnutím návrhu na jeho doplnění v uvedeném směru čís. 185.
- ze soudních spisů patrná skutečnost, že obžalovaný byl pro duševní chorobu zcela zbaven svéprávnosti, vzbuzuje závažné pochybnosti o správnosti předpokladu, obsaženého zřejmě v odsuzujícím výroku nalézacího soudu, že jde o osobu, jež je a v době činu byla v plném užívání svých duševních sil a schopností; zrušovací soud má ve zmíněné skutečnosti podklad pro postup podle § 362 tr. ř. čís. 196.
- (§ 2, písm. g) tr. z.): zvláštní horlivost a snaha usvědčit zapírající vylučuje u toho, kdo za vyšetřování prováděného německým četnictvem usvědčoval vyšetřované osoby z protiněmeckých výroků a činů (§ 7, odst. 1

retribučního dekretu), závěr o neodolatelém donucení ve smyslu § 2, písm. g) tr. z. čís. 184.

- člen německé bezpečnostní služby, jenž zastřelil člověka, který, byv jako uprchlík z internačního tábora zadržen, ocitl se už v moci policie, nestavěl se na odpor, ani se nepokoušel uprchnout, nemůže omlouvat svůj čin tím, že jednal podle rozkazu svého představeného čís. 201.
 - okolnost, že obžalovaný učinil o zaměstnavcově výroku, v němž tento schvaloval atentát na Hitlera, sdělení politickému vedoucímu podniku teprve tehdy, když mu byl zmíněný zaměstnavcovův výrok zvlášť důrazně ohlášen fanatickým stoupencem nacistického režimu, a že k němu připojil dodatky omlouvající dotčeného zaměstnance a zlehčující význam věci, mohou být významné pro posouzení subjektivní stránky činu s hlediska § 11 retribučního dekretu, po případě pro posouzení věci s hlediska předpisů o neodolatelém donucení (§ 2, písm. g) tr. z.) čís. 224.
 - i pro kárné právo nutno přiznati platnost zásadám o beztrestnosti jednání z nouze čís. 469 dis.
 - spravedlivá nutná obrana podle § 2, písm. g) tr. z. není vyloučena tím, že napadený svým předchozím trestným skutkem dal k útoku podnět čís. 254.
 - důvodem beztrestnosti jednání vykonaného ve spravedlivé obraně není nedostatek zlého úmyslu, nýbrž účel jednání (ochrana ohroženého právního statku) čís. 254.
 - (podle § 187 tr. z.): předseda místní správní komise ustanovené podle § 6 dekretu č. 4/1945 Sb. je vrchností ve smyslu § 187 tr. z.; dověděl-li se o zpronevěře spáchané národním správcem na spravovaném majetku dřívě, než pachatel nahradil škodu, nelze pachateli přiznati beztrestnost pro účinnou lítost; nezáleží na tom, že o ní nabyt vědomosti jen při výkonu dohledu na hospodaření národního správce podle § 22, odst. 3 dekretu č. 5/1945 Sb. čís. 151.
 - pachateli, který zpronevěřené peníze prohrál v kartách a nepřiměl své spoluhráče k tomu, aby poškozenému škodu nahradili, neprospívá s hlediska § 187 tr. z. okolnost, že tak — bez jeho přičinění — učinili čís. 186.
 - kdo držení majetku, který byl podle dekretu č. 108/1945 Sb. konfiskován, nabyt trestným činem, mohl by získati pozdějším jeho přihlášením k soupisu podle § 5, odst. 1, č. 1 cit. dekr. beztrestnost jen na podkladě a za předpokladů ustanovení o účinné lítosti (§§ 187, 188 tr. z.) čís. 204.
 - beztrestnosti na tomto podkladě nemůže se dovolávati, komu věci toho druhu, jichž nabyt krádeží, byly bezpečnostními orgány odebrány dřívě, než okresní národní výbory přikročily k soupisové akci čís. 204.
 - jen poskytnutím úplné náhrady škody lze získati beztrestnost podle § 187 tr. z.; při náhradě toliko částečné rozhoduje o trestní sazbě nadále celková škoda způsobená činem, nikoliv jen její neuhrazený zbytek; k částečné náhradě lze při výměře trestu hleděti jen jako k okolnosti polehčující čís. 250.
 - u toho, kdo věc »na sebe převedl« ve smyslu § 185 tr. z. tím, že svůj podíl na zpronevěřených látkách, od celkového množství už oddělený, si ponechal u pachatele zpronevěry zatím v úschově, nestačí k účinné lítosti podle § 187 tr. z., že jej pak odtud vůbec nevyvezl čís. 268.
 - (podle § 522 tr. z.): beztrestnosti jako »udavač« může podle § 522 tr. z. dosíci i ten účastník hazardní hry, který o ní učinil bezpečnostnímu orgánu sdělení, jsa jím vyšetřován pro jiný trestný čin čís. 264.
- Braní darů ve věcech úředních (§ 104 tr. z.):** k naplnění skutkové podstaty prvního případu § 104 tr. z. je třeba, aby pachatel dal výslovně nebo aspoň mlčky najevo, že bez daru by nesplnil svou úřední povinnost čís. 269.
- pouhé splnění úřední povinnosti nelze pokládat samo o sobě za »stranickost« ve smyslu druhé případu § 104 tr. z. čís. 269.

Cizinec: podléhá na území republiky trestním předpisům zde platným a nemůže se omlouvatí tím, že v jeho vlasti není obdobného předpisu č. 291.

Čin trestný: činem trestně-právně relevantním může být toliko jednání, jehož zdrojem je vůle jednatelů; za zranění, jež bylo útočníku způsobeno tím, že napadený, jemž se útočníkův prst dostal do úst, skoušel čelisti reflexivním pohybem vyplynutím z okamžitého a přirozeného překvapení, nelze činit napadenou osobu odpovědnou ani podle § 2, písm. g), poslední věta tr. z. o vykročení z mezi nutné obrany č. 278.

Čtení svědecké výpovědi při hlavním přelíčení viz důkaz svědecký.

Delegace: není zatím důvodu přenášeti věc delegací na soud, u něhož by bylo lze snáze provést hlavní přelíčení, pokud není jisto, zda správné použití ustanovení amnestie z 31. července 1945 nepovede k zastavení řízení č. 178.

Disciplinární řízení viz řízení kárné.

Doba zkušební: byl-li trest na svobodě nepřesahující dobu šesti měsíců podmíněně odložen na zkušební dobu čtyř let, jde o výrok zatížený zmatkem podle § 281, č. 11 tr. ř. č. 304.

Donucení neodolatelné (§ 2, písm. g) tr. z.): zvláštní horlivost a snaha usvědčit zapírající vylučuje u toho, kdo za vyšetřování prováděného německým četnictvem usvědčoval vyšetřované osoby z protiněmeckých výroků a činů (§ 7, odst. 1 retribučního dekretu), závěr o neodolatelném donucení ve smyslu § 2, písm. g) tr. z. č. 184.

— — člen německé bezpečnostní služby, jenž zastřelil člověka, který, byv jako uprchlík z internačního tábora zadržen, ocitl se už v moci policie; nestavěl se na odpor, ani se nepokoušel uprchnout, nemůže omlouvat svůj čin tím, že jednal podle rozkazu svého představeného č. 201.

— — okolnost, že o zaměstnancově výroku, v němž tento schvaloval atentát na Hitlera, obžalovaný učinil sdělení politickému vedoucímu podniku teprve tehdy, když mu byl zmíněný zaměstnancův výrok zvlášť důrazně ohlášen fanatickým stoupencem nacistického režimu, a že k sdělení připojil dodatky omlouvající dotčeného zaměstnance a zlehčující význam věci, mohou být významné pro posouzení subjektivní stránky činu s hlediska § 11 retrib. dekretu, po případě pro posouzení věci s hlediska předpisů o neodolatelném donucení (§ 2, písm. g) tr. z.) č. 224.

— — zásadám o beztrestnosti jednání z nouze dlužno přiznat platnost i pro kárné řízení č. 469 dis.

Doručení obsilky viz přelíčení hlavní.

— rozsudku viz rozsudek.

Drancování (dekret presidenta republiky č. 38/1945 Sb.): skutková podstata zločinu drancování podle § 1 dekretu č. 38/1945 Sb. nevyžaduje, aby hodnota odcizených věcí přesáhla částku 2.000 Kčs; zda byly odcizeny věci »hodnoty nikoliv nepatrné«, dlužno posouditi podle okolností jednotlivého případu; rozhoduje tu nejen valutární hodnota odcizených věcí, ale i jejich význam se zřetelem k celkovému hospodářskému stavu státu, zejména v rámci řízeného hospodářství č. 146.

— zvýšená ochrana poskytovaná předpisem § 1 dekretu č. 38/1945 Sb. o přísném trestání drancování trvá u budov majitelem opuštěných jen potud, pokud se jich po opuštění původním majitelem neujme oprávněný majitel nebo orgán a nečiní vhodné opatření k zabezpečení věcí, které tam jsou; zjištění, že pachatelé odňali věc z neobydleného domku, jehož bývalý majitel byl jako Němec odsunut, a že tam vnikli rozbitým oknem, nestačí samo o sobě k naplnění pojmu »využití mimořádných poměrů, způsobených válkou nebo poválečným stavem«; v zákoně není opory pro mínění, že hranici »hodnoty nikoliv nepatrné« se v § 1 zmíněného dekretu míní částka 5.000 Kčs určená jako hranice pro věci nepatrné v civilním soudním řízení č. 192.

Důkaz pravdy a omluvitelného omylu viz ochrana cti.

— **svědecký:** napomenutí svědka podle § 165 tr. ř. nelze klásti na roveň jeho vzetí do přísahy; není porušením předpisu § 170, č. 4 tr. ř. a zmatkem, byl-li podle § 165 tr. ř. napomenut svědek mladší čtrnácti let č. 177.

— — i když by se spatřoval v nevznesení námitek proti opatření, podle něhož bude nově připuštěný svědek vyslechnut jen dožádaným soudem, už i souhlas s přečtením dotčené výpovědi při novém hlavním přelíčení, opravňuje dodatečně seznání skutečnosti, že jde vpravdě o nedospělece, obhajobu k odvolání onoho souhlasu a k návrhu na výslech dotčeného svědka přímo před nalézacím soudem č. 177.

— — návrh, aby byla k hlavnímu přelíčení obeslána svědkyně, jež již v přípravném řízení prohlásila, že se svědecky podle § 152 tr. ř. vzdává, možno zamítnout, nebylo-li v něm tvrzeno, tím méně pak osvědčeno, že svědkyně je nyní ochotna vypovídat; z toho, že vypovídala za dodatečného šetření u Sboru národní bezpečnosti, neplyne její ochota svědčeti u soudu č. 199.

— — jinak však nelze zamítnouti vývodní návrh jen proto, že nalézací soud nabyt již přesvědčení o vině obžalovaného, zejména má-li návrh otřásti hodnověrnosti jediné svědkyně, o jejíž výpověď se přesvědčení soudu opírá č. 199.

— **znalecký:** padoucnice může podle poznatků lékařské vědy přivoditi duševní poruchy nejen v době epileptického záchvatu a těsně po něm, nýbrž i v době před epileptickým záchvatem č. 185.

— — nevyslovil-li se znalecký posudek o tom, zda pachatelovo jednání nebylo ovlivněno epileptickým záchvatem, který následoval po provedení činu, byla zkrácena obhajoba zamítnutím návrhu na jeho doplnění v uvedeném směru č. 185.

Důvody rozhodovací viz rozsudek.

Exces při nutné obraně viz obrana nutná.

Falšování potravin viz obchod s potravinami.

— **veřejné listiny (§ 199, písm. d) tr. z.):** počínání toho, kdo zfalšoval přepsáním na svoje jméno cizí povolení k nošení zbraně, máje sám řádně povoleno nošení zbraně téhož druhu, jakou uvedl do zfalšované listiny, lze podřadit jen skutkové podstatě přestupku podle § 320, písm. f), nikoliv skutkové podstatě zločinu podle §§ 197, 199, písm. d) tr. z. č. 160.

— — listina, vystavená k osvědčení skutečnosti právně závazně veřejným úřadem nebo osobou po zákonu k tomu ustanovenou, neztrácí charakter »listiny veřejné« proto, že — z evidenčních důvodů — měla být ověřena ještě dalším úřadem č. 161.

— — jde již o pokus zločinu podle §§ 197, 199, písm. d) tr. z., byl-li odběrní poukaz na obuv, vystavený příslušným orgánem ministerstva a opatřený jeho razítkem a podpisem a ověřený už živnostenským společenstvem, po zfalšování v údajích o druhu přidělené obuvi předložen k ověření a k poznamenání výdeje městskému úřadu, kde teprve došlo k odhalení; nezáleží na tom, že poukazu nebylo ještě použito k nákupu obuvi č. 161.

— — výplatní list zmíněný v § 8 dekretu č. 91/1945 Sb. o obnově československé měny má povahu veřejné listiny i v rubrice obsahující údaje o celkovém stavu vkladů, běžných účtů a hotovosti ve starých platidlech; nepravdivé vyplnění této rubriky na výplatním listě, jenž byl už peněžním ústavem přezkoušen a ověřen, je zfalšováním veřejné listiny č. 166.

— — je zločinem podle §§ 197, 199, písm. d) tr. z., a nikoliv pouhým přestupkem podle § 320, písm. f) tr. z., jestliže obchodník, promeškav lhůtu, v níž bylo možno žádati o úhradu schodku vzniklého v zásobě vázaných potravin válečnými událostmi, zfalšoval odběrní list, aby si tak potraviny ke krytí zmíněného schodku opatřil samovolně a bez vědomí a součinnosti povolovaných k tomu orgánů č. 221.

- — jde o zločin podle § 101 tr. z., nikoliv podle §§ 197, 199, písm. d) tr. z., opatřil-li úředník místního národního výboru blankety v úřadě odcizené nejen napodobeným podpisem předsedovým, ale i otiskem razítka, jež měl k úřední dispozici, a zaslal je pak do zahraničí, aby tam se zdržující cizí státní příslušníci umožnili opatřit si vhodným jich vyplněním doklady potřebné k dosažení povolení k návratu na československé území čís. 270.
- — zfalšování vlastních osobních dokladů a odevzdání jich cizinci ve snaze umožnit mu setrvání na československém území, je v podstatě pomocí (§ 5 tr. z.) ke zločinu podle §§ 197, 199, písm. d) tr. z.; k její trestnosti je třeba, aby činnost hlavního pachatele dostoupila už aspoň stadia pokusu, tedy aby se cizinec zfalšovanými doklady už prokazoval, nebo je aspoň nosil při sobě v úmyslu prokázat se s nimi při možné kontrole čís. 279.
- — i oprava nesprávných údajů obsažených ve veřejné listině na správné spadá pod předpis § 320, písm. f) tr. z., jednal-li pachatel v úmyslu oklamat někoho v tom směru, že opravené údaje pocházejí od veřejného úřadu, který listinu vystavil čís. 283.

Hra hazardní (§ 522 tr. z.): beztrestnosti jako »udavač« může podle § 522 tr. z. dosíci i ten účastník hazardní hry, který o ní učiní bezpečnostnímu orgánu sdělení, jsa jím vyšetřován pro jiný trestný čin čís. 264.

Choroba duševní: padoucnice může podle poznatků lékařské vědy přivoditi duševní poruchu nejen v době epileptického záchvatu a těsně po něm, nýbrž i v době před epileptickým záchvatem; nevyslovil-li se znalecký posudek o tom, zda pachatelovo jednání nebylo ovlivněno epileptickým záchvatem, který následoval po provedení činu, byla zkrácena obhajoba zamítnutím návrhu na jeho doplnění v uvedeném směru čís. 185.

- — ze soudních spisů patrná skutečnost, že obžalovaný byl pro duševní chorobu zcela zbaven svéprávnosti, vzbuzuje závažné pochybnosti o správnosti předpokladu, obsaženého v odsuzujícím výroku nalézacího soudu, že jde o osobu, jež je a v době činu byla v plném užívání svých duševních sil a schopností; zrušovací soud má ve zmíněné skutečnosti podklad pro postup podle § 362 tr. ř. čís. 196.

Jednání přípravné viz pokus.

Kárné přečiny viz advokát (kárná rozhodnutí).

- — viz soudce (kárné činy).

Koncipient advokátní: je-li pod zmatečností přikázáno, zříditi obžalovanému pro hlavní přelíčení obhájce, je zmatečnost založena v řízení před krajským soudem už i tím, že se advokát, za obhájce zřízený, dal při hlavním přelíčení zastupovati svým koncipientem, u něhož nebyly splněny podmínky stanovené v § 6, odst. 2 zák. č. 40/1922 Sb. (doktorát práv a aspoň dva roky advokátní praxe); nezáleží na tom, že se tak stalo jen na krátký úsek přelíčení čís. 143.

Konfiskace (dekret č. 12/1945 Sb. a dekret č. 108/1945 Sb.): kdo držení majetku, který byl podle dekretu č. 108/1945 Sb. konfiskován, nabyt trestným činem, mohl by získati pozdějším jeho přihlášením k soupisu podle § 5, odst. 1, č. 1 dekr. beztrestnost jen na podkladě a za předpokladů ustanovení o účinné lítosti (§§ 187, 188 tr. z.); beztrestnosti na tomto podkladě nemůže se dovolávati, komu věci toho druhu, jichž nabyt krádeží, byly bezpečnostními orgány odebrány dříve, než okresní národní výbory přikročily k soupisové akci čís. 204.

- — předpis § 19 dekretu č. 108/1945 Sb. o správních trestech nezměnil nic na možnosti soudního stíhání čís. 204.
- — podvod lze spáchat i na osobě, jež v důsledku konfiskace nebyla už oprávněna se svým majetkem disponovat a prodejem jednotlivých kusů

z něho, k němuž ji pachatel svým činem přiměl, se sama dopouštěla trestného činu čís. 244.

- — majetkové kusy, jež původní němečtí majitelé — v době činu ještě neodsunuti — měli uloženy v tajné skrýši, zůstaly v trestněprávním ohledu v jejich držení i poté, co byl jejich majetek dán pod národní správu, i poté, co byl zkonfiskován čís. 252.

Konkurence viz souběh.

Krádež (§ 171 tr. z.): i skutková podstata krádeže předpokládá, že zlý úmysl, t. j. úmysl pro svůj užitek odniti cizí movitou věc z držení jiného bez jeho přivolení, byl u pachatele dán již v době spáchání činu; nestačí, rozhodl-li se pachatel teprve dodatečně, ponechati si pro sebe věci, jež k sobě svého času vzal, nemaje v úmyslu se jich zmocnit čís. 164.

- — k otázce trestnosti krádeže na »opuštěném« německém majetku čís. 226.
- — disposiční moc, příslušející po zániku nepřátelské okupace k německému majetku na území republiky Československému státu, vylučovala jednotlivé osoby z práva přivlastnit si věci německým obyvatelstvem opuštěné; tato disposiční moc státu naplňuje pojem »držení« ve smyslu § 171 tr. z. — Subjektivní stránka čís. 226.
- — skutečnost, že věci, jichž se obžalovaný v květnových dnech r. 1945 zmocnil, pocházely z majetku německé říše, jež podléhal kořistnému právu, nedovoluje pokládati je za »věci opuštěné«, jež by si směl kdokoliv přisvojit čís. 231.
- — pachatelův omyl o otázce držení, po případě vlastnictví k věcem toho druhu bylo by však nutno posuzovat s hlediska § 2, písm. e) tr. z. čís. 231.
- — kdo si z cizího revíru odnese a přivlastní zvěř, neznámým pachatelem tam zastřelenou a ponechanou, dopouští se krádeže, nikoliv podvodu zatajením nálezu čís. 245.
- — pro stanovení výše škody je tu však nerozhodné, jakou škodu utrpěl majitel honitby zastřelením zvěře; záleží jen na ceně, kterou ještě zvěř měla v tom čase a v tom stavu, v kterém se ji pachatel zmocnil čís. 245.
- — majetkové kusy, jež původní němečtí majitelé — v době činu ještě neodsunuti — měli uloženy v tajné skrýši, zůstaly v trestněprávním ohledu v jejich držení i poté, co byl jejich majetek dán pod národní správu, i poté, co byl zkonfiskován čís. 252.
- — pokud by počínání národního správce, který objeviv úkryt věci odtud vybral, neohlásil je a disponoval s nimi, bylo krádeží a pokud jen porušením povinnosti podle § 26, písm. b) dekretu č. 5/1945 Sb. čís. 252.
- — činnost, již si bojující armáda opatrovala potřeby pro svoje zásobování, nelze posuzovat s hlediska skutkové podstaty krádeže čís. 253.
- — i oddělené ústřížky potravinových lístků, použité už zákazníkem k odběru potravin, mohou být způsobitelným předmětem krádeže čís. 256.
- — počítal-li ten, kdo disponoval s majetkem daným pod národní správu, s přivolením oprávněného subjektu — jsa rozhodnut věci od Fondu národní obnovy odkoupit —, vylučovalo by to subjektivní stránku nejen skutkové podstaty krádeže, ale i přečinu podle § 26, písm. a) dekretu č. 5/1945 Sb. čís. 276.
- — národní správce usedlosti má věci v ní se nacházející ve své detenci; disponuje-li s nimi svémocně, neodnámá je »z držení jiného«, jak předpokládá skutková podstata krádeže čís. 303.
- — kdo držení majetku, který byl podle dekretu č. 108/1945 Sb. konfiskován, nabyt trestným činem, mohl by získati pozdějším jeho přihlášením k soupisu podle § 5, odst. 1, č. 1 cit. dekr. beztrestnost jen na podkladě a za předpokladů ustanovení o účinné lítosti (§§ 187, 188 tr. z.); beztrestnosti na tomto podkladě nemůže se dovolávati, komu věci toho druhu, jichž nabyt krádeží, byly bezpečnostními orgány odebrány dříve, než okresní národní výbory přikročily k soupisové akci čís. 204.

- pachatel krádeže je »spoluobžalovaným« osoby stíhané před krajským soudem pro podílnictví na jeho krádeži, třeba se řízení proti němu vzhledem k jeho věku vedlo odděleně před soudem mládeže; prospívá-li i jemu důvod, pro nějž se zrušuje rozsudek odsuzující podílníka, dlužno podle § 290, odst. 1 tr. ř. zároveň s tímto rozsudkem zrušit i rozsudek soudu mládeže, jímž byl odsouzen pachatel čís. 211.
- (§ 173 tr. z.): ani dekretem č. 91/1945 Sb. o obnovení československé měny, ani pozdějšími vyhláškami nejvyššího cenového úřadu nebyla změněna hranice 2.000 Kčs rozhodná podle § 173 tr. z. pro posouzení, je-li krádež podle částky zločinem anebo jen přestupkem; žádné zákonné opatření nezmocnilo soudy, aby, přihlížejíce ke znehodnocení peněz, posunovaly hranice částek rozhodných pro zločinnou kvalifikaci trestného činu čís. 208.
- (§ 174 II, písm. a) tr. z.): k pojmu »spoluzlodějství«; je spolupachatelkou krádeže i ta z návštěvnické bytu, již pod šaty její průvodkyně skryla s jejím souhlasem věc, kterou právě odcizila v prohlášeném bytě čís. 222.
- (§ 176 II, písm. a) tr. z.): zločinnou kvalifikaci krádeže podle § 176 II, písm. a) tr. z. nelze opřít o taková předchozí odsouzení, jež jsou v době, kdy nalézací soud vynáší rozsudek, už zahlazena; nezáleží na tom, že nebyla ještě zahlazena v době, kdy byl souzený čin spáchán čís. 155.
- kvalifikace krádeže podle § 176 II, písm. a) tr. z. by ztratila svůj podklad, kdyby předchozí tresty, o něž byla opřena, byly prominuty podle čl. 1 amnestie z 31. července 1945 čís. 178.
- na tresty amnestované podle čl. 1 rozhodnutí presidenta republiky ze dne 31. července 1945 nelze brát zřetel při úvahách o pachatelově zpětlosti a o kvalifikaci nové jeho krádeže s hlediska § 176 II, písm. a) tr. z. čís. 182.
- (§ 176 II, písm. b) tr. z.): k výkladu § 176 II, písm. b) tr. z. čís. 228.
- službodárcem ve smyslu tohoto ustanovení může být i osoba právnická; služebnou osobou se tu míní, kdo vykonává práce nižšího druhu, nevyžadující vědeckého nebo technického vzdělání, za dalšího však předpokladu, že zároveň jde o domácí služební úkony neb o úkony pro domácnost čís. 228.
- pro nedostatek tohoto předpokladu nelze podřadit ustanovení § 176 II, písm. b) tr. z., krádež, již se dopustil na svém zaměstnavateli státní úředník, byť i byl používán jen k pracím manipulačním čís. 228.
- (§ 176 II, písm. c) tr. z.): pod ustanovení § 176 II, písm. c) tr. z. patří krádeže, jejichž spáchání bylo usnadněno poměry utvořenými pracovní smlouvou; krádež živnostenského pomocníka na mistru lze takto kvalifikovat i tehdy, nebyla-li provedena při vykonávání práce čís. 265.

Křivě obvinění viz obvinění křivé.

— **svědectví** viz podvod — § 199, písm. a) tr. z.

Lhůta k opravným prostředkům: padl-li poslední den lhůty na den pracovního klidu, po němž následovala neděle, dlužno pokládati za včasné ohlášení opravných prostředků, jež bylo dáno k poštovní dopravě nejbližší následující pracovní den čís. 191.

- — úřadoval-li poštovní úřad obhájcovy sídla v poslední den lhůty k opravnému prostředku jen jako v neděli a doporučené zásilky přijímal jen omezeně, nezapočítává se tento den do lhůty, třeba podl. zák. č. 248/1946 Sb. nešlo o státně uznaný svátek (velikonoční pondělí) čís. 232.
- — u rozsudku vneseného v nepřítomnosti obžalovaného je pro běh lhůt k opravným prostředkům bezvýznamné doručení jeho opisu do rukou obhájce čís. 249.
- — doručení opisu rozsudku do rukou advokáta, jenž nevěděl, že byl obžalovanému zřízen za zástupce chudých k provedení opravných prostředků, nelze pokládat pro běh zákonných lhůt za účinné; lhůta k provedení

opravných prostředků počíná tu běžet teprve ode dne, kdy advokát byl vyzooměn o svém zřízení čís. 257.

- **k podání žaloby, žádosti za stíhání:** jen v případech, kde mimořádný lidový soud obžalovaného svým rozsudkem zprostil, musí být návrh na další jeho stíhání před řádným soudem učiněn v tříměsíční lhůtě stanovené v § 25, odst. 2 retribučního dekretu; nepatří však tato, ani jiná propadná lhůta pro případy, kdy věc byla řádnému soudu postoupena podle § 26, odst. 2 retribučního dekretu čís. 162.
- — i pro veřejného žalobce, který podle § 14, odst. 5 zák. č. 108/1933 Sb. veřejnou žalobou stíhá přestupek proti bezpečnosti cti spáchaný na veřejném orgánu ve vztahu na výkon jeho pravomoci, platí dvouměsíční žalobní lhůta podle § 17, odst. 1 uvedeného zákona čís. 295.
- — její běh počíná dnem, kdy se o skutku a o osobě vinníkově dověděl uražený veřejný orgán, nikoliv teprve dnem, kdy se o těchto skutečnostech dověděl veřejný žalobce čís. 295.
- **přípravná (§ 221 tr. ř.):** obžalovaný může nejen svolit ke zkrácení lhůty stanovené v § 221 tr. ř. pro přípravu k hlavnímu přelíčení; nýbrž se i vzdát této lhůty vůbec; stalo-li se tak, nelze poukazem na porušení předpisu § 221 tr. ř. dovozovat zmatečnost řízení podle § 281, č. 3 tr. ř. čís. 280.
- — pro případy rozšíření obžaloby při hlavním přelíčení neplatí ustanovení § 221 tr. ř. o lhůtě zaručené obžalovanému k přípravě obhajoby; není-li obžalovaný v takovém případě s to ihned se proti novému obvinění hájit a věst o své obhajobě důkazy, je na něm, aby navrhl odročení přelíčení a tak si zajistil formální předpoklad pro eventuální uplatnění zmatku podle § 281, č. 4 tr. ř. čís. 285.
- — v kárném řízení proti soudcovským úředníkům není obviněnému zákonem vyhrazena určitá lhůta k přípravě pro ústní přelíčení; cítil-li se tu obviněný pozdním doručením obsílky zkrácen ve svém právu na přípravu obhajoby, bylo na něm, aby se v tom směru domáhal nápravy při zahájení ústního řízení; opominul-li, ač byl přítomen, tak učinit, nemůže to dohánět teprve výtkami v odvolacím řízení čís. 472 dis.

Lidové soudy viz soud mimořádný lidový.

Lichva válečná (zákon č. 568/1919 Sb.): skutkové podstaty upravené v §§ 7, 9 až 11 zákona č. 568/1919 Sb. o trestání válečné lichvy přestaly být po dobu účinnosti vládního nařízení č. 264/1936 Sb., změněného a doplněného vládním nařízením č. 104/1937 Sb., soudně trestnými činy; účinnost zmíněných ustanovení zákona č. 568/1919 Sb. neoživila ani po skončení okupace čís. 158.

Listina veřejná viz falšování veřejné listiny.

Lítost účinná viz beztrestnost — § 187 tr. z.

Mír domovní, jeho rušení (§ 83 tr. z.): ke skutkové podstatě zločinu podle § 83, případ druhý tr. z. (rušení domovního míru) čís. 142.

Mládež, trestní soudnictví nad ní, viz provinilci mladiství.

Mravopověstnost veřejná viz urážka veřejné mravopověstnosti.

Mrtvola, svémocně její odnětí, viz odnětí mrtvolky.

Nadržování zločincům: jen ke skutkové podstatě zločinu podle první věty § 217 tr. z. se vyžaduje lstivost nebo násilnost pachatelova jednání; ke zločinu podle druhé věty zmíněného paragrafu stačí jakékoliv jednání, jímž se vrchnosti ztěžuje postížení uprchlého vězně, zatčeného nebo vězněného pro zločin; spadá sem zaplácení kola a svrchníku, jímž bylo uprchlíku umožněno, aby se mohl dočasně vzdálit ze svého úkrytu čís. 149.

Náhrada škody viz beztrestnost podle § 187 tr. z.

Náhradní trest na svobodě viz trest.

Nález viz zatajení nálezu.

Násilí veřejné (§ 81 tr. z.): členové Sboru národní bezpečnosti poživali při výkonu služby ochrany podle §§ 68, 81 tr. z. i před tím, než byla organizace zmíněného sboru zákonem upravena čís. 142.

- — předpis, že se soudní vykonavatel oblečený v občanský oděv má vykazati služebním průkazem a příkazem k výkonu, je dán jen za tím účelem, aby vykonavatel byl jako vrchnostenská osoba poznán; jeho nešetřením neztrácí exekuční výkon ochranu podle §§ 68, 81 tr. z. vůči pachateli, který si byl vědom, že má před sebou soudního vykonavatele vyslaného k výkonu exekuce čís. 197.
- — i nádražní místnost sloužící za vyvařovnu a stravovnu pro železniční zaměstnance je určena k provozu dráhy a patří k železničnímu obvodu, na nějž se vztahuje policejní pravomoc železničních orgánů podle § 137 zák. č. 86/1937 Sb. čís. 203.
- — požívá ochrany podle § 81 tr. z. zástupce přednosta stanice, jakož i člen železniční ochranné stráže, vyvádějí-li z oné místnosti osobu; jež se tam chovala nepřistojně a neuposlechla napomenutí čís. 203.
- — okolnost, že železniční orgán nebyl při zákroku oděn ve stejnokroj, ani neměl služební odznak (§ 76 železničního zákona), nezbavuje ho ochrany vůči pachateli, který jeho úřední charakter i bez toho znal čís. 203.
- — pokud požívá ochrany podle §§ 68, 81 tr. z. předseda t. zv. bytové komise; bez zjištění, jaký obor působnosti byl bytové komisí, pokud se týče jejím předsedovi vymezen rozhodujícím zastupitelským orgánem, nelze posoudit, zda byl formálně oprávněn provádět prohlídku bytu k účelům evidence konfiskovaného bytového zařízení čís. 260.
- — nevykročilo ještě ze stadia pouhých příprav počínání vězně, který máje na přesně určený pozdější den smlouven se spoluvězni plán společného útěku, opatří si a v kobce ukryje zbraň, již má být v onen den napaden dozorce; neměla-li v době, kdy se věc prozradila, podle plánu ještě započít činnost, po níž by už bezprostředně následovalo provedení zločinu, nelze v onom počínání spatřovat pokus veřejného násilí podle §§ 8, 81 tr. z. čís. 274.
- — služební úkon soudního vykonavatele, pověřeného exekučním prodejem zabavené věci, skončil tím, že přijal od vydražitelky kupní cenu; při přenášení vydražené věci do vydražitelčina bytu, jež potom ještě na sebe vzal, nepožívá už ochrany podle § 81 tr. z. čís. 302.

- (§ 83 tr. z.): ke skutkové podstatě zločinu podle § 83, případ druhý tr. z. (rušení domovního míru) čís. 142.
- (§ 98, písm. b) tr. z.): i v projevu, učiněném navenek ve formě slušné a jinak nezávadné obchodní korespondence, může být skryta pohrůžka újmou na právních státech uvedených v § 98, písm. b) tr. z. čís. 285.
- pohrůžka udáním pro sabotáž v době okupace byla objektivně způsobila vzbudit v ohroženém důvodnou obavu bez ohledu na to, provinil-li se ohrožený skutečně něčím proti okupačním nařízením čís. 285.

Navrácení v předešlý stav při prošlé lhůtě (§ 364 tr. ř.): k opovědi opravných prostředků stačí jednoduché sdělení, k jehož sepsání netřeba advokáta; nelze proto skutečnost, že obžalovanému jeho sezonní zaměstnání neponechávalo v denních hodinách dostatek volna k vyhledání advokáta, uznati za neodvratnou překážku, zabránivší mu ve včasné opovědi opravných prostředků čís. 198.

- — okolnost, že zatčený obžalovaný, ač ve věznicí nalézacího soudu požádal o předvedení k předsedovi hlavního přelíčení k ohlášení opravných prostředků v den, kdy bylo možno opravné prostředky ještě vznést, byl k soudu předveden teprve po uplynutí lhůty, je nepřekonatelnou překážkou odůvodňující navrácení v předešlý stav ve smyslu § 364 tr. ř. čís. 247.

Návrh důkazní: i když by se spatřoval v nevznesení námitek proti opatření, podle něhož bude nově připuštěn svědek vyslechnut jen dožádaným soudem, už

i souhlas s přečtením dotčené výpovědi při novém hlavním přelíčení, opravňuje dodatečně seznání skutečnosti, že jde vpravdě o nedospělce, obhajobu k odvolání onoho souhlasu a k návrhu na výslech dotčeného svědka přímo před nalézacím soudem čís. 177.

- návrh, aby byla k hlavnímu přelíčení obeslána svědkyně, jež již v přípravném řízení prohlásila, že se svědeckví podle § 152 tr. ř. vzdává, možno zamítnout, nebylo-li v něm tvrzeno, tím méně pak osvědčeno, že svědkyně je nyní ochotna vypovídat; z toho, že vypovídala za dodatečného šetření u Sboru národní bezpečnosti, neplýne její ochota svědčiti u soudu čís. 199.
- jinak však nelze zamítnouti vývodní návrh jen proto, že nalézací soud nabyt již přesvědčení o vině obžalovaného, zejména má-li návrh otřásti hodnověrností jedině svědkyně, o jejíž výpověď se přesvědčení soudu opírá čís. 199.

Ne bis in idem viz obnova trestního řízení.

Nedbalost ve smyslu §§ 335, 337 tr. z.: řidič, který na frekventované ulici spatří vedle jiných chodců v jízdní dráze i muže označeného slepečkou páskou, musí počítati s tím, že tento chodec — právě pro svoji vadu — bude si snad počínat jinak, než lze předpokládat u chodců vidoucích; je proto povinen zařídit rychlost vozidla tak, aby je mohl po případě i okamžitě zastavit čís. 258.

- hrubá ve smyslu § 26, písm. b) dekr. č. 5/1945 Sb.: pokud by hrubou nedbalostí národního správce, který objevív ve spravovaném podniku cenné věci, jež nedopatřením nebyly při odevzdávání správy pojety do inventárního soupisu, opominul je sepsat a patřičným místům přihlásit, bylo možno spatřovat v tom, že se neseznámil s všeobecnými a veřejně vyhlášenými směrnici, jež národním správcům uložily povinnost naznačeného obsahu čís. 239.

Nouze viz donucení neodolatelné.

Nucené pracovní oddíly viz retribuce.

Obhájce: je-li pod zmatečností přikázáno, zříditi obžalovanému pro hlavní přelíčení obhájce, je zmatečnost založena v řízení před krajským soudem už i tím, že se advokát, za obhájce zřízený, dal při hlavním přelíčení zastupovati svým koncipientem, u něhož nebyly splněny podmínky stanovené v § 6, odst. 2 zák. č. 40/1922 Sb. (doktorát práv a aspoň dva roky advokátní praxe); nezáleží na tom, že se tak stalo jen na krátký úsek přelíčení čís. 143.

- obžalovaný může proti rozsudku vynesenému v jeho nepřítomnosti podati opravné prostředky i před tím, než mu byl rozsudek oznámen způsobem předepsaným v §§ 269, 427 tr. ř.; zvolený jeho obhájce, který ho zastupoval při hlavním přelíčení, nepotřebuje k tomu zvláštní plné moci čís. 168.
- nejsou splněny předpoklady § 427, odst. 1 tr. ř., za nichž jedině — pod zmatečností — lze provést hlavní přelíčení v nepřítomnosti obžalovaného, uváděla-li obsílka svědčící obžalované nesprávně hodinu počátku hlavního přelíčení; na věci nic nemění, že obhájci byla doručena obsílka bezvadná čís. 173.
- obžalovaný, jemuž jeho zvolený obhájce vypověděl den před hlavním přelíčením plnou moc, mohl by z okolností, že soud přesto hlavní přelíčení provedl, a to bez obhájcovy účasti, aniž je podle § 274 tr. ř. odročil nebo pro ně obžalovanému ustanovil úředního obhájce, dovozovat zmatečnost řízení podle § 281, č. 4 tr. ř. jen, stalo-li se to přes jeho odpor nebo proti jeho návrhu čís. 236.
- u rozsudku vyneseného v nepřítomnosti obžalovaného je pro běh lhůt k opravným prostředkům bezvýznamné doručení jeho opisu do rukou obhájce čís. 249.

Obchod s potravinami (zákon č. 89/1897 ř. z.): s hlediska skutkové podstaty podle § 14, č. 2 a § 17 zák. č. 89/1897 ř. z. o obchodě s potravinami je směrodatné jen, zda předmět, o nějž jde, byl pachatelem v konkrétním pří-

padě chován na prodej, prodáván nebo jinak do obchodu uváděn »jako potravina«, tedy vědomě k účelům lidského požívání čís. 150.

- — nesejde na tom, zda šlo o potravinu v běžném slova smyslu, ani na tom, zda dotčený předmět byl, pokud jde o jeho použití jako potraviny, stížen vadou, která »bije do očí« čís. 150.
- — i denaturovaný lih může za uvedených předpokladů být předmětem obchodní směny »jako potravina« čís. 150.
- — i přechodná ztráta zraku, trvala-li alespoň 20 dnů, je těžkým tělesným poškozením ve smyslu § 17, odst. 1 zák. č. 89/1897 ř. z. čís. 291.
- — »uváděním do obchodu« v § 14, č. 2 cit. zákona se míní nejen živnostenský prodej potraviny, nýbrž vůbec jakákoliv činnost, kterou se zprostředkuje přechod potraviny na jiného; nezáleží na tom, zda se tak děje úplatně nebo bezplatně, přímo k požívání nebo k dalšímu zcizení, ani na tom, je-li okruh příjemců omezen na rodinný nebo podobný kruh osob individuálně určitých, či je-li širší čís. 291.

Obnova řízení: jsou-li materiální předpoklady obnovy řízení podle čl. 9, odst. 4 dekretu o obnovení právního pořádku splněny, není rozsudek, jímž byl udavač odsouzen pro zločin podle § 11 retribučního dekretu, zmatečný podle § 281, č. 9, písm. b) tr. ř. (pro porušení zásady ne bis in idem), třebaš nebyl předem formálně zrušen rozsudek německého soudu, který udavače za okupace pro totéž udání už odsoudil, shledav je krivým čís. 246.

- — **mimořádná (§ 362 tr. ř.):** ze soudních spisů patrná skutečnost, že obžalovaný byl pro duševní chorobu zcela zbaven svéprávnosti, vzbuzuje závažné pochybnosti o správnosti předpokladu, obsaženého zřejmě v odsuzujícím výroku nalézacího soudu, že jde o osobu, jež je a v době činu byla v plném užívání svých duševních sil a schopnosti; zrušovací soud má ve zmíněné skutečnosti podklad pro postup podle § 362 tr. ř. čís. 196.

Obnovení právního pořádku (ústavní dekret presidenta republiky ze dne 3. srpna 1944, čís. 11 Úř. věst. čsl. ve znění vyhl. č. 30/1945 Sb. a zákona č. 12/1946 Sb.): účinnost ustanovení §§ 7 a 9—11 zák. č. 562/1919 Sb. o trestání válečné lichvy skončením okupace neobživila čís. 158.

- — opatření, jímž bylo na podkladě amnestie vlády ze dne 7. října 1938 zastaveno trestní řízení proti Němci pro zločiny směřující k rozvrácení Československé republiky a k odtržení části jejího území, směřovalo k cili zakázanému československým právem; lze je proto zrušit podle čl. 6, odst. 1, písm. b) dekretu o obnovení právního pořádku čís. 206.
- — předpisy, jimiž bylo v době nsvobody upraveno německé trestní soudnictví v t. zv. protektorátu, jsou podle čl. 2, odst. 1 dekretu o obnovení právního pořádku z používání vyloučeny a nelze jich upotřebit ani k výkladu některého znaku skutkové podstaty (»soud« ve smyslu § 199, písm. a) tr. z.) čís. 209.
- — o žádosti, aby byl trestní rozsudek z doby nsvobody zrušen podle čl. 6, odst. 1, písm. c) dekretu o obnovení právního pořádku, přísluší rozhodovati soudu prvé stolice čís. 212.
- — kdo za okupace udal jiného gestapu pro poslech zahraničního rozhlasu, je »osobou spolupracující s okupanty« ve smyslu čl. 9, odst. 4 dekretu o obnovení právního pořádku; jsou-li materiální předpoklady obnovy řízení podle uvedeného předpisu splněny, není rozsudek, jímž byl udavač odsouzen pro zločin podle § 11 retribučního dekretu, zmatečný podle § 281, č. 9, písm. b) tr. ř. (pro porušení zásady ne bis in idem), třebaš nebyl předem formálně podle zmíněného článku zrušen rozsudek německého soudu, který udavače již za okupace pro ono udání odsoudil, shledav je krivým čís. 246.

Obrana nutná: spravedlivá nutná obrana podle § 2, písm. g) tr. z. není vyloučena tím, že napadený svým předchozím trestným skutkem dal k útoku podnět; důvodem beztrestnosti jednání vykonaného ve spravedlivě obrané není nedostatek zlého úmyslu, nýbrž účel jednání (ochrana ohroženého právního statku) čís. 254.

- — za zranění, jež bylo útočníku způsobeno tím, že napadený, jemuž se útočníkův prst dostal do úst, skouzl čelisti reflexivním pohybem vyplynuvším z okamžitého a přirozeného překvapení, nelze činit napadenou osobu odpovědnou ani podle § 2, písm. g), poslední věta tr. z. o vykročení z mezí nutné obrany čís. 278.

Obrana státu (zákon č. 131/1936 Sb.): stav branné pohotovosti státu ve smyslu § 57 zák. č. 131/1936 Sb. nelze ztotožňovati s »dobou, kdy byl veřejný pořádek porušen ve větším rozsahu a k jeho obnovení bylo nutno použít mimořádné moci« ve smyslu § 28, odst. 2, věta druhá zák. č. 50/1923 Sb. čís. 193.

Obsazení soudu viz zmatek podle § 281, č. 1 tr. ř.

Obsilka k hlavnímu přelíčení viz přelíčení hlavní.

Obvinění krivě (§ 209 tr. z.): s hlediska skutkové podstaty zločinu podle § 209 tr. z. je lhostejné, zda se pachatelovo udání stalo z vlastního popudu, či na otázku soudce nebo vyšetřujícího orgánu čís. 152.

- — ustanovení § 209 tr. z. nevyžaduje, aby obvinění třetí osoby z vymyšleného zločinu bylo přímé; spadá sem i počínání toho, kdo předstírá, že byla u něho spáchána zločinná krádež, učinil oznámení na neznámého pachatele, předpokládaje, že podezření padne na určitou osobu, a toto podezření pak za zahájení vyšetřování svými údaji o místních a sousedských poměrech, byť i jinak pravdivými, vyvolal nebo alespoň zesiloval čís. 181.
- — tvrzení, že vyšetřující orgánové vyslychanou osobu zbili, je samo o sobě jen obviněním z přestupku podle § 331 tr. z.; obviněním ze zločinu podle § 101 tr. z. bylo by však tvrzení, že tak učinili proto, aby vyslychaného donutili k doznání č. 229.

Obžaloba, její rozšíření při hlavním přelíčení: pro případy rozšíření obžaloby při hlavním přelíčení neplatí ustanovení § 221 tr. ř. o lhůtě zaručené obžalovanému k přípravě obhajoby; není-li obžalovaný v takovém případě s to ihned se proti novému obvinění hájit a vést o své obhajobě důkazy, je na něm, aby navrhl odročení přelíčení a tak si zajistil formální předpoklad pro eventuální uplatnění zmatku podle § 281, č. 4 tr. ř. čís. 285.

Odkazovací usnesení viz řízení kárné.

Odklad trestu podmíněný (zákon č. 562/1919 Sb.): rozsudek, jenž uložil trest na svobodě nepřesahující dobu jednoho roku, nerozhodí však o podmíněnosti trestu, aniž toto rozhodnutí podle § 7, odst. 2 zák. č. 562/1919 Sb. vyhradil zvláštnímu usnesení, je zmatečný podle § 281, č. 11 tr. ř. čís. 290.

- — pachateli, který byl v době činu starší osmnácti let, nelze při odsouzení za zločin podle zákona na ochranu republiky č. 50/1923 Sb. povolití podmíněný odklad výkonu trestu čís. 179.
- — předpisem § 35 zák. č. 50/1923 Sb. je u osoby starší osmnácti let vyloučen podmíněný odklad i takového trestu, který není výměřován vylučně jen za zločin podle zákona na ochranu republiky, nýbrž zároveň i za jiné, s ním se sbíhající trestné činy čís. 213.
- — přečin podle § 26 dekretu č. 5/1945 Sb. nepatří k těm trestným činům, u nichž lze vyloučit podmíněné odsouzení z důvodů veřejného zájmu čís. 275.
- — byl-li podle čl. 1 amnestie z 31. července 1945 prominut trest už vykonaný, dlužno lhůtu, po kterou je se zřetelem na § 2 zák. č. 562/1919 Sb. vyloučeno podmíněné odsouzení, počítat od data staršího, tedy ode dne výkonu trestu a nikoliv teprve ode dne amnestie čís. 286.
- — byl-li teprve opravnou stolicí uložen obžalovanému trest, dlužno ponechat rozhodnutí o podmíněném jeho odkladu soudu prvé stolice čís. 251.
- — opravným prostředkem z výroku, jímž nalézací soud odepřel podmíněné odsouzení z úvah spadajících pod hledisko § 1 zák. č. 562/1919 Sb., je vždy odvolání; na tom nemění nic okolnost, že opravný prostředek vytýká nalézacímu soudu pochybení i v tom směru, že neprávem upřel

obžalovanému zachovalost, ač všechna předchozí jeho odsouzení byla už zahlazena, a že výrok o nepodmíněnosti trestu podepřel i poukazem na tato (zahlazená už) odsouzení čís. 153.

- — zmateční stížnost veřejného žalobce, pokud s hlediska důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 11 tr. ř. napadá výrok o podmíněnosti odsouzení, není provedena po zákonu (§ 288, odst. 2, č. 3 tr. ř.), poukazuje-li na předchozí odsouzení a s ním spojenou ztrátu volebního práva, ač tyto skutečnosti, vylučující podle § 2 zák. č. 562/1919 Sb. povolení podmíněného odkladu výkonu trestu, nebyly zjištěny v napadeném rozsudku čís. 169.
- — pro stanovení délky zkušební doby je s hlediska § 3 zák. č. 562/1919 Sb. rozhodná délka skutečně uloženého trestu, nikoliv výše zákonně trestní sazby čís. 304.
- — byl-li trest na svobodě nepřesahující dobu šesti měsíců podmíněně odložen na zkušební dobu čtyř let, jde o výrok zatížený zmatkem podle § 281, č. 11 tr. ř. čís. 304.

Odnětí mrtvolky nebo její části (§ 306 tr. z.): ke skutkové podstatě spoluviny na přečinu podle § 306 tr. z. spáchaném »svémocným« odnětím mrtvolky nebo její části čís. 262.

Odpłata spravedlivá (zákon č. 115/1946 Sb.) viz právnost jednání.

Odpor (§ 427, odst. 3 tr. ř.): byl-li proti rozsudku vznesen vedle zmateční stížnosti i odpor, nesmí nalézací soud zmateční stížnost sám podle § 1 zák. č. 3/1878 ř. z. zamítnouti ani tehdy, byl-li odpor podán opožděně čís. 215.

- — pochybení obžalovaného, který si špatně poznamenal datum nového hlavního přelíčení, jež mu soudce při odročení ústně sdělil s upozorněním, že obsílku už nedostane, nelze uznat za neodvratnou překážku znemožňující obžalovanému účast na hlavním přelíčení čís. 227.
- — nesprávnost informace o vlakovém spojení, již se obžalovanému dostalo, ačkoliv se jinak o věc staral včas a způsobem v jeho poměrech a prostředí obvyklým, nutno uznati za neodvratnou překážku, zabránivší mu v účasti, na hlavním přelíčení čís. 230.

Odsouzení podmíněné viz odklad trestu podmíněný.

Odvolání viz prostředky opravné.

Ochrana cti (zákon č. 108/1933 Sb.): veřejné postavení soukromého žalobce jako bývalého člena vlády odůvodňuje potřebu informovat veřejnost o jeho skutečích příčích se národní cti; poukazem na to, že otištěním zprávy o nich v době těsně před volbami měl být zřejmý napaden politický odpůrce, nelze tu vyloučit přípustnost věsti důkaz omluvitelného omylu čís. 282.

- — důkaz pravdy a omluvitelného omylu při urážce podle § 1 zák. č. 108/1933 Sb. přichází v úvahu jen, pokud čin záležel v uvedení nebo sdělení skutečnosti; vytržení jednotlivých výroků z celkové souvislosti, v níž by ony výroky tvořily pomluvu podle § 2 cit. zákona, a mylné podřadění jich skutkové podstatě urážky podle § 1, spáchané jiným než právě uvedeným způsobem, může být s tohoto hlediska — přes přísnější sazbu § 2 — obžalovanému k újmě a dát tak zrušovacímu soudu podnět k postupu podle § 290 tr. ř. č. 282.
- — okolnost, že obžalovaný před zahájením trestního řízení sám žalobci sdělil, že za obsah letáku vydaného místní politickou organizací přebírá jako předseda oné organizace odpovědnost, nezbavuje soud povinnosti, aby zjistil a v rozsudku uvedl, jakou činnost při vydání letáku obžalovaný vyvinul, zejména zda dal zprávu v letáku obsaženou uveřejnit; zmateční stížnost vytýkající vadnost rozsudku v uvedeném směru je ve prospěch obžalovaného i tehdy, byl-li zproštěn pro zdařilý důkaz omluvitelného omylu čís. 261.
- — i pro veřejného žalobce, který podle § 14, odst. 5 zák. č. 108/1933 Sb. veřejnou žalobou stíhá přešpek proti bezpečnosti cti spáchaný na ve-

řejném orgánu ve vztahu na výkon jeho pravomoci, platí dvouměsíční žalobní lhůta podle § 17, odst. 1 uvedeného zákona; její běh počíná dnem, kdy se o skutku a o osobě vinníkově dověděl uražený veřejný orgán, nikoliv teprve dnem, kdy se o těchto skutečnostech dověděl veřejný žalobce čís. 295.

- — žádost za trestní stíhání pro obsah tiskopisu je s hlediska § 17, odst. 1 zák. č. 108/1933 Sb. včasná i tehdy, byla-li ve dvou měsících ode dne, kdy se uražený dověděl o osobě obžalovaného, podána u nepřislušného soudu čís. 261.

Ochrana republiky (zákon č. 50/1923 Sb.): při přistoupení k organizaci »Freikorps« je s hlediska § 2 zák. č. 50/1923 Sb. nezávažné, že šlo o člena hudební složky, nemající účasti na bojové činnosti organizace čís. 233.

- — zvýšená ochrana proti útokům na čest podle § 11 zák. č. 50/1923 Sb. přísluší prezidentu republiky pouze po dobu, po kterou trvá jeho ústavní funkce jako hlavy státu čís. 296.
- — skutková podstata zločinu podle § 13 zákona č. 50/1923 Sb. nevyžaduje, aby zbraň byla přechovávána za účelem činnosti namířené proti republice čís. 183.
- — automatická puška zůstává zbraní povahy předpokládané v ustanovení § 13 č. 1, odst. 1 zákona č. 50/1923 Sb., i když k ní chybí zásobník čís. 183.
- — rez na zbraní a nedostatek zásobníku nebo nábojů nemění nic na povaze samopalu jako zbraně, jejíž přechovávání spadá pod skutkovou podstatu zločinu podle § 13, č. 1, odst. 1 zák. č. 50/1923 Sb. čís. 193.
- — pancéřová pěst je zbraní »podobné účinnosti« jako zbraně vypočtené v § 13, č. 1, odst. 1 zák. č. 50/1923 Sb. čís. 194.
- — nejde však o »hromadění zbraní a střeliva« ve smyslu § 13, č. 1, odst. 2 cit. zákona, měl-li obžalovaný mimo ni ještě jen vojenskou pušku s 12 náboji, pistolí s 36 náboji a 2 dýky čís. 194.
- — »zbraní« v § 13, č. 1, odst. 2 zák. č. 50/1923 Sb. dlužno rozuměti zbraň v technickém slova smyslu, tedy každý předmět, který podle svého konstruktivního určení slouží k útoku nebo k obraně a je způsobilý přivodit poranění nebo smrt; nelze ze znění zákona dovodit, že sem spadají pouze zbraně a střelivo rázu vojenského čís. 225.
- — ke skutkové podstatě zločinu podle § 13, č. 1, odst. 1 zák. č. 50/1923 Sb. nestačí přechovávání (opatření si, přenechání jinému) jakékoliv automatické zbraně; je třeba, aby šlo o zbraň podobné účinnosti, jakou mají zbraně v tomto místě zákona výčetmo uvedené čís. 259.
- — ke skutkové podstatě přečinu podle § 18, č. 2, 3 zák. č. 50/1923 Sb. čís. 207.
- — zpráva o návratu Němců je způsobilá vzbudit obavy a nepokoj při osídlování pohraničí a tak »poškodit veřejný pořádek« čís. 207.
- — sdělení zprávy jediné osobě může být »jinakým jejím rozšiřováním« jen, stalo-li se v úmyslu, aby příjemce zprávy ji rozšířil mezi větším počtem lidí čís. 207.
- — nelze při ukládání trestu za čin uvedený v zákoně č. 50/1923 Sb. vyloučovatí použití mimořádného práva zmírňovacího a zaměňovacího s poukazem na předpis § 28, odst. 2, věta druhá cit. zák. jen proto, že čin byl spáchan v době branné pohotovosti státu; tato doba není totožná s dobou »kdy byl veřejný pořádek porušen ve větším rozsahu a k jeho obnovení bylo nutno použít mimořádné moci« čís. 193.
- — pachatel, který byl v době činu starší osmnácti let, nelze při odsouzení za zločin podle zákona na ochranu republiky č. 50/1923 Sb. povolití podmíněný odklad výkonu trestu čís. 179.
- — předpisem § 35 zák. č. 50/1923 Sb. je u osoby starší osmnácti let vyloučen podmíněný odklad i takového trestu, který není vyměřován výlučně jen za zločin podle zákona na ochranu republiky, nýbrž zároveň i za jiné, s ním se sbíhající trestné činy čís. 213.

Omyl: cizinec podléhá na území republiky trestním předpisům zde platným a nemůže se omlouvatí tím, že v jeho vlasti není obdobného předpisu čís. 291.

— pachatelův omyl o otázce držení, po případě vlastnictví k věcem pocházejícím z majetku německé říše, dlužno posuzovat s hlediska § 2, písm. e) tr. z. čís. 231.

— **omluvitelný ve smyslu § 6, odst. 2, písm. b) zák. č. 108/1933 Sb.** viz ochrana cti.

Opilství (§ 523 tr. z.): při přestupku opilství podle § 523 a § 236 tr. z. nesejde na tom, že si pachatel stav úplné opilosti nepřivodil úmyslně; stačí, že se do něho dostal i pouhou lehkomyšlností čís. 170.

— za přestupek opilství podle § 523 tr. z. lze uložit trest tuhého vězení podle druhé trestní sazby tohoto paragrafu, jen jsou-li splněny obě podmínky poslední věty citovaného zákonného ustanovení; nestačí proto, že zločin, jež pachatel ve stavu opilství spáchal, je těžším zlým skutkem, není-li zjištěno též, že pachatel ze zkušenosti věděl, že je v opilství podroben prudkým hnutí mysli čís. 165.

Opověď opravných prostředků viz prostředky opravné.

Osoba vrchnostenská (§ 68 tr. z.): členové Sboru národní bezpečnosti požívali při výkonu služby ochrany podle § 68 tr. z. i před tím, než byla organizace zmíněného sboru zákonem upravena čís. 142.

— předpis, že se soudní vykonavatel oblečený v občanský oděv má vykazati služebním průkazem a příkazem k výkonu, je dán jen za tím účelem, aby vykonavatel byl jako vrchnostenská osoba poznán; jeho nešetřením neztrácí exekuční výkon ochranu podle §§ 68, 81 tr. z. vůči pachateli, který si byl vědom, že má před sebou soudního vykonavatele vyslaného k výkonu exekuce čís. 197.

— okolnost, že železniční orgán nebyl při zákroku oděv ve stejnokroj, ani neměl služební odznak (§ 76 železničního zákona), nezabývá ho ochranu vůči pachateli, který jeho úřední charakter i bez toho znal čís. 203.

— patří mezi osoby uvedené v § 68 tr. z., koho okresní správní komise v porevoluční době 1945 ustanovila — jako člena jí zřízeného bezpečnostního sboru — strážným ve své věznici; nezáleží na tom, že se ke službě přihlásil dobrovolně, že ji konal bezplatně a že nebyl vzat do slibu čís. 248.

— pokud požívá ochrany podle §§ 68, 81 tr. z. předseda t. zv. bytové komise; bez zjištění, jaký obor působnosti byl bytové komisi, pokud se týče jejímu předsedovi vymezen rozhodujícím zastupitelským orgánem, nelze posoudit, zda byl předseda bytové komise formálně oprávněn provádět prohlídku bytu k účelům evidence konfiskovaného zařízení čís. 260.

— pokud vedoucí »pobočky místního národního výboru«, zřízené v někdejší osadě, požívá ochrany podle § 153 tr. z. při tom, když tam zakročuje k udržení pořádku při veřejné slavnosti čís. 273.

Otázky porotcům: hlavní otázka porotcům položená musí být přizpůsobena obžalobě bez ohledu na to, je-li právní posouzení činu správné čili nic; nelze nesprávnost položení hlavní otázky dovozovat z toho, že prý výsledky hlavního přelíčení byl napověděn jiný čin, než bylo tvrzeno v obžalobě čís. 266.

— soud je povinen dát porotcům náhradní otázku jen tehdy, byla-li výsledky hlavního přelíčení napověděna skutečnost opodstatňující právní posouzení činu odchýlné od obžaloby; tvrzením, že nebylo skutkových podmínek pro hlavní otázku, nelze doličovat povinnost soudu položit otázku náhradní čís. 267.

— vadnost výroku porotců podle § 63, č. 7 zák. č. 232/1946 Sb., lze dovozovat jen ze znění otázek položených porotcům a z odpovědí porotců na ně, nikoliv srovnáváním výroku porotců s výsledky hlavního přelíčení čís. 267.

— dostačující obsah otázky na zločin vraždy čís. 267.

Ozbrojování nedovolené viz ochrana republiky.

Podílnictví na krádeži a zpronevěře (§ 185 tr. z.): činnost, již si bojující armáda opatrovala potřeby pro svoje zásobování, nelze posuzovat s hlediska skutkové podstaty krádeže; není proto podílníkem na krádeži ten, kdo převzal v náhradu za svoje dobytče, poražené pro vojsko, dobytče, jež armáda jinému odebrala, třebaš znal jeho původ a způsob nabytí čís. 253.

— i ten věc »na sebe převedl« a je podílníkem ve smyslu § 185 tr. z., kdo svůj podíl na zpronevěřených látkách, od celkového množství už oddělený, si ponechal u pachatele zpronevěry zatím v úschově čís. 268.

— pachatel krádeže je »spoluobžalovaným« osoby stíhané před krajským soudem pro podílnictví na jeho krádeži, třebaš se řízení proti němu vzhledem k jeho věku vedlo odděleně před soudem mládeže; prospívá-li i jemu důvod, pro nějž se zrušuje rozsudek odsuzující podílníka, dlužno podle § 290, odst. 1 tr. ř. zároveň s tímto rozsudkem zrušiti i rozsudek soudu mládeže, jímž byl odsouzen pachatel čís. 211.

Podmíněné odsouzení viz odklad trestu podmíněný.

Podpora nacismu viz retribuice.

Podvod (§ 197 tr. z.): poškození abstraktního práva dohledu nenaplnuje ještě pojem způsobení škody podle § 197 tr. z. čís. 160.

— mezi práva chráněná předpisem § 197 tr. z. patří i právo státu na rádné splnění dodávky předepsané v rámci řízeného hospodářství a právo státu na bezvadný a nerušený chod bezpečnostní služby; nelze však škodu na těchto výsostných právech, již pachatel zamýšlel, činit falešně udání o krádeži plodin určených k povinné dodávce, oceňovati hodnotou věcí, jejichž ztrátu předstíral čís. 181.

— právo státu řídit rozdělování potravin a dozírat na ně je právem, jaké má na myslí předpis § 197 tr. z. čís. 221.

— ochrany podle §§ 197, 199, písm. d) tr. z. požívá i právo státu ustanovit ve službě u svých podniků jen osoby vyhovující stanoveným podmínkám stran předběžného vzdělání čís. 300.

— osoba poškozeného není rozhodná pro totožnost skutku stíhaného obžalobou jako podvod; soud se může v uvedeném směru od názoru obžaloby odchýlit, aniž proto zatíží svůj rozsudek zmatečností podle § 281, č. 8 tr. ř. čís. 237.

— podvod lze spáchat i na osobě, jež v důsledku konfiskace nebyla už oprávněna se svým majetkem disponovat a prodejem jednotlivých kusů z něho, k němuž ji pachatel svým činem přiměl, se sama dopouštěla trestného činu čís. 244.

— (§ 199, písm. a) tr. z.): křivé svědectví před německým soudem vykonávajícím za okupace trestní pravomoc na československém území, se nestalo »před soudem« ve smyslu § 199, písm. a) tr. z.; o jeho trestnosti nutno uvažovat s hlediska obecného podvodu čís. 209.

— při odsouzení pro zločin podle §§ 197, 199, písm. a) tr. z., spáchaný některou z dvou vzájemně si odporujících výpovědí, není třeba, aby rozsudek zjistil, která z nich je křivá a ve kterém směru čís. 234.

— (§ 199, písm. b) tr. z.): jde o podvod podle §§ 197, 199, písm. b) tr. z., lákal-li pojišťovací agent podpisy přihlášek k nemocenskému pojištění předstíráním, že pojištění je pro rolníky povinné a jeho že okresní úřad pověřil uzavíráním pojišťovacích smluv čís. 189.

— s hlediska § 199, písm. b) tr. z. je bezvýznamné, zda předstíraný úřední příkaz odpovídá rozsahu oprávnění onoho úřadu, jehož se pachatel dovolával čís. 189.

— pro určení výše škody (§ 200 tr. z.) rozhoduje tu výše nákladů, jež oklamán uzavřením smlouvy na sebe vzal a jimiž se jeho jmění zmenšilo, po případě by se zmenšilo v průběhu trvání smlouvy čís. 189.

- — nezáleží na tom, že uzavření pojišťovací smlouvy bylo v tom či onom určitém případě snad objektivně výhodné pro osobu k pojištění získanou čís. 189.
 - (§ 199, písm. d) tr. z.): počínání toho, kdo zfalšoval přepsáním na svoje jméno cizí povolení k nošení zbraně, máje sám řádně povoleno nošení zbraně téhož druhu, jakou uvedl do zfalšované listiny, lze podřadit jen skutkové podstatě přestupku podle § 320, písm. f) tr. z., nikoliv skutkové podstatě zločinu podle §§ 197, 199, písm. d) tr. z. čís. 160.
 - — listina, vystavená k osvědčení skutečnosti právně závazně veřejným úřadem nebo osobou po zákonu k tomu ustanovenou, neztrácí charakter »listiny veřejné« proto, že — z evidenčních důvodů — měla být ověřena ještě dalším úřadem čís. 161.
 - — jde již o pokus zločinu podle §§ 197, 199, písm. d) tr. z., byl-li odběrní poukaz na obuv, vystavený příslušným orgánem ministerstva a opatřený jeho razítkem a podpisem a ověřený už živnostenským společenstvem, po zfalšování v údajích o druhu přidělené obuvi předložen k ověření a k poznamenání výdeje městskému úřadu, kde teprve došlo k odhalení; nezáleží na tom, že poukazu nebylo ještě použito k nákupu obuvi čís. 161.
 - — výplatní list zmíněný v § 8 dekretu č. 91/1945 Sb. o obnově československé měny má povahu veřejné listiny i v rubrice obsahující údaje o celkovém stavu vkladů, běžných účtů a hotovosti ve starých pláňkách; nepravdivé vyplnění této rubriky na výplatním listě, jenž byl už peněžním ústavem přezkoušen a ověřen, je zfalšování veřejné listiny čís. 166.
 - — je zločinem podle §§ 197, 199, písm. d) tr. z., a nikoliv pouhým přestupkem podle § 320, písm. f) tr. z., jestliže obchodník, proměškav lhůtu, v níž bylo možno žádati o úhradu schodku vzniklého v zásobě vázaných potravin válečnými událostmi, zfalšoval odběrní list, aby si tak potraviny ke krytí zmíněného schodku opatřil samovolně a bez vědomí a součinnosti povoláných k tomu orgánů čís. 221.
 - — jde o zločin podle § 101 tr. z., nikoliv podle §§ 197, 199, písm. d) tr. z., opatřil-li úředník místního národního výboru blankety v úřadě odcizené nejen napodobeným podpisem předsedovým, ale i otiskem razítka, jež měl k úřední dispozici, a zastal je pak do zahraničí, aby tam se zdržující cizí státní příslušníci umožnili opatřit si vhodným jich vyplněním doklady potřebné k dosažení povolení k návratu na československé území čís. 270.
 - — zfalšování vlastních osobních dokladů a odevzdání jich cizinci ve snaze umožnit mu setrvání na československém území, je v podstatě pomocí (§ 5 tr. z.) ke zločinu podle §§ 197, 199, písm. d) tr. z.; k její trestnosti je třeba, aby činnost hlavního pachatele dostoupila už aspoň stadia pokusu, tedy aby se cizinec zfalšovanými doklady už prokazoval nebo je aspoň nosil při sobě v úmyslu prokázat se s nimi při možné kontrole čís. 279.
 - (§ 201, písm. c) tr. z.): kdo si z cizího revíru odnese a přivlastní zvěř, neznámým pachatelem tam zastřelenou a ponechanou, dopouští se krádeže, nikoliv podvodu zatajením nálezu čís. 245.
 - § 320, písm. f) tr. z.): i oprava nesprávných údajů obsažených ve veřejné listině na správné spadá pod předpis § 320, písm. f) tr. z., jednal-li pachatel v úmyslu oklamat někoho v tom směru, že opravené údaje pocházejí od veřejného úřadu, který listinu vystavil čís. 283.
- Pohnutka činu:** konečný účel, jež pachatel činem sledoval, je jako pouhá pohnutka činu i s hlediska skutkové podstaty zločinu udavačství podle § 11 retribučního dekretu nerozhodný pro posouzení otázky viny čís. 147.
- činu, jehož pohnutky byly nízké a nečestné (zpronevěra ze zjištění), nelze přiznat právnost ani s hlediska předpisu § 1, druhý případ zák. č. 115/1946 Sb. čís. 186.
- Pohoršení veřejné (§ 516 tr. z.):** způsobilost vzbudit veřejné pohoršení ve smyslu § 516 tr. z. musí tkvít v podstatě samého činu; tuto vlastnost nemůže pa-

chatelovu skutku vtisknout nevěle, kterou nad jeho počínáním pocítují osoby pozorované jím při výkonu své tělesné potřeby čís. 289.

- Pokus (§ 8 tr. z.):** jde již o pokus zločinu podle §§ 197, 199 písm. d) tr. z., byl-li odběrní poukaz na obuv, vystavený příslušným orgánem ministerstva a opatřený jeho razítkem a podpisem a ověřený už živnostenským společenstvem, po zfalšování v údajích o druhu přidělené obuvi předložen k ověření a k poznamenání výdeje městskému úřadu, kde teprve došlo k odhalení; nezáleží na tom, že poukazu nebylo ještě použito k nákupu obuvi čís. 161.
- o počínání toho, kdo za okupace poskytl okupačním úřadům o zatčené osobě dobrovolně a vědomě nepříznivé informace spojené s přímou žádostí o dodání zatčeného do koncentračního tábora, bylo by nutno uvažovat aspoň s hlediska trestného pokusu (§ 8 tr. z. a § 7, odst. 1 retrib. dekretu), jestliže by vzhledem k tomu, že okupační úřady měly už i tak k dalšímu věznění zatčeného a k jeho dodání do koncentračního tábora dostatek důvodů, nebylo lze říci, že k tomuto opatření došlo v příčinné spojitosti s počínáním obžalovaného čís. 241.
 - — nevykročilo ještě ze stadia pouhých příprav počínání vězně, který máje na přesně určený pozdější den smluven se spoluvězni plán společného útoku, opatřil si a v kobce ukrýje zbraň, již má být v onen den napaden dozorce; neměla-li v době, kdy se věc prozradila, podle plánu ještě započít činnost, po níž by už bezprostředně následovalo provedení zločinu, nelze v onom počínání spatřovat pokus veřejného násilí podle §§ 8, 81 tr. z. čís. 274.
 - k tomu, aby trestná činnost u zločinu podle §§ 197, 199, písm. d) tr. z. dostoupila už stadia pokusu, je třeba, aby se pachatel falšovanými doklady už prokazoval nebo je aspoň při sobě nosil v úmyslu prokázat se s nimi při možné kontrole čís. 279.
- Pomoc k vykonání trestného činu (§ 5 tr. z.):** zfalšování vlastních osobních dokladů a odevzdání jich cizinci ve snaze umožnit mu setrvání na československém území, je v podstatě pomocí (§ 5 tr. z.) ke zločinu podle §§ 197, 199, písm. d) tr. z. čís. 279.
- — k její trestnosti je třeba, aby činnost hlavního pachatele dostoupila už aspoň stadia pokusu čís. 279.
 - — spoluviny podle § 5 tr. z. na zločinu zneužití úřední moci podle § 101 tr. z. se může dopustit i neúředník čís. 163.
 - k útoku osobě zatčené pro zločin (§ 217 tr. z.): jen ke skutkové podstatě zločinu podle první věty § 217 tr. z. se vyžaduje lstivost nebo násilnost pachatelova jednání čís. 149.
 - — ke zločinu podle druhé věty zmíněného paragrafu stačí jakékoliv jednání, jímž se vrchnosti ztěžuje postižení uprchlého vězně, zatčeného nebo vězněného pro zločin čís. 149.
 - — spadá sem zapůjčení kola a svrchníku, jímž bylo uprchlíku umožněno, aby se mohl dočasně vzdálit ze svého úkrytu čís. 149.
- Porotci, otázky jim viz otázky porotcům.**
- Porotní soudy viz řízení porotní.**
- Posudek znalce viz důkaz znalecký.**
- Poškození na těle těžké:** i přechodná ztráta zraku, trvala-li alespoň 20 dnů, je těžkým tělesným poškozením (§ 17, odst. 1 zák. č. 89/1897 ř. z.) čís. 291.
- (ve smyslu § 153 tr. z.): předpis § 153 tr. z. činí zločinnou kvalifikaci úmyslného ublížení na těle, přivoděného veřejnému úředníku »pro výkon jeho povolání«, závislou jen na příčinném vztahu mezi výkonem povolání veřejného úředníka a ublížením na těle, nikoliv i na tom, zda napadený funkci veřejného úředníka zastává ještě i v době, kdy je mu na těle ublíženo čís. 176.
 - — pokud vedoucí »pobočky místního národního výboru«, zřízené v někdejší osadě, požívá ochrany podle § 153 tr. z. při tom, když tam zakročuje k udržení pořádku při veřejné slavnosti čís. 273.

- (ve smyslu §§ 152 a násl. tr. z.): subjektivní stránka zločinu těžkého poškození na těle podle §§ 152, 156, písm. a) tr. z., ztratil-li poškozený v důsledku pachatelova zlého nakládání oko, jež už dřívějším úrazem pozbylo odolnost čís. 220.

Potraviný, jejich falšování viz obchod s potravinami.

Právnost jednání (zákon č. 115/1946 Sb.): k otázce právnosti jednání směřujícího »ke spravedlivé odplatě za činy okupantů nebo jejich pomahačů« ve smyslu § 1 zák. č. 115/1946 Sb. čís. 272.

- — pro posouzení, lze-li považovat napadenou osobu za »pomahače okupantů« ve smyslu uvedeného předpisu, je významný jak obsah spisů o řízení, jež se proti dotčené osobě vedlo pro provinění proti národní cti podle dekretu č. 138/1945 Sb., tak i výsledek tohoto řízení čís. 272.
- — činu, jehož pohnutky byly nízké a nečestné (zpronevěra ze zjištěnosti), nelze přiznat právnost ani s hlediska předpisu § 1, druhý případ, zák. č. 115/1946 Sb. čís. 186.
- — za »spravedlivou odplatu za činy okupantů a jejich pomahačů« ve smyslu § 1 zák. č. 115/1946 Sb. nelze uznati činy, již samy jsou pomáháním okupantům a tedy — posuzovány s onoho vyššího hlediska, odůvodňujícího instituci spravedlivé odplaty — jsou rovněž zavrženy hodně čís. 200.
- — nalézací soud, řeše otázku viny, je povinen posouditi věc i s hlediska ustanovení § 1 zák. č. 115/1946 Sb., vyjdou-li najevo okolnosti naznačující, že jde o jednání takového druhu, jaké má citovaný předpis na mysli; nepočínal-li si tak a opominul-li v důsledku toho učinit potřebná zjištění, zatížil rozsudek zmatkem podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř. čís. 218.

Právo zmírňovací a zaměňovací viz trest.

Prezident republiky, ochrana jeho cti: zvýšená ochrana proti útokům na čest podle § 11 zák. č. 50/1923 Sb. přísluší prezidentu republiky pouze po dobu, po kterou trvá jeho ústavní funkce jako hlavy státu čís. 296.

Propadnutí: ukládá-li soud trest za zločin podle retribučního dekretu, musí podle veličiny předpisu § 14, písm. c) zmíněného dekretu učinit v rozsudku výrok o propadnutí jmění odsouzeného; volně úvaze soudci je ponecháno pouze rozhodnutí o tom, zda propadá celé jmění či jen jeho část čís. 148.

Propagace nacismu (fašismu) viz retribuce.

Prostředky opravné: opravným prostředkem z výroku, jímž nalézací soud odepřel podmíněné odsouzení z úvah spadajících pod hledisko § 1 zák. č. 562/1919 Sb., je vždy odvolání čís. 153.

- — na tom nemění nic okolnost, že opravný prostředek vytýká nalézacímu soudu pochybení i v tom směru, že neprávem upřel obžalovanému zachovalost, ač všechna předchozí jeho odsouzení byla už zahlazena, a že výrok o nepodmíněnosti trestu podepřel i poukazem na tato (zahlazená už) odsouzení čís. 153.
- — opravným prostředkem proti výroku, jímž byl trest ukládaný za zločin podle retribučního dekretu snížen podle § 16, odst. 2 cit. dekretu pod dolní hranici zákonné sazby, je toliko odvolání čís. 240.
- — výtky opravného prostředku obracející se proti tomu, že za přečin podle § 26 dekretu č. 5/1941 Sb. byl trest na svobodě vyměněn tuhým vězením, spadají pod hledisko odvolání čís. 301.
- — obžalovaný může proti rozsudku vynesnému v jeho nepřítomnosti podat opravné prostředky i před tím, než mu byl rozsudek oznámen způsobem předepsaným v §§ 269, 427 tr. ř.; zvolený jeho obhájce, který ho zastupoval při hlavním přelíčení, nepotřebuje k tomu zvláštní plné moci čís. 168.
- — k opovědi opravných prostředků stačí jednoduché sdělení, k jehož sepsání netřeba advokáta čís. 198.

— — nelze proto skutečnost, že obžalovanému jeho sezonní zaměstnání neponechávalo v denních hodinách dostatek volna k vyhledávání advokáta, uznati za neodvratnou překážku, zabránivší mu ve včasné opovědi opravných prostředků čís. 198.

— — u rozsudku vynesného v nepřítomnosti obžalovaného je pro běh lhůt k opravným prostředkům bezvýznamné doručení jeho opisu do rukou obhájce čís. 249.

— — doručení opisu rozsudku do rukou advokáta, jenž nevěděl, že byl obžalovanému zřízen za zástupce chudých k provedení opravných prostředků, nelze pokládat pro běh zákonných lhůt za účinné; lhůta k provedení opravných prostředků počíná tu běžet teprve ode dne, kdy advokát byl vyrozuměn o svém zřízení čís. 257.

— — určoval-li poštovní úřad obhájcovi sídla v poslední den lhůty k opravnému prostředku jen jako v neděli a doporučené zásilky přijímal jen omezeně, nezapočítává se tento den do lhůty, třeba podle zák. č. 248/1946 Sb. nešlo o státně uznaný svátek (velikonoční pondělí) čís. 232.

— — byl-li proti rozsudku vznesen vedle zmateční stížnosti i odpor (§ 427, odst. 3 tr. ř.), nesmí nalézací soud zmateční stížnost sám podle § 1 zák. č. 3/1878 ř. z. zamítnouti ani tehdy, byl-li odpor podán opožděně čís. 215.

— — výtka, že kárný nálezn ponechal určitý bod odkazovacího usnesení nevyřízen, není s to přivoditi rozhodnutí obviněnému příznivější a nemůže mu tedy být důvodem k odvolání čís. 471 dis.

Provinilci mladiství (zákon č. 48/1931 Sb.): ustanovením § 32, odst. 2 retribučního dekretu byly ponechány v platnosti nejen hmotněprávní, nýbrž i procesní předpisy zákona č. 48/1931 Sb.; byly tedy i za platnosti zmíněného dekretu k rozhodování o trestných činech osob mladistvých příslušny zásadně soudy mládeže, i když šlo o činy stíhané podle onoho dekretu čís. 154.

— — ustanovení § 16 retribučního dekretu platí i pro případy, kdy trestné činy proti retribučnímu dekretu byly spáchány ve věku mladistvém čís. 219.

— — v takovém případě nastupují ovšem nové základní sazby plynoucí z předpisu § 8, odst. 3 zák. č. 48/1931 Sb.; pod dolní jejich hranici lze však sejíti toliko za podmínek stanovených v § 16, odst. 2 retribučního dekretu čís. 219.

— — pokud pachatelova trvalá činnost, započatá v době před dosažením 18. roku pachatelova věku, spadá i do doby po dosažení tohoto stáří, podléhá už posouzení podle obecných trestních zákonů; zakládá-li podle nich zločin, platí pro trestní řízení vesměs už jen předpisy trestního řádu bez odchylek uvedených v zákoně č. 48/1931 Sb., třeba se řízení vede zároveň i pro sbíhající se trestné činy spáchané před 18. rokem pachatelova věku; doba zahájení řízení (§ 28, odst. 3 zák. č. 48/1931 Sb.) je tu nerozhodná čís. 297.

— — předpis § 30, odst. 6 zák. č. 48/1931 Sb. — ve srovnání s obecnými předpisy trestního řádu — favorisuje účast soudce, který konal vyhledávání, při hlavním přelíčení čís. 205.

Přechovávání radiotelegrafního či radiotelefonního zařízení: pouhé přechovávání radiotelegrafního či radiotelefonního zařízení bez povolení není po nabytí účinnosti zákona č. 128/1947 Sb. už soudně trestným činem čís. 293.

Překážka neodvratná viz navrácení v předešlý stav.
— — viz odpor.

Překročení mezi nutné obrany viz obrana nutná.

Překročení obžaloby: není překročením obžaloby, byl-li stěžovatel, stíhaný pro zločin úkladů o republiku podle § 1 zák. č. 50/1923 Sb., jež spatřovala obžaloba v tom, že se na podzim r. 1938 jako člen t. zv. »Freikorpsu« zúčastnil ozbrojeného přepadu československého území, odsouzen za zločin podle § 2 cit. zákona, shledaný v tom, že se ve zmíněné době

přistoupením k organizaci »Freikorps« s jinými spolčil k úkladům o republiku čís. 233.

- — osoba poškozeného není rozhodná pro totožnost skutku stíhaného obžalobou jako podvod; soud se může v uvedeném směru od názoru obžaloby odchýlit, aniž proto zatíží svůj rozsudek zmatečností podle § 281, č. 8 tr. ř. čís. 237.
- — ze zásady obžalovací, platné i pro kárné řízení se soudcovskými úředníky, plyne toliko, že kárný soud nemůže obviněného odsoudit pro skutek, na který nezní stíhací návrh kárného žalobce a který nebyl předmětem odkazovacího usnesení; právním názorem kárného žalobce nebo odkazovacího usnesení není však při svém rozhodování vázán čís. 468 dis.

Přelíčení hlavní: je-li pod zmatečností přikázáno, zřídit obžalovanému pro hlavní přelíčení obhájce, je zmatečnost založena v řízení před krajským soudem už i tím, že se advokát, za obhájce zřízený, dal při hlavním přelíčení zastupovat svým koncipientem, u něhož nebyly splněny podmínky stanovené v § 6, odst. 2 zák. č. 40/1922 Sb. (doktorát práv a aspoň dva roky advokátní praxe); nezáleží na tom, že se tak stalo jen na krátký úsek přelíčení čís. 143.

- — ustanovení § 30, odst. 6 zák. č. 48/1931 Sb. ve srovnání s obecnými předpisy trestního řádu favorisuje při hlavním přelíčení účast soudce, který konal ve věci vyhledávání; obhajoba nemůže z účasti takového soudce vyvozovati zmatečnost řízení, neodporovala-li jí hned na počátku hlavního přelíčení čís. 205.
- — právní mylnost rozsudku porotního soudu lze doplňovat toliko na základě výroku poroty, nikoli na základě výsledků hlavního přelíčení čís. 266.
- — vadnost výroku porotců podle § 63, č. 7 zák. č. 232/1946 Sb. lze dovozovat jen ze znění otázek položených porotcům a z odpovědí porotců na ně, nikoliv srovnáváním výroku porotců s výsledky hlavního přelíčení čís. 267.
- — obžalovaný může nejen svolit ke zkrácení lhůty stanovené v § 221 tr. ř. pro přípravu k hlavnímu přelíčení, nýbrž se i vzdát této lhůty vůbec čís. 280.
- — **obeslání obžalovaného k němu:** doručení obsílky s nesprávným údajem místa hlavního přelíčení nebylo vyhověno předpisu § 427, odst. 1 tr. ř. čís. 271.
- — nejsou splněny předpoklady § 427, odst. 1 tr. ř., za nichž jediné — pod zmatečností — lze provést hlavní přelíčení v nepřítomnosti obžalovaného, uváděla-li obsílka svědčící obžalovanému nesprávně hodinu počátku hlavního přelíčení; na věci nic nemění, že obhájci byla doručena obsílka bezvadná čís. 173.
- — porušení předpisu § 427, odst. 1 tr. ř. o tom, že obsílku k hlavnímu přelíčení nutno doručit obžalovanému osobně, nemohlo působit na rozhodnutí způsobem obžalovanému nepříznivým, když ten, do jehož rukou byla obsílka doručena, ji obžalovanému včas před hlavním přelíčením odevzdal čís. 305.
- — pochybení obžalovaného, který si špatně poznamenal datum nového hlavního přelíčení, jež mu soudce při odročení ústně sdělil s upozorněním, že obsílku už nedostane, nelze uznat za neodvratnou překážku znemožňující obžalovanému účast na hlavním přelíčení (§ 427, odst. 3 tr. ř.) čís. 227.

Přivlastnění viz zpronevěra.

Působnost trestních zákonů časová: pouhé přechovávání radiotelegrafního či radiotelefonního zařízení bez povolení není po nabytí účinnosti zákona č. 128/1947 Sb. už soudně trestným činem; pokud tím nastala změna v hmotném trestním právu má vliv i na posouzení činů, jež byly spáchány a v prvé stolici odsouzeny ještě za platnosti zákona č. 9/1924 Sb. čís. 293.

- **místní:** cizinec podléhá na území republiky trestním předpisům zde platným a nemůže se omlouvatí tím, že v jeho vlasti není obnoveného předpisu čís. 291.

Radiotelefonní (radiotelegrafní) zařízení viz přechovávání radiotelegrafního zařízení.

Res derelicta viz krádež.

Retribuce (dekrét presidenta republiky č. 16/1945 Sb. ve znění pozdějších zákonů): pachatele, který v době spáchání činu nedokonal ještě dvacátý rok svého věku, nelze potrestati smrtí nebo doživotním žalářem ani za zločin podle retribučního dekrétu; i tu platí všeobecné ustanovení § 52, odst. 2 tr. z. čís. 202.

- — mimořádnému lidovému soudu nepřisluší, aby zjištěný skutkový děj, v němž neshledal znaků zločinu podle retribučního dekrétu, posuzoval s hlediska obecných trestních předpisů čís. 288.
- — rozlišení organizací spadajících pod předpis § 2 retribučního dekrétu od organizací podle § 3, odst. 2 téhož dekrétu čís. 188.
- — předpis § 2 postihuje polovojenské výběrové organizace, jež svoje cíle prosazovaly po případě i násilím, při čemž členství v nich bylo dobrovolné a zavazovalo k bezpodmínečné věrnosti a poslušnosti čís. 188.
- — organizace zmíněné v § 3, odst. 2 byly naproti tomu organizacemi politickými, jež k prosazování svých cílů — řadovým příslušníkům namnoze neznámých — nepoužívaly násilí, nýbrž prostředků jiných čís. 188.
- — nelze k organizacím uvedeným v § 2 retribučního dekrétu přiřaditi jako organizaci »podobné povahy« takovou organizaci, kterou dekrét výslovně vypočetl v § 3, odst. 2 čís. 188.
- — schvalování a obhajování nepřátelské vlády na území republiky v době jejího zvýšeného ohrožení je v § 3, odst. 1 retribučního dekrétu prohlášeno za zločin, jen pokud se dělo tiskem, rozhlasem, filmem nebo divadlem nebo na veřejném shromáždění čís. 190.
- — předpisy dekrétu č. 138/1945 Sb., pokud lze podle nich stíhat propagaci, obhajování, vychvalování nebo podporu nacismu a fašismu jako provinění proti národní cti, jsou v poměru k ustanovení § 3, odst. 1 retribučního dekrétu ustanovením podpůrným, jehož lze užít jen, nejde-li o čin soudně trestný čís. 171.
- — pachatel, který v době zvýšeného ohrožení republiky přijal svoje jmenování poručíkem Svatoplukovy Gardy v úmyslu plnit povinnosti, jež mu toto jmenování ukládalo, je podle § 3, odst. 2 dekrétu trestný i tehdy, nebyl-li podán důkaz, že onu velitelskou funkci také vykonával čís. 284.
- — ztrátu svobody ve smyslu § 7 retribučního dekrétu zavinil nejen ten, kdo svým činem přivodil zatčení obyvatele republiky, nýbrž i ten, kdo poskytnuv o zatčené již osobě dobrovolně a vědomě nepříznivé informace, přivodil jí další věznění a dodání do koncentračního tábora čís. 241.
- — nelze-li říci, že k tomuto opatření došlo v příčinné spojitosti s počínáním obžalovaného, ježto okupační úřady měly k němu beztak už dostatek důvodů, bylo by třeba uvažovat o vylíčeném počínání obžalovaného, spojeném s přímou žádostí o dodání zatčeného do koncentračního tábora, s hlediska trestného pokusu (§ 8 tr. z. a § 7, odst. 1 retrib. dekrétu čís. 241.
- — spadá pod skutkovou podstatu zločinu podle § 10 retribučního dekrétu počínání pachatele, který, nabídnuv se za okupace českým politickým vězňům v německé káznici ke zprostředkování styku s domovem, ponechával si zásilky pro ně docházející a z nich se obohacoval čís. 238.
- — ke skutkové podstatě zločinu udavačství podle § 11 retribučního dekrétu čís. 144.
- — pachatel, který při udání »využil situace přivoděné nepřátelskou oku-

pací«, nemusí mimo to ještě jednat i »ve službách nebo v zájmu nepřítelů« čís. 144.

- — »ztráta svobody československého občana« udavačem zaviněná, je tu přitěžující okolností jmenovitě v zákoně uvedené, s níž je spojeno použití vyšší trestní sazby; nezáleží s hlediska této přitěžující okolnosti na tom, jak dlouho ztráta svobody trvala, ani na tom, šlo-li při ní o výkon soudně uloženého trestu, či jen o zajišťovací policejní opatření čís. 144.
- — konečný účel, jež pachatel činem sledoval, je jako pouhá pohnutka činu i s hlediska skutkové podstaty zločinu udavačství podle § 11 retribučního dekretu nerozhodný pro posouzení otázky viny čís. 147.
- — nezáleží také s hlediska uvedené skutkové podstaty na tom, v jaké souvislosti se udání stalo, zda úřad, u něhož bylo učiněno, mohl zakročiti proti udanému ve vlastním oboru působnosti či jen prostřednictvím úřadu jiného, a zda šlo o úřad protektorátní či německý čís. 147.
- — spadá sem, oznámil-li pachatel úřadu práce, že určitá osoba utekla z práce v Německu, povaluje se doma, práci se vyhýbá a střídavými návštěvami známých uniká pozornosti čís. 147.
- — s hlediska skutkové podstaty zločinu podle § 11 retribučního dekretu je — stejně jako s hlediska skutkové podstaty zločinu podle § 209 tr. z. — lhostejné, zda se pachatelovo »udání« stalo z vlastního jeho popudu, či na otázku soudce nebo vyšetřujícího orgánu čís. 152.
- — i ten »udal jiného« ve smyslu § 11 retribučního dekretu, kdo oznamovanou činnost vylíčil takovým způsobem, že místní a časové údaje k vylíčení připojené umožňovaly určití okruh osob, jež přicházely jako pachatelé činnosti v úvahu, a odlišiti je od osob na činnosti nezúčastněných čís. 187.
- — udáním ohrožen a tedy »udán« byl tu každý jedinec, náležející k takto vymezenému okruhu čís. 187.
- — i ten »udal jiného využívaje situace přivoděné nepřátelskou okupací« (§ 11 retrib. dekretu), kdo policejním orgánům, pátrajícím na podkladě jim došlého oznámení u rolníka po zatajovaných zásobách obilí, označil místo úkrytu; okolnost, že snad byl při tom veden i snahou zabrániti, aby se zatajovaného obilí použilo pro černý trh, mohla by dojít zhodnocení jen při úvahách o trestu (§ 16 retrib. dekretu) čís. 200.
- — s hlediska skutkové podstaty prvního případu § 11 retrib. dekretu je národnost udaného nerozhodná; může sem spadati i udání Němce čís. 214.
- — pachatel, který za okupace oznámil v pohraničí české občany německému četnictvu, že odmítají zdraviti »německým pozdravem«, dožaduje se jejich potrestání, »udal je, využívaje situace přivoděné nepřátelskou okupací« (§ 11 retrib. dekretu); nezáleží na tom, že četnictvo, neshledávši v oznámeném skutku nic trestného, ony osoby po výslechu hned propustilo čís. 223.
- — sdělení zaměstnancova výroku schvalujícího atentát na Hitlera politickému vedoucímu německého podniku naplňuje po objektivní stránce skutkovou podstatu zločinu podle § 11 retrib. dekretu bez ohledu na to, byl-li politický vedoucí oprávněn činy toho druhu, jež se v podniku staly, stíhat ve vlastním oboru působnosti čís. 224.
- — okolnost, že obžalovaný ono sdělení učinil teprve, když mu byl zaměstnancův výrok zvláště důrazně ohlášen fanatickým stoupencem nacistického režimu, a že k němu připojil dodatky omlouvající dotčeného zaměstnance a zlehčující význam věci, mohou být významné pro posouzení subjektivní stránky činu, po případě pro posouzení věci s hlediska předpisů o neodolatelném donucení (§ 2, písm. g) tr. z.) čís. 224.
- — kdo za okupace udal jiného gestapu pro poslech zahraničního rozhlasu, je »osobou spolupracující s okupanty« ve smyslu čl. 9, odst. 4 dekretu o obnovení právního pořádku; jsou-li materiální předpoklady obnovy řízení podle uvedeného předpisu splněny, není rozsudek, jímž byl udavač odsouzen pro zločin podle § 11 retribučního dekretu, zmatečný podle

§ 281, č. 9, písm. b) tr. ř. (pro porušení zásady ne bis in idem), třebaš nebyl předem formálně podle zmíněného článku zrušen rozsudek německého soudu, který udavače již za okupace pro ono udání odsoudil, shledáv je křivým čís. 246.

- — člen německé bezpečnostní služby, jenž zastřelil člověka, který, byv jako uprchlík z internačního tábora zadržen, ocitl se už v moci policie, nestavěl se na odpor, ani se nepokoušel uprchnout, nemůže omlouvat svůj čin tím, že jednal podle rozkazu svého představeného čís. 201.
 - — ukládaje za zločin podle retribučního dekretu trest na svobodě, musí soud podle § 14, písm. b) dekretu vždy vysloviti, že odsouzený odpyká celý trest nebo jeho část v nucených pracovních oddílech; ohled na osobní vlastnosti, zdravotní stav nebo sníženou pracovní schopnost obžalovaného neopravňuje soud k tomu, aby upustil od zmíněného výroku čís. 145.
 - — ukládá-li soud trest za zločin podle retribučního dekretu, musí podle veličního předpisu § 14, písm. c) zmíněného dekretu učinit v rozsudku výrok o propadnutí jmění odsouzeného; volně úvaze soudu je ponecháno pouze rozhodnutí o tom, zda propadá celé jmění či jen jeho část čís. 148.
 - — ustanovení § 16 retribučního dekretu platí i pro případy, kdy trestné činy proti retribučnímu dekretu byly spáchány ve věku mladistvém čís. 219.
 - — v takovém případě nastupují ovšem nové základní sazby plynoucí z předpisu § 8, odst. 3 zák. č. 48/1931 Sb.; pod dolní jejich hranici lze však sejítí toliko za podmínek stanovených v § 16, odst. 2 retribučního dekretu čís. 219.
 - — opravným prostředkem proti výroku, jímž byl trest ukládaný za zločin podle retribučního dekretu snížen podle § 16, odst. 2 cit. dekretu pod dolní hranici zákonné sazby, je toliko odvolání čís. 240.
 - — jen v případech, kde mimořádný lidový soud obžalovaného svým rozsudkem zprostil, musí být návrh na další jeho stíhání před řádným soudem učiněn v tříměsíční lhůtě stanovené v § 25, odst. 2 retribučního dekretu; neplatí však tato, ani jiná propadná lhůta pro případy, kdy věc byla řádnému soudu postoupena podle § 26, odst. 2 retribučního dekretu čís. 162.
 - — řádný soud, na nějž bylo rozhodování o činu trestném podle retribučního dekretu přeneseno podle § 25, odst. 2 zmíněného dekretu, posuzuje průvodní látku znovu a samostatně bez ohledu na stanovisko, jež k věci zaujal ve svém zprošťujícím rozsudku mimořádný lidový soud čís. 214.
 - — ustanovením § 32, odst. 2 retribučního dekretu byly ponechány v platnosti nejen hmotněprávní, nýbrž i procesní předpisy zákona č. 48/1931 Sb.; byly tedy i za platnosti zmíněného dekretu k rozhodování o trestných činech osob mladistvých příslušny zásadně soudy mládeže, i když šlo o činy stíhané podle onoho dekretu čís. 154.
 - — i trest uložený mimořádným lidovým soudem lze podle § 410 tr. ř. dodatečně zmírniti, vyjdou-li teprve později najevo okolnosti takové zmírnění odůvodňující čís. 157.
- Rozsudek:** předpisem § 260, č. 1 tr. ř. má být čeleno nebezpečí opětného stíhání pro týž skutek; s tohoto hlediska vyhovuje zmíněnému ustanovení i alternativní výrok rozsudku čís. 234.
- při odsouzení pro zločin podle §§ 197, 199, písm. a) tr. z., spáchaný některou ze dvou vzájemně si odporujících výpovědí, není třeba, aby rozsudek zjistil, která z nich je křivá a ve kterém směru čís. 234.
 - rozsudek, jenž uložil trest na svobodě nepřesahující dobu jednoho roku, nerozhodl však o podmíněnosti či nepodmíněnosti trestu, aniž toto rozhodnutí podle § 7, odst. 2 zák. č. 562/1919 Sb. vyhradil zvláštnímu usnesení, je zmatečný podle § 281, č. 11 tr. ř. čís. 290.
 - jeho zrušení podle § 290 tr. ř.: pachatel krádeže je »spoluobžalovaným« osoby stíhané před krajským soudem pro podílnictví na jeho krádeži, třebaš se řízení proti němu vzhledem k jeho věku vedlo odděleně před

soudem mládeže; prospívá-li i jemu důvod, pro nějž se zrušuje rozsudek odsuzující podílníka, dlužno podle § 290, odst. 1 tr. ř. zároveň s tímto rozsudkem zrušiti i rozsudek soudu mládeže, jímž byl odsouzen pachatel čís. 211.

- **vynesený v nepřítomnosti obžalovaného:** obžalovaný může proti rozsudku vynesenému v jeho nepřítomnosti podat opravné prostředky i před tím, než mu byl rozsudek oznámen způsobem předepsaným v §§ 269, 427 tr. ř. čís. 168.
- — zvolený jeho obhájce, který ho zastupoval při hlavním přelíčení, nepotřebuje k tomu zvláštní plné moci čís. 168.
- — u rozsudku, vyneseného v nepřítomnosti obžalovaného, je pro běh lhůt k opravným prostředkům bezvýznamné doručení jeho opisu do rukou obhájce čís. 249.
- — nejsou splněny předpoklady, za nichž jediné — pod zmatečností — lze provést hlavní přelíčení v nepřítomnosti obžalovaného, uváděla-li obsílka svědčící obžalovanému nesprávně hodinu počátku hlavního přelíčení; na věci nic nemění, že obhájci byla doručena obsílka bezvadná čís. 173.
- — doručením obsílky s nesprávným údajem místa hlavního přelíčení nebylo vyhověno předpisu § 427, odst. 1 tr. ř. čís. 271.
- — porušení předpisu § 427, odst. 1 o tom, že obsílku k hlavnímu přelíčení nutno doručit obžalovanému osobně, nemohlo působit na rozhodnutí způsobem obžalovanému nepřiznivým, když ten, do jehož rukou byla obsílka doručena, ji obžalovanému včas před hlavním přelíčením odevzdal čís. 305.

Rozšiřování nepravdivých zpráv viz ochrana republiky.

Rušení domovního míru viz násilí veřejné (§ 83 tr. z.).

Řády tuzemské a cizozemské, neoprávněné nošení jich: předpis § 334 tr. z., podle něhož se stíhalo nedovolené nošení tuzemských i cizozemských řádů a čestných dekorací jako soudní přestupek, byl zrušen (§ 7 zák. č. 243/1920 Sb.); pouhé neoprávněné nošení řádů — bez jakékoliv další činnosti, jež by spolu s ním mohla založit skutkovou podstatu nějakého trestného činu patřícího před soud, — lze nyní trestat jen administrativně podle § 7 zák. č. 268/1936 Sb. čís. 287.

Rízení kárné: i pro kárné právo dlužno přiznat platnost zásadám o beztrestnosti jednání z nouze (§ 2, písm. g) tr. z.) čís. 469 dis.

- **(ve věcech advokátů):** výtky, že kárný nález ponechal určitý bod odkazovacího usnesení nevyřízen, není s to přivoditi rozhodnutí obviněnému příznivější a nemůže tedy obviněnému být důvodem k odvolání čís. 471 dis.
- **(ve věcech soudců):** ze zásady obžalovací, platné i pro kárné řízení se soudcovskými úředníky, plyne toliko, že kárný soud nemůže obviněného odsoudit pro skutek, na který nezněl stíhací návrh kárného žalobce a který nebyl předmětem odkazovacího usnesení; právním názorem kárného žalobce nebo odkazovacího usnesení není však kárný soud při svém rozhodnutí vázán čís. 468 dis.
- — v kárném řízení proti soudcovským úředníkům není obviněnému zákonem vyhrazena určitá lhůta k přípravě pro ústní přelíčení; cítil-li se obviněný pozdním doručením obsílky zkrácen ve svém právu na přípravu své obhajoby, bylo na něm, aby se v tom směru domáhal nápravy při zahájení ústního líčení; opominul-li to učinit, ač byl přítomen, nemůže to dohánět teprve výtkami v odvolacím řízení čís. 472 dis.
- — omezení služebních požitků soudce, který byl suspendován, na jednu polovinu je zákonným důsledkem suspense s úřadu a není ponecháno úvaze kárného soudu čís. 474 dis.
- — potvrzuje-li se suspense provedená služebním představeným, je pro stanovení počátku omezení služebních příjmů rozhodné datum opatření slu-

žebního představeného, nikoliv datum potvrzujícího usnesení kárného soudu čís. 474 dis.

Rízení porotní: právní mylnost rozsudku porotního soudu lze doličovat toliko na základě výroku poroty, nikoli na základě výsledků hlavního přelíčení čís. 266.

- — hlavní otázka porotcům položená musí být přizpůsobena obžalobě bez ohledu na to, je-li právní posouzení činu správné čili nic; nelze nesprávnost položení hlavní otázky dovozovat z toho, že prý výsledky hlavního přelíčení byl napověděn jiný čin, než bylo tvrzeno v obžalobě čís. 266.
- — soud je povinen dát porotcům náhradní otázku jen tehdy, byla-li výsledky hlavního přelíčení napověděna skutečnost opodstatňující právní posouzení činu odchylné od obžaloby; tvrzením, že nebylo skutkových podmínek pro hlavní otázku, nelze doličovat povinnost soudu položit otázku náhradní čís. 267.
- — vadnost výroku porotců podle § 63, č. 7 zák. č. 232/1946 Sb., lze dovozovat jen ze znění otázek položených porotcům a z odpovědí porotců na ně, nikoliv srovnáváním výroku porotců s výsledky hlavního přelíčení čís. 267.
- — dostačující obsah otázky na zločin vraždy čís. 267.

Sbor národní bezpečnosti: členové Sboru národní bezpečnosti požívali při výkonu služby ochrany podle § 68 tr. z. už i před tím, než byla organizace zmíněného sboru zákonem upravena čís. 142.

Shluknutí (§§ 279 a násl. tr. z.): ke skutkové podstatě přečinu shluknutí podle § 283 tr. z. čís. 255.

- spadá sem i počínání toho, kdo po úřední výzvě k rozchodu podstoupil sice stranou od shluku rozptylovaných osob, vyklizované prostranství však nepustil čís. 255.

Smilstvo, svedení k němu viz svedení ke smilstvu.

Souběh: zmateční stížnost toho, kdo byl uznán vinným pachatelstvím loupežné vraždy, nemůže přivodit rozhodnutí stěžovateli příznivější výtkami napadajícími zjištění, že stěžovatel byl už při provádění vraždy veden úmyslem zmocnit se majetku své oběti, a domáhajícími se toho, aby čin byl posuzován jako zločin vraždy prosté sbíhající se s napotom provedeným zločinem krádeže čís. 156.

- je-li některý ze sbíhajících se trestných činů ohrožen v zákoně trestem peněžitým, nutno uložit vedle trestu na svobodě vždy ještě i tento peněžitý trest, leda že by došlo k jeho záměně podle § 260, písm. a) tr. z. čís. 195.
- předpis § 19 dekretu č. 108/1945 Sb. o správních trestech nezměnil nic na možnosti soudního stíhání čís. 204.
- předpisem § 35 zák. č. 50/1923 Sb. je u osoby starší osmnácti let vyloučen podmíněný odklad i takového trestu, který není vyměřován výlučně jen za zločin podle zákona na ochranu republiky, nýbrž zároveň i za jiné s ním se sbíhající trestné činy čís. 213.
- za skutek, který podle soudcova výběru lze trestat buď trestem na svobodě nebo trestem peněžitým, je možno uložit peněžitý trest i tehdy, ukládá-li se vedle něho za jiný, sbíhající se skutek trest na svobodě plnou zákonnou sazbou; při stanovení náhradního trestu třeba ovšem dbát předpisů § 8, odst. 5, zák. č. 31/1929 Sb., po případě i § 9, odst. 3 zák. č. 48/1931 Sb. čís. 281.
- pokud pachatelova trvalá činnost, započatá v době před dosažením 18. roku pachatelova věku, spadá i do doby po dosažení tohoto stáří, podléhá už posouzení podle obecných trestních zákonů; zakládá-li podle nich zločin, platí pro trestní řízení vesměs už jen předpisy trestního řádu bez odchylek uvedených v zákoně č. 48/1931 Sb., třeba se řízení vede zároveň i pro sbíhající se trestné činy spáchané před 18. rokem pachatelova věku; doba zahájení řízení (§ 28, odst. 3 zák. č. 48/1931 Sb.) je tu nerozhodná čís. 297.

Soud mimořádný lidový: i trest uložený mimořádným lidovým soudem lze podle § 410 tr. ř. dodatečně zmírnit, vyjádrou-li teprve později najevo okolnosti takové zmírnění odůvodňující čís. 157.

- — řádný soud, na nějž bylo rozhodováno o činu trestném podle retribučního dekretu přeneseno podle § 25, odst. 2 zmíněného dekretu, posuzuje průvodní látku znovu a samostatně bez ohledu na stanovisko, jež k věci zaujal ve svém zprůstředujícím rozsudku mimořádný lidový soud čís. 214.
- — mimořádnému lidovému soudu nepřísluší, aby zjištěný skutkový děj, v němž neshledal znaků zločinu podle retribučního dekretu, posuzoval s hlediska obecných trestních předpisů čís. 288.
- — ustanovení § 263 tr. ř. o tom, že stíhací právo stran dalších (nezažalovaných) trestných činů uvedených při hlavním přelíčení na přetřes zaniká, nebylo-li žalobci na jeho žádost vyhrazeno samostatné jejich stíhání, neplatí v řízení před mimořádnými lidovými soudy čís. 299.
- **mládeže:** k rozhodování o trestných činech osob mladistvých by zásadně příslušny soudy mládeže i stran činů trestných podle retribučního dekretu čís. 154.
- **německý:** křivé svědectví před německým soudem vykonávajícím za okupace trestní pravomoc na československém území se nestalo »před soudem« ve smyslu § 199, písm. a) tr. z.; o jeho trestnosti dlužno uvažovat s hlediska obecného podvodu čís. 209.

Soudce (služební přečiny): neucházel se o »výhodu« ve smyslu § 2, odst. 2, písm. f) dekretu č. 105/1945 Sb. soudce, který se obrátil na německého úředního činitele v resortním ministerstvu s věcně opodstatněnými námitkami proti svému zamýšlenému pensionování, pro něž nebyly dány normální podmínky a jež proto pocítoval důvodně jako křivdu okupačního režimu, podstatně zhoršující jeho hospodářskou situaci a životní podmínky čís. 472 dis.

- **vyloučený:** předpis § 30, odst. 6 zák. č. 48/1931 Sb. — ve srovnání s obecnými předpisy trestního řádu — favorisuje při hlavním přelíčení účast soudce, který konal vyhledávání; z účasti takového soudce na hlavním přelíčení nemůže obhajoba vyvodití zmatek podle § 281, č. 1 tr. ř., neodporovala-li jí hned po počátku hlavního přelíčení; je lhotečné, že tak neučinila proto, že obviněnému nebyl znám dotčený zákonný předpis, obhájce pak že osobně neznal onoho soudce č. 205.

Souhlas s čtením svědeckého protokolu: i když by se spatřoval v nevnnesení námitek proti opatření, podle něhož bude nově připuštěný svědek vyslechnut jen dožádaným soudem, už i souhlas s přečtením dotčené výpovědi při novém hlavním přelíčení, opravňuje dodatečně seznání skutečnosti, že jde vpravdě o nedospěle, obhajobu k odvolání onoho souhlasu a k návrhu na výslech dotčeného svědka přímo před nalézacím soudem čís. 177.

Spolupachatelství: je spolupachatelkou krádeže i ta z návštěvnic bytu, již pod šaty její průvodkyně skryla s jejím souhlasem věc, kterou právě odcizila v prohlášeném bytě čís. 222.

Spoluviná (§ 5 tr. z.): spoluvinou podle § 5 tr. z. na zločinu zneužití úřední moci podle § 101 tr. z. se může dopustit i neúředník čís. 163.

- — ke skutkové podstatě spoluvinou na přečinu podle § 306 tr. z. spáchaném »svémocným« odnětím mrtvoly nebo její části čís. 262.
- — zfalšování vlastních osobních dokladů a odevzdání jich cizinci ve snaze umožnit mu setrvání na československém území, je v podstatě pomocí (§ 5 tr. z.) ke zločinu podle §§ 197, 199, písm. d) tr. z. čís. 279.
- — k její trestnosti je třeba, aby činnost hlavního pachatele dostoupila už aspoň stadia pokusu čís. 279.

Spoluobžalovaný (ve smyslu § 290, odst. 1, věta druhá tr. ř.): pachatel krádeže je »spoluobžalovaný« osoby stíhané před krajským soudem pro podílnictví na jeho krádeži, třeba se řízení proti němu vzhledem k jeho věku vedlo odděleně před soudem mládeže; prospívá-li i jemu důvod, pro nějž se zrušuje

rozsudek odsuzující podílníka, dlužno podle § 290, odst. 1 tr. ř. zároveň s tímto rozsudkem zrušit i rozsudek soudu mládeže, jímž byl odsouzen pachatel čís. 211.

Správa národní (dekret presidenta republiky č. 5/1945 Sb.): ustanovení dekretu č. 5/1945 Sb. sledují ten cíl, aby majetek osob státně nespolehlivých nebyl zašantročen a aby ho mohlo být použito pro účely stanovené potom v dekretch č. 12/1945 Sb. a č. 108/1945 Sb. čís. 242.

- — kdo převzal věci od německého majitele proto, aby je zachránil pro zmíněné účely, zejména uschoval německý majetek za tím účelem, aby jej přihlásil, nejednal v úmyslu porušit nebo obejít ustanovení dekretu č. 5/1945 Sb. a není u něho splněna subjektivní stránka přečinu podle § 26, písm. a) uvedeného dekretu čís. 242.
- — pouhá upomínka osoby, jejíž majetek spadá nebo byl dán pod národní správu, o zaplacení dluhu nezakládá skutkovou podstatu přečinu podle § 26, písm. a) dekretu č. 5/1945 Sb., nedošlo-li na základě ní k právnímu jednání, jež by znamenalo zakázanou dispozici s oním majetkem čís. 243.
- — ustanovení dekretu č. 5/1945 Sb. »porušuje nebo obchází« jak dosa- vadní majitel, který se po 23. květnu 1945 zbavuje majetku spadajícího pod národní správu, tak i ten, kdo právním jednáním uzavřeným s do- savadním majitelem, držitelem nebo správcem takový majetek převádí na sebe čís. 275.
- — s hlediska § 26, písm. a) dekretu č. 5/1945 Sb. je tu bez významu, zda majetek spadající pod národní správu byl v době onoho jednání už také pod národní správu dán (ustanoven proň národní správce) čís. 275.
- — majetek osob státně nespolehlivých byl podle § 2 dekretu č. 5/1945 Sb. dán pod národní správu již okamžikem, kdy nabyl zmíněný dekret plat- nosti; každá pozdější dispozice s ním byla po objektivní stránce poru- šením předpisů dekretu čís. 276.
- — počítal-li však ten, kdo s majetkem disponoval, s přivolením oprávně- ného subjektu — jsa rozhodnut věci od Fondu národní obnovy odkou- pit, — vylučovalo by to subjektivní stránku nejen skutkové podstaty krádeže, ale i přečinu podle § 26, písm. a) cit. dekretu čís. 276.
- — předpoklady, za nichž lze na národního správce použít předpisů § 181 tr. z. a § 26, písm. b) dekretu č. 5/1945 Sb. čís. 210.
- — při úvahách, pokud národní správce přivodí škody ve spravovaném hos- podářství svou hrubou nedbalostí, třeba brát zřetel i na rozsah sprav- ovaného podniku, na stav pracovních sil, jež byly k dispozici, a na dobu, již potřeboval k tomu, aby se mohl se svými úkoly obeznámit čís. 210.
- — pokud by hrubou nedbalostí národního správce, který objevív ve sprá- vovaném podniku cenné věci, jež nedopatřením nebyly při odevzdávání správy pojaty do inventárního soupisu, opominul je sepsat a patřičným místům přihlásit, bylo možno spatřovat v tom, že se neseznámil s vše- obecnými, veřejně vyhlášenými směrnicemi, jež uložily národním správ- cům povinnost naznačeného obsahu čís. 239.
- — porušení povinnosti jednati s péčí řádného hospodáře může u národního správce podniku založit i trestní odpovědnost podle § 26, písm. b) de- kretu č. 5/1945 Sb. čís. 301.
- — ustanovení § 26 dekretu č. 5/1945 Sb. nepřichází v úvahu tam, kde jde o jednání přísněji trestné čís. 216.
- — za přečin podle § 26 dekretu č. 5/1945 Sb. nutno uložit pod zmatečnosti (§ 281, č. 11 tr. ř.) vedle trestu na svobodě též trest peněžité čís. 167.
- — vyměření trestu na svobodě tuhým vězením neodporuje tu zásadě § 259 tr. z. čís. 167.
- — výtky opravného prostředku obracející se proti tomu, že za přečin podle § 26 dekretu č. 5/1945 Sb. byl trest na svobodě vyměřen tuhým vě- zením, spadají pod hledisko odvolání čís. 301.

- — přečin podle § 26 dekretu č. 5/1945 Sb. nepatří k těm trestným činům, u nichž lze vyloučit podmíněné odsouzení z důvodů veřejného zájmu čis. 275.
- — dověděl-li se o zpronevěře spáchané národním správcem na spravovaném majetku předseda místní správní komise dříve, než pachatel nahradil škodu, nelze pachatele přiznati účinnou lítostí; nezáleží na tom, že se o zpronevěře dověděl jen při výkonu dohledu na hospodaření národního správce podle § 22, odst. 3 dekretu č. 5/1945 Sb. čis. 151.
- — národní správce ustanovený podle dekretu č. 5/1945 Sb. nemá ve spravovaném podniku postavení zaměstnavatele; pojistné příspěvky sražené se mzdy zaměstnanců podniku nelze považovati za statek jemu jako zaměstnavateli svěřený ve smyslu § 165 zákona č. 221/1924 Sb. čis. 174.
- — v tom, že národní správce zemědělské usedlosti provedl odprodej drobného hospodářského zvířectva bez svolení orgánu příslušného podle § 7 dekretu č. 5/1945 Sb., nelze spatřovati zákonné znaky zpronevěry čis. 210.
- — národní správce usedlosti má věci v ní se nacházející ve své detenci; disponuje-li s nimi svémocně, neodnímá je z držení jiného, jak předpokládá skutková podstata krádeže čis. 303.
- — pokud by svémocná jeho dispozice s věcmi naplňovala skutkovou podstatu jiného trestného činu, najmě zpronevěry čis. 303.

Stížnost zmateční: zmateční stížnost toho, kdo byl uznán vinným pachatelstvím loupežné vraždy, nemůže přivodit rozhodnutí stěžovateli příznivější výtkami napadajícími zjištění, že stěžovatel byl už při provádění vraždy veden úmyslem zmocnit se majetku své oběti, a domáhajícími se toho, aby čin byl posuzován jako zločin vraždy prosté sbíhající se s napotom provedeným zločinem krádeže čis. 156.

- — je-li skutek se zřetelem na výši škody stejně trestný, ať se posuzuje s hlediska podvodu či s hlediska zpronevěry, a není-li tu předpokladů beztrestnosti pro účinnou lítost, nemůže přivodit zmateční stížnost rozhodnutí obžalovanému příznivější výtkami, že čin kvalifikovaný napadeným rozsudkem za podvod, je vpravdě zpronevěrou čis. 263.
- — zmateční stížnost veřejného žalobce, pokud s hlediska důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 11 tr. ř. napadá výrok o podmíněnosti odsouzení, není provedena po zákonu (§ 288, odst. 2, č. 3 tr. ř.), poukazuje-li na předchozí odsouzení a s ním spojenou ztrátu volebního práva, ač tyto skutečnosti, vylučující podle § 2 zák. č. 562/1919 povolení podmíněného odkladu výkonu trestu, nebyly zjištěny v napadeném rozsudku čis. 169.
- — byl-li proti rozsudku vznesen vedle zmateční stížnosti i odpor (§ 427, odst. 3 tr. ř.), nesmí nalézací soud zmateční stížnost sám podle § 1 zák. č. 3/1878 ř. z. zamítnouti ani tehdy, byl-li odpor podán opožděně čis. 215.
- — ve zmateční stížnosti provedená změna právního hlediska veřejného žalobce proti právnímu hledisku obžaloby není na překážku věcnému vyřízení zmateční stížnosti, není-li pochyb o totožnosti skutku čis. 262.
- — je však žalobcovou povinností zmateční stížností napadnout a dovésti nesprávnost každé jednotlivé uvahy, kterou nalézací soud vyloučil tu kterou náležitost skutkové podstaty tvrzeného trestného činu čis. 262.
- — v § 263, odst. 2 tr. ř. zmíněná výhrada samostatného stíhání obžalovaného pro další čin, při hlavním přelíčení nově přibývší, není — zůstavující řešení otázky viny teprve příštím řízení — výrokem, jež by bylo lze napadati zmateční stížností čis. 298.
- k zachování zákona: čis. 145, 148, 154, 157, 158, 188, 190, 202, 206, 251, 253, 287, 288, 295, 296.

Stranictví (§ 104 tr. z.): pouhé splnění úřední povinnosti nelze pokládat samo o sobě za »stranictví« ve smyslu druhého případu § 104 tr. z. čis. 269.

Suspense soudce viz řízení kárné.

Svědectví křivé viz podvod (§ 199, písm. a) tr. z.).

Svědék viz důkaz svědecký.

Svedení ke smilstvu (§ 132 III tr. z.): ten, koho okresní správní komise v porevoluční době r. 1945 ustanovila — jako člena jí zřízeného strážního sboru — strážným ve své věznici, měl v době, kdy ve věznici konal strážní službu, zajištěn tam ženy svěřeny svému dohledu ve smyslu § 132 III tr. z. čis. 248.

Škoda: hodnotu zpronevěřené věci dlužno posuzovat zásadně podle poměrů v době spáchání skutku čis. 159.

- je zločinem podle § 183 tr. z., převyšovala-li částka, již pachatel ještě za doby okupace v říšskoněmeckých platidlech zpronevěřil, 200 říšských marek čis. 159.
- mezi práva chráněná předpisem § 197 tr. z. patří i právo státu na řádné splnění dodávky předepsané v rámci řízeného hospodářství a právo státu na bezvadný a nerušený chod bezpečnostní služby; nelze však škodu na těchto výsostných právech, již pachatel zamýšlel, čině falešně udání, že byl o plodiny určené k povinné dodávce okraden, oceňovati hodnotou věci, jejichž ztrátu předstíral čis. 181.
- pro určení výše škody (§ 200 tr. z.) při pojišťovacím podvodu rozhoduje výše nákladů, jež oklamany uzavřením smlouvy vzal na sebe a jimiž se jeho jmění zmenšilo, po případě by se zmenšilo v průběhu trvání smlouvy čis. 189.
- kdo si z cizího revíru odnese a přivlastní zvěř, neznámým pachatelem tam zastřelenou a ponechanou, dopouští se krádeže, nikoliv podvodu zatajením nálezu; pro stanovení výše škody je tu však nerozhodné, jakou škodu utrpěl majitel honitby zastřelením zvěře; záleží jen na ceně, kterou ještě zvěř měla v tom čase a v tom stavu, v kterém se jí pachatel zmocnil čis. 245.
- jen poskytnutím úplné náhrady škody lze získati beztrestnost podle § 187 tr. z.; při náhradě toliko částečné rozhoduje o trestní sazbě nadále celková škoda způsobená činem, nikoliv jen její neuhrazený zbytek; k částečné náhradě lze při výměře trestu hleděti jen jako k okolnosti polehčující čis. 250.

Těžké poškození na těle viz poškození na těle.

Trest: ukládaje za zločin podle retribučního dekretu trest na svobodě, musí soud podle § 14, písm. b) dekretu vždy vysloviti, že odsouzený odpývá celý trest nebo jeho část v nucených pracovních oddílech; ohled na osobní vlastnosti, zdravotní stav nebo sníženou schopnost obžalovaného neopravňuje soud k tomu, aby upustil od zmíněného výroku čis. 145.

- ukládá-li soud trest za zločin podle retribučního dekretu, musí podle veličiho předpisu § 14, písm. c) zmíněného dekretu učiniti v rozsudku výrok o propadnutí jmění odsouzeného; volně uváže soudi je ponecháno pouze rozhodnutí o tom, zda propadá celé jmění či jen jeho část část čis. 148.
- pro pachatele dokonané vraždy se stanoví v § 136 tr. z. trest smrti bez ohledu na to, o který z druhů vraždy vypočtených v § 135 tr. z. jde čis. 156.
- i trest uložený mimořádným lidovým soudem lze podle § 410 tr. ř. dodatečně zmírniti, vyjdou-li teprve později najevo okolnosti takové zmírnění odůvodňující čis. 157.
- za přestupek opilství podle § 523 tr. z. lze uložit trest tuhého vězení podle druhé sazby tohoto paragrafu jen, jsou-li splněny obě podmínky poslední věty citovaného zákonného ustanovení čis. 165.
- za přečin podle § 26 dekretu č. 5/1945 Sb. nutno uložit pod zmatečností (§ 281, č. 11 tr. ř.) vedle trestu na svobodě též trest peněžitý čis. 167.
- vyměření trestu na svobodě tuhým vězením neodporuje tu zásadě § 259 tr. z. čis. 167.
- na tresty amnestované podle čl. I amnestie presidenta republiky ze dne 31. července 1945 nelze brát zřetel při úvahách o pachatelově zpětlosti a o kvalifikaci nové jeho krádeže s hlediska § 176 II, písm. a) tr. z. čis. 178 a 182.
- při ukládání trestu za čin uvedený v zákoně č. 50/1923 Sb. nelze vyloučevati použití mimořádného práva zmírňovacího a zaměňovacího s poukazem na předpis § 28, odst. 2, věta druhá cit. zák. jen proto, že čin byl spáchán v době branné pohotovosti státu; tato doba není totožná s dobou, »kdy byl veřejný

- porádek porušen ve větším rozsahu a k jeho obnovení bylo nutno použít mimořádné moci« čis. 193.
- je-li některý ze sbíhajících se trestných činů ohrožen v zákoně trestem peněžitým, nutno uložit vedle trestu na svobodě vždy ještě i tento peněžitý trest, leda že by došlo k jeho záměně podle § 260, písm. a) tr. z. čis. 195.
 - pachatele, který v době spáchání činu nedokonal ještě dvacátý rok svého věku, nelze potrestati smrtí nebo doživotním žalářem ani za zločin podle retribučního dekretu; i tu platí všeobecné ustanovení § 52, odst. 2 tr. z. čis. 202.
 - předpisem § 35 zák. č. 50/1923 Sb. je u osoby starší osmnácti let vyloučen podmíněný odklad i takového trestu, který není vyměřován výlučně jen za zločin podle zákona na ochranu republiky, nýbrž zároveň i za jiné s ním se sbíhající trestné činy čis. 213.
 - těžký žalář nutno pod zmatečností (§ 281, č. 11 tr. ř.) vždycky podle § 3 zák. č. 131/1867 ř. z. zostřiti; to platí i pro obor t. zv. vedlejších trestních zákonů čis. 217.
 - byl-li teprve opravnou stolicí uložen obžalovanému trest, dlužno ponechat rozhodnutí o podmíněném jeho odkladu soudu prvé stolice čis. 251.
 - za skutek, který podle soudcova výběru lze trestat buď trestem na svobodě nebo trestem peněžitým, je možno uložit peněžitý trest i tehdy, ukládá-li se vedle něho za jiný sbíhající se skutek trest na svobodě plnou zákonnou sазbou; při stanovení náhradního trestu třeba ovšem dbát předpisů § 8, odst. 5 zák. č. 31/1929 Sb., po případě i § 9, odst. 3 zák. č. 48/1931 Sb. čis. 281.
 - rozsudek, jenž uložil trest na svobodě nepřesahující dobu jednoho roku, nerozhodl však o podmíněnosti či nepodmíněnosti trestu, aniž toto rozhodnutí podle § 7, odst. 2 zák. č. 562/1919 Sb., vyhradil zvláštnímu usnesení, je zmatečný podle § 281, č. 11 tr. ř. čis. 290.
 - výtky opravného prostředku obracející se proti tomu, že za přečin podle § 26 dekretu č. 5/1945 Sb. byl trest na svobodě vyměřen i u h ý m vězením, spadají pod hledisko odvolání čis. 301.
 - pro stanovení délky zkušební doby je s hlediska § 3 zák. č. 562/1919 Sb. rozhodná délka skutečně uloženého trestu, nikoli výše zákonné trestní sazby čis. 304.
 - byl-li trest na svobodě nepřesahující dobu šesti měsíců podmíněně odložen na zkušební dobu čtyř let, jde o výrok zatížený zmatkem podle § 281, č. 11 tr. ř. čis. 304.

Ublížení na těle viz poškození na těle.

Účinná lítost viz beztrestnost (§ 187 tr. z.).

Udavač zakázané hry viz hra hazardní.

Udavačství viz retribuce.

Ukládání trestu viz trest.

Úmysl: i skutková podstata krádeže předpokládá, že zlý úmysl, t. j. úmysl pro svůj užitek odnítí cizí movitou věc z držení jiného bez jeho přivolení, byl u pachatele dán již v době spáchání činu čis. 164.

— nestačí, rozhodl-li se pachatel teprve dodatečně, ponechat si pro sebe věci, jež k sobě svého času vzal, nemale v úmyslu se jich zmocnit čis. 164.

— subjektivní stránka zločinu těžkého poškození na těle podle §§ 152, 156, písm. a) tr. z., ztratil-li poškozený v důsledku pachatelova zlého nakládání oko, jež už dřívějším úrazem pozbylo odolnost čis. 220.

— skutková podstata § 516 tr. z. vyžaduje po subjektivní stránce zlý úmysl ve smyslu § 1 tr. z. čis. 289.

Urážka mravopověstnosti (§ 516 tr. z.): způsobit vzbudit veřejné pohoršení ve smyslu § 516 tr. z. musí tkvít v podstatě samého činu; tuto vlastnost nemůže pachatelovu skutku vtisknout nevěle, kterou nad jeho počíná-

ním pociťují osoby pozorované jím při výkonu své tělesné potřeby čis. 289.

— — po subjektivní stránce vyžaduje skutková podstata § 516 tr. z. zlý úmysl ve smyslu § 1 tr. z. čis. 289.

— **na cti** viz ochrana cti.

— **presidenta republiky:** zvýšená ochrana proti útokům na čest podle § 11 zák. č. 50/1923 Sb. přísluší prezidentu republiky pouze po dobu, po kterou trvá jeho ústavní funkce jako hlavy státu čis. 296.

— **úřední osoby (§ 312 tr. z.):** pokud by soudní vykonavatel, pověřený exekučním prodejem zabavené věci, jehož služební úkon skončil přijetím kupní ceny, požíval ochrany podle § 312 tr. z. ještě při přenášení vydražené věci do vydražitelčina bytu čis. 302.

Vazba vyšetřovací, její započtení: při rozhodování o započtení vazby podle § 55 a) tr. z. (§ 266 a) tr. z.) dlužno vzít v úvahu i dobu, kterou ztrávil pachatel pod dozorem některého bezpečnostního úřadu, jsou-li jinak pro její započtení splněny zákonné podmínky čis. 292.

— — dlužno proto započíst i dobu ztrávenou v internačním táboře pro Němce, pokud zadržení pachatele v něm bylo nařizeno pro jeho trestnou činnost čis. 292.

Veřejná listina viz falšování veřejné listiny.

Vražda: pro pachatele dokonané vraždy se stanoví v § 136 tr. z. trest smrti bez ohledu na to, o který z druhů vraždy vypočtených v § 135 tr. z. jde čis. 156.

— zmateční stížnost toho, kdo byl uznán vinným pachatelstvím loupežné vraždy, nemůže přivodit rozhodnutí stěžovateli příznivější výtkami napadajícími zjištění, že stěžovatel byl už při provádění vraždy veden úmyslem zmocnit se majetku své oběti, a domáhajícími se toho, aby čin byl posuzován jako zločin vraždy prosté sbíhající se s napotom provedeným zločinem krádeže čis. 156.

Vrchmost ve smyslu § 187 tr. z. viz beztrestnost (§ 187 tr. z.).

— **ve smyslu § 68 tr. z.** viz osoba vrchnostenská.

Vydávání se za veřejného úředníka viz podvod (§ 199, písm. b) tr. z.).

Vydrání viz násilí veřejné (§ 98 tr. z.).

Výhrada stíhání podle § 263, odst. 2 tr. ř.: v § 263, odst. 2 tr. ř. zmíněná výhrada samostatného stíhání obžalovaného pro další čin, při hlavním přelíčení nové přibýví, není — zůstavujíc řešení otázky viny teprve příštímu řízení — výrokem, jež by bylo lze napadati zmateční stížností čis. 298.

— ustanovení § 263 tr. ř. o tom, že stíhací právo stran dalších (nezažalovaných) trestných činů uvedených při hlavním přelíčení na přetřes zaniká, nebylo-li žalobci na jeho žádost vyhrazeno samostatné jejich stíhání, neplatí v řízení před mimořádnými lidovými soudy čis. 299.

Vykonavatel soudní: služební úkon soudního vykonavatele, pověřeného exekučním prodejem zabavené věci, skončil tím, že přijal od vydražitelky kupní cenu; při přenášení vydražené věci do vydražitelčina bytu, jež potom ještě na sebe vzal, nepožívá už ochrany podle § 81 tr. z. čis. 302.

— pokud by při tom požíval ochrany aspoň podle § 312 tr. z. čis. 302.

Zahlázení odsouzení: opravným prostředkem z výroku, jímž nalézací soud odepřel podmíněně odsouzení z úvah spadajících pod hledisko § 1 zák. č. 562/1919 Sb., je vždy odvolání; na tom nemění nic okolnost, že opravný prostředek vytyká nalézacímu soudu pochybení i v tom směru, že neprávem upřel obžalovanému zachovalost, ač všechna předchozí jeho odsouzení byla už zahlázena, a že výrok o nepodmíněnosti trestu podepřel i poukazem na tato (zahlázená už) odsouzení čis. 153.

— — zločinnou kvalifikaci krádeže podle § 176 II, písm. a) tr. z. nelze opřít o taková předchozí odsouzení, jež jsou v době, kdy nalézací soud vynášá rozsudek, už zahlázena čis. 155.

- — nezáleží na tom, že nebyla ještě zahlazena v době, kdy byl souzený čin spáchán čís. 155.
- — vyslovení zahlazení předchozích odsouzení podle čl. 5 amnestie z 31. července 1945 je vyhrazeno zvláštnímu řízení čís. 172.
- — pokud zahlazení nebylo vysloveno, je soud vynášející nový rozsudek povinen bráti na předchozí odsouzení zřetel, i když o zahlazení podle uvedeného předpisu bylo už požádáno čís. 172.

Započtení vazby viz v a z b a.

Zástupce chudých viz advokát (zástupce chudých).

Zatajení nálezu viz podvod (§ 201, písm. c) tr. z.).

Zbrojní patent (čís. 223/1852 ř. z.): zrušení zbrojního patentu č. 223/1852 ř. z., vyslovené v § 40 zákona č. 81/1938 Sb., nenabylo dosud účinnosti; vládní nařízení, jež má stanovit den, kdy se tak stane, nebylo ještě vydáno čís. 170.

- — pod předpis § 36 zbrojního patentu spadá i nošení zbraně jiného druhu, než je uvedeno v § 2 zmíněného patentu čís. 175.
- — podle předpisu § 32 zbrojního patentu naproti tomu se trestá toliko držba zbraně »zakázané« čís. 175.

Zlé nakládání s mrtvolou (§ 306 tr. z.) čís. 262.

Zmateční stížnost viz stížnost zmateční.

Zmatek podle § 281, čís. 1 tr. ř.: ustanovení § 30, odst. 6 zák. č. 48/1931 Sb. ve srovnání s předpisy trestního řádu zřejmě favorisuje účast soudce, který ve věci prováděl vyhledávání, na hlavním přelíčení; z účasti takového soudce nemůže obhajoba vyvodit zmatek podle § 281, č. 1 tr. ř., neodporovala-li jí ihned po počátku hlavního přelíčení; je lhůstojné, že tak neučinila proto, že obviněnému nebyl znám dotčený zákonný předpis, obhájce pak že osobně neznal onoho soudce čís. 205.

- **podle § 281, čís. 3 tr. ř.:** je-li pod zmatečností přikázáno, zříditi obžalovanému pro hlavní přelíčení obhájce, je zmatečnost založena v řízení před krajským soudem už i tím, že se advokát, za obhájce zřízený, dal při hlavním přelíčení zastupovati svým koncipientem, u něhož nebyly splněny podmínky stanovené v § 6, odst. 2 zák. č. 40/1922 Sb. (doktorát práv a aspoň dva roky advokátní praxe); nezáleží na tom, že se tak stalo jen na krátký úsek přelíčení čís. 143.
- — nejsou splněny předpoklady § 427, odst. 1 tr. ř., za nichž jedině — pod zmatečností — lze provést hlavní přelíčení v nepřítomnosti obžalovaného, uváděla-li obsílka svědčící obžalovanému nesprávně hodinu počátku hlavního přelíčení; na věci nic nemění, že obhájci byla doručena obsílka bezvadná čís. 173.
- — napomenutí svědka podle § 165 tr. ř. nelze klásti na roven jeho vzeti do přísahy; není porušením předpisu § 170, č. 4 tr. ř. a zmatekem, byl-li podle § 165 tr. ř. napomenut svědek mladší čtrnácti let čís. 177.
- — předpisem § 260, č. 1 tr. ř. má být čeleno nebezpečí opětného stíhání pro týž skutek; s tohoto hlediska vyhovuje zmíněnému ustanovení i výrok alternativní čís. 234.
- — doručením obsílky s nesprávným údajem místa hlavního přelíčení nebylo vyhověno předpisu § 427, odst. 1 tr. ř. čís. 271.
- — obžalovaný může nejen svolit ke zkrácení lhůty stanovené v § 221 tr. ř. pro přípravu k hlavnímu přelíčení, nýbrž se i vzdát této lhůty vůbec; stalo-li se tak, nelze poukazem na porušení předpisu § 221 tr. ř. dovozovat zmatečnost řízení podle § 281, č. 3 tr. ř. čís. 280.
- — pro případy rozšíření obžaloby při hlavním přelíčení neplatí ustanovení § 221 tr. ř. o lhůtě zaručené obžalovanému k přípravě obhajoby čís. 285.
- — porušení předpisu § 427, odst. 1 tr. ř. o tom, že obsílku k hlavnímu přelíčení nutno doručit obžalovanému osobně, nemohlo působit na rozhod-

nutí způsobem obžalovanému nepříznivým, když ten, do jehož rukou byla obsílka doručena, ji obžalovanému včas před hlavním přelíčením odevzdal čís. 305.

- **podle § 281, čís. 4 tr. ř.:** nevycházelo-li vyslovení ztráty volebního práva při předchozím odsouzení najevo z trestního lístku, který byl u hlavního přelíčení čten, bylo na veřejném žalobci, aby si návrhem na vyžádání dotčeného spisu opatřil formální předpoklad pro eventuální uplatnění zmatku podle § 281, č. 4 tr. ř. čís. 169.
- — návrh, aby byla k hlavnímu přelíčení obeslána svědkyně, jež již v přípravném řízení prohlásila, že se svědectví podle § 152 tr. ř. vzdává, možno zamítnout, nebylo-li v něm tvrzeno, tím méně pak osvědčeno, že svědkyně je nyní ochotna vypovídat; z toho, že vypovídala za dodatečného šetření u Sboru národní bezpečnosti, neplyne její ochota svědčiti u soudu čís. 199.
- — jinak však nelze zamítnouti vývodní návrh jen proto, že nalézací soud nabyt již přesvědčení o vině obžalovaného, zejména má-li návrh otřásti hodnověrností jediné svědkyně, o jejíž vypověď se přesvědčení soudu opírá čís. 199.
- — obžalovaný, jemuž jeho zvolený obhájce vypověděl den před hlavním přelíčením plnou moc, mohl by z okolnosti, že soud přesto hlavní přelíčení provedl, a to bez obhájcovy účasti, aniž je podle § 274 tr. ř. odročil nebo pro ně obžalovanému ustanovil úředního obhájce, dovozovat zmatečnost řízení podle § 281, č. 4 tr. ř. jen, stalo-li se to přes jeho odpor nebo proti jeho návrhu čís. 236.
- — pro případy rozšíření obžaloby při hlavním přelíčení neplatí ustanovení § 221 tr. ř. o lhůtě zaručené obžalovanému k přípravě obhajoby; není-li obžalovaný v takovém případě s to, ihned se proti novému obvinění hájit a vést o své obhajobě důkazy, je na něm, aby návrhem na odročení přelíčení si zajistil formální předpoklad pro eventuální uplatnění zmatku podle § 281, č. 4 tr. ř. čís. 285.
- **podle § 281, čís. 8 tr. ř.:** není překročením obžaloby, byl-li stěžovatel stíhaný pro zločin úkladů o republiku podle § 1 zák. č. 50/1923 Sb., jež spatřovala obžaloba v tom, že se na podzim r. 1938 jako člen t. zv. »Freikorpsu« zúčastnil ozbrojeného přepadu československého území, odsouzen za zločin podle § 2 cit. zákona, shledaný v tom, že se ve zmíněné době přistoupením k organizaci »Freikorps« s jinými spojil k úkladům o republiku čís. 233.
- — osoba poškozeneho není rozhodná pro totožnost skutku stíhaného obžalobou jako podvod; soud se může v uvedeném směru od názoru obžaloby odchyliť, aniž proto zatíží svůj rozsudek zmatečností podle § 281, č. 8 tr. ř. čís. 237.
- **podle § 281, čís. 9, písm. a) tr. ř.:** nalézací soud, řeše otázku viny, je povinen posouditi věc i s hlediska ustanovení § 1 zák. č. 115/1946 Sb., vyjdou-li najevo okolnosti naznačující, že jde o jednání takového druhu, jaké má citovaný předpis na mysli; nepočínal-li si tak a opominul-li v důsledku toho učiniti potřebná zjištění, zatížil rozsudek zmatekem podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř. čís. 218.
- **podle § 281, čís. 9, písm. b) tr. ř.:** jsou-li materiální předpoklady obnovy řízení podle čl. 9, odst. 4 dekretu o obnovení právního pořádku splněny, není rozsudek, jímž byl udavač odsouzen pro zločin podle § 11 retribučního dekretu, zmatečný podle § 281, č. 9, písm. b) tr. ř. (pro porušení zásady ne bis in idem), třeba nebyl formálně předem zrušen rozsudek německého soudu, který pachatele za okupace už pro totéž udání odsoudil, shledáv je krivým čís. 246.
- **podle § 281, čís. 10 tr. ř.:** pro pachatele dokonané vraždy se stanoví v § 136 tr. z. trest smrti bez ohledu na to, o který z druhů vraždy vypočtených v § 135 tr. z. jde; zmateční stížnost toho, kdo byl uznán vinným pachatelem loupežné vraždy, nemůže přivodit rozhodnutí stěžovateli příznivější výtkami, domáhajícími se toho, aby čin byl posuzován jako zlo-

čin vraždy prosté sbíhající se s napotom provedeným zločinem krádeže čís. 156.

— je-li skutek se zřetelem na výši škody stejně trestný, ať se posuzuje s hlediska podvodu či s hlediska zpronevěry, a není-li tu předpokladů beztrestnosti pro účinnou lítost, nemůže přivodit zmateční stížnost rozhodnutí obžalovanému příznivější výtkami, že čin, kvalifikovaný napadeným rozsudkem za podvod, je vpravdě zpronevěrou čís. 263.

— **podle § 281, čís. 11 tr. ř.:** zmateční stížnost veřejného žalobce, pokud s hlediska důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 11 tr. ř. napadá výrok o podmíněnosti odsouzení, není provedena po zákonu (§ 288, odst. 2, č. 3 tr. ř.), poukazuje-li na předchozí odsouzení a s ním spojenou ztrátu volebního práva, ač tyto skutečnosti, vylučující podle § 2 zák. č. 562/1919 Sb. povolení podmíněného odkladu výkonu trestu, nebyly zjištěny v napadeném rozsudku čís. 169.

— těžký žalář nutno pod zmatečností (§ 281, č. 11 tr. ř.) vždycky podle § 3 zák. č. 131/1867 ř. z. zostříti; to platí i pro obor t. zv. vedlejších trestních zákonů čís. 217.

— rozsudek, jenž uložil trest na svobodě nepřesahující dobu jednoho roku, nerozhodl však o podmíněnosti či nepodmíněnosti trestu, aniž toto rozhodnutí podle § 7, odst. 2 zák. č. 562/1919 Sb. vyhradil zvláštnímu usnesení, je zmatečný podle § 281, č. 11 tr. ř. čís. 290.

— byl-li trest na svobodě nepřesahující dobu šesti měsíců podmíněně odložen na zkušební dobu čtyř let, jde o výrok zatížený zmatkem podle § 281, č. 11 tr. ř. čís. 304.

Změna v hmotném trestním právu: její vliv na posouzení trestnosti činů, které byly spáchány a v prvé stolici odsouzeny ještě za platnosti starého zákona čís. 293.

Znalec viz d ů k a z z n a l e c k ý.

Zneužití úřední moci (§ 101 tr. z.): vedoucí úředník zásobovacího oddělení okresní správní komise, který potravinové lístky nerozděloval přesně podle vydaných směrnic, nýbrž je odcizoval a za úplatu odevzdával určitému obchodníkovi, dopustil se tím zločinu zneužití úřední moci podle § 101 tr. z.; je nerozhodné, že onomu obchodníkovi touto svou činností umožňoval do dávat potraviny osobám, jež jich potřebovaly čís. 163.

— spoluviny podle § 5 tr. z. na zločinu zneužití úřední moci podle § 101 tr. z. se může dopustit i neúředník čís. 163.

— tvrzení, že vyšetřující orgánové vyslychanou osobu zbili, je samo o sobě jen obviněním z přestupku podle § 331 tr. z. čís. 229.

— obviněním ze zločinu podle § 101 tr. z. bylo však tvrzení, že tak učinili proto, aby vyslychaného donutili k doznání čís. 229.

— jde o zločin podle § 101 tr. z., nikoliv podle §§ 197, 199, písm. d) tr. z., opatřil-li úředník místního národního výboru blankety v úřadě odcizené nejen napodobeným podpisem předsedovým, ale i otiskem razítka, jež měl k úřední dispozici, a zaslal je pak do zahraničí, aby tam se zdržující cizí státní příslušníci umožnili opatřit si vhodným jich vyplněním doklady potřebné k dosažení povolení k návratu na československé území čís. 270.

— (§ 104 tr. z.): k naplnění skutkové podstaty prvního případu § 104 tr. z. je třeba, aby pachatel dal výslovně nebo aspoň mlčky najevo, že bez daru by nesplnil svou úřední povinnost; pouhé splnění úřední povinnosti nelze pokládat samo o sobě za »stranickost« ve smyslu druhého případu § 104 tr. z. čís. 269.

Zpětilost: na tresty amnestované podle čl. 1 amnestie presidenta republiky ze dne 31. července 1945 nelze brát zřetel při úvahách o pachatelově zpětilosti čís. 182.

Zpronevěra: hodnotu zpronevěřené věci dlužno posuzovat zásadně podle poměrů v době spáchání skutku čís. 159.

— je zločinem podle § 183 tr. z., převyšovala-li částka, již pachatel ještě za doby okupace v říšskoněmeckých platidlech zpronevěřil, 200 říšských marek čís. 159.

— národní správce ustanovený podle dekretu č. 5/1945 Sb. nemá ve spravovaném podniku postavení zaměstnavatele; pojistné příspěvky sražené se mzdy zaměstnanců podniku nelze považovati za statek jemu jako zaměstnavateli svěřený ve smyslu § 165 zákona č. 221/1924 Sb. čís. 174.

— s hlediska skutkové podstaty zpronevěry nezáleží na tom, že věci pachateli svěřené nebyly svěřitelovým vlastnictvím, ani na tom, že svěřitel s nimi — jako s věcmi pocházejícími z majetku spadajícího či daného podle dekretu č. 5/1945 Sb. pod národní správu — nesměl disponovati a dispositi se dopouštěl trestného činu čís. 216.

— pachatelův vklad u peněžního ústavu, vázaný v důsledku měnových opatření, nepředstavuje pohotovou, stejnorodou a rovnocennou náhradu, jejíž existence by mohla u pachatele při svémocné jeho dispositi se svěřenými penězi vylučovati vědomí hmotné protiprávnosti (§ 183 tr. z.) čís. 235.

— je-li skutek se zřetelem na výši škody stejně trestný, ať se posuzuje s hlediska podvodu či s hlediska zpronevěry, a není-li tu předpokladů beztrestnosti pro účinnou lítost, nemůže přivodit zmateční stížnost rozhodnutí obžalovanému příznivější výtkami, že čin, kvalifikovaný napadeným rozsudkem za podvod, je vpravdě zpronevěrou čís. 263.

— nešlo-li pachateli o to, aby věci dané mu do úschovy zachránil pro stát, nýbrž o to, aby si je mohl ponechat pro sebe, je pro jeho trestnost nerozhodné, že mu je bývalý majitel do úschovy svěřil jen proto, aby jako »německý majetek« ušly soupisu a zabavení čís. 263.

— v tom, že národní správce zemědělské usedlosti provedl odprodej drobného hospodářského zvířectva bez svolení orgánu příslušného podle § 7 dekretu č. 5/1945 Sb., nelze spatřovati zákonné znaky zpronevěry čís. 210.

— **v úřadě (§ 181 tr. z.):** předpoklady, za nichž lze na národního správce použít předpisů § 181 tr. z. čís. 210.

— nelze-li záležitost, kterou veřejný úřad dal svým úředníkem obstarávat, považovat za práci vlády ani za práci pomocnou, směřující k obstarávání prací vlády, nejsou při zpronevěře věci svěřených úředníku při obstarávání této záležitosti splněny předpoklady zvláštní kvalifikace podle § 181 tr. z. čís. 294.

Zprznění (§ 128 tr. z.): ke skutkové podstatě zločinu zprznění podle § 128 tr. z. se nevyžaduje dotek na h ě h o těla zneužívané osoby čís. 180.

— k subjektivní stránce uvedeného zločinu čís. 180.

Seznam zákonných ustanovení, která byla vyložena ve svazku XXVIII.

I. Trestní zákon.

	Čís.		Čís.
čl. IV uvoz. zák.	158, 287, 293	§ 174 II, písm. a)	222
čl. V uvoz. zák.	287	§ 176 II, písm. a)	155, 178, 182
čl. IX uvoz. zák.	293	§ 176 II, písm. b)	228
§ 1	144, 147, 164, 220, 289	§ 176 II, písm. c)	265
§ 2, písm. a) — b)	185, 196	§ 181	174, 210, 294, 303
— písm. e)	201, 226, 231	§ 183	159, 174, 216, 235, 263
— písm. f)	278	§ 185	253, 268
— písm. g)	184, 201, 224, 254, 278, 469 dis.	§ 187	151, 186, 204, 250, 263, 268
§ 3	161	§ 197	160, 181, 189, 221, 237, 244, 263, 300
§ 4	244	§ 199, písm. a)	209, 234
§ 5	163, 222, 262, 279	§ 199, písm. b)	189
§ 8	161, 241, 274, 279	§ 199, písm. d)	160, 161, 166, 270, 279, 300
§ 16	217	§ 200	189
§ 34	213	§ 201, písm. c)	245
§ 35	195, 281	§ 209	152, 181, 229
§ 52	202	§ 217	149
§ 55 a)	292	§§ 233 — 234	291
§ 68	142, 197, 203, 248, 260	§ 236	170
§ 81	142, 197, 203, 248, 260, 274, 302	§ 244	301
§ 83	142	§ 259	167
§ 98, písm. b)	285	§ 260, písm. a)	195
§ 101	163, 229, 270	§ 266 a)	292
§ 104	269	§ 267	195
§ 128	180	§ 283	255
§ 132, III	248	§ 306	262
§§ 134 — 136	156	§ 312	142, 302
§ 152	220	§ 320, písm. f)	160, 161, 166, 221, 283
§ 153	176, 273	§ 331	229
§ 156, písm. a)	220	§ 334	287
§ 171	164, 226, 231, 245, 252, 253, 256, 303	§ 335	258, 278
§ 173	208, 245, 277	§ 516	289
§ 174 I, písm. c)	146	§ 522	264
		§ 523	165, 170

II. Trestní řád.

	Čís.		Čís.
§ 1	287, 288	§ 39	143
§ 2, odst. 4	206	§ 41	143
§ 6	191, 232	§ 44	143, 168, 249

	Čís.		Čís.
§§ 62 — 63	178	§ 281, č. 8	233, 237, 301
§ 79	173, 249	§ 281, č. 9, písm. a)	218
§ 126	185	§ 281, č. 9, písm. b)	246, 282
§ 152	199	§ 281, č. 10	156, 263
§ 165	177	§ 281, č. 11	153, 169, 179, 193, 213, 217, 281, 290, 304
§ 170	177	§ 281, posl. odst.	161, 173, 185, 305
§ 221	280, 285	§ 282	156, 262, 263
§ 252, odst. 1, č. 4	177	§ 284	168, 198
§ 260, č. 1	234	§ 285	168, 249, 257
§ 262	152, 288, 301, 468 dis.	§ 288, odst. 2, č. 1	293
§ 263	285, 298, 299	— odst. 2, č. 3	169, 293
§ 269	168	§ 290	211, 282
§ 274	236	§ 294	168, 198, 249, 257
§ 280	153, 240	§ 362	196
§ 281, odst. 1	263, 471 dis.	§ 364	247
§ 281, č. 1	205	§ 410	157
§ 281, č. 2	177	§ 427, odst. 1	168, 173, 249, 271, 305
§ 281, č. 3	143, 173, 177, 234, 280, 285, 305	— odst. 3	215, 227, 230
§ 281, č. 4	169, 185, 199, 236, 285		

III. Ostatní zákony a nařízení.

	Čís.		Čís.
1811 červen 1., čís. 946 Sb. z. s. (obec. zákoník občanský)	256	1896 leden 16., čís. 89 ř. z. z r. 1897 (obchod s potravinami)	150, 291
§ 285	256		
§ 879, č. 2	473 dis.	1914 leden 25., čís. 15 ř. z. (služební pragmatika)	474 dis.
1852 říjen 24., čís. 223 ř. z. (zbrojní patent)	170, 175	§ 146	
1867 listopad 15., čís. 131 ř. z. (novela tr. z.)	217	1919 říjen 17., čís. 562 Sb. (podmíněné odsouzení)	290
1868 květen 21., čís. 46 ř. z. (kárny zákon pro soudce)	472 dis., 468 dis., 474 dis.	§ 1	153, 179
§ 18	472 dis.	§ 2	169, 172, 286
§ 21	468 dis.	§ 3	304
§ 32	474 dis.	§ 7	251, 290
červenec 6., čís. 96 ř. z. (advokátní řád)	229	říjen 17., čís. 568 (válečná lichva)	158
§ 10, odst. 1	467 dis., 469 dis., 470 dis., 471 dis.	§§ 7, 9 — 11	
§ 10, odst. 2	467 dis., 469 dis., 470 dis., 471 dis.	1922 leden 31., čís. 40 Sb. (advokátní novela)	143
§ 16, odst. 1	473 dis.	§ 6, odst. 2	
1872 duben 1., č. 40 ř. z. (advokátní kárný statut)	467 dis., 469 dis., 470 dis., 471 dis., 473 dis.	1923 březen 19., čís. 50 Sb. (ochrana republiky)	233
§ 2	467 dis., 469 dis., 470 dis., 471 dis., 473 dis.	§ 2	296
1877 prosinec 31., čís. 3 ř. z. z r. 1878 (novela tr. ř.)	215	§ 11	183, 193, 194, 225, 259
§ 1		§ 13	207
		§ 18	193
		§ 28, odst. 2	179, 213
		§ 35	193
		prosinec 20., čís. 9 Sb. z r. 1924 (radiotelegrafie)	293

	Čís.
1924 říjen 9., čís. 221 Sb. (nemocenské pojištění) § 165	174
1928 červen 14., čís. 111 Sb. (zaházení odsouzení) § 5	153, 155
1929 březen 21., čís. 31 Sb. (valorizační novela) § 8, odst. 5	281
1931 březen 11., čís. 48 Sb. (trestní soudnictví nad mládeží) § 8, odst. 3 § 9, odst. 3 § 28, odst. 2 § 30, odst. 6	154, 297 219 281 297 205
1933 červen 28., čís. 108 Sb. (ochrana cti) § 6, odst. 2, 4 § 17	282 261
1936 květen 13., čís. 131 Sb. (obrana státu) § 57 říjen 6., čís. 264 Sb. (opatření proti bezdůvodnému zdražování) § 2, odst. 3	193 158
1937 květen 20., čís. 89 Sb. (o dražích) §§ 76, 137	203
1938 duben 8., čís. 87 Sb. (o zbraních a střelivu) § 41 prosinec 21., čís. 380 Sb. (úsporná opatření personální) § 12	170 474 dis.
1939 květen 10., čís. 121 Sb. (zřízení nejvyššího úřadu cenového) § 24, odst. 1 září 27., čís. 242 Sb. (dopravní řád silniční) § 9, odst. 2	158 258
1942 prosinec 24., čís. 420 Sb. (úprava personálních poměrů ve veř. správě) § 12	472 dis.
1944 srpen 3., čís. 11 Úř. věst. čsl. (obnovení právního pořádku ve znění vyhl. čís. 30/1945 Sb. a zák. č. 12/1946 Sb.)	

	Čís.
čl. 2, odst. 1	158, 209
čl. 6, odst. 1, písm. b)	206
čl. 6, odst. 1, písm. c)	212
čl. 9, odst. 4	246
1945 květen 5., čís. 4 Sb. (o volbě a pravomoci národních výborů) § 6	151
květen 19., čís. 5 Sb. (národní správa)	151, 174, 226, 242, 252, 276, 303
§ 26	167, 216, 275, 301
§ 26, písm. a)	242, 243, 275, 276
§ 26, písm. b)	210, 239, 252, 301, 303
červen 19., čís. 16 Sb. (retribuční dekret ve znění zák. čís. 22/1946 Sb., 149/1946 Sb., 245/1946 Sb. a 33/1948 Sb.)	202
§ 2	188
§ 3	171
§ 3, odst. 1	171, 190
§ 3, odst. 2	171, 188, 284
§ 7	184, 241
§ 10	238
§ 11	144, 147, 152, 187, 200, 214, 223, 224, 246
§ 13	201
§ 14	145, 148
§ 16	157, 200, 219, 240
§ 25	162, 214, 299
§ 26	162
§ 28	288, 299
§ 32	154
červen 21., čís. 12 Sb. (konfiskace zemědělského majetku)	242
červenec 31., čís. 38 Sb. (drancování) § 1	146, 192
červenec 31., čís. 39 Sb. (protní soudy) čl. I, § 2, odst. 2	143
říjen 4., čís. 105 Sb. (očistná komise pro veř. zaměstnance) § 8	472 dis. 166
říjen 19., čís. 91 Sb. (o obnovení čs. měny) § 8	208 166
říjen 25., čís. 108 Sb. (konfiskace nepřátelského majetku)	204, 226, 242, 244, 252
říjen 27., čís. 138 Sb. (provízení proti národní cti)	171, 272

	Čís.		Čís.
1946 květen 8., čís. 115 Sb. (právní jednání v boji o znovunabytí svobody) § 1 prosinec 10., čís. 232 Sb. (po-	186, 200, 218, 272	rotní soudy) prosinec 20., čís. 248 Sb. (svátkové právo)	266, 267 232
		1947 červen 26., čís. 128 Sb. (radio-technické zařízení)	293

IV. Jiné předpisy.

	Čís.
1938 říjen 7., prvá amnestie vlády čl. II	206
1945 červenec 31., amnestie presidenta republiky čl. 1 čl. 4, odst. 1, 2 čl. 5	169, 178, 182, 286 277 172